HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ACUSTICĂ

MODEL ELECTRONIC DE ANALIZĂ:

„FONOGRAMELE DIFERENȚIALE“

Procesele care au loc în aparatul auditiv și analizorul central uman sînt modelate electronic. Iată o nouă metodă, originală românească. Autorii ei: ing. **Erich Halpert** și ing. **Nicolae Beuran**, de la Institutul de proiectare pentru sistematizare și construcții, Cluj.

Tehnicienii cu experiență depistează defecte sau dereglări prin simpla ascultare a zgomotului radiat de utilaje. Dar aceste componente purtătoare de informație, care sînt detectate, empiric, de urechea umană formată, nu pot fi puse în evidență prin nici una din metodele uzuale de analiză acustică. Este necesară o nouă cale, care să nu derive din procedeele destinate combaterii zgomotului. Soluția pe care a propus-o Institutul de proiectare pentru sistematizare și construcții din Cluj, grupa acustică, a fost elaborarea unei metode, denumită a „fonogramelor diferențiale“. Autorii acestei metode originale: ing. **Erich Halpert** și ing. **Nicolae Beuran.** Sînt modelate electronic unele din procesele care au loc în aparatul auditiv și analizorul central uman.

S-a urmărit eliminarea componentelor banale, care maschează informația utilă și extragerea din complexul de zgomote, radiat de utilaje, a acelor componente discrete, care însoțesc invariabil anumiți timpi în funcționarea utilajului.

Fonogramele diferențiale redau, pe ecranul osciloscopului sau pe banda înregistratorului, elemente discrete, caracteristice pentru o anumită piesă sau subansamblu.

Fonogramele diferențiale, vizualizate pe ecran sau pe hîrtia înregistratorului permit o recunoaștere clară a abaterilor, chiar și de către personalul fără experiență îndelungată. Se recunosc clar abaterile de la ritmul normal de funcționare, abateri de la durata normală a unei faze de funcționare, disimetria fazelor similare, fluctuații de intensitate, abateri de la alura normală.

Aparatura a fost încercată pe un război de țesut, fabricat de o firmă cu vechi tradiții în materie. Prin studiul făcut de Institutul de proiectare pentru sistematizare și construcții Cluj, grupa acustică, au fost detectate piesele și subansamblurile zgomotoase, arătîndu-se că zgomotul excesiv, uzura prematură a unor piese și neuniformitățile produsului textil au cauze comune. În studiul predat beneficiarului în 1971 s-au arătat modificările necesare pentru a se înlătura zgomotul excesiv, cu încadrarea în curba de zgomot admisă, Cz 85, uzura prematură și neuniformitățile țesăturii. Și aceste rezultate au devenit posibile datorită aplicării noii metode românești.

Ulterior, metoda „Fonogramelor diferențiale“ a fost aplicată și la alte utilaje în vederea ameliorării situației de zgomot, detectării surselor de uzură prematură și controlului obiectiv al preciziei reglării.

Această metodă originală a făcut obiectul unui referat prezentat la cea de a IV-a Conferință națională de acustică din acest an, la București și publicat în dările de seamă ale Conferinței.

Avantajele aplicării noii metode reies clar. Să citām concluziile: Urmărind fonogramele trasate timp de multe minute de funcționare se pot depista unele defecte de construcție. Vizualizarea fonogramei în timpul operațiilor de reglaj permite efectuarea acestei operații la toleranțe extrem de strinse. Controlul periodic al utilajului prin înregistrarea zgomotului pe magnetofon portabil și analizarea în laboratorul fonic, permite depistarea precoce a fenomenelor de uzură și dereglare a războaielor aflate în producție. Prin aceasta se previn defectările mai grave și se elimină apariția unor defecte de țesătură cauzate de defecțiuni greu de detectat prin alte metode“.

FURTUNĂ... ÎNTR-UN PAHAR CU APĂ

În laboratorul de meteorologie al Universității din Chicago s-au creat... mini-furtuni. Mai precis, mini-tornade. Pe cele în „mărime naturală“... le cunosc prea bine marinarii și nu puține sînt poveștile de groază care evocă această dezlănțuire cumplită a naturii. Dr. T. Theodore Fujita imaginînd un model de tornadă, speră să poată găsi mijlocul de a interveni, de a îmblînzi această furie oarbă a naturii.

CELE ȘAPTE BRAȚE ALE NILULUI...

Din cele șapte brațe principale din delta Nilului doar două își mai poartă apele. Descoperind recent unul dintre cele secate, dr. A. Sneh și dr. T. Weissbrod de la Geological Survey din Israel și-au pus, firesc, întrebarea cum de a murit? Este vorba de brațul cel mai estic dintre toate, cel care cu portul din Peluse, deschidea porțile Orientului. O cruștă de sare îl acoperă, mai groasă decît cea din restul cîmpiei. Malurile fostului braț sînt marcate de bucăți de lemn aduse de curînd de maree.

Se pare că în urmă cu mai bine de 2000 de ani el traversa actualul canal de Suez, la 26 km sud de Port Said și parcurgea 23 de kilometri înainte de a ajunge în portul Peluse, răsfirînd în drum două alte mici brațe spre nord, către mare. Curentul marin ce venea din vest aduna nisip în lungul coastei, formînd dune și împingînd înapoi marea. Scoicile găsite în cea mai veche dună de nisip, datate cu carbon 14, au arătat că ea s-a format în jurul anului 25. Fenomenul natural de secare a fost „stimulat“ de neglijența lucrărilor obișnuite de drenaj.

Un zahăr nu ca oricare

Visul oricărui pasionat de dulciuri este să poată mînca „dulcețuri“, pe pofta inimii, fără să se îngrașe și fără să-i dăuneze organismului. Medicii își încruntă sprîncenele, atrăgînd de fiecare dată atenția: obezitate, colesterol, ateroscleroză ș.a.m.d. Și totuși.... O descoperire recentă a savanților sovietici de la Institutul de chimie organică al Academiei de științe kirghize pare să fi făcut și acest vis extravagant să se transforme într-o posibilitate, reală, banală. Savanții sovietici au inceput de fapt să se intereseze de o plantă care în medicina populară își avea o frumoasă celebritate. Rădăcina acesteia trecea drept purtătoarea a nouă puteri! Așa și era cunoscută. Studiile făcute descoperă într-una din speciile plantei („inul“) că este foarte bogată în fructoză. Mai dulce decît zahărul dar fără inconvenientele acestuia. Mai mult chiar, cum s-a relatat și într-o notă din ziarul „Pravda“, zahărul din această rădăcină ar contribui activ la eliminarea din organism a numeroase produse toxice și ar normaliza funcționarea inimii, a intestinelor, ficatului și rinichilor. Și, de la cercetare la producție. S-a pus la punct un procedeu industrial pentru a extrage fructoza din aceste rădăcini. Urmează să fie generalizat și oferit în industria dulciurilor.

CIUDATA LIMBĂ A CAMELEONULUI

Cameleonului îi plac insectele și pentru vinarea lor folosește o „armă“ cu „detentă“ extrem de rapidă și eficace: limba sa. O alungește fulgerător și o stringe la fel de repede pentru a-și înghiți prada. Această spectaculară agilitate a interesat un cercetător al departamentului de fiziologie comparată de la universitatea din Birmingham, M. J. Rice, care a constatat că după ce cameleonul își „desfășoară“ vertiginos limba și-o scurtează pînă la 16 % din lungimea sa. Cum e posibil atît de mult? Da, sigur, se știe că mușchii striați, ca cei din care este formată limba cameleonului sînt capabili să se contracte foarte repede, pentru că au în fibrele lor așa-numitele discuri Z, intercalate la distanțe egale. Dar aceste discuri Z reduc lungimea doar pînă la 40% maximum. Explicația unei contractări atît de mari a fost dată cu ajutorul microscopului electronic care a dezvăluit că discurile Z ale cameleonului sînt și ele aici formate din vreo treizeci de fibre dispuse în zig-zag și nu ocupă întreaga lungime a fibrei musculare. Datorită acestei particularități, limita de scurtare (de pînă la 40%) e depășită. Nu este singurul exemplar dotat cu mușchi „hipercontractili“. Natura a înzestrat și alte animale, insecte și nevertebrate cu mușchi capabili să se scurteze și să se lungească foarte mult, folosind tot discurile Z, dar în alt mod. Inventivitatea și varietatea par a fi specialități ale Naturii.

CÎND ORGANISMUL NU SE APĂRĂ

Cei care trăiesc multă vreme într-un aer viciat, poluat ca și fumătorii sînt mult mai ades candidați ai... infecțiilor pulmonare decît ceilalți. De ce? Trei cercetători australieni, W. Thomas, P. G. Holt și D. Keast au demonstrat că în aceeași măsură aerul poluat și tutunul scad capacitatea sistemului imunitar de a se apăra impotriva antigenelor străine. Cobaii cărora li s-a dat să inhaleze fumul — echivalent a 30 de țigări fumate pe zi — „fabrică“ mai puțin decît obișnuit, anticorpi. S-a coroborat această constatare de laborator cu cea făcută în timpul vaccinărilor antigripale la oameni. Și dacă în general, răspunsul imunitar este diminuat, la plămîni este cu mult mai puternică diminuarea. Știind ce rol important îi joacă sistemul imunitar, avem explicația frecvenței mari a infecțiilor pulmonare și cancerelor de plămîni în rîndul fumătorilor.

O rezervație naturală pentru fluturi

„Cred că este unică în lume“, a spus entomologul Ken Cook. La Londra și Tokio există într-adevăr colecții de fluturi vii, dar este pentru prima dată cînd publicul are ocazia să vadă în mediul lor natural aproape toate speciile cunoscute în Australia, de la Albastrul de Queensland de vreo cincisprezece centimetri pînă la cele mai modeste lepidoptere. Un parc de 14 hectare se întinde la 64 de kilometri de Sidney. Pentru varietățile mai delicate ce au nevoie de o protecție specială, s-au construit pavilioane înalte, spațioase, unde ele își întîlnesc florile favorite. Iar pentru perpetuarea lor, se depune o muncă foarte serioasă. Ouăle sînt recoltate și depuse în incubatoare, iar larvele sînt apoi crescute într-un mediu apărat de prădători. Dar și pentru speciile mai puțin fragile care zboară libere, în zone neprotejate, s-a avut grijă să se planteze pomii și florile cele mai îndrăgite. Vizitatorii au voie să se plimbe cît vor în parcurile înmiresmate și atît de colorate de flori și fluturi, cu o singură restricție: să-și lase plasele de fluturi... la garderobă!

PE JOS DIN ANTARCTICA ÎN CHINA

Dr. Sun Al-lin de la Institutul de Paleontologie a vertebratelor de la Academia de științe a R.P. Chineze, a publicat recent un raport asupra descoperirii unor reptile fosile — Lystrosaurus — în apropiere de munții Sinklang și în provincia Shansi (lîngă Pekin). De ce este atît de interesantă această descoperire? Ei bine, pentru că aceste reptile populau... riurile africane, în prima parte a Secundarului. S-au găsit atît de numeroase fosile încît depozitelor arheologice aparținînd acestei epoci li s-a dat numele lor. Și iată-le acum în China. Pe de altă parte, descoperirea trebuie apropiată și de alta: Fosilele de Lystrosaurus au fost găsite în urmă cu vreo patru ani în Antarctica. Concluzia? Exista un „pod“ între Africa și actuala Asie, ceea ce le permitea reptilelor să călătorească „pe jos“ din Antarctica pînă pe pămîntul de astăzi al Chinei.

Teoria tectonicii în plăci presupune existența unui supercontinent — Pangaea, care s-ar fi rupt la acea epocă în două: la nord Laurasia care apoi s-a împărțit în Eurasia și America de Nord, iar la sud, Gondwana care a dat naștere Americii de Sud, Africii de Sud, Australiei, Antarcticii și Indiei. Descoperirile savanților chinezi (ei au descoperit și alte reptile și amfibieni fosili) ar aduce astfel noi argumente în favoarea existenței destul de îndelungate a unui pod între Laurasia și Gondwana.

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

NE PUTEM APĂRA DE CANCER?

Răspunde dr. Gherasim ZERVOS

medic primar, șef de secție la Maternitatea Filantropia

În foarte multe scrisori care ne-au venit din partea cititoarelor s-a pus o asemenea întrebare încărcată, nu arar, cu o tragică ironie. Există părerea că odată procesul declanșat, nimic nu le mai poate salva, afară doar de vreo „minune“ care de obicei... se întîmplă altora. Și atunci, se încearcă „imposibilul“, neglijîndu-se ceea ce este posibil, real, eficient. Se încearcă pastile misterioase, rețete miraculoase pe care „cineva“ le știe, le face și despre care prietenele, vecinii au auzit. Teama față de această boală este atît de mare încît numai gîndul că la un eventual control medical, ar putea fi depistat fie și un început de neoplasm, se transformă în coșmar. Cancerul apare ca o fatalitate. Dar este el o fatalitate? Sau ne putem realmente apăra? Cum? Cînd? Cu ce șanse?

— În lupta anticanceroasă — — ne spune dr. Gherasim Zervos — factorul TIMP deține un rol extrem de important. Și, din fericire, la femeie, mai mult de jumătate din localizările cancerului permit ca boala să fie descoperită la timp, cînd este posibilă aplicarea cu succes a tratamentului.

— Ce înseamnă „cu succes“? Care sînt șansele?

— Dacă e depistat în stadiul 0, șansele de vindecare sînt de 100%.

— A se putea depista în stadiul 0, înseamnă un control al sănătății atunci cînd femeia se simte perfect sănătoasă. Cînd nimic nu o îndeamnă să se prezinte la medic. Întrebarea este cînd să consulte un specialist? De la ce virstă?

— Ar trebui efectuat un examen periodic al fetițelor chiar în perioada preșcolară și școlară. S-ar putea diagnostica din vreme o serie de chiste sau tumori care nu înseamnă neapărat că vor evolua mai tîrziu spre o malignizare dar s-ar putea și atunci se poate și preveni o asemenea evoluție. În acest sens, cred că se simte necesitatea dezvoltării cabinetelor de ginecologie infantilă pentru că în momentul de față există doar un singur cabinet pentru București, ceea ce nu e suficient. Dar orice femeie care-și prețuiește sănătatea trebuie să consulte medicul specialist, cel puțin o dată pe an. Există o gamă întreagă de examene care, de la caz la caz poate fi cel direct, prin tușeu, „cu valvele“, colposcopic, citologic, biopsia... Cancerul de col uterin, de pildă, poate fi ușor prevenit, ușor descoperit. Poate fi vindecat. Și astăzi nu mai este îngăduit să se ajungă într-o fază avansată, incurabilă cu un cancer de sîn, de organe genitale sau de piele. De cîțiva ani există o preocupare importantă a Ministerului Sănătății și Direcției Sanitare a Municipiului București ca întreaga populație feminină, între 20 și 60 de ani, să beneficieze de acest control al sănătății. Pentru femeile salariate, alături de medicul de întreprindere și medici ai spitalelor efectuează asemenea examene, la nivelul întreprinderilor, pentru cele nesalariate, la policlinicile teritoriale. Dar este nevoie ca femeile să înțeleagă importanța timpului. Cu cît boala este depistată într-o fază mai timpurie, cu atît tratamentul este mai simplu, iar șansele de vindecare, de supraviețuire, sînt mai mari.

— Vă spuneam că există părerea că odată procesul declanșat...

— Părere prea fatalistă. În afara unor forme explozive care pot cuprinde teritorii mari și viscere — ceea ce, din fericire se întîmplă destul de rar — majoritatea acestor tumori evoluează destul de lent și în stadii. Or, diagnosticarea la vreme a acestor forme, (beneficiind deci de la început de un diagnostic cu precizarea stadiului și a unei indicații competente de tratament) și un tratament complex al cancerului (preiradierea cu raze X, cobaltoterapia, aplicarea de citostatice) opresc evoluția și propagarea celulelor canceroase, pregătesc și permit extirparea tumorilor. Și pot preveni, într-un procent destul de mare, propagarea, extinderea și generalizarea. La Institutul oncologic Cluj și la cel din București cu care colaborăm există dosarele pacientelor — dovezi „negru pe alb“ cum se spune — în care cancere depistate la timp au fost vindecate, în care, altele, declanșată boala, cu un tratament bine condus s-a evitat propagarea și extinderea. Sînt foarte multe de spus. Noi am editat și o broșură pe care o împărțim pacientelor noastre.

— La Cluj, prof. dr. Chiricuță a realizat și două filme, de bună propagandă sanitară...

— ...în care atragem atenția asupra unor semne, asupra unor afecțiuni, asupra unor leziuni, pe care le numim precanceroase și care, dacă nu sînt tratate, pot să se transforme, după ani de zile, în cancer. De asemenea sînt importante și măsurile de igienă și comportare în viața de fiecare zi. De la igiena corporală la o alimentație nepotrivită, irațională — cura de slăbire exagerată, de pildă, la o serie de iritații ce se produc prin întrebuințarea nemedicală și neînțeleaptă a diferitelor produse anticoncepționale. Și pînă la organizarea defectuoasă a timpului — sedentarism, lipsa orelor de relaxare și plimbare în aer liber... A te apăra de cancer înseamnă a respecta toate acele condiții care contribuie la păstrarea unui bun potențial biologic. Ca orice boală, cancerul se insinuează, se instalează într-un organism slăbit, cu forțe de apărare diminuate. Pe tot parcursul discuției, mă gîndeam cît de mult ar putea face presa și televiziunea — și nu o prea fac —pentru a deștepta interesul femeii pentru propria ei sănătate, pentru importanța controlului la specialist ș.a.m.d.

DETECTIVII POLUĂRII

În mijlocul oceanului, o pată de petrol. Cine a făcut-o? Cum să știi din mulțimea petrolierelor care traversează mările și oceanele lumii, exact pe cel care, de pildă, spălîndu-și puntea ancrasată a pătat covorul apelor? Iată o problemă dificilă pentru Sherlock-Holmes XX. Cercetătorii nu se dovedesc mai puțin ingenioși decît celebrul detectiv care găsea soluție la cea mai încurcată enigmă. S-au pus la punct o serie de sisteme de identificare. Procedeul propus de un grup de cercetători suedezi face, ca și celelalte, apel la încapsulare dar nu a lichidelor (cum rezolvă californienii) ci a metalelor. Șase metale diferite servesc la fabricarea unor particule de dimensiuni microscopice: între 5 și 20 microni în diametru. Cu ajutorul lor se obțin în jur de 3 000 de combinații. Amestecînd o mică cantitate de pulbere metalică cu petrolul respectiv, se vor putea obține informații precise. Se recunoaște, în indiferent ce loc, petrolul respectiv și ca atare este identificat fără greș cel care l-a transportat. Iată că ceea ce părea un delict imposibil de pedepsit, pentru că era imposibil de identificat făptașul, devine acum o acuză obiectiv penalizată.

TEHNICĂ

STICLA, UN MATERIAL AL VIITORULUI

După patru mii de ani de la descoperirea sa, sticla se prezintă ca un material de avangardă. E ceea ce se demonstrează la fabrica de sticlă tehnică de la Dúbrovka, unul dintre cei mai importanți producători mondiali de tuburi de sticlă rezistentă termic.

Sticla, iată un material care prin imaginea de transparență pe care ne-o evocă pare a fi un simbol al simplității, al lipsei totale de mister. Dar nimic mai înșelător decît această transparență. Privim prin ea dar nu vedem decît foarte puțin sau poate altceva decît ne ascunde într-adevăr. Chiar și fragilitatea ei te induce în eroare. Urmărește, de pildă, la fabrica de sticlă tehnică de la Dúbrovka — R. S. Cehoslovacă, mănunchiurile uriașe de tuburi de sticlă. Sînt fragile. E de ajuns o mișcare greșită, neîndeminatecă. Dar aceste conducte suportă cu indiferență schimbări bruște de temperatură de 180°C, lasă să treacă prin ele, fără clintire, fluide ce se înscriu la 400—450°C. E un tainic meșteșug al lucrului știut doar în cinci locuri în lume.

Fabrica de la Dúbrovka nu era la începutul lui '62 decît un proiect. Abia începeau să se urce zidurile ei în albia unor coline, la cîțiva kilometri de Bratislava, în Slovacia. Trei ani mai tîrziu, demara producția. Într-un timp record, tehnicienii și inginerii de aici au construit un renume. O marcă nouă — „Simax“ avea să se impună pe piața mondială, similară cu mai vechea cunoscută „Pirex“, adăugîndu-se producătorilor lumii care nu depășesc acum ca număr degetele unei singure mîini. Și este interesant că printre clienții foarte importanți ai fabricii de la Dúbrovka se numără și Franța care este unul dintre cei cinci producători ai lumii (alături de Anglia și R.F.G.). Explicația? Este aici una dintre acele întîmplări care povestesc despre inventivitate, despre ambiție. Sau mai bine zis despre niște oameni minunați.

Franța, bineînțeles nu avea de gînd să cumpere ceea ce știa și singură să producă. Cumpăra din R.S. Cehoslovacă diferite alte aparate, dar nu tuburi de sticlă rezistente termic. La o întrebare avea să răspundă: dacă veți fabrica asemenea tuburi care să aibă o lungime de 4,80 m, atunci, cu plăcere, încheiem un contract. Într-o lună de aici încolo? Dificilă problemă parcă mai nimerită pentru un basm. Pentru că nimeni nu credea că se pot trage mai lungi de 3 metri, cu caracteristicile cerute. Nu existau asemenea furnale mari...

Și totuși, o lună mai tîrziu, un camion încărcat cu tuburi de sticlă rezistentă termic, avînd lungimea de 4,80 m era în Franța, sosit la locul întîlnirii.

„Cînd le-am descărcat, s-au strîns ciorchine montorii, tehnicienii, inginerii francezi. Se uitau și pipăiau cu atenție să descopere unde era sudura. Nu era nici o sudură. Erau trase la această lungime spre uimirea tuturor“, ne spune ing. Frantisek Gazdik, directorul tehnic al fabricii.

„Ne-am bătut mult capul. Într-o lună?! Și... cu aceeași instalație, dar gîndind altfel spațiul, schimbînd tehnologia, reglînd altfel temperarea lor pentru a corespunde „geometriei“ nou create, am încercat și reușit.“

Iată sticla. Cunoscută de mai bine de 4000 de ani, devenită atît de familiară prin multitudinea de obiecte prin care se prezintă, prin formele ei, pare atît de departe de ideea de „necunoscut“. Oamenii au învățat s-o facă suplă, incasabilă, opacă, colorată și totuși... fiecare descoperire privind natura, structura sa intimă deschide un nou front de aplicații în industrie, nebănuit pînă atunci, deschide un drum nou pe piața mondială. Este atît de surprinzătoare această „substanță“ încît știința îi bănuiește abia de aici înainte importanța sa în viitor. De altfel, ea nu este asemenea oțelului, lemnului, aerului, apei. E o stare a materiei. Și dacă se știe că sînt numeroase corpuri care pot dobîndi în anumite condiții, starea vitroasă, nu se știe încă cum anume o substanță devine vitroasă. Dar tainele pe care le ascunde pot, descifrate, să promită atît de mult, încît se spune că dacă există domenii industriale unde cercetarea poate fi importantă și de o reală eficiență, atunci e sigur că industria sticlei face parte dintre acestea. Despre asemenea virtuți îmi vorbește ing. Fr. Gazdik, autor împreună cu colegul său ing. Tomas Borec al unei cărți de sinteză asupra sticlei tehnice, cerută spre traducere în engleză și germană („Sklo — novodoby technicky materiál“, Slovenské vydavatelstvo Technickey Literatury, Bratislava).

— Și acum? am întrebat, ce direcții noi de lucru vă propuneți?

— Am început să facem schimbători de căldură. Pretind o tehnologie diferită față de tuburile de oțel, mi se răspunde. **Înlocuiesc cu succes țevile de oțel care se corodează repede, ceea ce face necesară schimbarea lor destul de frecventă, în timp ce sticla rezistă.**

— Și mai departe?

— Acum ne-am orientat pe sticla din silicați.

Și este din nou vorba de structura deosebită a sticlei care se oferă promițător electronicii. Dacă la început ea nu era în acest domeniu decît „ambalajul“ în tuburile de radio sau de televiziune, astăzi a devenit ea un compus electronic. E marea revoluție din industria sticlei. Una dintre ele. S-a dovedit a fi capabilă să reprezinte în electronică o nouă familie de semiconductori. Cristalini. Cu calități deosebite. Așadar, la Dubrovka se vor face diode, tranzistori ș.a. Și dacă se credea că materia primă va trebui importată din Brazilia, geologii au oferit o surpriză: s-au descoperit două locuri în Boemia și unul în Slovacia cu această prețioasă materie primă.

Da, în lume sînt multe fabrici de sticlă. Doar în R.S. Cehoslovacă sînt în jur de 150. Dar aceasta, de la Dubrovka e una dintre cele doar cinci ale lumii. Se fac aici, firește în paralel și becuri și tuburi de sticlă pentru laboratoare, sau pentru pereți interiori folosiți de arhitectură. Dar noi ne-am oprit la ceea ce reprezintă „noul“. La ceea ce oamenii spun cu mîndrie: lucrăm cu un material foarte modern: sticla. E adevărat. După patru mii de ani de la descoperirea sa, sticla e un material de avangardă.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

VOM PURTA PANTOFI MAI COMOZI?

Cercetătorii Institutului de cercetări pielărie, cauciuc și mase plastice ne informează despre preocupările lor în această privință

Cu o astfel de întrebare abordăm o discuție pe care o sperăm interesantă. De data aceasta, cu cercetători specialiști în pielărie, cauciuc, materiale sintetice. Medici igieniști susțin că un pantof incomod nu provoacă suferință doar picioarelor. Întregul organism poate fi afectat de mersul cu pantofi strimți, prea grei sau neflexibili. O călcătură chinuită are urmări surprinzătoare. Nu numai de ordinul unei entorse, a monturilor sau a varicelor, dar vizează chiar sistemul nostru nervos.

Din punctul nostru de vedere, al cumpărătorilor de încălțăminte, comoditatea se traduce prin pantofi moi, ușori, flexibili, rezistenți la umezeală și la căldură. Sîntem prea pretențioși? Visăm niște calități ideale aproape inaccesibile?

— **Nu, firește că nu,** ne asigură interlocutorii noștri: **MIHAI CONSTANTINESCU,** director adjunct științific, **CEZAR ȘUȘNEA,** șeful sectorului tehnologia confecțiilor din piele și **HORIA TĂZLĂOANU,** șeful sectorului tăbăcărie-blănărie din Institutul de cercetări pielărie, cauciuc și mase plastice. Este punctul nostru de vedere și ca cercetători și în calitate de cumpărători. **Spre acest deziderat tind cercetările noastre.**

— Atunci? Cum se face că mai găsim destui pantofi tari, care atîrnă greu în picior, care ard sau în care ne îngheață piciorale? Se pare — cel puțin așa a reieșit din discuții — că o nu prea fericită tradiție ne-a obișnuit să căutăm pantofi foarte rezistenți iar pentru asta, producătorii apelau la piei și tălpi groase, grele. După cîte știm însă, tot o tradiție, dar mai fericită, a făcut ca meșterii noștri pantofari să fie vestiți pentru calitatea pantofilor pe care-i lucrăm. Păcat că nu s-a păstrat în întregime, aceasta din urmă... Se naște o contradicție între comod și rezistent? Întrebăm, consecvenți dorinței de a ști cum s-ar putea atinge acel grad de comoditate la care rîvnim.

— **Uneori, da,** ne spune tov. Mihai Constantinescu. **Pantofii subțiri, ușori nu sînt făcuți să dureze foarte mult. De pildă, cei confecționați din înlocuitori, care au și unele inconveniente pe care încercăm să le înlăturăm.**

Totuși, se fac cercetări — iar unele rezultate sînt deja cristalizate — pentru valorificarea superioară a pieilor grele, cum sînt cele de porcine. Tovarășul Tăzlăoanu ne-a arătat o piele de porc prelucrată ingenios, cu un aspect și o culoare plăcute, cu un tușeu mai moale, mai elastic decît cele cu care sîntem obișnuiți. Este sortimentul nou, **„Sipoderm"**, care va înlocui sortimentul vechi în proporție de 50 la sută. Iar ceea ce trebuie reținut este faptul că se lucrează de acum cu această piele la fabricile din Sibiu și Rîmnicu-Vîlcea, încălțăminte și marochinărie.

Firește, problema înlocuitorilor de piele rămîne actuală canalizînd străduințele cercetătorilor în special în direcția îmbunătățirii calității lor, cu alte cuvinte a gradului lor de igienizare și elasticitate. În acest sens, putem vorbi, conform informațiilor primite, de rezultate ale cercetărilor concretizate în cîteva sortimente: **Cara** (lac șifonat), **Cruch lac** (un lac mai plin), **Lautex** (lac sidefat) și un alt **lac rezistent la frig.** Dar, există o accentuată tendință pentru valorificarea pieilor naturale, a pielii de porc astfel ca ea să capete un tușeu moale și elastic, a pielii de bovine, pentru prelucrarea unor piei chiar cu față corectată, valorificarea unor piei mai puțin folosite pînă acum, cum ar fi cele din ovine pentru haine, mănuși, încălțăminte pentru copii și femei, piei ușoare, moi, mai puțin rezistente însă.

Pe de altă parte, o încălțăminte comodă, pe care tovarășul Șușnea ne-o caracteriza prin rezistență (la temperatură, la mers etc.), flexibilitate, greutate mică, alungire, aspect, proprietăți igienice (permeabilitatea la vapori de apă, absorbția la vapori de apă) se realizează și printr-o tehnologie adecvată în producerea ei. În această privință se fac și se vor face eforturi pentru găsirea acelor tehnologii care să participe substanțial la dobîndirea calității sub toate aspectele menționate. De pildă, introducerea unor tehnologii mai moderne presupune folosirea a cît mai puțini adezivi sau a unor adezivi termo-fuzibili, a căptușelilor țesute și nețesute, introducerea — pentru acestea — a unui nou material mai ușor, mai igienic, și un nou sistem de lipire pentru fișiile de întăritură a fețelor din piele, folosirea fețelor și tălpilor din poliuretan expandat ușor, a tocurilor din polietilenă, poliamidă etc. ușoare. De altfel, din luna octombrie, secția cauciuc va pune la dispoziția fabricilor tălpi expandate în matrițe cu greutate specifică mică, apropiată de nivelul greutății plutei.

Institutul își propune un vast program de cercetare pentru 1974 și 1975 în care, după cum ne spunea tov. Mihai Constantinescu, pornind de la situația actuală, cu cerințele ei deosebite în materie de încălțăminte bună și comodă, sînt cuprinse teme ce îmbină cercetările institutului cu ale laboratoarelor uzinale, de la materia primă pînă la tehnologia confecționării încălțămintei, a hainelor, a obiectelor de marochinărie și chiar reactualizarea dimensiunii calapoadelor, ca urmare a unor modificări antropologice.

Programele de cercetare, finalizarea unor cercetări în produse și tehnologii menite a îmbunătăți calitatea încălțămintei sînt promițătoare. Noi, cumpărătorii continuăm să sperăm în pantofi, dacă nu ideali, cel puțin mai comozi. Din cele aflate, se pare că este posibil să cîștigăm timp și bună dispoziție, purtînd pantofi ușori și moi. Și pentru cercetători și pentru cei ce fabrică încălțămintea, realizarea celor propuse în privința îmbunătățirii calității produselor este, bineînțeles, o chestiune de timp. Cu cît acesta va fi mai scurt, cu atît mai bine.

Lucia MANOLESCU

MODA MASCULINĂ

1. Pardesiu cu două fețe — una uni, una în carouri mari — *asortat cu pălărie și sacou din același material. Observați gulerul foarte mare ce poate fi purtat ușor încheiat.*

2. Reverele late, croiala pe talie, umerii lați bine pronunțați — *iată cîteva caracteristici ale liniei actuale.*

3. Haină sport *cu plăci prinse cu două catarame decorative, guler și manșete late, conturate cu un tighel lat. Aceeași garnitură se revetă și la partea de jos.*

4. Haină cu guler croșetat *Mînecile sînt conturate cu un tighel pe care-l regăsim la butonierele buzunarelor adînci și la tăietura din față cu nasturi pînă la git.*

5/6 Cămăși pe talie, cu gulere foarte mari, tighelite *din materiale în dungi late asortate cu cravata, de asemenea lată.*

7. Haină de vînt cu cordon din elastic *fixat în dreptul taliei și buzunare aplicate. Buzunarele pot avea diferite desene și cataname, capse, șnururi, nasturi.*

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

FRUSINA — Tomșani. și S. DOINA — Craiova *Vă indicăm adresa Centrului pentru combaterea sterilității: București, Calea Victoriei 178. Sperăm să vi se realizeze dorința și să fiți cu adevărat fericite.*

VALERIU CHIHANA — Galați. *Nu se poate preciza prin corespondență de ce natură sînt negii care v-au apărut. Trebuie să consultați un medic dermatolog.*

IOAN DARAMUȘ — Plopeni — Prahova. *Vă îndrumăm către secția de recuperare a Spitalului Brîncovenesc din București. În cazul dv., mecanoterapia este foarte importantă. Ne sorieți că merge greu. Vă credem, dar nu aveți voie să abandonați tratamentul. Perseverînd, veți mai recupera mult.*

PETRICĂ PETRE — Botoșani. *Din relatările dv. rezultă că fetița prezintă o hipoacuzie care determină secundar întîrzierea în dezvoltarea limbajului, deși nivelul dezvoltării intelectuale se încadrează în parametri normali. Vă îndrumăm către cabinetul de neurologie infantilă de la Iași. Medicul va preciza diagnosticul iar logopedul va face exerciții pentru dezvoltarea limbajului.*

DĂNUȚA BĂRSAN — Iași. *În micoze ale unghiilor sînt indicate următoarele tratamente: Buclo Samid — unguent — asociat cu metodele mecanice obișnuite și cu administrarea pe cale bucală a comprimatelor Griseofulvin-M. Este necesar să vă supravegheze medicul dermatolog.*

ALEXANDRU ȚENCULĂLĂ — Fălticeni. *Nu sîntem adepții exagerărilor și nu putem fi de acord cu formularea dv., „kefirul-medicamentul secolului". Bineînțeles că nu e vorba de un panaceu universal. Se poate prepara acasă respectînd regulile igienice și se găsește și la magazinul de lactate „Miorița" din București.*

M.P. — comuna Codești, jud. Vaslui. *Hemoroizii se pot trata ambulator. Se va face un tratament medical, în primul rînd. Spitalizarea va fi necesară dacă se va decide necesitatea intervenției chirurgicale. Vă sfătuim să vă prezentați urgent la cabinetul de chirurgie din policlinica teritorială de care aparțineți.*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme de învățămînt

VASILE BĂRBULESCU — Iași. La toate liceele, activitățile la alegere, necuprinse în planul de învățămînt (ansamblu artistic, activități sportive etc.) sînt declarate activități facultative la care elevii participă, bineînțeles numai dacă doresc.

VIORICA STRAT — Oradea. Învățămîntul postuniversitar va funcționa în cursuri de zi, serale și fără frecvență. Cei ce urmează cursurile de zi vor fi scoși din producție, iar cei de la fără frecvență vor fi scoși parțial (maximum 30 de zile, eșalonate în două perioade). Cei înscriși la cursurile serale nu sînt scoși din producție.

ELENA FODOR — Cluj. Conducerile școlilor vor asigura desfășurarea pregătirii practice a elevilor, diferențiat, pe categorii de școli, în funcție de specificul activităților locale.

În ceea ce privește ajutarea copiilor care întîmpină dificultăți la însușirea cunoștințelor, s-a stabilit ca în acest scop, cadrele didactice să inițieze acțiuni pentru pregătirea lecțiilor, pentru crearea de programe speciale de recuperare a elevilor rămași în urmă la învățătură. Conducerile școlilor vor lua măsurile adecvate pentru mai buna organizare a studiului individual pentru elevii de la semiinternate, pentru cei care locuiesc în cămine.

DIMITRIE OANCEA — Constanța. Absolvenții institutelor pedagogice pot urma cursurile fără frecvență ale Universității, la facultățile de același profil, numai dacă dovedesc că au îndeplinit dispoziția de repartizare la stagiu după terminarea institutului și dacă au funcționat la locul de muncă la care au fost repartizați, cel puțin trei ani. Dacă au fost trecuți la alte locuri de muncă, în baza calificării obținute, ei trebuie să justifice dacă acest transfer s-a făcut în conformitate cu prevederile Codului muncii sau Statutului personalului didactic. Acești absolvenți se pot încadra în anul III al facultăților de același profil cu facultatea absolvită, cu condiția de a susține și promova examenele de diferență stabilite.

IOANA CONSTANTIN — Buzău. În anul școlar 1974—1975 se va realiza cuprinderea absolvenților clasei a VIII-a în primul an al liceului generalizat. Bineînțeles că nu se vor mai organiza, în aceste condiții, concursuri de admitere. Ele vor fi susținute după absolvirea primei trepte liceale, încadrate în școala de 10 ani de acei care vor să meargă spre liceu.

Aleidoscop

TRICOT ROMÂNESC

Tricodava, firmă cunoscută la noi, ne oferă în acest început de toamnă un tricot din poliester plăcut ca aspect, cu o țesătură destul de plină dar ușoară, în cîteva culori: negru, bleumarin, albastru, galben, gri. Lățimea — 1,70 — și prețul — 160 lei metrul — îl fac practic și accesibil. Vi-l recomandăm pentru taioare, ansambluri pantaloni-jachetă, veste și chiar rochii mai groase.

ÎNVĂȚĂTOAREA COLECȚIONARĂ

De fapt, camera în care învățătoarea **Aurelia Nagiț** din Roman, jud. Neamț, păstrează o adevărată colecție de țesături, împletituri, cusături populare, adăpostește propriile ei creații executate după tradiția locurilor în care a fost dascăl, în cei peste 35 de ani de activitate. Astăzi la anii pensionării, așa cum ne scrie **Ioan Trifan,** și el învățător pensionar din Roman, Aurelia Nagiț își cultivă pasiunea pentru aceste frumuseți populare, străduindu-se să le mărească numărul.

CANASTA

Probabil că cei care au creat, la Londra, această elegantă rochie de după-amiază au denumit-o așa deoarece mătasea este imprimată cu cele patru semne ale cărților de joc. Observați lungimea, bustul drapat, volanul care accentuează tivul și gulerul întors, ce se înnodă într-o parte. Cu o pălărie cu boruri mari, în culoarea imprimeurilor și cu pantofi și geantă la fel, „Canasta" este o rochie într-adevăr elegantă.

• Aspiratorul de praf IDEAL vă scutește și vă economisește timpul. Cu IDEAL se pot curăța: dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, radiatoarele și locurile mai greu accesibile;

• IDEAL poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile;

• IDEAL are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră);

Prețul de vînzare: 800 lei. Poate fi cumpărat și cu plata în rate lunare.

(5453 A)

LOCUINȚA NOASTRĂ

ÎN CAMERELE CU CONFIGURAȚIE SPECIALĂ

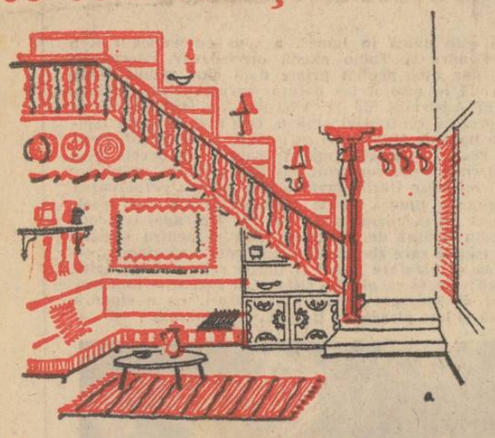

În asemenea situații cu puțină imaginație și aplicație puteți suplini și chiar exploata o anumită configurație oarecum „specială" a interiorului.

a) O scară interioară creează un spațiu perfect adaptabil unui colț de primire, de lectură, de lucru — unde după preferință puteți grupa o colecție de artă populară —, ceramică, tapițerie etc. De-a lungul scării, cîteva rafturi etajate vor da un plus de spațiu util de depozitare.

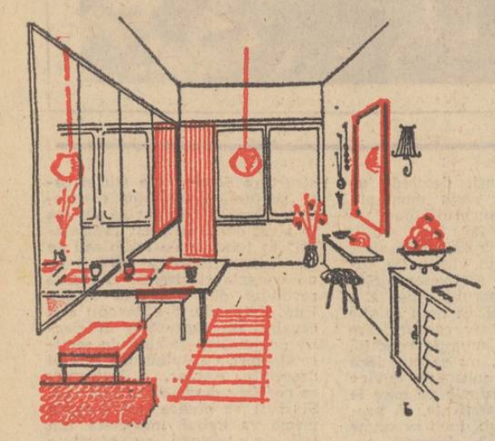

b) O cameră îngustă va fi dublată cu aceste oglinzi așezate pe ambii pereți aproape în lamele și lăsați-le să scadă pe foc potolit. Acoperiți bucățile de carne cu acest sos și serviți-le cu mămăliguță.

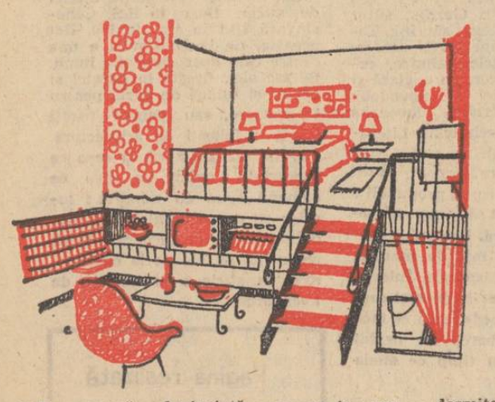

c) O cameră denivelată poate fi împărțită pe funcțiuni după nivele. Jos — camera de zi cu toate cele necesare iar sus — dormitorul ce poate fi separat cu o perdea (cu un desen floral).

Arh. Paul PFENNINGS

secretul sănătății

cura de struguri

Valoare energetică ridicată, sursă importantă de vitamine și elemente minerale

În permanență de vînzare la magazinele CENTRALEI PENTRU LEGUME ȘI FRUCTE

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Supă de cartofi cu praz

500 g cartofi fărimicioși, 2—3 fire de praz, 50 g unt, 100 g smîntînă, un gălbenuș, sare, piper, cuburi de pîine rumenite în cuptor, 3 l apă.

Se curăță și se taie prazul în bucăți. Se înăbușă în unt, pus în oala în care vom fierbe supa. Se adaugă cartofii curățați și tăiați în cuburi. După ce s-au înmuiat se toarnă deasupra apa, se sărează, se piperează după gust.

Se pasează, se drege cu smîntînă bătută cu gălbenuș, se servește cu crutoane din pîine albă.

Salată cu omletă

O căpățînă de salată verde, 3 ouă, sare, piper: 70 g caș-caval ras, 30 g unt, o lingură de smîntînă, o lingură de muștar, o lingură de oțet, 2 linguri de ulei, pătrunjel, mărar, sare, piper.

Curățați, spălați și scurgeți salata. Separat bateți ouăle cu sare și piper și încorporați brînza. Într-o tigaie puneți o treime din unt și faceți o omletă de grosimea unei clătite. Din amestecul de ou și caș-caval puteți face cam 3 omlete. Tăiați-le în fîșii. Preparați sosul, amestecați smîntîna cu muștarul, adăugați oțetul, untdelemnul, verdeața mărunt tăiată. Sărați, piperați. Amestecați frunzele de salată cu fîșiile de omletă și sosul pregătit și serviți imediat.

Sufle de conopidă

1 conopidă frumoasă, 150 g caș-caval ras, 4 ouă, 70 g unt, două linguri făină, puțin lapte sau smîntînă, sare, piper, o ceapă.

Fierbeți conopida în apă clocotită cu sare. După 15 minute scurgeți-o. Tăiați ceapa mărunt, înăbușiți-o în puțin unt, adăugați conopida bine zdrobită cu furculița. Cînd amestecul s-a răcit, încorporați gălbenușurile, bătute ca pentru omletă și caș-caval ras. Din restul de unt, făină și lapte sau smîntînă faceți un sos alb bine legat. Amestecați-l cu conopida. Bateți spumă tare albușurile, încorporați-le ușor. Coaceți sufleul într-o formă unsă cu unt, presărată cu făină și pusă în cuptorul înfierbîntat din timp. Lăsați-l 10 minute cu foc tute; faceți flacăra mică; mai lăsați-l 15 minute. Serviți fierbinte.

Antricot cu sos de vin

Pentru patru persoane: **4 antricoate de 175—200 g bucata, după cum sînt cu sau fără os; 3 cepe mijlocii, 2 dl de vin roșu, 150 g unt, pătrunjel, sare, piper.**

Începeți prin a prepara sosul care odată pregătit poate aștepta pînă va fi turnat peste carnea friptă. Tocați mărunt ceapa și pătrunjelul verde. Turnați vinul peste ele și fierbeți-le pe foc mic pînă ce sosul scade la jumătate. Păstrați-l la cald.

Frigeți carnea pe grătar bine încins. Flacăra trebuie să fie destul de mare căci carnea trebuie să prindă repede o crustă la suprafață. În felul acesta friptura va rămîne mustoasă. Timpul de fript durează între 3—5 minute de fiecare parte, după cum doriți ca ea să fie mai în sînge sau mai pătrunsă. Întoarceți carnea fără s-o înțepați ceea ce ar face ca sucul din ea să se scurgă.

Serviți friptura pe o farfurie înfierbîntată. Turnați sosul deasupra. Însoțiți-o de cartofi prăjiți; cartofii chips din comerț vă scutesc de multă osteneală și sînt foarte gustoși. Pregătiți de asemenea și o salată.

Pui cu sos de vin și ciuperci

Un pui mare, 1,200 kg-1,500 kg., sare, piper, puțin ulei, 100 g unt, 2 dl de vin alb sec, 300 g de roșii, 250 g ciuperci.

Tăiați puiul în bucăți potrivite pentru gătit. Rumeniți-le uniform într-un amestec de untdelemn și unt. Cînd bucățile de carne au căpătat culoare de jur-împrejur turnați vinul și adăugați și roșiile mărunt tăiate. Sărați, piperați, acoperiți. Lăsați să fiarbă 20—25 minute pe foc mic. Cînd pasărea e fragedă, scoateți bucățile, păstrați-le la cald pe o farfurie de serviciu. Pasați sosul, adăugați ciupercile spălate, scurse, tăiate în lamele și lăsați-le să scadă pe foc potolit. Acoperiți bucățile de carne cu acest sos și serviți-le cu mămăliguță.

Găluște din cartofi sau pâine

(garnitură sau desert)

1). **4 cartofi mari, 50—60 g unt, 2 ouă, un praf de sare, 1—2 linguri pesmet fin.**

Se pun cartofii la fiert în apă cu sare. Se pasează sau se trec prin mașina de tocat. Se amestecă cu restul ingredientelor. Se fac între podul palmelor găluște rotunde. Se fierb în apă clocotită cu sare. Se servesc drept garnitură pe lîngă mîncăruri cu sos, fripturi.

Presărați cu nuci rișnite amestecate cu zahăr sau îmbrăcate în marmeladă de prune — ușor încălzită ca să se subțieze — se pot servi ca un desert economic și hrănitor.

2). **4 chifle, 250 g făină, 2 ouă, un praf de sare, o ceapă mică, puțin unt sau ulei.**

Se taie chiflele bucățele și se prăjesc în ulei încins împreună cu ceapa mărunt tăiată.

Separat se pun într-un castron făina, ouăle, un praf de sare și atîta apă încît să obținem un aluat mai moale. Se amestecă chiflele prăjite cu ceapă în aluatul preparat și se lasă să stea circa 30 de minute.

Se fac apoi găluște rotunde și se fierb în apa clocotită cu sare. Se servesc fierbinți pe lîngă fripturi cu sos, varză călită etc.

Preparate fără ceapă și folosind la prăjitul bucățelelor de chifle unt în loc de ulei, găluștele pot fi servite ca desert, presărate cu pesmet rumenit în unt și pudrate cu zahăr vanilat.

Olimpia ȘTEFANESCU

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

Tatăl şi soţul a plecat de 4 ani...

de Mihai STOIAN

„Îmi permit să vă scriu, nu pentru mine, ci pentru „o mamă". Iată pe scurt despre ce este vorba :

Nu de mult, am ținut — aproape de sfîrșitul anului școlar trecut — o ședință cu părinții din satul Dragova, com. Cindești—Neamț, unde sînt directorul școlii. În cadrul ședinței s-a citit referatul „Cum să ne creștem copiii". În încheiere am relatat, mai pe larg un articol publicat în ziarul „Steagul Roșu" (al județului Bacău) legat de „Fapta incalificabilă a unei mame", care a încercat să-și excludă fetița din familie, prin metode josnice. Abia am terminat de citit, cînd una dintre mame a căzut în genunchi, plîngînd amarnic. M-a rugat să scriu carte și să afle toată lumea că ea propune ca astfel de mame să fie aspru condamnate. De asemenea m-a rugat, cu lacrimi în ochi, să amintesc de faptul că dînsa (pe nume L. Scrittoru) are un copil și-l crește, fără nici un ajutor, de patru ani de zile. Mama este în vîrstă, iar copilul abia în clasa I. „Eu — spune dînsa — am învățat carte odată cu fetița (Georgeta). Tatăl și soțul a plecat de patru ani și nu s-a mai întors decît o singură dată ca să-și vadă copilul. De atunci au trecut trei ani". Eu vă rog, prin această scrisoare, să o ajutați publicînd cele auzite de mine, poate, cine știe, „soțul rebel" se va întoarce în familie. Oricum, faptul că dînsa va citi rîndurile tipărite de dv. o va ajuta măcar moral.

Inv. VASILE VRÎNCEANU directorul Școlii generale Dragova, Cîndești-Neamț".

Stimate tovarășe Vrînceanu, dacă urmăriți rubrica mea, sînt încredințat că ați găsit, nu o singură dată, ecouri ale cazurilor în care părinți — tați sau mame — dezertează de la datoria sfîntă, categorică, a creșterii, fie și de la distanță (cu inerente greutăți) a propriului copil. Am adunat, în ultimele luni, un teanc respectabil de scrisori pe această temă : părinți care nu-și respectă în nici un fel obligațiile pe care *singuri* și *le-au asumat*, morale, cît și materiale. Am ajuns la concluzia, credeți-mă, față de numărul serios de sesizări, că majoritatea celor aflați într-un astfel de caz sînt departe de a avea *maturitatea* necesară depășirii unui impas. Ce înțeleg printr-asta ? În existența oricărui om poate interveni un impas de un ordin sau altul : unul are un accident care-i distruge mașina, altul — prin incendiu — își pierde, dintr-odată, o casă pusă la punct într-o viață de muncă, altul pierde pe cineva drag... În orice împrejurare tristă, omul este dator — în primul rînd *față de sine* — să se comporte corespunzător, cu demnitatea care i se potrivește omului. Am mai scris, deci, despre tații fugari, dezertori, am arătat că — unii — pot avea motive serioase ca să se despartă de copiii lor, alții, după despărțire, pot avea chiar anumite dificultăți materiale, dar *nici un motiv din lume nu-l poate justifica* pe tatăl (sau pe mama) care se ascunde de propria progenitură, care înțelege că un copil... crește de la natură, fie și dacă-i lipsește total (deși e în viață) unul din cei care l-au adus pe lume. Nu voi obosi, repetînd la nesfîrșit, că „incidentele" dintre părinți nu motivează, în nici un fel, „tăcerea afectivă" — întreruperea dialogului sufletesc dintre copil și unul din părinții săi (oricît de incomod ar fi asta pentru celălalt părinte, recăsătorit, ranchiunos etc.). Ca să nu mai vorbim despre cealaltă latură — deloc de neglijat — a obligațiilor bănești, de care mulți „fug ca iepurii", lași — pur și simplu — față de o îndatorire indiscutabilă. Iată, spre exemplu, cîteva „cazuri" strînse în stivă, pe biroul curierului : trei copii așteaptă vești de la tatăl lor legal — *Gavrilă Sas* — care a plecat de-acasă în 3 martie 1971, fără să-și lase vreo adresă (a lucrat ca muncitor la I.S. Cîmpia Turzii) ; *M.G.* din Buzău, mi-a trimis o lungă scrisoare, adresată părinților, din care spicuiesc : „Dintr-o pensie de urmaș, o bătrînă își întreține singura nepoată la școală. Cît de frumos și totuși cît de tragic. Sufletul meu plînge, dragii mei părinți pierduți" ; *Domnica Izvernar* din Suceava, str. Oituz nr. 11, bloc A 7, sc. C, apart. 15 îl caută pe tatăl fiului ei de 12 ani. *Izvernar Alexandru Gheorghe*, cu ultimul domiciliu stabil în orașul Bocșa, jud. Caraș-Severin (plecat încă din 1965) : „Fostul meu soț nu și-a adus contribuția materială stabilită prin lege, de 275 lei lunar, decît o scurtă perioadă, din iunie 1970 pînă în februarie 1971. Nu mai avem nici o știre de la el" ; *idem* cititoarea *Zenovia Zafir* din com. Știubieni, jud. Suceava, își caută soțul, dispărut de trei ani de acasă, „uitînd de cele mai elementare datorii față de cei doi copii ai noștri". *Tiberiu N. Bercar*, com. Șirna, satul Tăriceni, jud. Prahova, elev, își caută tatăl „ca să-l anunț că m-am făcut mare, chiar dacă datoria ca părinte nu și-a făcut-o, nu mi-a trimis bani nici cît să plătesc marca poștală cu care vă expediez acest plic, dar nu-l reneg în nici un fel" ; și tatăl *Gabrielei Cristina Sîrbu* (fetiță de 6 ani) e dispărut fără urmă (pensie de întreținere, *neplătită* de-loc, 175 lei lunar.)

Întrerup aici lungul șir al cazurilor de aceeași natură, revenind asupra propunerii — *la care n-am primit nici un răspuns de la Ministerul Muncii* — ca în Carnetul de muncă al fiecărui salariat să figureze, dacă este necesar, însemnarea : „Are obligații familiale". Nenumărați cititori s-au alăturat, cîndva, acestei propuneri judicioase, practică și necesară. Alții au propus chiar ca alocația pentru copii să nu mai fie înmînată taților, ci mamelor aflate în producție (*Veronica Mateescu* din București) argumentînd astfel : „Mama este în fond cea care se ocupă, fundamental, de îngrijirea și de hrănirea copilului". Consider și această sugestie deosebit de prețioasă, absolut demnă de a fi luată în considerație de către forurile în drept, fiindcă — să recunoaștem deschis — mai sînt și bărbați cu „mina spartă", alții cu darul... păhărelului și așa mai departe. Și, oricum, în familiile trainice, bine gospodărite, bugetul familiei este... manipulat (după chibzuirea lui în cadrul cuplului) de către femeie. Așadar, perfect logic și drept, ar fi ca mamele salariate să capete alocația pentru copil. Curierul subscrie la sugestia Veronicăi Mateescu, adăugînd încă un exemplu care vorbește de la sine : „În ziua de 8 iunie 1973, prin satul Călătele, jud. Cluj, a trecut o femeie modest îmbrăcată, cu o fetiță de 2—3 ani în brațe, venind de la Beliș și mergînd spre Huedin. A povestit, plîngînd, că are trei copii (de 10 și de 7 ani — cei doi fiind lăsați acasă), că de un an bărbatul ei a părăsit-o și n-a mai ajutat-o cu nimic și *nici dreptul de alocație al celor trei copii nu i l-a trimis*". Din păcate, numele bărbatului și locul de muncă nu-s consemnate în scrisoarea primită (doar amănuntul că femeia a cerut lămuriri șefului de post din Beliș (Tarnița).

CURIER SĂPTĂMÎNAL

REBUS • REBUS • REBUS

AUTUMNALĂ

ORIZONTAL : 1) Lacrimi de toamnă — Bamă seacă ! ; 2) Un scut ce se opune la loviturile ploii... — Semn al belșugului de toamnă ; 3) Început și sfîrșit de toamnă ! — A da semne de ploaie ; 4) Sclavi la spartani — Poet clujean, autorul poeziei „Cîntec de toamnă" ; 5) Pare puțin obosită, acum, toamna — Program de școală ; 6) Grîu de toamnă (reg.) — În chenar ! ; 7) Cît un pic... — Semănat la 2 și 3 ! ; 8) Din rădăcină ! — Arbori care cresc prin locuri umede ; 9) Doi în ramuri ! — Stela Dumitriu — Uzinele chimice române (abr.) ; 10) Plouați peste măsură ! (fig. fam.) — Sine-qua-non-ul toamnei (pl.).

VERTICAL : 1) Cîte un pic... (fam.) — Larmă în centru ! ; 2) „Pastă"... de sezon (reg.) — Gust de murături ; 3) Bec întors ! — A se acri ; 4) Lucrări agricole și de toamnă — În ploaie ! ; 5) Țelină deasupra ! — A aținta ; 6) Din gulie ! — Mănați ; 7) Leziuni — Acru ; 8) Localitate pe Coasta de Fildeș — Din toamnă-n toamnă ; 9) O suflare de vînt. — Iulie (abr.) ; 10) Se ocupă... cu murături — Sus în copac ! ; 11) Le... scoate din „alba" ! ! ! — Brațe desgolite, în plină toamnă.

C. DUMITRU

Cuvinte rare : ILOȚI, ERIȚĂ, NSO.

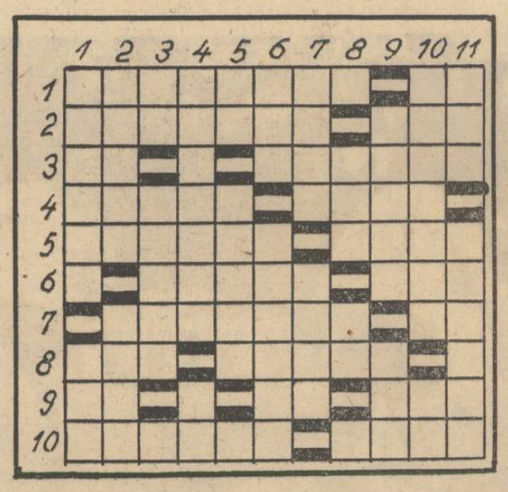

CONSTANTE

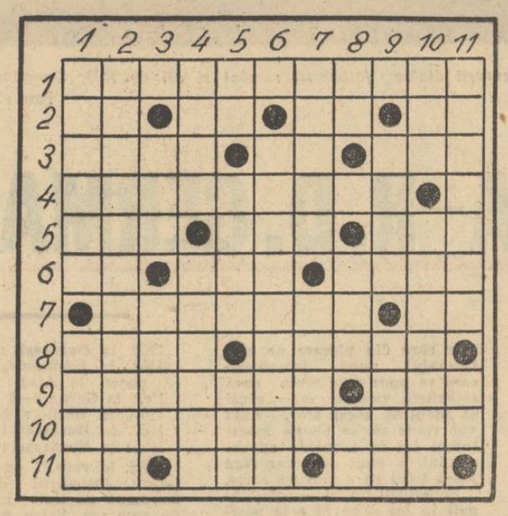

ORIZONTAL : 1) Constanța... pentru rebusiști ; 2) Cade ! — Luat la mijloc ! — Totul de la cap ! — În țepi ! ; 3) Fără diferență de nivel — Capre ! — Într-un aliniament ; 4) Cuvînt... în întîmplare ; 5) Adusă din liră ! ! ! — Final de vals ! — Macaz pe centru ! ; 6) O parte de plajă ! — A răsuna — Îndrăgostit în permanență ; 7) Se manifestă cu sensibilitate (pl.) — Redat ! ; 8) Face un simplu calcul — Un volum mare ; 9) I se poate lua măsura — În fiecare seară ne prezintă stele în program ; 10) Introduse în programul viitor ; 11) În viață ! — Măsuri preconizate într-un domeniu de cultură — Cureluțe de mașină.

VERTICAL : 1) Etalonul perfecțiunii — Munți cu un climat specific ; 2) Nu poate fi luată în seamă ; 3) Mantaua pămîntului — Te scoate față curată ; 4) Sală de studii — Situată în apropiere ; 5) Gras la trup ! — Luptător în arenă — Bătut de puști ; 6) Lucrează la mașina de scris ; 7) Căzut în ispită — Interjecție (pop.) ; 8) Cap de bour ! — Mia s-a schimbat ! — O sută unu ! ; 9) Soi de viță — Schimbător la drum ; 10) La capătul puterilor... (e ceva fabulos — pl.) — Capsule cu semințe ; 11) Jocul turnurilor... — Final de încrucișare !

D. CONSTANTINESCU

Cuvinte rare : IRE, IOTI.

Dezlegările jocurilor

apărute în numărul trecut

LA ȘCOALĂ

ORIZONTAL : Elevi — Coleg — Muzica — Rima — Omis — Aracit — Titan — Elena — Inarita — Ue — Ei — Inele — Nv — Ti — Am — Cote — Nada — Alti — S — O — Iie — Totan — Tolstoi — Ani — Anatomie — Ac.

LA REVEDERE

ORIZONTAL : Litoraluri — Amiral — Dam — Ramar — Nade — Glosare — An — Ane — Ata — S — A — Istria — Ro — Aca — Sn — Amarare — Or — Maluri — — Oti — Atol — Talaz —

Noutăți filatelice

„UZUALE — 1973"

O nouă emisiune de mărci uzuale vine să completeze pe cele puse în circulație la sfîrșitul anului trecut. Este vorba de o serie de 18 valori, împărțită în două tranșe. Prima dintre acestea cuprinde 10 mărci (5 b., 10 b., 20 b., 35 b., 40 b., 50 b., 55 b., 60 b., 1,00 l., 1,20 l.). Toate au ca temă diferite monumente arhitectonice : Coloana infinitului, Cetatea Rășnov, Mănăstirea Curtea de Argeș, Mauzoleul de la Mărășești

etc Machetele grafice au fost realizate de Ion Untsch. Tipar monocrom (păcat !), în tiraje nelimitate.

Despre tranșa a II-a vom da amănunte în rubrica viitoare.

CATALOG

Secția de filatelie tematică din cadrul A.F.R. a materializat, prin Grupa de întreguri poștale, o inițiativă demnă de toată lauda. Este vorba de „Catalogul întregurilor poștale românești", a cărui primă parte a apărut recent, în redactarea unui colectiv format din Dumitru C. Biala, Mihai Bauer și Pompiliu Voiculeț-Lemeny. Lucrarea — o premieră de acest gen — cuprinde efectele poștale emise între anii 1870—1947 și reprezintă rodul unor relevabile și îndelungate strădanii de cercetare.

„EX—EU—MAX '74"

Sub această denumire anagramată se „ascunde" o importantă manifestare filatelică internațională : Expoziția europeană de maximafilie. Aceasta se va organiza, la București, între 6—13 octombrie 1974, dar pregătirile au și început. Vicepreședintele A.F.R., dr. Valeriu Neaga ne-a informat că maximafiliștii din țările europene așteaptă cu interes această amplă manifestare care va reuni exponate din numeroase țări. Vom reveni cu amănunte.

CĂRȚI POȘTALE

O.S.E.D.T. și-a schimbat denumirea, prin contopirea cu Oficiul de control al mandatelor. Editorul efectelor poștale este, deci, de acum, O.S.E.T.C.M., care ne anunță apariția unor interesante seturi de cărți poștale semiilustrate, valorînd fiecare 30 de bani. Este vorba de 11 întreguri a căror ilustrare s-a făcut folosindu-se fotografii din muzeele tehnice din București (Parcul Libertății) și Sibiu, precum și de cărțile poștale semiilustrate care reproduc — tot pe bază de fotografii — diferite sculpturi din Muzeul Stork.

Aurel CRIȘAN

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Bilele și balanța

Iată aici și o problemă de cîntărire a logicii, sau de-logică a cîntăririi, cum vreți să o acceptați, propusă de cititorul nostru GEORGE RUSU, din Galați

Se dau nouă bile de metal, turnate identic. Datorită unei turnări puțin cam defectuoase, cu porozități, una din bile are o greutate ceva mai mică decît a tuturor celorlalte. Întrucît, ca aspect exterior și dimensiuni, bilele nu se deosebesc între ele, rezultă că bila cu porozități nu se poate descoperi decît prin cîntărire (de fapt, s-ar putea descoperi și cu procedee mai moderne, de exemplu prin radiografie, gamagrafie, sau prin defectoscopie cu ultrasunete, dar atunci, problema nu ar mai avea hazul său — N. R.).

Se cere ca bila cu defect să se descopere doar prin cel mult două cîntăriri.

Cifre, cifre

Aceleași cifre, aranjate în diferite moduri, și supuse unei operații comune matematice, conduc totuși, după cum de altfel este de așteptat, la rezultate deosebite.

Un astfel de exemplu îl constituie cel expus în continuare, din care se va constata cît de mari pot fi deosebirile.

Se dau următoarele cifre : 1 ; 2 ; 4 ; 5 ; 8 ; 8 ; 9 ; 0. Se cere ca, grupîndu-le cîte două, deci obținînd numere formate din două cifre, și adunîndu-le, să rezulte numărul 100, iar grupîndu-le cîte patru, adică formînd numere cu patru cifre, și adunîndu-le de asemenea, să rezulte numărul 10.000. Se menționează că ordinea de grupare a cifrelor poate fi oricare.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cartografie sau matematică ?

Încă de mult, cartografii și geografii știu că pentru colorarea unei hărți ce reprezintă împărțirea pe țări sînt necesare și suficiente doar patru culori, fără riscul de a produce confuzii. Este interesant de remarcat că, începînd cu tînărul matematician englez Francisc Guthrie, în 1850, deși numeroși matematicieni de elită au încercat să demonstreze matematic de ce sînt suficiente doar patru culori, nimeni nu a reușit să o facă, pînă în prezent.

Firește, nu-i exclus totuși ca, într-o bună zi să i se găsească soluția și acestei probleme, cunoscută în lumea matematicienilor sub denumirea de „Problema celor patru culori".

Unul negru, unul alb

Problema este perfect rezolvabilă, și fără prea multe vorbe, soluția se poate urmări în desenul de mai jos.

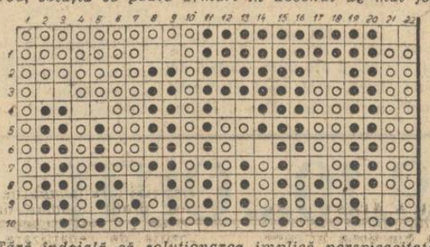

Fără îndoială că soluționarea implică perspicacitate, dar și o bună doză de răbdare și perseverență.

Poșta cititorilor

Piriianu Maria, maistru miner, Exploatarea minieră Vulcan, jud. Hunedoara. Vă rugăm să reformulați întrebarea mai clar și să adăugați și răspunsul, pentru a aprecia în ce măsură materialul este publicabil, sau nu.

Berghiu Constantin, Piolești, jud. Prahova. Sesizarea dv. este interesantă și, ca atare, ne vom permite să o relatăm și noi, aici.

Tov. Berghiu ne informează că în comuna Sinzieni, jud. Covasna, la nr. 549, locuiește familia Tompoș și Ana Deneș, soțul avînd 71 de ani, iar soția, 74 În curtea casei se găsește un bătrîn păr, a cărui vîrstă este aproape egală cu suma vîrstelor celor doi soți. El a fost sădit în anul 1820. Pomul are o circumferință de 2,80 m, înălțimea de 18 m și produce încă multe fructe gustoase, în pofida venerabilei sale vîrste. Se pare însă că familia Deneș vrea să-l taie, spre a-l transforma în lemne pentru foc. Nu ar fi mai indicat, ne întrebăm noi, ca problema lemnelor de foc să se rezolve altfel, iar bătrînul păr, să-și depene amintirile în liniște mai departe, cît va trăi, fiind ocrotit prin lege, ca monument al naturii ?

ÎN FINAL, mulțumim cititorilor menționați în continuare pentru materialele trimise, pe care le-am reținut în vederea publicării : **Nișcoveanu Ionel**, Buzău ; **F. Bunea**, Pitești ; **T. Popovici**, Bocșa II, jud. Caraș-Severin ; **Monica Filipov**, Huși, jud. Vaslui ; **Prof Mihai Seitan**, satul Cărpeniș, comuna Găiseni, jud. Ilfov ; **Gavril M. Ștefan**, com. Vișoara, jud. Botoșani ; **Chirilei Iosif**, Slatina, jud. Caraș-Severin ; **Bleora Ion și George Gheorghe**, satul Tariveroie, jud. Constanța ; **Castravete I. Teodor**, Tîrgoviște.

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

— Păcat că nu am luat și masa din sufragerie...
— Încetează, te crezi spiritual.
— Nu, dar în sertarul mesei, au rămas biletele.

— Ai crezut cumva că-ți propuneam o croazieră cu un transatlantic !...

Un Bunic și-o bicată bicicletă

Serial de PETRE SÂLCUDEANU

REZUMAT : S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente ? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc, sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz.

Alina își duse o mînă la frunte, își dădu pe spate cele cîteva fire de păr rebele apoi căzu din nou într-o stare aparte, vecină cu aceea în care se aflase cu o seară înainte...

— Bunicule, dar nu-i așa că lui Pamfil nu i se poate întîmpla un lucru grav în urma... În fond, vina lui...

Alina se opri din nou și Bunicul o privi pe față ușor încruntat, apoi se apucă să bea cafeaua răcită și prea dulce. Hotărît, Alina uitase că lui îi place cafeaua amară.

— Admirabilă cafeaua, draga mea, zise el. Te rog să te îmbraci, am neapărată nevoie de părerea ta într-o problemă dificilă, după cum ai să vezi.

Alina se îmbrăcă rapid și plecară fără să apeleze la Panaitescu, prins de noile lui preocupări.

Bunicul și Alina ajunseră, cu ajutorul troleibuzului, în cinci minute la locul unde cu numai două zile în urmă Alina o văzuse pe Grațiela acoperită cu cearceaful alb.

De data asta, în locul ei se afla Urucu Gheorghe, bandajat la un ochi, dar cu toate astea ușor de recunoscut, datorită trăsăturilor sale dure. Era chipul unui tînăr pe care Alina numai cu o zi înainte îl văzuse pe insula unde fusese și ea.

Mirarea pe care scontă Bunicul fu chiar mai mare decît s-ar fi așteptat din partea fetei și acest lucru îl bucură, deoarece îi dădea de înțeles că Alina era conștientă de cele prin care trecuse. Lîngă cadavrul tînărului se afla un om în vîrstă cu părul alb la tîmple. Era tatăl lui Urucu, zugrav de meserie : hainele de doc îi erau mînjite de vopsele și de humă, iar în mîini își ținea coiful de hîrtie de ziar pe care din cînd în cînd îl răsucea făcînd hîrtia coaptă de soare să fosnească.

Urucu Marin aștepta parcă ceva Nu-i venea să creadă că unicul copil îi era mort și avea convingerea că din clipă în clipă băiatul se va ridica și-l va întreba ce caută acolo și de ce nu-și vede de treburile lui. Sosi cu oarecare întîrziere față de ora fixată și căpitanul Constantinescu și numai cînd omul ordinii își scoase chipiul, zugravul, la vederea hainelor militare, avu revelația cului existau cîteva goluri. tragicului adevăr. Chipul i se schimonosi, buzele i se desprinseră cu greutate și din ochii lui cenușii curseră două lacrimi absorbite repede de praful de humă ce-i acoperea într-un strat gros fața.

— Să mergem, căpitane, spuse Bunicul și prinzîndu-l pe acesta de mînă ieșiră în aerul înăbușitor al străzii. Te rog, nu-i aminti Alinei nimic din cele întîmplate, zise Bunicul, înainte ca Alina să-și facă apariția lîngă ei.

— Bunicule, am făcut o descindere la insula cu pricina. Nu se mai vedeau nici măcar urmele celor două gropi în care se făcea foc. Totul era pustiu.

— Înseamnă că l-au văzut pe Florentin Bodea împreună cu sergentul Crețu. Pînă aici totul a mers strună, deci. L-au văzut însoțit și au și fost luate măsurile de prevedere.

— Eu ce am de făcut Bunicule ? întrebă Alina, pe un ton egal și această întrebare era exact lucrul pe care îl aștepta Bunicul.

Respiră ușurat, își aprinse o țigară și uitîndu-se la căpitan într-un anumit fel, zise :

— Dragă Alina, în curînd se vor petrece două lucruri deosebite și de ele va depinde reușita sau nereușita acțiunii noastre.

Bunicul le împărtăși planul și căpitanul rămase profund surprins de deducțiile maiorului, care pe măsură ce povestea, era tot mai logic și mai precis.

Căpitanul ar fi vrut să pună cîteva întrebări : avea impresia că în planul Bunicului existau cîteva goluri. Pînă la urmă însă renunță, avînd încredere în prețuirea și experiența bătrînului detectiv de la care mai avea încă atîtea de învățat. Îi promise că împreună cu cîțiva sergenți se va duce la locul indicat, în timp ce Alina, luînd adresa dată de Constantinescu, o memoră și apoi rupse biletul. Se urcă în primul autobuz cu destinația Constanța.

Bunicul se întoarse din nou la hotel, avînd o însărcinare specială pentru Panaitescu, dar mare îi fu mirarea cînd îl găsi pe acesta în cameră, cu patrupedul tolănit la picioarele lui, bînd șampanie din cupe mari cu un om pe care detectivul îl vedea acum pentru prima oară.

— Tovarășul maior... făcu Panaitescu galant prezentările.

— Aristide Pomișor, se recomandă oaspetele lui Panaitescu și jovial turnă în paharul gol restul de șampanie din sticlă.

— Am ținut personal să vă vizitez, tovarășe maior, să-mi cer scuze pentru tratamentul la care ați fost supuși... Ce să-i faci, mai avem și lipsuri și încă nu puține, se scuză Aristide și înclinîndu-se ușor, ciocni paharul de cristal de cel al Bunicului.

Băură.

— De ce-ai adus, stimate Panaitescu, cîinele în incinta hotelului ? S-ar putea să ne trezim cu cine știe ce reclamații, spuse Bunicul, dar Aristide își miji ochii albaștri, după care începu să rîdă ciudat. Numai buzele i se deschiseră, lăsînd să se vadă dantura îngrijită, cu dinți din cale afară de mici.

— Tovarășe maior, nu uitați că mai sînt încă directorul acestei stațiuni, spuse Aristide, cerîndu-și parcă într-un fel scuze că era nevoit să apeleze la funcția lui. De acum înainte, cîinele va putea locui aici, dacă doriți. În fond, la urma urmei, este prietenul cel mai apropiat al omului, nu-i așa tovarășe Panaitescu ?

Panaitescu se pregătea să desfacă cea de-a doua sticlă de șampanie „Cordon rouge" : cele două pahare băute pînă atunci îl dispuseseră peste măsură și în sinea lui considera că Aristide este domn, iar el o personalitate mai mult decît importantă, din moment ce șeful cazării din acea stațiune venise personal să-l viziteze și încă nu cu mîna goală.

Ușa se deschise și o femeie îmbrăcată în alb veni cu o tavă plină cu aperitive.

Panaitescu își frecă mîinile mulțumit și turnă șampanie în pahare ca și cum ar fi turnat apă minerală.

— Cărui eveniment îi datorăm, stimate tovarășe Aristide, acest festin cu totul și cu totul ieșit din comun ? N-am mai mîncat icre negre de pe vremuri.

Aristide se ridică în picioare, așeză farfurioarele în fața celor doi bărbați, apoi zîmbind se așeză la locul lui, mulțumit de reacția pe care bunătățile aduse de el o stîrneau celor doi.

— Din păcate am fost informat cam tîrziu de anumite neregularități care s-au petrecut la acest hotel. Să știți că nu sînt singurele. Ne lovim, stimați tovarăși, de greutăți foarte mari. Turismul nostru este la început. N-avem experiență, n-avem cadre, iar cele existente nu sînt totdeauna de cea mai bună calitate. Vin mulți oameni aici care sînt puși pe o căpătuială rapidă, considerînd că nimeni pe lume nu poate fi indus mai ușor în eroare decît un om aflat în vacanță, acesta refuzînd să-și piardă timpul cu reclamații, nervi etc. Trimitem în străinătate la specializare zeci de ospătari, maitres d'hôtel etc. Am înființat școli profesionale... Peste cîțiva ani, stimați tovarăși, serviciul pe litoral va fi cu totul altfel, se va insista tot mai mult pe calitate.

— Înțeleg, înțeleg, spuse Panaitescu care nu înțelesese absolut nimic, dar avea nevoie de această pauză ca să-și poată duce paharul la gură și cum îi era jenă să o facă singur, se străduia să-i determine și pe ceilalți să bea.

— Vedeți dumneavoastră, stimați tovarăși, deficiențele nu sînt numai la cazare. Avem și alte necazuri. De exemplu, tocmai cazul de care vă ocupați dumneavoastră, cu magazinul acela. Cine și-ar fi închipuit că vom avea asemenea surprize cu oameni verificați din toate punctele de vedere... Cu toate astea nu vă spun cîte critici și cîte amenzi am primit pentru lipsurile altora.

— Interesant, interesant, zise Bunicul, uitîndu-se într-un anumit fel la Aristide. Ca să fiu sincer, tovarășe Pomișor, numai lipsa de timp m-a împiedicat să vă vizitez. Văd că sînteți la curent cu preocupările noastre și dacă nu mă înșel ele v-au fost aduse la cunoștință de tovarășul Constantinescu

— Da, într-adevăr, dînsul a avut bunăvoința să mă țină la curent cu toate cele petrecute aici... Știți, eu am domiciliul la Constanța, în fond o palmă de loc... Nu voiam să ocup aici o cameră, la care, de altfel, aveam dreptul, dar care poate aduce statului pe sezon un venit important.

— Cum vă explicați, tovarășe Aristide, acest furt cu consecințe atît de grave ?...

— Tentația, tovarășe, tentația. În al doilea rînd, cred că am greșit și noi angajînd numai femei... În acest sector bărbații ar da rezultate mai bune... O fată are, și e normal, un prieten, ca să mă exprim delicat. De obicei din aceste relații se naște tentația de a fura. Azi un pachet de țigări, mîine o sticlă de băutură...

— Cordon Rouge, spuse Panaitescu zîmbind, voind într-un fel să învioreze atmosfera, dar călcînd în străchini, după cum înțelese imediat din privirea dojenitoare a Bunicului...

Aristide se opri din vorbit, zîmbi și el de gluma făcută de Panaitescu, apoi continuă, sorbind cîteva picături de șampanie...

— Se poate să fi avut prea mare încredere în doamna Bodea... Dumneavoastră, ca unor oameni de meserie, mă simt obligat să vă spun : mi se pare ciudat că lipsurile au survenit pentru a doua oară doar din raioanele colegelor ei..

— Aveți vreo bănuială, tovarășe Aristide ?

— Tovarășe maior, mi-e foarte greu să mă pronunț. O vorbă aruncată în vînt, în acest caz, vizează destinul unui om. Or, eu n-am obiceiul să fac afirmații gratuite...

— Păi atunci, amice, de ce-ai zis adineauri de doamna aia, interveni Panaitescu ușor amețit de pe urma băuturii prea fine și prea tari oentru el.

— Dragă colega, în felul acesta ai putea să-l superi pe oaspetele nostru, care s-a dovedit atît de amabil cu noi...

— Adică de ce să-l jignesc, maestre, se otări Panaitescu roșu la față, care, ori de cîte ori bea un pahar, nu admitea să fie contrazis.

Bunicul se uită la șofer, dar după ce îl cercetă atent, avu convingerea că Panaitescu nu era atît de beat pe cît se prefăcea.

— Vă rog, vă rog, nu-l admonestați, nu mă supăr de loc aceste intervenții ale subalternului dumneavoastră.

— S-o crezi mata, amice... Eu nu pot fi prieten cu oricine și eu, dacă vrei să știi, de la vîrsta de patruzeci de ani mi-am zis : ajunge Panaitescule, de acum înainte rămîi cu atîția prieteni cîți ai, nimic mai mult, prietenii noi sînt o pacoste...

Aristide rise arătîndu-și dinții mărunți, apoi rîsul îi muri brusc pe buze. Se adresă numai Bunicului...

— Vă rog să luați sub beneficiul de inventar ceea ce v-am spus, tovarășe maior. N-aș vrea ca din pricina mea să ajungeți la vreo bănuială... Ar fi grav... În asemenea situații numai faptele sînt acelea care contează... Cu toate că, dar ce să zic... Eu vă stau la dispoziție cînd doriți... mai puțin mîine și poimîine.. Sînt chemat la o ședință importantă la București... Pe urmă... dacă binevoiți, putem participa la un pescuit pe Razelm... N-ați fost niciodată ?.. E încîntător, mai spuse Aristide și se ridică.

Bunicul îl conduse pe Aristide pînă în hol, apoi se întoarse grăbit, convins că trebuie să-i reproșeze cu toată seriozitatea lui Panaitescu atitudinea pe alocuri de-a dreptul grosolană. Dar ajuns în cameră, acesta lipsea. Dispăruse împreună cu Alsacianul.

— VA URMA —

O ÎNTÎLNIRE DECISIVĂ PENTRU FOTBALIȘTII ROMÂNI

Fază din întîlnirea de la București dintre fotbaliștii români și cei din R.D. Germană (1—0).
Foto : S. BAKCSY

ROMÂNIA—R. D. GERMANĂ

Miercuri seară, pe stadionul central din Leipzig, în tribunele căruia pot lua loc 100 000 de spectatori, se vor afla din nou față în față, pentru a doua oară în acest an, echipele reprezentative de fotbal ale României și R.D. Germane. Se știe, este aproape inutil să mai amintim, că această confruntare prezintă un interes enorm pentru ambele formații, ea avînd un caracter decisiv pentru calificarea uneia dintre aceste două echipe în turneul final al campionatului mondial. Este justificată, deci, nerăbdarea cu care este așteptată întîlnirea de miercuri seara de către toți amatorii de fotbal din țara noastră cît și de către aceia din țara care va juca, de astă dată, rolul de gazdă. De partea cui va fi victoria ? Greu de anticipat. Un singur lucru trebuie subliniat, și anume că echipa noastră pornește oarecum avantajată, chiar dacă joacă în deplasare, pentru că ei îi este suficient și un scor egal pentru a obține „liberă trecere" pentru ultimul act al competiției supreme. Și să nu uităm că meciul începe de la scorul de 0—0, adică de la un scor care din plecare ne este favorabil nouă. Întrebarea care se pune este aceia dacă fotbaliștii români vor reuși să mențină acest scor, dacă vor reuși să se opună modificării lui în favoarea adversarului, a unui adversar care joacă totul pe o singură carte.

Fotbaliștii noștri — selecționați în lot spun că este posibil un scor egal sau chiar o victorie, și o spun cu toată seriozitatea și răspunderea, mizînd pe forța sistemului nostru defensiv și pe arma contra-atacului. Va fi sau nu așa cum gîndesc jucătorii noștri ? Răspunsul îl vom primi miercuri seara. În ceea ce ne privește am dori, așa cum doresc toți iubitorii sportului din țara noastră, ca anticipările celor care miercuri seara se vor afla în arenă să devină realitate. Le dorim succes în dificila lor tentativă.

Iată palmaresul celor 11 partide desfășurate pînă acum între echipele reprezentative ale României și R. D. Germane :

1952, la București : 3—1
1954, la Berlin : 1—0
1955, la București : 2—3
1958, la Leipzig : 2—3
1962 la Dresda : 2—3
1963, la București : 3—2
1964, la Komazawa (în Japonia, la J.O.) : 1—1
1966, la Gera : 0—2
1967, la Berlin : 0—1
1967, la București : 0—1
1973, la București : 1—0

Deci, în cele 11 partide susținute fotbaliștii din R.D. Germană au ieșit învingători de șase ori. Patru partide au revenit echipei noastre iar un meci s-a terminat la egalitate. Urmează acum a 12-a partidă, la Leipzig, acolo unde echipele României și R.D. Germane s-au mai întîlnit în anul 1958, tot în luna septembrie.

Să notăm, acum și clasamentul grupei preliminare a campionatului mondial, așa cum arată el înaintea meciului de miercuri :

1. România	4	3	10 8- 27
2. R.D. Germană	4	3	01 12- 26
3. Finlanda	4	1	12 3-11 3
4. Albania	4	0	04 1- 90

Și partidele care mai sînt de disputat, în afara meciului de miercuri, de la Leipzig :

10 octombrie : Albania-Finlanda
14 octombrie : România-Finlanda
3 noiembrie : Albania-R.D. Germană.

Ion BOCIOACA

VIAȚA STADIONULUI

„NU AVEM DECÎT UN SINGUR OBIECTIV: CALIFICAREA"

Cu Valentin Stănescu, despre meciul de la Leipzig

de Eftimie IONESCU

În orele cînd aceste rînduri ajung sub ochii dv., dragi cititori, un grup de tineri în treninguri albastre, aleargă pe una din aleile pădurii Snagovului. Un tunet îi zorește pe spate : Valentin Stănescu, cu vocea lui de bariton, rostește comenzile pe care grupul le execută docil. Cînd primul punct al programului de pregătire s-a terminat, îl interpelăm pe antrenorul echipei naționale, în dorința ca cititorii „Magazinului" să afle cîte ceva despre reprezentativa noastră la cîteva zile înaintea momentului decisiv al grupei a IV-a, despre adversari, pregătirile noastre, formula de echipă.

— Cum apreciați potențialul selecționatei R.D. Germane în momentul de față ?

— Așez selecționata condusă de Buschner în ofensiva generală a sportului din R.D. Germană. Mai e nevoie să subliniez ce salt cu adevărat fantastic au realizat reprezentanții acestuia pe multiple planuri ? Atleții, înotătorii, reprezintă marile revelații ale ultimilor doi ani. Recentele campionate de natație de la Belgrad au devenit, prin apariția unei selecționate a R.D. Germane de o forță și o complexitate direct senzaționale, unul dintre momentele cele mai interesante ale anului sportiv 1973. Sigur că și reprezentativa de fotbal beneficiază de aportul unei școli a metodicii, a mijloacelor de pregătire care și-a cîștigat un prestigiu cu totul deosebit în întreaga lume. Mi-am dat seama, din meciurile reprezentativei R.D. Germane, pe care le-am urmărit, de ascensiunea pe toate planurile a jucătorilor care o compun. Selecționerul Buschner a dat o maximă atenție jocului cu noi. Îmi spunea, încă după partida de la București, din mai, că — pentru el — toate punctele din programul de pregătire nu au decît un scop : aducerea lotului în forma maximă la 26 septembrie. Interesant este că — în afara jocului cu selecționata Bulgariei, contramandat și el în ultimul moment — fotbaliștii lotului reprezentativ au apărut în jocuri de minimă solicitare — acele partide din turneul islandezo-suedez — și aproape deloc în meciuri publice, în ultima perioadă de timp. Nu avem, deci foarte multe date proaspete despre randamentul internaționalilor, dar se poate deduce, din comportarea lor în campionat, că urmează graficul de formă prezis la București de colegul Georg Buschner. Vom avea în față una dintre cele mai omogene și mai combative selecționate din Europa. Știm foarte bine ce examen ne așteaptă, dar — așa cum am spus încă de la venirea mea la echipa națională — nu avem decît un singur scop, un singur obiectiv al străduințiilor noastre : calificarea.

— Cum se prezintă lotul nostru ?

— E un lucru pe care iubitorii fotbalului îl știu foarte bine, anume că începutul sezonului ne-a adus cîteva scăderi de formă ale unor titulari de bază, mai apoi și unele accidentări. Din fericire, datorită, cred eu, și programului bine alcătuit al campionatului care a solicitat intens și la mici intervale pe jucătorii din prima divizie, datorită și programului comun de pregătire a lotului, precum și jocurilor de verificare programate cu regularitate, multe dintre problemele alcătuirii echipei reprezentative au fost clarificate. Miercuri, am avut ocazia să facem o nouă verificare a potențialului și a formulei. Au rămas extrem de puține semne de întrebare pe care, sînt sigur, ultimul joc de antrenament, de simbătă (n.n. — astăzi) cu lotul de tineret pînă la 23 de ani le va risipi. Vom dispune de întregul lot, prin revenirea lui Deleanu și Țarălungă din deplasările cu echipele lor în cupele europene. Formația noastră beneficiază de absolut toți jucătorii cu mare experiență, recomandați de nenumărate jocuri grele, de precedentele preliminarii, după cum au obținut intrarea în lot și cîțiva dintre fotbaliștii mai tineri, pentru care stau garanție realizările lor în campionat și la echipa de tineret. Sigur că interesează mult formația definitivă dar ea nu poate fi dată decît după acest ultim joc.

— Ce sperați, ce așteptați de la jocul de miercuri ?

— Înainte de orice sper într-o comportare la așteptările noastre a fiecăruia dintre jucătorii care vor trăi un moment mare din cariera lor prin cîștigarea unui loc în reprezentativă, într-un asemenea meci. Cred în dăruirea și disciplina lor. Sper într-un arbitraj corect, dată fiind autoritatea și prestigiul de care se bucură elvețianul Rudolf Scheurer. Aștept o comportare sportivă a partenerilor de întrecere. Și sînt convins că vom trece acest examen care se situează printre cele mai grele, mai solicitante — atît prin miza lui cît și prin marile aspirații ale adversarului — din întreaga viață a echipei naționale a României.

Urările noastre de succes, de reușită îi însoțesc pe tricolori în „misiunea Leipzig" !

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Gală de box cu... prelungiri la Galați • Pregătirile olimpicilor români în atenția federației • Clay după meciul cu Norton : „Mi-am dat seama că am îmbătrînit"

• ÎNTÎLNIRE cu antrenorul bucureștean Ion Stoianovici (Metalul) care ne declară : „Ca întotdeauna am răspuns afirmativ la invitațiile pe care le-am primit de a participa la gale amicale în Capitală sau în provincie. Recent echipa noastră, a metalurgiștilor bucureșteni, a evoluat la Galați în compania echipei locale Constructorul. Am pierdut pe merit. Gazdele au fost mai bune. Amăzăroaie mi-a părut că se află în revenire de formă scoțîndu-l din luptă pe elevul meu C. Stanev. În cîteva meciuri am fost defavorizați de oficialii gălățeni. Mai grav este faptul că unii dintre spectatorii gălățeni nu s-au dovedit ospitalieri. După partida Constantinescu — Cojocaru, cîștigată înainte de limită de elevul meu, cîțiva spectatori certați cu etica sportivă au aruncat cu pietre și cu bucăți de sticlă, iar unii dintre ei l-au lovit pe Constantinescu. Ne-am adresat oficialităților sportive gălățene care n-au luat nici o măsură arătîndu-ne că așa este... la box. Pe viitor vom declina orice ofertă care ni se va mai face de a ne deplasa la Galați. Cred că este cazul ca federația noastră să deschidă o anchetă în acest sens luînd măsurile corespunzătoare".

• ÎNAINTE de a pleca pe calea aerului spre Montreal, președintele federației de box **Gh. Guriev**, vicepreședinte al A.E.B.A., ne-a declarat următoarele : **„Între 24 și 26 septembrie au loc în orașul canadian lucrările congresului extraordinar al asociației internaționale de box amator. Noi vom propune ca prima ediție a campionatelor mondiale pentru amatori să aibă loc din patru în patru ani. Prima ediție se va desfășura anul viitor, desigur cu participarea tuturor țărilor. După lucrări vom lua legătura cu federația canadiană de specialitate pentru ca membrii echipei olimpice a gazdelor să se pregătească în comun în 1974 cu olimpicii noștri. Intenționăm ca echipa noastră olimpică să se deplaseze din timp la J.O. de la Montreal pentru a se acomoda cu clima și alimentația".**

• MECIUL dintre „mijlocii" **Mundine** (Australia) și **Griffith** (S.U.A.) care urma să aibă loc ieri a fost amînat pentru 22 octombrie. El va avea loc tot la Paris.

• CAMPIONUL MONDIAL la „pană" **Eder Jofre** (Brazilia) în vîrstă de 37 de ani își va pune centura în joc în fața mexicanului Saldivar. Partida se va desfășura la 12 octombrie la Salvador de Bahia.

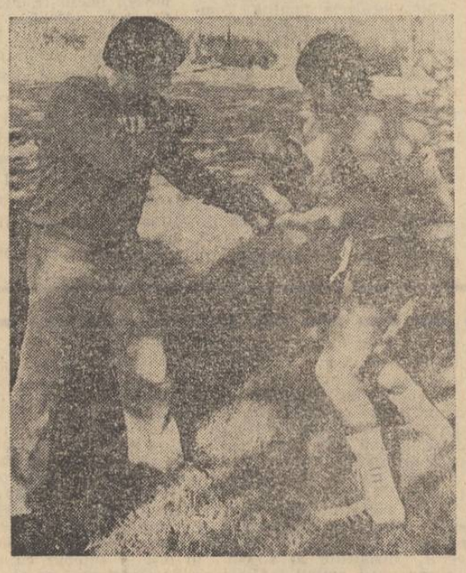

Bouttier se antrenează în grădina casei lui Alain Delon.

• O RECENTĂ declarație a lui Cassius Clay : „Sînt fericit că l-am învins pe Norton, pe care-l apreciez ca cel mai redutabil adversar întîlnit vreodată. Mi-am dat seama că am îmbătrînit. Nimeni nu poate să mă acuze că n-am luptat serios de-a lungul celor 12 reprize. Intenționez să mai susțin două, trei meciuri cu Frazier, Foreman și Norton, după care mă voi retrage. Nu vreau să părăsesc ringul accidentat, de aceea nu-mi voi prelungi cariera. Am învățat mult din înfrîngerea suferită prima oară în fața lui Norton cînd am ieșit cu maxilarul fracturat. Cînd voi părăsi boxul mă voi ocupa îndeaproape de educația celor 3 fiice și a fiului meu".

• ÎN VEDEREA MECIULUI pentru titlul mondial, pe care-l va susține la 29 septembrie în compania argentinianului **Monzon**, francezul **Bouttier** se antrenează în grădina casei actorului Alain Delon, care va gira organizarea reuniunii de la Paris.

• FOSTUL campion mondial la categoria „mijlocie" italianul **Nino Benvenuti** ne-a vizitat Capitala zilele trecute în calitate de... manager de volei. Sculpturalul Nino care a agățat mănușile în cui este președintele unui club sportiv din orașul său natal, Trjest. Scopul vizitei sale ? Tratative pentru angajarea unor întîlniri cu echipele de club românești.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

CHELU IOAN, București, str. Ing. Pătulea, 3, sectorul 8 :

„Vă scriu în dorința de a face publice destăinuirile unui suporter al echipei de fotbal Rapid București. De altfel, ar fi singura mea consolare, apariția la rubrica „Poșta Rotundă" a unor aspecte din jocul echipei Rapid București sub noua ei conducere tehnică.

Am fost martor ocular al jocului echipei Rapid la Brașov și recent la Cluj. Nu doresc să dau sfaturi impulsivului antrenor Macri pentru că îl cunosc suficient de bine, de foarte mulți ani. Întotdeauna am fost entuziasmat de devotamentul, intuiția și clarviziunea acestui fost mare jucător, azi antrenor al Rapidului. Să-mi fie iertată imixtiunea în treburile interne ale conducerii tehnice a acestei echipe (a se citi antrenamentele, pregătirea psihologică a echipei), însă, întreb pe actualul antrenor :

— Cum se împacă cu lipsa de orientare în teren, și de mișcare a actualului lot pe care îl conduce ? După cît îmi aduc aminte, Macri, jucătorul, era un argint viu pe teren, juca într-o continuă și vesnică mișcare, cu o inimă cît șapte la un loc.

Oare fostul jucător Macri, astăzi un valoros antrenor, nu poate insufla elevilor săi din calitățile fostului jucător Macri ? Cum se împacă cu jocul actualilor săi elevi ? La Brașov numai de patru ori în tot jocul au ajuns în fața porții lui Adamache. La Cluj, nu știu și nu am văzut să fi ajuns de trei ori în fața porții lui. Gadja. Neagu, Marin Stelian, Angelescu și alții, cînd aveau mingea, nu știau ce să facă cu ea, lipsiți total de inițiativă, joc static, nici un fel de marcări, a nici unuia din jucătorii din atac, pradă ușoară a oricărui apărător. De multe ori am avut impresia că am în fața ochilor nu tineri de 20-25 ani, ci moșnegi de 70 de ani. Oare jucătorii Rapidului au uitat ce-i aia joc deschis, aerisit, în continuă mișcare, numai înainte și în viteză ?

Un mucalit cu care m-am împrietenit la Cluj (în sufletul lui era și el un rapidist) a avut ideea să cronometreze jocul *în mișcare* al lui Neagu. Știți cît a alergat ? Numai 12 minute din 90. Cum este posibil ? Cum vrea Macri să cîștige un joc în deplasare ?

Numai jocul într-o continuă mișcare, în viteză și atacînd și iar atacînd. Atacul este cea mai bună apărare, dragă Tache Macri. Asta o știi mult mai bine decît mine !

Am urmărit jocul celor doi fundași de margine, Pop și Codrea, care înaintau cu mingea la picior pînă în fața careului advers, iar Neagu și Marin Stelian rămîneau mult în urmă mai mult certîndu-se (așa cum remarcau unii din tribună) decît să participe cu capul, cu sufletul, cu elanul lor tinerești la acțiunile celor doi inimoși fundași.

Îmi face impresia că unii jucători ca Neagu, Marin Stelian, Angelescu sînt blazați, total *dezinteresați*, nu mai au nici un pic de suflet față de culorile clubului care i-a crescut, care le-a creat o serie de avantaje ! Oare acești jucători nu mai au nici un fel de obligație față de acest club care i-a format și crescut ?! Oare antrenorul Macri să fie de vină ? Oare antrenorul Macri să nu fi ținut nici o ședință *moral-educativă* cu acești jucători ? Oare antrenorul Macri și conducerea tehnică a acestei echipe nu și-au propus, pentru a cinsti cum se cuvine cei 50 de ani de existență a acestui îndrăgit Club, *un reviriment în jocul acestei echipe?* Oare conducerea clubului Rapid, cu ocazia jubileului, nu are și un plan de măsuri privitor la întărirea disciplinei și *educației* jucătorilor acestei echipe ?

Am scris această scrisoare în dorința ca măcar unul din conducătorii clubului Rapid să se amestece puțin în „trebu rile interne" ale acestei echipe, iar acest semnal de alarmă va fi primit așa cum as dori, fiind scris de unul din sufletiștii Rapidului de aproape 40 de ani"

Observațiile dumneavoastră la adresa echipei Rapid mi se par prea aspre. Mai întîi că formația nu joacă chiar atît de slab și bătrînește. În al doilea rînd, pretențiile față de un antrenor care abia a venit la cîrma echipei sînt exagerate. Sînt convins că Macri are de gînd să se ocupe și de educația echipei, dar deocamdată, el se chinuie să încropească o formație, adică să poată aduce în teren unsprezece jucători. Oricum dragostea dumneavoastră față de Rapid este dovedită.

VOINESCU ȘERBAN, Str. Donici, Vaslui.

„Vă scriu o întîmplare care nu cred că s-a mai întîmplat vreodată pe vreun stadion de fotbal. Fac acest lucru în numele unor iubitori ai acestui frumos sport care este fotbalul și vă adresez rugămintea ca să publicați această scrisoare. Dar iată ce s-a întîmplat : miercuri 5 sept. a.c. s-a disputat pe stadionul din orașul Vaslui o partidă amicală de fotbal între echipa Viitorul Vaslui și divizionara A Politehnica Iași în scopul verificării potențialului de joc al ambelor echipe în vederea etapei de duminică, 9 sept. Meciul a fost arbitrat de o brigadă având în centru pe un localnic: Jan Apostol. Tușierilor nu le cunosc numele, dar se spunea în tribună că unul dintre ei ar fi N. Rainea din Birlad. În fine, meciul a început, fotbaliștii noștri au luptat mult, și la pauză scorul era 2—0 pentru Viitorul. După pauză, meciul a fost reluat și echipa ieșeană reușește să înscrie : 2—1.Cu vreo 15 minute înaintea terminării meciului, arbitrul întîlnirii, Jan Apostol, dă o decizie, fără să fie 11 metri sau altceva grav, la care jucătorul Romila II protestează vehement. Arbitrul îl elimină pe Romila II și totodată și pe un jucător vasluian, care sărise în apărarea jucătorului ieșean. Acești jucători l-au jignit, probabil, pe arbitru. Meciul se reia cu greu și imediat arbitrul mai elimină un jucător. Atunci — stupoare ! Intervine pe teren un tovarăș din conducerea Consiliului județean Vaslui și elimină de pe teren chiar pe... arbitrul de centru Jan Apostol, trecînd un tușier (se pare, N. Rainea) la centru, iar arbitru la margine... jucătorul ieșean Ianul. Spectatorii rămîn uluiți. Așa ceva nu mi-a fost dat să văd vreodată și urmăresc meciuri de fotbal de circa 13 ani. Să nu se creadă aici că iau apărarea arbitrului Jan Apostol, deoarece pot spune că nu îndeplinește calitățile morale necesare unui arbitru, fiind cunoscute chefurile pe care le face. Dacă nu se avea încredere în el nu trebuia pus să arbitreze. Nu-l corect să-l trimiți pe teren și apoi, profitînd de funcția pe care o are vărășul respectiv, să-l dea afară. Ce-ar fi dacă s-ar întîmpla asemenea abuzuri și la meciuri oficiale ? Ce autoritate mai pot avea arbitrii pe terenurile noastre avînd loc astfel de manifestări ? În tribună, după eliminarea arbitrului, spectatorii strigau arbitrului (nou) să nu fluiere că îl dă și pe el afară tovarășul respectiv. Ori acesta nu mai este meci de fotbal.

În încheiere, vă rog mult să publicați această scrisoare sau măcar fragmentul în care s-a relatat incidentul. Consider că ar fi bine să se știe ce se petrece pe unele stadioane mai mici din țară. Asta ca să nu ne mai întrebăm de ce nu sînt disciplinați jucătorii".

Întîmplarea pe care ne-o relatați este, într-adevăr, stupefiantă și antologică. Vă asigur, însă, că o astfel de scenă s-a mai petrecut la noi, cu douăzeci de ani în urmă, pe stadionul Giulești, cînd un diriguitor al federației l-a pălmuit pe arbitru și l-a scos de pe teren.

Bine a zis cineva : „nebunie — numele tău este fotbal !".

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 23 septembrie

1. **FOGGIA — SPAL.** Echipa gazdă, recent promovată în prima divizie, are de partea sa toate avantajele : terenul propriu, un lot mai valoros, o mai bogată experiență competițională. Deci, 1.

2. **JUVENTUS — AREZZO.** Și în această partidă formația gazdă este mare favorită. Juventus, campioana țării, nu poate avea, în mod normal, probleme în fața divizionarei B, Arezzo.

3. **VARESE — ROMA.** Întîlnirea este deschisă oricărui rezultat dacă ținem seama de faptul că Roma este o echipă care se descurcă destul de bine pe terenuri străine.

4. **LAZIO — NOVARA.** Marea revelație a trecutului campionat, Lazio, echipa care nu a pierdut prea multe puncte la Roma, are, după părerea noastră o misiune ușoară în fața unei formații mai puțin experimentată.

5. **FIORENTINA — PERUGIA.** Echipa din Florența nu a avut o comportare prea bună în etapele trecute dar chiar așa o socotim favorită.

6. **VERONA — PALERMO.** Gazdele sînt foarte aproape de calificarea în faza finală a „Cupei Italiei", competiție pentru care se dispută toate partidele concursului de față. Ea are neapărată nevoie de victorie și noi credem că este capabilă să o obțină.

7. **INTER — PARMA.** Helenio Herrera, revenit la cîrma echipei cu care a obținut strălucite succese, este stăpînit de ambiția de a readuce din nou pe Inter pe primul plan al fotbalului italian și internațional. Deocamdată încearcă obținerea calificării în faza finală a cupei, tentativă pe care o socotim posibilă.

8. **CATANIA — SAMPDORIA.** Întîlnirea se anunță destul de echilibrată dacă ținem seama de comportarea ambelor echipe în etapele precedente. Avînd o apărare destul de șubredă, Sampdoria este expusă pericolului de a fi învinsă.

9. **CATANZARO — TORINO.** Destul de greu pentru Torino acest meci, dar nu imposibil de cîștigat. Mai sigur ni se pare un rezultat egal.

10. **REGGINA — TERNANA.** Nici una din aceste formații nu mai are șanse de a se califica în faza finală. Pentru ele meciul va fi o repetiție înaintea primei etape a campionatului diviziei B. Gazdele sînt favorite.

11. **REGGIANA — BOLOGNA.** Meci decisiv pentru stabilirea cîștigătoarei grupei a șasea. Oaspeții au mai multă experiență dar gazdele mizează pe forța lor de joc pe teren propriu și pe ambiția jucătorilor de a ajunge în faza finală. Deci, orice rezultat este posibil.

12. **CAGLIARI — LANEROSSI.** Echipa locală a ieșit din cursa pentru calificare dar va lupta pentru onorarea sa și pentru reabilitare în fața suporterilor. Este mare favorită.

13. **BRINDISI — ATALANTA.** Încă un meci cu caracter decisiv. Jucînd acasă Brindisi nu va lăsa să-i scape printre degete calificarea. Credem că va reuși.

• ȘAPTE SPORTIVI englezi cunoscuți, David Hemery (atletism), John Barry (rugbi), Joe Bugner (box), Jackie Stewart (automobilism), Bobby Moore (fotbal), Robert Taylor (tenis) și Tony Jacklin (golf) au luat parte la un original concurs format din zece întreceri la diferite discipline sportive (înot, ciclism, tenis, golf, atletism, haltere, tir etc.). Opt probe erau obligatorii cu mențiunea că fiecare dintre ei nu avea dreptul să participe la propria lui probă de specialitate. Originalul concurs s-a încheiat cu victoria atletului David Hemery.

MOZAIC

• CIFRE STATISTICE surprinzătoare din Elveția. Federația cu cei mai mulți sportivi legitimați este cea de... tir (532 911), urmată de federația de gimnastică (304 953) și apoi cea de fotbal (232 080). În schimb, în țara lui Wilhelm Tell, nu sînt decît 550 de sportivi trăgători cu... arcul !

• **BERRYL BURTON (36 de ani) fostă campioană mondială de ciclism, a fost prezentă și în ediția anului 1973 a campionatelor mondiale disputate în Spania. O singură precizare : de data aceasta numai în calitate de... antrenoare a fiicei sale Denis (16 ani), care, se pare, că va călca pe urmele carierei sportive a mamei sale.**

• **ÎNTÎMPLARE aproape incredibilă menționată însă în arhiva federației engleze de hochei pe iarbă. În anul 1972, cu prilejul unei întîlniri în cadrul Cupei Angliei, arbitrul a anunțat că în cazul în care meciul se va termina la egalitate va fi declarată învinsă echipa care la fluierul final va avea mingea în perimetrul jumătății terenului său. Și așa s-a întîmplat.**

CULISELE HIPODROMULUI

• *O FRUMOASĂ ALERGARE trădînd valențe pozitive din partea organizatorilor a avut loc duminica trecută. Alergarea, constituind o „grupă" (au plecat toți de la aceeași distanță) compusă din cai cu performanțe sensibil egale a dat cîștig de cauză ultimului favorit al pariului mutual : Datina cal cu frumoase perspective însă, pentru această cursă, nerecomandat de performanțele anterioare. Pe cînd o nouă „grupă" chiar dacă s-ar întrece participanții din derbi ? Cîștigătorul ar fi, sigur, altul !*

• *FAVORITUL PARIULUI MUTUAL, din premiul Marghita (9 sept. a.c.) Ofis, a fost, pe semne tare supărat că între el (5 lei eventul, 2 lei la pariul cîștigător) și ceilalți concurenți, (cote mult mai mari) se crease o diferență apreciabilă de „valoare". Și ca atare aflînd aceste date n-a mai știut să „calce", terminînd alergarea ultimul cu performanța de 1' 32,7. În premiul Nisa, de duminica trecută, cotele pentru Ofis au crescut brusc (eventul — 240 lei, cîștigător — 9 lei), a funcționat și pariul ordinea triplă, așa că părerile s-au schimbat complet (n-au mai existat nici accidente de harnașament, ca înainte (sic !) Fără să-i mai pese de ceilalți concurenți (acum ei favoriți și cu cote mai mici) Ofis a luat alergarea pe cont propriu și a cîștigat dezinvolt cu performanța de 1' 29,2. Ce ți-e și cu cai aștia ambițioși. Nu vor să mai privească în urmă... cu o duminică.*

• *ALERGAREA de COMBINAȚIE „Premiul Tineretului", între cai de 2 și 3 ani, va monopoliza mîine dimineață atenția pe hipodromul de trap. Distanța — 1 600 m. Șansele — contrar așteptărilor — aparțin cailor de 2 ani, care fiind mai „proaspeți" au posibilități mărite de ameliorare a recordurilor.*

Doru IONESCU

RUGBI

• MÎINE se dă startul în cel de al 57-lea campionat republican. Cele 14 participante se întîlnesc în prima etapă, după cum urmează: Grivița roșie — Chimia Năvodari ; Vulcan — Politehnica Iași ; Farul — Steaua ; Universitatea Timișoara — C.S.M. Sibiu ; Rulmenul Birlad — Agronomia Cluj ; Sportul studențesc — Dinamo; Știința Petroșani — Gloria (primele echipe sînt gazde).

• PATRU ETAPE va da pe tușă și va reflecta Mihalache Dumitru de la Sportul studențesc. Comisia de disciplină a luat această măsură în mod judicios, în urma celor petrecute la meciul Sportul-Gloria. Mai precis jucătorul amintit a confundat terenul cu un ring de box.

• AM FOST ÎNȘTIINȚAȚI că „Gloria" va fi antrenată de un fost jucător: Manole Gheorghe. Pe cînd vom putea anunța că acesta și-a luat calificarea de antrenor ?

• LA MECIUL Grivița Roșie — Dinamo a ieșit în evidență mereu tînărul Țibuleac. Ce bine ar fi dacă cei cu adevărat mai tineri s-ar mobilizi de la acest exemplu.

• LA CONSTANȚA a luat ființă încă o echipă de rugbi, „Albatros". Își va desfășura activitatea la Eforie Sud și va fi antrenată de Stanci Enache.

D. NICULESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Calculați-vă singuri riscurile de a face infarct

Un interesant test alcătuit de cercetători ai medicinii inimii

TEHNICA NUCLEARĂ ÎN SPRIJINUL DETERMINĂRII CALITĂȚII

● Cu ajutorul razelor gamma specialiștii români au reușit să detecteze gradul de uzură al grinzilor de rezistență ascunse în unele construcții de beton vechi de 100 de ani ● Aplicații nelimitate în domeniul controlului execuției navelor, al radiografiei fibrelor lemnoase etc.

(Amănunte în pagina a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 834 — sîmbătă 29 septembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

AMPLUL ECOU AL UNEI VIZITE ISTORICE

Luni este 1 octombrie. Cu săptămîna care începe, păsim în ultimul trimestru al anului. Consemnarea amănuntului calendaristic e o banalitate. În coordonatele timpului nostru însă, în determinarea sa istorică, faptul capătă multe și mari semnificații. În primul rînd pentru că acest ultim trimestru al anului calendaristic este ultimul trimestru al planului; apoi pentru că încă din primele zile toamna — care se anunță ploioasă la început de octombrie — obligă la mari eforturi pentru strîngerea recoltei și însămînțări; în sfîrșit, pe șantiere, timpul de lucru, excelent pînă acum, trebuie folosit la maximum pentru a realiza ritmuri înalte, capabile să asigure punerea în funcțiune la termen a obiectivelor planificate. Sintetizînd sarcinile din diferite domenii ale economiei, trimestrul care începe impune o puternică, susținută concentrare de forțe pentru încheierea cu succes a planului economic pe 1973, an, după cum se știe, hotărîtor pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Aceste strădanii, despre ale căror rezultate presa, radioul și televiziunea informează curent, au loc pe fundalul amplului ecou pe care-l păstrează în conștiința opiniei publice românești vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în America Latină. Din toată țara, prin telegrame și mesaje adresate Comitetului Central al partidului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, organizații de partid, organizații de masă, colective din mari întreprinderi, unități agricole, instituții de cultură își exprimă satisfacția vie și profundă pentru rezultatele vizitei, evidențiind, și de această dată, rolul esențial care revine în elaborarea și realizarea întregii politici externe a României, secretarului general al partidului nostru, care, printr-o activitate susținută și plină de pasiune, prin spirit de inițiativă, dinamism și înaltă competență, servește pe deplin interesele poporului român, idealurile de pace și progres social, de colaborare și înțelegere între națiuni, cauza păcii și socialismului.

Pornind de la o realitate incontestabilă și anume că vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit o puternică afirmare a ideilor socialismului, a forței sale de atracție, o puternică demonstrație a ceea ce poate realiza un popor stăpîn pe destinele sale, care depune eforturi pentru creșterea bunăstării și fericirii sale, pentru făurirea unei vieți demne, libere și independente, înaltele aprecieri exprimate în mesaje și telegrame se împletesc strîns cu noile angajamente pe care comuniștii, întregul popor și le iau pentru îndeplinirea în cele mai bune condițiuni a sarcinilor ce le stau în față, pentru creșterea, pe temelia marilor înfăptuiri socialiste, a prestigiului internațional al României. Succesul

CONTINUARE ÎN PAG. ②

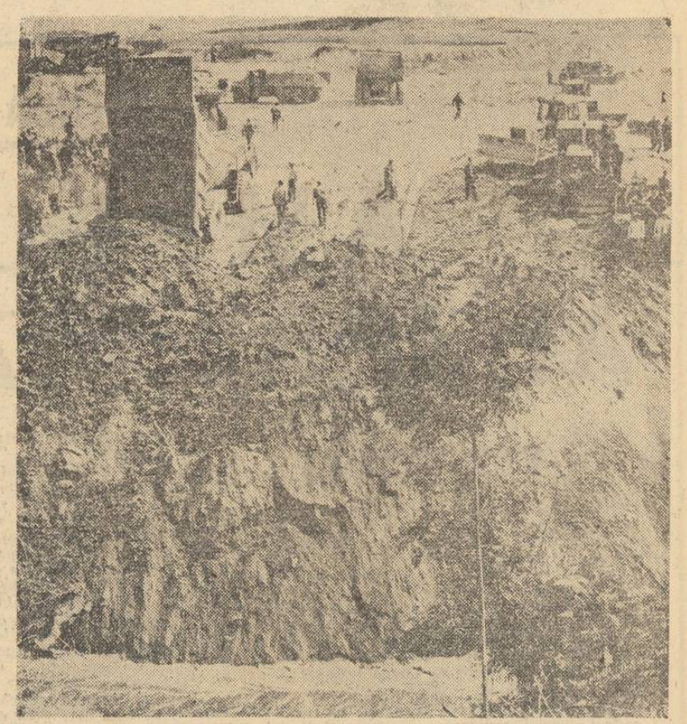

Peste cîteva momente apele vor porni pe un nou drum
Foto: Doru DEMETRESCU

Martor la devierea Oltului

Însemnări din ziua cînd, pentru prima dată în istoria sa milenară, Oltul și-a mutat albia după dorința omului

La ora șapte dimineața, în ziua de 13 septembrie, debitul apelor Oltului măsura la Rîmnicu-Vîlcea 68 mc./secundă. La ora 8,55 cel mai de seamă dintre rîurile noastre interioare își mîna încă maiestos valurile pe albia lui străveche, prea puternic ca să se intereseze de pricina pentru care aici, la Goranu, s-au adunat încă din zorii zilei, sute de cetățeni ai orașului, cu mic cu mare.

Undeva, în stînga rîului, un baraj construit „pe uscat" și o centrală hidroelectrică fără apă în care se montează cele două turbine cu o putere instalată de 46/MW. Undeva în stînga rîului, aici la Goranu, un dig lung de 1 500 metri, 1 300 000 mc. de betoane, 78 000 m.p. de cofraje...

Marin IONIȚA

CONTINUARE ÎN PAG. ②

TINEREȚE ȘI ENTUZIASM

● La Tîrgu Secuiesc pe platforma industrială ● Locuri și oameni care își schimbă destinul ● Maturitatea unor tinere biografii ● Se anunță un rival al zahărului din sfeclă

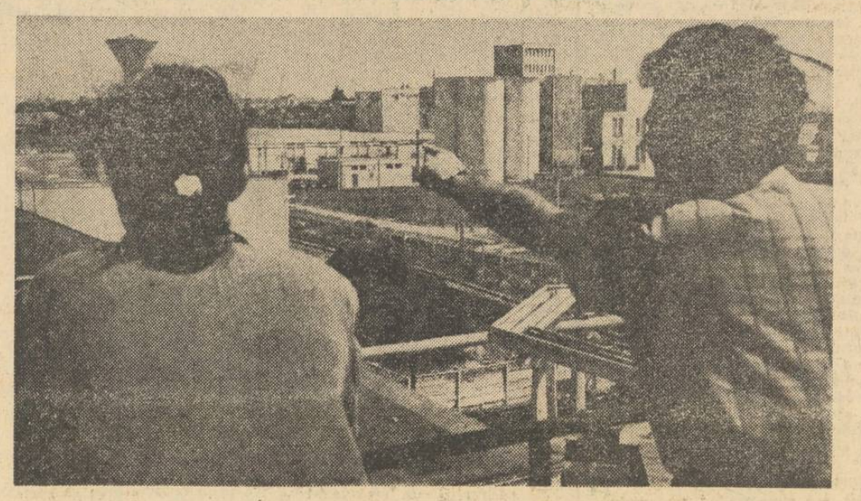

În istoria secular㠠a orașului Tîrgu-Secuiesc și a localităților limitrofe a rămas scrisă cu litere de aur o zi de la jumătatea lunii iunie 1967 cînd locuitorii acestei zone — în care trăiesc și muncesc în deplină frăție români și maghiari — au avut cinstea de a fi părtași și gazda unei vizite a secretarului general al partidului și a altor conducători de partid și de stat. Din cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, miile de participanți au înțeles că politica înțeleaptă a partidului comunist de a asigura o dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării va căpăta o expresie concretă și în aceste locuri. Momentul de atunci a însemnat actul de naștere al unui nou centru industrial, a constituit începutul realizării unei adevărate platforme industriale care a îmbogățit harta economică a țării. Urmau să se ridice trei unități industriale în care aveau să muncească cîteva mii de bărbați și femei, tineri și vîrstnici.

Au trecut de atunci abia șase ani și iată că, crescute parcă din pămînt, astăzi funcționează aici nu trei ci patru întreprinderi industriale care prin produsele fabricate se afirmă tot mai puternic, sporindu-și continuu prestigiul și faima

Ion PITICU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

● Dulapul pentru rufe
● Săculeții practici
● Binefacerile ceaiului de sunătoare

(În pagina a 6-a)

REGULAMENTUL CONCURSULUI „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

(Pagina a 7-a)

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

PARODONTOZA SE VINDECĂ?

Răspunde conf. univ. dr. Stelorian STĂNESCU

(Amănunte în pagina a 5-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

SĂ FIM!

SĂ NE GRĂBIM!

Începe ultimul trimestru al anului 1973. Dar mai e acesta trimestru? Dacă e să facem bine socoteala, datorită luptei noastre cu timpul — pe care am numit-o „cincinalul în patru ani și jumătate" — măsurile pentru anotimpuri sînt altele. În ce an ne aflăm de fapt? Nu e 1974? În multe locuri e. Altele, din păcate, ne trag înapoi. Ele scad media.

Începe ultimul trimestru al anului 1973, dacă e să măsurăm timpul cu secunda clasică. Dar visul nostru e departe, adînc în vreme.

Acum, cînd simțim înfrigurarea luptei pentru binele tuturor oamenilor de aici și pentru afirmarea noastră în lume, acum trebuie să ne gîndim la tot ce se impune pentru ca „secolii trecuți" să nu mai stăruie pe ceasurile noastre.

Un vechi urît, bătrînicios, fără scrupule, mai umbrește — uneori, cu destulă intensitate! — ceasul luminos al grabei noastre de a fi. Să fim! Să ne grăbim!

EL A IUBIT REVOLUȚIA ȘI A APĂRAT TINEREȚEA

De trei ani de zile, în fiecare toamnă, încerc să mă obișnuiesc cu ideea că, într-adevăr, Miron Radu Paraschivescu a murit și că nu se mai poate face nimic pentru învierea lui. Sentința rămîne definitivă: Miron Radu Paraschivescu nu mai e viu și nici nu mai poate fi viu.

Iată, marți, 2 octombrie 1973, marele poet ar fi împlinit 62 de ani. Cît a fost în viață am scris rar, despre el, pentru că — întîi de toate — nu-i plăcea să fie lăudat. Avea un bun simț care îi întrecea orgoliul natural. De trei ani, însă, Miron Radu Paraschivescu nu mă mai poate opri să-l omagiez.

Dacă ar fi fost învățător, sau funcționar, sau inginer, marți, 2 octombrie, Miron Paraschivescu ar fi trebuit să iasă la pensie, căci împlinea 62 de ani. Poetul însă, ca poet, nu poate ieși la pensie niciodată. Că iau poeții pensie e firesc și e logic, pentru ceea ce au făcut în alte sectoare de muncă, așa cum e firesc și e logic faptul că există și o lege a pensiilor pentru scriitori. Dar Miron Radu Paraschivescu nu putea fi un poet pensionar! Miron Radu Paraschivescu pare a fi murit în semn de protest în fața alternativei pensiei. Mîine, bătrînețea lui ar fi fost consfințită prin pensionare. Poetul și-a luat însă măsurile de precauție (și cît de puține măsuri de precauție își lua Miron Paraschivescu în general!) și, iată că, înainte cu trei ani de vîrsta pensiei, a murit. Marți ar fi urmat să strîngem mîna unui bătrînel fericit, obligat la odihnă. Poetul știa asta și nu-i plăcea. Lui i-au plăcut furtunile și i-au plăcut revoltele. El a iubit revoluția și a apărat tinerețea. Astăzi, tot mai mulți din vechii lui denigratori încep să uite că l-au denigrat. Iertător era poetul însuși, încît iertarea față de cei care l-au ofensat e un act paraschivesc. Ca statuie, Miron Radu Paraschivescu e foarte convenabil. N-are nimeni probleme cu el ca statuie. Nu ne mai tulbură comoditatea și nu ne mai

CONTINUARE ÎN PAG. ②

PENTRU ZILELE FRIGUROASE

Cîteva recomandări în pagina a 6-a

Cum va fi vremea în luna octombrie

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru BACINSCHI

director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

(Pagina a 6-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

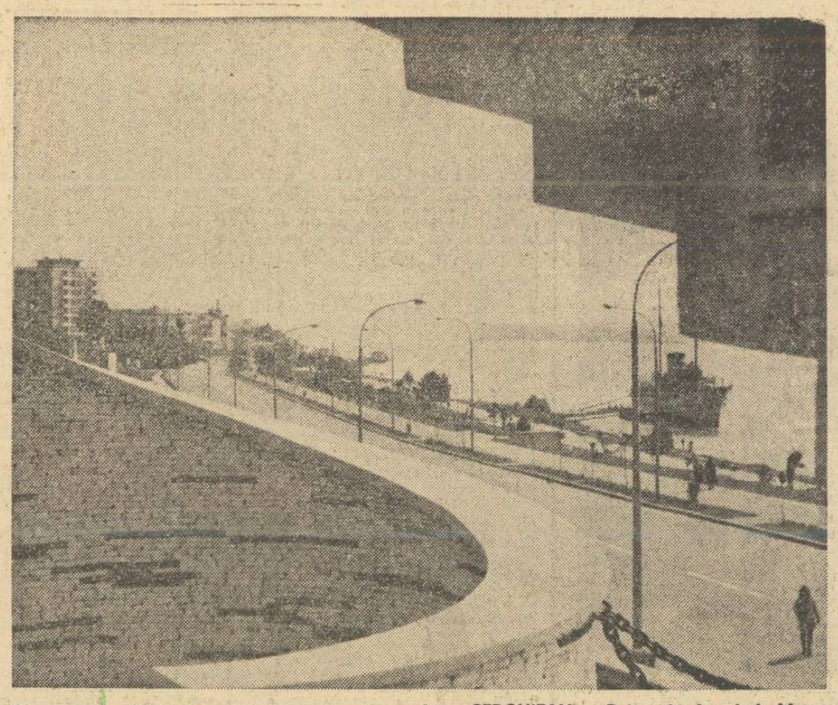

Perspective gălățene — Ioan CERGHIZAN — Beica de Jos, jud. Mureș

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

AMPLUL ECOU AL UNEI VIZITE ISTORICE

URMARE DIN PAG 1

vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu pe continentul latino-american stăruie astfel în conștiința noastră ca o deosebită onoare dar în același timp ca un nou și puternic imbold în muncă.

În ședința de miercuri, 26 septembrie, a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., așa cum s-a anunțat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o amplă informare în legătură cu vizita efectuată în Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador și Peru, precum și despre convorbirile purtate cu președintele Republicii Senegal, Leopold Sedar Senghor, și vizita neoficială de prietenie făcută în Maroc.

În hotărîrea specială, adoptată în unanimitate în cadrul acestei ședințe — Hotărîre dată joi publicității — se arată: „Comitetul Executiv dă o înaltă apreciere activității remarcabile, bogată în rezultate, desfășurată de secretarul general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca sol al prieteniei și solidarității poporului român cu popoarele vizitate, cu toate popoarele Americii Latine, contribuției sale de excepțională însemnătate în promovarea politicii externe a partidului și statului nostru elaborată de Congresul al X-lea al P.C.R."

Subliniind faptul că rezultatele vizitei confirmă pe deplin justețea și realismul orientărilor politicii interne și externe, valabilitatea analizei și concluziilor partidului nostru privind tendințele și mutațiile din viața internațională, Comitetul Executiv — se arată în hotărîre — „aprobă în unanimitate rezultatele vizitei, documentele semnate, acordurile și înțelegerile încheiate, care corespund intru totul intereselor poporului român, ale popoarelor latino-americane, ale cauzei colaborării și păcii în lume".

Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. constituie, prin înaltele sale aprecieri, un important document politic. Primită cu vie satisfacție, cu unanimă apreciere de toți comuniștii, de întreaga noastră opinie publică, Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. consfințește valoarea de eveniment istoric a vizitei, importanța sa în afirmarea ideilor de progres și dezvoltare de sine stătătoare a popoarelor, în creșterea avîntului luptei împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, la cauza păcii, destinderii și colaborării în întreaga lume.

Subliniind, prin sarcinile trasate și recomandările făcute, necesitatea unor acțiuni concrete și imediate în vederea realizării în cele mai bune condițiuni a prevederilor cuprinse în acordurile și înțelegerile referitoare la dezvoltarea colaborării și cooperării cu țările vizitate în domeniul economiei, științei, culturii, învățămîntului, Hotărîrea Comitetului Executiv constituie încă o mărturie, cît se poate de evidentă, a modului în care înțelege să acționeze conducerea partidului nostru pentru înfăptuirea politicii interne și externe stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a P.C.R. Aceste sarcini se bucură de o largă și deplină aprobare. Îndeplinirea lor reprezintă acoperirea prin fapte a angajamentului de onoare al României socialiste. Ele se integrează în efortul nostru general pentru îndeplinirea sarcinilor interne și externe ale partidului, demonstrînd unitatea lor deplină. În fabrici, pe șantiere, pe ogoare, în școli, în institute de cercetare științifică, pretutindeni unde se gîndește și se muncește, pretutindeni unde se luptă bărbătește cu greutățile, unde se depun eforturi pentru îndeplinirea exemplară a planului, în toată țara legitima mîndrie patriotică a celor ce muncesc față de prestigiul internațional al țării generează noi îndemnuri, întărind hotărîrea de-a face totul pentru a ridica pe noi culmi de progres și civilizație patria dragă, România socialistă.

TINEREȚE ȘI ENTUZIASM

URMARE DIN PAG 1

prin talentul și hărnicia miilor de muncitori, tehnicieni, ingineri și economiști care lucrează la Fabrica de confecții „Secuiana", la Fabrica de amidon și glucoză, la Întreprinderea de suruburi, sau la cea de industrializare a laptelui.

— De unde și cum s-au format aceste colective de muncă? Cînd și în ce mod au deprins acești oameni tainele meseriei, tehnica minuirii modernelor utilaje și procese tehnologice care există în unitățile respective?

— Această platformă industrială își are o istorie aparte, unică în felul ei, căci a schimbat fundamental atît destinul locuitor cît și pe cel al oameni — ne relatează ANTON VARGA, locțiitorul secretarului comitetului orășenesc de partid. **Pepiniera de cadre am avut-o aici, la Tîrgu-Secuiesc, la Moacșa, Turia, Brețcu, Covasna, Lemnia, Cernat și în alte sate din împrejurimi. Lăcătușii, strungarii, croitorii sau tehnicienii de astăzi s-au format profesional, în cea mai mare parte, la locul de producție. Calificarea în diverse meserii, acomodarea la noul mediu de muncă, formarea spiritului de colectivitate și de disciplină, de conștiință muncitorească — totul a fost un proces uman îndelung și greu căci este mai ușor să creezi tehnica decît să formezi pe om ca muncitor integru. Dar reușita a fost deplină și bogată în satisfacții.**

— De ce i se spune platforma industrială a tineretii?

— Pentru simplul fapt că însumînd efectivele celor patru unități industriale existente, media de virstă a muncitorilor nu depășește 22 de ani. S-a ajuns să se facă haz că din această mare colectivitate doi oameni „strică" media tinereții. Este vorba despre directorul coordonator și inginerul șef de la Fabrica de confecții, care au în jur de 40 de ani fiecare. Dar tinerețea înseamnă putere de muncă, ambiție, entuziasm, și dorință de afirmare. Și exemple în acest sens avem nenumărate. Cînd a intrat în producție fabrica de amidon cineva a întrebat: „Cine va lucra aici, căci văd numai tineret?" Iată însă că tinerii de ieri au devenit astăzi muncitori destoinici și instruiți, salariați de nădejde ai fabricilor de pe această platformă industrială.

Îndemnat de curiozitate și de dorința de a consemna amănunte despre acești tineri muncitori, despre munca și realizările lor, am pătruns dincolo de poarta a două întreprinderi. Tovarășul **ATILLA MAGORY,** director adjunct la fabrica de confecții „Secuiana", s-a dovedit a fi un excelent interlocutor.

— Din salariații existenți aș putea întocmi o listă lungă cu nume de muncitori a căror biografie profesională constituie mîndria colectivului nostru. Cînd a început să lucreze la noi Costică Stoenescu abia trecuse de 20 de ani dar el a fost acela care a întocmit primele proiecte tehnologice și de amplasare a utilajelor. Acum este maistru coordonator al grupei de creație, răspunde de stabilirea normelor de lucru și de tehnologia de fabricație. Dar de numele lui se leagă și calificarea la locul de muncă a peste 700 de tinere, cum sînt Iolanda Mako, Mariana Booroșu sau Martha Fabian și multe altele, dintre care unele se pregătesc acum să plece la o școală de maiștri, la Iași. Un alt exemplu este alimentatoarea Tereza Tompa, care la 22 de ani ai săi deține un loc de o mare răspundere în producție.

— Și care sînt roadele muncii lor?

— În primele șapte luni am livrat suplimentar o producție-marfă de aproape 2 milioane lei. Fabricăm pentru țară și pentru străinătate peste 150 de tipuri de modele de costume, pantaloni, sacouri și alte confecții pentru a căror calitate nu facem nici o concesie. Deși este foarte tînăr, colectivul fabricii noastre se dovedește deplin maturizat în problemele producției și participă cu elan și competență profesională la rezolvarea sarcinilor planului din acest an și al celor viitori. Prin strădania lor cotidiană reușim să înfăptuim cu „brio" programul de autoutilare realizînd meso tehnologice, scaune și alte utilaje care asigură sporirea randamentului în muncă. Pe această cale s-au creat deja 70 locuri noi de muncă în două schimburi. Dar ca urmare a succeselor obținute în autoutilare și a realizării planului de investiții cu trei luni mai devreme vom putea crea încă 750 locuri noi de muncă tot în acest an, ceea ce va echivala cu o producție suplimentară de cca 15 milioane lei.

— Am aflat că angajamentul asumat, de a înfăptui cincinalul în patru ani este pe cale de a fi reconsiderat.

— Da, am ajuns la concluzia că putem să facem mai mult. Aplicînd metoda confecționării sacourilor prin termocolare (lipirea întăriturii în loc de a se coase) precum și alte inițiative și măsuri propuse de muncitori există condiții de a înfăptui cincinalul în numai 3 ani și nouă luni. Tinerețea și entuziasmul își spun cuvîntul.

La Fabrica de amidon și glucoză, am întîlnit oameni și fapte cu semnificație și valoare de etalon, desi sînt comune întregului colectiv.

— Înainte de toate trebuie să cunoașteți că unitatea noastră este unică în țară prin dotarea tehnică și tehnologia avansată de care dispune, avînd un grad de automatizare de sută la sută — ne explică ing. EVA RICHTER, directorul fabricii. **Deținem astfel o performanță și tehnicitate și ne mîndrim cu faptul că am ajuns în prezent la un grad de valorificare a materiei prime de 96 la sută la porumb și 92 la sută la cartofi în produse finite și subproduse și că realizăm aici la Tîrgu-Secuiesc, circa 40 la sută din producția de amidon și glucoză a țării. Anul 1973 constituie pentru noi un salt spectaculos — atît cantitativ cît și calitativ pentru că în semestrul I am realizat cu 35 la sută mai multă producție decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Această performanță am obținut-o prin utilizarea extensivă a spațiilor de producție și introducerea „focului continuu" la toate locurile de muncă. Pe acești factori ne bazăm de altfel și în realizarea cincinalului înainte de termen.**

Am încercat să pătrundem și în istoria acestei fabrici, să adnotăm fragmente din biografia celor care cu citiva ani în urmă nu cunoșteau poate nimic despre amidon sau glucoză iar astăzi au devenit oameni cu înaltă calificare, care de la tabloul de comandă dirijează și supraveghează un complex proces de fabricație al industriei alimentare.

Începutul l-au făcut 35 de tineri veniți de la o școală profesională și citiva virstnici trimiși de la o altă fabrică de amidon, condusi de un grup mic de ingineri. Tinerețea a adus cu sine entuziasm și vigoare dar și citeva slăbiciuni firești. Faza de adîncire a profesiei s-a dovedit mai grea. Prea repede s-a crezut că s-a învățat totul. Au apărut superficialitatea, plictiseala, monotonia. Au existat și momente de dezamăgire, de eșecuri, greutăți și solicitări deosebite care au constituit un examen dificil. S-a trecut cu succes peste toate încercările și astăzi acest colectiv eterogen ca provenientă dar crescut și călit aici la școala grea a producției conduce tot mai competent un complicat proces de fabricație. Cine ar crede că printre ei se află **DOMINIC IMRE,** care la 19 ani este ajutor de maistru, sau **FRANCISC NEAGUI,** care acum trei ani în calitate de constructor lucra la ridicarea fabricii iar acum este muncitor și totodată secretar al organizației de partid.

În acest an s-au economisit pînă acum sute de tone porumb, materie primă din care fabrica a lucrat aproape trei zile. Diversificarea producției a devenit acum deziderat activității acestui colectiv care lucrează la asimilarea unui produs de valoare deosebită — **dextroza monohidrat.** Produs al viitorului, materie primă pentru fabricarea vitaminei C, zahăr de valoare totală și cu o largă utilitate în alimentația dietetică și industria farmaceutică, dextroza monohidrat se anunță ca rivalul nr. 1 al zahărului din sfeclă dar și ca o remarcabilă realizare a unui tînăr și talentat colectiv de muncă.

Ion PITICU
Fotografii: Bartha ARPÁD

Virsta de aur, mîini de aur — iată ce caracterizează tînărul colectiv din hala de croit de la Fabrica de confecții — Tîrgu Secuiesc

Autobasculantele înaintează cu spatele pînă la punctul limită de securitate

MARTOR LA DEVIEREA OLTULUI

URMARE DIN PAG 1

Undeva pe malul sting, 1 057 de zile și de nopți ale dulgherilor lui Vasile Ghinuță, care au montat și au demontat toate schelele și cofrajele, zilele și nopțile betoniștilor lui Ilie Gora, care la această oră îmbracă betoanele în cămașă de răsini sintetice ca să fie protejate împotriva coroziunii, ale lăcătușului Ioșka Mezei, ale inginerului Lucian Barăscu, ale atîtor altor constructori și montori. Dar bătrînul Olt a văzut atîtea construcții și atîția oameni profilîndu-se în apele sale fără a-i cere vamă.

La ora nouă, de pe malul drept o peninsulă din arici uriași de beton, din blocuri de piatră și din argilă maleabilă ca plastilina începe să înainteze pieziș și de-a curmezișul riului. Oltul se oprește o clipă, nedumerit parcă, apoi își înalță capul ca o reptilă provocată, își scutură coama de leu și izbește stăvilarul cu o forță de nebănuit, rostogolește stabilopozii de beton, măturâ blocurile de piatră și spulberă argila.

O luptă bărbătească, corp la corp, fără vicleșuguri de o parte sau de alta, dar și fără compromisuri, care nu se putea termina decît cu o victorie și cu un învins definitiv.

Scrișnind din cupe, excavatoarele încarcă într-un ritm incredibil autobasculantele care înaintează cu spatele pînă la punctul limită de securitate, iar buldozerele, umăr la umăr, vin ca niște tancuri, să împingă balastul pe care apa îl smulge de sub șenile. Ca într-un film de senzație nu lipsesc momente de suspans: nu odată buldozeristul Radu Chirită rămîne cu mașina pe jumătate în gol deasupra valurilor minioase.

În timp ce pe malul drept se intensifică această bătălie în vuiet și fum, pe malul sting buldozerul lui Constantin Leleu, face să se prăvălească pragul dintre vechea și noua albie a Oltului. Cronometrat, la ora 9,55 Oltul începe să-și ia în stăpînire noua matcă, la 10,34 atinge pieptul de beton al barajului. Puțin după miezul nopții vechea albie a Oltului era secată. Soarele din dimineața zilei de 14 septembrie (a fost o zi însorită) a început să svinte pietrele și prundișul care pentru prima oară se aflau sub cerul liber. În dimineața de 14 septembrie orașul era îmbibat cu miros de alge, purtat de vîntul de est, într-un fel de preludiu la timpul nu prea îndepărtat cînd la cheiurile Rîmnicului Vilcea vor acosta vapoarele, adică atunci cînd Oltul va deveni navigabil, așa cum prevăd proiectele de amenajare a lui completă, de aici pînă la Dunăre.

Marin IONIȚĂ

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 30 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 8.00 Bună dimineața, 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Cupletul zilei. 13.10 Cîntă pentru dv. Doina Badea. 13.20 „Pisălogul" și „Doi poli" — momente vesele cu Nicu Constantin, Ștefan Bănică, Marian Hudac și Dumitru Arșinel. 13.50 Cîntece bihorene. 13.38 Desene animate. 13.45 Moment muzical-distractiv. 13.53 Un zîmbet pe 16 mm. 14.02 Concursul de selecționare pentru corul de copii al Radioteleviziunii. 14.11 Microrecital Stela Enache. 14.30 Aventuri în epoca de piatră. 14.45 5 minute cu formația „Venus N". 14.50 Reîntîlnire cu Carmen Stănescu. 15.05 Pagini celebre din operete și opere. 15.15 „Natura și cultura". 15.27 Refrene lirice. 15.37 Măști venețiene. 15.50 Arthur. 16.55 Vetre folclorice. 19.29 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Orașul de lîngă Tesiui. 20.30 Gala lunilor — septembrie. 21.40 Fantezie coregrafică. 22.00 Telejurnal **PROGRAMUL II:** 11.00 Concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii din Craiova. 20.10 Familia năzdrăvană. 20.40 Floare albastră. 21.15 Selecțiuni din opereta „Piuitașul de pe Bistrița" 22.00 Mannix.

LUNI 1 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 Azi, județul Vrancea. 18.20 Căminul. 18.40 Canton — orașul de pe fluviul Perlelor. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii: „București, orașul meu". 20.05 Apa simbetei. 20.40 Dumitru Bălășoiu. 20.50 Revista literar-artistică TV. 21.30 Serialul „Vinul roșu". 22.10 24 de ore **PROGRAMUL II:** 20.00 Arthur. 20.25 Tineri interpreți ai muzicii populare. 20.40 Teleenciclopedia. 21.20 Telex. 21.25 Drum de luptă și de glorie. 21.55 Maria Crișan 22.05 Cărți și idei.

MARȚI 2 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telescoala 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV 10.45 Cîntece gorjenești. 11.00 Filmul „Lanterna cu amintiri". 12.05 Telejurnal. 16.30 Lumea copiilor. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.05 Cum vorbim. 18.20 Avanpremieră 18.25 Modest Mussorgski. 18.55 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Înfloresti, pămînt al bucuriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.30 „Prețioasele ridicole" de Molière. 21.35 Vis de dragoste. 21.55 Itinerar indian. 22.10 24 de ore. **PROGRAMUL II:** 20.00 Deschiderea stagiunii de concerte 1973—1974 a formațiilor Radioteleviziunii. În pauză: Reporterii noștri peste hotare; „Casa de bambus" — cîntec pentru femeile Vietnamului; Prin Alpii Bavariei. 22.00 „Vinul roșu".

MIERCURI 3 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telescoală. 10.00 Telex. 10.05 Selecțiuni din concertul inaugural al formațiilor muzicale ale Radioteleviziunii. 10.50 Filmul „Lovitura puternică". 12.10 Telejurnal. 15.25 Fotbal: F.C. Argeș—Fenerbahce Istanbul. 17.15 Muzică de promenadă. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.15 Steaua polară 18.35 Aplauze pentru români. 18.50 Problema progresului în confruntările de idei din lumea contemporană. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.20 Arii din opere celebre. 20.40 Filmul „De doi bani speranță". 22.20 24 de ore. 22.30 Secvențe filmate de la întîlnirile de fotbal Dinamo-București—Crusaders-Belfast (meci retur în „Cupa campionilor europeni") și Universitatea Craiova—Florentina (meci retur în „Cupa U.E.F.A."). **PROGRAMUL II:** 20.00 Gheorghe Tițeica. 20.30 Muzică ușoară. 21.00 Cartea apelor. 21.30 Telex. 21.35 Dansează Ileana Iliescu și Marinel Stefănescu. 22.00 Prin muzee și expoziții. 22.15 Armonii intime.

JOI 4 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză 9.30 Curs de limbă germană 10.00 Telex. 10.05 Cărți și idei. 10.25 Filmul „De doi bani speranță". 12.05 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din țările socialiste. 18.45 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii 20.05 Seară pentru tineret. 22.15 24 de ore. **PROGRAMUL II:** 17.30 Telex 17.35 Filmul „Lupoaica". 19.00 Romanțe și cîntece. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concert al orchestrei de studio a Radioteleviziunii 21.45 Bucureștiul necunoscut. Străzile cetății (I). 22.05 Semnificații.

VINERI 5 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă 10.00 Telex. 10.05 Corul Ansamblului „Rapsodia Română". 10.15 Teleobiectiv. 10.30 Incursiune în lumea filmului. 12.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 La volan. 18.30 Stadion. 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Panoramic științific. 20.30 Filmul „Imi amintesc de mama". 22.15 24 de ore **PROGRAMUL II:** 20.00 Orașul de lîngă Tesiui. 20.20 Pagini muzicale de mare popularitate. 20.50 Telex 20.55. Apa Simbetei. 21.25 Portativ '73. 21.45 Teatru scurt: „Prometeu" de Eschil.

SÎMBĂTĂ 6 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Lumea copiilor. 9.30 Gheorghe Tițeica. 10.00 Telex 10.10 Microrecital Stela Enache. 10.20 Prim-plan: Ing. Alexandru Milcescu. 10.30 Muzică ușoară. 11.15 Biblioteca pentru toți. 12.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Caleidoscop cultural-artistic. 16.25 Avanpremieră. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Hora la Prislop 18.40 De la Leipzig la Potsdam 19.00 Flori pentru Bărăgan. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.10 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Întîlnire cu... Claudio Villa. 22.20 Telejurnal 22.40 Romanțe **PROGRAMUL II:** 16.00 Marea iubire a lui Balzac. 16.55 Din lumea științei. 17.25 Telex. 17.30 Muzică și dansuri populare. 17.50 Istoria filmului sonor.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG 1

pune în primejdie falsa liniște. Ca statuie, Miron Radu Paraschivescu nu ne mai iscodește și nu-i mai face pe unii să le fie rușine. Ca statuie, Miron Radu Paraschivescu nu e enervant nici pentru birocrați. Poetul-statuie e previzibil. Știm precis ce urmează și nu ne mai temem că va reacționa neașteptat. Și totuși e ceva care nu ne va îngădui somnul, ceva care nu va deveni niciodată convenabil comozilor: cărțile lui, publicate și nepublicate încă, ideea lui despre lume, revoluționară, comunistă! În zadar se amăgesc inerții cu gîndul că dispariția lui Miron Radu Paraschivescu va determina dispariția problemelor de conștiință ca atare. Cărțile lui vor chestiona în continuare sufletele și cu cît vom cunoaște mai multe din lucrările scrise de el și necunoscute deocamdată, cu atît Miron Paraschivescu va fi o mai obsedantă prezență.

Nu-i plăcea să sfideze, nu-i plăcea decît să trăiască. Această mică plăcere i-a fost luată brusc, într-un anotimp închis al începutului de deceniu. Marea lui viață s-a împiedicat și s-a stins. A murit în dureri, pentru că nici n-a trăit altfel. A iubit libertatea și comunismul, a iubit omul și democrația, a iubit poezia și forța spiritului. Și-a iubit copilul. Cine citește cărțile lui observă că și-a adorat țara. Cine l-a cunoscut poate depune mărturie că el a acționat conform gîndului său necorupt și că fără el tabloul epocii acesteia ar fi imposibil.

Nu știu de ce am senzația că, în fiecare an, la 2 octombrie, se naște cineva ca să reia misiunea înaltă a celui ce a fost Miron Radu Paraschivescu. E ceva care seamănă cu o înviere. Căci nici în moarte Miron Radu Paraschivescu nu e un ins convenabil, celor pentru care a fost incomod și în viață.

SPIRITUL GOSPODĂRESC ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

Încep să am remușcări. Cînd laud eu pe cineva, nu e exclus, prin recul, să stîrnesc asupra lui invidia unora și nu o invidie abstractă, ci concretizată în anonime, pîre, delațiuni. Abia am lăudat, cu subiect și predicat, bunele rezultate ale fraților Chivu la restaurantul „Minion", din Piața Amzei, și uite ce-a ieșit: se pare că valuri-valuri trec pe acolo „curioși", să vadă de ce anume îi laud, ce au ei mai bun ca alții și, din moment ce își fac mai bine ca alții meseria, de ce și-o fac mai bine ca alții. Asta e prea de tot! Știam eu că pentru unii eu am figură de om „insemnat" — și nu totdeauna la modul bun — dar nu-mi închipuiam că pot determina efectul invers. Cred că e cazul să mă explic mai în amănunt.

După opinia mea, frații Chivu au reușit să facă la „Minion" unul din cele mai bune restaurante din București. Mă gîndesc și la faptul că nu e un restaurant scump și, pentru informarea dv., fac precizarea că prețurile mîncărurilor sînt de categoria a doua. E drept că prețurile băuturilor sînt mai mari; dar asta nu mi se pare anormal, căci nu a încuraja consumarea alcoolului este idealul comerțului socialist. Care este înfățișarea concretă a acestei întreprinderi, care a ajuns la un nivel excelent prin strădania unui întreg colectiv, condus de doi frați ahtiați după calitate și îndrăgostiți de comerțul-comerț? În primul rînd, indiferent cine ai fi, la „Minion" ești primit ca un om. În al doilea rînd, indiferent cine ai fi, la „Minion" ești servit ca o persoană importantă. Eu însumi am participat, ca necunoscut, la citeva mese și pot să spun că frații Chivu știu să se poarte bine cu clientul în genere. În al treilea rînd, la „Minion" se găsesc mîncăruri și băuturi pentru toate gusturile. Sigur că asta nu convine șefilor de restaurante comozi, care n-au nici un pic de simț gospodăresc și care, profitînd de unele deficiențe (reale!) ale aprovizionării, pun totul — așa cum am mai spus — pe seama cauzelor obiective. Dar să nu vă faceți o idee greșită. La frații Chivu nu se servesc băuturi străine, mîncăruri de import și hașiș! Nu! La frații Chivu veți găsi de pildă, fasole. Însă e drept că ei știu s-o prepare în așa fel încît ai senzația că ai mîncat bunătatea lumii cînd mănînci o cupă de fasole. Ați văzut și dv. că există ciuperci prin oraș. Au văzut și frații Chivu, s-au dus, au făcut rost și găsești la „Minion" mai multe preparate de ciuperci. Din amintirile noastre de foști elevi, ținem minte că în mări și în fluvii cresc pești. Constatînd aceasta (că adică în mări și fluvii există pești), frații Chivu s-au apucat să caute peste pe la Tulcea, pe la Călărași, încît la „Minion" se poate mînca — fără sentimentul că săvîrșești o fărădelege — chefal, morun, șalău, cambulă și alte asemenea vietăți, cu nume profund jignitoare pentru urechea sensibilă și pentru comoditatea exemplară a șefului restaurantului cutare, unde pîinea a devenit demult element de construcție industrială, berea a căpătat un gust acrișor, iar ospătarii se întrec în a te privi de sus și în a-ți servi niște mîncăruri profund leșioase. Nu-mi închipui că respectivului responsabil de restaurant îi face plăcere că există și șefi de restaurante care se ocupă de restaurantele pe care le conduc. Ce să-i faci? E greu să convingi lenea unora că e bine să se apuce de treabă!

Vreu să fac îndrăzneața mărturisire că la „Minion" cartofii nu sînt cartofi de import, că n-au fost aduși acolo prin intervenții sau cu bacșiș, nu, ei sînt aceiași cartofi de pe piață, numai că sînt bine întreținuți și se ocupă cineva de ei, să-i curețe corect și să-i prepare gustos. Sigur că rețetele de la „Minion" au ceva original în ele, dar nu e chiar obligatoriu ca, pînă la adînci bătrînețe, în mod solidar, noi, bucureștenii să mîncăm același fel de mîncare, canonizată pentru toată lumea și să ajungă a părea o enormitate încercarea unor oameni de bună credință de a da gust mîncărurilor lor!! Eu propun să fim serioși! Propun rar, asta, dar propun cu toată seriozitatea să fim serioși. Să-i judecăm pe frații Chivu așa cum sînt judecați toți oamenii din societatea noastră, după rezultatele muncii lor. Cum adică? Există cineva care dă credit opiniei că munca făcută cu pasiune trebuie să ascundă cine știe ce dedesubturi? Mi-au spus cei doi frați că au fost întrebați fără cruțare: „Dar de ce munciți voi așa? Ce interes aveți? Ce vreți?".

Într-adevăr, mergeți și căutați-i. Unul din ei e plecat mereu pe teren, celălalt stă ore în șir în picioare, între mese, și, deși e șef de restaurant, servește la mese, face plăți, curăță mesele, se ocupă de toate ale restaurantului. Însă ceva dreptate au și cei care se miră. Numai că dreptatea lor e puțin inversă. Părerea mea e că ei ar trebui să se mire de ce nu muncesc alții, nu să se mire de ce muncesc frații Chivu. Părerea mea e că ar trebui să se întrebe ce-i de făcut pentru ca toate restaurantele să fie și arătoase, și primitoare, și bine aprovizionate, și să dea și eficiență economică, măcar aproape de nivelul (atît de ridicat!) al eficienței economice a restaurantului „Minion". Ți-am văzut pe frații Chivu în aceste zile și erau foarte amăriți. Am simțit că li se fac șicane și consider că e de datoria mea să sprijin public efortul lor de a se pune în slujba omului și, firește, de a rivni ei înșiși la o viață mai bună. Căci nu e nevoie să salvăm cu ipocrizie mintea de la gîndul că frații Chivu, ca orice oameni, doresc să trăiască ei înșiși mai bine.

Scriu aceste rînduri cu gîndul că, în toamna aceasta, cei răspunzători de comerț vor ști, cum au știut de attea ori, mai ales în ultima vreme, să pună piciorul în prag și să dea un impuls hotărîtor alimentației publice. Ce-ar fi dacă restaurantul „Minion" n-ar mai fi o excepție, iar frații Chivu ar fi puși să se ocupe și de alte restaurante? Ce-ar fi, de exemplu, dacă visul lor de a realiza într-un loc anume, în apropierea „Minionului", un restaurant cu mititei (cu 50 de feluri de garnituri de legume), cu crenvurști speciali făcuți în carmangeria proprie și bere să prindă viață? Nu e în interesul nostru, de exemplu, să ascultăm ce ne propun ei și anume un alt restaurant, unde să se servească numai mîncăruri de legume și ouă, fără băuturi, dar cu ape minerale de mai multe feluri? Ce-ați zice dacă ar fi înțeleși acești oameni, care ar propune și un alt mic restaurant, unde să se servească — așa cum ei înșiși gîndesc — numai vinat și vin roșu? Să nu uităm că toate astea ei vor să le facă la prețuri accesibile tuturor, și, mai ales, să observăm că ei știu să se miște în condițiile date, adică nu solicitînd o suprapoducție de carne de vacă sau de porc, ci, de exemplu, legume, care se găsesc din belșug.

Problema fraților Chivu începe să nu mai fie problema lor, ci o problemă a alimentației publice în genere.

Ce-ar fi să extindem și să aplicăm hotărîrile partidului, ca și șefii să muncească, și în alimentația publică? N-ar fi normal? Să nu zicem însă că n-are importanță cutare sau cutare restaurant. După părerea mea, o parte din buna dispoziție oamenilor și o parte din dăruirea lor, la locurile de muncă, vine și din modul în care ei sînt serviți cînd merg într-un restaurant.

Sînt convins că se pot găsi și alte metode și alți oameni și că ei există (unii dintre ei manifestîndu-se și pînă acum ca atare), dar dau acest exemplu al fraților Chivu pentru că — așa cum îi spune și numele — alimentația *publică* este totuși a noastră, a publicului. Iar faptul că sîntem serviți prost în atîtea locuri începe să devină chiar insuportabil. Nu mai merge cu scuze „obiective"! Iată, niște oameni produc dovada că se poate! Să-i încurajăm!

LIPSA DE CRITERII

Nu vreau să fac pe deșteptul acum, cînd meciul România — R.D.G. s-a încheiat. Am pierdut și știu și eu că înfrîngerile intră în regula jocului. Ceea ce mă deranjează, însă, este lipsa de criterii a celor care au făcut echipa națională de fotbal. Ca și în alte dăți, reprezentativa nu a fost reprezentativă. Jucătorii au fost selecționați după nume, iar nu după joc. Li s-a făcut un rău și lor și ni s-a făcut și nouă un rău. Antrenorul național, Valentin Stănescu, a comis chiar imprudența de a avea la un moment dat în teren exact aceeași echipă, pe care o trimisese acum un an în teren Angelo Niculescu, fostul antrenor al naționalei. Atunci de ce mai era nevoie de Valentin Stănescu? De ce mai e nevoie? De ce fundașul dreapta al național a fost Sătmăreanu, cînd echipa lui de club nu merge încă, iar el însuși a fost, o lungă perioadă, rănit și ieșit din formă? De ce a fost selecționat Deleanu, cînd pe postul lui juca în urmă cu o săptămînă un alt fundaș stînga. Velea (pe care personal nu-l consider de nivelul național), mai ales că Deleanu, în echipa lui de club, nici nu mai joacă pe postul de fundaș stînga? De ce a jucat Radu Nunweiller, cînd Beldeanu e într-o asemenea formă, iar Radu nu are o bună dispoziție de joc? De ce, iarăși și iarăși, un centru atacant de talent, Iordănescu, e obligat să joace extrem, cînd tocmai calitățile de extremă îi lipsesc? În fine, de ce excepționala apărare a echipei „Universitatea" Craiova n-a fost nici măcar încercată într-un meci de verificare a naționalei? Cui folosește faptul că Pescaru n-a fost nici măcar rezervă? De ce n-a jucat Oblemenco? Și de ce a fost adus Dembrovschi, care n-avea decît două jocuri în picioare?

Există un învățat: înainte de joc să nu-i deranjezi pe antrenori iar după meci tot așa să nu mai vorbești, că tot nu se mai poate face nimic. Nu m-aș fi amestecat în, vorbă, dacă n-aș fi constatat și anul acesta, că echipa națională e construită artificial, fără criterii și ca atare fără eficiență. Se impun, după opinia mea, măsuri radicale. E nevoie de un mare antrenor. După opinia mea, avem un mare antrenor disponibil — Constantin Teașcă. Aș propune ca acum, cînd nu mai sîntem angrenați practic în nici o competiție, să-i dăm un lot tînăr și să-l lăsăm să facă o nouă echipă națională de fotbal a României! Mașinăria are nevoie de o reparație capitală. Sigur, e doar o părere și probabil că pentru cîrma națională ar putea veni pe buzele dv. numele lui Coco Dumitrescu, Ștefan Covaci și — de ce nu — al lui Angelo Niculescu. În orice caz, oricine se va ocupa de acum încolo de echipa care ne reprezintă pe toți, e cazul să-i cerem de la început criteriile: ori o echipă făcută din cei mai în formă jucători de la toate cluburile, ori o echipă construită pe scheletul celei mai în formă echipe a momentului. Acum se aruncă zarurile!

Adrian PĂUNESCU

ÎN ACTUALITATE

TUNELUL DE SUB CANALUL MÎNECII

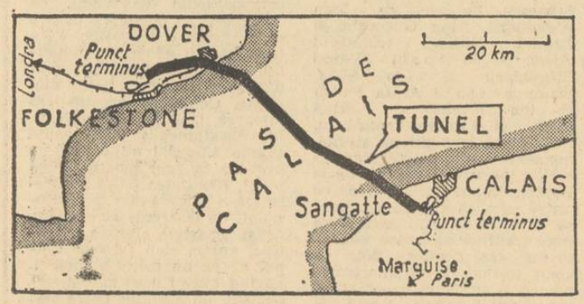

GUVERNELE ANGLIEI ȘI FRANȚEI au anunțat la 12 septembrie, prin miniștrii transporturilor, hotărîrea lor de a se purcede la construirea tunelului de sub Canalul Mînecii. Și, totuși, pînă la semnarea acordului între cele două țări, nu se poate considera că proiectul tunelului este aplicabil. Potrivit „Cărții albe" dată publicității la Londra la 12 septembrie, document prin care guvernul britanic s-a pronunțat oficial pentru realizarea punții de legătură submarină cu continentul, acest ultim act al semnării, al angajării ferme a celor două țări, va interveni după ce Parlamentul va aproba creditele destinate declanșării lucrărilor de foraj ; proiectul se bucură de sprijinul marii majorități din acest înalt for legislativ.

SEMNAREA VA FI URMATĂ de parafarea contractelor de execuție cu grupul companiilor engleze și franceze, care vor lua parte la punerea în aplicare a proiectului. In „Cartea albă" se mai arată că și după ce parlamentele din cele două țări vor adopta hotărîrea de declanșare a lucrărilor de execuție și chiar după ce ele au înaintat, proiectul poate fi abandonat ca urmare a apariției unei situații ce ar impune această hotărîre ; în acest caz pagubele financiare vor fi împărțite de către cele două țări. Secretarul de stat francez al transporturilor, Pierre Billecocq, declara, la 12 septembrie, că „din punct de vedere juridic, cele două guverne și cele două societăți pot renunța la proiect pînă la semnarea convenției nr. 3, prevăzută pentru aprilie 1975". La acea dată urmează să înceapă lucrările la galeriile principale.

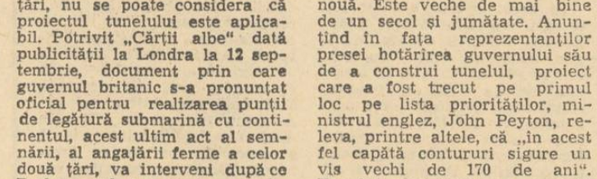

Așa vor arăta cele trei galerii ale tunelului de sub Canalul Mînecii

DAR EXPERȚII SÎNT DE PĂRERE că ideea tunelului va fi materializată, deoarece în favoarea sa pledează argumente destul de convingătoare. Investițiile necesare dezvoltării transportului maritim și aerian între cele două țări sînt cu mult mai mari decît cele cerute de realizarea și întreținerea punții de legătură implantate pe fundul mării. Achiziționarea de nave, aeroglisoare și avioane, precum și amenajarea de noi porturi și aeroporturi și întreținerea lor înseamnă, într-adevăr, eforturi financiare considerabile, pe care statele respective nu sînt dispuse să le facă.

CEI 52 DE KILOMETRI DE TUNEL, din care 38 sub mare, vor contribui din plin la intensificarea relațiilor economice și turistice dintre Anglia și continentul învecinat. Prin unirea localităților Cheriton (în apropiere de Folchestone — Marea Britanie) și Frethun (în vecinătatea Calais-ului) traficul maritim nu va mai fi așa de aglomerat și, în consecință, numărul mare de coliziuni înregistrate în Canalul Mînecii va scădea simțitor.

PROIECTUL unei astfel de punți pe sub mare, care să unească țărmurile Marii Britanii și Franței, nu este o idee nouă. Este veche de mai bine de un secol și jumătate. Anunțînd în fața reprezentanților presei hotărîrea guvernului său de a construi tunelul, proiect care a fost trecut pe primul loc pe lista priorităților, ministrul englez, John Peyton, releva, printre altele, că „în acest fel capătă contururi sigure un vis vechi de 170 de ani". Tunelul propriu-zis se prezintă sub forma a trei galerii de secțiune circulară. Cele laterale, cu un diametru de 6,85 metri, fiecare, se află la o distanță una de cealaltă de 30 metri. Galeria centrală, de întreținere, cu un diametru de 4,50 m, va fi legată de cele două tunele principale la fiecare 250 m, printr-o galerie de legătură. Se asigură astfel accesul echipelor de întreținere din galeria de serviciu în cele destinate traficului și posibilitatea evacuării persoanelor în cazul izolării tunelelor principale. Ele vor servi și ca mijloc de reducere a presiunii ; unda de compresiune provocată în urma trecerii garniturilor feroviare poate fi triplată în cazul vitezelor de 140 km la oră. Dotate cu cite o linie ferată, cele două subterane principale sînt destinate traficului : una transportului de pasageri iar cealaltă va servi ca un gen de ferry-boat. In orele de vîrf ale traficului, trenurile vor porni la fiecare 4 minute în ambele sensuri. Pentru deplasarea călătorilor vor fi puse la dispoziție trenuri rapide, ce vor înainta cu 160 km/oră, astfel încît distanța Londra—Paris va fi acoperită în 3 ore și 40 de minute. Trenurile-navetă, care vor transporta vehicule ușoare, autocare și camioane vor circula cu 140 km/oră, capacitatea de trafic fiind echivalentă cu 4 500 mașini pe oră Deplasarea automobilelor însoțite de proprietarii lor se va realiza în vagoane (cu un singur etaj în perioada de trafic redus și în vagoane cu dublu etaj în perioada de vîrf). Tunelul va putea face față începînd din 1981, susțin specialiștii, unui trafic estimat în jur de 15,8 milioane de călători, 2,1 milioane de vehicule însoțite de proprietarii lor și 4,5 milioane tone de mărfuri. Un deceniu mai tîrziu, traficul va putea spori la 29,5 milioane de pasageri, 4,7 milioane de automobile și 8 milioane tone mărfuri.

COSTUL TUNELULUI este estimat, în prezent, la 5 miliarde franci francezi (calcul făcut la nivelul prețurilor din acest an). Suma se va majora, pînă la darea în folosință a tunelului, la 9,3 miliarde franci, avînd în vedere ritmul actual al inflației, dobînzile asupra capitalurilor împrumutate și cheltuielile privind instalațiile terminale.

DACĂ TOTUL VA DECURGE NORMAL, construcția tunelului de sub Canalul Mînecii va fi gata în 1980, împreună cu toate instalațiile terminale, racordurile rutiere și feroviare. Deoarece studiile economice și tehnice au evidențiat faptul că tunelul este realizabil și rentabil, iar guvernele de la Londra și Paris și-au dat consimțămîntul (la 15 noiembrie ele vor semna cu cele două societăți de construcție convenția nr. 2, act care angajează primele lucrări de foraj), înseamnă că la începutul deceniului următor unirea țărmului britanic cu cel european va deveni realitate.

Dumitru FILIP

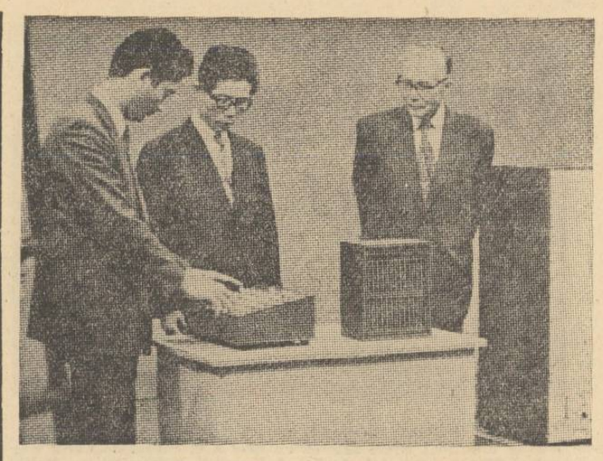

Recent, un grup de cercetători japonezi condus de profesorul Yasuo Orgawa de la Departamentul de tehnologie al Universității Meiji, a pus la punct o „mașină vorbitoare", care a fost oferită unui centru de surdomuți. Noua mașină conține un circuit electronic care imită organul vocal uman, un aparat de control al circuitului și o mașină electrică de scris care furnizează cuvintele mașinii. Mașina de scris are 23 clape, 5 pentru vocale, 14 pentru consoane 2 pentru Hi și 10, 2 pentru pauze, 3 clape sînt pentru semnale de control. Din mașina de scris, cuvintele sînt transmise prin difuzor, din care iese fraza vorbită.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

SOY Y NO SOY

de Nicolae LUPU

Cioburi de geam, fotografii rupte, fragmente de vase precolumbiene, ce au rezistat pînă acum sutelor de ani, cenușa cărților spulberată prin încăperi de vîntul stăpîn al ruinelor și în mijloc catafalcul. Desigur nu ăsta putea fi tabloul final închipuit chiar și de neîngrădita capacitate de imaginare a unui mare poet. Dar Pablo Neruda a fost și este sortit biruinței. „Pablo — a spus o ființă foarte apropiată — a fost foarte afectat de evenimentele intervenite în ultimele zile. Nu există nici o îndoială că situația actuală a precipitat sfîrșitul. Pînă acum a rezistat excepțional bolii". Dar nimeni, nici chiar adversarii săi cei mai înverșunați, cei mai fără reticență, nu îndrăznesc să-l atace. Ba chiar îl revendică. Nimeni nu vrea să-și pună semnătura, să revendice paternitatea vandalizării refugiului său de pe înălțimile din jurul orașului Santiago.

A prevăzut-o în „Testament de toamnă": „o dată ce nu m-au putut omori / eu nu-l pot opri la sfîrșit / să se îmbrace cu hainele mele, / să se fălească de sărbători / abil travestiți / cu bucățele din leșul meu. / Cum eu n-am dat nimănui pace, / nimeni nu mă va lăsa liniștit, / o să vedeți — dar asta nu înseamnă nimic : / o să-mi publice și ciorapii". (Maria Banus)

Pablo Neruda nu avea nici tancuri, nici mitraliere. Dar avea idei. De aceea a învins cînd aparent a fost frînt. De aceea e viu cînd aparent a murit. Poetul operează de regulă cu mituri, simboluri, imaginație. Dar ce poate fi iluzie mai mare decît aceea creată de forța brută în mîna ignoranței, prejudecăților, mentalității retrograde în multiplele sale forme de manifestare. Și ce poate fi mai concret, mai palpabil și mai irezistibil decît forța ideii, a credinței în libertate și progres, sădită în mințile și inimile a milioane de oameni. Sînt mulți cei care spun ca Pablo :

„Mis Deberes caminan con mi canto : / Soy y no soy : es eso mi destina. No soy sino acompani los dolores / de los que sufren : son dolores mios". („Eu cîntecul mi-l însoțesc pe drumuri. / Sînt sau nu sînt, acesta mi-e destinul / Nu sînt decît dacă-nsoțesc durerea/ Celor ce suferă și e a mea durerea"). (Radu Boureanu).

Din astfel de visuri capătă consistență realitatea omniprezentă a lumii în care a scris și a luptat Pablo Neruda, cel care a dat gloriei sale un nume de pe alte meleaguri, îngemănînd astfel în mod simbolic peste munți și oceane, două destine, într-o singură năzuință, aceea a speranței în izbînda omului. Sau cum spune undeva „dați-mi toată durerea lumii întreg, o voi preface-n speranță".

DE PRETUTINDENI

UNUL DIN MUZEELE filatelice cele mai mari există la Budapesta. Colecția de mărci poștale este formată din circa 9 milioane timbre. Cele mai vechi exponate sînt mărci emise imediat după anul 1840.

O atenție deosebită atrage secția de timbre false. Printre curiozități se află aici 40 000 exemplare atît de perfecte încît pot fi distinse de timbrele veritabile numai cu ajutorul razelor ultraviolete.

IN BOSNIA și Herțegovina, pretendenții la căsătorie, sau mai bine zis viitorii gineri, sînt invitați la părinții fetei pentru discuții în vederea căsătoriei. După un schimb de păreri se servește cafeaua. Dacă este dulce, tînărul știe că a fost acceptat.

IN URMA unor experiențe s-a demonstrat că alcoolul multiplică de 3, 4 pînă la 10 ori efectul tranchilizantelor (somnifere etc.)

In munții Caucazului se lucrează la o cale ferată electrică, lungă de 142 km, pe distanța Krasnodar-Tuapse scurtîndu-se cu aproape două ore drumul de la Moscova spre litoralul de răsărit al Mării Negre.

VECHII INDIENI de pe teritoriul de azi al Columbiei, foloseau pentru fabricarea bijuteriilor „tumbaya" — un aliaj de aur și cupru.

PENTRU RECLAMĂ, Tony Opplaton proprietarul unui magazin de mobilă, a traversat Canalul Mînecii așezat confortabil pe un ...pat. Echipat cu un motor, noua „ambarcațiune" a parcurs drumul în 5 ore.

remember • remember • remember

LÜBECK (II)

Un regal pentru iubitorii de Backsteingotic. Și eu mă număr printre ei. Întregul peisaj al orașului e dominat de puternicele turnuri cu imense și ascuțite acoperișe metalice verzi, cenușii sau de un albastru vînăt, palose înălțate spre cer întru întîmpinarea șoimilor nordului și a ceții care coboară de la Marea Baltică... vederea lor dă un sentiment de solemnitate austeră și de bogăție elementară, ușor agresivă... misticismul gotic e aici cenzurat de pozitivismul ingenuu dar inflexibil al negustorilor și corăbierilor care înțeleg să-și imprime pretutindeni sigiliile... aceste biserici enorme din cărămidă dau goticului un plus de materialitate... oricît de mare și de orgolios. Domul din Köln îți dă mai mult sentimentul colosului abisal decît pe acela, foarte concret al materiei erijate... aici ornamentația simplificată la maximum prin refuzul însăși al materialului utilizat, incompatibil prin structura lui cu inepuizabila gamă ornamentală a goticului și geometricului masiv recheamă servitutea tectonismului romanic.., formele nu tind să escamoteze materia în eter, ci, dimpotrivă, să-i exalte monumentalitatea și să-i acuze structura ireductibilă... un gotic încercînd să se exprime aproape exclusiv prin volumele care-i alcătuiesc, prin liniile lui esențializate, prin ritmul sever dacă nu rigid colaborînd la sugestia de măreție placidă... stau dinaintea fațadei uneia dintre cele mai frumoase biserici gotice de cărămidă ale Europei : Marienkirche, înaltă, amplă, apăsătoare și-mi vine în memorie o frază din capitolul final al Istoriei lui Călinescu *unde se spune că neamul nostru „...a căpătat prudențe și construiește minuscul, solid și pitit la munte" fiindu-i „frică să atragă atenția aruncînd clopotnițe spre cer"... da, arta noastră e lipsită de orgoliu, de semne de exclamație, de impetuozități verticale și deaceea semidoctul strein e dispus să privească adesea condescendent monumentele „minuscule", ignorînd geniul unor constructori care au izbutit nu odată să concentreze în dimensiuni modeste, echilibrul și armoniile unei mari catedrale sau ale unui palazzo florentin din quattrocento ...sînt oare numai prudențele căpătate care ne-au adus aici ? ...cred că determinantele sînt infinit mai complexe... dar aceste turnuri roșii aruncate spre cer îmi vorbesc și ele într-un grai pe care poate nu-l înțeleg decît pe jumătate... îmi ajunge însă măreția lor gravă și impetuozitatea și încă o anume rigiditate ce anticipase, cu cîteva secole atmosfera reformei, adevărata renaștere a celor dela miezul nopții... dece, va fi părînd Marienkirche mai mare pe dinlăuntru decît pe dinafară ? ...artă elementară și sumbră și poate că tocmai acest sumbru răspunde secret unor dimensiuni interioare pe care m-am străduit întotdeauna să mi le învălui în umbră. Liniște. La aceste ore biserica e pustie. Orga imensă ridicată întru pomenirea lui Buxtehude are o tăcere de piatră. El cîntase aici și tot aici adormise subt o lespede lîngă* Totentanzkapelle *al cărei nume e suficient ca să-ți dea frisonul acelui* dîncolo *al tuturor spaimelor și exaltărilor noastre.*

* * *

Imaginea acestei biserici a veghiat copilăria lui Thomas Mann, născut și crescut în casa numită Buddenbrookhaus, *aflată într-o latură cu fațada ei barocă brăzdată de luminile ce se strecoară printre crengile unor arbori posomoriți. În incinta ei cu destulă animație, nu se găsește însă Muzeul memorial anticipat de candoarea mea ci sediul unei bănci ai cărei clienți abia dacă au răgazul de a ceti în fugă placa de marmoră din capul scării interioare unde se spune că autorul* Muntelui Magic *s-a născut aici și a fost încununat cu Premiul Nobel. Atît. Antipatia violentă pe care i-au arătat-o concetățenii săi — concilierea lui cu Lübeckul, survenită cu puțin înaintea morții, a fost mai curînd un act de protocol fortuit — continuă, după cît se pare, să-i neutralizeze amintirea în acest oraș, căruia îi închinase un imn de crepuscul. Urc mai mult mașinal scările ce conduc la ghișeele băncii și încerc o senzație de absurd kafkian de care mă salvează o imaginație ironică... funcționarii devin obiecte, mașinile de calculat scot benzi cu facsimile, formularele sînt scrisori în gălbenite de vreme, clienții dela ghișee se alungesc proectîndu-se pe ziduri ca niște portrete de familie și muzeul se constituie dinaintea mea implacabil, anulînd toată această fatuitate burgheză, a cărei realitate cedează o clipă irealității... Încercînd însă a obține lămuriri dela unul dintre angajații băncii, trezesc surpriza interlocutorului și aud un răspuns ingenuu...* das hat, aber mit Thomas Mann nichts mehr zu tun... war früher im Besitz der Familie Mann... etc... *sărmanul slujbaș, pentru care problema Thomas Mann se reduce la noțiunea de proprietate a unei case, înstrăinate azi și deci, în mod firesc, ne mai avînd legătură cu proprietarul de altădată... îmi vine în minte* Tonio Kröger, *îmi vine în minte amestecul de invidie, melancolie și imperceptibil dispreț cu care autorul lui privea această lume... această lume, această mașină, bună sau dereglată pe care eu însumi, aici ori aiurea, deopotrivă o disprețuiesc și o admir...*

a. e. baconsky

UN OM de afaceri din Rio de Janeiro a atins un record : Adilson Ribeiro Troca susține că în ultimii ani a fost atacat de 42 de ori și aceasta pe distanța dintre întreprindere și bancă.

IN R.F. GERMANIA a fost construită o mașină care prepară furaje siloz păstrate în tuburi. Procedeul este foarte simplu : masa verde tocată este încărcată într-un bunker de unde trece apoi printr-un fel de „tentacule" care-o presează într-un tub imens din material plastic Un astfel de tub are lungimea de 22,8 metri, fiecare metru conținînd 3 tone de furaje siloz.

LA LONDRA a fost înființat clubul soților uituci. Administrația clubului va veghea ca membrii săi să țină minte ziua de naștere a consoartelor lor, aniversarea căsătoriei recomandînd și cadouri adecvate. Firește, administrația și-a organizat o arhivă cu toate datele necesare.

Pare de neînchipuit, dar aceste două imagini aparțin aceleiași persoane. Este vorba de Dolly Wager din Londra, care cîntărea în urmă cu aproape doi ani 190 kilograme. După o severă cură de slăbire ea a pierdut în timp de 19 luni 127 de kilograme !...

ÎN MICUL orășel polonez Inovratzlav funcționează singurul muzeu al nasturilor din lume. Sînt reprezentați aici nasturi descoperiți cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate pe locul unor așezări străvechi. Printre ultimele exponate — nasturi muzicali. La apăsare o colecție de astfel de nasturi face să răsune un cîntec.

AU TRECUT 6 ani de cînd industriașul englez Henry Kremer, a instituit un premiu de 50 000 de dolari care va fi acordat inventatorului unui aparat de zbor original pus în mișcare și menținut în atmosferă exclusiv prin forța musculară a energiei omului. Concursul prevedea ca „zburătorul" să decoleze cu aparatul său, să se ridice la altitudinea de 10 m și să străbată distanța de o milă descriind un „8". Pînă acum premiul nu a fost încă atribuit.

ÎNTR-O SEARĂ, în orașul Brno (R.S. Cehoslovacă) a izbucnit un incendiu. Pompierii au reușit cu greu să-l localizeze în numai 30 de minute. Abia a doua zi, cetățenii urbei au aflat că de fapt incendiul fusese „aranjat" el fiind un test-școală pentru verificarea operativității pompierilor. Un amănunt nu lipsit de interes : echipa cîștigătoare era alcătuită exclusiv din femei.

POLIȚIA americană a arestat pe Patricia Dunbar. Ocupația ei : se căsătorea (bineînțeles contra unor sume importante) cu emigranți care doreau să capete cetățenia americană. S-a descoperit că în timp de numai trei ani Patricia Dunbar s-a măritat (formal) de 40 de ori ! În preț era inclus și costul procesului de divorț !...

O ECHIPĂ de oameni de știință condusă de prof. Wolfgang Schott de la Universitatea din Göttingen, a întreprins cercetări de-a lungul Oceanului Atlantic de pe coasta Africii. Conform datelor culese, în decursul ultimilor 15 000 de ani Oceanul Atlantic a cucerit aproximativ 120 kilometri pătrați din teritoriul Africii.

„GLASUL ROȚILOR DE TREN" are deseori efectul unui cîntec de leagăn. Călătorii firește își pot permite să adoarmă, dar mecanicul în nici un caz. La Institutul de psihologie din Cehoslovacia a fost pus la punct un deșteptător original destinat mecanicilor de locomotivă. De genele de sus și de jos sînt prinși electrozi subțiri : de îndată ce ele se ating — adică omul a închis ochii, răsună un intens semnal sonor.

ÎNTREPRINDEREA „Bell" din S.U.A. a lansat un nou tip de telefon, dotat cu... memorie. Folosind un orar prestabilit, telefonul va... forma automat numărul dorit, la ora indicată și o va face de cîte ori va fi necesar pînă va găsi numărul... liber. Va emite apoi, un sunet, pentru a avertiza că interlocutorul se află la capătul... firului.

DE PRETUTINDENI

PE STRĂZILE NEW YORK-ULUI se găsesc automate, care eliberează în schimbul a 5 cenți un tichet de asigurare pentru 24 de ore contra tuturor accidentelor.

În Anglia a renăscut moda căutătorilor de comori. În acest scop, o firmă a lansat o „baghetă electronică" — care, în prezența celui mai miniscul obiect metalic aflat sub pămînt, emite un sunet ușor.

Pasionații „vînători" de comori s-au repezit să-și cumpere instrumentul, în speranța că vor găsi nespuse bogății, ascunse în străfundurile pămîntului. Unii, au avut însă surpriza de a găsi numai fise telefonice ruginite. Un singur „vînător" a fost mai norocos. El a găsit un săculeț cu monede din anul 1937, totalizînd 300 de lire sterline.

DE PRETUTINDENI

S-A REÎNTORS în patrie expediția care timp de multe luni a efectuat importante sondaje seismice pe lanțurile muntoase din Antarctica Geologii sovietici au descoperit, între altele, bogate zăcăminte de fier.

LA LONDRA există unele restaurante care au bunul obicei, de a servi cu prioritate clienții foarte grăbiți. Aceștia dovedesc „graba" cu biletele pentru spectacol, tren, avion etc. Masa la care se așează, primește imediat un mic drapel roșu. Acesta este semnalul prin care personalul restaurantului știe că acești clienți trebuie să fie serviți imediat.

ÎN NOUA GUINEE există fluturi de dimensiuni neobișnuite. Numai aripile lor ajung pînă la 25 cm. Localnicii pregătesc din ei mîncăruri deosebit de gustoase.

O FIRMĂ DIN R.F.G. a realizat o brancardă ce se mulează pe corpul rănitului și-l menține în poziția cea mai favorabilă pentru transport.

Întîmplări adevărate

MONT BLANCUL NU IARTĂ

— Cîteva din recentele drame petrecute în împărăția zăpezii și gheții —

Un alpinist genovez, Mauro Casti, în vîrstă de 21 de ani, plecase în munți împreună cu un prieten Malco Falchero în vîrstă de 31 de ani. Ascensiunea decursese în condiții extrem de dificile, deoarece pe lanțul Mont Blancului se declanșase o violentă furtună însoțită de viscol. Întoarcerea s-a dovedit extrem de penibilă din cauza frigului și a unei vizibilități aproape inexistente. Se lăsase noaptea, și, cei doi alpiniști căutau un refugiu alpin. Ajunseseră în apropierea ghețarul Uriașului. Fringhia, care-i ținea legați unul de celălalt, încărcată de gheață, s-a rupt. Cabana le-a apărut la o distanță destul de mică. Dar pînă acolo, mai erau multe de înfruntat.

Falchero era în față, înainta. Avea certitudinea că este urmat de prietenul său. Spre miezul nopții, a trecut pragul cabanei. Așteptă din clipă în clipă să sosească și celălalt.

Dar nu s-a întîmplat așa. Se crede, că, tînărul a pierdut urma lăsată pe zăpadă de pașii prietenului și s-a rătăcit. Probabil, că a căutat mereu drumul, și, ajungînd pe ghețar, sfîrșit de efort, s-a prăbușit și a adormit. Beția albă, beția înălțimilor în timp rece l-a fost fatală.

Opt alpiniști, aflați la cabană, au plecat a doua zi dimineața în căutarea lui. După trudnice cercetări l-au putut, în sfîrșit, afla. Mai respira ușor, însă după cîteva minute respirația a... încetat.

★

Pe versantul francez al Mont Blancului s-a semnalat dispariția a cinci alpiniști, un japonez și patru canadieni. Căutările au fost imediat întreprinse. Japonezul, care ajunsese cu o zi mai înainte la Mont Blanc, trecînd printr-o violentă furtună de zăpadă a fost găsit. Avea febră mare și-și pierduse cunoștința. A fost transferat cu elicopterul la spitalul din Chamonix. Cei patru canadieni reușiseră pînă la urmă să ajungă la bivuacul din Fourche, situat la o altitudine de 3 727 m. Dar erau zdrobiți și s-au stins de epuizare nervoasă.

★

La refugiul din Charpoua, s-a semnalat lipsa a doi alpiniști francezi, plecați să urce Acul Diavolului. Un elicopter al jandarmeriei după îndelungi ore de căutare a izbutit să zărească un tînăr care făcea semne disperate cu mîna. A fost ridicat cu troliul. A comunicat pilotului că prietenul său a rămas izolat pe drum. Într-o următoare acțiune de recunoaștere, pilotul elicopterului a zărit un om cu picioarele goale și fără mănuși, zăcînd pe o stîncă. Cu mare dificultate a putut fi ridicat la bord, și transportat la spitalul din Chamonix. Suferă de grave degerături la mîini și picoare.

★

Un alt accident s-a întîmplat în apropierea Observatorului de radiații cosmice, unde, un alpinist, Michel Guinnet, în vîrstă de 27 de ani, a fost găsit urlînd de groază. Fusese electrocutat, în clipa în care se agățase ca să nu se prăbușească în prăpastia liniei electrice. A avut marele noroc de a fi transportat în viteză cu elicopterul la spitalul cel mai apropiat. Suferă de leziuni corporale și contuzioni multiple în toate părțile corpului.

Năpraznica vară a acestui an, atît de ciudată, nu a fost favorabilă alpiniștilor.

ALBINELE INVADATOARE

• La Napoli, momente de panică printre pacienți și personalul medical al unei clinici
• Un expert, denumit „Magul albinelor" a reușit să rezolve situația, evacuînd peste o sută de mii de zburătoare întărîtate.

Acțiunea se petrece în august '73 la Napoli. Un uriaș roi de albine a invadat clinica „Vila Laura", ai cărei pacienți sînt copii handicapați, neputînd vorbi și nici auzi.

Personalul clinicii a trecut prin momente grele. Albinele s-au năpustit cu o furie oarbă, minate parcă de o forță nevăzută. Teama cadrelor sanitare era justificată de către un fapt destul de cunoscut : posibilitatea ca o persoană — chiar adultă — odată asaltată de un roi de albine și, în consecință, înțepată de sute de.. ace, poate sucomba.

A fost trecut în revistă un întreg șir de soluții, însă toate prezentau avantaje și dezavantaje... Printre soluțiile propuse a fost și aceea ca pompierii cu cisterna sanitari să fi intervenit, pulverizînd substanțe insecticide. Dar, o asemenea eventualitate, primejduia sănătatea — și așa precară — a micuților pacienți. În asemenea eventualitate, trebuia mai întîi evacuată întreaga clinică, avînd în vedere toxicitatea produselor. Dar aceasta cerea timp. Și, cu albinele „înnebunite", nu era de glumit. Trebuia acționat rapid și sigur.

În acele momente dificile un medic a avut o idee ingenioasă : să se apeleze la sfaturile unui.. expert. Într-adevăr, există în Napoli, un om în vîrstă, Giuseppe da Roccraimole, denumit „Magul albinelor" A fost chemat și a sosit de urgență la clinica invadată de către aproximativ 150 de mii de albine. A dat dispoziție să se închidă ferestrele și ușile balcoanelor. S-au deschis apoi ușile și ferestrele spălătoriei, care dădeau spre o pergolă încărcată cu glicine înflorite. Albinele continuau să zboare încoace și-ncolo, negăsindu-și liniștea. Păreau cuprinse de o teribilă frenezie, de altfel justificată. Se vedeau închise într-o.. clinică.

Simțind parfumul glicinelor, s-au năpustit spre pergolă. În acest timp, „expertul" le observa cu atenție extremă. Căuta ceva. Deodată, ochii lui au sclipit de bucurie. A întins cu repeziciune mîna și cu nespusă delicatețe a prins între degete o albină, într-un totul deosebită. Era... „regina". Binișor, a făcut-o să alunece într-un imens sac de material plastic. Imediat, ca într-un imens vîrtej, „lucrătoarele" au urmat-o.

O întreagă dimineață a durat.., capturarea albinelor O muncă asiduă și... specializată a dus la umplerea citorva saci de plastic, care purtau la git, în final, fundite albe din bandaj.

Giuseppe Roccraimole — încîntat de reușita expediției sale — a plecat mulțumit că micii pacienți fuseseră salvați de la un pericol iminent.

În portbagajul mașinii sale, albinele au călătorit nestingherite în imensii saci de plastic, urmînd drumul libertății spre o pădure mai îndepărtată cu arbori meliferi, unde furioasele insecte invadatoare se vor simți mai bine decît în.. clinică.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (VI)

de Eugen BARBU

Extraordinară mi se pare și poezia „Veghe" pe care o reproduc în întregime: *„Acum e soare și tîrziu / Pînă departe-ntunecime / Cai înșeuați aleargă goi / La marea nuntă din vechime / Acolo mirele-l ascund / Cetăți ușoare de văpaie / Și fluturi tineri se aprind / De umbra stelelor bălaie / O, blîndă noapte, înger sfînt / În somn copilul povestește / Cum cerurile s-au deschis / Și riu pe riu se pustiește".*

La Ioan Alexandru nevoia unei sihăstrii spirituale, alimentată și de traducerile făcute (Roman Melodul și Pindar), lecturile aspre ce se recunosc mai peste tot, precum și o anumită punere în scenă a acestei suite lirice ce pare mai degrabă un *pateric* versificat, povestind în cascadă toate ipostazele unei spășiri repetate și persecutante, starea lui de imobilitate în fața unei lumini devoratoare către care aspiră și se lasă aspirat, toate la un loc îl conduc spre o angoasă strălimpede, cu totul altceva decît melancolia sau groaza de sfîrșit, cît o neclătinată încredere într-o dăruire generoasă pentru umanitate.

„Noaptea" lui Ioan Alexandru are același aer mitic pe care l-am semnalat încă de la începutul serialului nostru: *„Din cîte luminări au ars / Una singură-a rămas / O cheamă Ion Milă-Ioan / Și-i noapte de sfîrșit de an / Lupi nevăzuți la geam nemțesc / Urlă flămînzi și jeluiesc / Nu mai sînt prieteni nu mai sînt / E totul pleavă și pămînt / Oglinda pîlpîie-n afară / Un chip de înger și fecioară / Vinul în cană s-a-nroșit / Se-aud colinzi din Răsărit / Noapte senină sfîntă noapte / Colindă clopote departe / E-o liniște fără de nume / Acum coboară ceru-n lume".*

Există aici tenebrele transilvane, cu toate mormintele sfinței țări atît de încercate, zăcînd într-un întuneric de o mie de ani în care sub aceste ceruri disperate ardea flacăra sfîntă a celor ce așteptau eliberarea. Încă odată, nu sentimentul religios îl încearcă pe poet cu toată trena ortodoxă de clopote și de îngeri, ci un îngîndurat semn al duratei. Îngerii pot fi cei trași pe roată, cei biciuiți, cărturarii care treceau clandestin munții cu sacul plin de cărți pentru a duce în neagra întunecime a unei istorii nedrepte litera românească ce putea fi și un *Evangheliar*... *„Tu nu mai ești pe chipul tău / Ceara veciei pogorîtă / Începem să cădem în sus / Cu fața de garoafe zăvorîtă / Lacrima Mirelui din cer / În univers a devenit tărîe / Și din tărîe se născu / Nădejdea noastră aurie / Acum în toamnă ne-ntîlnim / Unul prin altul în tăcere / Rupind din ptîne lîngă vin / Din clopotul de înviere".*

O naivă transcriere a unei înițieri plasate în mediul rustic, cu tente excepționale și într-o ramă transilvană mi se pare „Strunga oilor": *„O leasă groasă în mijlocul staurului / Și-n ea o strungă cît încape-un prunc / Pe-aici vor trebui să treacă / Cu toate oile de pe pămînt / Un brat de cruce-i strunga pe staur răstignit / Gaura cuiului ți-e dată de intrare / E-o nebunie să încapi pe-aici / Oaie fiind cu seul pe spinare / Păstorul a-nceput numărătoarea / Intră de poți, de nu pe dinafară / Cu miezul nopților aici pe cimp / În mirosul de frică și de fiară /* (extraordinar vers) *Strungă îngustă urechea unui ac / Cum poate o cămilă s-o pătrundă / Ploud cumplit și-n staurul pustiu / Buha bătrînă urlă de flămînd / Departe-n Răsărit se crapă-ncet de zi / Păstorul ud cu oaia-n spinare / Se-ntoarce sfîrtecat de printre lupi / Și satul mort îi cade la picioare".*

Rare ori am citit ceva mai rotund, mai plin de taină poetică, de o umbră ciudată. *„Departe-n Răsărit se crapă-ncet de zi"* vestește acea Renaștere bizantină, cu turlele ei ieșind din negurile spirituale, cu acele covoare de piatră smălțuită de pe zidurile bisericilor povestind cu smerenie vieți de sfinți, delicata hagiografie ce stă la baza tuturor culturilor, chiar și în versiuni păgîne.

„Fluturii" amîntesc aceiași coardă mare de harfă ce răsună persuasiv peste fire: *„Fluturii sînt sufletele pruncilor / Ce nu se vor naște nicicînd / Îi văd, î-aud, dar n-au părinți anume / Părinții lor nu s-au născut / Ca ei să poată cobori în lume / Ei totuși sînt deși n-au cum / Pe ce temei aici să se pogoare / Deaceea zboară neîncetat / Într-o eternă sărbătoare / Sînt numai Imn și laudă și plîns / Și numai lire în neștire / Și numai crini îmbălsămînd / Obrazul tînărului Mire / Sînt numai fluturi și lumini / Și numai pururea Mireasă / Și numai pace și nesomn / Pe valea asta răcoroasă / Și numai nuntă și fiori / Și numai zare-nseninată / Și o chemare tulbure de corn / La vînătoarea minunată".*

Ne aflăm într-un *loc oprit, într-un loc bîntuit*, un loc care adăpostește o grădină închipuită. În Magia populară prezența fluturilor prevestește moartea. Sirigi și Buha ciumei, Răchitari și Ochiul Păunului, Inelari și Somnișori totul prevestind sfîrșitul, numai că la Alexandru, mitul este întors pe dos; ceea ce era întunecos și funebru, sinistru și prevestitor de rele, devine o nuntă, aproape florală. O feerie nebună, o eliberare scandaloasă, s-ar zice, de tot ce poate fi frică și întristare. Aici totul *petrece*, deși sensul vînătorii finale, nu poate să ne scape. În *geografia mitologică* a lui Alexandru în care poetul se complace, cum o făcea pe vremuri marele său înaintaș, Blaga, totul este pur, senin și înversunat optimist. Sîntem foarte aproape de sensul ultim al *Mioriței*. Trăind aproape de ciudații munți Apuseni îmi este greu să-mi imaginez că minunatul meu confrate nu a fost persecutat de *vîlvele* ciudatului ținut, acele ființe supranaturale care bîntuie minele cu un lămpaș în mînă, vestind sleirea sau prezența aurului, convertit la autorul „Imnelor" în lumină. Petrecerea fluturilor, exprimată cromatic în poemul lui Alexandru, transpune cunoscuta sarabandă cu gurdune, viori și clarinete, cu care sînt întîmpinate amintitele vîlve. În subconștientul autorului ca într-o cunoscută piesă de Shakespeare apar toate acele zîne ale copilăriei, lacurile glaciale ocultе ale unor ținuturi interzise, spiriduși, sînzienele, zmeii și ielele, pricolicii, vîrcolacii și solomonarii aducînd ploile și furtunile, încălărați. Cu o splendidă erezie, Alexandru a contopit totul în imaginea fluturilor ce proliferează teribil, umplînd aerul de un popor de insecte cu aer nupțial. Nici o mirare, tot din magia munților de aramă vin și cocoșii care aud toaca în cer la miezul nopții și vestesc peste tenebrele transilvane răsăritul, zorile, luate în sensul spiritual. Pentru că tot pe aici, iată și încheierea lanțului complet al simbolurilor poetului, orice cocoș, în superstiția populară este *un înger văzut!*

Și ca să încheiem acest foileton cu o glumă, se poate spune pe bună dreptate că lui Ioan Alexandru, potrivit aceloraș datini, înaintea primului lapte matern i s-a dat să bea apă luată de pe un clopot ca să-i cînte gura precum clopotul...

ECOURI

Aurelian Andreescu a plecat într-un turneu de două luni și jumătate în U.R.S.S. El va apare într-un program internațional intitulat „Toamna de aur", alături de alte vedete din țările socialiste. În primele zile ale lui ianuarie '74 îl va apare la Electrecord un disc L.P. conținînd 12 șlagăre internaționale.

Cîntăreața italiană de muzică ușoară Norris de Stefani a terminat de imprimat zilele acestea un disc L.P. intitulat „Canti popolari Marchigiani dal Foglia al Tronto". După Orietta Berti, este o nouă experiență de a face cunoscute frumoasele cîntece populare italiene.

„UN MÎINE CA ȘI IERI", filmul regizorului canadian Maurice Bulbulian evocă problemele migrării populației rurale spre orașe, ocupîndu-se totodată de cauzele sciziunii dintre generații în condițiile vieții moderne.

TÎNĂRUL REGIZOR Ghiorghi Duigerov, care a debutat cu un metraj mediu („Examen"), turnează actualmente „Și ziua vine" pe un scenariu de Vasil Akiov, film care își situează începutul acțiunii în timpul nopții de 8 spre 9 septembrie 1944 și se desfășoară în prima zi de libertate a poporului bulgar.

GLENDA JAKSON și Oliver Reed sînt eroii filmului „Triplu ecou", semnat de britanicul Michael Apted, ce istorisește despre o dragoste înfiripată din cîmpia engleză, o dragoste imposibilă și tragică.

Andrej Lapicki („Totul de vînzare") și Ewa Krzyzwska sînt interpreții principali ai ultimului film semnat de Janusz Majewski, adaptare pentru ecran a romanului „Dragoste și medicină" de Michal Choromanski.

TOAMNA PUIEȚILOR

de Constanța BUZEA

Pe pămîntul cu coșmare, cu vieți de melci înceți,
Cel naiv e cel mai tare, răsădind curați puieți.

Vine toamna, toamna-i gata să ne surpe frunza-n cale,
Frigul ei va șterge pata umbrelor — rugină moale.

Cele prinse, cu tristețe-n primăvară, din semințe,
Se desfac din frumusețe, se supun altei voințe.

Zile reci, zile de ploaie ; mai avem un pas, și vin
Parcă-aduse prin noroaie,-n carele cu noul vin.

Zile-dor, zile-palate, pline de un tandru semn,
Cînd naivi cu mîini curate și cu ochi de undelemn,

Scot puieți ca din altare ca să schimbe cutbul lor
În pămîntul cu coșmare petrecut și viitor.

Colorata lor tulpină, și mireasma lor de vis,
Rădăcina lor, să țină împletitul paradis.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

SALZBURG. Orașul acesta, pe care festivalul său din august l-a ridicat la un apogeu compatibil doar cu ambianța naturii înconjurătoare, laudă talentul și lucrul frumos al oamenilor de altădată. Mai laudă însă și grija oamenilor de azi pentru păstrarea nealterată a ceea ce s-a clădit odinioară. Fațadele baroce au fost restaurate în mai multe rînduri; adaosul rinascentist venit din Italia vecină nu s-a pierdut în scurgerea mai înceată sau mai iute a vremii; în vechile fîntîni arteziene funcționează ireproșabilul secret al constructorilor de acum două sau trei veacuri. Jocul de clopote din turla Rezidenței drămuiește ceasurile printr-un delicat menuet, ale cărui sunete sînt căptușite cu vibrații opalescente, iar pescărușii suie fericiți de pe Salzachul cu unda de ametist spre cerul de zmalțuri oceanice. E atîta armonie în inflexiunile arhitecturii ce se articulează pe terase, pe prispe stîncoase și pe coline semețe, încît toate mințile, vîrstele și naționalitățile rămîn deopotrivă vrăjite la Salzburg.

Cu toate acestea, fără festivaiul său estival, mă îndoiesc că orașul ar fi dobîndit faima de care are parte azi pe continent și în lumea întreagă. A fost nevoie de acest apel al spiritelor, lansat an de an de organizatorii și artiștii Festspielului, spre a trezi interesul față de Salzburg și de frumusețile sale. Acum aproape șase decenii, trei mari artiști, un poet, un regizor și un muzician — Hugo von Hofmannsthal, Max Reinhardt și Richard Strauss — s-au întîlnit acolo, în plin război, și au pus temelia primului festival muzical internațional, care să vestească gloria lui Mozart în toată lumea. Poate să fi fost geloși pe faima Bayreuthului, dar ceea ce au izbutit în cele din urmă întrece, în multe privințe, festivalul wagnerian. Fiindcă, pe lîngă Mozart, întreaga muzică a acestei frămîntate planete își află acolo interpreții potriviți. În acest an, bunăoară, am ascultat, pe lîngă *Idomeneo, Nunta lui Figaro* și *Così fan tutte*, muzică de Strawinski, Messiaen, Boulez și Lutoslawski. Ba, s-a cîntat și o simfonie de Brahms, despre care se spune că nu l-a înțeles niciodată pe Mozart, poate pentru că Hamburgul său natal îi împînzise auzul cu vuietele mării, încît nu mai avea urechi pentru ciripirile privighetorii salzburgheze. Brahms a avut parte, cu toate acestea, de tălmăcitori înaripați în orașul unde nu numai Mozart e stăpîn, ci și muzica ce-i înfrățește pe oameni.

Dacă niște fărîmituri dintr-o altă planetă ar putea să răsfoiască un album cu imagini de pe pămîntul nostru, ar ajunge, cred, la convingerea că Salzburgul nu e numai unul din cele mai minunate orașe, dar l-ar și invidia pentru felul cum a făcut din muzică o limbă pe înțelesul tuturor, un instrument de fraternizare între oameni!

CULORI

Plaiurile lui Mărginean

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Lipsa de comunicare între arte a fost deplînsă adeseori, ca și izolarea autorului, retragerea lui între muri nevăzuți ai unei opere solitare. Mai de mult, grupările artistice numărau scriitori, deopotrivă cu sculptori, cu pictori și cu muzicieni. Îi uneau aspirațiile și frenezia căutării unui limbaj mai propriu pentru tumultul epocilor pe care le traversau. Iată, Baudelaire l-a revelat pe Delacroix și l-a înțeles pe Wagner înaintea altora. Eminescu a fost un strălucit comentator al teatrului, Arghezi a urmărit în permanență expozițiile de artă plastică, scriind tablete inspirate. Iser a fost prietenul scriitorilor, iar Mariana Dumitrescu datorează muzicii transcrierea unei sensibilități excepționale. În sfîrșit dintre contemporani, A.E. Baconsky alătura poetului din *Cadavre în vid* pe un pictor de ținuta lui Ion Gheorghiu compunînd una dintre cele mai frumoase cărți apărute vreodată la noi. Eugen Barbu este un iubitor fanatic al picturii, cutreierînd muzeele lumii, pentru a găsi lucrările visate ale clasicilor artei universale. Mă gîndesc de asemenea că arhitectura a avut un chevalier servant de anvergura lui G. Călinescu, al cărui prototip ideal, Ioanide, construia o capitală imaginară și visa o Renaștere românească.

Au apărut semnele unei înțelegeri și roadele unei mai bune conlucrări între artiști. Cenaclul *Flacăra*, animat de lirismul generos și de sentimentul responsabilității unei personalități ca Adrian Păunescu, reunește în fiecare luni, pe strada Slătineanu, poeți, pictori, actori și interpreți de muzică, într-un sympozion de aleasă spiritualitate, promițînd să devină un focar de cultură, în buna tradiție a *Junimii* și a *Zburătorului*. Se arată de față nume venerabile, cum este Șerban Cioculescu, alături de critici ca Eugen Simion și C. Stănescu, de poeți ca Ioan Alexandru, Ion Gheorghe și Leonid Dimov, sculptorul Apostu, pictorii Viorel Mărginean și Ion Sălișteanu, actorii Amza Pellea și Ion Marinescu, Florian Pittiș și Tamara Crețulescu. Nu lipsesc oamenii de știință, inginerii, profesioniștii demersurilor pozitive, studenți de la Politehnică, și alții. Iată de ce mi se pare că nu este exagerat să consider efortul actual pe linia tradiției glorioase evocate mai sus. Doctorul Boici a venit tocmai de la Timișoara, pentru a asista la o ședință a cenaclului, în timp ce este căutat el însuși din Hawai și din alte părți pe unde i-a ajuns faima de inventator al unui medicament „forte". *Cenaclul Flacăra* este un focar de energie culturală, care adună frumoase năzuințe, unite prin aceeași încredere în fapta creatoare.

În acest cadru, a avut loc o mini-expoziție Viorel Mărginean. Pictorul ne era, desigur, cunoscut, iar lucrările din strada Slătineanu aduceau mai puține trăsături inedite, confirmînd evoluția obișnuită a tentativei lui Mărginean. Au fost peisaje românești, transfigurate într-un tărîm de esențe coloristice. Interesant ar fi de observat că autorul *Dealurilor*, văzute mai de mult, este un pictor al *plaiului*, că el situează motivele sale în zona geografică ce a inspirat mitologie românească și o seamă de considerații asupra specificului nostru cultural. Dar nu a mai rămas nimic ilustrativ, nimic declarativ, în lucrările lui Mărginean. Caracterul naiv subliniat de unii comentatori, este de fapt un abstractism de cea mai bună factură, care nu eludează realitatea, ci o exprimă mai pregnant, prin trăsăturile definitorii. Brazii par ca niște pești scheletici, înfipți pe fundul mării sarmatice; fiindcă autorul reconstituie prin imagine o întreagă istorie geologică. Aici se află secretul compozițional descoperit de Mărginean. El adună motive care creează o dimensiune spațială pentru adîncimea timpului, cum procedează și unii dintre teoreticienii ficției moderne. Conștiința noastră se întoarce înapoi și *povestește*, iar narațiunea a fost multă vreme singurul mijloc de a preveni *în fapt* moartea timpului. Realitatea fizică înregistrează o singură direcție a timpului, de la trecut spre viitor. Chiar și artele plastice povestesc, atunci cînd folosesc timpul ca pe un motiv al operei. Făcînd bustul unui bărbat important, un sculptor poate să-l trateze ca pe un om obișnuit, și atunci întreprinde un simplu studiu caracterologic, sau poate să evoce acțiunea lui socială, portretizîndu-l în raport cu mulțimile și cu istoria, povestind. Vor fi imagini dinamice, care încearcă să reconstituie timpul în desfășurarea lui. Lucrările lui Mărginean sînt, dimpotrivă, statice, au exclus orice subiect, orice element literar, ca să folosesc expresia ce îngrozește pictorii de o sută de ani încoace. El surprinde însă mișcarea într-un singur moment, în care se află cele două fețe ale lumii, viitorul și trecutul, cum spune Eminescu. Dealurile încrețite sugerează prezența întregului proces geologic; mișcarea tectonică, în toată amploarea eonilor cunoscuți, se concentrează în clipa surprinsă pe pînză. Un brad văzut pe coastă este deja fosilă, iar o pasăre în înalt seamănă cu cele încrustate pe piatra timpului. Ca să folosesc o analogie, la Muir Woods, lîngă San Francisco, am văzut un copac tăiat, pe care erau marcate cercurile de peste o mie de ani încoace. Din punct de vedere strict plastic era o descriere spațială a timpului, chiar dacă el crescuse ca atare, în timp.

CANTEMIRENE

În ansamblul operei lui Dimitrie Cantemir — vastă, plurivalentă, fertilizînd atîtea domenii ale gîndirii și cunoașterii și recomandînd „un fenomen pentru orientul secolului al XVIII-lea" (Iorga) — „Descrierea Moldovei" ocupă, cum s-a mai observat, un loc cu totul și cu totul aparte. Interesant este însă că valoarea ei de izvor de primă însemnătate privind istoria noastră medie, dezvoltarea relațiilor sociale și starea economică a principatului pe care-l guvernase — — vai! — atît de puțin domnitorul-savant, caracterul de mică enciclopedie pentru timpul în care a fost scrisă, toate aceste însușiri care-o fac indispensabilă și actuală și azi n-au fost puse multă vreme în evidență. Tocilescu, în monografia pe care o consacra lui Dumitrașcu-Vodă, expediază considerațiile pe marginea acestei lucrări în cîteva rînduri. Iorga, în tratatul său de istorie a literaturii române vechi, identifică în evoluția acesteia, în procesul ei de formare și afirmare un moment „Cantemir". Cu binecunoscuta lui erudiție și cu forța-i de pătrundere memorabilă, el avansează o seamă de idei care-și păstrează peste timp valabilitatea. Numind *„Descrierea Moldovei" „un tezaur de informații"*, el subliniază cu justețe progresul imens pe care-l marchează, față de cronicile lui Ureche și Miron Costin, autorul ei — prin vasta cultură pe care și-a format-o la Constantinopole — avînd acces la modele cu autoritate și fiind în măsură să-l citeze, spre exemplu, pe Strabon în original. Tot lui, în ceea ce privește spiritul care tutelează „Descrierea", îi datorăm observația de mare adîncime că *„alături de erudit, subzistă în sufletul lui Cantemir firea veche de țeran moldovean cu hazul lui isteț, cu asprimea lui, cu superstițiile lui naive"* și aprecierea că *„Hronicul"* și *„Descrierea" se completează*". Dar, în general, cunoscutul istoric situează „Descrierea Moldovei" mai prejos de „Hronic", de „Istoria creșterii și descreșterii neamului aiotmânesc" și, poate, chiar de „Istoria ieroglifică".

După credința noastră, cel care a așezat această lucrare exact pe locul pe care-l merită nu numai în configurația operei cantemirene ci și în ierarhia monumentelor de gîndire românească rămîne P. P. Panaitescu. *„Dintre toate scrierile lui Dimitrie Cantemir* — arată el — *aceea care rămîne valabilă pentru informarea științifică a cercetătorilor de azi și nu numai ca un jalon al istoriei culturii în vremea în care a fost scrisă, este „Descrierea Moldovei"*. Caracterizarea deschide o cu totul altă perspectivă asupra acestei expresii a geniului cantemirean.

Alcătuind „Descrierea Moldovei" într-un moment în care se afla departe de patrie, chinuit de dorul ei, Cantemir și-a asumat o sarcină dificilă și îndrăzneață. Desigur, el era prea învățat și prea credincios rigorii științifice ca să nu fi consultat, înainte de a-și fi elaborat lucrarea, întreaga literatură de specialitate și cercetătorul contemporan este uimit și fascinat să descopere în țesătura scrierii ecouri din marii autori, începînd cu Ptolemeu și Strabon, continuînd cu Meletie și Notaras, cu Sarnicki și Orzechowski, cu Martin Crusius și Matei Pretorius. Pe urmele lor, leagă geografia de istorie, considerațiile etnografice de cele privind bogățiile pămîntului moldav și modul lor de punere în valoare.

Dar dacă „Descrierea Moldovei" s-ar fi redus numai la atît, dacă ea ar fi reprezentat o simplă aplicare a unor teze extrase din lucrările altor învățați la realitățile românești, e îndoielnic că ar mai fi rezistat confruntării cu timpul. Ceea ce îi dă durabilitate, ceea ce o face atît de pasionantă și-i conferă continuu prospețime este în primul rînd facultatea autorului de a observa și analiza fapte și elemente pe care le cunoscuse nemijlocit. Ne vom lua îngăduința să afirmăm că „Descrierea Moldovei" este, înainte de toate, un amplu și emoționant documentar.

Prezentînd străinătății locurile lui natale, Cantemir începe metodic cu obîrșia numelui și cu istoria lor. Cu acest prilej el își formulează teza, atît de scumpă inimii lui, despre originea romană a românilor și despre latinitatea limbii lor, despre unitatea armonioasă a provinciilor vechii Dacii. „Hronicul" va relua pe larg toate aceste idei și va aduce, în sprijinul lor, o bogăție de date și o vehemență în argumentare cum literatura noastră nu mai cunoscuse. Înfățișarea bogățiilor ținutului, a așezărilor lui completează în chip logic această primă parte „geografică". Partea a doua este rezervată prezentării politice. Cantemir era adeptul unei guvernări monarhice, centralizate și autoritare pe care înșiși clasicii marxismului au apreciat-o ca pe un mijloc — poate singurul în epocă — de curmare a anarhiei feudale, ca pe un factor de ordine în mijlocul dezordinii. În scurta lui domnie încercase să-și pună în aplicare în propria lui țară principiile lar acum, refugiat în Rusia, și ajutîndu-i pe Petru I să-și ducă la bun sfîrșit reformele, acționa, în fond, în același sens. Expunerea pe care o face asupra instituțiilor Moldovei, asupra modului cum au luat naștere, se însumează acestei concepții. El va fi, deci, de părere că pămîntul și averea boierilor, și, nu mai puțin, rangul lor, sînt un dar al domnului și că, prin urmare, aceștia îi datorează supunere și ascultare necondiționată. Va trece mai bine de un secol pînă ce N. Bălcescu va arăta că boierimea și-a adunat avutul prin spolierea fără milă a „muncitorilor plugari" și că ea trebuie desființată și nu doar îmblînzită și obligată să țină seama de o autoritate. Meritul lui Cantemir constă în capacitatea de a se fi ridicat deasupra condiției lui — aparținea, în fond, el însuși clasei feudale — și de a fi observat cît rău produceau țării intrigile boierești, permanentele lor certuri pentru influență și putere. În denunțarea acestor tare, fiul fostului răzeș merge chiar mai departe scriind minios că *„mai că nu se poate spune ce oameni îngrozitori sînt ridicați prea adesea pînă la cele mai înalte demnități"*. În același timp, de sub pana lui izvorau cuvinte pline de compasiune despre țărănime, despre starea ei de plîns.

Oprindu-se asupra domniilor, asupra modului în care avea loc înscăunarea și descăunarea lor, Cantemir elogia vremurile de odinioară cînd moldovenii erau liberi să-și așeze în fruntea țării bărbați de ispravă și deplîngea amarnic stările de lucruri la care însuși fusese martor cînd domnitorii veneau și plecau în funcție de liberul arbitru al sultanilor și vizirilor. Aici scrierea sa, ca atîtea altele, capătă puternice accente de pamflet antiotoman.

Undeva, Cantemir, vorbind despre sine, arată că *„a lăsat mărirîle și foloasele pentru o singură mărire"* — înălțarea țării. P. P. Panaitescu, comentînd această mărturisire, conchide că *„în aceasta stă gloria lui istorică"*. „Descrierea Moldovei", opera cea mai închegată, mai limpede și mai convingătoare pe care a scris-o Cantemir, întărește acest punct de vedere. Elaborată în perioada de apogeu a afirmării geniului său, descriind străinătății un neam robust, mîndru și dornic de libertate, Cantemir pleda direct și deschis pentru neatîrnarea patriei sale, pentru readucerea ei la locul de frunte pe care-l merita în lume. „Descrierea Moldovei" este, astfel, mai mult decît scrierea unui savant. Este un document cu valoare de testament. Instrăinat și mîhnit, domnitorul lăsa sarcina de a împlini destinul țării sale în seama viitorimii. Iar generațiile care i-au urmat, în ciuda vicisitudinilor istoriei, nu i-au înșelat nădejdile.

Ion PAVELESCU

Clepsidra

UN ORAȘ DE MĂTASE

de Constantin VIȘAN

Hanceu. Un oraș de stampă, de acuarelă chineză. Hotelul dormitează între pini argintii, între platani și lauri. Floarea de laur împrăștie un parfum puternic, amețitor. Lacul din fața hotelului visează încă într-o ceață mingîioasă. Departe, prin boarea de mătase a ceții acestei dimineți de toamnă chineză se distinge silueta Muntelui U. În mijlocul lacului răsare o insulă pe care începe să se contureze un chioșc cu acoperișul în forma aripei de rîndunică și cerdace împodobite cu lampioane. Ce-a fost mai întîi? Lacul acesta, insula din inima lui, sălciile care murmură cîntece pe mal, munții din depărtare, pagoda ca un uriaș creion de marmură scrîind pe cerul Hanceului un semn de indicibilă mirare ori macheta acestui paradis desenată pe mătase de un pictor arhitect?

Există o fidelă asemănare între încîntările artei decorative și lumea reală. Peisajul, viața oamenilor, constituie izvorul inepuizabil al artei chineze. Se poate stabili însă și o influență inversă. Adeseori, omul a modelat pămîntul după sugestiile liniei desenate, după necesitățile armoniei. Lacul din Hanceu, de pildă, este făcut de mîinile oamenilor. Ca și cel pe care l-am admirat la Palatul de vară din Pekin. Un Rafael chinez îl va fi pictat mai întîi pe șevaletul său, iar sute de mii de oameni l-au transpus la scară naturală, transformînd astfel Hanceul într-un leagăn al poeziei și picturii, al poeților și pictorilor cu cerneală și culori dar și al poeților și pictorilor cu rază de mătase.

Uzina de mătase din Hanceu a fost înființată acum 150 de ani. Ea continuă însă o tradiție milenară. Gama produselor nu depășea 100 de sortimente înainte de proclamarea Republicii Populare Chineze. Acum uzina are 1 700 de salariați, 300 războaie mecanice și realizează peste 1 000 sortimente de mătase și obiecte artizanale. Le admirăm curgînd cu foșnet din harpele de argint ale războaielor mecanice, urzite de matematica miilor de cartele perforate. Pentru o singură față de masă sînt necesare 60 000 cartele perforate. Pe cîmpul ei mirific sînt pictați 100 de copii. Nici unul dintre cele 100 de chipuri nu e la fel. Am urmărit munca migăloasă de creare a acestor tablouri de mătase. Tehnica m-a dezamăgit la-nceput. Am avut senzația unei transpuneri pe hîrtie de calc a unor fotografii. Privind însă produsul finit nu mai era vorba de nici o fotografie ci de o artă în care, odată cu raza colorată a mătăsii, este țesut și sufletul artizanului chinez, strălucește îndeminarea mîinilor sale, sclipește inteligența ochilor săi, vibrează poezia naturii chineze.

Filmele lunii octombrie

„DESPRE O ANUME FERICIRE" — producție a Casei de de filme 5; scenariul: Const. Chiriță și Andrei Blaier; regia: Mihai Constantinescu; imaginea: Grigore Ionescu; muzica: Temistocle Popa; decoruri: Vasile Rotaru; costume: Guță Știrbu; montaj: Lucia Anton; sunet: Nicolae Ciolcă; cu: Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Caramitru, Tamara Crețulescu, Ernest Maftei, Colea Răutu, George Oancea, Mihai Pălădescu, Stela Popescu, Mircea Constantinescu-Govora, Boris Ciornei.

★

„CU TOATE ACESTEA" — producție a studiourilor DEFA-Berlin; scenariul: Michael Tschesno-Hell; regia: Günter Reisch; imaginea: Jürgen Brauer; muzica: Ernst H. Meyer; cu Horst Schulze, Ludmila Kasjanowa, Ute Illmann, Albert Hetterle, Erika Dunkelmann. După „Atît timp cît voi trăi", acțiunea celui de al doilea film despre viața lupătorului revoluționar german Karl Liebknecht începe în noiembrie 1918.

★

„TU ȘI EU" — producție Mosfilm; ecran normal, color; scenariul: Ghennadi Saplikov, Larisa Șepitko; regia: Larisa Șepitko; imaginea: Aleksandr Kniajinski; muzica: Alfred Șnitke; cu: Leonid Diacikov, Alla Demidova, Iuri Vizbor, Natalia Bondarciuk. O interesantă peliculă pe o temă inspirată din contemporaneitate.

★

„ÎN MUNȚI CREȘTE UN BRAD VERDE" — producție a studiourilor Jadran Film-Zagreb; ecran normal, color; scenariul și regia: Antun Vzdoljak; imaginea: Frano Vodopive; muzica: Andelko Klebucar; cu: Boris Dvornik, Ivica Vidovic, Veljko Milojevic, Mate Ergović, Ilija Ivezić, Kole Angelovski, Fabijan Sovagović. Evenimentele acestui film dedicat celei de a 30-a aniversări a insurecției poporului croat sînt reale, filmul inspirîndu-se dintr-un jurnal de război scris de Ivan Sibil.

★

„SINGUR" — producție a studiourilor poloneze; scenariul: Janusz Nasfeter; imaginea: Wieslaw Zdort; muzica: Waldemar Kazanecki; cu: Roman Mosior, Piotr Szczerkowski, Halina Kossobudzka, Malgorzata Lesniewska, Jolanta Bohdal, Zdzislaw Lesniak, Zdzislaw Kuzniar. Regizorul Janusz Nasfeter, realizatorul filmului pentru copii și tineret „Abel, fratele tău", adresează în ultimul său film, „Singur", un rechizitoriu împotriva indiferenței și egoismului unor părinți față de copii.

★

„OMUL DE DINCOLO" — coproducție a studiourilor sovietice „M. Gorki" și „Omega-Film" Suedia: cinemascop, color; scenariul: Vladimir Semicev, Vasili Soloviev, Emil Braghinski, Iuri Egorov; regia: Iuri Egorov; imaginea: Mihail Iakovici, Oke Dalkvist; muzica: Mark Fradkin; cu: Bibi Anderson, Viaceslav Tihonov, Patrik Vaimark, Valentin Gaft, Igor Iasulovici, Holker Leovendler. Filmul evocă lupta tînărului stat sovietic pentru spargerea blocadei economice instituite în anul 1920 de statele capitaliste.

★

„CEA DIN URMĂ ZI" — producție a studiourilor „Mosfilm"; cinemascop, color; scenariul: Boris Vasiliev, Mihail Ulianov; imaginea: Elizar Karavaev; muzica: I. Șvarț; cu: M. Ulianov, B. Cinkin, V. Nevinii, T. Kuliș, S. Ponomarev, I. Bunina, B. Stupka. Locotenentul de miliție Kovalev e în pragul pensionării. Se va retrage la țară, unde, în fine, va duce o viață tihnită. În „cea din urmă zi" predă succesorului său sectorul de care răspunsese ani în șir.

★

„MAFIA ALBĂ" — producție a studiourilor italiene; ecran normal, color; scenariul: Dino Maiuri și Massimo de Rita; regia: Luigi Zampa; imaginea: Giuseppe Rerzzolini; muzica: Riz Ortolani; cu: Gabriele Ferzetti, Enrico Maria Salerno, Senia Berger, Luciano Salce, Claudio Gora, Tina Lattanzi, Claudio Nicastro, Enzo Garinei, Gino Pernice. Nimeni nu are dreptul să disprețuiască viața semenilor săi. Pe această temă, Luigi Zampa a realizat un film-dezbatere în nota cinematografului italian actual.

★

„CEI ȘAPTE URȘI ȘI CLOVNUL CIBULKA" — producție a studiourilor cehoslovace; scenariul: Milos Macourek, Oldrich Lipsky, regia: Oldrich Lipsky; imaginea: Vladimir Novotnys; muzica: Vlastimil Hala; cu: Lubomir Lipsky, Jiri Sovak, Milos Kopecky, Jan Libicek. Aventurile comice ale clovnului Cibulka, concediat de directorul circului și nevoit să se angajeze „bucătăreasă" la o școală unde postul rămăsese vacant.

★

„Y—17 ACȚIONEAZĂ" — producție a studiourilor bulgare; scenariul: Ivan Ohridoki, Asen Gheorghiev; regia: Villi Țankov; imaginea: Venet Dimitrov; muzica: Anghel Mihailov; cu: Ivan Kondov, Iosef Vlaha, Dorotea Tonceva, Gheorghi Gheorghiev-Ghet, Gheorghi Kaloiancev, Ivor Milisev, Anani Iavașev, Ivan Nesterov, Janna Stoianovici, Ștefan Mavrodiev. Film de spionaj.

★

„DOI PE UN BALANSOAR" — producție a studiourilor americane; scenariul: Isabel Lennart — după piesa lui William Gibson; regia: Robert Wise; imaginea: Ted McCord; muzica: André Previn; cu: Robert Mitchum, Shirley MacLaine, Edmon Ryan, Elisabetz Fraser, Eddie Firestone, Billy Gray. Ecranizarea celebrei piese.

★

„PISICA JUNGLEI" — documentar de lung metraj — producție Walt Disney 1965; regia: James Algar; Filmul este o incursiune în jungla Amazonului pentru studierea comportării diferitelor specii de păsări și animale dintre care cel mai important este jaguarul — „pisica junglei". Pentru realizarea acestui documentar echipa de filmare a casei Walt Disney a lucrat peste cinci ani în junglă.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

PARODONTOZA SE VINDECĂ?

Răspunde conf. univ. dr. Stelorian STĂNESCU

— Ar trebui poate în prealabil date unele lămuriri, pentru că întrebarea este tot atît de generală, de vagă, cum ar fi să zicem : „se vindecă durerile de cap ?". Orice răspuns corect în medicină trebuie să se bazeze pe cunoașterea cauzei sau cauzelor care au declanșat boala respectivă. Numai cunoscînd și combătînd cauzele și întrerupînd mecanismul de producere a bolii se poate vorbi astăzi de un tratament rațional și eficient. Or, parodontoza nu este o boală, cum ades se crede, ci foarte diferite boli pot să se manifeste la nivelul țesuturilor parodontale — gingie, os alveolar, spațiu demodontal cement. Și din această enumerare, vă dați seama că și formele de manifestare pot fi diferite. Ca și evoluția stării patologice. Uneori, o asemenea stare patologică a țesuturilor parodontale poate exterioriza un simptom al unei maladii generale. Și, în aceste cazuri, fără a se neglija și tratamentele locale, trebuie tratată maladia organismului. Iată deci cît de complexă este această problemă și de ce erau necesare aceste lămuriri.

— Întrebarea noastră este legată de o părere destul de răspîndită și anume că în parodontoză se cunoaște încă foarte puțin și nu se prea poate face nimic.

— E o părere care-i împiedică pe mulți să se vindece. Pentru că în marea majoritate a cazurilor, sînt cauze locale : defectuoasă igienă a gurii, vicii de erupție, prezența tartrului dentar, prezența unor focare de infecție ș.a. Și printr-un tratament adecvat, urmărit cu consecvență, aceste parodontoze se pot stăpîni. Deci vindeca. Chiar și în privința celorlalte mai dificile, sîntem astăzi în măsură să facem investigațiile necesare, să depistăm cauzele și, ca atare, să se poată interveni. Aceasta spus în rezumat. Parodontopatiile sînt de fapt boli cronice, cu evoluție lentă, insidioasă, fără să dea tulburări manifeste pentru bolnav. Uneori îmbracă perioade sau puseu acute în care se produce o progresie rapidă a leziunilor și în care apar manifestări clinice alarmante. Aspectele sub care se prezintă ? Cunoaștem o serie de clasificări care folosesc diferite criterii, fie anatomopatologice, fie clinice, fie etiopatologice. Obișnuit sînt două forme clinice : cea așa numită exudativă — forma umedă, pioreică, cu aspect inflamator, în care predomină tumefacția și edemul gingival și o altă formă în care predomină atrofia. Adică o dezgolirea coletului dentar și a rădăcinii, cu o gingie slab irigată, palidă. E, dacă vreți, „clasica" parodontoză. Mult mai rar, foarte rar chiar, se întîlnesc și alte forme. De pildă o varietate deformantă, caracterizată prin deplasări dentare importante, mai ales a incisivilor ce se etalează în „evantai", parodontita juvenilă acută ce apare între 13—20 de ani, cu semne clinice locale și generale alarmante și o evoluție extrem de rapidă. Sau parodontita ulceroasă ce debutează la vîrste tinere printr-o gingivo-stomatită ulceroasă de intensitate variabilă dar care se prelungește, iar în lipsa unui tratament adecvat antrenează distrucții importante gingivale și alveolare urmate de adevărate epulzii dentare.

— Se deduce că dat fiind varietatea de forme și mai ales diversitatea cauzelor care pot produce parodontopatia, nu se poate vorbi de un tratament standard.

— Bineînțeles. Tratamentul trebuie să fie individualizat la fiecare bolnav în parte. Și faptul că am început să înțelegem din ce în ce mai bine această problemă, ne permite să afirmăm că dispunem în prezent de mijloace terapeutice multiple și variate, judicios alese și asociate între ele, de la caz la caz, cum spuneam — cu privire la forma leziunilor și etiologia lor — pentru a stabiliza procesul sau pentru a-i încetini foarte mult evoluția. Iar în ce privește parodontitele marginale cronice superficiale, să vorbim de vindecare. Or, cum aceasta din urmă formează tocmai marea majoritate a cazurilor, pesimismul pacienților nu-și are locul.

— O ultimă întrebare : care este locul și rostul tratamentului chirurgical în parodontoză ?

— Tratamentul chirurgical este indicat în toate formele de parodontopatii în care există pungi gingivale constituite. Și trebuie preferat celorlalte mijloace de înlăturare a pungilor — mecanic, chimic, termic. Numai că aceste metode trebuie considerate ca momente terapeutice în tratamentul complex al acestei afecțiuni. Ele trebuie asociate atît preoperator cît și postoperator cu celelalte tratamente : corectarea deficiențelor organice sau funcționale generale, cu răsunet asupra parodontiului marginal, înlăturarea factorilor iritativi locali mecanici sau infecțioși, corectarea tulburărilor funcționale, locoregionale cu rol în etiopatologia parodontopatiilor etc. Scopul metodelor chirurgicale — judicios alese și aplicate — este dublu. Mă refer la rolul curativ prin înlăturarea țesuturilor patologice cu punerea în evidență a țesutului gingival sănătos și la posibilitatea întreținerii unei igiene riguroase împiedicînd astfel recidivele, tratamentele chirurgicale reprezentînd de fapt o metodă de pregătire a igienei buco-dentare.

— Dacă ne îngăduiți să spunem ce am reținut din cele discutate. Controlul periodic la medic pentru a se putea depista la timp starea patologică a țesuturilor parodontale, făcîndu-se investigările de rigoare a cauzelor care au declanșat-o, cît și necesitatea respectării unei perfecte igiene buco-dentare, acasă și prin control periodic la medic. În aceste date se include răspunsul afirmativ la întrebarea pusă dv., nu ?

— Exact.

— Și totuși, o întrebare suplimentară : cum se explică mecanismul de producere a bolii ?

— Trebuie interpretat prin modificările trofice locale pe care le produc aceste diverse cauze, izolate sau asociate, ca rezultat al tulburărilor metabolice, al încetinirii schimburilor, al deficiențelor circulatorii și de oxigenare tisulară, care se răsfrîng în primul rînd asupra mezenchinului, asupra colagenului. În ultima vreme, de altfel, se consolidează din ce în ce mai mult concepția că parodontoza este o boală de colagen.

LA MEDIC ÎN COSMOS

Cînd te afli în stare de imponderabilitate, o consultație medicală arată ciudat pentru un pămîntean. Iată-l pe dr. Joseph Kerwin examinîndu-și coechipierul. Peter Conrad s-a așezat în fața lui... cît mai comod !

PROTEINE DIN... MAREA NORDULUI

Începînd din 1976 se vor fabrica alimente proteice pe baza hidrocarburilor extrase din Marea Nordului. Printr-un procedeu de fermentare, folosind aerul comprimat, o uzină aparținînd societății Imperial Chemical Industries (Anglia) va livra 100 000 de tone pe an. Alimentele obținute sînt destinate crescătorilor de porci și de păsări.

PLAJĂ DE... PLASTIC!

Era cîndva o plajă veritabilă, acolo, la sud de Port Saint-Pierre (Franța). Lucrările de amenajare a portului au accelerat „eforturile Naturii" de eroziune. Și plaja a dispărut. Pentru a o reface, s-a construit o limbă de pămînt, depășind nivelul mării cu 80 cm, pe o lungime de 300 de metri. Și, ca să se protejeze această porțiune care s-a acoperit apoi de nisip, s-a construit și un dig de protecție, ca un braț întins în mare, creat din nisip și acoperit cu plastic. Tot acest ansamblu reconstituie vechea plajă, cu panta îndeajuns de ușoară, coborînd în mare, pentru a se încetini curenții care circulă în lungul plajei. Învelișul de plastic este din nou acoperit de nisip, camuflînd astfel artificialul. Iar ca să se prevină eroziunea posibilă la baza acestei ciudate construcții, învelișul de plastic se prelungește spre larg cu un alt covor de plastic. Interesantă este permeabilitatea la apă a materialului sintetic, un polyester — bidim — și rezistența lui la coroziunea marină.

TEHNICI NUCLEARE

PRIVIND DINCOLO DE... VIZIBIL

Se poate cunoaște situația grinzilor de rezistență ascunse în construcția unui pod de beton, vechi de 100 de ani ? Poți privi ce se întîmplă în fibra lemnului ? Prin radiografiile făcute cu raze gamma — gammagrafii — se detectează cu certitudine, fără a distruge, calitatea materialelor și a execuției.

CE FACEM CU PODUL ? Întrebarea era de fapt dacă vechiul pod de beton, singura legătură de altfel între cele două părți ale orașului traversat de riu, oferă în continuare siguranța necesară. Fusese considerat o bijuterie a tehnicii cînd s-a construit. Dar asta se întîmplase în urmă cu mai bine de 100 de ani. Iar traficul de atunci și cel actual...

Soluția înțeleaptă, ați spune dv., este să fie dărîmat vechiul pod și construit unul nou, adecvat cerințelor. Pentru că aici, nu se decide atît soarta unui pod cît viața oamenilor. Cine-și poate asuma o asemenea grea răspundere !?

E frumos spus, vom replica. Dar soluția dv. e mai degrabă comodă decît înțeleaptă. Pe ce vă bazați raționamentul în afară de faptul că podul are 100 de ani și traficul e cu atît mai intens azi ? De unde știți că nu mai rezistă încă 10 ani, 20 sau poate încă 100 de ani ? Planurile s-au pierdut. Nimeni nu știe nici numărul de armături, nici dimensiunile lor, nici distribuția lor. Și cine poate răspunde cu certitudine care este gradul de uzură ? Care este situația actuală a grinzilor de rezistență ? Aprecierea rezistenței — deci a siguranței pe care o dă podul — nu se poate face decît cunoscînd toate aceste date.

Dar această situație nu se poate face decît tăind podul în felii. Luînd bucată cu bucată și analizînd-o. Deci, poți afla dacă el mai prezenta siguranța încă 100 de ani sau numai un an,... după ce l-ai dărîmat !

E adevărat, pînă nu de mult o apreciere nu se putea face decît... estimativ. Un control riguros, minuțios, cu maximă certitudine era imposibil. Astăzi însă... Dar înainte de a vorbi de metodele actuale, să mai urmărim și alte situații.

SUDORUL A FOST „ÎN MÎNĂ". În port, mai exact în șantierele de construcții navale, o navă elegantă așteaptă momentul lansării. Bineînțeles, va trebui să „treacă" la examenul recepției, unde s-ar putea să auziți cam așa :

— Sudura este bine făcută. Materialul de sudat e bun și se pretează la tehnologia aplicată. Și nu numai atît, s-a văzut că sudorul a fost „în mînă"...

Să nu vă închipuiți că în aceste situații se spun cuvinte care „fac plăcere". Controlul este făcut nu de către constructorii care știu dacă sudorul a fost sau nu în mînă, care fiind direct interesați ar putea prezenta ce au făcut mai bine decît au făcut. Controlul se face de un for arbitru, solicitat de cei care cumpără nava, executată pentru export. Cum pot „vedea" cu atîta precizie, cum pot să-și dea seama de unele aspecte atît de delicate ?!

Și ne-am putea întreba, urmărind „echipa de control", cum de poate privi atît de limpede în intimitatea unor piese turnate, unor piese forjate, înlăuntrul unor betoane, ca să ne spună apoi ce a constatat la armăturile metalice... Cît de precis pătrunde „ochiul" în angrenajul complicat al unor macarale sau și mai complex al unui tren de aterisaj la un avion ?

POATE AȚI GHICIT. Este vorba peste tot de controlul nedistructiv prin gammagrafie și lichide penetrante, folosit în țară de multe unități nucleare. Este aproape de la sine înțeles, că cea mai bogată experiență o are Institutul de Fizică Atomică. Specialiștii sînt solicitați în cele mai dificile probleme, recunoscîndu-se astăzi, în țară și de către partenerii străini, că un certificat de calitate semnat de specialiștii I.F.A. este un certificat de siguranță. Stîlpii de susținere de la Centrala termică de la Rovinari, care au calitatea de unicat au primit astfel siguranța că ceea ce s-a făcut este bun, rezistent și de calitate. La fel, pe șantierele hidroenergetice de la Lotru, Olt, Someș și pe multe altele... Specialiștii din sectorul tehnic al I.F.A. au reușit gammagrafia și la lemn.

Pe filmul realizat cu ajutorul acestei tehnici apăreau nu numai fibrele lemnului ci și locul unde și-au făcut culcușul dăunătorii — cariile. Unde sînt putregaiuri, ciuperci. Se urmărește astfel pînă și ciclul de viață al cariilor. Se știe în ce fază se află, împreună cu biologii, determinînd în aceste situații să se ia măsuri de combatere exactă : cu ce, cît, unde. Bineînțeles, se detectează defecte, implicit însă, se permite astfel conservarea propriu zisă. Combinîndu-se metodele fizice cu cele chimice. Prin aceste gammagrafii se pot dezvălui ușor falsurile, urmărind de pildă canalele făcute de carii, știindu-se dacă acestea au ajuns și „geografia" lor pînă la stratul picturii...

Controlul defectoscopic prin tehnicile nucleare are încă un imens avantaj în afara certitudinii pe care ți-o oferă față de o construcție finită. Cu ajutorul lui se pot stabili tehnologii noi care să țină seama de observațiile făcute, de urmărirea porozităților, golurilor, fisurilor, defectelor de asamblare, turnare... Deci, concluzii pentru îmbunătățirea tehnologiilor aplicate. Și nu am dat aici decît cîteva exemple dintr-o gamă de aplicații practic neliminată, cîteva exemple din activitatea bogată, importantă pentru industrie și economia țării, desfășurată în sectorul tehnic al Institutului de Fizică Atomică. Exemple pe care, cu o răbdare infinită, mi le-a arătat cel căruia toată lumea de aici îi spune „șeful aplicațiilor" : ing. Guy Ionescu.

Catinca MUSCAN

ULEIUL DE FLOAREA SOARELUI – MEDICAMENT!

La Spitalul național pentru boli nervoase de la Londra și la Royal Hospital din Belfast, medicii au prescris pacienților cu scleroză în plăci, un regim alimentar cu ulei de floarea soarelui și cît mai sărac în grăsimi animale. Rațiunea ? S-a constatat că acestor bolnavi le lipsește acidul linoleic. Încercările făcute, introducînd în regim ulei de floarea soarelui, au demonstrat eficiența lui. Starea bolnavilor se ameliorează.

Vestigii romane de peste două milenii

La circa 30 km de Foggia (Italia), între Castelaccio și Valmaggiore arheologii au identificat 30 de morminte care au fost datate din sec. III î.e.n. Printre oasemintele fosilizate s-au găsit o roată de piatră (folosită probabil la măcinarea grînelor) și alte unelte. Mormintele erau la peste jumătate de metru adîncime fiind descoperite din întîmplare în timpul unor lucrări agricole. Uni specialiști, asociind această descoperire cu altele de același gen din apropiere, au formulat ipoteza că bătălia de la Canne dintre romani și cartaginezi, din anul 216 î.e.n. terminată prin înfrîngerea romanilor, s-ar fi putut desfășura în această zonă.

UN „SANCTUAR PALEONTOLOGIC"

În regiunea numită azi Pavlodar, pe malul drept al fluviului siberian Irtici, au trăit acum 18 milioane de ani : cai, antilope, tigri, girafe... S-au descoperit aici cele mai vaste cimitire de animale preistorice din lume. Regiunea e de altfel cunoscută ca zonă de escală a gîștelor sălbatice în cursul migrărilor din Arctica spre Sud și înapoi. Dacă cimitirele de care aminteam au fost pentru prima oară aduse la lumină de savantul rus Y.A. Orlov, în 1928, recent acestora li s-au adăugat alte „colecții" prețioase. Între ele, au fost descoperiți strămoșii gîștelor și rațelor sălbatice de astăzi.

PREMIERĂ MONDIALĂ

Prima centrală nucleară sovietică, cu neutroni rapizi și avînd un caracter semiindustrial a fost pusă în funcțiune în peninsula Mangyslak, pe litoralul Mării Caspice, la 16 iulie. Este de fapt prima centrală din lume cu supraregenerare, de această putere : 350 de megawați, și care a intrat în exploatare. Producție mixtă : o parte (150 de megawați) folosind la producerea energiei electrice, alta — 200 de megawați, în serviciul uzinei de desalinizare a apelor Mării Caspice care oferă 120.000 de tone de apă dulce în 24 de ore.

Alegerea regiunii unde s-a amplasat centrala a fost dictată de necesități economice. Atît pentru nevoia de apă a peninsulei cu un sol extrem de arid cît și pentru dezvoltarea industriei petroliere și petrochimice, geologii numind acest pămînt al Kazahstanului „peninsula comorilor", ca urmare a descoperirilor făcute în subsolul lui.

Reactorul centralei de la Sevcenko este răcit cu sodiu lichid. Inima lui este încărcată cu combustibil de uraniu îmbogățit și reîncărcarea se va face la fiecare două luni ca să se permită recuperarea plutoniului produs. „Energia nucleară desalinizează apele Caspicei. A doua etapă a dezvoltării energiei atomice începe și, de fapt, tot ce s-a petrecut pînă acum nu a fost decît un „preludiu". Actualmente, energia atomică intră în era de maturitate", notează ziarul „Izvestia".

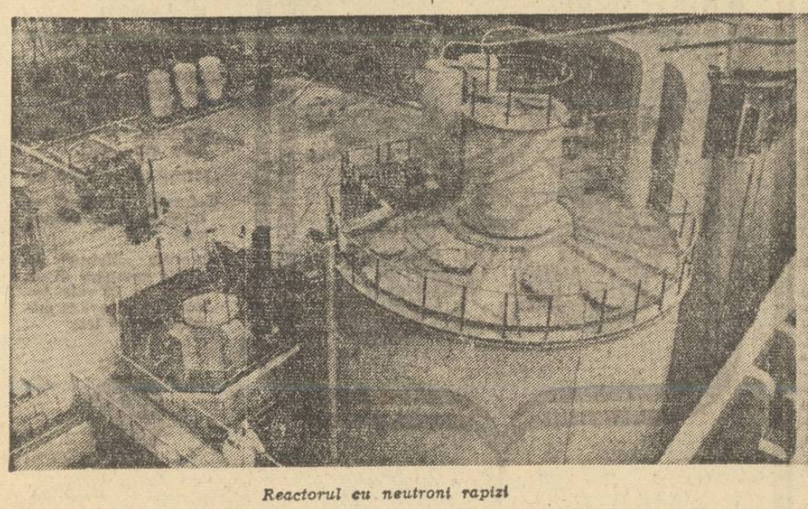

Reactorul cu neutroni rapizi

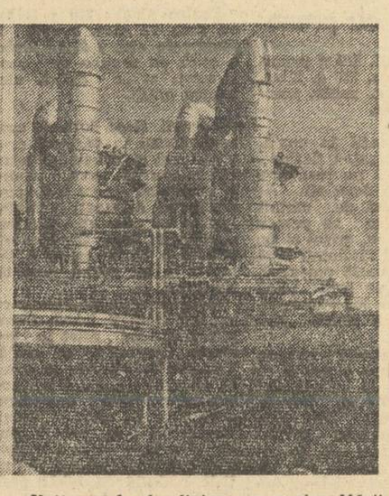

Unitatea de desalinizare a apelor Mării Caspice

Calculați-vă singuri riscurile de-a face infarct

În fiecare dintre căsuțele celor opt coloane, este înscrisă o notă — cifrele din paranteze — care corespunde unei situații date, în care fiecare se poate recunoaște, citind de sus în jos. Adunîndu-se cele opt note (cu situațiile ce vă corespund), puteți să vă calculați riscurile cardiace. În coloana a patra, prin grăsimi animale, cei care au imaginat acest test s-au gîndit mai ales la unt, smîntînă, gălbenuș de ou și nu la mîncărurile cu sos, foarte grase și mult condimentate pe care le consumă europenii, și sînt cu mult mai nocive pentru sănătate. Autorii testului mai propun două corecturi : să se scadă din total un punct pentru cei care fac gimnastică și mișcare, în mod serios, în fiecare zi, și să se adauge un punct la total celor care fumează mai mult și trag serios în piept fumul.

Acest test pe care vi-l prezentăm și dv., denumit sugestiv „Risko" — a fost formulat de cercetătorii de la Michigan Heart Association (societate de medicina inimii) și se pare că a avut un imens ecou în Statele Unite și-l are în prezent în Europa, reprodus fiind de diferite reviste. În cel mai rău caz, testul rămîne un simplu joc, dar, s-a spus, ar putea fi un instrument util al medicinii preventive. Autorii lui spun că ei își va îndeplini scopul dacă va reuși să-i determine pe unii să-și corecteze modul de viață. E ceea ce ne-am gîndit și noi, oferindu-i în pagina noastră.

VÎRSTA	CARACTERISTICI FIZICE	TENSIUNE ARTERIALĂ	REGIM ALIMENTAR	EXERCIȚII FIZICE	TUTUN	GREUTATE	EREDITATE
10 la 20 (1)	Feminin, pînă la 40 ani (1)	Cifra superioară : 10 (1)	Fără grăsime animală solidă (1)	Activitate fizică intensă, fie ca profesiune, fie în timpul liber (1)	Nu obișnuiește (0)	Mai mult de 2,5 kg sub greutatea normală (0)	Nu are în ascendență boală cardiacă (1)
21 la 30 (2)	Feminin, între 40 și 50 de ani (2)	12 (2)	Cu 10% grăsime animală solidă (2)	Activitate fizică moderată, fie ca profesiune, fie în timpul liber (2)	Țigară sau pipă (1)	Mai puțin de 2,5 pînă la peste 2,5 față de greutatea normală (1)	O rudă în ascendență bolnav cardiac după 60 de ani (2)
31 la 40 (3)	Feminin, după 50 de ani (3)	14 (3)	Cu 20% grăsime animală solidă (3)	Muncă sedentară și activitate fizică intensă în timpul liber (3)	10 țigări sau mai puțin zilnic (2)	3 pînă la 10 kg peste greutatea normală (2)	Două rude în ascendență, cardiaci, după 60 de ani (3)
41 la 50 (4)	Masculin (5)	16 (4)	Cu 30% grăsime animală solidă (4)	Muncă sedentară și activitate fizică moderată (5)	20 țigări pe zi (4)	11 pînă la 17,5 kg peste greutatea normală (3)	O rudă în ascendență, cardiac, pînă la 60 de ani (4)
51 la 60 (6)	Masculin corpolent (6)	18 (6)	Cu 40% grăsime animală solidă (5)	Muncă sedentară și activitate fizică ușoară (6)	30 țigări pe zi (5)	18 pînă la 25 kg peste greutatea normală (5)	Două rude, în ascendență, cardiaci, pînă la 60 de ani (6)
61 la 70 și peste (8)	Masculin corpolent chel (7)	20, și peste (8)	Cu 50% grăsime animală solidă (7)	Lipsă totală de activitate fizică (8)	40 țigări zilnic și peste (10)	26 pînă la 33 kg peste greutatea normală (7)	Trei rude cardiaci, pînă la 60 de ani (7)

RĂSPUNSURI LA TEST

Între 6 și 11 puncte : risc mult sub medie
De la 12 la 17 puncte : risc sub medie
De la 18 la 24 de puncte : risc în cadrul mediei generale
De la 24 la 31 puncte : risc moderat
De la 32 la 40 de puncte : risc la limita pericolului
De la 41 la 62 de puncte : pericol imediat. Consultați medicul

Pentru zile friguroase

1) Haină de culoare roșie *cu tăietură „princesse". Pe guler și de o parte și de alta a tăieturilor apar tighele foarte late.*

2) Pardesiu bleu deschis, *cu o tăietură originală a corsajului. Tighelurile duble formează o cochetă garnitură.*

3) Haină foarte largă, dintr-o stofă moale de culoare *deschisă. Cordonul, trecut prin două cataramе se leagă în față. Guler cu revere și buzunare mari.*

4) Mantou închis cu fermoar în față. *Gulerul de o formă deosebită și manșetele sînt complet tighelite.*

5) Palton raglan *cu guler și revere rotunjite și buzunare mari.*

Desene de Tanți PFENNINGS

Dulapul pentru rufe

În marea lor majoritate, băile din apartamentele de bloc nu permit — prin spațiul lor redus — depozitarea rufelor pentru spălat într-un coș special. Pentru a îndepărta acest inconvenient, am amenajat un dulap de perete, după cum urmează : am confecționat un schelet paralelipipedic din stinghii de brad (de 20/20 mm) cu următoarele dimensiuni : 200/1 400/700 mm (atît cît permitea spațiul de pe peretele pe care urma să-l așez). Am îmbrăcat acest schelet în placaj, lăsînd în partea superioară un spațiu de circa 200/700 mm (locul pe unde se pun rufele înăuntru), la care se poate practica o ușă sau se confecționează o perdeluță din material plastic transparent. Fundul dulapului este compus tot dintr-o ușiță prin care se scot rufele în momentul cînd dorim să le spălăm. Se poate lăsa un spațiu liber pe una din laturi prin care să introducem rufele mici (batiste, ciorapi) în așa fel, încît, în momentul scoaterii rufelor, cele mici sînt deja alese. Dulapul se agață pe perete cu ajutorul unor toarte prinse în holșuruburi ce se fixează pe perete în dibluri de lemn. Dulapul se vopsește în culoarea pereților cu vopsea de ulei sau oricum dorim, pentru a crea un panou ornamental.

Pentru cămăși, lenjerie sau rufele celor mici se poate confecționa un sac în felul următor : din cîlți, vată sau cîrpe vechi se formează un cap ca de păpușă pe care-l îmbrăcăm cu o bucată de material alb. Desenăm pe el nasul, gura, ochii. Tot din bucăți de material se confecționează un coif de arlechin și un guler încrețit. Sub acest guler se prinde un sac făcut dintr-o rochie sau fustă veche, sac cusut în partea de jos, dar care are în spate o fentă cu un fermoar (pe unde se pun rufele). Sacul se poate atîrna într-un cuier cu o bridă cusută în spatele capului. Pentru a semăna cît mai mult cu o păpușă, se pot face și mîini. În față (pentru rufe mici) se cos pe sac două-trei buzunare. Întrucît frumusețea sacului depinde de modul în care se confecționează capul, mîinile, precum și de desenul (cusut) al ochilor, gurii, nasului, atenția cea mai mare trebuie dată acestora. Pe lîngă aspectul său vesel, sacul-clovn are darul de a încinta pe cei mici, devenind un mijloc de atragere pentru ei și — automat — de educație a grijii lor pentru ordine. **(ELENA PETROVICI,** București).

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

La fel, se poate croi husa unui scăunel-taburet — cu pungi adînci pe toate cele patru laturi. Se păstrează în ele, ziarul, ghemul de lînă cu andrelele, batista, doctoriile, pachetul de țigări și chibriturile. **(ION FIRESCU,** București).

Săculeții practici

Persoanelor mai în vîrstă sau suferinde li se pot pune la îndemînă, în colțul preferat, toate lucrurile de uz curent sau de folosință personală, cu ajutorul unor săculeți din pînză rezemați pe brațul fotoliului.

Binefacerile ceaiului de sunătoare

În medicina populară pojarnița sau sunătoarea este una dintre plantele cele mai răspîndite. Unele popoare o denumesc „iarba ce vindecă 99 de boli" și într-adevăr în afară de acțiune colagogă, hepatică, cicatrizantă a rănilor, diuretică, dacă ținem cont că intră într-o serie de rețete ce se folosesc ca leacuri fie extern fie intern, se adeverește faptul că este iarba împotriva a 99 de boli. Pojarnița poate fi folosită singură pentru o serie de boli, dar cei mai mulți autori, opinează spre a fi folosită în amestec cu alte plante. Iată cîteva rețete în care planta se folosește fie în amestec fie singură.

În boli de ficat cum sînt : calculi biliari (piatră la ficat), diskinezie biliară, se folosește pojarnița în amestec cu alte plante, după rețeta următoare : 40 g pojarniță, 30 g troscot comun (de la troscot se folosește toată planta), 30 g flori de paie, 10 g flori de romaniță și 20 g coajă de crușin. Din amestecul de mai sus se iau 4 linguri de masă, se pun decusează într-un litru de apă să stea toată noaptea. Dimineața, amestecul se fierbe 7—8 minute. Se răcește, se strecoară și dimineața, pe nemîncate, se ia un pahar. Restul se împarte la 4 părți și se consumă în timpul zilei la o oră după masă. Se recomandă ca în timpul tratamentului să se respecte un regim adecvat bolilor de ficat.

Cînd nu dispunem de multe plante, pentru boli de ficat se poate folosi un ceai preparat după următoarea rețetă : 20 g flori de pojarniță și 30 g flori de paie (în lipsă de flori de paie se pot folosi și flori de siminoc). Se pregătește conform primei rețete. În caz de constipație se adaugă 10 g coajă de crușin, iar în caz de diaree se recomandă dimineața, pe stomacul gol, un ceai fierbinte din pojarniță și coada șoricelului. Se iau cantități egale de flori ale acestor două plante și se pune o lingură de amestec la un pahar de apă clocotită, se lasă să stea 7—10 minute, se strecoară și se bea fierbinte. (Prof. **ION MINTEANSCHI,** Bîrlad).

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PENTRU LUNA OCTOMBRIE 1973

prezentată de
Dumitru BACINSCHI
director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

A trecut și luna septembrie și o dată cu ea și vara. În general, septembrie de anul acesta a fost o lună generoasă în soare și caldă. Cele cîteva zile de ploaie, din păcate cam puține și cu cantități neînsemnate, nu au împiedicat pe cei restanți cu concediile de odihnă să petreacă zile splendide la munte dar mai ales la mare.

Revenind la prognoza formulată de noi, avem suficiente motive să afirmăm că realitatea se oglindește destul de bine în contextul prognozei, fapt pentru care putem să-i acordăm calificativul de bună.

În ceea ce privește luna octombrie, prima lună de toamnă, se poate arăta că din punct de vedere termic ea va fi cu 2—3 grade mai rece decît obișnuit. Sub aspectul precipitațiilor, numărul zilelor cu ploaie va fi destul de mare iar cantitativ, se vor atinge și depăși valorile normale în regiunile din sudul și estul țării. În nord-vest ploile vor fi mai reduse cantitativ. În a treia decadă a lunii se va produce frecvent brumă.

Cîteva intervale caracteristice :

1—5 OCT. Cer variabil la început apoi mai mult noros. Ploi temporare în a doua parte a intervalului în vestul și sudul țării. Temperaturile minime între 2 și 10 grade iar cele maxime nu vor depăși 18 grade.

6—10 OCT. Vreme în general închisă, cu ploi frecvente în toată țara. Temperatura aerului va scădea ușor.

11—15 OCT. Vremea se încălzește ușor. Cerul va deveni variabil. Pe alocuri ploi slabe. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 4 și 14 grade, iar cele maxime vor atinge 20 grade și mai mult.

16—21 OCT. Vreme în răcire, cu temperaturi minime de O grade și cu brume mai ales în regiunile din nordul țării. Precipitații atît sub formă de ploaie cît și sub formă de lapoviță și ninsoare. Temperaturile maxime nu vor depăși 15 grade.

22—26 OCT. Cerul rămîne noros. Precipitațiile temporare mai frecvente în estul țării. Temperaturile minime între 0 și 10 grade iar cele maxime între 6 și 16 grade.

27—31 OCT. Vreme în general frumoasă dar rece noaptea și dimineața. Brumă în cea mai mare parte a țării. La sfîrșitul intervalului vor începe ploile. Temperaturile minime între — 2 și 8 grade, local mai coborîte în depresiunile intramontane iar maximele vor urca între 8 și 18 grade. Pe alocuri ceață.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

OCTAVIAN GHIDA — jud. Hunedoara. *Nu este corect să se dea rețete tip și sfaturi dietetice șablon, în cazul unui ulcer duodenal. În general, boala ulceroasă diferă de la bolnav la bolnav, în funcție de etiologie, de tipul constituțional. Și această afirmație este valabilă pentru multe afecțiuni. De multe ori, intervenția chirurgicală îl dezamăgește pe bolnav deoarece boala recidivează dacă nu s-au înlăturat și condițiile care au generat-o. De aceea, considerăm util dialogul direct între medic și pacient și, în special, urmărirea în timp.*

Referitor la ceaiul de mușețel, aprobăm inițiativa dv.

C. DIDONA — București. *Am avut răbdare să citim scrisoarea dv. plină de disperate „S.O.S."-uri. Vă refugiați în boală, o mărturisiți singură. Reproducem cuvintele dv. : „dacă un singur medic ar spune că am ceva organic aș fi mulțumită". Vă lipsește voința de a lupta cu stările dv. psihice. Declarați multă afecțiune pentru copilul dv., pentru mama dv. Aceasta ar trebui să fie suportul dv. moral pentru a vă debarasa de o serie de deprinderi. Vă credem că nu mai suportați medicația. Ar fi bine să înlocuiți treptat chimioterapia cu ședințe de psihoterapie.*

N. C. — Focșani-Vrancea. *Analizele dv. indică o suferință a celulei hepatice. Avînd asemenea probe funcționale hepatice după o hepatită relativ recentă sînteți obligat să vă abțineți de la alcool. Un argument în plus îl constituie și radioscopia gastro-duodenală care pledează pentru diagnosticul de gastrită.*

Aspiratorul de praf „PRACTIC" vă scutește de efort și vă economisește timpul

Cu „PRACTIC" se pot curăța : dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile mai greu accesibile.

„PRACTIC" poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.

CONSUMUL redus de energie electrică (15 bani/oră) dovedește că „PRACTIC" este și economic.

PREȚUL de vînzare : 785 lei. Poate fi cumpărat cu plata în rate, cu un avans de numai 118 lei, iar restul în 8 rate lunare.

(5453 B)

RECOM

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Supă de dovlecei

Zdrobiți 2 căței de usturoi, în 4 linguri de ulei. Adăugați 3 dovlecei tăiați în cuburi și rumeniți-i pe foc amestecîndu-i ușor cu o lingură de lemn.

Adăugați două roșii cojite și mărunt tocate, sărați, piperați, turnați 1 litru și jumătate de apă sau zeamă de carne și lăsați să fiarbă 15 minute. Puneți 2 linguri rase de orez, mai fierbeți 15 minute. Dregeți cu smîntînă acrișoară. Serviți fierbinte.

Ouă cleioase cu maioneză

Fierbeți patru ouă cleioase. Cojiți-le. Preparați circa 100—150 g de maioneză picantă. Amestecați-o cu o lingură de pătrunjel verde tocat și una de mărar. Adăugați un castravete acru mărunt tăiat. Separat desfaceți în puțin vin alb 2—3 foi de gelatină. Turnați cîte puțină pe fundul a patru castronașe sau cești. După ce gelatina s-a închegat puneți deasupra o lingură bună de maioneză, oul, o nouă lingură de maioneză și apoi puțină gelatină. Lăsați în frigider să se închege bine gelatina. Serviți ouăle răsturnate pe o frunză de salată verde.

Mănătîrci gratinate cu cașcaval

1 kg de mănătîrci, 2 căței de usturoi, o legătură de pătrunjel verde, 100 g de pesmet fin, 1 dl de lapte, 1 dl de ulei, sare, piper, 200 g de cașcaval ras, 50 gr. unt.

Spălați cu grijă ciupercile sub robinet de apă rece. Dacă sînt proaspăt culese nu e nevoie să curățați pălăriile de pieliță. Scoateți picioarele, zvîntați pălăriile pe un șervet curat și apoi în cuptor cu foc foarte slab.

Tocați mărunt piciorușele ciupercilor, pătrunjelul și usturoiul. Amestecați tocătura cu lapte și untdelemn. Ungeți bogat cu unt o formă, de preferat de Jena, ca s-o puteți aduce la masă. Așezați în straturi alternative pălării de ciuperci, tocătură, cașcaval ras. Terminați cu cașcaval. Presărați bucățele de unt și pesmet. Dați la cuptor încins din timp. Coaceți-le circa 45 de minute. Cînd serviți, presărați cu pătrunjel verde mărunt tocat.

Chifteluțe de pește cu cartofi

400 g cartofi, 400 g pește fiert (curățat de piele și oase), 3 ouă, 50 g făină, sare, piper, ulei.

Fierbeți cartofii în apă rece cu sare. Sfărîmați peștele și cartofii, adăugați ouăle, sarea, piperul. Formați chifteluțe, dați-le prin făină, prăjiți-le în ulei încins. Serviți cu sos picant de roșii pus în sosieră.

Găluște cu prune

750 de cartofi, 500 g prune, 2 ouă, 80 g griș, 100 g. făină, 50 g. unt, 60 g. zahăr, scorțișoară, pesmet.

Fierbeți cartofii în coajă, curățați-i și pasați-i fierbinți sau dați-i reci pe răzătoare (de preferat a doua zi). Amestecați pireul de cartofi cu ouăle bătute ca pentru omletă, cu făina, grișul și un praf de sare. Frămîntați pînă ce obțineți o pastă omogenă. Cu mîinile date prin făină formați găluște înăuntrul cărora puneți o prună fără sîmbure.

Fierbeți găluștele într-un vas mare cu apă clocotită cu sare. După 10—15 minute sînt gata. Scoateți-le cu lingura de luat spumă. Treceți-le prin unt topit apoi tăvăliți-le prin pesmet alb, proaspăt, bine rumenit în cuptor și fin pisat. Așezați-le pe un platou și pudrați-le cu un amestec de zahăr pudră și scorțișoară.

Altfel de găluște cu prune

100 g brînză de vaci, 50 g unt, 2 gălbenușuri și un ou întreg, 1/2 linguriță sare, o linguriță zahăr, 100 g făină, puțin lapte rece, 250—300 g prune. Pentru presărat găluștele : pesmet, unt, zahăr pudră.

Se freacă spumă 50 g unt, se incorporează gălbenușurile și oul întreg, sarea, zahărul și făina. La nevoie se adaugă puțin lapte ca aluatul obținut să nu fie prea virtos, (dar nici prea moale, el trebuie să se desprindă de pe mînă și de pe vas). Se lasă la odihnit o oră. Se întinde apoi o foaie nu prea groasă, se taie în pătrate egale. Se învelește în fiecare patrat cîte o prună. Se fierb găluștele în apă clocotită cu sare. Se scot după 10—15 minute și se trec prin pesmet rumenit în unt, se pudrează cu zahăr.

Mere în aluat

Pentru aluat : 200 g făină, un praf de sare, 2 ouă, 3 linguri de ulei, 2 dl de lapte, o nucă de drojdie de bere 4 mere, zahăr pudră, ulei pentru prăjit.

Turnați făina într-un castron. Faceți în mijlocul ei o adîncitură și puneți înăuntru gălbenușurile, sarea, uleiul și amestecați-le cu o lingură de lemn. Adăugați treptat laptele în care ați dizolvat drojdia de bere. După ce ați obținut o pastă omogenă, lăsați-o la loc călduț timp de două ore.

Goliți merele de cășuța cu semințe (puteți folosi dispozitivul special aflat în comerț). Curățați-le de coajă. Tăiați-le în rondele de circa 1/2 cm grosime. Bateți albușurile spumă tare. Încorporați-le ușor în aluat. Mulați fiecare felie de măr în aluat. Rumeniți-le pe ambele părți în ulei încins. Serviți-le pudrate cu zahăr praf

Olimpia ȘTEFANESCU

AȚI DAT COP

PEȘTE TRATAT CU... NARCOTICE

Gospodinele vor pește proaspăt. Pentru a-l păstra viu atunci cînd trebuie transportat pe distanțe mari, specialiștii Biroului special experimental de proiectări din Kaliningrad au propus și experimentat metoda tratării lui cu... narcotice. Crapii încărcați în vase cu apă conținînd antestezial, dorm cuminți cît durează transportul și se trezesc în magazin sau în plasa cumpărătoarei.

DE DRAGUL SILUETEI

Într-o stațiune montană din Franța — Crans sur Sierre — funcționează un institut a cărui principală grijă este să ajute la pierderea kilogramelor de prisos și la menținerea sveltеții. Drept tratament se folosește în principal „ceaiul de Genlis", un ceai cunoscut din bătrîni, adaptat zilelor noastre, cu proprietatea de a tăia apetitul pentru mîncare și gustul pentru alcool. Cum se șoptește că foarte cunoscuți cîntăreți și actori au trecut discret pe acolo pentru o cură, faima institutului crește în fiecare an.

CONCURS DE COAFURĂ

Un concurs internațional de coafură — frizerie a reunit în București specialiști din țările socialiste. S-au întrecut cei mai iscusiți maiștri în arta piepănăturilor, premiile încununînd o lăudabilă străduință pentru frumusețe.

A REAPĂRUT VOALETA

Moda se inspiră mereu din arhive iar frumoasele anului 1973 sînt invitate să poarte voaleta, modernă acum vreo treizeci de ani și mai bine. În fotografie — o ținută de toamnă : la un taior din stofă de lînă, o tocă din același material cu bluza, împodobită cu un pompon și o voaletă ce acoperă toată fața. Ce să-i faci ? Capriciile...

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

ION CIORTAN — București. Un mijloc de a combate viespile care atacă strugurii copți este următorul : se atîrnă în vie cîteva sticle cu gîtul lung și subțire, în care se introduce o momeală (bere sau sirop de fructe la care se adaugă puțin Detox sau Heclotox). Momeala trebuie să acopere cam 3/4 din capacitatea sticlei. Viespile sînt atrase de miros și cad în sticlă.

GHEORGHE IACOB — Huși. Gustul de drojdie stătută este un defect ce apare la vinurile rămase mult timp pe drojdia formată în perioada fermentării mustului. Iată cîteva procedee pentru tratarea acestui defect :

● Tragerea vinului în alt vas și cleirea lui cu lapte dulce smîntînit (0,5—1 litru lapte la 100 litri vin). După limpezire, vinul este trecut într-un vas curat și afumat ;

● Pritocirea imediată în contact cu aerul, după care vinul se trage într-un vas curat, afumat în prealabil cu pucioasă ;

● Amestecarea vinului respectiv cu must și refermentarea lui (în toamnă).

Atenție și la vasul în care s-a păstrat vinul cu acest defect. El nu poate fi folosit pentru fermentarea mustului sau pentru păstrarea altei cantități de vin decît după spălarea cu o soluție fierbinte de sodă. După un astfel de tratament, vasul se spală cu apă clocotită și apoi se clătește cu apă rece. După zvîntare, se afumă cu pucioasă.

EUGENIA DIMA — Galați. Ați plantat în urmă cu cinci ani cîteva tufe de bujor care însă, nu înfloresc. Care este explicația ? Cauza principală care poate provoca această situație este plantarea prea adîncă a tufelor de bujor. Deoarece despre acest fenomen ne-au scris și alți cititori, iată cîteva amănunte în legătură cu plantarea bujorului : obișnuit, bujorul se înmulțește prin despărțirea tufelor, operație care se face la sfîrșitul verii (august, septembrie) sau primăvara timpuriu. Plantele se scot cu hîrletul, în așa fel încît să nu se vatăme rădăcinile, apoi se divizează în 5—8 părți, astfel ca pe fiecare porțiune să rămînă 2—3 muguri. Plantarea se face într-un loc însorit, în gropi adînci și largi de 60 cm, care se umplu cu un amestec format din pămînt de grădină și gunoi bine putrezit. În aceste gropi se plantează părțile separat, în așa fel ca mugurii să rămînă cu 1 cm deasupra nivelului solului. Dacă se plantează mai adînc, bujorii înfloresc foarte slab. După plantare, se udă, apoi se face un mușuroi pentru acoperirea mugurilor. Procedînd astfel, înflorirea are loc după 1—2 ani.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, județul Neamț

mobra50

„MOBRA" — 50 cmc
„MOBRA" — 4 cai putere
„MOBRA" — stabilitate și confort
„MOBRA" — suspensie hidraulică
„MOBRA" — 100 km de relaxare cu numai 8 lei
„MOBRA" — parcare fără dificultăți
„MOBRA" — 6.325 lei
Motoreta „Mobra" — utilă în orice călătorie
Motoreta „Mobra" se poate cumpăra și cu plata în 24 rate lunare cu un avans minim de 950 lei.

(5446 A)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

Întotdeauna clopoțelul sună trist, în absența adevărului

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÂNAL

În urma apariției „Curierului" din nr. 832—15 septembrie 1973, am primit la redacție următoarea scrisoare pe care o publicăm integral :

„Stimate Mircea Zaharia,

Trăim prin profesia noastră diferită în același oraș, dar ca cetățeni sîntem uniți, sper, de un singur respect față de adevăr. Ne cunoaștem, am discutat de citeva ori, mai ales cînd ca medic am avut bucuria de a folosi priceperea mea în vindecarea copilului dumneavoastră în urmă cu citva timp bolnav. M-a impresionat grija pe care împreună cu soția ați arătat-o nu numai față de propriul copil ci și față de o nepoată, în vîrstă de 7 ani, Maria Dragomir — din comuna Fulga din județul Prahova. Vă amintiți ? Doriți să facem acest lucru împreună ?

După ce ați descris situația grea a orfanei, v-am rugat s-o aduceți la spital pentru examen medical. Mama copilului mi-a adus un bilet de ieșire din clinica de pediatrie a spitalului Fundeni din București unde în anul 1970 Maria Dragomir a fost sub supravegherea unora din cei mai buni specialiști din țară care au stabilit diagnosticul de Tetralogie Fallot, o boală gravă, cu care copilul s-a născut. Atunci, la ieșirea din spital, pe bilet se indica aducerea copilului pentru noi investigații și control dar aproape trei ani pînă în vara acestui an, familia — greu încercată n-a mai dus-o pe Maria la clinică.

Am simțit ca medic și om nevoia de a mă ocupa de acest copil, am discutat la clinică unde am întîlnit toată bunăvoința, copilul a fost din nou examinat și programat pentru cateterism cardiac. La revenirea de la clinică, pînă în momentul acestui examen, deși nu era o urgență medicală ci un caz dintr-o familie cu probleme deosebite, pentru supraveghere, alimentație și tonifierea organismului, am internat fetița în secția de pediatrie a spitalului Mizil, jud. Prahova, unde a stat timp de 18 zile între 8—23 august a.c. (foaia de observație clinică nr. 5039/745) urmînd a merge la clinica din București după aceea.

Deși pentru mine lucrurile erau clare (fapt ce de altfel vi l-am explicat) familia, găsind o largă înțelegere prețuindeni, spre surprinderea mea, sub titlul „Pentru cine sună, trist, clopoțelul ?" dumneavoastră, prin intermediul revistei „Magazin" din 15 sept. 1973, lansați un apel patetic la sprijin pentru copilul Maria Dragomir.

M-am întrebat : ce vă determină să lansați acest apel cînd clinica de la spitalul Fundeni aștepta copilul pentru a vedea care-i sînt șansele de a duce o existență cît mai apropiată de normal ?

Am scris aceste rînduri din respectul față de adevărul pe care cred că-l iubiți ca și mine și cu dragostea pentru slujitorii unei profesii pe care oricînd putem să-i judecăm cu asprime dar nu să le întindem eforturile. Presa ne stă tuturor la dispoziție dar s-o folosim cu chibzuință și pentru scopuri cu adevărat nobile. Atunci cînd nu sîntem conduși de aceste gînduri, există riscul ca opinia publică lezată în spiritul său de justiție, să înlocuiască noblețea sprijinului cu oprobriul.

Cu respectul pe care vi-l port și în continuare,

Dr. NICOLAU I. SEBASTIAN

Medic specialist pediatrie, Spitalul unificat Mizil, jud. Prahova"

18 sept. 1973.

Iată dar, stimate Mircea Zaharia, cîtă grijă și atenție s-a acordat și se acordă de către cadre medicale de specialitate micuței Maria Dragomir. Deci există diagnostic, există preocupare și, ceea ce este foarte important, există înțelegere față de situația pacientei. Așadar, „mîna de ajutor" despre care vorbeam în „Curierul" trecut a fost întinsă. Sperăm în continuare să aflăm vești bune din comuna Fulga.

UMOR STRĂIN

— *Sărăcuța de tine, cum te-a plouat. Bine că ți-am ieșit eu în cale.*

— *Tinerii telespectatori se plîng : ei doresc mai multe prim-planuri...*

— *Ura ! Am cîștigat meciul !...*

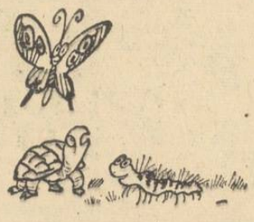

— *Cînd mă voi face mare, vreau să mă fac aviator...*

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

CA LA DICȚIONAR

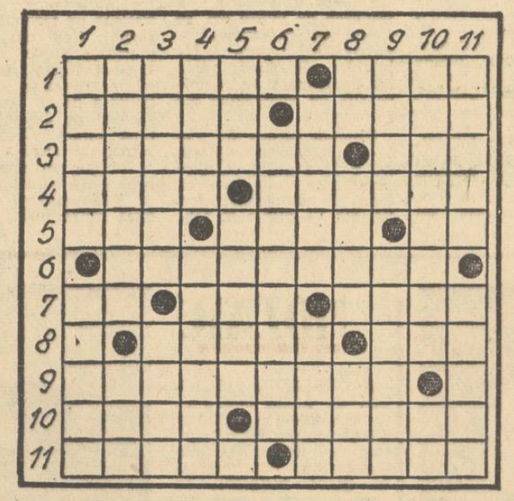

ORIZONTAL : 1) Creșătorie de cîini — Varietate de animale ; 2) Așezări urbane — Artist ; 3) Exprimat în puține cuvinte — Pilit pe centru ! ; 4) Abanos — Sue rășinos aromatic ; 5) Un punct către care tindem — Arbust de ornament ale cărui flori albe sînt considerate simbol al castității — Titan ; 6) Serviciu de masă pentru garnitură ; 7) Mic instrument de oțel — Întocmai — A introduce aer în masa unui lichid ; 8) A ocoli — Frig foarte mare ; 9) „Specialist"... în materie de geriatrie ; 10) Veșmînt pentru magistrați — Plantă agățătoare decorativă ; 11) Meșteri în obiecte de lut ars — Loterie (inv.). VERTICAL : 1) Pachet expediat prin poștă — În cantitate mare ; 2) Ornament specific decorației arabe — Zeul vîntului ; 3) Cabină metalică folosită la baloane — Bare încurcate ! ; 4) Acompaniament muzical — Mobilă de toaletă ; 5) În esență ! — Grămadă mare ; 6) Copie (pl.) ; 7) Munciitori care manevrează acele — O parte din atelaje ! ; 8) Rece ! — Corp ceresc cu lumină proprie — În cadou ! ; 9) Nimic mai mult — Piesă de metal folosită în tipografie la umplerea spațiilor dintre rînduri ; 10) Singuratice — În crom ! ; 11) Animal mamifer insectivor — Laț pentru prinderea vițelor.

Gh. TULEA

FOC

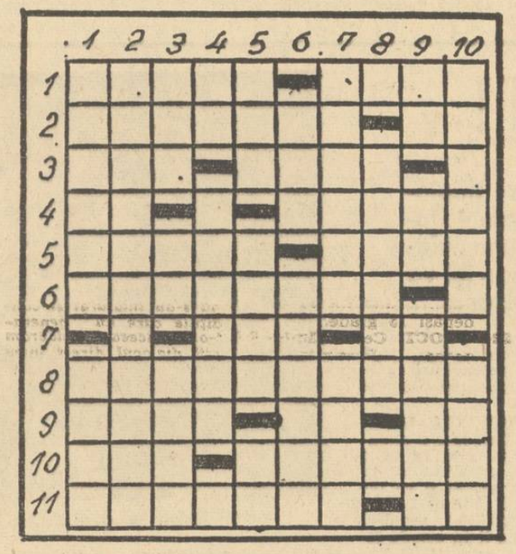

ORIZONTAL : 1) Liftul pompierilor — Fruct ca focul ; 2) Rezultat al unor arderi (pl.) — Stins de la început ! ; 3) Cureluțe de mașină — Cuptor (reg.) ; 4) Nicolae Bunescu — Stinge un foc intern ; 5) Arde pielea — Acesta (pop.) ; 6) Un foc care trebuie să se stingă ; 7) Oraș antic în Libia — „Sting" focuri !!! ; 8) Te ferește de căldură (pl.) ; 9) La urmă... finala ! — Inițial, ignifugă ! — Prăjit la urmă ! ; 10) A fost odată — A pune Flacăra Olimpică (în semn de cinstire) ; 11) Încins sub foc — Un capăt de burlan !

VERTICAL : 1) Foc neîntreținut (masc. pl.) — Stingere... în apă ; 2) Arderea lemnelor ; 3) Se sterilizează în etuvă — În flăcări ! — Înnegrit de fum ; 4) Flăcări de jos ! — Arsă de soare ; 5) „Focul" avarilor — Erou legendar (mit.) — Iscat de la început ! ; 6) Luminos în spate ! — Focuri de tabără, de exemplu ; 7) A tremura... la foc — Aleargă... după un foc... ; 8) Născută în viitoarea focului ; 9) Ars în spate ! — Întețit pe margini — A încinge... ; 10) Pus... pe foc — Gaz care întreține arderea.

Cornel M. DUMITRESCU

Cuvinte rare : IRE, OEA, ROLA, ENEA.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

AUTUMNALĂ

ORIZONTAL : Picături — Ba — Umbrelă — Bob — Ta — A — Innora — Iloți — Isac — Natura — Orar — A — Erita — Ena — Atitica — Em — Aci — Anini — U — Rr — O — Sd — Ucr — Murati — Ploi.

CONSTANTE

ORIZONTAL : Invariabilă — De — Ua — To — Ep — Egal — Pr — Nia — Aleatoare — R — Lir — Als — Aca — Ai — Vui — Amor — Alergii — Re — Abac — Roman — Limitat — Cer — Planificate — Ia — Ari — Ire.

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Concursul constă în 10 întrebări, la care, răspunsurile trebuie să fie precise, fără ambiguități. Întrebările se vor referi la cunoștințe din domenii cît mai diverse.

Pentru fiecare întrebare la care s-a răspuns corect se acordă cîte un punct. În consecință, se vor putea obține maximum 10 puncte.

Sortarea răspunsurilor, în raport cu numărul de puncte realizate, în vederea tragerii la sorți, se va face în cadrul redacției revistei de către o comisie formată din trei membri.

Tragerea la sorți va fi publică, sub conducerea unui juriu special alcătuit, din care vor face parte și trei participanți voluntari, din sală. Locul, data și ora tragerii se vor anunța din timp, în cadrul rubricii „Verificați-vă cunoștințele".

Pentru a nu se face confuzii, trimițătorii răspunsurilor pentru concurs vor scrie cît mai citeț în interiorul plicurilor, cît și pe verso, cu litere mari, numele, prenumele, localitatea și adresa. Pe plicuri, în afară de adresa revistei, se va menționa „Pentru concurs".

Răspunsurile vor fi expediate după maximum trei zile, de la data apariției fiecărei reviste. Se vor lua în considerație numai scrisorile pe care ștampila poștală din localitatea expeditorului indică o diferență de maximum trei zile, față de data apariției revistei respective. Nu vor fi luate în considerație scrisorile fără „Bonul de concurs", decupat din revista săptămînii respective.

Premiile care se vor atribui sînt următoarele :

Premiul I — 1 000 lei
Premiul II — 600 lei
Premiul III — 300 lei
Mențiunea I — 250 lei
Mențiunea II — 200 lei
Mențiunea III — 150 lei

Premii de consolare — 10 abonamente pe 6 luni la revista „Magazin", pe anul 1974.

Numele și localitățile participanților care au îndeplinit condițiile pentru premii și mențiuni vor fi publicate în cuprinsul rubricii. Participanții premiați vor fi menționați separat.

Răspunsurile corecte la întrebările puse pentru concurs se vor publica după terminarea acestuia.

În numărul următor vom publica primele două întrebări din cadrul concursului „Verificați-vă cunoștințele".

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cifre, cifre

Pentru primul caz, din cifrele date, adică 1 ; 2 ; 4 ; 5 ; 8 ; 8 ; 9 ; 0, se pot alcătui următoarele numere : 09 ; 18 ; 28 și 45.

Adunînd numerele rezultate, se constată că se obține 100.

09
18
28
45
100

Pentru cel de-al doilea caz, se pot alcătui, de exemplu, următoarele numere : 4 102 și 5 898. Făcînd suma lor, se vede că rezultă 10 000 :

4 102 +
5 898
10 000

Este posibil însă ca acestea să nu fie singurele modalități de grupare a cifrelor date, pentru a se ajunge la aceleași rezultate.

Bilele și balanța

Există două posibilități pentru rezolvarea problemei. Prima este următoarea :

Pe fiecare taler al unei balanțe echilibrate se așază cîte trei bile. Dacă balanța nu se dezechilibrează, rezultă că toate bilele sînt egale și că bila cu defect se află printre cele necîntărite. Se înlocuiesc bilele de pe talere cu cîte una, pe fiecare taler, din cele rămase necîntărite. Dacă balanța se dezechilibrează se va putea ușor constata, în funcție de partea în care înclină balanța, care este bila cu defect. Dacă nu se dezechilibrează, înseamnă că ultima bilă, necîntărită încă este cea în cauză.

A doua posibilitate este aceasta :

La fel ca la început, se așază pe fiecare taler al balanței cîte trei bile. Dacă balanța se dezechilibrează, rezultă că bila cu defect se află printre cele de pe talerul mai ridicat, întrucît ea este mai ușoară. Se golesc talerele balanței și apoi se iau două bile din cele de pe talerul ce fusese mai ridicat și se așa..ă, cîte una, pe fiecare taler. Mai departe, tehnica este aceeași ca la prima posibilitate.

Poșta cititorilor

Ca niciodată, la întrebările noastre din rubrica apărută în numărul 827 al revistei la 11.08 73, am primit numeroase răspunsuri de la diverse cititoare. Ce-i drept, n-au lipsit nici răspunsurile cititorilor. Și, întrucît cititorii noștri presupunem că nu vor obiecta, vom renunța și noi la obișnuita tragere la sorți, publicînd numele tuturor cititoarelor care au răspuns corect : prof. **Elena Ligia Cioca**, com. Buza, jud. Cluj ; prof. **Paulina Simuț**, orașul Petru Groza, jud. Bihor ; ing. **Natalia Nimigean**, Botoșani ; **Dorina Iordache**, învățătoare Călărași, jud. Ialomița ; **Dana Tulvan**, studentă, orașul Petru Groza, jud. Bihor ; **Angela Zamfirescu**, Craiova ; **Adriana Kuna**, elevă, Liceul de cultură generală, Sintana, jud. Arad ; **Magdalena Tudose**, Buzău ; **Adriana Petroiu**, Timișoara ; **Laura Dan**, Brașov ; **Mariana Puf**, București ; prof. **Emilia Dinulescu**, București ; **Georgeta Leșeschi**, Mangalia.

Ing. Liviu MACOVEANU

NOUTĂȚI TURISTICE!

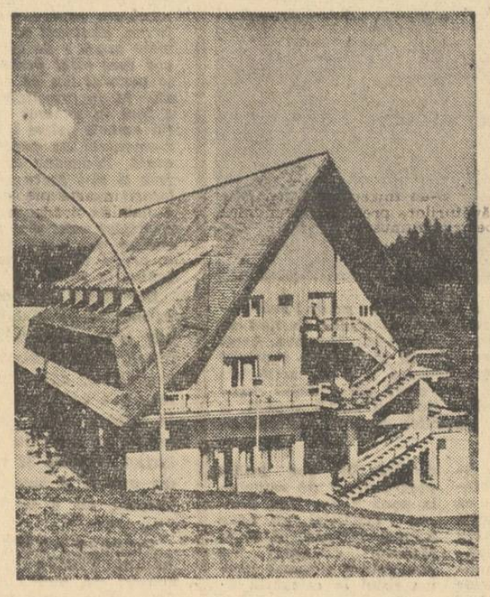

● Un nou tip de excursii cu durata de o zi ● Autocarele pleacă din cartiere bucureștene

În urma solicitărilor multiple ale cetățenilor din noile cartiere al Capitalei și pentru a da posibilitatea unui mare număr dintre aceștia să participe la excursiile organizate în țară, pentru a economisi timp, Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București vă invită, începînd cu data de 23 septembrie a.c., în fiecare duminică să participați la un nou tip de excursii cu durata de 1 zi, plata direct la autocar, în cadrul cărora se vor vizita cele mai interesante obiective de pe itinerariile :

— București — Ploiești — Vălenii — Cheia, cu plecarea la ora 7,30 din cartierul Berceni, din fața centralei telefonice, Bd. Metalurgiei — costul fiind de 70 de lei de persoană ;

— București — Sinaia — Bușteni — Predeal — Poiana Brașov — cu plecarea la ora 7,30 din cartierul Balta Albă-Titan complex A9, respectiv din fața restaurantului Miniș, precum și din Piața Palatului — restaurantul Cina — costul fiind de 85 lei de persoană ;

— București — Pitești — Curtea de Argeș — Hidrocentrala — cu plecare tot la ora 7,30 din cartierul Drumul Taberei — respectiv din fața cinematografului Favorit, costul fiind de 85 lei de persoană.

De reținut că în prețul excursiei s-a inclus și dejunul, care se va servi pe parcurs.

Informații suplimentare se pot obține la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68 — telefon 15.74.11 și 14.08.00.

(5 475)

ATENȚIUNE! Elevi, studenți, funcționari, profesori!

Găsiți la toate librăriile din țară stilouri și pixuri fabricate în cadrul Întreprinderii județene de industrie locală Sibiu. Vă recomandăm cîteva din modelele care prin caracteristicile lor constructive, estetice și funcționale se bucură de o bună apreciere în rîndurile cumpărătorilor.

— **Stiloul GIGANT**, model în premieră pe țară. Stilou de birou, de format mare, cu un rezervor de cerneală de 3 cmc, de culoare neagră cu inel și clips aurit. Peniță aurită cu vîrf iridium. La al 6-lea Tîrg de mostre al bunurilor de consum din București, ediția 1972, prototipul a fost distins cu diplomă.

— **Stiloul TERRA**. Elegant, de culoare neagră, cu inel și clips aurit, cu arc, cu rezervor de cerneală de 2 cmc, peniță aurită cu vîrf de iridium, semiîngropat.

— **Stiloul DIPLOMAT** în două variante : cu peniță normală sau cu peniță ascunsă.

— **Stiloul EMMY**, destinat în special fetelor, femeilor, într-o formă elegantă, cu peniță semiîngropată, aurită, de calitate superioară. Clipsul este aurit și prevăzut cu arc ceea ce-i conferă rezistență.

Caracteristici asemănătoare întrunesc stilourile : **JUPITER, RÎNDUNICA, CIBIN, GHIOCEL, MINIOR.**

— Dintre pixurile noastre vă recomandăm : **ELEV, ROTOPIX** și noul tip **BICOLOR.**

Toate produsele noastre sînt garantate și preschimbăm orice stilou sau pix reclamat de beneficiar ca necorespunzător.

(5474)

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT : S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente ? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu aflați împreună cu Alina, fata căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După citva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz. Alina pornește spre locuința principalului vinovat — Pamfil.

15 Autobuzul se opri în apropierea gării și Alinei nu-i fu greu să găsească pe un plan al orașului, atîrnat de două bare nichelate, strada Fundătura Cheiului. Era într-adevăr o fundătură : dincolo de ea începea rada portului turistic, stringînd între zidurile groase ale digului o fișie de apă de un verde strălucitor, netedă cu untdelemnul. Casa cu numărul 34 avea două etaje. Era o casă în care stilurile arhitectonice se amestecaseră ca și locatarii care o locuiau : predomina stilul oriental, cu balconașe din lemn coapte de soare și cu vopseaua scorojită, cu ogive astupate de scînduri, deasupra cărora se înălța un acoperiș sub care o sumedenie de ferestre își trimiteau ochiurile de sticlă spartă spre întinsul nemărginit al mării. Alina caută o sonerie, dar o căută în zadar : de altfel, poarta înclinată într-o parte era deschisă, așa că nu-i fu greu să ajungă la o scară de stejar, surprinzător de curată față de impresia detestabilă pe care ți-o lăsa exteriorul imobilului.

La etajul întîi locuia familia Pamfil.

Alina apăsă pe rînd pe cele două sonerii din ebonită în jurul cărora peretele era înconjurat de pete negre, uleioase, și văzînd că nimeni nu vine să deschidă, apăsă pe clanță. Ușa era deschisă și Alina tușind, ca să-și facă remarcată prezența, intră din vestibul într-o cameră de vreo doisprezece metri pătrați cu o mică nișă între cele două ferestre ce dădeau spre mare. La o masă, cu o scoică uriașă la ureche, lucioasă și impestrițată în culori de la negru la roz, o femeie mormăia ceva neînțeles, ascultînd fără îndoială geamătul acela îndepărtat care venea din spațiile ciudate ale cochiliei.

— Doamnă, îl caut pe Pamfil, spuse Alina.

Femeia însă, fie că nu auzi, fie că era prea absorbită de îndeletnicirea ei, nu-i dădu fetei nici o atenție.

Alina făcu doi pași la dreapta, dorind să fie remarcată, dacă auzită nu putea fi, și atunci văzu chipul femeii : o bătrînă cu figură de madonă, cu ochii verzi inexpresivi, care mai păstrau însă în luminile lor șterse urmele unei tulburătoare frumuseți.

— Nu mă lăsa, doamne, nu mă lăsa doamne, du-mă în lumea ta cea fără durere, murmura bătrîna, uitîndu-se undeva în gol și continuînd să țină cu mîna tremurîndă scoica în dreptul urechii.

— Doamnă, nu vă supărați, îl caut pe Pamfil, repetă Alina, dar nici de data asta, cu toate că se afla în fața ei, bătrîna nu schiță nici cel mai mic gest că ar fi văzut-o.

În spatele ei, Alina auzi ușa de fa intrare și speriată că putea fi surprinsă de cineva, se ascunse în nișa de lîngă fereastră. Pentru o mai deplină siguranță își acoperi trupul cu perdeaua neagră de catifea, curată și cu miros proaspăt de săpun.

În încăpere își făcu apariția Pamfil, îmbrăcat în aceeași cămașă roșie, cu aceiași pantaloni. Schiopăta vizibil. Pamfil stătu cîteva clipe nemișcat, apoi grăbit, intră într-o altă încăpere. Se auzi ușile de la un dulap date înlături, apoi închizătorile de la o valiză pocnind.

După cîteva minute, Pamfil reveni în camera unde se afla maică-sa — nu era nici o îndoială că femeia îi era mamă — se așeză în genunchi lîngă ea și minute în șir nu făcu altceva decît să-i sărute mîna palidă cu vene albastre decupate sub pielea lucie și subțire ca o foiță de țigară.

— Știu mamă că n-am să te mai văd, spuse Pamfil în șoaptă și buzele lui de un roșu ciudat de aprins sărutară din nou mîna aceea albă care atîrna aproape inertă pe lîngă trupul femeii.

Bătrîna, în sfîrșit, își luă scoica de la ureche și se întoarse spre bărbatul așezat în genunchi alături de ea. Din locul în care se afla Alina văzu acum pentru prima dată atît de aproape și atît de clar ochii verzi ai lui Pamfil, de un verde atît de strălucitor, încît aveai impresia că în spatele pleoapelor nemișcate arde un foc de aceeași culoare.

— Știu că pleci, dumnezeu să te aibă în pază și bătrîna ți puse o mînă pe creștet, ca și cum i-ar fi dat binecuvîntarea.

— O să ne mai vedem poate, mamă, o să ne mai vedem... spuse Pamfil și se apucă din nou să sărute mîna bătrînei.

— Dacă nu vei muri, așa cum spune sufletul scoicii, să cauți mormîntul mamii în Chios și să săruți pămîntul durerii mele...

— N-am să mor mamă, nu mi-ai spus tu că m-am născut ca să fiu deasupra morții ? Am să caut mormîntul și am să fac cum ai zis.

Alina își dădu acum seama că femeia era oarbă, altfel pupilele ei n-ar fi rătăcit în pustiul spațiului din fața ei, n-ar fi căutat cu mîna tremurîndă pe fața copilului trăsăturile atît de familiare, trăsături pe care voia să și le sădească și mai adînc în suflet.

— Ce ți-a venit să vorbești despre moarte, mamă ?

— Scoica, zise ea, și lunînd-o de pe masă i-o dădu lui Pamfil.

Pamfil puse scoica la ureche. Fața i se încruntă. Furios, trinti scoica de podea. Dar, în afară de zgomotul surd al bufniturii, scoica nu suferi cu nimic și atunci Pamfil o culese de jos, o șterse cu mîna și o așeză din nou pe masă sub căutarea oarbă a privirilor mamei lui.

Pamfil se îndreptă din nou spre camera alăturată și Alina se apropie de dreptunghiul ușii.

La vederea ei, Pamfil rămase cu gura căscată.

— Ce cauți aici ?

— Deci vorbele tale...

— Bodea a fost prins. Cred că ne-a trădat...

— Și acum ești gata să trădezi și tu... L-ai văzut pe Urucu ?

— L-am văzut pe Bodea dus la miliție... Nu mai pot să rămîn...

Alina se postă în fața ușii, barînd ieșirea, cu toate că Pamfil n-avea de gînd să lasă.

— Tu ți-ai pregătit plecarea înainte, Pamfile, toată povestea cu Bodea este un simplu pretext...

— Ce te privește pe tine ? Tot răul se trage de la voi... De la prostia mea de a te atrage în cercul nostru... Numai eu sînt de vină, numai eu... Mi-e silă de toți, înțelegi, de toți.

Pamfil se îndreptă spre pat, scoase de sub el bicicleta lui strălucitoare, pliată, o bagă într-o învelitoare specială, închise fermoarul, apoi aruncă pachetul pe pat.

— De unde mi-ai știut adresa ? întrebă Pamfil și ochii lui o țintuiră pe Alina plini de răutate...

— De ce vrei să fugi ? Înseamnă că banii pe care i-ai strîns de la alții i-ai strîns pentru tine, nu pentru ei, înseamnă că vrei să-i lași și să pleci. Dă-mi înelul...

— Te-am întrebat de unde îmi știi adresa ? întrebă din nou Pamfil și cuțitul scos de la briu străluci în lumina soarelui strecurat în odaie.

— N-am să te las să pleci... N-am să te las... Trebuie să le spui și lor că i-ai înșelat, că de fapt toate cuvintele tale au fost simple înșelătorii.

Pamfil rise : avea un ris aparte, urît, ce contrasta neplăcut cu fața lui frumoasă. Barba roșcată și buzele îi tremurau, iar din gît îi ieșea un sunet de sticlă spartă care o înfiorozi pe Alina.

Pamfil se dădu un pas înapoi, își puse pumnalul pe pat, desfăcu fermoarul husei în care se afla bicicleta, o scoase și din țevile ei nichelate începură să curgă inele și brățări, cercei, iar din alt compartiment bancnote făcute sul.

— De doi ani mă pregătesc...de doi ani vreau să plec de aici... dar cum puteam fără bani ? Cu ce aveam să trăiesc... Pentru asta am creat o nouă credință bună pentru copii de țiță ca voi... Să știi că nu mi-e teamă de tine și de nimeni... La ora cînd eu voi fi departe și tu vei fi foarte departe, poate chiar mai departe decît mine, mai zise Pamfil și luînd cuțitul se apropie de Alina.

— Canalie, șuieră ea și cu vîrful pantofului îi zbură lui Pamfil pumnalul din mînă, apoi, mai agilă decît el luă cuțitul de jos și-l aruncă pe fereastră. Se auzi căderea lui în apa stătută a golfului și Pamfil tresări, de abia atunci realizînd că de fapt fata fusese aceea care îl dezarmase. Se repezi la ea, dar un pumn al Alinei trimis în stomac îl îndoi pe Pamfil de spate, apoi un genunchi țintit bine în bărbie îl întoarse pe acesta pe spate. Dinții albi ai lui Pamfil erau plini de sînge.

— Canalie, canalie, șuieră din nou Alina, și după felul cum rostise acest cuvînt era greu de știut dacă îl disprețuia sau îi părea rău că era obligată să i-l spună.

Pamfil prinse momentul de derută al Alinei din acel ton neconvingător și aruncă pachetul în care se afla bicicleta spre ea. Lovită de pachetul greu, Alina se prăbuși pentru o clipă, timp suficient pentru Pamfil să se repeadă. Îi prinse o mînă, i-o răsuci la spate, apoi căzu cu ea la pămînt. Alina ar fi putut riposta ; altădată o mișcare asemănătoare din partea inamicului găsea la ea rapid cel puțin patru soluții pentru a se descotorosi de el, dar greutatea lui o domina și îi tăie puterile și mușchii domoliți ca prin minune nu mai voiră să se supună voinței ei.

Fu legată apoi cu o frînghie de rufe. Pamfil o așeză pe scaun, trecu frînghia peste spătar de cîteva ori, apoi o înnodă. Se șterse satisfăcut la gură și își privi palma însîngerată vreme îndelungată, ca și cum în pata aceea de sînge ar fi descifrat înțelesuri cunoscute numai lui. Se îngălbeni. Își luă valiza și sacoșa în care se afla bicicleta și ieși pe ușă fără să mai intre în camera mamei sale.

— VA URMA —

Corespondență telefonică de la trimisul nostru special Ion BOCIOACĂ

CUM A FOST LA LEIPZIG?

Cîteva declarații luate imediat după meci de la antrenori, arbitru și jucători

Ne-am pus mari speranțe în meciul de la Leipzig sau mai bine zis am visat cu toții acel rezultat de egalitate care ar fi fost atît de necesar echipei noastre pentru a fi la ora aceasta sigură că anul viitor se va număra printre cele 16 finaliste ale turneului final al Campionatului mondial. La ora cînd dv. citiți aceste rînduri cunoașteți desigur deznodămîntul întîlnirii desfășurată miercuri seara pe stadionul central din Leipzig. Singurele noastre speranțe sînt legate acum de întîlnirea de la Tirana dintre Albania și R.D. Germană. O victorie a fotbaliștilor albanezi este însă dificil de anticipat, deoarece, așa cum ne-au arătat și miercuri seara, fotbaliștii din R.D. Germană știu să joace cu aplombul necesar un meci decisiv.

Oferim cîteva impresii așa cum au fost înregistrate ele de către martori oculari aflați miercuri seara pe gazon și în afara gazonului de pe stadionul central din Leipzig.

• **PRIMUL NOSTRU INTERLOCUTOR** a fost antrenorul **VALENTIN STĂNESCU,** pe care l-am găsit abătut în cabina jucătorilor. El ne-a spus direct : **„Meciul a fost pierdut de linia noastră mediană. Înainte de joc am spus că va fi un joc al liniilor de mijloc. Cine va juca mai bine va cîștiga. Și așa a fost. Dumitru și Radu Nunweiller s-au comportat sub așteptări și de aici a pornit tot necazul echipei noastre. În al doilea rînd mai vreau să spun că fotbaliștii români au mai comis o greșeală : aceea de a se angrena în jocul adversarului, adică de a se angaja într-o luptă corp la corp, dezavantajoasă pentru noi. De asemenea, sînt decepționat de faptul că am primit două goluri din lovituri fixe, cu toate că am discutat și am tot discutat înainte de partidă că trebuie să fim atenți în asemenea momente. Remarc pe Răducanu, Antonescu, Deleanu, Dinu și Iordănescu."**

• **AM INTRAT** pentru cîteva momente în cabina arbitrilor, unde am discutat cu dl. **RUDOLF SCHEURER,** conducătorul jocului. **„Mi se reproșează faptul că am acordat lovitura indirectă la jocul periculos al lui Radu Nunweiller spre finalul primei reprize. Vreau să spun tuturor că decizia mea a fost conformă literei regulamentului. Jucătorul dv. putea să producă un accident și asemenea execuții tehnice se penalizează, ceea ce am făcut și eu.**

— Bine. De acord cu dv. dar în preajma lui Nunweiller nu se afla nici un jucător.

— Nu știu cum s-a văzut din tribune. Eu am fost foarte aproape de fază și atacantul Ducke era gata-gata să plonjeze cu capul în bocancul lui Nunweiller.

— Noi nu am văzut așa ceva și nu numai noi. Dar acesta este punctul dv. de vedere, acum nu se mai poate face nimic.

• **IORDĂNESCU,** singurul atacant care a corespuns într-o oarecare măsură, ne-a declarat : **„Am neglijat cu toții indicația dată de antrenorul nostru care ne-a atras atenția să fim foarte precauți la loviturile fixe. Noi nu am efectuat nici zidul cum trebuie și nu am marcat nici adversarii din jurul nostru. În orice caz noi am jucat mai slab, dar slabă la pauză scorul era de 0—0, altfel era repriza a II-a. Miza mare a jocului a avut un rol foarte important. Noi nu am fost în cea mai bună zi".**

• **SEARA** la hotelul „Astoria" l-am întîlnit pe antrenorul echipei gazdă **G. BUSCHNER.** Era bine înțeles foarte fericit de reușita echipei sale. **„Vă spun sincer m-am temut mult de acest meci pentru că știm că echipa dv. joacă bine în apărare. Ceea ce s-a și întîmplat. Fără acele două lovituri libere din care noi am marcat golurile nu știu ce ne-am fi făcut. Am profitat un pic și de faptul că apărătorii dv. au făcut un zid defectuos și mai ales că nu l-au marcat pe Bransch despre care bănuiesc că antrenorii dv. aveau suficiente informații. Meciul, în ciuda mizei deosebite, a oferit nu numai o luptă oarbă ci și un spectacol plăcut, după părerea mea. Cred că nu vom avea dificultăți la Tirana, dar nici nu așteptăm meciul cu Albania convinși că nu se poate întîmpla vreo surpriză".**

• **CORNEL DINU,** căpitanul echipei, foarte afectat de eșec ne-a spus : **„Am jucat mai slab decît adversarii noștri și victoria lor este meritată, chiar dacă au fost avantajați de arbitraj. Cea mai bună concluzie pentru mine este aceea că pe viitor va trebui să jucăm cu mai mult curaj, inspirați însă de o tactică modernă, de încredere în posibilitățile pe care noi le avem".**

• **SĂTMĂREANU** cu care am discutat miercuri seara la o oră tîrzie, deoarece efectiv nu putea să adoarmă, ni se pare a fi fost cel mai realist dintre toți interlocutorii noștri. El ne-a spus următoarele : **„Nu se poate ca șansa să ne ajute la infinit. Mai trebuie să ne ajutăm și noi. În aceastăseară nu ne-am ajutat și rezultatul ne-a fost defavorabil".**

Iată deci cîteva din impresiile pe care ni le-au împărtășit după meci interlocutorii noștri. Sînt impresii culese în fugă, exprimate în fugă, și unele dintre ele sub imperiul nervilor, dar care exprimă în linii mari ceea ce s-a petrecut, aici, la Leipzig.

Vom poposi din nou în lumea micilor sau tinerilor jucători. O facem de astă dată pentru a spune cîteva despre unul dintre antrenorii care nu a știut altceva, din clipa cînd a părăsit arena — adică din anul 1952 — decît activitatea cu copiii și juniorii. În plus e unul dintre oamenii care n-a dorit și nici n-a cerut vreodată să se facă tam-tam în jurul reușitelor lui. Și n-au fost puține. Acum, acest om care și-a văzut de multe ori elevii urcînd, sigur și cu seriozitate, pînă la echipa națională se retrage. E **Ion Costea,** antrenor al clubului Rapid, a cărui trecere la pensie coincide cu împlinirea a 50 de ani de viață ai clubului din Giulești.

Omul care a încărunțit pe terenul II al stadionului din Grant, acolo unde a poposit a doua zi după ce se despărțise de celebrii lui coechipieri în tricouri vișinii, n-a părăsit pentru o zi măcar pe micii lui elevi. Singura, marea, neîncetata sa aspirație a fost să crească, să plămădească jucători de clasă. În deceniile care au trecut de cînd este un veritabil sculptor al talentelor giuleștene nimeni nu l-a auzit lăudîndu-se cu veritabilele plutoane de fotbaliști de prima divizie pe care i-a avut sub ochi și sub grijă, din zilele cînd erau doar niște zgîmboi, lacomi de joacă. Dinu, Dan Coe, Dumitru, Codreanu, Pavlovici, Dumitriu II, Băluță, Marian Popescu, Neagu, Ștefan, Petreanu, M. Stelian, Rotaru, M. Florin, Rișniță, Plești, anu, sînt cîțiva doar dintre șefii de promoție trecuți pe la „catedra Costea". Vechiul profesor de fotbal poate privi cu mulțumire înapoi. Iar inițiativa clubului Rapid de a-l propune pentru atribuirea titlului de „Antrenor Emerit" mi se pare nu numai binevenită ci și un exemplu, un stimulent pentru atîția și atîția antrenori ai viitorilor internaționali din fotbalul nostru.

VIAȚA STADIONULUI

DE LA PRICHINDEI LA... CUPELE EUROPENE

de Eftimie IONESCU

O haltă și la subiectul „cupe europene" care ia locul de onoare, locul prim, pe agenda fotbalistică, după consumarea partidei de la Leipzig. Miercuri, cele patru echipe românești angajate în competițiile continentale atacă de pe poziții diferite partidele-retur. De data aceasta, trei dintre formațiile noastre vor juca pe propriile stadioane, Chimia Rm. Vîlcea fiind singura care va face călătoria la Belfast pentru disputarea următoarelor 90 de minute de luptă în arenă în compania lui Glentoran. Irlandezii au manifestat mult optimism la întoarcerea din România dar ăsta mi se pare tocmai un element pe care elevii lui Nuțescu și Anescu îl pot utiliza în favoarea lor ; o prea mare siguranță în victorie se întoarce de multe ori, în fotbal mai cu seamă, împotriva celui care a fabricat-o. Și spun asta gîndindu-mă și la posibilitățile de contraatac ale Chimiei.

Dinamo pleacă de la 1—0 și platforma aceasta nu e de neglijat. Aici se pune însă condiția ca formația campioană, fortificată — psihic și tehnic — de prezențele lui Dinu, Nunweiller și Dumitrache și de probabila restabilire a lui Dobrău, să nu intre și ea în rolul de sigură cîștigătoare. N-or fi cei de la Crusaders niște jucători de mare celebritate dar cînd intră în teren luptă de mama focului, luptă din primul și pînă la ultimul minut. Și au o vigoare și au o energie că te întrebi de unde mai găsesc forțe să alerge atîta. Semnale de alarmă pentru o eventuală instalare a ideii „gata, sîntem calificați după 1—0 la Belfast !". În tabăra condusă de Nelu Nunweiller.

Cred că antrenorul Constantin Cernăianu nu poate face o mai instructivă lecție elevilor lui înaintea sosirii Fiorentinei în „Cetatea Banilor" decît prezentîndu-le o listă a rezultatelor întoarse de echipele italiene pe terenul adversarilor. Cea mai recentă mărturie poate depune Ujpesti Dozsa ; în trecuta ediție, revenise cu o egalitate de la Torino și socotea pe Juventus victimă sigură. Ca pînă la urmă, „la vecchia donna" să obțină un nou egal, prin două goluri marcate la Budapesta și să se ducă dînsa mai departe în competiția campionilor. Fiorentina trebuie privită ca o reprezentantă a fotbalului de contraatac ; tocmai de către o formație care știe că a cules destule roade dintr-un asemenea gen de joc. Înainte, spre poarta adversă ! Dar cu o mie de ochi spre propria poartă și spre căile care duc la ea.

În fine, F.C. Argeș. Nu a existat echipă românească prezentă în competițiile europene care să se prezinte — și în deplasare fără cinci titulari ! Și dacă ei sînt și printre primii, în ordinea valorică, din echipă, înțelegem că handicapul piteștenilor a devenit și mai apăsător. Iar circumstanțele jocului au pus și ele sare pe rănile formației care intră pe stadionul din Istanbul fără Dobrin, Troi, Olteanu, Marian Popescu, Barbu. Amintită de colegul Soare pe undele radioului, reluată de contratele Topescu la tele, „lecția Toulouse" se cere repetată acum : ca unul care am văzut-o atunci, la Pitești, socotesc că garnitura actuală (completă) a argeșenilor e capabilă s-o prezinte mult mai elocvent decît unsprezecele care a revenit de la 0—3 la 5—1 sub ochii înmărmuriți ai antrenorului Kader Firoud, aflat în acea zi pe banca formației franceze.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

ALEX. POPP, București : „Vă scriu la cîteva minute după terminarea meciului de la Leipzig, aflîndu-mă încă sub puternica influență a tensiunii meciului. E inutil să mai spun că sînt foarte amărît de înfrîngere. Nu vreau să judec, aici și acum, jocul băieților, să le dau calificative. Vreau să vă cer părerea asupra arbitrajului, care, după părerea mea, a decis rezultatul. Atunci cînd ai noștri echilibraseră aspectul jocului, cînd apăsarea își căpătase calmul, cînd mijlocașii începuseră să lucreze bine cu mingea, arbitrul a dat o lovitură indirectă din apropierea porții, ca pedeapsă pentru o foarfecă. Or, este știut că o lovitură indirectă din apropierea porții este tot atît de periculoasă ca și un penalti, portarul este ca și legat la ochi din cauza aglomerației. Dovadă că mingea s-a lovit într-un jucător, a luat o altă direcție și Răducanu nu a putut face nimic. Dar pentru ce a dat arbitrul această sancțiune, știut fiind că o foarfecă nu se execută decît în careu, acolo unde este pericol, unde jucătorul nu se mai poate întoarce ca să degajeze și, în consecință, pe propriul lui risc love ște mingea cu spatele la adversar. Care a fost pericolul pentru adversar ? A fost cineva lovit ? Cunoașteți vreun alt precedent, vreun alt meci sau arbitru care a procedat astfel ? Eu nu, și văd fotbal de foarte mulți ani. După părerea mea este inadmisibil ca la un meci de o asemenea importanță un arbitru cu renume să comită o astfel de gafă, voită sau nevoită. În asemenea ocazii, dezavantajul este fără remediu. Dovadă că echipa noastră și-a pierdut curajul, moralul ei s-a deteriorat și am primit încă un gol în condiții aproape similare.

Nu știu dacă mai este ceva de făcut, dar am simțit nevoia, în aceste clipe foarte grele pentru mine, să vă întreb ce-ați simțit și ce-ați crezut la terminarea meciului despre arbitraj".

Da, este limpede că arbitrul elvețian a dat, după 40 de minute de joc deschis și corect, o lovitură sub centură echipei noastre. Nici eu nu am văzut pînă acum un arbitru care să pedepsească foarfeca și nu cunosc să existe cuprins acest detaliu în regulament. Dar un arbitru este suveran pe teren și el poate interpreta regulamentul după placul lui, iar dacă face aceasta și cu puțină inteligență și subtilitate, el nici nu poate fi acuzat de eroare. S-au văzut situații și mai grave, iar echipa noastră nu este la prima nedreptățire. Nu e mai puțin adevărat că fotbaliștii noștri nu au jucat așa cum ne-am fi așteptat și cum ar fi fost firesc. Bănuiam că luciditatea și calmul vor fi armele noastre de căpătîi, că mijlocașii și înaintașii vor face totul pentru a ține mingea cît mai mult la piciorul lor, că vor ataca fulgerător cînd se vor afla în superioritate. N-a fost așa. Dacă apărarea a fost în general ambițioasă, decisă, bine plasată (la ambele goluri îi reproșez, totuși, că nu a lungit momentele de pregătire, că nu a fost mai precaută, Răducanu ar fi trebuit, desigur, să-i dirijeze și să-i așeze pe locul cel mai potrivit), mijlocașii au muncit puțin și au greșit mult. Dobrin a fost de foarte puține ori la minge, Iordănescu a driblat niței mai mult decît trebuia, Radu Nunweiller n-a avut aplombul lui obișnuit, Dumitru a greșit destule pase, iar Dumitrache s-a lăsat învins la fazele aeriene prea ușor.

Dar faptul este consumat, acesta este fotbalul, cu necazurile și bucuriile lui. Nu putem reproșa nici arbitrului totul, și nici băieților întreaga înfrîngere. Mai există de jucat încă două meciuri importante, adversarii noștri nu merg la Tirana pentru a îndeplini o formalitate, în timp ce noi, la București, nu putem avea emoții în fața finlandezilor. Fotbalul este domeniul unde calculul hîrtiei — solid și rațional — poate fi dat peste cap prin forța incontrolabilă a hazardului. Cu alte cuvinte, nu e totul pierdut !

NICOLAE RAINEA, arbitru, Birlad : „Urmărind cu mult interes „Poșta rotundă", care mi se pare că este foarte mult gustată și de alți cititori, am citit articolul tov. Voinescu Șerban din Vaslui, care relatează incidentele petrecute la jocul amical Viitorul Vaslui—Poli Iași. Printre altele, dumnealui i s-a părut că eu aș fi fost la linie și că i-am luat locul celui de la centru, la insistențele unui tov. de la consiliul județean. Țin să precizez că eu nu numai că nu am arbitrat, dar nici n-am fost prezent ca spectator la acest meci, el desfășurîndu-se într-o zi de lucru la Vaslui și nu la Bîrlad. Chiar dacă aș fi fost ca arbitru de linie, nu aș fi acceptat să iau locul arbitrului de centru, pentru că (să știe și tov. Voinescu) regulamentul nostru prevede clar cînd arbitrul de linie poate lua locul celui de centru și în ce condiții. Or, în situația descrisă nu era cazul, pentru că eu, dacă eram arbitru la acest joc, ceream evacuarea persoanelor care n-au ce căuta în incinta terenului, iar dacă refuza, după timpul regulamentar, fluieram sfîrșitul jocului. Pe urmă, putea să arbitreze tovarășul respectiv sau oricare credea el că e mai bun decît arbitrul. În legătură cu confuzia respectivă, cred că atunci cînd scriem ceva pentru a fi publicat să fim mai atenți. Ce-ar zice tov. Voinescu dacă eu, făcînd o confuzie similară, aș zice soției sau forurilor că „L-am văzut pe tov. Șerban al dv. beat mort într-un șanț. Sau că mi se pare că a furat ceva ?". Sînt convins că nu i-ar conveni astfel de confuzii. V-aș ruga mult să publicați aceste rînduri, pentru că eu nu am fost la acel meci și, în al doilea rînd, cunoscînd regulamentul, nu puteam face o asemenea încălcare".

Este evident că cititorul din Vaslui a făcut o eroare regretabilă. Publicînd aceste rînduri, considerăm, însă, că onoarea dv. de arbitru a fost spălată de orice pată. Mii de scuze.

N. TRIFU, Combinatul siderurgic, Hunedoara : „Aș dori să exprim cîteva idei în legătură cu pagina **Turul** României din ziarul „Sportul". În ziua cînd veți citi scrisoarea se cunoaște deja cîștigătorul acestei palpitante întreceri sportive. Găsesc că e firesc să aducem mulțumiri deopotrivă Federației de specialitate, organizatorilor, dar de asemenea conducătorilor care au redat atmosfera din plutoa de la start pînă la sosire : Dan Deșliu, Victor Băncilescu, Hristache Naum etc. Dacă orașele care au găzduit pe cicliști sau i-au întîmpinat cu multă prietenie trăiau intens zbuciumul întrecerii, ceilalți amatori de sport au aflat lucruri de o mare frumusețe sportivă din reportajele menționate.

Va veni ziua cînd Turul României va avea dedicată o revistă întreagă pentru cîteva etape, aidoma ediției din „Miroir du Tour" dar chiar dacă nu, apreciez că aceste reportaje au împletit admirabil descrierea luptei sportive cu descrierea traseului de un pitoresc deosebit.

Un BRAVO sincer pentru admirabilul nostru ciclist Teodor Vasile și urări de izbîndă în ediția a XX-a a Turului României din 1974".

8, 9, 10... OUT!

• Pregătiri în vederea finalelor campionatelor naționale • Păreri autorizate despre ultima „victorie" a lui Clay • Foreman își va pune titlul în joc în acest an.

de Paul OCHIALBI

• **LA CLUJ** se fac intense pregătiri în vederea finalelor campionatelor naționale care se vor desfășura între 17 și 20 octombrie. Cele trei gale (semifinalele și finalele) se vor desfășura în elegantă sală a sporturilor. Federația de box în colaborare cu „Loto-Pronosport" a editat un program special care va fi distribuit cu ocazia acestor finale.

• **PĂRERI, PĂRERI, PĂRERI** despre meciul **Clay—Norton** încheiat cu mult discutabila victorie a lui Clay. Iată ce spun cîteva figuri marcante ale pugilatului nostru : **Lucian Popescu,** fost triplu campion al Europei : **„Clay a făcut figurație. A pierdut meciul la un punct diferență. Bătrînețe haine grele. Este la sfîrșitul carierei" ; B. Robert,** decanul de vîrstă al arbitrilor noștri : **„Clay nu merita nici meci nul. Norton a cîștigat fără îndoială" ; Mircea Dobrescu,** vicecampion olimpic : **„Am fost decepționat de exhibiția lui Clay. A pierdut categoric reprizele a 7-a și a 9-a. Oficialii l-au favorizat".**

• **TREI** dintre experimentații noștri pugiliști asaltează din nou centurile naționale. Campionul de anul trecut la categoria semiușoară **Vasile Antoniu** (Dinamo), care participă pentru ultima oară la această competiție, va evolua la semimijlocie. Deci Antoniu nu a rezistat ispitei de a se alimenta serios „sărin-i" peste două categorii. Ne surprinde total însă evoluția la categoria semigrea a dinamovistului **Ion Gyorffi,** care trece și el peste două categorii. Se pare că în cazul său antrenorii fac o greșeală promovîndu-l prematur la „semigrea". Nu este vorba oare despre o goană după medalii ? În sfîrșit, salutară reintrarea semimijlociului **V. Zilberman** (Steaua), care după o lungă absență, își va apăra centura de campion național.

• **CAMPIONUL LUMII George Foreman** a anunțat oficial că-și va pune de două ori titlul în joc în acest an. El îl va întîlni mai întîi pe Jerry Quarry (S.U.A.), iar dacă va cîștiga îi va acorda revanșa lui Joe Frazier. Întîlnirea cu Quarry se va desfășura la Los Angeles, iar cea cu Frazier probabil în Brazilia. Excampionul lumii **Cassius Clay** îl va întîlni pe Joe Frazier la sfîrșitul lunii decembrie la Atlanta sau Miami Beach.

• **VALOROSUL PUGILIST** polonez **Jan Szczepanski,** fost campion european la categoria semiușoară și campion olimpic, a anunțat că a abandonat activitatea competițională. El este în vîrstă de 33 ani.

• **ASTĂ SEARĂ** pe ringul arenei pariziene de tenis „Rolland Garros" campionul mondial la „mijlocie", argentinianul Carlos Monzon, își pune centura în joc în fața francezului Jean Claude Bouttier. Întrebat ce șanse are Bouttier în acest meci, organizat de actorul francez Alain Delon, fostul campion Emile Griffith (S.U.A.) a declarat următoarele : **„Bouttier va cîștiga deoarece este un mijlociu natural. Monzon trebuie să slăbească mult și nu se poate prezenta în formă de vîrf".**

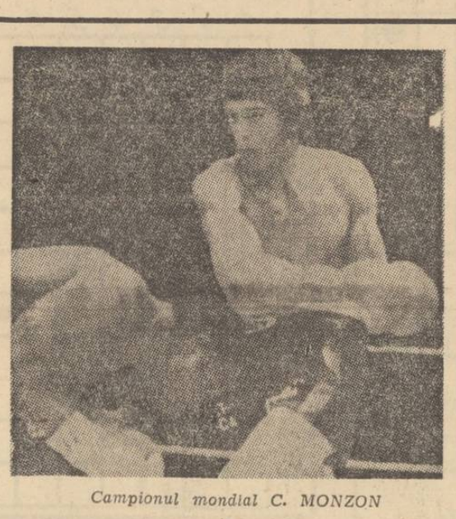

Campionul mondial C. MONZON

MOZAIC

• SFÎRȘITUL MECIULUI de fotbal dintre echipele scoțiene Celtic și Rangers desfășurat pe stadionul Ibrox Park din Glasgow a fost marcat de grave incidente. În urma aruncării unor sticle pe teren, organele de pază au încercat să intervină, ceea ce a dat naștere unor incidente între spectatori și poliție. Au fost operate peste 40 de arestări, iar un număr de patru persoane au fost internate în spital.

• GUY NOEL a rămas cu grave sechele de pe urma unei poliomielite în urma căreia nu mai poate folosi ambele picioare. Acest fapt nu l-a împiedicat să obțină mari performanțe sportive. El a parcurs distanța Lyon — Marsilia (400 km) în 77 ore și a înotat neîntrerupt în mare timp de 100 ore și 67 de minute. Acum el și-a propus o nouă țintă : să înoate în mare, de la Capul Corse la Nice (190 km), în condiții foarte grele : curenți puternici.

• **JUCĂTORII din R.F.G., care se află în lotul pentru turneul final al campionatului mondial de fotbal au anunțat că vor să contribuie la fondul de cheltuieli al comisiei de organizare a competiției. În acest scop ei vor lansa un disc cîntat de cîțiva jucători avînd imprimat cîntecul „Fotbalul este viața mea". Încasările din vînzarea discurilor vor fi vărsate Comisiei de organizare a campionatului mondial, iar o parte și U.N.I.C.E.F.**

Sărituri cu schiurile la plus 30 de grade ! Fotografia de mai sus reprezentînd un schior zburînd cu schiurile a fost realizată recent la... Moscova. Acest fapt este posibil deoarece în apropierea capitalei Uniunii Sovietice funcționează o pistă artificială din material plastic, care oferă posibilitatea organizării și în perioadele cînd nu există zăpadă, a unor antrenamente specifice pentru săritorii cu schiurile.

DUPĂ ADMITEREA Asociației boxului profesionist din Africa ca membră a organizației Mondiale World Boxing Concil, forul de specialitate din Africa a anunțat organizarea primelor campionate profesioniste de box. Se vor întîlni pentru titlul de campion la pană Tahar Ben Hassen (Tunisia), cu Love Allotey (Ghana) și Ouid Makloufi (Tunisia) cu Joe Tetteli (Ghana) pentru titlul la categoria ușoară.

Situația la zi în „Marele Premiu F.I.L.T."

După încheierea turneului de la Los Angeles (categoria A), turneu cîștigat de Connors, Ilie Năstase păstrează avantajul față de „urmăritorii" săi. Iată situația în primele 10 locuri ale clasamentului :

1.	I. NĂSTASE (România)	408 p
2.	M. ORANTES (Spania)	284 p
3.	T. OKKER (Olanda)	275 p
4.	J. KODES (Cehoslovacia)	250 p
5.	J. NEWCOMBE (Australia)	247 p
6.	J. CONNORS (S.U.A.)	233 p
7.	S. SMITH (S.U.A.)	189 p
8.	N. PILICI (Iugoslavia)	169 p
9.	T. GORMAN (S.U.A.)	147 p
10	A. METREVELI (U.R.S.S.)	141 p
	A. ASHE (S.U.A.)	141 p

Sînt în curs de desfășurare turneele de la Chicago și Alamo, cotate la categoria B (locul I — 40 p.).

RUGBI

• **JUCĂTORULUI** Gavriș Gheorghe de la Gloria-București i-a fost ridicată suspendarea de un an de zile. Comisia de disciplină a constatat, pe baza a numeroase declarații ale conducerii clubului și ale jucătorilor, că reclamația făcută de fostul antrenor Naca Mihai (bruscări și insulte) nu corespunde realității. Mai bine mai tîrziu decît niciodată...

• **CLUBUL RAPID** a primit dreptul de a organiza meciuri de rugbi pe propriul teren. Atenție la păstrarea disciplinei, pentru ca istoria să nu se repete...

• **SECȚIA DE RUGBI** a Clubului Dinamo a primit un avertisment pentru prezentarea în competiții oficiale cu echipament necorespunzător. Să fie așa de greu să îmbraci 17 jucători la fel ?

• **NOI ANTRENORI** la echipe din divizia B : Gheorghe Ghimbășanu la Oțelul și Teodor Răducanu la F.E.A., amîndouă din București. O remarcă : ambii antrenori provin din rîndul foștilor jucători. Le dorim multe succese în noua lor activitate.

• **ANUL ACESTA** Arhitectura a pornit-o cu dreptul în noul campionat. A contribuit mult la bunele rezultate întinerirea echipei. Antrenorul Pădureanu ne spunea că majoritatea componenților sînt studenți. O notă bună. Să vedem cum se vor încheia „examenele".

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 30 septembrie

1). **JIUL—RAPID.** Echipa-gazdă are mare nevoie de puncte pentru a părăsi ultimul loc. Nu credem că poate pierde ocazia de a-și mai adăuga 2 puncte la cele 4 obținute pînă în prezent.

2) **F.C. ARGEȘ—SPORTUL STUDENȚESC.** Partidă echilibrată în care gazdele pornesc favorite. Nu este exclus un meci egal sau chiar victoria oaspeților.

3) **A.S.A. TG. MUREȘ—U.T.A.** Meciul este anulat din concurs deoarece se dispută simbătă.

4) **UNIVERSITATEA CRAIOVA—F.C. CONSTANȚA.** Derbiul etapei. Dacă „oltenii" vor evolua la adevărata lor valoare victoria nu le poate scăpa. Este necesar și un x de siguranță.

5) **DINAMO—POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Echipa din Ștefan cel Mare pornește favorită. Nu vedem cum ar putea fi stopată de studenții timișoreni.

6) **C.S.M. REȘIȚA—„U" CLUJ.** Afectați de înfrîngerile suferite în ultimele două etape reșițenii nu vor scăpa ocazia să se reabiliteze. Deci 1.

7) **STEAUA—PETROLUL.** Steaua pornește favorită. Dar nici petroliștii nu sînt lipsiți de șanse. Cele trei semne 1, x 2 — sînt indicate în acest caz.

8) **POLITEHNICA IAȘI—S. C. BACĂU.** Derbiu moldovean. Nu este exclusă chiar o victorie a oaspeților, deși gazdele au prima șansă. Egalul este foarte posibil în acest meci.

9) **PROGRESUL BRĂILA—DELTA TULCEA.** Avantajul terenului va decide în acest caz învingătoarea.

10) **PETROLUL MOINEȘTI—F.C. GALAȚI.** Vor obține gazdele prima lor victorie ? Nu ar fi imposibil, la fel cum nu ar fi imposibil ca oaspeții să plece acasă cu un punct sau chiar cu două.

11) **GAZ METAN MEDIAȘ—C.S.M. SIBIU.** Două echipe fruntașe ale seriei a II-a a diviziei B. Jucătorii din Mediaș vor trebui să se întrebuințeze serios pentru a obține victoria.

12) **FLACĂRA MORENI—AUTOBUZUL.** Vor reuși învingătorii la scor ai Progresului — oaspeții — să țină în șah echipa locală ? Noi credem că au forțe pentru a obține un egal.

13) **VICTORIA CAREI—MUREȘUL DEVA.** Echipa din Carei credem că va reuși să-și consolideze poziția de lider al seriei a III-a.

CULISELE HIPODROMULUI

• *ANTICIPAREA privind rezervele de secunde ale cailor tineri s-a dovedit întemeiată, „Premiul Tineretului" revenindu-i lui Sofa cu performanța 1' 29/km (o ameliorare a recordului de 1",3). Succesul poartă marca Andrei Brailovscht, reapărut la potou „peste" Gică Tănase cu Jug, după un galop ce-i micșorase șimțitor șansa.*

• *PÎNĂ SĂ FIE DESCALIFICATĂ pentru mers neregulamentar, de arbitrii alergărilor, Ruscuța, în „Premiul Olănești" parcursese mai mult de trei sferturi din cursă. Nu s-a înțeles de ce a fost necesară intervenția publicului pentru o faptă așa de limpede ! După anunțarea descalificării, de către crainicul hipodromului, G. Stan i-a susținut totuși șansa, comițînd astfel o a doua abatere de la regulament, ce prevede, printre altele că în cazul descalificării, calul trebuie „scos" complet din alergare. Mulți spectatori n-au auzit vocea crainicului așa că văzînd-o pe Ruscuța la sosire, au avut mari emoții.*

• *UNII SPECTATORI sînt inspirați, la pariul mutual de numele cailor (să recunoaștem, ele sînt foarte semnificative...)*

Duminica trecută cei cărora le-au plăcut rima au fost avantajați : la pariul ordinea simplă (primii doi cai sosiți) s-a obținut recordul cotelor cu Veranda—Tirada (Premiul Onești) și o cotă bună cu Nuvela—Filomela (Premiul Olănești).

Doru IONESCU

Final într-o cursă disputată de cai tineri

Doriți ca autoturismul dv. să fie în siguranță și apărat de intemperii ?

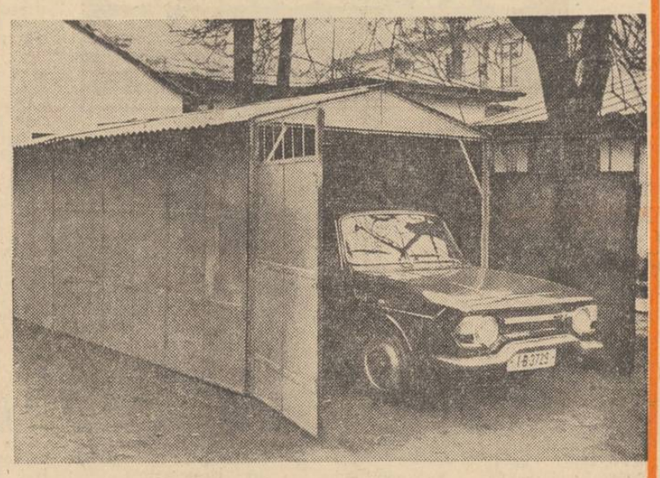

Comandați un garaj metalic demontabil la cooperativa „TEHNOMETALICA" str. Vinători nr. 4, sector 6, telefon 31 52 92 și 11 40 61. (5477)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 835 — sîmbătă 6 octombrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

Centrale nucleare electrice

Citeva kilograme de combustibil nuclear pot asigura funcționarea timp de mai mulți ani a centralei, fără fum, fără praf și fără cenușă, la un preț de cost foarte redus și într-o deplină siguranță de exploatare.

Declarațiile prof. dr. ing. Nicolae DĂNILĂ

VICTORIE ASUPRA REUMATISMULUI?

Un cercetător englez speră a fi găsit „drogul" fabricat de organism împotriva misterioasei artrite. Și aceasta ar putea fi un pas important pe drumul descoperirii mult doritului remediu.

(Amănunte în pagina a 5-a)

Întrebări puse specialiștilor

COPIILOR MICI LE PLACE SĂ VORBEASCĂ STÎLCIT. CE E RĂU ÎN ASTA?

Răspunde prof. dr. Petre FIRU

șeful clinicii de stomatologie infantilă

TEMERARII DE LA GURA BĂII

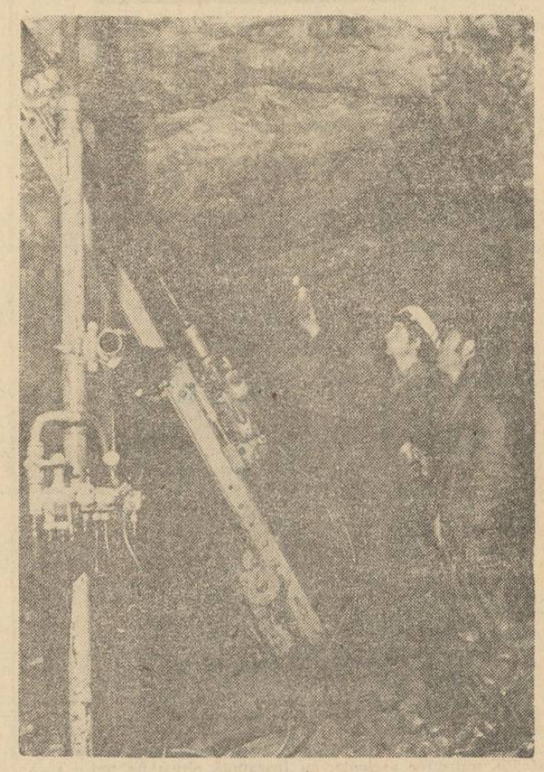

Se gîndește astăzi cum va arăta mîine o nouă capacitate de producție.

● Exploatarea minieră de la cea mai înaltă altitudine. ● 81,6 la sută din angajamentul anual realizat ● „Mis I" o iubită a fiecărei echipe. ● O adevărată școală a muncii.

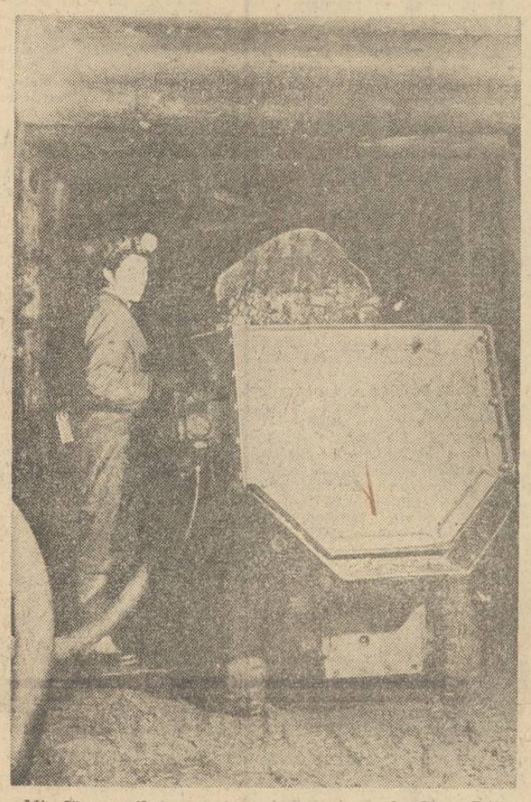

„Mis I" — utilaj experimentat cu succes la Gura Băii

Cu trei ani în urmă eram la Baia Borșa, pentru a consemna darea în exploatare cu un trimestru înainte de termen a celei mai noi mine din munții Maramureșului. Se cheamă Gura Băii și se află la capătul a 11 km. de drum spectaculos tăiat adînc în pieptul de piatră al muntelui Toroioaga. Data cînd geologii au urat „Noroc bun" primului schimb de mineri ce intra să scoată la lumină metalul cuibărit în căldura pămîntului, coincidea cu prima zăpadă a anului. A fost consemnată sentimental, de o mînă obișnuită mai mult cu greutatea perforatorului decît a pensulei pe gura minei — 22 septembrie 1970. De atunci, pe serpentinele care sfidează hăul prăpastiilor, îmbarcat în „Tatre" uriașe, minerul a început să coboare pentru a fi înnobilat în complicatele retorte ale metalurgiei.

Astăzi, la Gura Băii, parametrii proiectați au fost cu mult depășiți, iar realizările minerilor de aici sînt o mîndrie a întregului colectiv al exploatării miniere Baia Borșa. Tabloul acestora ni-l înfățișează foarte succint inginerul **IOAN BODEA**, directorul exploatării: „Cu un colectiv de conducere tînăr, a cărui medie de vîrstă este sub 30 de ani, dar tenace și ambițios, secția a ajuns fruntașe pe unitate. Hotărîți să transforme în fapt angajamentul minerilor din această parte a țării de a realiza cincinalul în mai puțin de 4 ani și jumătate, temerarii de la Gura Băii au smuls muntelui lună de lună importante cantități de minereu peste plan. O bună parte din cele aproape 700 de tone metal echivalent livrat suplimentar metalurgiei, în 8 luni, adică 81,6 la sută din angajamentul anual al întregii exploatări se datorează hărniciei și dăruirii cu care muncește acest colectiv. Recordul de productivitate cu care exploatarea a întîmpinat marea sărbătoare de la 23 august s-a născut tot aici. Ortacii din brigada lui Matyaș Gaspar, prin pușcarea masivă în subetaje — o metodă de mare productivitate experimentată pentru prima dată în condițiile de zăcămînt din bazinul Borșa — au realizat o medie lunară de 4 000 tone minereu escavat. Această metodă care presupune bineînțeles multă pricepere tehnică și organizare ireproșabilă a locului de muncă a fost extinsă și în alte abataje. Astfel au fost create condiții ca în trimestrul IV al acestui an să sporim capacitatea exploatării, iar în 1974 aceasta să fie dublată".

Mă gîndeam că la Borșa, la toate minele condițiile de lucru nu sînt blînde. Și totuși, directorul i-a numit pe membrii acestui colectiv „temerarii de la Gura Băii". De ce? Răspunsul l-am primit de la inginerul **PETRU KALLMAR**, tînărul șef al sectorului. „Oamenii cu care muncesc sînt de două ori mai temerari. Întîi pentru că lucrează în condiții deosebite. Sîntem exploatarea minieră de la cea mai înaltă altitudine din țară, iarna durează la noi 7 luni, iar uneori media temperaturilor acestui anotimp este cuprinsă între minus 27 grade și minus 32 grade. Nu sînt puține zilele cînd din cauza viscolului mașinile care

Radu PICIU

Fotografii Ioan DEAK

CONTINUARE ÎN PAG. ②

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

RODNICĂ ȘI BOGATĂ ACTIVITATE

În agenda politică a săptămînii care se încheie, pe fundalul intensei activități productive desfășurate pretutindeni în țară, de întregul nostru popor, s-a înscris, ca un moment de mare însemnătate în istoria forțelor armate românești, a forțelor de eliberare socială și națională ale patriei, aniversarea a trei decenii de la înființarea diviziei „Tudor Vladimirescu-Debrețin". În cuvîntarea rostită cu acest prilej, după decorarea steagului de luptă al diviziei cu ordinul „Tudor Vladimirescu" clasa I, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comandantul suprem al forțelor noastre armate, în cadrul unei ample cuvîntări, a evocat momente istorice din istoria patriei, a glorificat lupta plină de sacrificii a poporului pentru apărarea independenței și suveranității naționale, pentru libertate și edificarea noii societăți socialiste, a elogiat vitejia noastră armată populară, pe bravii săi comandanți și ostași.

Acestui eveniment, care a inaugurat săptămîna politică internă, i-a succedat, în zilele imediat următoare un alt eveniment de natură a pune încă odată în evidență rodnica și bogata activitate politică externă a României socialiste: răspunzînd invitației tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii India, Varahagiri Venkata Giri, împreună cu soția, Sarasvathi Giri, au vizitat țara noastră. Această vizită a prilejuit prin manifestările sale, continuarea dialogului la nivel înalt care a avut loc la Delhi cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în India. „Sînt bucuros — arăta președintele Consiliului de Stat al țării noastre salutîndu-l pe înaltul oaspete — că avem acum posibilitatea de a relua acest dialog, de a examina împreună stadiul relațiilor dintre țările noastre, de a explora noi posibilități pentru a face ca raporturile româno-indiene să devină tot mai ample, mai rodnice.

Constituie, desigur, — a subliniat în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu — un motiv de satisfacție evoluția din ultimii ani a relațiilor de colaborare dintre România și India. Dezvoltarea economico-socială a țărilor noastre oferă, însă posibilitatea amplificării acestor relații, realizării unei colaborări mai strînse — pe tărîm economic, politic, cultural, tehnico-științific — în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale".

Vizita președintelui Indiei a constituit o nouă confirmare a prestigiului internațional al țării noastre, o elocventă expresie a consecvenței cu care România socialistă participă la dezvoltarea largă a colaborării internaționale, la lupta pentru pace și colaborare între toate țările lumii.

Aceste evenimente, deosebite prin adîncile lor semnificații, memorabile prin importanța lor politică, se înscriu în calendarul politic pe fondul activității cotidiene, caracterizat printr-un puternic dinamism, printr-o mărturisită dîrzenie și hotărîre a celor ce muncesc de-a îndeplini exemplar sarcinile ce le stau în față, sarcini de importanță majoră în lupta pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

În acest cadru se situează, la loc de frunte munca desfășurată pe ogoare, acum, cînd toamna s-a așezat în drepturi depline. După cîteva zile calde, la început de săptămînă, prevederile meteorologilor par a se confirma. E totuși octombrie, și n-are de ce să ne mire nici ploaia, nici cerul înnourat. La schimbarea vremii, bunii gospodari s-au așteptat. Drept care, pe ogoare, în vii, munca n-a încetat o clipă. Strînsul porumbului, recoltarea cartofilor, culesul viilor sînt sarcini de primă și stringentă actualitate, comandamente economice majore. Și aceasta cu atît mai mult cu cît ritmul recoltării porumbului a însemnat — și înseamnă încă — crearea condițiilor, prin eliberarea terenurilor, pentru grăbirea însămînțărilor de toamnă. În acest fel grija pentru recolta din acest an

CONTINUARE ÎN PAG. ②

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

PRIMELE DOUĂ ÎNTREBĂRI DIN CELE ZECE

(Pagina a 7-a)

Mai există enigme?

Cascada din... Cișmigiu

● Importantele descoperiri ale unui arhitect ● Podul de beton în formă de crengi de pom a fost realizat de zidari elvețieni ● Instalația subterană pentru aprovizionarea sacagiilor ● Urmele canalului ce lega lacul de Dîmbovița ● Amintirile a trei bucureșteni care s-au jucat în copilăria lor în tunelul din Cișmigiu ● O valoroasă operă necunoscută a arhitectului Ion Mincu ?

Amănunte în pagina a 2-a

Cascada amenajată în 1886

Fotografiile cititorilor noștri

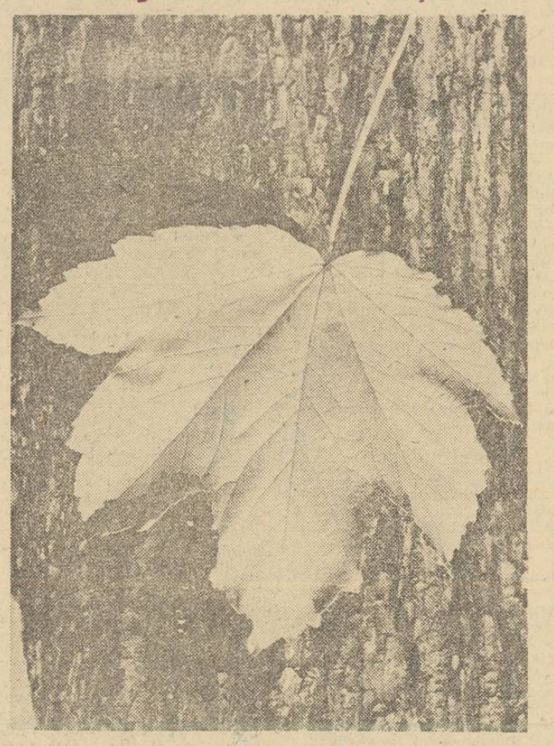

Vestitorul toamnei — Francisc FINTA – Timișoara

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

ARMATA NAȚIUNII

Eminunat, e reconfortant, pentru noi, ca români, să-l auzim pe șeful statului nostru rezumînd faptele de armă ale armatei române, cu prilejul sărbătoririi împlinirii a 30 de ani de la crearea „Diviziei Tudor Vladimirescu-Debrețin": *„De altfel, însăși tradițiile vechi — as putea spune din epocile de dezvoltare a Țărilor Românești — dovedesc că armata a slujit întotdeauna interesele poporului, a constituit forța de bază a luptei împotriva dominației străine, pentru cucerirea și apărarea independenței. Nu doresc să încep de la Decebal. Amintiți-vă însă de Mircea, de Ștefan, de Mihai Viteazu, de Tudor Vladimirescu, de rolul armatei în revoluția din 1848, de contribuția ei la realizarea Unirii în 1859, de participarea armatei la lupta pentru independență în 1877, și împotriva ocupației germane în războiul din '916—'918".*

Dacă privim harta lumii și dacă apoi cercetăm situații din unele țări ale lumii vom înțelege cu atît mai mult de ce-i atît de important că astăzi, ca și pînă astăzi, armata națiunii române este într-adevăr armata națiunii române.

Nu sîntem o țară mare, dar sîntem o țară a cărei economie lucrează pentru țară, a cărei știință lucrează pentru țară, a cărei cultură lucrează pentru țară. Sîntem, astăzi, o țară care lucrează pentru sine, iar nu pentru vreun stăpîn obraznic sau deghizat. Însă, trebuie spus, nici economia n-ar fi a națiunii, așa cum nici poezia n-ar fi a națiunii, dacă această armată a noastră n-ar fi armata națiunii.

Fericită acea patrie care după atîtea nedreptăți, la care a fost supusă, își regăsește sinea și, bine cîrmuită își apără ființa și-și rostește mesajul. Iar armata noastră este ce este pentru că ea nu e doar o armată ci o națiune care, îmbrăcată sau nu în haine militare, știe ce are de făcut. La urma urmei, armata națiunii române e națiunea română.

LUMINA TOAMNEI

Dinspre grîul de toamnă și dinspre viile culese, lumina zilei vine prefăcută în lumina toamnei. Ceva necunoscut pînă atunci pătrunde-n atmosferă și lucrurile se încarcă de-o tensiune nouă și lumea e un fagur pentru o stranie și deviată miere. Ceea ce vine de la soare vine-ntr-un fel, iar după întîlnirea cu împărăția viilor culese și-a grîului de toamnă, care sînt singurele-împărății durabile, aici, acum, după descumpănirea echinocțiului, ceea ce a fost al soarelui e altfel, lumina soarelui a devenit lumina toamnei.

Și reînvie din ruini iubirea și gloria de a fi fruct și de-a produce fructe este iarăși cea mai înaltă dintre toate treptele amețitoare ale meritului. Ceața pe care-ați văzut-o nopțile acestea, ocupînd și sufocînd pămîntul, gîdilă nările nervoase ale armăsarilor și face să lesine multe din viorile, al căror snop de corzi se moleșește. Lumina toamnei mișcă printre noi suflarea toamnei, ceața toamnei.

Sîntem. Trăim. Iubim. Sperăm. Facem. Refacem. Retrăim. Lumina toamnei ne modifică înfățișările. Pentru că ea nu vine dinspre cer ci dinspre văgăunile, dinspre colinele pămîntului. Lumina toamnei — cîntecul de înviere și melancolie al viilor culese, lumina toamnei —

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ÎN PAGINA A 6-A

- Modele de sezon pentru paltoane și mantouri
- Machiajul și ținuta
- Cum să mobilăm vestibulul
- Răspundem la întrebările dv. pe teme juridice și de sănătate

Ce se petrece în „înalta societate" a arbitrilor de fotbal

Cum se fac delegările „cavalerilor fluierului" la întîlnirile internaționale și ce criterii stau la baza acestor delegări

de Eftimie IONESCU

(Amănunte în pagina a 8-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

RODNICĂ ȘI BOGATĂ ACTIVITATE

URMARE DIN PAG. 1

se împletește strins cu grija pentru viitoarea recoltă de griu ale cărei baze se pun acum, prin lucrări făcute bine și mai ales la vremea potrivită.

Sub semnul bătăliei pentru roade bogate se desfășoară în inima Bărăganului pregătirile pentru sărbătorirea tuturo- celor ce muncesc pe ogoare, pentru „ziua recoltei". Fruntași la cultura griului, în primele rinduri ale bătăliei pentru pregătirea viitoarei recolte de griu, ialomițenii, harnici și pricepuți, așteaptă această sărbătoare ca pe-o recunoaștere a meritelor lor în ansamblul marilor merite ale tuturor acelora care, urmind indemnul partidului, au făcut ceea ce le-a stat în putere pentru a obține, și-n acest sector al economiei noastre socialiste, rezultate la nivelul țării întregi, angajate în lupta pentru realizarea înainte de termen a sarcinilor actualului cincinal.

Faptul că ritmul muncii pe ogoare s-a situat și se situează (și datorită presiunii factorilor obiectivi, meteorologici, pedoclimatici), în centrul atenției, ca prima sarcină în ordinea urgenței, a fost subliniat, și-n zilele acestei săptămini, de sprijinul intens dat muncilor agricole, de elevi, de studenți, de funcționari. Pentru elevi și studenți zilele de lucru la cules, în vii ori în lanurile de porumb, au fost adevărate lecții de educație civică și de muncă practică. Tinerii au învățat să pună umărul la greu, au deprins mai clar semnsurile datoriilor majore, au deslușit, din propria lor experiență, ce înseamnă a participa la muncă acolo unde este nevoie, acolo unde activitatea lor contează mai mult. Lucrul elevilor și studenților pe ogoare se inscrie în spiritul celor mai bune tradiții, urmează făgașul sănătos pe care e îndrumată stăruitor de partid școala românească, școală care instruiește și educă cetățenii de miine ai patriei socialiste.

Dacă presa, și radioul, și televiziunea au acordat, după cum era și firesc, pe tot cursul acestei săptămini, o atenție specială muncilor agricole, nu înseamnă cîtuși de puțin că, în ordinea importanței, munca pentru realizarea sarcinilor de plan, și în primul rînd a planului de investiții, s-a situat pe un plan secundar. Dimpotrivă, activitatea susținută pe șantiere, pentru terminarea cît mai grabnică a construcțiilor, activitatea de montaj a utilajelor pentru a determina respectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor planificate, a continuat să concentreze eforturile constructorilor, ale producătorilor de materiale de construcții, ale constructorilor de mașini și utilaje. Rezultatele s-au văzut și se văd. Zilnic un alt obiectiv a intrat în funcțiune — unele chiar înainte de termen — marcind rodnicia străduințiilor, indemnînd la noi strădanii pentru înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea, de Conferința Națională, a partidului.

Odată cu această activitate, pretutindeni în țară, la fiecare loc de muncă, a continuat neabătut munca intensă pentru realizarea planului la toți indicii, pentru îndeplinirea indicilor calitativi superiori propuși în planul acestui an, pentru o cît mai rațională folosire a energiei electrice, a materiilor prime și-a combustibilului, în general pentru o activitate productivă cît mai eficientă.

Întrecerea socialistă care în toată țara, la fiecare loc de muncă, dezvăluie noi și noi inițiative, mobilizează noi și noi resurse productive, stimulează efortul creator, demonstrează înalta conștiință muncitorească, hotărirea întregului nostru popor de-a face totul pentru a îndeplini programul partidului, programul dezvoltării patriei socialiste, al ridicării țării și poporului pe noi trepte de lumină, de progres, de bunăstare.

La poalele muntelui Toroioagă, unde cu 15 ani în urmă nu era decît pădure, minerii și-au construit un oraș. Cartierul Baia Borșa.

TEMERARII DE LA GURA BĂII

URMARE DIN PAG. 1

transportă muncitorii nu îndrăznesc să urce drumul pînă la capăt. Oamenii coboară și străbat prin nămeți 4-5 km. Aici rămîn oamenii cărora le place să se măsoare cu natura. Aceștia nu se transferă, nu absentează nemotivat și în orice situație care așteaptă rezolvare nu au nevoie de indemn, intervenția lor li se pare o datorie. Apoi sînt temerari pentru că Gura Băii este o „mină laborator" unde se experimentează metode noi de exploatare, utilaje realizate de industria noastră de specialitate, iar din abatajele ei pornesc idei și inițiative de mare însemnătate pentru producție. **Un exemplu : toată lumea a spus că mașinile de încărcat „Mis I." realizate la „Unio" — Satu Mare nu merg în această mină. Chiar și unii mineri aveau rezerve în privința lor. Temerarii au demonstrat că se poate. Astăzi aceste minunate „Mis I" au devenit adevărate iubite pentru fiecare echipă. Pentru cei mai mulți dintre noi munca este sinonimă cu a exista".**

Această credință pe care am văzut-o materializată în abatajele de la Gura Băii, greutățile și pasiunea de a învinge au format aici o familie ai cărei membri au în ei vocația pionieratului, a drumului nebătut, cu riscurile și satisfacțiile sale, uneori devenite publice, alte ori rămase anonime ca împliniri sufletești pentru cei care le-au descoperit.

L-am rugat pe inginer să-mi dea cîteva nume. În locul lor mi-a povestit o întîmplare din ultima iarnă : **„S-a rupt rețeaua de 6 000 kw, singura sursă de alimentare cu energie a minei. Cablul electric acoperit de gheață s-a prăbușit pe o distanță de 500 metri. Cînd am ajuns acolo, pe la orele 17, oamenii se apucaseră de lucru sub conducerea maistrului** Nicolae Lungu și a șefului de echipă de la lăcătuși, Ludovic Schiser. **Este de nedescris chinul în care au lucrat, prinși de stîlpi cu centuri duble de siguranță, în bătaia viscolului ce spulbera zăpada înaltă pînă la briu. Nu se puteau înțelege de cît cu semnale luminoase. Noaptea tîrziu, cînd lucrarea a fost gata și oamenii răsuflau usurați, linia s-a prăbușit în altă parte pe o distanță de 1 km. Au urmat 5 minute ca de piatră, apoi i-am văzut pe oameni urcîndu-se din nou pe stîlpi. Pînă dimineața, în afară de indicațiile tehnice n-am dat nici o dispoziție. În rest lucram obișnuit, așa cum am lucra oriunde în altă parte".**

Pe **ION MECLES,** miner specialist l-am întîlnit la ieșirea din schimb. Ortacilor săi li s-au încredințat lucrările de pregătire a noilor capacități de producție. Într-o zonă greu accesibilă, sub o ploaie continuă, venită din tavanul galeriei se montează armături metalice, cale ferată, se reprofilează galerii. Este un miner cu experiență pentru care cel mai important lucru în abataj este **„să gîndești astăzi ce trebuie să faci miine, să organizezi bine munca, să calculezi înainte de a te apuca de ceva. Dacă-ți cunoști meseria nu există riscuri, dar asta nu înlătură nevoia de curaj și disciplină absolută".**

Pare aproape paradoxal, dar în mină trebuie să fie curățenie. Echipa de năsăudeni, condusă de **NICOLAE BUHAI,** în vîrstă de 28 de ani și cu șeful de brigadă **MATYAS** încruntă din sprînceană dacă la plecare utilajele nu sînt puse în colțul lor, așchiile măturate, deci totul lăsat în perfectă ordine pentru schimbul care vine. Toți au învățat meseria aici și asta le-a intrat în sînge, așa cum s-au obișnuit și cu producțiile depășite lună de lună. Biografia lui **IOAN CICIOC,** șef de brigadă, seamănă cu a multor mineri. Acum 15 ani a venit cu alți consăteni din satul legendar al lui Bogdan și s-a angajat la Borșa, ca muncitor necalificat. În 1961 s-a calificat ca ajutor miner și de 10 ani este unul dintre cei despre care inginerul Kallmar, spunea că le place să se măsoare cu natura. El a executat prima pușcare masivă în bazinul Borșa-Vișeu și sub mina lui au învățat meseria de miner peste 40 de muncitori și 14 maiștri. Este un palmares bogat la 32 de ani, care, pentru Cicioc, nu înseamnă de cît „a-ți face cinstit datoria". Și sînt încă mulți temerari la Gura Băii, formați la această adevărată școală a muncii pentru care meseria „nu se învață greu, dar trebuie să-ți placă".

Seara am stat de vorbă din nou cu inginerul Petru Kallmar și îl priveam cum sculptează. A doua pasiune familiară maramureșenilor, chiar dacă sînt mineri. Căci și el este maramureșean crescut sub semnul civilizației lemnului pînă în 1967, cînd a terminat Institutul de mine la Petroșani și a venit la Borșa să facă meserie. I se pare mai interesant să lucrezi într-o mină, chiar dificilă. Mi-a spus că minerii cîștigă bine, dar ca banii lor să aibă greutate în Borșa ar mai încăpea încă multe. Cel puțin cîteva centre de legume, un grup social la Gura Băii, un transport pe măsura necesităților ca oamenii să nu întîrzie la intrarea și ieșirea din schimb. Discuția a revenit din nou la temerarii familiei sale, despre o situație în care oamenii vorbeau în șoaptă cu toate că asta nu avea nici o importanță, în timp ce Mecles decapsa niște trotil rămas neexplodat. Mi-a răspuns și la o întrebare pusă mai devreme : **„Datorită acestor oameni care iubesc meseria, merg cu drag la mină și nu mi-e frică nici mie".**

Radu PICIU

SECVENȚE

Creatorul de „instrumente" pentru „orchestra" mioarelor

În satul Runcu Salvei mai sînt cîțiva sătenî care pe lîngă munca pămîntului practică o îndeletnicire rară și veche ale cărei origini se pierd în negurile vremurilor. Ca păstori, acestora deseori li se rătăceau turmele ori erau decimate de animale de pradă. În asemenea situații, omul era pus la încercări, începeau căutările ori se tăia din răboj numărul animalelor dispărute. Pentru a se evita, cel puțin parțial, aceste lucruri cineva a venit cu ideea, poate un dac, de-a anina la gîtul animalelor clopote, tălăngi. Din acel moment grijile păstorului au fost reduse, deoarece în ajutorul ochiului a intervenit și urechea găsindu-se mai ușor turmele pierdute ori semnalîndu-se atacul fiarelor. Omul intervenea la timp ferind animalele.

La începutul originii sale clopotul a fost o mare invenție, lucru dovedit de utilitatea lui, de faptul că întrebuințarea lui a dăinuit pînă azi. Dar omul, caracterizat din cele mai vechi timpuri de gustul pentru frumos, a făcut din clopote adevărate instrumente muzicale. Materialul întrebuințat, respectarea unor reguli și forme în confecționare, dau fiecărui clopot un sunet deosebit, un timbru aparte, astfel încît acestea întrebuințate în „baterii" constituie o adevărată „orchestră". Dar așa cum o adevărată orchestră poate fi constituită și condusă de un bun stăpînitor al muzicii și al instrumentelor, melodia nenotată a clopotelor poate fi redată numai printr-o bună grupare a acestora, lucru pe care-l pot face doar ciobani cu un rafinat auz muzical, respectînd cerințe care să asigure unitatea „orchestrei", care întotdeauna cîntă în mers. Așa, de exemplu „instrumentul" căruia i-am zice vioara întîia va fi pus numai unui animal căruia îi place să meargă numai în fruntea turmei și nicidecum în urmă. Celelalte „instrumente" vor fi purtate de animale care, de obicei, păstrează o anumită distanță în jurul „instrumentului" de bază. Cine a trecut pe lîngă o turmă cu clopote bine alese și „aranjate" după regulile nescrise, dar bine cunoscute de ciobani, e greu să uite armonia sunetelor acestora.

Într-una din zilele de tîrg l-am întîlnit în piața Năsăudului, pe runcanul Pompei Sarmaș. Adusese marfă de vînzare. Cînd a început să scoată din desagă clopote de feluriți mărimi și forme, cu sunete diferite, s-au adunat în jurul lui ciobani coborîți din munții Rodnei, ai Țibleșului, din partea locului, oameni care în ultimii ani au schimbat stîna cu întreprinderea. Toți erau atrași de sunetul melodios al metalului, devenit instrument prin iscusința unui om ce practică o îndeletnicire rară. Meșterul Sărmaș grupa clopotele, le agita, ascultînd cu răsuflarea întretăiată, le regrupa și iar le agita, oferind cumpărătorilor numai pe acelea care, împreună, formau o adevărată „orchestră".

— Meștere Sărmaș, mai întîlniți prin tîrguri oameni care vînd clopote, tălăngi ?

— Da, dar foarce, foarce rar.

Petru V. CODOREANU

Sculptor — natura

Urși încleștați la trîntă ? Chinurile și frămîntările pietrei ? Numiți-o cum vă place că nu se va supăra nimeni. Au lăsat această chestiune la latitudinea vizitatorilor sau a prietenilor, o serie de sculptori și pictori moderni. Darămite „natura", — artistul care a modelat opera bizară din fotografia noastră și milioane altele, în tot atîtea moduri originale de expresie. Unele se află pe cîteva văi din nordul Olteniei. De acolo, prin grija cunoscutului critic de artă și exeget brâncușian,

Vasile Georgescu-Paleolog, din Craiova, membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, sprijinit de forurile locale, cîteva au fost aduse și instalate în parculețul sădit în jurul noului edificiu al Teatrului Național.

Aici un melc de proporții, dincolo o floare sau o sferă picată parcă cu mari stropi de lavă, figuri și convulsii bizare dar care incintă ochiul trezind emoții estetice aidoma sculpturilor moderne, de neînțeles la prima vedere (dar nu de respins) presară parcul Națională craiovean. Altele se învălmășesc în număr considerabil pe văile Gresarea, Blahnița, Costești, Dracului și altele, așteptînd să nu mai fie ocolite de circuitele turistice.

Ion BECHERU

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

tulburea vibrație a griului de toamnă care vine să ne dea asigurarea piinii viitoare.

Lumina toamnei, dulcea și amara, voievodala și săraca, fertila și pustia, eterna și atît de trecătoarea lumină-a toamnei.

Copil care te naști acum, să crezi în noi ! Bătrîn care îmbătrînești acum, să crezi în noi ! La căpătîiul tău, veghem, copilule misterios și singuratic de octombrie ! La căpătîiul tău veghem, bătrîne cu octombrie în oase ! Lumina toamnei fie lăudată și voi care trăiți și gustul i-l simțiți cu aripile și cu ochii. Lumina toamnei fie lăudată, cum vine ea dinspre pămînt spre cer, cum tu, copilule care te naști acum și-n fiecare început cețos al lui octombrie, mai împlinești odată setea mea de viitor și întărești cu sfînta ta fragilitate cerdacul neamului care sîntem.

Eu cred că niște mîini de țărancă prețepută ar putea frămînta piine adevărată din lumina toamnei.

SALVAȚI GUTURAIUL !

Cu autoritatea morală pe care mi-o conferă împrejurarea că fac deseori guturai, vă rog, acum, cînd se pare că virusologii (minunat cuvînt !) sînt pe punctul să descopere leacul împotriva guturaiului, să vă solidarizați cu mine, în actul nebunesc pe care-l comit, cerînd salvarea guturaiului. Nu ne luați guturaiul ! Luați-ne toate celelalte boli, dar lăsați-ne guturaiul !

Foile publicațiilor științifice tremură de plăcere. Se pare că s-a descoperit, undeva în lume, un leac împotriva guturaiului. Deocamdată e niței cam scump. Deocamdată, ca să scapi de un guturai trebuie să plătești circa 3 000 de dolari. Însă, pînă să faci rost de 3 000 de dolari, părerea mea e că guturaiul îți trece de la sine. De fapt și de fapt, acest medicament are sau nu are efect împotriva guturaiului, dar are precis efect antimonetar. Imaginați-vă, totuși, că un guturai în valoare de 3 000 de dolari înseamnă ceva. Să presupunem că unul dintre noi are guturai. Aș zice că nici nu e nevoie să presupunem, pentru că sigur unul dintre noi are chiar acum guturai. Sînt curios să știu : cu acești 3 000 de dolari, ce vă vine să faceți, să vă salvați nasul sau să vă cumpărați o mașină ?

În fond, sigur, știu, cînd va fi dat în producție de serie, vaccinul antigutural, el va costa mult mai puțin etc., etc. Dar un lucru e important, și acum, și va fi important și atunci : efortul e prea mare, iar cauza e prea măruntă. Cu banii cheltuiți pentru descoperirea leacului respectiv, s-ar putea face, de exemplu, geamuri mai bune la locuințele oamenilor săraci de pe pămînt, în așa fel încît să nu-i mai tragă curentul. Din aceiași bani s-ar putea introduce în alimentație niște produse în stare să fortifice organismul, nu numai împotriva guturaiului, ci împotriva unor boli mult mai grave. Lupta cu guturaiul este tipică pentru felul cum, din păcate, se înțelege, azi, pe pămînt, deseori, „lupta pentru apărarea omului" și anume lupta împotriva bolilor, iar nu lupta pentru cultivarea sănătății. Căci, aș îndrăzni să spun, stimînd, firește, toate eforturile oamenilor de știință pentru descoperirea căilor de combatere a guturaiului, că în cazul unui om sănătos bolile sînt tocmai un semn al sănătății, în vreme ce mi se pare îngrozitoare sănătatea temporară, medicamentoasă a unui om bolnav.

Zeii nemuritori făceau, cred eu, deseori guturai. E. dacă vreți, acest guturai unul din ultimele vestigii ale nemuririi noastre. Am făcut și eu (ca tot omul de rînd) guturai și știu ce neplăcut e. Chiar acum, în timp ce scriu, îl simt insinuindu-se pe căile mele respiratorii. Și, totuși, recunosc tot ce-am spus înainte. Nu guturaiul era problema pentru care merita să cheltuim atît. Pentru că sînt sigur — din instinct — că medicamentul cu care combatem guturaiul va dezechilibra organismul nostru în altă parte și ne va da pradă unor boli mult mai grave. Salvați guturaiul ! Cînd vi se arde siguranța de la curentul electric înlocuiți-o, nu încercați s-o desființați ! Altfel se prăpădesc direct becurile.

PROGRAMELE BARURILOR

Astă-vară în stațiunile turistice și acum în marile orașe, se desfășoară o „vie" activitate culturală în — n-ați crede — baruri. Ei, bine, rareori ți-e dat să întîlnești atîta prost gust și atîta cosmopolitism de doi bani, atîta cumplită antiarță și atîta prostituție spirituală ca în aceste programe. Cine le face? Cît or costa? Cine scrie acele texte de trei cromozomi și cine gîndește acele spectacole hilare, nu știu. Remarcabile formații de muzică ușoară sînt aduse în niște programe de bar fără noimă, și degeaba cîntă unele din formații frumos, că prostia tot prostie rămîne, iar spiritul se poluează, în contact cu această lume aproape infectată. Cine răspunde, pînă la urmă, de ceea ce se petrece în subsolurile cu baruri cam prea populate și cam prea zgomotoase ale marilor orașe ? Nu seamănă deloc lumea aceea de jos cu lumea aceasta de afară. Nu sînt un puritan, îmi plac și mie fetele frumoase, care, să zicem, știu să danseze, iubesc și eu muzica modernă, umblu și eu după niște vorbe de spirit, dar ceea ce se-ntîmplă în multe din barurile noastre nu e nici fată frumoasă, uneori nici fată igienică, și nici vorbă de spirit. Includ, oare, programele acestor baruri în existența lor existența prostului gust și a antiartei ? Eu mă încăpățînez să cred că nu.

Adrian PĂUNESCU

CASCADA DIN... CIȘMIGIU

Autorii romanelor științifico-fantastice folosesc uneori ingenioasa modalitate de a da timpul înapoi, obligînd personajele să străbată bariera dintre epoci. Un artificiu asemănător, o veritabilă oglindă fermecată, mi-a permis miraculoasa tangență dintre imaginar și realitate, transpunîndu-mă pe aleile Cișmigiului de acum un veac. Revelația o datorez poetului și publicistului **N. T. Orășanu,** unul dintre activii participanți la lupta pentru Unirea Principatelor.

„Buletinul Cișmegiului"

N. T. Orășanu a scos în anul 1857 o minusculă publicație, care a apărut doar cîteva numere, fiind intitulată sugestiv **„Tîrgul cu idei sau Buletinul Cișmegiului".** Liliputana revistă m-a captivat prin ingeniozitatea descrierii bucureștenilor care frecventau localurile și aleile parcului de odinioară. Iată cum prezintă poetul o imagine a grădinii de acum 116 ani : **„Aici fu baltă mare, un loc umed, mocirlos, / Și sălbatec din natură, necurat, nesănătos : / O movilă stă în mijloc și domină cu mîndrie, / Toată-ntinderea grădinei, ca un punct de strategie. (...) Cînd cobor... de la Turnul Malakov, / Iar în vale-n partea stîngă e palatul de cristal / Expoziție cochetă și amestec general (...)».**

Satirizînd răsfățații vremii, N. T. Orășanu îi descrie astfel : **„Patru, cinci faliți de frunte, însemnați în felul lor / Iau cafele și-nghețate, stau picior peste picior, / Iar nevestele galante numa-n bruxel și-n dantele. / Și în stofe prețioase, și în pene și rățele. / Scînteind de diamante, și lucioase ca regine, / Cu carite și livrele, la șosea mărete vine, / Să-și desfășure mîndria, ca contese sau prințese. / Iar nu cum le știe lumea, get-beget negustorese. / Și-apoi ce negustorese ! Luminește de bancruți, / Arătați de toți în lume, și în piață cunoscuți".**

Amintiri, amintiri...

Despre Cișmigiu numeroși istorici ai Bucureștilor au consemnat imagini aproape incredibile astăzi. Astfel Ionnescu-Gion n...ează că în piața Valter Mărăcineanu, lîngă biserica Brezoianu, dealurile erau atît de abrupte încît copiii se șuiau de-a bușilea pînă în vîrf, iar George Costescu explică denumirea splendidei grădini de la Șipotul izvoarelor, arătînd că „mijlocul Cișmegiului era prins de o băltoacă formată din răzbirea a o mulțime de izvoare țîșnite din vinele de apă subterană ce coborau pe sub dealurile Schitului Măgurean și al Sărindarului". Același istoric amintește despre cascada cu trepte de piatră de la capătul aleii principale amenajată cu prilejul organizării expoziției cooperatorilor, în anul 1886. O imagine a cascadei o reproducem în pagina I.

La aceste lapidare secvențe adaug faptul că în urmă cu aproape 120 de ani un grup de pescari bucureșteni a contractat concesionarea pescuitului în lacul Cișmigiu, relevîndu-se astfel bogăția în pește a bălții de odinioară. Atît de îndrăgit de public era Cișmigiul, încît în anul 1874 mai mulți poeți și publiciști au alcătuit revista „Cer cuvîntul" care s-a bucurat de un mare succes. Constantin Nottara notează în memoriile sale finalul șlagărului ce i-a delectat pe auditorii revistei la prezentarea căreia a colaborat

și Matei Millo : **„Ce petrecere frumoasă / E în Cișmigiu pe lac / Barca mică și voioasă / Te conduce după plac. / Ici și colo cîte-un pește / Tot de dragoste vorbește / Iar broțacii toți în cor, / Declar broaștelor amor".**

Un eveniment ieșit din comun, care a atras și mai mult atenția publicului asupra Cișmigiului, s-a petrecut în anul 1886. Acrobata Leona Daré, prima femeie „zburătoare", s-a înălțat atunci, de acolo, cu un balon, pînă la altitudinea de o mie de metri ! Ținîndu-se doar cu dinții de un lănțișor fixat de bara unui trapez, acrobata s-a urcat, după aceea, în nacela aerostatului...

Surpriza de pe insulă

Vizitînd Institutul Proiect-București am aflat că în urmă cu 25 de ani arhitectul **MARIN HULLEA** a făcut importante descoperiri în Cișmigiu. Iată ce mi-a declarat d-sa, cu prilejul întrevederii avute : **Prima întîlnire cu neprevăzutul s-a petrecut la reconstituirea podului în arc care întruchipează crengile unor copaci seculari. Sub bolta lui de beton erau încrustate numele lucrătorilor elvețieni și anul amenajării : 1911. Dar elementul cel mai surprinzător mi s-a relevat cu prilejul demolării ostrovului ce era legat cu o pasarelă de terenul unde a existat vechiul restaurant Monte Carlo. Pămîntul s-a surpat într-un mod neașteptat, creindu-se un orificiu aproape rotund, cu diametrul de aproximativ 80 de centimetri și cu adîncimea de pînă la 10 metri. Misterioasa deschidere i-a făcut pe mulți muncitori să se depărteze cu teamă și nu vă pot descrie în cuvinte cu cîtă greutate i-am convins să se apropie... Puțin mai tîrziu, de jur-împrejurul groapei au apărut alte numeroase găuri, mai mici. Cercetînd modul cum erau plasate cavitățile am ajuns la concluzia că descoperisem vestigiile unui bazin subteran, ce ar fi putut să servească odinioară la aprovizionarea cu apă a sacagiilor. Bănuiesc că în numeroasele găurele se fixau tuburile pentru umplerea sacalelor și că pe lîngă acest bazin au existat mai multe pompe aspiratoare, întreaga instalație fiind montată cu mult înainte de anul 1900. Scobitura cea mare din centru, cred că era folosită pentru accesul spre bazin, pe acolo putîndu-se cobori cu o scară de frînghie.**

O descoperire, tot atît de interesantă, este și aceea din apropierea bulevardului. Pe una din aleele grădinii am dat peste urmele unui sorb ce aparținuse vechiului lac, o gură de scurgere menită deversării surplusului de ape în canalul construit prin anul 1830. El trecea pe sub actuala buturugă".

Drumul subteran

„Marele dicționar geografic al României", apărut începînd din anul 1898, consemnează lucrarea edilitară amintită, arătîndu-se că lacul din Cișmigiu **„e legat de Dîmbovița printr-un canal subteran în lungime de doi kilometri".** De asemenea, la Arhivele Statului, în dosarul privitor la starea sanitară a orașului, se arată că în anul 1830 s-a propus săparea unui șanț care să înceapă **„din grădina dumnealui dvornicului Barbu Știrbei și merge pe la Cișmegiu și Gorgani, lungimea lui 700 stînjeni..."**

Am stat de vorbă cu trei cetățeni virstnici, care cunosc Cișmigiul de 50—60 de ani, și acestia mi-au semnalat un alt aspect necunoscut. Arheologul **DINU V. ROSETTI** mi-a spus : **„Cînd eram copil mă jucam prin tunelul din Cișmigiu, tunel situat în spatele bisericii Schitu Măgureanu, acolo unde astăzi unii oameni cred că ar fi ziduriile din piatră ale unei foste mănăstiri. Sub bolta primă, de lîngă stradă, dacă s-ar săpa un șanț, s-ar da peste intrarea în hrubă".**

O declarație asemănătoare mi-a făcut-o și sculptorul octogenar **BRIDA VITALIS,** din strada Hameiului, iar **ION BELDIMAN,** din strada Căpitan Gîrbea, mi-a completat informațiile : **„Îmi aduc aminte de o scară care cobora în adîncuri. Drumul subteran pornea de lîngă biserica Schitu Măgureanu, făcea o legătură cu palatul Crețulescu, din apropiere, în spatele acestuia fiind o altă intrare, care ducea spre aleea principală a grădinii, unde era o a treia ieșire la suprafață".**

Trei declarații ce atestă existența unui drum subteran neamintit de vreun izvor scris, deci, poate, tangențial.

Dorind să verific cele aflate, am vizitat pivnițele fostei case Crețulescu, unde caloriferistul imobilului m-a condus prin vastele subsoluri. **La un moment dat, el mi-a atras atenția asupra a două guri de puț situate chiar în peretele clădirii ce forma fațada spre grădină.** Erau două goluri, extrem de curioase, cauzele construirii lor neputînd fi acum lămurite.

În final, dorind să găsesc o soluție pentru dezvăluirea prezenței tunelului în Cișmigiu, m-am adresat din nou arheologului Dinu V. Rosetti, cerîndu-i sprijinul. Omul de știință mi-a înțeles curiozitatea și s-a oferit să participe la cercetări...

„Dosarul" Monte Carlo

Cu prilejul întrevederii avute cu arhitectul Marin Hullea, a-cesta mi-a subliniat și faptul **că vechea clădire Monte Carlo, care a fost demolată în 1948, era deosebit de valoroasă, prin stilul ei arhitectonic popular românesc, fiind una dintre operele marelui nostru arhitect Ion Mincu.** Verificînd dacă acest edificiu este descris în lucrările de specialitate, am constatat că nu era amintit. Eram pe punctul de a abandona investigațiile, cînd alte două „piese" s-au alăturat „dosarului" Monte Carlo. **Prima :** de la Muzeul de istorie a municipiului București am obținut o ilustrată, care reliefează din plin frumosul stil românesc al clădirii. **A doua :** pensionarul Ion Beldiman mi-a declarat că în copilărie, tatăl său, fost maistru zidar, îi arăta adeseori restaurantul de pe insulă, subliniindu-i cu mîndrie contribuția ce o adusese pe vremea cînd a lucrat sub îndrumarea lui Mincu.

Două informații și o imagine despre o operă arhitectonică dispărută ! Toate trei reflectă încă una din enigmele Cișmigiului ce-și așteaptă dezlegarea...

Simion SAVEANU

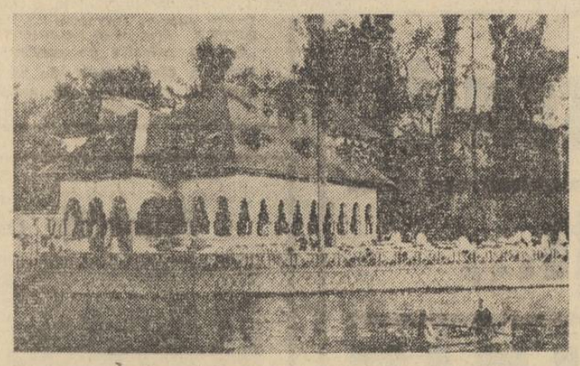

Vechea clădire a restaurantului Monte Carlo

Fragment din volumul „ENIGMELE BUCUREȘTILOR", în curs de apariție la „Editura pentru turism".

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 7 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața ! 8,30 Cravatele roșii 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. Din sumar : „Acordeonul virtuoz". 13,17 „Rime vesele dar și...". 13,42 Muzică populară. 13,57 Desene animate. 14,15 „Un caz extrem de ciudat" — comedie de Dan Tărchilă. 14,38 Cîteva refrene cu Petre Geambașu. 14,48 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea" — comedie cinematografică. 15,36 Antologie umoristică TV. 16,08 Autograf muzical Raquel Welch. 16,20 Arthur 16,45 Muzică populară. 17,05 Drumuri în istorie. Radu de la Afumați. 17,20 Fotbal. Sportul studențesc—Steaua (divizia A). 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 Reportajul săptămînii. O zi la Veneția. 20,30. Filmul „Folies Bergère". Cu : Maurice Chevalier, Merle Oberon, Ann Sothern. 21,50 Romanțe mereu tinere. 22,00 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 11,00—13,00 Concert simfonic. 20,10 Eroi îndrăgiți de copii : Jacek. 20,40 Panoramic științific. 21,05 De pe scenele lirice ale țării. 22,00 Mannix (reluare).

LUNI 8 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limbă franceză. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi, județul Teleorman. 18,20 Cămin nou. 18,40 Duete comice din operete. 19,00 Ecranul. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii : De-a colindat aceste locuri, cineva. 20,10 Mai aveți o întrebare ? Aviația — astăzi și mîine. 20,45 Interpretul preferat : Maria Lătărețu. 20,55 Revista literar-artistică TV. 21,35 Fîntîna turmelor (I). Ecranizare după piesa lui Lope de Vega. 22,20 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Arthur 20,25 Ansamblul folcloric al Uzinei de autocamioane din Brașov. 20,50 Tele-enciclopedia (reluare). 21,30 Telex 21,35 Viața economică a Capitalei. 21,55 Șase zile din țară-un an. Balet pe muzică de Anton Webern. 22,10 Cărți și idei.

MARȚI 9 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Telescoala. 10,00 Telex. 10,10 Revista literar-artistică TV. 10,30 Filmul Anna Karenina. 12,00 Telejurnal. 16,30—17,00 Lumea copiilor. 17,30 Curs de limbă germană. 18,00 Telex. 18,05 Artă plastică : Dimitrie Paciurea. 18,20 Muzica. 18,40 Ghișeul. 18,55 Timp și anotimp în agricultură. 19,10 Patrie, pămînt de aur. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Reflector. 20,25 Telerecital Irina Răchițeanu-Sîrianu. 22,00 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Daktari. 20,25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20,45 Formații studențești laureate la Concursul de muzică de cameră de la Brașov — ediția 1973. 21,10 Telerama. Omul, marea și.. micul ecran. (IV). 21,35 Telex. 21,40 Vinul roșu. Reluarea ultimului episod.

MIERCURI 10 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Telescoala. 10,00 Telex. 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10,35 Telecinemateca pentru tineret. Lupoaica. O producție a studiourilor bulgare. 11,50 Interpretul preferat. 12,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă. 18,00 Telex. 18,15 Steaua polară 18,35 Festivalul jocului fecioresc din Transilvania. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Trofeul Carpați la handbal feminin. România — Ungaria (repriza a II-a). 20,30 Telecinemateca. Ciclul „Regizori contemporani" : Elia Kazan. „La est de Eden". 22,25 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 O viață pentru o idee. Dimitrie Pompeiu. 20,30 „De la cumpănă, la vale...". 21,00 Omul de lîngă tine. Flori pentru Bărăgan. 21,20 Telex. 21,25 Soliști și formații vocal-instrumentale. 21,55 Din lirica universală : Lumina din sonet 22,10 Armonii intime.

JOI 11 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 Curs de limbă germană. 10,00 Telex. 10,05 Telecinemateca. 12,00 Telejurnal. 16,00—17,00 Telescoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex 18,35 Din țările socialiste. 18,45 Întrebări și răspunsuri. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Seară pentru tineret. 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17,30 Telex. 17,40 Telecinemateca pentru copii. Pero și prietenii săi. 19,05 Divertisment muzical. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concert simfonic. 21,35 Dialog.

VINERI 12 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă franceză. 9,30 Curs de limbă rusă 10,00 Telex. 10,05 Patrie, pămînt de aur. Program de cîntece. 10,15 Istoria filmului sonor. 11,45 Muzică populară 12,00 Telejurnal. 16,00—17,00 Telescoală. 17,30 Curs de limbă engleză. 18,00 Telex. 18,15 Cunoașteți legile ? 18,30 Atenție la... neatenție ! 18,50 Revista economică TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Studioul de poezie. 20,25 Prim plan : Învățătoarea din deltă. 20,50 Filmul : Atenție, samurai ! Producție japoneză 22,15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Reportajul săptămînii. O zi la Veneția. 20,20 Pagini muzicale de mare popularitate. 20,50 Telex. 20,55 Mai aveți o întrebare ? 21,30 Gala maeștrilor. Elena Cernei. 22,05 Biblioteca pentru toți. Al. Davila.

SÎMBĂTĂ 13 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Parada sporturilor. 9,30 De la alfa la omega 10,00 Telex. 10,05 Gheorghe Zamfir și formația sa. 10,45 Bucureștiul necunoscut. 11,00 Cărți și idei (reluare). 11,20 Teatru scurt. Proineteu de Eschil. 12,00 Telejurnal. 16,05 Caleidoscop cultural-artistic. 16,25 Avanpremieră. 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Medalion muzical Titiana Mihali. 18,35 Desene animate. 18,45 Telegloh. Itinerar sugerat. 19,10 Cu de inițiative, 52 de săptămîni. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Trofeul Carpați la handbal feminin : România — U.R.S.S. 20,30 Tele-enciclopedia. 21,20 Mannix. 22,10 Telejurnal 22,40 Personaje celebre din operete.

PROGRAMUL II : 16,00 Marea iubire a lui Balzac. 16,50 Momente coregrafice. 17,05 Universitatea TV. 17,40 Telex. 17

JURNAL HELLENIC (XXI)

PINII DIN OLYMPIA

de Pop SIMION

O bisericuță a fost ridicată pe locul unde își avusese Phidias atelierul din Olympia. Este cel mai înalt omagiu care se putea aduce marelui sculptor, este glorificarea puterii atotbiruitoare a creației, este sanctificarea acesteia. Memoria noastră însetată de simboluri se ornează frumos cu acest act de mare pioșenie, care atestă prețul maximal pe care îl aveau artele în ochii celor din vechime. Și nu atît artele pe cît ideea de frumos. Și nu atît Phidias pe cît ceea ce însinuase acesta în contul duratei. Și nu atît magnifica statuie a lui Zeus pe cît vraja mitologică ce-i incumbă. Carevasăzică, Frumosul-Durata-Mitul, splendidă trinitate care spune mult privitor la structura, echilibrul, limpiditatea și expresia de sine a spiritului hellenic, rămase intacte pînă azi.

Și cum arăta gigantica statuie, considerată triumful sculptural al tuturor timpurilor? Nimeni nu știe exact. Nici o aschie nu s-a păstrat din această minune. Și totuși omenirea, secolii, civilizațiile o evocă cu lux de amănunte. Poate tocmai pentru că nu a putut și nu poate fi pipăită. Ne sprijinim exclusiv pe un soi de adorație potențială, care ne incendiază alb, ne iradiază celulă cu celulă, surclasînd (poate) realitatea însăși, care trece, iată! pe plan secund. Este miracolul reamintirii, adică proiecția succesiv mărită a ceea ce ni se pare că ar fi putut (și foarte probabil) să fi fost. E fenomenul Blow-up. *Deducem de aici: important este nu că gigantica statuă a existat în chip real ci faptul că și-a generat „climatul" (legenda, aura, mitul) unei existențe, pe care noi să o reproducem cu nesaț și dalbă frenezie. Este ceea ce se întîmplă, de peste douăzeci de secole, cu statuia hriselefantină (de aur și ivoriu) a lui Zeus, considerată a fi apogeul artei lui Phidias și întîia dintre cele șapte minuni ale lumii.*

Mirobolanta operă a fost hiperbolică, din toate punctele de vedere, pe măsura fanteziei noastre. Vom accepta, așadar, că înălțimea ei (cu piedestal cu tot) atingea 14 metri; că volumele giganticei statui erau de șapte ori mai mari decît talia obișnuită a omului; că Zeus așezat în tron, n ar fi avut loc să se ridice în picioare, gigantesca lui statură ar fi străpuns cupola templului (Strabon); că zeul zeilor purta pe creștet o coroană împletită din ramură de măslin, ofevrerie de argint masiv, bătut mărunt cu ciocanul; că părul inelat și sandalele lui Zeus erau de aur; că sceptrul pe care îl ținea în mîna stîngă — simbolul nemărginitei lui puteri — era lucrat dintr-un amalgam de metale, toiag fastuos, în capătul căruia era fixat un vultur; că masivul tron era alcătuit din ivoriu, aur, abanos și o adevărată cascadă de pietre prețioase, care dădeau contur scenelor legendare care decorau volumele; că fața teribilului Zeus, pedepsitor al tuturor nedreptăților, era stăpînită de un calm olympian, fascina prin puritatea expresiei, prin lumina și siguranța ce o degajau (motiv ca poetul Filip din Salonic să exclame: „una din două: fie că Zeus a pogorît pe pămînt pentru a-și revela în fața ochilor tăi trăsăturile, fie că tu, Phidias, te-ai urcat la cer pentru a le zări").

Mă aflu în partea de răsărit a așezării Olympia, în vatra rectangulară a bisericuței bizantine care a fost ridicată (în secolul V al erei noastre) pe locul unde fusese atelierul lui Phidias. Pe locul unde a fost templul de trudă al acestui mare lucrător. Pe locul unde s-a zămislit statuia, pustiitor de frumoasă, a lui Zeus. Cît timp am stat pe locul sacru, puține minute, timpul a vibrat neobișnuit de tare, clipa s-a dilatat nebună și starea de adorațiune — care nu mă atinge, în genere — se instală în mine ca o băutură tare coborînd, treaptă cu treaptă, în largi și lente volute, spiralat. Munții Kronios erau verzi-albaștri, pinii din Olympia cîntau neobișnuit de tare — miliarde de țitere — iar eu simțeam nevoia acută să ies în dreptunghiul arenelor, pe stadionul unde s-a oficiat-statuat cea mai frumoasă realitate umană din cîte a cunoscut omenirea: Opriți războaiele! Am intrat în zodia marilor jocuri sacre din Olympia!

Editura muzicală „Schmitt music centre" din Mineapolis și-a comandat o reclamă originală. Pe fațada clădirii, unde-și are sediul a fost amplasată o parte a partiturii unei compoziții populare a lui Maurice Ravel.

VLADIMIR Alexandrovici Bobrițki din Moscova este deținătorul unei colecții „cosmice". Pasiunea a început odată cu primul zbor interastral: ceasuri, brichete, tabachere, fluiere muzicale, mini-rachete confecționate din os, piatră, chihlimbar, masă plastică, portrete ale cosmonauților, mărci poștale, etichete, ilustrate, toate acestea vorbesc direct sau indirect de pătrunderea omului în spațiul cosmic. Colecția însumează peste 10 000 de exponate.

O expediție alcătuită din navigatori din Canada, S.U.A., Anglia, Spania, Mexic și Ecuador va parcurge pe plute distanța America de Sud — Australia în 5—6 luni. În imagine: una din plute pregătită pentru această călătorie îndrăzneață.

ROGER BIGNEL susține că la ferma tatălui său din apropierea orașului australian Hobart crește o sfeclă avînd o lungime de 55 cm. și o greutate de aproximativ trei kilograme.

O fotografie care ar putea da impresia unei familii fericite. Dar, în realitate, situația este destul de gravă. Este vorba de soții Knuckles din orașul Indianopolis (S.U.A.) a căror fiică, Laura (1 ani), s-a născut cu mușchii toracelui complet atrofiați, ceea ce o împiedică să aibă o respirație normală. După ce au ținut-o într-un plămîn artificial, medicii au sfătuit părinții să încerce să-și salveze fiica eliberînd-o din aparat (singura posibilitate de a putea supraviețui). O încercare grea, neobișnuită, care trebuie supravegheată cu multă grijă, astfel încît capacitatea respiratorie a fetiței (în prezent redusă cu 50 la sută) să revină încet, încet la normal, astfel ca Laura să poată păși în rîndul copiilor normali.

„CRIZA ENERGIEI" REALITATE SAU FICȚIUNE?

• Păreri contradictorii privind bogăția surselor de energie de pe glob • O analiză lucidă înlătură temerea față de o penurie a rezervelor mondiale • Se impune revizuirea actualelor opțiuni în materie de resurse energetice • „Reintoarcere spectaculoasă" spre cărbune • O problemă mereu actuală — limitarea risipei de energie

NU DE MULT, guvernatorul statului New York, Nelson Rockefeller, a propus adoptarea unei legi, ale cărei efecte să se extindă pe întreg teritoriul S.U.A., potrivit căreia viteza maximă a automobilelor să fie de numai 55 kilometri pe oră. Principalul argument nu este, așa cum s-ar crede, faptul că, astfel, s-ar micșora numărul accidentelor rutiere. După cum a declarat autorul propunerii, limitarea vitezei autovehiculelor s-ar concretiza în... reducerea consumului de benzină cu aproape două procente. Este numai unul din exemplele ce ilustrează îngrijorarea ce a cuprins unele cercuri economice occidentale, mai ales americane, cu privire la un fenomen prezentat ca iminent, anume „criza energiei". Reflectată prin panică, iluzii sau obsesii, aceasta ocupă tot mai mult spațiu în unele publicații de peste ocean și concentrează atenția cercurilor politice sau de afaceri.

SEMNALELE DE ALARMĂ venite din Statele Unite au cuprins și unele țări vest-europene. Ținînd cont că S.U.A. dispune de vaste bogății energetice, cu precădere petrol, situația pare cel puțin paradoxală. De aici, întrebarea: **Este, cu adevărat, vorba de o criză a energiei?** Darea unui răspuns implică o largă sferă de aspecte: volumul actual al rezervelor mondiale de combustibil, cercetările pentru folosirea altor surse energetice, decît cele „tradiționale", concurența între companii, diferendele între țările producătoare și cele importatoare, legate de cuantumul prețului de desfacere a „aurului negru" și a derivatelor acestuia.

POTRIVIT unor declarații **discrepanța din ce în ce mai mare dintre necesități și oferte este un element cert ce duce, indubitabil, la concluzia că o criză energetică — și, în primul rînd, cea a resurselor petroliere — este iminentă.** Se afirmă chiar că potențialul de resurse al pămîntului ar fi în curs de epuizare, cum ar fi cazul petrolului unde rezervele ar mai ajunge, în ritmul actual al consumului, pentru... cel mult două decenii. Asemenea susțineri sînt, însă, tot mai mult contestate de mulți experți și comentatori care demonstrează că este vorba de simple „jocuri financiare" cu implicații economice, comerciale și, din ce în ce mai pregnant, politice. „Criza de energie mondială este o ficțiune, scrie M. A. Aldeman, profesor la Institutul de tehnologie din Massachusetts. Dar credința în această ficțiune este o realitate care determină pe oameni să accepte prețuri mari la petrol ca fiind impuse de natură, cînd, de fapt, ele sînt stabilite prin înțelegeri secrete" Este clar, susține specialistul american, că trebuie avute în vedere schimbările intervenite în procedeele de evaluare. Pentru că, **dacă în 1925 rezervele mondiale de petrol erau estimate la 23 miliarde barili, iar în 1950 la 76 miliarde barili, în prezent aprecierile cele mai pesimiste ajung la 500 miliarde barili.** Iată, deci, că o analiză lucidă înlătură perspectiva unei penurii de petrol în următorii 20 de ani. În plus, **majoritatea oamenilor de știință sînt de părere că subsolul ascunde multe resurse nereperate încă, sau a căror explorare geologică s-a făcut superficial.** O dovedesc cu prisosință „redescoperirile" ce privesc importante zăcăminte în Brazilia, Africa, Scandinavia ș. a. În Statele Unite, unde se poate spune că a fost lansată teoria crizei energiei, mulți comentatori sînt de părere că, dacă rezervele „dovedite" sînt, într-adevăr ușor diminuate, unele din cele peste două milioane puțuri petroliere forate existente la începutul anului acesta fiind într-o oarecare măsură, „exteneuate", se pot obține, totuși, importante compensații prin darea în exploatare a zăcămintelor din Alaska.

PROBLEMA REALĂ este alta, afirmă observatorii străini. Petrolul este, deocamdată, sursa de energie cea mai puțin costisitoare. Se remarcă, însă, tendința de a se limita extracția pentru a se menține prețul. Într-un fel, nota un ziarist de peste ocean, există o criză dar ea vizează nu sursele de energie, ci sistemul financiar occidental. Iar săptămînalul francez „L'Express" merge mai departe atunci cînd scrie: „Se demonstrează cît este de riscant să mizezi totul pe o unică sursă de energie — petrolul — pe motiv că la un moment dat aceasta este și ieftină și abundentă". Așadar, ceea ce peste ocean se cheamă „criza energiei" nu este altceva decît o consecință a confruntării de interese între producătorii și exportatorii de „aur negru". Puși în fața necesității unei raționalizări temporare a consumului, aceștia din urmă descoperă o altă necesitate — aceea a gospodăririi mai atente și mai diversificate a resurselor energetice. Cu alte cuvinte, factorii responsabili au luat cunoștință de problemele pe care pînă acum le neglijau.

REALITATEA DOVEDEȘTE că bilanțul energetic al umanității nu poate da naștere la semnale alarmante. Ceea ce se pune în discuție este revizuirea actualelor opțiuni în materie de energie. „Criza" petrolului poartă în sine propria soluționare. De-a lungul anilor, țițeiul, fiind mai ieftin, și-a eliminat concurenții, din rîndul cărora se detașează cărbunele. Scumpindu-se, de aici înainte va determina căutarea unor noi surse de energie, competitive. De pe acum se folosesc energia nucleară, forța mareelor, căldura solară, energia geotermică, hidrogenul lichid. Dar, utilizarea acestora atrage după sine soluționarea multor probleme de ordin tehnic și financiar. Iată de ce, **după opinia savanților se pare că asistăm la o „reintoarcere spectaculoasă" spre cărbune, care-și va începe „adevărata carieră".** Argumente sînt suficiente. Cantitățile existente sînt cu adevărat gigantice. După unele estimări, rezervele actuale pot acoperi, la nivelul consumului prezent, nevoile a trei secole. **Energia conținută în cărbune este evaluată ca fiind de 20 ori mai mare decît cea pe care o pot degaja hidrocarburile.** Savanții vorbesc de o altă problemă actuală și anume necesitatea orientării cercetărilor spre limitarea risipei de energie. **S-a calculat că, în prezent, numai 50,3 la sută din energia primară este utilizată. Deci, aproape jumătate se pierde, constituind, totodată, o importantă sursă de poluare. Principalul „teren" de irosire a energiei îl constituie automobilul, al cărui randament energetic este, după unele statistici, de 10—25 la sută. Și, un alt exemplu cît se poate de edificator: un bec utilizează numai circa patru procente din energia potențială existentă în combustibilul care alimentează o termocentrală, pentru a face filamentul incandescent.**

IATĂ, DECI, că, în realitate, semnalele de alarmă privind așa-zisa criză a energiei se dovedesc exagerate. Fără a subestima unele aspecte ale chestiunii, care se dovedesc a fi de actualitate, **majoritatea experților înclină spre concluzia că omenirea posedă resursele necesare pentru a-și satisface nevoile de energie prezente și viitoare Perspectivele se dovedesc favorabile abordării secolelor următoare cu rezerve substanțiale de furnizori de energie.** Pe de altă parte, să nu uităm că energia nucleară, folosită în slujba omului, sau alte surse încă necunoscute în prezent, care vor fi, indiscutabil, descoperite de geniul uman, vor da omului posibilitatea de a depăși, în timp, propria imaginație.

Ion STOICA

Întîmplări adevărate

AVIATOR DE OCAZIE

Un avion cu direcția Alaska se afla pe traseul său aerian. Avea la bord butoaie cu apă și un singur pasager — un bătrînel ce dormita. Trezindu-se pe neașteptate, pasagerul a intrat în cabina pilotului unde a putut constata cu groază că pilotul era mort. Încetase din viață în urma unui atac de cord. Revenindu-și din spaimă, pasagerul și-a adus aminte că în urmă cu 62 de ani fusese membru al unui club sportiv de aviație. Umblînd la instalația de radioemisie-recepție, intră în legătură cu cel mai apropiat aeroport și descrise situația în care se afla. Cu ajutorul indicațiilor primite, reuși să aterizeze cu micul său aparat de zbor în bune condițiuni.

LA PESCUIT DE... CROCODILI!

Margareta Vemping, locuitoare a unei insule aflate în zona suedeză a Mării Baltice, pornise la pescuit. Pe neașteptate i-a barat drumul un crocodil mic .Îmi vine să rid de unii ce se cred că au haz — își zise ea. Nu mă sperie un crocodil de plastic". Dar crocodilul „de plastic" se dovedi viu și chiar pornit pe isprăvi crocodilicești. Fără să-și piardă cumpătul, pescărița se descurcă cu mînciocul ce-l avea în tolba ei. Cum a nimerit animalul tropical în grupul de insulițe mici și stîncoase din Marea Baltică? Nu departe, un oarecare Lundberg își amenajase o crescătorie de crocodili într-un mic bazin. Din cauza ploilor, apa din bazin a crescut și un pui de crocodil a pornit în explorare.

„Norocoasa" de pe Coasta de Azur

• La cazinouri, cîștiguri care nu țin seama de hazard... • O cîștigătoare suspectă • Smokinguri cu buzunare cusute — o măsură insuficientă? • De ce s-a bîlbîit casierul

O FEMEIE ÎN VÎRSTĂ de 72 de ani cîștigă în fiecare seară, dar absolut în fiecare seară, la ruleta „Casino-Club"-ului din Nissa! La poliția franceză informația stîrnește interes. Să fie vorba de o coincidență extraordinară? Hazardul să-i fie oare atît de favorabil jucătoarei? Sau, poate, la mijloc este vorba de altceva?

SPECIALIȘTII în cazinouri și curse de cai ai poliției s-au deplasat pe Coasta de Azur — ca în fiecare sezon estival — și și-au propus să verifice și informația privitoare la norocoasa pasionată de ruletă. Într-adevăr, împotriva logicii și al oricărui calcul al probabilităților, ea era continuu cîștigătoare...

CINE ERA JUCĂTOAREA atît de favorizată de sorți? O femeie prezentabilă, calmă, cu o comportare demnă, care aproape nu se îndura să se ridice de la masa de joc. Unele investigații au permis poliției să afle cîteva amănunte despre trecutul ei. Cunoștință veche a cazinourilor de pe Coasta de Azur, d-na X (presei nu i s-a comunicat numele ei) a hotărît în anul 1955 să nu mai intre în casele de joc: pierduse prea mult și îi era teamă de un atac de inimă. După cîțiva ani, a început însă din nou să frecventeze ruletele. Și cîștigă mereu de cele mai multe ori sume mici, dar cîștigul e continuu...

DUPĂ O SUPRAVEGHERE DISCRETĂ de cîteva zile, polițiștii în civil au reușit să descopere misterul. D-na X se așeza întotdeauna alături de crupieri. De fapt, preferații ei erau doar doi crupieri. Cînd colectau mizele pierzătoare ale jocului și dădeau cîștigurile cuvenite celor ce anticipaseră numerele și combinațiile cîștigătoare, aceștia, adesea împingeau, cu proverbiala lor rapiditate, o masă de jetoane și jucătoarei în vîrstă de lîngă ei. Fie că și ea ghicise numerele, fie că nu pariase cifrele indicate de bilă. Totul decurgea atît de rapid încît cei din jur nu apucau să observe că, de fapt, bătrîna nu avea dreptul la banii pe care îi primea. D-na X era complicea celor doi crupieri... Și, din sumele primite, ea le dădea acestora o parte, întîlnindu-se în afara cazinoului (în timpul în care sînt în exercițiul funcțiunii, crupierii sînt obligați să aibă cusute buzunarele de la smokinguri)...

INSPECTORII SPECIALIZAȚI în cazinouri și curse de cai au reușit să depisteze la sfîrșitul acestei veri și un alt gen de escrocherii practicate pe Coasta de Azur.

...Casierul cazinoului de la Juan-les-Pins a fost invitat, pe neașteptate, să răspundă polițiștilor:

— Aveți bani asupra dv?

Casierul a pălit și a început să se bîlbîie. Conform regulamentului, el nu era obligat să aibă buzunarele cusute. Dar, în timpul orelor de serviciu, nu avea voie, să aibă bani asupra sa. Or, cînd i s-a cerut să pună pe masă tot ce avea în buzunare, casierul a scos nu mai puțin de 2 450 franci!

Cum au ajuns acești bani în posesia sa?

Procedeul era destul de simplu. La ora deschiderii saloanelor, casierul avea asupra sa o sumă oarecare în bani, și jetoane. În timpul jocului, el schimbă fie jetoane pentru bani, fie bani pentru jetoane. Uneori, în afară de jucători, vin să schimbe și crupierii care au adunat o cantitate prea mare de jetoane. Or, atunci cînd crupierii îi aduceau un număr de jetoane, casierul restituia o sumă de bani mai mică decît valoarea jetoanelor. Și diferența o punea în buzunar, împărțind-o cu complicii săi...

DE PRETUTINDENI

IN NORDUL AMAZONIEI, în apropiere de frontiera cu Guyana, unde va fi construită a doua magistrală rutieră de tip transamazonian — „Perimetrul nord" — sălășluiesc indienii nereyo-nereyana, un trib extrem de periculos. Acest trib, care nu a intrat niciodată în contact cu omul alb, și care ar putea ataca pe cei ce vor lucra la „Perimetrul nord", constituie o problemă serioasă pentru Fondul național al indienilor (F.U.N.A.I.). Organizația a ținut să aducă la cunoștință celor ce lucrează la axul rutier că vor trimite o expediție care va încerca să intre în contact cu acești indieni. S-ar putea ca membrii expediției să apeleze la tribul „Tyros", pentru a putea stabili o legătură cu vecinii lor, nereyo-nereyana.

SPITALUL stomatologic din orașul Perth, Australia, a luat inițiativa de a organiza un serviciu la... domiciliu. O mașină special amenajată se deplasează la domiciliul pacienților care cer acest lucru și le oferă asistența necesară.

Serena Wilson, o întreprinzătoare balerină havayană rămasă... șomeră, la New York, a avut o idee ingenioasă. Ea a deschis o școală la care „predă" mișcările clasice, folosite de dansatoarele din Polinezia. Se pare, că aceste mișcări, au darul de a menține „silueta" și de a dărui cît mai multă... grație.

„Elevele" au... năpădit școala, în ciuda vîrstei și a citorva, cam multe kilograme, în plus.

Eternă iluzie... Ultima din dreapta e — bineînțeles — frumoasa havayană.

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (8)

AMALGAMUL DE RUINE

de Al. CORNESCU

La Nam Dinh, capitala provinciei Nam Ha, clima mi s-a părut mai suportabilă. Apropierea oceanului făcea să pătrundă pînă aici o briză binefăcătoare.

Orașul în sine — cel de-al treilea ca importanță, după Hanoi și Haiphong — și-a plătit rangul cu bombardamentele neîntrerupte care au distrus aproape în întregime viața sa economică, mare parte din spațiul de locuit, drumuri și edificii publice. Ca și un alt mare oraș al provinciei, Phu Li, din care se mai pot vedea astăzi numai citeva poduri înnegrite de fumul incendiilor. Încolo doar locuințele improvizate, în care se adăpostesc vremelnic sinistrații, practic o mare parte din populația orașului.

La Nam Dinh, distrugerea a fost metodică: ea n-a urmărit să radă orașul de pe suprafața pămîntului, ci să-l paralizeze, să-l facă inapt de a mai trăi.

Numărînd 170 000 de locuitori, Nam Dinh este sau, mai bine zis, era un puternic centru industrial profilat pe producția textilă și construcția de mașini, pe fabricarea sării prin evaporarea apei oceanului — jumătatea producției de sare a întregii țări —, pe prelucrarea produselor agricole și a peștelui. Din toate acestea, n-a mai rămas aproape nimic.

Combinatul textil, bunăoară, a fost distrus într-o proporție mai mare de două treimi. Această veritabilă uzină, cu 14 000 de muncitori, care realiza cea mai mare parte din necesarul de pînzeturi al țării, se înfățișează sub forma unui imens cîmp de fiare contorsionate, de grămezi de moloz și turnuri dărîmate, rămase în poziții neverosimile. Sînt avertizat să umblu cu atenție, deoarece în perimetrul combinatului se mai află încă bombe neexplodate sau cu explozie întîrziată care, din cînd în cînd, fac victime. Numai asupra Combinatului au fost îndreptate 47 atacuri aeriene, lansîndu-se un mare număr de bombe. Un calcul făcut ulterior a dus la o cifră unică în istoria războaielor: a revenit cîte o bombă pentru fiecare 2,5 muncitori ai combinatului.

Practic, din producția obișnuită de 60 milioane metri de țesături pe an, acum nu se realizează decît mai puțin de jumătate. În vechiul local funcționează doar cîteva secții de război de țesut, o vopsitorie și o uscătorie, care, printr-o minune, au rămas în picioare. În rest, mașinile care mai pot funcționa, au fost evacuate în diferite localuri mici, improprii, unde totuși lucrul continuă.

Străbătînd vastul teritoriu al Combinatului, de fapt un amalgam uriaș de ruine, te întrebi de unde se poate începe pentru a reda vieții tot acest organism productiv. Întrebare, fără răspuns, deocamdată, fiindcă numai demolarea și înlăturarea ruinelor mi se pare o treabă foarte îndelungată. Mi se relatează că textiliștii care n-au unde lucra acum, sînt antrenați în această acțiune. I-am văzut, într-adevăr, cocoțați pe grinzi și ziduri sfîrbe, încercînd să realizeze ceva cu ajutorul unor unelte improvizate. Munca înainta, în aceste condiții, cu pași de melc, fără spor. Combinatul acesta, mi se spune, va trebui să producă din nou, la parametrii săi obișnuiți și necesitatea este absolut clară. Cînd însă, cu ce mijloace, asta încă nu se știe...

Ca pretutindeni, și aici cele trei decenii de război și-au lăsat amprenta nu numai pe construcțiile distruse ci și în conștiința oamenilor. S-a creat un anumit fel de a gîndi, mai ales prin prisma războiului, deși, de cîteva luni, e pace. Mi se povestește, nu fără mîndrie, că au fost înzestrați cu patru tunuri antiaeriene cu reglare electronică. Cum nu știau să umble cu complicata aparatură electronică, au tras ochind în mod clasic și o dată au nimerit. Slabă consolare, gîndesc, dar oamenii sînt bucuroși să povestească această întîmplare, pentru care sufletele celor de aci continuă să vibreze.

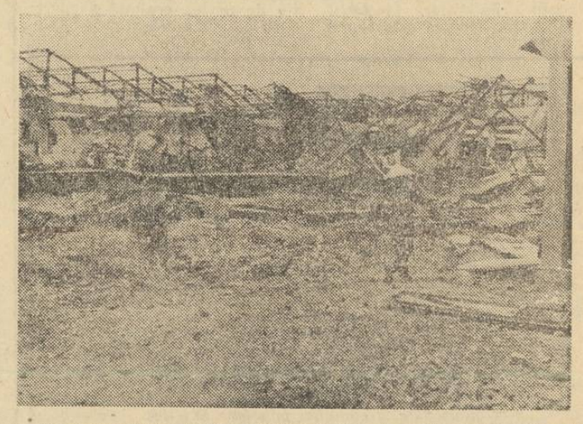

...Un imens cîmp de fiare contorsionate, de grămezi de moloz și turnuri dărîmate, rămase în poziții neverosimile...

Peste treizeci de ani de război înseamnă o generație care a încheiat cu cele lumești, o alta care a ajuns la maturitate, o a treia care-și croiește abia drumul în viață, mai sînt și copiii — cu toții trăind sub semnul măcelului pe care au fost obligați să-l suporte. Și asta lasă urme adînci nu numai prin orașele și satele distruse, nu numai prin nenumăratii morți și răniți, ci, și mai ales, în inimile oamenilor sîngerînd de această urgie neîntreruptă. Cît timp va trebui pentru a fi înlăturate ruinele și a reconstrui țara? Nimeni nu știe exact dar toată lumea este convinsă că nu va dura foarte mult. Drumul pînă la conectarea conștiinței umane la noile realități, sperăm definitive, ale unei vieți normale, va fi însă, cu siguranță, mult mai lung și mai greu.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (VII)

de Eugen BARBU

Fluturele, în alte interpretări, ar fi simbolul resurecției și dacă îl asociem cu *vinătoarea minunată* care înseamnă moartea, totul pare perfect explicabil. Mai există la Alexandru o trimitere asiatică prin asociație cu *crizantema* care în lumea chino-vietnameză înseamnă *toamnă* și *longevitate*. Sigur că implicațiile aglomerate spre care sîntem trimiși au foarte puțin a face cu versul curgător, uneori greoi al poemelor din „Imnele bucuriei", dar, repetăm, fără descifrarea sensurilor absconse, poetul în cauză rămîne criptic pentru marele public. În alte locuri, cum ar fi în Congo, într-un apolog *fluturele* este asociat cu *sufletul*, după cum în psihanaliză, același element semnifică *renașterea* în alte forme a vieții. Și așa mai departe...

Dar să vedem la ce altitudine se mai află poetul...

Foarte frumoasă este poezia „Prea iubire": *„E-atita jale-n casa mea / În noaptea asta fără știre / Un inger tînăr a murit / De prea multă neprihănire / E-atît de alb și-atît de sfînt / Și-atita de fără de moarte / Îl țin în brațe minunat / Veste fierbinte de departe / Aici sînt ochii / Graiul lor / Al astrului în nerăbdare* (extraordinar vers!) *Gata de a fi și răsări / Și răsărit de a dispare / Ce vrei cu mine? Ia-mă! Sunt / Ce poate vremea să-mplinească / Decît această noapte grea / În veci să nu se mai sfîrșească".*

Aici măestrie lirică este perfectă și regret că Ioan Alexandru nu se exercită mai des pe stadii mai scurte, unde respirația versului e lejeră și nu mai are aerul cășnit din alte locuri unde numai persistența temei nu salvează de o vagă monotonie poemele.

„Lumina neapropiată" mi se pare însă pivotul întregului volum. Iată tot textul care iradiază de o mare temeritate și perfecțiune: *„Lumină te slăvesc și cînt / Fără să știu de ce lumină / Lumini tot vin și se depun / Lumină sunt răsfrîntă în lumină / Unde sînt frații unde voi / Eu însumi parte în lumină. N-a mai rămas nimic din noi / Sorbiți cu toții în lumină / Unde sunt frații unde voi / Iubite mari de altădată / Aveați în mersu-ntunecat / O gălăgie minunată* (nemaipomenit spus!) *Unde sunt pruncii, voi părinți / Și satele acelea spînzurate / De clopotul departe răstignit / Pe funii de cenușe luminate / Lumini lumină mă-mpresor / Ori încotro e Liniște lumină / Pe zare stoluri mari cobor / De păsări uriașe de lumină / Prin crăpătura ușii curg / Tărîni albastre de lumină / Ferestrele sunt roase-n nopți / De valuri desplетite de lumină / Izbește tunet biciuind / Cu bice de văpaie luminoasă / Straturi se-așternd lumini lumini / Lumină lină luminoasă / Calc pe morminte de lumini / Furtuni pe mări de veșnică lumină / Ninge cu crini și plouă neîntrerupt / Cu trupuri mari de îngeri de lumină / Semințe strălucii cît munții cresc / În glii de limpede lumină / Nu se mai poate tăinui nimic / Căci totul e o taină în lumină / Pămîntul nu-i decît lumini / Aprins la sînul tău lumină / Oasele noastre luminînd / În noaptea oarbă de lumine / Cad fluturi mari cît lacurile grei* (ce comparație unică!) *Pe umerele mele de lumină / Flămînd mănînc din faguri de lumini / Și sîngele în mine-i de lumină / Mierea luminii curge pe pereți / În cosmosul acesta de lumină / Lapte albastru clocotind / Lumină limpede lumină / E-atîta liniște lumini / E-atîta noapte de lumină / Că trupul meu a-nmărmurit / Și nu mai pot să umblu de lumină* (extraordinar vers!) */ Crengi grele de lumină lin / Fosnesc în veșnică lumină / Țesut e universu-ntreg / Din pînze groase de lumină / Din fiece clipăt de ochi / Cîte-o columbă cade luminoasă / În codri înfloriți divini / Din noaptea asta luminoasă / Orice-ndrăznesc a și-nflorit / În zarea ta de trandafir lumină / De-ajuns un roi să îl privesc / Și curg miresme groase de lumină / Lumină-i fiecare prunc / Ce trece luminos pe lîngă tine / C-o luminare tremurînd / Spre cimitirul de lumine / Lumină leagăn leac lumini / Laur și luntre legămînt lumină / Lacrimă limpede în leat / Lumină lină din lumină / Lumină lină luminie / Lumină nemailuminînd / Lumină nu-i decît orbia / Ce leagă cerul de pămînt / A fost un om a fost un an / Ioan lumină din pustie / El nu era lumina doar venea / Lumină lină-n luminie / Pe urma lui creșteau lumini / Și-n cale izvorau lumine / Și a pierit fiind sorbit / De nebunia din lumine".*

Vorbeam la începutul serialului nostru despre tehnica muzicală a lui Ioan Alexandru, despre persecuția temelor pe care poetul o folosește cu o insistență diabolică. Iată demonstrația făcută...

În „Veghe" se simte influența blagiană pură: *„Aștept să înceteze acest vînt / Și să pogoare noaptea pe cîmpie / S-aud corăbiile cum se-ntorc / Pline de oase din pustie / Aștept o mină din înalt / Să-mi bată nopțile la ușă / Să-mi picure pe poartă-n zori / semnul de sînge și cenușă / Aștept să vină de pe deal / Caru-ncărcat cu viile răscoapte / Și să înceapă jocul gol / De-a lungul miezului de noapte / Și steaua tu a zorilor de zi / Să te vestești din nou de sărbătoare / Și-acest liman de lut să mi se ia / Cu cer cu tot din mădulare / Aștept ca pîinea ce o frîng / Să mi se facă fluture în gură / Și din paharul ce-l sorbesc / Să-mi sar-un șarpe sub armură".*

„Imnul Vedenie" mi se pare că e atins de aceiași mare perfecție care face citeodată din poem ceva strigător de frumos deși suferă de lungimi: *„Scumpă mamă te văd acolo-n sat / Către ceasul miezului de noapte / Cînd pruncii dorm și lîngă foc / Tu stai cu mîinile împreunate / Și-l rogi pe Domnul șoptind / Un grai ce nimeni nu-l pricepe / Ce se termină veșnic într-un cînt / Abia lăsîndu-și umbra pe perete / Lampa-i trasă, tata-i dus de mult / După mălai cu caii pe cîmpie / Și lupii urlă de flăminzi pe deal / Și-o oaie-n casă fată-ntr-o tipsie / Jarul își lasă laba pe sfîntul zugrăvit / În sticla din icoana singerie / Bezna de-afară se freacă de ferești / Cu mîriit de ger și sărăcie / Dar tu măicuță pe scaunul umil / Acolo pe-ntuneric lîngă vatră / Cu fața aloă ca un simbur sfînt / Ești maica noastră prea curată / Mielul fătat abia îl iei cu grijă-n pumni / Și ud îl storci de nări și de picioare / Cum storși um fost și noi în alte nopți / Născuți aici pe vatră în sudoare / Oaia își trage soartea prin casă singerînd / Și behăie speriată după mială / Și tu o culci îndată jos și-i scoți / Cu sula cleiul din țîța virginală / Apoi bagi sfircul țapăn mielului în gît / Și mielul smulge din rădăcina sacră / Și oaia maică geme behăind / Și pruncii dorm în bunzile de piatră / Și tu măicuță ieși și-aduci din pod / Coșarca plină cu otăvi albastre / Și oaia paște finul crud în ger / Și mielul este pasca Învierii noastre / Apoi se crapă încet de zi / Și mielul răstignit în răsărituri / Își lasă sîngele prin marile zăpezi / Și lupii-l ling flăminzi în hăpături".*

Să ne oprim aici. Magnificul poet nu poate fi încă judecat după părerea noastră. El este inegal, lipsit ades de măestrie dar drumul pe care l-a apucat îl va duce desigur în ciuva ani la acele biruințî cutremurătoare pe care le-au dobîndit după o lungă ucenicie, un Eminescu sau un Arghezi, un Bacovia sau un Blaga. Văd în Ioan Alexandru pe cel mai puternic liric al epocii noastre și nu aștept de cît să aud căzînd lacătele ce-l mai țin de partea cealaltă a marei porți de aur a consacrării totale.

CULORI

ARTA ASIATĂ

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Spirite dintre cele mai autorizate au considerat că unul din fenomenele cele mai semnificative ale acestui secol constă în apariția pe scena istoriei a unor popoare ignorate de conștiința europeană tradițională. Andre Malraux a teoretizat pe marginea destinului Asiei, punîndu-l sub semnul revoluției. China pare că irumpe în istorie, cărțile scriitorului francez descriu procesul de coagulare a uriașei energii populare, prin acțiunea comunistă, puternic ancorată în prezent. Au fost descoperite valorile gîndirii tradiționale a popoarelor din Asia, imensul lor tezaur artistic și potențialul creator. Există astăzi semnele unei largi înțelegeri a lumii, iar oamenii de știință și artiștii, ca și oamenii politici, au găsit posibilitatea unei comunicări mai adînci. Nu mi se pare de loc întîmplătoare sensibilitatea japonezilor la pictura lui Ion Gheorghiu, căruia i-au premiat o grădină suspendată, după cum succesul expoziției Hokusai sau curiozitatea vie față de arta chineză au probat interesul genuin al publicului de la noi față de un alt fel de a gîndi arta.

Trebuie să o spunem deschis: este nevoie de educație a sensibilității și de un efort susținut pentru a înțelege o formă de expresie atît de deosebită de a noastră și un mod de a gîndi arta și realitatea, profund original, lipsit de analogie în Europa. Sînt vreo cincisprezece ani de cînd frecventez cu asiduitate spiritualitatea Extremului Orient și am cunoscut personal pe cîțiva dintre marii sinologi ai lumii, încercînd să găsesc o cale de a descifra limbajul de aluzii și simboluri al artelor asiate. În primul rînd, gîndirea noastră este eminamente expozitivă, de la greci pînă la ultimul demers științific. Spiritualitatea Extremului Orient consideră că defectul cel mai mare al omului este anularea lumii prin sistemul de clasificări, de forme ale spiritului și ale limbajului, necesare comunicării cu mijloace expozitive. Abandonarea lor creează însă dificultăți insurmontabile pentru european. Cum să înțelegi în litera lor, cum să dezghioci înțelesul acelor minunate peisaje de Wang-Wei (pictor chinez din secolul al optulea) cînd știi că fiecare caută de teren, compoziția culorilor și a motivelor, fiecare element, cît de mărunt, are un sens și că, totuși, nu există nici un cod menit să îndrume contemplatorul lucrării? Trecînd la arta japoneză, cum să te apropii de un sul din școala *rinzai*, să spunem, pictat cu minime trăsături de pensulă, parcimonios, avînd un înțeles explicit, contrar celui de pe pînză? Iată o lucrare a lui Sengai (1750 — 1837), care spunea că există o lege „în lipsa de lege" a artei sale. Pictura înfățișează un adept în plină activitate, cernîndu-se chiar, cu alții, într-o dezlănțuire de energie. Explicația afirmă însă că este vorba de o ilustrare a tezei taoiste despre *wu-wei*, starea de ne-activitate, interpretată de multe ori ca ieșire din realitate și pasivitate absolută.

În legătură cu diferențele dintre arte, am găsit o formulare care aparține lui Yasuda Tenzan Roshi, un maestru spiritual din Yamaguchi. Citatul se află în cartea consacrată budhismului japonez de Lucien Stryk, fost student al Universității Iowa, pe unde am trecut, mai mulți români, în ultimii ani. Întrebat asupra spiritului artei japoneze, comparată cu arta occidentală, Roshi a răspuns: „Ceea ce exprimă adevărul cosmic în cel mai direct și mai concis mod — acesta este simburele artei zen. Vă rog să examinați lucrarea „Pescarul și tăietorul de lemne". Dintre toate lucrările lui Sesshu (care a trăit între 1420 — 1506 și a fost unul dintre cei mai mari artiști ai stilului chinez în pictura japoneză n.n.), aceasta este favorita mea. Barca din spatele pescarului vorbește despre profesiunea sa. Legătura de lemne pentru foc ne spune ocupația tăietorului de lemne. Pescarul este creat din trei trăsături de pensulă, tăietorul de lemne din cinci. Nu s-ar putea o mai mare concizie. Și despre ce vorbesc acești doi oameni? Foarte probabil, așa cum sugerează atmosfera lucrării, ei discută despre ceva foarte important, ceva dincolo de suprafața vieții cotidiene. De unde știu? Ei bine, fiecare trăsătură de pensulă a lui Sesshu mi-o spune. (...) Cu siguranță, arta occidentală posedă volume și este bogată, cînd este bună. Cu toate acestea, pentru mine este prea greoi împovărată de ceea ce este dispensabil. Este ca și cum artistul ar încerca să ascundă ceva, în loc să revele". Să înțelegem bine, nu este vorba de o antiteză, ci de precizarea unor resorturi specifice. Arta orientală nu-și găsește sensul în propria realitate, ci este un mijloc de a comunica un „adevăr cosmic". Artistul este mai umil, știind cît de necuprins este acest adevăr. Pentru a pătrunde lucrul său trebuie deci mai întîi să fii pregătit psihologicește, lăsînd deoparte trufia de atoateștiutor. În fond nici nu e chiar atît de „specifică" această exigență, dar de aici începe totul!

Un autor, o carte

EUROPA ÎNCEPE DE-ACASĂ...

de Boris BUZILĂ

Iosif Constantin Drăgan

Iosif Constantin Drăgan, figură marcantă a vieții economice internaționale, președintele Federației Internaționale de Marketing este de puțin timp „scriitor fără voie" (expresia glumeață îi aparține) în limba patriei natale. Debutul său în această ipostază s-a produs sub auspiciile Editurii Eminescu.

— Stimate domnule Drăgan: cum ați devenit scriitor?

— Acum cîțiva ani, editura Fayard din Franța a publicat o carte în care erau reproduse biografiile unui număr de 10 personalități economice și industriale, reprezentative, pentru noul director de întreprindere. Acolo se vorbea și despre mine.

— Despre cine mai era vorba încă?

— Despre un mare producător de ciment, despre omul care a impînzit Europa cu blue-jeans și așa mai departe. „Succesul meu în viață" era pus în legătură cu o motivare inițială simplă: adaptarea producției la cererile consumatorilor, realitate de care țin seama ca om de afaceri.

— Marketing?

— Întocmai. Biografia mea, scrisă de Jean Bassan cuprindea desigur, și alte lucruri decît cele aduse în susținerea acestei demonstrații. Presupun că tocmai acestea l-au determinat pe prozatorul și publicistul Traian Filip, pe care îl cunoscusem de curînd, să mă îndemne să-mi fac eu însumi o amplă „autobiografie". Am fost de acord și am început lucrul împreună. A mers relativ ușor. Într-o lună am dat gata 500 de pagini. Nu-mi recunoscusem pînă atunci calități de povestitor. Prietenul meu a încercat să mă convingă că le am... După ce am isprăvit de dictat primul volum, el mi-a spus: „V-ați făcut cartea singur. Eu doar am pus-o pe hîrtie...".

— Volumul se cheamă „Prin Europa". Dar, cel puțin deocamdată, acțiunea se circumscrie în țara dumneavoastră de baștină...

— Nu-i nici o contradicție... Pentru mine și pentru noi toți, Europa începe de-acasă, în ceea ce mă privește, de la Lugoj, care era, într-un fel, o Europă în miniatură. Cînd m-am născut eu, ca și acum, majoritatea o formau românii; existau apoi germani, maghiari, într-o mai mică măsură sîrbi, cehi... Între aceste neamuri nu se iscau adversități, trăiau în bună înțelegere. Un model de cum ar trebui să conviețuiască oameni aparținînd colectivităților etnice diferite. Acest lucru m-a impresionat într-o asemenea măsură încît realitatea descoperită de mine în copilărie a devenit mai tîrziu unul din principiile mele de a gîndi, de a vedea lumea. Iată de ce, plecînd dintre ai mei cu zestrea sănătoasă a unor astfel de concepții, m-am numărat printre cei ce nu s-au putut împăca niciodată cu șovinismul. Este bine să ne aducem aminte, ori de cîte ori avem prilejul, că vrajba șovină a fost combătută de-a lungul timpului, deopotrivă, de românii și de maghiarii luminați. Venerabilul Franyo Zoltán vestejea încă înainte de primul război mondial politica de desnaționalizare a românilor, preconizată de contele Tisza, într-un pamflet devenit celebru „Don Quijote din Geszt". Mi-aduc aminte că un anume dezrădăcinat, profesor la Universitatea din Porto Rico, vorbea de dreptul unora de a „administra" alte popoare. Un destin mai ridicol nu se poate imagina!

Vă cer iertare dacă în locul detaliilor inedite despre elaborarea cărții nu fac decît să reiau cîteva direcții ale sale, la care aș dori să mai adaug ceva. M-am străduit să scot în relief că sîntem, nu numai din punct de vedere geografic, ci și spiritual, o parte a Europei. Mai mult, o parte valoroasă, care ne dă dreptul să privim în jurul nostru, cu demnitate, fără complexe.

— Biografia publicată la Fayard își propunea, din cîte am înțeles, să exemplifice, în măsura în care se poate așa ceva, prin dumneavoastră, „arta de a reuși în viață"... Cea tipărită de Editura Eminescu pornește de la o altă premisă, scoțînd în prim plan radiografia colectivității din care v-ați ridicat.

— M-am străduit, în adevăr, să schițez tabloul locurilor de unde am pornit, portretele oamenilor pe care i-am cunoscut. Aceștia apar, de regulă, cu numele lor reale și, uneori, cum se obișnuia pe la noi, cu poreclele lor truculente: persoane din cercul familiei, consăteni, prieteni, dascăli, colegi. I-am zugrăvit pe toți cum îi aveam în minte, cu însușirile și cu... alunițele lor!

— ?!

— Cînd spui Marcus Tullius, nu spui nimic. Pe cînd Marcus Tullius Cicero! Cicero înseamnă aluniță. De aceea „avertizez": „cine este lipsit de duhul umorului să nu citească această carte!".

— „Prin Europa" va continua în cîte volume?

— Al doilea este aproape gata. S-ar putea să urmeze și al treilea.

PLECAREA PĂSĂRILOR

de Constanța BUZEA

Într-un cer care nu mai era nici de foc, nici de vînt,
Aruncate-n văzduh de instinctul călătoriei,
Dintr-un arc răsucit la refuz în pămînt,
Păsări plecau, cum din zalele nunții fug mirii.

Ce prielnic răsfăț, umbrit de o frică de zare,
Aripi gata să semene pene-n lumina-ntomnată,
Ce chemare, în schimb, către ea, răstignindu-le mare,
Stoluri spărgînd cerul strimt dintr-o dată!

Multe-s, și, totuși, sunt singurătate-nțeleasă,
Pierderi și-ntoarceri în care natura decide.
Dar iată o lume unită, plutind dinspre casă spre casă,
Fără creste-n simțire divide și cupluri închide.

Cu indoială în gest căutînd lîngă umăr alt umăr,
Căci ale noastre, al nostru-i, în serile galbene, sinele,
Neîntîmplatele aripi, promisele fără de număr,
O, dacă poți fără chin, suflet, reține-le!

Este unanim recunoscut uriașul succes de public al discurilor valoroase de muzică populară. Prin amabilitatea Electrecordului, vă putem oferi cîteva cifre edificatoare: discul L.P. al Irinei Loghin, apărut în octombrie 1971, s-a editat pînă în prezent într-un tiraj de 280 000 ex.; discul L.P. avîndu-i ca protagoniști pe aceeași Irina Loghin și pe Benone Sinulescu (în foto) — în 140 000 ex.; iar în aceste zile apare pe piață un album la care numai comenzile inițiale ating cifra de 200 000. „Titularii"; Maria Ciobanu și Ion Dolănescu.

ECOURI • ECOURI

Inițiativa Electrecordului de a edita o serie de L.P.-uri dedicate vedetelor muzicii ușoare sau jazzului găsește un larg ecou în rîndul publicului. Iată tirajele în care au fost editate aceste discuri: Mondial (apărut în 1971) — 29 510 ex.; Gică Petrescu (1972) — 42 040 ex.; Phoenix (decembrie 1972) — 59 000 ex.; Marina Voica (mai 1973) 24 380 ex; Mihai Constantinescu în foto) 42 000 ex. (august 1973). Aura Urziceanu (august 1973) — 3 750 ex; Tudor Gheorghe (în curs de apariție) — 4 000 ex.

O fotografie imortalizînd celebrul quartet al lui Benny Goodman, în formula originală, cîntînd pe scena de la Carnegie Hall din New York cu ocazia ediției 1973 a festivalului de la Newport. De la stînga: Ted Wilson (pian); „Regele swing-ului", B. Goodman (fost oaspete al scenelor noastre) la clarinet, Lionel Hampton (și el a cîntat la Sala Palatului) — vibrafon; Slam Stewart, care nu face parte din grupul original — la contrabas și Gene Grupa la baterie. Celebrul festival a debutat în 1954, la Newport-Rhode Island.

MICA ENCICLOPEDIE

LIMBA RETOROMANĂ

de L. SĂRĂȚEANU

Cine studiază constituția Confederației helvetice constată un fapt puțin obișnuit: Elveția are trei limbi oficiale și patru limbi naționale. Cele trei oficiale le cunoașteți, desigur: germana, franceza și italiana corespunzînd celor trei graiuri principale pe care le vorbesc elvețienii. Ele sînt și primele trei limbi naționale. Dar a patra? Aceasta e vorbită — pe teritoriul elvețian — în total de 45 000 de oameni. Este vorba de limba retoromană din cantonul Graubünden („Les Grisons" în franceză). Filologii o socot cea mai curată latină vulgară conservată pînă în zilele noastre, iar comparativiștii fac pasionante studii punînd în paralelă vocabularul, sintaxa sau morfologia ei cu cele ale altor limbi latine. În ce privește limba noastră, studiul comparativ cu retoromana s-a dovedit deosebit de fructuos atît sub aspectul istoric al particularităților lexicale cît și sub aspectul semantic.

De fapt, retoromana acoperă nu numai o parte din cantonul Graubünden din Elveția (fosta „Raetia Prima" cuceritâ de romani). Denumită fie „Romantisch" (citește „Romanci") fie „Ladina" — după zona unde e vorbită, retoromana se întinde pe o arie geografică ce depășește Elveția. Ea s-a conservat în Alpii retici între masivul Saint Gothard la vest și Istria la est, incluzînd și vasta cîmpie din nordul Italiei denumită „Friul". Dar între aceste limite geografice, răspîndirea nu e compactă. Dimpotrivă ocupațiile alemanice din valea Adigelui și din văile afluenților lui, ocupații înregistrate de-a lungul secolelor, ca și dificila comunicare între zone — cele mai multe alpine — au fărîmițat teritoriul lingvistic, menținînd în vest Raetia (Graubünden) apoi văile riurilor Sole și Non, văile Dolomiților și în extremul est — cîmpia friulană. Aici, în această cîmpie, se găsește cea mai numeroasă populație de limbă retoromană: opt sute de mii de locuitori. În antichitate, cetatea Aquileea din Friul era un centru cultural de primă însemnătate. Azi pe cîmpia întinsă de la poalele Alpilor venețieni pînă la coasta Adriaticei cîteva centre urbane — Udine, Cividale și Gorizia — mențin vechea tradiție a „ladinei", cum se numește retoromana vorbită în Friul. O literatură populară orală foarte interesantă se conservă aici. Ea conține cîntece de vitejie, basme, fabule și poeme satirice. Literatură cultă, cu personalitate distinctă, s-a dezvoltat începînd cu veacurile al 16-lea și al 17-lea cînd existau o serie de poeți și povestitori aristocrați care scriau în ladină.

În ce privește Raetia azi elvețiană, cei 45 000 de locuitori din Graubünden au știut nu numai să conserve și în forme culte limba, dar și să o promoveze. Faptul este cu atît mai notabil cu cît teritoriul respectiv, extrem de înzestrat în frumuseți naturale alpine, a cunoscut în ultimul secol expansiunea turismului și — prin ea — o puternică influență a limbii germane, adusă de elvețienii din partea alemanică a țării care au creat aici vestite hoteluri, sanatorii, restaurante, ajungînd să schimbe pînă și numele retoroman al stațiunii San Murezzan în germanicul Saint Moritz.

Or, localnicii nu și-au uitat tradițiile. Raetia Prima a fost în vechime singurul teritoriu european care n-a cunoscut — datorită meterezelor naturale ale Alpilor — invazia popoarelor germanice. Și în timp ce în restul apusului european cultura romană se estompa, Raetia și-a continuat încă patru secole existența guvernată de „Lex romana curiensis", menținîndu-și și viața de provincie romană. Micul oraș Coire (Curia Raetorum) dispunea de școli unde veneau să învețe copiii notabililor din tot apusul. În lumina acestei tradiții, spiritele cele mai avansate din Graubünden au creat „Liga Retoromană" („Ligia Romantscha") destinată să apere limba „Romantsch" („Le romanche" cum îi spun francezii). Prin referendum-ul de la 20 februarie 1938 această ligă obține ca retoromana care, pînă atunci era recunoscută doar ca una dintre cele trei limbi ale cantonului Graubünden (alături de germană și italiană), să fie recunoscută ca a patra „limbă națională" a Confederației elvețiene.

Liga editează, cu sprijinul statului lucrări originale beletristice sau științifice, asigurînd totodată tălmăcirea în retoromană a capodoperelor literaturii universale ca și a celor elvețiene scrise în alte limbi ale Confederației. În plus s-a obținut obligativitatea învățămîntului în retoromană. Liga asigurînd în acest scop editarea manualelor școlare, a dicționarelor etc.

Rezultatul este că în Elveția retoromană această interesantă limbă își menține și chiar își amplifică rolul ei de instrument de cultură. De altfel, despre literatura mai veche și mai nouă a Raetiei, azi elvețiană, voi da cîteva amănunte într-un număr viitor.

Clepsidra

Stupul de albine

de Constantin VISAN

Sînt mai bine de 20 000 de suflete în Siu Han. Pămînt însă numai vreo 16 000 de mu. Ca să-și sporească veniturile, membrii comunei populare au dezvoltat industria meșteșugărească și zootehnia. La griu scot două recolte pe an, la orez 3, obținînd producții record. Înainte cumpărau de la stat 500 tone de cereale anual, acum, comuna Siu-Han vinde statului 1 500 tone în fiecare toamnă. O expoziție permanentă organizată în clădirea grupului administrativ ne oferă mostre convingătoare din toate domeniile de activitate. Parc-am fi într-un laborator sau într-un muzeu de științe naturale. Legumele și fructele sînt conservate în spirt de orez. Foarte variat este sectorul producției meșteșugărești, mai bine zis al producției industriale a comunei populare Siu-Han. Țăranii din Siu-Han au dezvoltat cu mijloace proprii 7 industrii: o fabrică de unelte agricole, atelier de împletituri, fabrică de piese metalice, de becuri, de îngrășăminte chimice, de pungi, de prosoape. Le vizităm. Numai într-un stup de albine ar putea fi ceva asemănător. Deși sîntem în octombrie, căldura amintește de arșița verilor noastre. Sudul își spune cuvîntul. Oameni cară cu cobilița îngrășăminte naturale spre cîmp, spre straturile de legume. Venitul total al comunei pe 1971 a fost de 5 500 000 yuani.

La Siu-Han sînt 4 licee și 14 școli generale. Se aplică învățămîntul obligatoriu de 8 ani. Înainte, 90 la sută din locuitorii satului erau analfabeți, bolile și foamea își spuneau nemilos cuvîntul. Spitalul și dispensarul construite cu fondurile comunei asigură acum o asistență sanitară permanentă și calificată. Intrăm în casele țăranilor din Siu-Han. Case vechi și case noi. Vizităm și satul cel nou. De fapt, un adevărat cartier de blocuri cu două etaje, sugerînd imaginea unui oraș. Aici locuiesc membrii brigăzilor fruntașe. Urcăm la etaj, în apartamentul zootehnistului Ku-Iu-mu. Patul cu baldachin e decorat cu sculpturi florale. Un scrin pentru rufe, două lăzi tradiționale de zestre mirosind a santal, aparatul de radio, lumina electrică, pardoseala de ciment (în casele vechi numai de pămînt), o etajeră cu broșuri politice vădesc apariția unor elemente noi în universul satului, al țăranului chinez, atestă creșterea nivelului său de viață, de civilizație. În blocuri s-au mutat membrii unei singure echipe, ca să nu mai trăiască răzleți. Mobila din apartamentul lui Ku-Iu-mu îmi place foarte mult. Culoarea, sculpturile patului cu baldachin, lucrătura canapelelor și scaunelor din bambus trădează un stil unitar. Sînt făcute toate de meșteri autohtoni. Numai ceasul și aparatul de radio au fost aduse din Șanhai. Dar aparatului nici nu prea-i dă drumul. Difuzoarele stației de amplificare merg în permanență. Le auzim și noi. Cîntă o melodie înaltă și svelță, ca o tulpină de bambus.

„ROMANELE LUI JULES VERNE SÎNT MINUNATE"...

de Horia OPRESCU

...afirma, cu autoritate, *Lev Tolstoi*, în 1891. Și titanul prozei ruse, de nepieritor prestigiu internațional, continuă: *„Eu nu l-am citit în copilărie, ci la vîrstă matură. Nu pot uita cît de mult m-a încîntat. În construirea intrigii este cuceritor. S-a dovedit — în toate cărțile lui — un maestru uimitor. Dar dacă l-ați fi auzit și pe Turgheniev cu cîtă admirație vorbea de el! Pur și simplu nu-mi amintesc ca, numitul scriitor rus, să fi prețuit pe altcineva mai mult ca pe Jules Verne...".*

Întru încheierea suitei de notițe ce am furnizat în legătură cu autorul, pe nedrept numit „al copiilor", socotesc lămuritoare aprecierea gigantului care a lăsat literaturii, între altele, romanul „Război și pace...".

Antecedentele lui Jules Verne confirmă teoria că *ereditatea nu se desminte*. Printre bunici și străbunici, îi aflăm un navigator precum și diverși „lupi de mare". Un unchi era pictor fantezist: altul fermecător *causeur*; altfel zis, povestitor plin de culoare și fantezie.

Lectura lui *Robinson* îi înflăcărează imaginația, din frageda copilărie. Iar cînd împlinește 12 ani, fuge de acasă, îmbarcîndu-se, în ascuns, pe o corabie cu pînze. Adus — cu forța — la ai săi, este obligat să urmeze școliile vremii și, în loc de-a ajunge navigator pe îndepărtate mări, se trezește avocat. Iar entuziasmul ce-l stăpînește, atunci, reiese dintr-o frază desprinsă din corespondența către un amic: „Mai bine să pieri de foame, de cît să te burghezești...".

La 29 de ani se căsătorește cu o femeie care îl înțelege. Acum izbutește a întreprinde, în fine, o călătorie în Scoția. Peste cîțiva ani, vizitează fiordurile norvegiene. Și întreprinde și alte voiaje. Este epoca în care dă la iveală primul său roman „Cinci săptămîni în balon". Și apare cu totul notabilă statornicia (era să scriu „inconștiența"), cu care 15 edituri l-au refuzat! Iar cînd, totuși, după amar de timp, izbutește, ivirea volumului echivalează cu un triumf. În Franța ca și în mai toate țările lumii. Autorul este în vîrstă de 35 de ani Criticile cele mai avizate îl califică: „un enciclopedist, dublat de un visător genial".

Nesfîrșitele ediții, în diverse graiuri și idioame, îl fac nu doar celebru, ci și om avut. De acuma poate călători! Vizitează și Statele Unite ale Americii. Își cumpără un *Yaht* cu care, avînd doar un echipaj de zece oameni, înconjoară Mediterana, acostînd unde și cînd dorește. Cutreeră, vede, cugetă și scrie, cufundat într-o permanentă visare activă. Ceea ce îi mijlocește o viață *fericită*. Dar cuvîntul acesta, totdeauna, este incert... Un exaltat, poate un nihilist demențial — nitam-nisam — trage un foc de revolver asupra-i. Îl nimerește în picior, cauzîndu-i o rană ce nu se vindecă niciodată, probabil din pricina diabetului. Avea, atunci, 58 de ani și, în cele aproape două decenii cît a mai trăit, a rămas iremediabil șchiop. Amintesc că vederea îi este continuu subminată de *cataractă*, maladie, ce cu timpul, se transformă în orbire completă. La suferințele astea, se adaugă o semisurditate, completată în ultimul episod al vieții și de o paralizie...

Așa se stinge neostenitul vizionar, creator discret și neostenit. Multe din opere i-au fost premiate de Academia Franceză. Dar, membru al înaltului for, nu a fost ales niciciînd! Iar aicea este demn să repet o frază a lui: „Onorurile sînt trecătoare. Nu e bine să prinzi prea mult gust de ele...".

Iar cînd, la 77 ani în martie 1905, se stinge, ultimele cuvinte ce a șoptit au fost: *„Să fiți buni"*.

În finalul, restrîns, al expunerii de față, găsesc nimerit să nu vin cu un comentariu propriu sau al altora, mai indicați desigur, ci al excepționalului autor, însuși:

„Deși compun și adesea chiar inventez, totuși rămîn mereu pe tărîmul adevărului. Va veni timpul cînd realizările științifice vor depăși cu mult puterea închipuirei mele".

P.S. *Un vechi amic (publicistul și avocatul Ion Nedelescu), imi furnizează o serie de date, necunoscute mie: Jules Verne ar fi cutreierat Transilvania; „altfel neputînd fi posibilă reproducerea atîtor concretizări, de atmosferă și loc, în* Castelul din Carpați".

Iar un ilustru nepot al scriitorului, inginerul Caiac, s-a stabilit în România, la Oltenița unde a fondat o presă de ulei, căsătorindu-se cu o fată din partea locului.

Și alte amănunte încă incontestabil interesante. Însă, pînă la fixarea lor precisă, — „documentar" — le difuzăm cu titlu informativ și justificat titlu de senzație. Alese mulțumiri pentru amicul citat și atît de binevoitor.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

ENERGETICĂ

CENTRALE NUCLEARE ELECTRICE

Interviu cu prof. dr. ing. Nicolae DĂNILĂ

Cîteva kilograme de combustibil nuclear pot asigura funcționarea timp de mai mulți ani a centralei, fără fum, fără praf și fără cenușă, la un preț de cost foarte redus și într-o deplină siguranță de exploatare.

— De curînd Editura Academiei a publicat lucrarea dvs. „Centrale nucleare electrice". Răsfoind-o, mi-am dat seama că ea se adresează strict specialiștilor și ca atare, nu mă voi hazarda într-o discuție asupra cărții. Dar crearea de centrale nucleare electrice, rolul lor, problemele legate de activitatea și dezvoltarea lor, de perspectivele pe care le deschid, nu pot și nu trebuie să lase indiferent pe nimeni. Înainte însă, o întrebare privind monografia pe care ați scris-o. Ce aduce nou?

— Este — ca și monografia „Centrale atomoelectrice" pe care mi-a publicat-o Editura Tehnică cu șaisprezece ani în urmă — o premieră în acest domeniu. Ca orice monografie, cuprinde rezultatele studiilor făcute în cadrul activității științifice și didactice universitare. Intenția este tot didactică, pentru că am dorit să ofer cadrelor ce sînt chemate la realizarea programului de dezvoltare a energeticii nucleare, un material de pregătire teoretică a lor. Problemele, cred eu, sînt tratate într-un mod nou, original, atît cele de cercetare propriu-zisă cît și cele tehnico-economice ale centralelor nucleare electrice, determinarea indicilor tehnico-economici, optimizarea parametrilor și profilului centralei etc., făcînd corelări cu ce se face și se prevede astăzi în lume, prin prisma condițiilor specifice din țara noastră. Cartea este un instrument de lucru — urmărește, așa cum vă spuneam, să contribuie la pregătirea cadrelor cu înaltă calificare necesare realizării Planului Național Nuclear. Tirajul s-a epuizat la scurt timp după apariție și, după un sondaj efectuat în zilele acestea, există de pe acum la librării cereri de peste 2 000 de exemplare.

— Sperăm că informația va fi auzită. Revenind la „subiectul" nostru, permiteți-mi o întrebare „dincolo de carte". Dezvoltarea societății umane este legată de energie, de aici foamea acută, foamea mereu crescîndă de energie. În paralel, asistăm la scăderea, epuizarea depozitelor de combustibili clasici. Și tot în paralel, lumea de astăzi încă, dar cu atît mai mult cea de „mîine", își pune foarte serios problema randamentului, problema controlului poluării și problema securității. Pe aceste date, v-aș ruga să ne vorbiți despre rostul și rolul centralelor nucleare electrice.

— Performanțele obținute de centralele nucleare-electrice (C.N.E.) demonstrează posibilitatea trecerii la construcția pe scară industrială, în condițiile unei depline securități și competitivități cu instalațiile clasice de producere a energiei electrice. C.N.E. pot fi amplasate în regiuni cu populație densă, în condiții asemănătoare cu alte întreprinderi industriale. Riscul pe care o C.N.E. îl prezintă pentru regiunea învecinată este mai mic decît riscul obișnuit acceptat de individ în condițiile naturale și de civilizația în care trăiește. Centralele termoelectrice care consumă combustibili solizi sau păcură, determină o poluare mai mare a mediului decît C.N.E., aruncînd anual pe glob, în mediul înconjurător sute de milioane de tone de substanțe nocive: bioxid de carbon, bioxid de sulf, cenușă. Înlocuirea energeticii clasice cu cea nucleară înseamnă deci reducerea poluării atmosferei. Centralele nucleare vor înlocui treptat centralele clasice deci, nu numai datorită epuizării rezervelor de combustibili organici în diferite țări, ci și unor avantaje importante pe care le prezintă. Consumă cantități reduse de combustibili — cîteva kilograme de combustibil nuclear, care pot fi aduse cu elicopterul, pot servi la funcționarea timp de mai mulți ani a centralei — față de mii de vagoane de cărbune necesare a se transporta zilnic la o centrală termoelectrică. Posibilitatea amplasării în apropierea centrelor de consum, independent de sursa de combustibil, are drept consecințe reducerea pierderilor de energie în sistem și creșterea siguranței în alimentarea consumatorilor. Un alt avantaj al C.N.E. este independența ei față de condițiile externe de alimentare cu combustibil: încărcătura de combustibil din reactorul nuclear poate asigura funcționarea îndelungată — pînă la 3-5 ani a C.N.E., — ceea ce îi dă autonomie și siguranță mai mare a producției energiei electrice față de alte centrale electrice. C.N.E. de puteri mari (300—500 MW) produc energie electrică la un preț de cost mai mic decît centralele termoelectrice. Coeficienții de siguranță mai mari adoptați la proiectare, sisteme automatizate de control mai dezvoltate, lipsa problemelor de transport și manipulare a unor cantități mari de cărbune, lipsa prafului de cărbune și a cenușii, scheme termice de obicei mai simple și cu parametri mai reduși ai aburului, suprafața necesară a terenului ocupat mai mică decît la centralele termoelectrice reprezintă alte avantaje ale C.N.E. Dezvoltarea energeticii nucleare va contribui la repartizarea mai judicioasă a consumatorilor de energie, la valorificarea mai bună a bogățiilor naturale în regiunile nefavorabile construirii centralelor clasice, la reducerea poluării atmosferei, la creșterea și uniformizarea nivelului de dezvoltare economică a țărilor.

Catinca MUSCAN

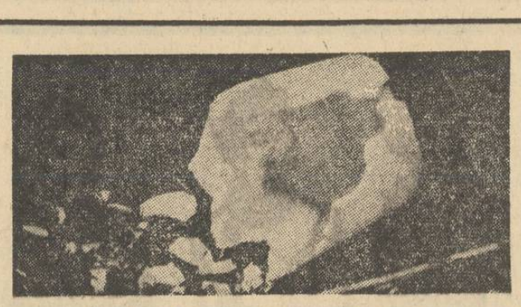

Această găleată de plastic se va preface în praf... la lumina soarelui.

RUPEȚI CUTIA DE CONSERVE!

Ce facem cu ambalajele de plastic? E o problemă care a început să preocupe foarte serios. Iată pentru ce: toate cutiile de plastic, toate buteliile de plastic, după ce conținutul a fost consumat... se aruncă, evident. Dar ce se poate face cu acest gunoi? Se arde? Aici e problema cea mai dificilă. Polistirenul, de pildă, degajă, arzînd, un fum foarte dens. Clorurile de polivinil (P.V.C.) ard foarte greu, iar cînd ard, degajă 60 de litri de acid clorhidric pentru 100 kg de plastic. Cam mult. Uneori, se topesc și atunci riscă să astupe căile de aerisire ale incineratorului. O anchetă făcută în Statele Unite arată că 15% din neplăcerile datorită plasticului se datorau industriei și 60%... materialelor de ambalaj, acestea din urmă reprezentînd de pe acum 2 milioane de tone pe an și vor reprezenta în 1980, 5 pînă la 6 milioane de tone! Restul provine din locuințe și diverse surse. Se mai arată că între ambalajele de plastic, 30% sînt butelii de plastic! Refolosirea acestor plastice nu este rentabilă, s-a demonstrat, iar în ce privește securitatea în materie de igienă, nu este perfectă! Și atunci? Cercetătorii au pus la punct piastice care sînt total foto-bio-degradabile. Despre acestea am mai vorbit. Unii au realizat plastice solubile în apă. Se încearcă și fabricarea de butelii de plastic, al cărui conținut va fi protejat de un film impermeabil la apă și care vor dispare, după întrebuințare. Este suficient să rupi butelia pentru ca ea să se dizolve în apă în mai puțin de 5 minute! Se speră să se fabrice astfel și cutiile de conserve din plastic. Și astfel, chimiștii pun punct unei probleme ce părea la un moment dat... insolubilă!

LASERUL LA... DENTIST

V-a căzut plomba? Iar? Nu s-ar putea oare face o plombă să dureze „pe viață"? După părerea profesorului Sheldon York, mîine plomba va putea fi o realitate. Cu ajutorul unei raze laser, obturarea dintelui cariat, va fi perfectă și, ca atare, plomba „va ține". Dar laserul, odată intrat în obișnuitul tehnicii stomatologice, poate fi folosit și în alte lucrări. De pildă, a și fost „pusă la punct" o substanță ceramică specială care să se îmbine pe loc cu emailul. O „sudură" posibilă tot datorită laserului, care poate fi transmis printr-un aparat în formă de tub, avînd însă dimensiunile adecvate, deci nu mai mare decît celelalte instrumente folosite de dentiști.

RECORDUL MONDIAL DE DISTANȚĂ

Creveții australieni „Penaeus plebejus" sînt cunoscuți drept călători de cursă lungă. Unul dintre aceștia a reușit să bată recordul mondial, parcurgînd în nouă luni 500 de mile marine. Recordul a putut fi omologat pentru că australienii au imatriculat în cursul ultimelor trei ani vreo 25 000 de crevești. Le-au pus fiecăruia cîte o etichetă galbenă din plastic, cu un număr ce le indică mărimea și originea. Este o etichetă nu mai mare de 10 mm/7 mm, fixată de coadă cu un fir subțire de nylon care nu împiedică mișcările. Lansate în diferite puncte de coastă, se oferă premii ca recompensă celui care aduce la bază unul dintre acești migratori. Scopul operației: cunoașterea migrărilor pentru a se putea stimula pescuitul fără să se distrugă... stocurile. Încă de pe acum s-au putut stabili o serie de date interesante. De pildă, ciclul: crevești înoată spre nord, contra curentului, de-a lungul coastei pînă cînd găsesc apa la temperatura favorabilă reproducerii. După fecundare, apa duce ouăle spre sud. Larvele odată ieșite sînt depuse de maree în estuare unde își petrec primele luni de viață. Apoi, tinerii încep aventura lor marină, migrînd spre nord.

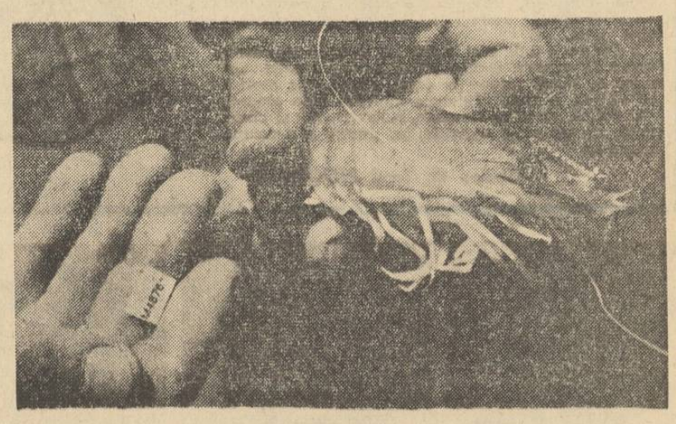

Misterul grefelor

A transplanta o bucată de piele de la o specie la alta părea o tentativă sortită eșecului. Sistemul de apărare imunitară a primitorului se mobilizează în fața „intrusului" și respinge grefa. Și totuși, prof. William T. Summerlin, dermatolog la Universitatea Stanford din California, a reușit, după patru ani de experiență să învingă această dificultate. Tehnica aplicată? Pur și simplu, înainte de aplicarea grefei, a conservat-o un timp într-un mediu convențional de cultură. A extins experiența și la alte organe. De pildă, celulele glandelor renale au fost puse în cultură și apoi grefate unor animale cărora li s-au extirpat suprarenalele. Funcția endocrină a fost astfel restabilită. Pentru medicină se deschid noi perspective de lucru: un nou tratament pentru bolnavii care suferă de un deficit de pancreas endocrin, de tiroidă, de suprarenale sau de ovare. Dar această reușită a stîrnit, evident, întrebarea: de ce o grefă conservată într-un mediu de cultură nu provoacă la cel grefat reacțiile obișnuite de respingere? Ipotezele înaintate pînă acum nu au rezistat. Problema intrigă specialiștii în imunologie. Se caută o explicație. Și în căutarea ei a pornit și prof. Summerlin care a trecut actualmente în echipa prof. R. A. Good, celebrul imunolog de la Institutul din New York.

CUM ARĂTA PĂMÎNTUL LA ÎNCEPUT?

Știința e chiar mult mai curioasă decît oricare dintre noi: cum arăta Pămîntul? Pornit în căutarea celor mai vechi „documente", academicianul sovietic N. M. Strahov a reușit să recolteze din solul Oceanului Pacific roci care nu există pe continente. „Da, iată, a spus el, avem astăzi posibilitatea să descoperim în adîncurile oceanelor vestigii ale formării primelor sedimente". Și, bazîndu-se în deosebi pe rezultatele ultimei croaziere de cercetare — a noua — a vasului oceanografic „Dmitri Mendeleiev", acad. N. M. Strahov afirmă că Pămîntul nu a fost niciodată în întregime acoperit de un singur unic ocean. Vasul oceanografic „Dmitri Mendeleiev" a parcurs aproape 25 000 de mile în Pacific, avînd la bordul său și savanți americani și suedezi. Este ultimul dintr-o serie de șapte nave de cercetări oceanografice, construită în șantierele navale de la Wismar, în R.D.G. și are 27 de laboratoare științifice. În timpul ultimei călătorii, s-au folosit pentru prima oară două noi „aparate" de explorare submarină. „Krab-ul" cu conducere autonomă, care permite observarea fundului marin, cu ajutorul unei camere de televiziune și luarea de eșantioane de roci și apă. Al doilea, numit „Mante", de asemenea echipat cu camere de televiziune, se poate deplasa atît în sens orizontal cît și vertical.

GAZONUL ESTE... PRETENȚIOS

Anhidrida sulfuroasă răspîndită în atmosferă de arderile industriale ar putea folosi la ceva? Pare un non sens. Și totuși gazonul englezesc pare a avea astfel de ciudate preferințe. Dr. D. E. Cowling, L. H. P. Jones și D. R. Lockyer de la Institutul britanic de cercetare asupra ierburilor au cultivat acel celebru ray-grass englezesc (lolium peren) pe diferite soluri prelevate din diferite colțuri ale Angliei și Țării Galilor, oferindu-i însă — în laborator — un aer lipsit de anhidridă sulfuroasă. Cu o excepție numai, toate celelalte plante au suferit. Or, în regiunile de unde proveneau solurile respective, plantele arătau perfect. Deci, anhidrida sulfuroasă prezentă în atmosferă compensa deficitul solurilor în compuși sulfurați. Ipoteza a fost verificată. S-au făcut o serie de experiențe, adăugîndu-se sulf fie în sol, fie în atmosferă etc. Iată deci că o mică poluare în atmosfera rurală... e utilă. Dar atenție! Dacă se depășește 0,015 părți la un milion, la țară, și dublul acestei cantități în orașe, plantele încep iar să sufere. Lupta antipoluare nu are deci nici un motiv de îngrijorare, nici un motiv să devină mai puțin aspră decît în prezent. Nevoia de anhidridă sulfuroasă a plantelor este atît de mică... Același ray-grass în apropierea unor uzine constituie o dovadă evidentă că concentrațiile mai mari sînt nocive.

STOMATOLOGIE INFANTILĂ

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

COPIILOR MICI LE PLACE SĂ VORBEASCĂ STÎLCIT. CE E RĂU ÎN ASTA?

Răspunde prof. dr. Petre FIRU

șeful clinicii de stomatologie infantilă

— Vorbirea articulată se definitivează la vîrsta cuprinsă între doi ani și jumătate și șase ani. Dacă pînă la doi ani și jumătate a pronunțat cuvinte mono și bisilabice, după aceea, copilul începe să-și coordoneze mișcările unui mare număr de mușchi ce constituie pereții cavității bucale, fosclor nazale, faringelui, laringelui și se face o modelare a limbii, așa numitele mișcări moluscoide ale limbii, care în final vor permite pronunțarea cuvintelor cu semnificațiile lor în limba maternă. Este trecerea, dacă vreți de la nivelul antropoidelor actuale la dezvoltarea psihică corespunzătoare omului din epoca neolitică — homo sapiens, fosilis, cînd, prin intermediul limbajului articulat, copilul se integrează în familia sa, în societate, creîndu-se relații bazate pe semne. De aici și denumirea de etapa de dezvoltare semiotică. Cuvîntul scaun, ca să luăm un exemplu, corespunde imaginii obiectului respectiv. Surdo-muții au o dezvoltare psihică în întîrziere cu vreo doi, trei ani.

— Ce legătură au toate acestea cu stomatologia?

— Articularea greșită a cuvintelor, prin needucarea copilului în această etapă, duce la anomalii dentomaxilare. Lăsînd copilul să pronunțe greșit, stîlcit — și nu arareori să imite cuvintele stîlcite — se strică echilibrul mușchilor antagoniști participanți la pronunțarea consoanelor și vocalelor, grupate în cuvinte. Una dintre cele mai frecvente anomalii este inocluzia dinților incisivi. Adică, dinții „de sus" nu vin în contact cu dinții inferiori, deși ei se află în același plan vertical. Stau depărtați, datorită faptului că acești copii obișnuiesc să țină vîrful limbii între dinți. Din obiceiurile vicioase de vorbire se nasc anomalii foarte greu de vindecat apoi prin mijloace ortodontice sau chirurgicale. Sînt cele mai grele anomalii dentomaxilare. De aceea se acordă o atît de mare importanță astăzi corectării de către părinți a vorbirii deficitare, pentru că această „corectare" contribuie nu numai la o dezvoltare psihică dar și la o dezvoltare somatică armonioasă și la „realizarea" unui aspect facial normal al copilului.

— Deci educație, educație, educație, de la primul moment al vieții copilului, de la suptul la sînul mamei, de la evitarea suptului degetului mare, la alimentația din primii ani, la felul de pronunțare a cuvintelor.

— Da, și avem convingerea că așa cum igiena corporală a dus la eradicarea unor boli infecto-contagioase care decimau populațiile evului mediu, tot astfel, astăzi, grija de a înlătura obiceiurile defectuoase privind alimentația modernă, privind neglijarea igienii gurii ș.a.m.d. vor putea revolva acele afecțiuni grave ce apar — distrugerea precoce a dinților și apariția bolilor mucoasei gingivale — a căror frecvență îngrijorează. Orice stat modern este preocupat să învețe oamenii să se orienteze în alimentație, vorbire, comportare. De la naștere. Se știe că o carie nu este o boală gravă în sine, dar poate deveni foarte gravă prin implicațiile ei: boli de stomac, reumatism, boli de inimă... Noi sperăm să convingem părinții de această necesară educație, în interesul lor și al copiilor lor.

— Ce urmează să facă efectiv în acest sens, stomatologia din țara noastră?

— Bineînțeles este în preocuparea noastră actuală, nu numai să dăm sfaturi, dar să asigurăm și o dispensarizare a copiilor preșcolari, ca să se efectueze controlul periodic și tratamentul de specialitate al tuturor afecțiunilor buco-dentale de la această vîrstă fragedă. Posibilitatea ne este larg oferită, avînd în vedere că în lumina noilor hotăriri ale partidului și guvernului, vor fi cuprinși în grădinițe și cămine peste 80% dintre copiii preșcolari. Și este și în preocuparea Ministerului Sănătății de a asigura cadrele medicale de specialitate pentru dispensarizare. Mai mult, crearea de complexe preșcolar-școlar, va permite o îngrijire foarte eficientă și economică în dispensarizarea copiilor, ei putînd fi urmăriți pe parcursul a cîtorva ani foarte importanți pentru dezvoltarea lor.

MEDICINĂ

VICTORIE ASUPRA REUMATISMULUI?

Din cele 100 de afecțiuni reumatismale cunoscute pînă în prezent, artrita reumatoidă este cea mai răspîndită. Un cercetător englez speră a fi găsit „drogul" fabricat de organism împotriva misterioasei și dureroasei afecțiuni. Și acesta ar putea fi un pas important pe drumul descoperirii mult doritului remediu.

Ca de fiecare dată cînd în vreun laborator dintr-o țară sau alta se găsește „ceva" care, eventual, ar putea să vindece artrita reumatoidă, această boală atît de răspîndită și cu atîtea necunoscute încă pentru știință, gîndul bolnavilor o ia repede mult înaintea realității. Dorința se transformă în fapt. Ipoteza lansată de un cercetător, avînd un cît de mic sîmbure de optimism, cîteva experiențe pe animale soldate cu succes, par a fi suficiente pentru toți cei cu dureri și fără speranță de vindecare pînă atunci, să-și imagineze existența medicamentului și să-l dorească cu ardoare. Și e omenească această grabă cu care se cere imediat remediul celui ce a avut imprudența să anunțe „o descoperire care deschide perspective fascinante în înțelegerea și tratamentul maladiilor reumatismale" Dar nu este conformă realității. E ceea ce i s-a întîmplat prof. Mervyn Smith, un cercetător englez care și-a citit la 22 august comunicarea în fața Asociației britanice la Canterbury: **„Ceea ce am făcut consta în căutarea în sîngele uman a unei substanțe anti-inflamatoare naturală. Și am reușit".** Din întreaga lume îi parvin acum prof. Smith scrisori și telefoane care-i cer, cu accente dramatice, medicamentul. Dar nu este încă un medicament. Nu este decît începutul unei cercetări. Și important în ceea ce face pentru științele medicale este concepția sa, concepție împărtășită de tot mai mulți. E vorba de o medicină care privește organismul la nivelul celular și molecular. Încercînd să înțeleagă ce se întîmplă „aici" și cum se repercutează apoi aceste „întîmplări" la nivelul organismului. E vorba iarăși de o medicină care încearcă să găsească în organism „drogurile" pe care acesta le fabrică și-i pot servi. Cunoscîndu-le, o nouă farmacologie „mai biologică" își face drum. Și ar trebui aici să nu uităm că și în țara noastră, dr. Laurențiu Chiosa este, de mulți ani, un fervent susținător al acestei noi direcții de lucru. Dar, să revenim la prof. Smith și la ideea sa în legătură cu cea mai frecventă dintre cele o sută de afecțiuni reumatismale repertoriate pînă azi: artrita reumatoidă. Ce-a făcut de fapt? Ce a descoperit?

Observînd și urmărind de multă vreme comportarea ciudată a unui acid aminat — tritofanul — și-a pus întrebări privind tendința acestuia de a dispare în prezența unor medicamente, cum este de pildă, aspirina. Și în cele din urmă, a descoperit că tritofanul este dislocuit de proteine de care e legat și o altă substanță îi ia locul. E o substanță pe care încă n-a reușit s-o identifice, prezentă în plasmă, alături de acizii aminați, peptide și proteinele sîngelui. Aceasta este ceea ce prof. Smith consideră ca antireumatismalul natural. Fiecare dintre noi îl are în sînge. Substanța are o greutate moleculară de 50 de ori mai mică decît o proteină. E rezistentă la atacul enzimelor, e insensibilă la căldură și rămîne stabilă după ce a fost izolată. Graficele stabilite după observarea a două sute de șoareci, după cum notează Jean V. Manevy în revista „L'Express", permit prof. Smith să demonstreze că substanța are o acțiune anti-inflamatoare de mii de ori mai puternică decît aspirina luată în doze mari.

Ce dereglări se întîmplă în organismul reumaticilor — la nivel celular și molecular — și de ce? — care fac ca această substanță antireumatismală naturală să nu acționeze... încă nu se știe. Un mister pe care prof. Smith și echipa sa încearcă să-l elucideze. Dar tocmai acest mister este cheia reușitei. Cîtă vreme nu se cunoaște cauza (sau cauzele) unei boli și mecanismul de producere, „descoperirile" ce se fac „pe parcurs" nu sînt decît „faze" ale cercetării medicale, faze în care se „luminează" un parcurs, se observă o nouă cale de urmat, în înaintarea dificilă pe terenul cunoașterii.

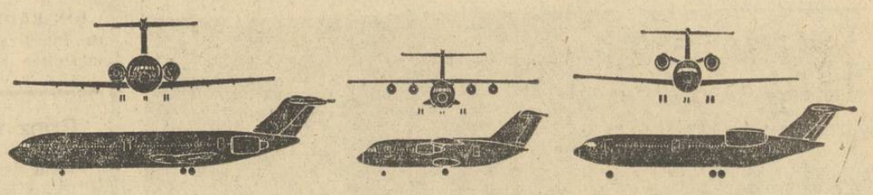

AVIOANELE SUPERSONICE TULBURĂ CLIMA?

Nu. Efectele avioanelor supersonice sînt derizorii față de modificările pe care le provoacă marile furtuni din atmosfera înaltă. Acesta este răspunsul pe care l-au dat într-un raport recent specialiștii de la National Oceanic and Atmospheric Administration. Vara trecută s-au făcut o serie de studii, cu ajutorul unui avion de observație, special echipat — WB-57F. S-a putut stabili că furtunile din înalta atmosferă injectează în stratosferă cantități uriașe de ozon și vapori de apă. E foarte importantă cunoașterea acestor fenomene. Se știe că un exces de vapori de apă în atmosferă poate să tulbure într-adevăr echilibrul ei termic. De asemenea poate, modificînd proporția de ozon prezentă în atmosferă, să micșoreze protecția pe care aceasta o face împotriva radiațiilor solare, radiația ultravioletă îndeosebi.

Nu este prima dată cînd omul a căutat să dea vina pe tehnică pentru evenimentele climatice neobișnuite. În secolul trecut, se purtau discuții foarte aprinse asupra cauzei ploilor excesive, considerîndu-se că vinovate ar fi canonadele războaielor napoleoniene sau ale războiului civil american. Pentru că după bătălii... ploua. Ploua cu găleata. Discuțiile continuă și azi, găsindu-se ba un vinovat, ba altul. De pildă, nu numai războaiele sînt vinovate dar și poluarea, și avioanele supersonice ș.a.

Într-un amplu articol, privind această temă, Helmut E. Landsberg scria în revista „La Recherche": este destul de ispititor să răspunzi acuzațiilor, amintind că climatul terrei evoluează și din cauze naturale și că planeta noastră a cunoscut o sucesiune de glaciațiuni, de care omul nu era deloc responsabil. De fapt, nu este vorba pentru meteorologii și specialiștii atmosferei, să condamne, cum o fac unii vajnici apărători ai mediului înconjurător, un anume gen de activități umane, ci de a determina cu precizie în ce măsură aceste activități pot afecta clima. Dar pentru aceasta, e nevoie ca în prealabil să cunoaștem modificările climatice naturale. În urma studiilor făcute se poate afirma că actualmente influențele orașelor asupra climei sînt cu totul limitate la zona urbană însăși sau prezente doar la o distanță de cîțiva zeci de kilometri de acestea în direcția vîntului.

Nu există nici o dovadă că activitățile umane ar avea vreo influență asupra climei globului terestru și nu pare că aceasta poate să se producă în următoarele decenii. Aceasta bineînțeles nu înseamnă deloc că influența acestor activități asupra atmosferei, locale, în zonele urbane nu este pronunțată și că nu trebuie luate măsuri în ce privește limitarea sau eliminarea surselor nocive pentru omenire.

MODA

CE VOM PURTA LA IARNĂ

1. *Palton cu o linie originală*, cu o croială foarte largă pornită din umeri și o platcă înaltă ce se întoarce la fel și pe spate. Tighelul, bordurile din piele formează garniturile.

2. *Materialul călduros pepit al acestui palton poate fi asortat, cu guler, manșete și poale din blană sintetică.* Tăieturile paltonului marchează bine talia.

3. Pentru o talie mai înaltă, vă recomandăm acest model de *mantou închis într-o parte cu găici.* Un guler de blană rotund în jurul gîtului este asortat cu căciula și tivul. Tăietura mulează bine pieptul.

4. *Palton sport cu fermoar*, guler tricotat și cusăturile de pe părți tighelite lat pentru a accentua lungimea.

Desene de Tanți PFENNINGS

COAFURĂ MODERNĂ

Moda, cuminte, nepretențioasă, să fie oare ultimul capriciu al creatorilor de „frumos"? Este vorba, poate, doar de o înșelătoare acalmie dinaintea unor noi dezlănțuiri de fantezie și... argumente menite să ne convingă să purtăm acel altceva care el — și numai el — ne-ar putea face să arătăm minunat?

In ton cu vestimentația, coafurile trebuie să fie simple, să ne încadreze cu discreție chipul. Cel puțin așa pretind în unanimitate revistele de modă, așa au demonstrat recent coaforii la cel de-al XI-lea Concurs internațional al lor. Cu acest prilej, Bucureștiul a fost timp de două zile orașul celor mai moderne coafuri. Satisfacția a fost de partea noastră și din alt punct de vedere. Premiul I pentru Coafură artistică precum și medalia de aur pe baza punctajului general, a revenit unei romance, MARIANA ABRAHAM — cooperativa „Igiena", din București.

Pe podiumul Concursului s-au perindat nu mai puțin de 45 de modele. Ce ne propun ele? Să abordăm, cu predilecție, culorile calde ale acestei toamne, auriul și arămiul. Să renunțăm la complicații inutile și să acordăm mai multă încredere talentului cu care coaforii minuiesc foarfecele, iar nouă să ne rămînă doar să trecem cît mai des cu pieptenul peste opera lor, pentru a-i păstra linia. Grijulii față de „antecedentele" noastre în materie de coafură, creatorii de modă s-au gîndit că podoaba noastră capilară are nevoie, după ani de zile de tapare, de relaxare spre a se regenera. Așadar va trebui să evităm eșafodajele pe care le purtam, consolîndu-ne cu gîndul că sub căciulile de iarnă ele, oricum, n-ar încăpea.

De la această tentativă generală de a acredita un gen de modern, mai accesibil și mai comod, n-au lipsit excepțiile, pentru ocaziile deosebite. Ni se sugerează ca atunci și numai atunci să apelăm la postișe și meșe, în care putem împleti podoabe gingașe flori, șirasuri. Cît despre peruci, se pare că moda lor este în declin.

Surpriza concursului a fost o splendidă coafură de mireasă hunedoreană. O sugestie. Moda nu exclude tradiția ci o implică ori de cîte ori ea reprezintă aleasă frumusețe.

In clișeele noastre, modele prezentate la cel de-al XI-lea Concurs internațional de coafură.

Cornelia PREDA

Foto : Dodi STELIAN

MACHIAJUL ȘI ȚINUTA

Fiecare ocazie cere o anumită ținută. Iar ținuta (prin care înțelegem îmbrăcăminte, machiaj, coafură) este strîns legată de comportarea necesară într-o împrejurare sau alta. De pildă, **în diferite împrejurări mai triste, cînd prezența noastră este absolut necesară și o alinare pentru cei necăjiți,** sînt extrem de nepotrivite un machiaj cu pleoape intens colorate, cu ochii exagerat de subliniați, cu buzele prea aprins fardate, cu îmbrăcămintea în culori prea vii, cu rochii prea scurte. Sînt de preferat culorile închise, un machiaj sobru și o ținută serioasă și rezervată.

Pentru invitațiile la masa de prinz sau după-amiază, se cere o mai mare grijă în ținută. Ca vestimentație, vom alege o rochie de calitate sau un taior cu o tăietură modernă. Coafura va fi îngrijită.

Ca machiaj, obrazul va fi fardat cu un strat subțire de fond de ten, de culoarea piersicei și pudrat cu o pudră fină (de preferat, pudră pulbere, care aderă ușor și nu lasă pete colorate, dacă este de calitate). Sprîncenele vor fi și ele colorate, dar nu prea puternic, ochii și pleoapele subliniați cu o linie fină și cu un fard bleu sau verde, foarte fin aplicat, iar genele vor fi date cu rimel, cu vîrfurile bine întoarse. (In lipsa unui aparat special se poate răsuci geana pe o lamă groasă de cuțit, neascuțită). Pe pomeți, o ușoară colorare e necesară. Deși este modernă o colorare în pată rotundă de la roz deschis la ciclamen, este de preferat o trecere treptată a colorîtului pomeților, în culoarea generală a obrazului, fiindcă fardul prea puternic îmbătrînește. Gura, bine subliniată de un dermatograf roșu, va fi fardată cu o culoare plăcută (vișină putredă), luminoasă. Moda de azi cere un ruj închis de buze, de un roșu maroniu, dar el nu este indicat decît în cazul cînd avem o rochie sau un taior de aceeași culoare și dacă se potrivește coloritului tenului.

La teatru, la un banchet, la o nuntă sau la un bal se cere o prezentare mai deosebită : rochie de ocazie, lungă sau scurtă, bijuterii potrivite, dar nu multe.

Ca machiaj, fondul de ten va fi mai dens, se vor evita culorile închise de fard care nu numai că maturizează obrazul dar îi scot în evidență și unele defecte. Se vor face toate corecturile de conformație sau asimetriile, cu farduri corectoare mai închise la culoare și numai pe porțiunile vizate. Se vor pensula apoi ridurile, cearcănele pungile de sub ochi, cu fard anticearcăn, sau fond de ten astfel : fard anticearcăn de culoare deschisă pentru riduri și cearcăne, fard de culoare mai închisă pentru pungile de sub ochi.

Odată corecturile terminate și fardul de obraz aplicat, potrivit conformației chipului, se va pudra din abundență. Surplusul de pudră va fi îndepărtat cu o perie moale de obraz. Se va trece la colorarea sprîncenelor, cu fard maron închis, (se va evita negrul la sprîncene, care este bun doar pentru scenă) Apoi, se vor colora genele cu rimel sau eye-liner, (tuș colorat, negru, maron, gri închis sau albastru) iar pleoapele vor fi fardate în armonie cu toaleta (bleu, verde, mov, auriu, argintiu, perlat). In sfîrșit, se va desena și colora gura care seara trebuie să fie mai viu colorată Se vor evita culorile prea închise ale rujurilor, care se închid și mai mult la culoare din cauza neonului.

Coafura va fi mai deosebită, mai excentrică, uneori, dar nu în dauna armoniei obrazului și a siluetei.

Nu uitați de doarea delicată a parfumului, care trebuie să fie discret, dar de calitate.

Constanța POPOVICI

TWEED—UL ȘI TOAMNA

Tweed-ul este un material la modă iar toamna este anotimpul cel mai potrivit pentru a-l purta. O colecție de modă londoneză prezintă acest ansamblu format din trei piese : fustă dreaptă, jachetă într-una din culorile desenului fustei, bordată cu o lizieră fină din acest material și o bluză albă cu eșarfă.

LOCUINȚA NOASTRĂ

VESTIBULUL

Vestibulul — deobicei o încăpere redusă ca dimensiuni — participă și el alături de celelalte camere la crearea confortului și ambianței locuinței. Din poziția pe care o are față de celelalte camere derivă principalele sale funcțiuni : „dirijor" al circulației între camerele apartamentului, depozitarea anumitor obiecte vestimentare (încălțăminte, pardesie, paltoane, umbrele) etc. Pe de altă parte, el crează prima impresie estetică asupra apartamentului.

Fig. 1

Din bare de oțel sau lemn de esență tare, frumos prelucrat, puteți confecționa o serie de obiecte necesare mobilării vestibulului, obiecte care prezintă avantajul de a fi reduse ca spațiu, ieftine și de efect. Cuierul, ca principal obiect al vestibulului, poate avea aspectul unei plase aerate (fig. 1) cu agățătoare la diferite înălțimi, cu spații pentru umerașe, pălării, umbrele.

Pentru o familie numeroasă, depozitarea încălțămintei devine o problemă. In acest caz, un rastel pentru păstrarea pantofilor este bine venit. Puteți confecționa acest rastel din lemn sau fier, la dimensiunile spațiului disponibil (de ex. într-o nișă a vestibulului). El va fi prevăzut cu o draperie ușoară cu sau fără motive florale, în ton cu restul încăperii (fig 2).

Dacă apartamentul dv. are camerele decomandate.

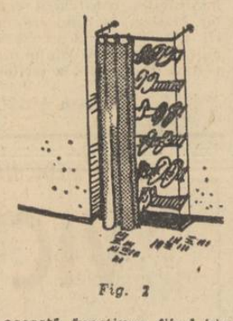

Fig. 2

această funcțiune fiind bineînțeles deținută de vestibul, atunci locul cel mai potrivit pentru amplasarea telefonului este în vestibul. Puteți construi ușor o măsuță pentru telefon dintr-un cadru metalic din corniere de așa natură, încît să rezulte două planuri orizontale (din sticlă sau plastic) unul pentru așezarea telefonului, iar altul pentru amplasarea celor necesare în timpul convorbirilor (cartea de telefon, caiet de notițe) Astfel concepută, măsuța poate fi aplicată discret pe unul

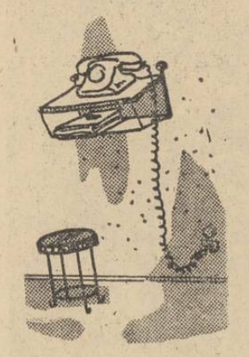

Fig. 3

din pereții vestibulului, în apropiere găsindu-se un taburet.

Arh. Marian OPROIU

GHEIDOCOP

SERVICIU PROMPT

Poate că n-ar trebui să-l considerăm o realizare extraordinară, ci mai degrabă, ceva obișnuit. Totuși, fiindcă serviciile în unele unități și servirea în unele dintre magazinele noastre nu prea sînt fără cusur, semnalăm această atenție față de cumpărători. La magazinul Victoria, la raionul unde se vînd pălării, cravate, ciorapi bărbătești, există un mic atelier unde vînzătoarea poate aburi pe loc și călca o pălărie, astfel ca nici o marfă de acest fel, solicitată de cumpărător, să nu iasă din magazin cu panglica șifonată sau cu borul necălcat bine.

FĂRĂ PACIENȚI ÎN SĂLILE DE AȘTEPTARE

Un aparat realizat în Republica Federală Germania reușește să atingă performanța de a goli automat sălile de așteptare ale cabinetelor medicale, de pacienți.

Cu o apăsare de buton, pacientul obține o fișă pe care are tipărită ora de consultare. Conform timpului stabilit de medic pentru fiecare consultație, aparatul eliberează numai atîtea fișe cîte consultații se pot face într-o zi Pentru cazuri neprevăzute, de urgență, automatul programează și cîte o pauză între consultații. Principalul este că se cîștigă timp !

GABRIELA BLINDU — Bușteni. *Nu sîntem de acord cu indicația care vi s-a dat de a recurge zilnic la ajutorul clismei la un copil de doi ani. In primul rînd este obligatoriu să se precizeze cauza constipației. Medicul pediatru va cerceta atent copilul și dacă va considera necesar va apela și la investigații de laborator și radiologie. Uneori, constipația poate fi o consecință a unui regim alimentar dezechilibrat.*

M. ANA — Deva — *După relatările dv. nu credem că poate fi o tumoră cerebrală. Nici electroencefalograma nu pledează în favoarea diagnosticului de comițialitate. In consecință, nu este indicat în continuare, un tratament cu fenitorină fenobarbital. Prezumția noastră se îndreaptă spre diagnosticul de migrenă și nevroză.*

Probabil, hiperfolicult nemia este una din cau-

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

zele determinante. Ne întrebați dacă este cazul să vă îndreptați spre o clinică. Cred că ați constatat din răspunsurile noastre — și am repetat în nenumărate rînduri — că asemenea probleme nu se rezolvă numai prin corespondență. Un examen clinic efectuat de specialiști clinici de neurologie de la Cluj este obligatoriu. Probabil că se vor indica și cîteva investigații Este bine să repetați și electroencefalograma, pentru a urmări evoluția.

L. REMUS — Cisnău — *Nu credem că este o evoluție a afecțiunii dv. Intre cele două formulări de diagnostic nu este nici o contradicție. Referitor la dorința dv. de a vă indica regimul de viață adecvat, este firesc să vă sfătuiți cu medicul în a cărui îngrijire vă aflați.*

D. P. — Galați, M. G. — Panciu, jud. Vrancea și alți cititori. *Din cauza repetatelor solicitări de sfaturi prin corespondență în rezolvarea problemelor de andrologie (patologie sexuală masculină) atragem atenția din nou că nu se pot recomanda rețete miraculoase. Problemele sînt destul de complexe, existînd uneori dereglări endocrine, dar cel mai frecvent fiind generate de factori psihogeni. Implicațiile psihice vor fi descifrate cu răbdare de medicul psihiatru și se vor găsi soluții diferite de la un caz la altul. Medicul endocrinolog va corecta deficiențele hormonale, dacă va fi convins de existența lor Tratamentele hormonale administrate intempestiv pot avea urmări nedorite și uneori contribuie la agravarea unor complexe de inferioritate.*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme juridice

MAGDALENA STANCU — Ploiești. Răspunsul care vi s-a dat este în strictă conformitate cu legea. Dacă nu ați cerut Serviciului de stare civilă, de la locul unde s-a încheiat căsătoria, să se facă mențiune despre hotărîrea definitivă de divorț, pe marginea actului de căsătorie, hotărîrea de divorț rămîne fără efect. Mențiunea respectivă trebuia să fie făcută în termen de două luni de la rămînerea definitivă a hotărîrii de divorț. Puteți introduce o nouă acțiune de divorț, întemeind-o pe fapte noi, avînd însă posibilitatea de a vă sprijini și pe faptele constatate prin hotărîrea rămasă fără efect.

GEORGETA FILIMON, MARIA NEACȘU și RADA STANCIU — București. Dacă aveți copii în vîrstă de pînă la 6 ani puteți să lucrați ca angajate cu jumătate de normă. Codul muncii prevede că timpul cît angajatele sînt încadrate în aceste condiții se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu o normă întreagă. Este însă necesar să faceți dovada că nu beneficiați de creșă sau cămin pentru copiii sub 6, ani.

GHEORGHIȚA CHIRIAC și NICULINA SĂVULESCU— Brașov. Potrivit prevederilor Codului muncii, durata concediului de maternitate este de 112 zile (concediu prenatal de 52 zile și concediu postnatal de 60 zile). In cazul în care nașterea s-a produs înainte de expirarea concediului prenatal, vi se prelungește concediul postnatal cu numărul zilelor de concediu prenatal neefectuat. Așadar, dv. veți beneficia de concediu integral de maternitate, respectiv de 112 zile.

ION RĂDUCANU — Slatina. Intreținerea, repararea și înlocuirea în parte sau în întregime a elementelor de instalații aferente clădirii cum sînt : ascensor, hidrofor, instalații de încălzire centrală și de preparare a apei calde, puncte termice și crematorii precum și antenele colective de radioteleviziune, în vederea asigurării unei bune funcționalități a acestora, pe toată durata de servici a clădirii, sînt obligații ce revin proprietarului.

FLOAREA NICULESCU — Constanța. Din cele ce ne scrieți, rezultă că aveți dreptul la pensie pentru limită de vîrstă. In conformitate cu dispozițiile legale, angajații care au împlinit vîrsta de 62 de ani, bărbații și 57 de ani, femeile, dacă au cel puțin 10 ani vechime în muncă, au drept la pensie. In acest caz, pensia se calculează proporțional cu numărul anilor lucrați în calitate de angajat.

MOTELUL MALU

Pe șoseaua E 15 (București—Constanța) la Km. 73, la intrarea în jud. Ialomița, o firmă imensă din beton, acoperită cu stuf și împodobită cu vitralii inspirate din pictura populară de sticlă, împreună cu clinchetul de clopoței, te invită de la distanță să te oprești. Este MOTELUL MALU, o nouă unitate a COOPERAȚIEI DE CONSUM ,un original ansamblu arhitectonic inspirat din arhitectura și arta veche țărănească.

Restaurantul și terasa, o construcție asemănătoare cu o claie imensă de stuf, clădită pe stîlpi și grinzi din beton și lemn prin care trec uriași arbori. Terasa imensă se continuă printre copaci și flori, pînă la marginea șoselei. Două saloane decorate rustic vă stau la dispoziție pentru servirea mesei. Unul dintre ele cu accentuată inspirație din folclor, cu mese și scaune sculptate, draperii din dimie albastră brodată, lămpi în fier forjat cu tavanul alb, traversat de grinzi din lemn patinat. La etaj funcționează un salon braserie, înconjurat de 22 rezerve pentru dormit. Fiecare rezervă este decorată și mobilată diferit, fiecare cu elemente inspirate din folclorul altei regiuni. In stînga și spatele marei clădiri a restaurantului, alte două construcții mai mici, cu adăposturi pentru autoturisme și locuri pentru cazare (camere gen chilii) decorate și mobilate în stil țărănesc stilizat. Alte clădiri închid latura din dreapta. O originală construcție, parter plus etaj, cu camere hexagonale cu terase lungi. Alte cinci căsuțe în formă de căpițe acoperite cu stuf, de dimensiuni și forme variate, intercalate între construcțiile menționate, completează ansamblul. Camerele dispun de unu, două, paturi. Preparate culinare pentru toate gusturile.

(5394C)

Prînz economic

Urechi de porc rasol. Pentru 4 persoane : 1 kg de urechi de porc (4 lei kg), 1,500 kg cartofi, 1—2 căpățini frumoase de usturoi.

Se curață, se spală și se taie urechile în bucăți potrivit de mari. Se pun la fiert în apă rece cu sare, într-un vas suficient de mare, ca să încapă apoi și cartofii. Se lasă urechile pe foc potrivit pînă sînt aproape gata. Se adaugă cartofii, curățați, spălați și tăiați de-a lungul, în sferturi sau jumătăți, după mărimea lor. După circa 15 minute se scot urechile și cartofii, se așează pe un platou și se servesc fierbinți cu mujdei de usturoi, preparat între timp (usturoiul zdrobit și bine frecat cu sare se amestecă cu puțin din zeama în care am fiert carnea și cartofii).

Zeama nu se aruncă. Se păstrează pentru prepararea unei ciorbe de zarzavat acrită cu borș sau zeamă de varză. Se poate folosi la prepararea unei supe de roșii de varză etc.

Dacă vrem să servim ciorba în aceeași zi, imediat după rasol și cartofi, se curăță zarzavatul (un morcov, o rădăcină de pătrunjel, o țelină mică, un ardei gras, o ceapă), se taie fideluță, se fierb în foarte puțină apă.

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Zeama de varză sau borșul se fierb separat. După ce se scoate rasolul și cartofii din oala în care au fiert, se pune în locul lor zarzavatul fiert și se acrește, după dorință, cu borșul fierbinte. Se drege ciorba cu smîntînă, se presară o mînă bună de verdețuri mărunt tăiate (mărar, pătrunjel, leuștean) ; se servește.

O idee și diverse posibilități de realizare

SALATA. Intr-o zi deosebită sau chiar într-una obișnuită, cînd dispuneți de timp și răbdare, încercați să prezentați într-un mod atractiv și amuzant o obișnuită salată rusească.

Vă sugerăm să îmbrăcați în puțină gelatină desfăcută în vin alb au în aspic preparat în casă, interiorul unei forme de budincă. După ce gelatina s-a închegat, căptușiți forma cu un strat de maioneză bine legată. Golul din mijloc umpleți-l cu o picantă salată din legume de sezon, amestecate cu maioneză. Puteți adăuga și bucățele de friptură rece sau rasol de pasăre tăiate mărunt. Răsturnați totul pe un platou mare, rotund și înconjurați cu rondele din două, trei roșii mari. Deasupra fiecărei felii de roșie puneți în picioare un castravete mic, curățat de coajă.

Ele vor sugera un sfeșnic cu o luminare. In chip de „flăcări" ale acestor „lumînări" puteți folosi fie ridichi roșii, fie bucăți de gogoșar pe care le veți înfige în vîrful castraveților.

TORT CU LUMÎNARI ORIGINALE. Cu prilejul unei zile festive veți avea un succes deosebit prezentînd un tort executat de aceeași manieră.

Preparați tortul dv. preferat și așezați-l în mijlocul unui platou mare. Pentru lumînările care îl vor înconjura, pregătiți separat un amestec de 250 g migdale sau nuci ușor prăjite și măcinate, 250 g. zahăr, 150 g. ciocolată, rasă sau cacao, o cești cuță de rom, 3 gălbenușuri răscoapte date prin sită și frecate cu un gălbenuș crud. Frămîntați totul împreună și cu mîna udă formați suluri egale, subțiate la un capăt. Dintr-un albuș și 60 g. zahăr faceți puțină compoziție de bezele, bine legată și glasați lumînările de ciocolată. Ca să rămînă frumos glasate, folosiți-vă de o andrea subțire, cu care le veți străpunge ca să le puteți cufunda și scoate din albușul bătut cu zahăr. Postamentul acestor „lumînări" poate fi făcut dintr-o felie rotundă de pandișpan sau dintr-un biscuit rotund. Pentru a imagina flacăra lumînării, folosiți jeleuri roșii (fixați-le cu o scobitoare). Lumînările acestea de ciocolată și postamentul lor vor fi un al doilea fel de dulce pe care îl veți servi. Pentru variație, pregătiți tortul dintr-o compoziție în care să nu intre nici ciocolată, nici nucl. Pentru efect de culoare e bine ca tortul să fie îmbrăcat într-o glazură de culoare închisă (cafea, zahăr ars).

Olimpia ȘTEFĂNESCU

IMPORTANT

Intreprinderea de Turism, Hoteluri și Restaurante — București, ne informează că s-a deschis la restaurantul Parcul privighetorilor din pădurea Băneasa, o mustărie unde zilnic, un personal cu înaltă calificare vă stau la dispoziție. Se pot servi cele mai variate preparate culinare, incluzîndu-se renumita pastramă. Deliciul meniului fiind mustul dulce.

De asemeni, sîntem informați că la restaurantul NORD-HOTEL din cal. Griviței nr. 143, s-a deschis o unitate Gospodina, care asigură o gamă variată de preparate și semipreparate. Gospodine — economisiți timpul, apelînd la serviciile casei de comenzi prin telefon 50 60 81.

O altă unitate a I.T.H.R.-București — respectiv Complexul Lido, ne informează că în curînd se va deschide în Piața Amzei o unitate modernă — GOSPODINA

(5475)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

RÎNDURI PENTRU O BUNICĂ

de Mihai STOIAN

„Mă numesc S.N. și în octombrie am 16 ani. La vîrsta de 4 ani neîmpliniți, mama mea ne-a părăsit, pe mine și pe tata, motivînd că tata bea. Este adevărat, bea, dar niciodată mie nu mi-a lipsit nimic. Nu zic că nu bea, dar cu foarte mare atenție, din cauză că este conducător auto și niciodată n-a fost sancționat pentru acest lucru, deși are mulți ani în această meserie. Și mai mult: tata mi-a fost... mamă, bunică, soră și frate, căci toți îmi lipseau. Neputînd să stea cu mine, și nici la cămin nu m-a dat, de frica despărțirii care trebuia să aibă loc în fiecare lună, mă purta cu dînsul în mașină, dacă adormeam cu o mînă conducea, cu cealaltă mă ținea pe mine. Într-una din zile a cunoscut o familie, în apropierea capitalei, la care m-a lăsat pentru două ore și unde am stat 12 ani. Dar cum credeți că am stat? La fel ca și copiii dumnealor, niciodată nu s-a pus problema că nu fac parte din familie. Aici am crescut, aici am învățat, aici m-am simțit fericit.

Pe mama o văd o dată pe an, căci nu este în București. O respect, ca pe-o mamă care mi-a dat viață dar nu o pot înțelege cum de nu se numără printre celelalte mame care au cîte 7—8 copii și pe toți îi îngrijesc cu dragoste; mama doar pe mine a vrut să mă aibă și nici pe mine nu m-a vrut. Nene Stoian, vă scriu această scrisoare, pentru că viața mea se aseamănă cu a tatei, și pe dînsul l-a părăsit mama de la o vîrstă ceva mai mare (la 5 ani) și l-a crescut o altă femeie timp de 14 ani, iar la 19 ani și-a adus aminte mama bună că are un copil, pe care l-a adus atunci în capitală, și iarăși l-a lăsat în lume, străin, fără să fi cunoscut pe cineva pe-acolo. Acum tata are 50 de ani și bunica mea, deși trăiește, nu l-a văzut niciodată de la nașterea mea, pe motiv că n-aș fi copilul lui. Pe mine mă doare acest lucru. Și pe el. Îl văd că suferă și mi-e milă: oare cum să fac să-i apropii? Eu sînt cauza și eu vreau să-i împac. Și mai mult chiar: vreau și eu să-mi cunosc bunica. Nu-i cerem nimic! Eu acum am bursă, tata a cumpărat apartament, urmează să ne mutăm și tare am dori să ne facă o vizită măcar o singură dată. Bunica se numește... și locuiește în zona Sălii Palatului (etaj II). Tata a încercat de multe ori să o facă pe mama dumnealui să mă cunoască, dar a fost în zadar. Vecinilor, bunica le-a spus că n-are copii. Oare chiar așa de mult să se asemene cu mama mea care tot la fel spune: că n-are copii?!

Dar oare eu al cui sînt, numai al lui tata? Tata, din cauza mea, nu s-a mai recăsătorit, nevrînd să se asemene chiar întru-totul vieților noastre, căci bunica s-a recăsătorit și el a dus-o tare greu la noua casă. De vreți, nene Mihai Stoian, vă rog ajutați-mă, este cea mai mare dorință a mea — de a-l vedea pe tata rizînd, tristețea lui îmi întunecă mie bucuria copilăriei.

P.S. Vă rog să publicați această scrisoare, să o citească toate mamele, să vadă cît suferă copilul părăsit. Să o citească și bunica, poate c-așa își va aduce și dumneaei aminte că are copil și copilul are și el copil, și că amîndoi o doresc și așteaptă doar un semn, ca să vină să lege ceea ce s-a rupt de mult. Căci niciodată nu-i prea tîrziu. Vă mulțumesc din suflet,

N. S. — Buc."

Dragă Nicule, în primul rînd trebuie să-ți spun că-mi place foarte mult cum judeci lucrurile, la cei 16 ani pe care-i vei împlini în curînd (la mulți ani!) Îmi place și modul în care-ți exprimi *simțămintele*, așadar pot afirma că, după cele așternute de tine pe hîrtie, ai toate șansele ca în viitor, crescînd și mai... mare, să devii un om întreg, serios, sensibil, drept.

Cît privește cazul cu bunica, ai băgat desigur de seamă că am eliminat numele (deși, desigur cu naivitate, mi l-ai dat) numai și numai pentru ca nu cumva dumneaei să se supere... în plus. Adică: „Cum, m-a dat nepotul și la gazetă?". Nu asta-i problema, s-o dăm sau să n-o dăm... la gazetă, ci, așa cum extrem de frumos explici, să-l ajutăm împreună, pe tatăl tău, să nu mai fie atît de trist, fiindcă n-are nici soție, nici mamă, iar fiul său n-are de asemenea mamă, nici bunică. Dorința ta „cea mai mare" este „de a-l vedea pe tata rizînd", căci — cum mărturisești — „tristețea lui îmi întunecă mie bucuria copilăriei". Fie ca publicarea rîndurilor tale curate, pornite din inimă, să ajungă la destinație, să atingă corzile simțitoare ale sufletului bunicii și, făcîndu-le să vibreze, s-o vezi, într-o bună dimineață, bătînd la fereastra voastră, îmbrățișîndu-vă, redîndu-vă — amîndorura — zîmbetul.

Am reprodus și *P.S.*-ul, fiindcă „miezul" chestiunii într însul se ascunde. Ai perfectă dreptate! Eu nu mă număr printre aceia care-și închipuie că o astfel de mamă (cu excepții, desigur) se rupe foarte ușor de copilul ei; dar mă număr printre cei ce alcătuiesc imensa majoritate a părinților și care condamnă vehement poziția acestor „mame" (sau a taților) de după eventuala — părăsire — legală a căminului conjugal. Fiindcă nici un „argument" din lume nu poate sta în picioare: că soțul era băutor? Perfect — să zicem — n-ai mai putut să trăiești alături de un băutor. Dar ce vină are copilul? Și iată-l pe incriminatul băutor dovedindu-se, în cele din urmă (după 16 ani de... probă), mai corect mai inimos și mai atașat de copil, decît aceea care l-a adus pe lume. Ceea ce demonstrează, încă o dată, că *viața* — așa cum este ea! — nu se încadrează în sertărașele prejudecăților (băutorul este exclusiv... negativ — deși, personal, sînt împotriva abuzului de alcool) etc. Rîndurile de mai sus nu-ți sînt adresate ție, dragă Nicule, cît mamelor aflate — cine știe pe unde — în situația de a comite o asemenea „crimă": *părăsirea totală a copiilor lor* — repet, mă refer la părăsirea completă, nu numai fizică, ci și afectivă (da, situații complicate, dramatice, te obligă să pleci de lîngă copilul căruia i-ai dat viață, dar de ce pleci... și cu sufletul?!)

Tie, Nicule, îți doresc acum, în pragul celor 16 ani, ca de ziua ta să ai imensa satisfacție a împlinirii visului: un zîmbet întreg, de-al tatălui, replică la înțelepciunea cu care bunica va răspunde și stăruinței *curierului*, de a da curs „invitației". Un fiu și un nepot își așteaptă mama și bunica. Poftiți, îndrăzniți, respectuos vă rog!

CURIER SĂPTĂMÎNAL

UMOR STRĂIN

— Nu-ți face griji, draga mea. Mi-am notat tot ce mi-ai spus...

— E foarte șic și confortabil aici... Păcat că miroase a medicamente...

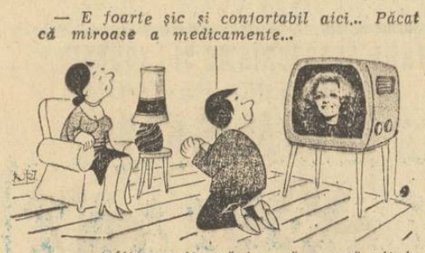

— ...și îți promit, mă jur, să nu mă uit la altă femeie...

COOP

ALMANAHURI 1974 PRIN POȘTĂ!

Rețineți din timp, almanahul preferat.

Librăria „CARTEA PRIN POȘTĂ", unitate a cooperației de consum din București, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—12, sectorul 6, primește — încă de pe acum — înscrieri la următoarele almanahuri pe anul 1974:

SCÎNTEIA	FLACĂRA
CINEMA	SATUL SOCIALIST
MAGAZIN	FEMEIA
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ	SĂNĂTĂȚII
EDUCAȚIEI	AUTOTURISM
URZICA	SPORT

Expediind comanda la adresa indicată, almanahurile vă sosesc la domiciliu. Plata se face la primirea coletului.

5486

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

FOC

ORIZONTAL: Scara — Para — Tăciuni — St. — Ire — Rola — I — Nb — C — Sprit — Soare — Ista — Incendiu — T — I — Oea — Ri — Izolatoare — Nala — Ig — It — Era — Înaltă — Cenușar — An.

CA LA DICȚIONAR

ORIZONTAL: Canișa — Rasa — Orașe — Actor — Laconic — Ili — Eben — Mastic — Țel — Mirt — Ti — Salatiera — Ac — Asa — Aera — N — Evita — Ger — Gerovital — C — Roba — Iederă — Olari — Loton.

REBUS • REBUS

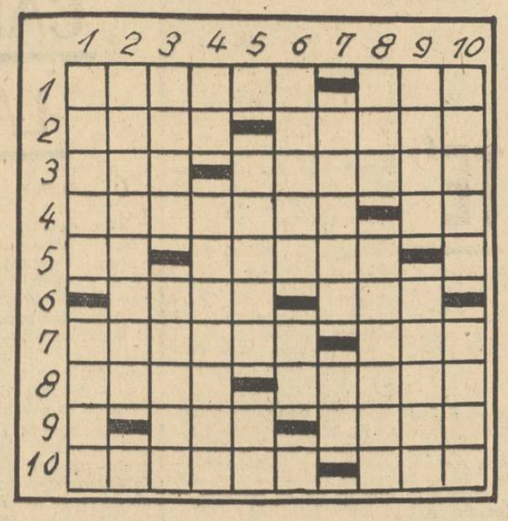

CU ATENȚIE!

ORIZONTAL: 1) Se împrăștie sub formă de boabe — Își ține clanța; 2) Se ia în bețe — Piept de pasăre; 3) Ținut cu mîna... și călcat în picioare — Servite cu halbă; 4) Stop din acțiune — În tează!; 5) Lecui! — Restul de la casă; 6) E pus la greu — În rețea!; 7) E pornit din suflet... — În viraj!; 8) Probă... de control — Îl știe lumea că vine mereu cu gura mare; 9) Riu în Elveția — Alege după mărime; 10) Rămîne mereu neschimbată — E subțirel deși stă mai tot timpul la casă.

VERTICAL: 1) Gazdă bună peste noapte — Reduce toate minusurile; 2) E prezentă la cursuri; 3) Masa în vacanță (pl.) — Mai, mai, că nu-i veni să creadă; 4) Zece... în spate! — E la curent cu deplasările; 5) Deschidere forțată — Perne întoarse!!!; 6) Se duc la vale — Teșite!; 7) Un fel de lin... — Cuprins de vise!; 8) Conține apă — Momeală... la somn; 9) Teren acoperit (pl.) — Schimbă cartea; 10) A sta locului — Face față la apărare...

Virgil POPESCU

Cuvînt rar: AAR

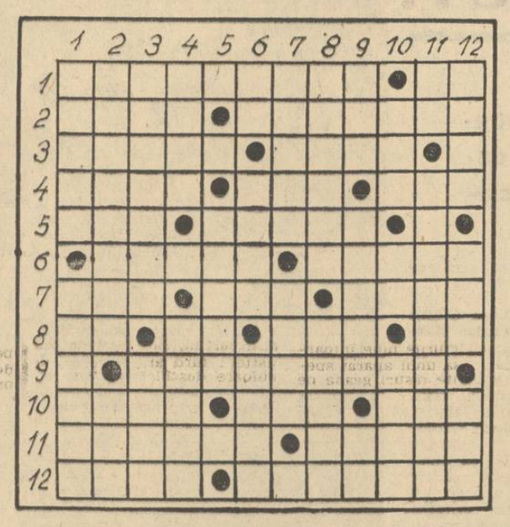

LUMINĂ

ORIZONTAL: 1. Formă importantă a energiei luminoase — Strălucește!; 2. Astrul nopții — Clar; 3. Indică direcția — Din felinar!; 4. Riu în Banat — Sfîrșit de luminare! —... și de candelă!; 5. Interjecție — Șef musulman; 6. Torță; — Metal bun conducător de curent electric; 7. Lipsit de curaj — Cută la rochie — Fabulist antic grec; 8. Careu întors! — Bornele din față! — „Poezie... pentru Soare" (Isanos) — Luminată, în sfîrșit!; 9. Autorul nuvelei: „O făclie de Paști" 10. Locuitor de la munte — „Perdea" care acoperă lumina — Riu în U.R.S.S. 11. Vedenie — Diminutiv masculin; 12. Cînd dispare lumina... — și cînd apare!

VERTICAL: 1. Patruped de la polul boreal (pl.) — Apropo de temă; 2. Străluce (fig. poetic) — Masculul caprei; 3. Aparține unei enorii — ..... -lapa" comună în jud. Neamț; 4. Magazia unei nave — Autoarea poeziei „Lumina Paringului"; 5. Răzbunător (latin); 6. Din retină! — Cortegiu — Riu în Finlanda; 7. Ieșire la lumină — Oraș-port în Spania; 8. Invenția fraților Lumiere (presc.) — Odoare; 9. Nume feminin — Spațiu în circ — Se stinge lumina!; 10. Perioade mari de timp — Din răsărit! — Plantă... pentru victorioși; 11. ...-lumină, măsura distanței Terra-Soare (sing.) — Sat în jud. Ilfov; 12. Astru — Element energetic pentru hidrocentrale electrice — Mediu rural.

Constantin IONESCU

Cuvinte rare: **Iai, Ulema, Ass, Ultor, Anar, Vigo, Lămotești.**

NOUTĂȚI FILATELICE

CERC DE STUDII

Continuînd să ofere filateliștilor posibilități de aprofundare a cercetărilor asupra mărcilor clasice românești (emise pînă în anul 1872), Consiliul Central al A.F.R. a inițiat diferite cercuri de studii. Recent a fost inaugurat Cercul de studii al emisiunilor clasice românești, condus de ing. Kiriac Dragomir. La ședința inaugurală, secretarul general al A.F.R., prof. Traian Predoiescu a prezentat auditoriului pe colecționarul englez de origină română, dr. Liviu Cristea, căruia i-a înmînat, cu prilejul respectiv, Insigna de onoare a A.F.R. — clasa de aur — pentru strădaniile sale de colecționare și de studiu a mărcilor românești. În continuare, dr. Liviu Cristea a făcut o amplă expunere, exemplificînd afirmațiile cu secvențe din exponatele apreciate în mod deosebit la expoziția „Socfilex III" și la alte manifestări filatelice internaționale.

EXPOZIȚIE MAXIMAFILĂ

„Le Maximaphiles Belges" este asociația maximafiliștilor din Belgia, înființată la 3 august 1967. Împreună cu maximafiliștii din România, asociația respectivă organizează între 16—21 noiembrie 1973 o serie de manifestări prietenești de mare interes: „Zilele maximafile belgiano-române", „Expoziția maximafilă Belgia—România" etc. Acestea vor avea loc la Bruxelles și polarizează atenția lumii filatelice din cele două țări, atît maximafiliștii români cît și cei belgieni bucurîndu-se de recunoscute merite pe plan mondial.

„UZUALE — 1973"

(Tranșa a II-a)

Promiteam în rubrica precedentă să revenim cu amănunte privind tranșa a II-a de mărci, care compun emisiunea de „Uzuale-1973". Prin bunăvoința „Rompresfilateliei" putem reproduce patru din cele 8 valori: 1,35; 1,50; 1,55; 1,70; 1,75; 2,25; 3.70 și 4,25 lei. Desene reușite. Menționăm că machetele grafice aparțin cunoscutului pictor de „marine", D. Știubei, exprimîndu-ne regretul că tiparul monocrom și dimensiunile foarte mici lipsesc colecționarii de o emisiune care putea fi un mare succes al acestui an filatelic. Păcat!

„AEROMFILA '73"

La sediul A.F.R., sălile de expoziție găzduiesc trilaterala aero-filatelică „București—Paris—Belgrad", manifestare filatelică deosebit de interesantă. Meritul expoziției constă în reunirea unor exponate valoroase, între care se remarcă colecțiile prezentate de Pompiliu Voiculeț-Lemeny („Mărci românești pentru poșta aeriană"), Al. Bartoc, Mihai Popovici și alții. A fost editat un Catalog al expoziției și un frumos plic ocazional, obliterat cu o ștampilă specială.

Aurel CRIȘAN

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

De ce nu stăm pe loc?

Firește că adesea stăm pe loc, fie pentru că este necesar, fie vrînd-nevrînd. Totuși sînt numeroase împrejurările în care oamenii se deplasează. Un astfel de exemplu ni l-a pus la dispoziție cititorul nostru **CONSTANTIN PLĂMADEALĂ**, învățător, din comuna Tureni, jud. Cluj.

Acțiunea se petrece într-o localitate oarecare, la o stație de autobuze. Conform plăcii indicatoare, sosirea primului autobuz este anunțată pentru ora 5. Mulți pasageri au sosit ceva mai devreme. Se apropie ora 5. Lumea se agită, așteptînd autobuzul cu nerăbdare. Dar, trec 10, 20 și chiar 30 minute, și nu se zărește nici urmă de autobuz. Să fie vorba de vreo defecțiune, survenită pe neașteptate? Cei vîrstnici, se așază pe bănci, iar cei mai tineri, încep să se plimbe în susul și-n josul stației. **De ce însă în cazul așteptărilor mai îndelungate, oamenii se plimbă? Nu este oare mai obositor?**

Curiozități și coincidențe

Iată cîteva aspecte interesante din istoria omenirii, pe care ni le-a pus la dispoziție tînărul nostru cititor **ȘTEFAN M. GAVRIL**, din comuna Viișoara jud. Botoșani, elev la Liceul pedagogic din Botoșani:

1). Cînd și unde au fost bătute primele monede metalice?

2). Care a fost cea mai mare și mai grea monedă bătută pînă acum?

3). Cine a fost marele scriitor care a murit în aceeași zi și în același an cu Wiliam Shakespeare?

Poșta cititorilor

I. Nicolau și alți cititori: Menționam că, de fapt, Cleopatra, nu a avut drept urmaș numai pe... Cleopatra-Selene, ci încă alți trei copii, printre care, unul a reprezentat rodul dragostei cu Caius Iulius Caesar, iar ceilalți trei, cu Marcus Antonius. Printre cei trei din urmă se numără și Cleopatra-Selene. Fiul lui Caesar a fost ucis la vîrsta de 17 ani, chiar de către Antonius.

În răspunsul dat de noi, ne-am rezumat însă numai la Cleopatra-Selene, pe de o parte pentru că a fost singura urmașă a Cleopatrei ce i-a perpetuat numele, iar pe de altă parte, pentru că a reprezentat un personaj istoric, cu o oarecare importanță, ajungînd la rîndul său regină, deși nu în Egipt.

Klein Liviu, elev, clasa a VIII-a B, Liceul nr. 5, „Emil Racoviță", Iași. Propunerile făcute nu sînt compatibile cu rubrica noastră care, nu este prin excelență „automobilistică". Materiale de genul celor trimise, au mai fost publicate.

AM REȚINUT în vederea publicării, materialele expediate de cititorul nostru **Costin Marinescu**, avocat, din Ploiești, jud. Prahova.

Ing. Liviu MACOVEANU

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Întrebarea nr. 1

1. Care este construcția din țara noastră în stilul gotic tîrziu și al Renașterii, recunoscută drept cea mai frumoasă, care se conservă în bune condițiuni și astăzi, și ale cărei începuturi se situează în secolul al XIII-lea?

Întrebarea nr. 2

2. În chimie se cunosc cel puțin trei substanțe cu formule complet diferite, dar care au un miros aproape identic destul de agreabil. Una dintre acestea este extrem de toxică, alta mai puțin toxică, iar a treia, se folosește uneori și în alimentație. Care sînt aceste substanțe?

Concursul „Verificați-vă cunoștințele"

BON DE PARTICIPARE Nr. 1

6 octombrie 1973

Numele și prenumele . . . . . .

. . . . . .

Adresa . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Reamintim că regulamentul concursului și sistemul de premiere au apărut în numărul trecut.

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu aflați împreună cu Alina, fata căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se află un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz. Alina pornește spre locuința principalului vinovat — Pamfil. Bunicul și Panaitescu îl urmăresc pe Aristide.

16 Bunicul o găsi pe doamna Bodea în aceeași cameră în care o lăsase, îmbrăcată la fel, stînd pe același fotoliu. Părea că nimic nu se schimbase în înfățișarea ei, dar detectivul, în ciuda aparențelor, descifră dincolo de ele o frămîntare intensă, o tristețe fără seamăn. Fusese sigur că soția medicului veterinar era autoarea furturilor din magazinul special: așa crezuse pînă cu o oră în urmă, dar anumite date noi îl obligaseră să-și schimbe părerea.

— Stimată doamnă, vreau să vă spun de la bun început că deși nu vă absolv de anumite vini, acuzația pe care v-am adus-o este neîntemeiată. Nu dumneavoastră v-ați însușit mărfurile din magazinul pe care l-ați condus, cu toate că fără dumneavoastră n-ar fi fost atît de ușor ca aceste furturi să se producă. Într-un fel ați fost unealta unui individ și a intermediarilor lui. Ați crezut că sînteți iubită, doamnă, că vi se dăruiește acea iubire după care ați tînjit, uitînd că ea era tocmai lîngă dumneavoastră și poate tocmai de aceea ați neglijat-o.

— Nu, am fost și sînt iubită, n-am fost înșelată... N-a iubit pe nimeni cum mă iubește pe mine, spuse doamna Bodea, încercînd să-și dea singură asigurări, dar după felul cum pronunțase cele cîteva cuvinte, era limpede că în siguranța ei se produsese o breșă ce tindea să capete proporții.

— Doamnă, v-am întrebat azi dimineață cine mai avea cheia de la magazin și, dacă îmi amintesc bine, mi-ați răspuns că numai dumneavoastră. Vreau să vă asigur că mai avea cineva chei similare, imposibil să nu fi existat încă un rînd de chei — elocvente, încît practic o-preau cercetările. În aceleași dosare însă se mai găsesc cîteva hîrtii, în care șefii dumneavoastră răspund prin propria lor persoană de cinstea dumneavoastră, în felul acesta fiind șters orice semn de întrebare în privința unui posibil amestec al doamnei Bodea în această afacere. Dar iată că numai cu o oră în urmă, dintr-o lipsă de precauție care mi-a dat serios de gîndit, același om care vă gîra cinstea începe să aibă îndoieli: mai mult, să fie convins că nu sînteți străină de furt. Cu toate astea, stimată doamnă, eu vă repet că cel puțin la acest capitol al furtului sînteți complet nevinovată.

— Tovarășul Aristide nu putea să spună așa ceva.

— Doamnă, tovarășul Aristide, sublinie Bunicul malițios, este amantul dumneavoastră. Greșesc?

Doamna Bodea se înroși ușor. Înțelese imediat că făcuse o gafă pronunțînd acel nume, dar nici prin minte nu-i trecuse că detectivul poate face o legătură între ea și el, de unde și siguranța și mai ales tonul oficial cu care îi pronunțase numele.

— Pentru el, doamnă, v-ați neglijat familia, pentru el v-ați îndepărtat de un om serios, poate ciudat în felul lui, dar cu un suflet de aur, deși dumneavoastră nu vedeți în el decît un creșător de porci.

— Aristide nu putea să spună așa ceva despre mine.

— Cu toate astea a spus, stimată doamnă...

Bunicul așteptă reacția doamnei Bodea, reacție care sosi prompt printr-o mișcare nervoasă a buzelor.

— Vreau să stau de vorbă cu el, spuse doamna Bodea și brusc se ridică de pe fotoliu.

— Numai să-l mai găsiți, doamnă, mi-a spus că pleacă la București, fiind chemat pentru o ședință foarte importantă. V-aș putea însoți.

În cîteva minute doamna Bodea, cu Bunicul în dreapta ei, gonea cu mașina Fiat 124 spre Constanța.

*

Panaitescu îl zărise pe Aristide cum se urcă în Moskviciul de culoare roșie, alături de șofer, și convins că marea lui stea pe firmamentul consacrării abia acum a răsărit, îl urmări pe Aristide cu propria lui mașină fără teamă că acesta îl va observa. Pînă la Constanța fu nevoit să încalce de cîteva ori regulile de circulație, mergînd cu viteză nepermisă, dar agenții de circulație văzînd Buickul negru avură ezitări în a-l opri; cînd se convinseră că „limuzina" era o mașină obișnuită nu mai putură să-i facă nimic, deoarece Buickul alerga cu o sprinteneală greu de urmărit.

În Constanța, Aristide se despărți de șofer la un colț de stradă și grăbit se îndreptă pe jos spre un bloc nou aflat în imediata vecinătate a gării.

Panaitescu, ochind bine intrarea pe care dispăruse Aristide, se postă cu mașina într-un loc de parcare destul de aglomerat pentru ca să nu bată la ochi și se puse pe așteptat, știind că în asemenea cazuri așteptarea era lucrul cel mai bun de făcut. Ca să nu se plictisească, folosindu-se de oglinda retrovizoare, începu să-și taie cu o forfecuță mică unghiile și să-și aranjeze mustața. Tocmai terminase, cînd văzu că din același loc de parcare unde se afla se desprinde un Mercedes cu număr străin, un număr ciudat și caraghios totodată, scris cu niște litere ca șerpii: un soi de semne dintr-o scriere cu care el n-avusese de-a face, amănunt pentru care șoferul se simți dator să urmărească puțin mersul acelei mașini elegante. Spre surprinderea lui, Panaitescu văzu și altceva: de la o fereastră a etajului șase un om se retrase după perdea, după ce făcuse cuiva semn cu mîna și convins că la mijloc nu era lucru curat deveni cît se poate de atent. Încordarea materializată într-o transpirație abundentă, fu sesizată și de ciine, care începu să-și freamăte nările moi, dorind să afle ce anume se întîmplase. Mașina cu număr străin ieși în spatele blocului, la cîțiva pași de intrare și șoferul, un om scund, negricios, cu o mustață asemănătoare cu a lui, făcu cîțiva pași pe scări ca apoi să se întoarcă la mașină cu două valize destul de voluminoase, după rotunjimea capacelor îndesate zdravăn. În afară de valize, Panaitescu nu mai observă nimic, adică nu văzu, așa cum ar fi fost firesc, pe nimeni apărînd în spatele valizelor. Mercedesul porni leneș mai departe și Panaitescu, între dorința de a aștepta să-l vadă pe posesorul valizelor și cealaltă, de a urmări Mercedesul, cedă celui de-al doilea impuls și aproape fără să vrea se trezi în urma mașinii, urmărind-o de la distanță. Coborî o pantă spre mare, apoi făcu cale întoarsă și Panaitescu, ca să nu consume prea multă benzină, se hotărî să nu se mai fițiie după Mercedes, deoarece avea convingerea că tipul de la volan, pînă la urmă, oricît s-ar fi învîrtit, tot prin acea intersecție unde se afla el trebuia să treacă. De data asta însă Panaitescu se înșelă și drept urmare se căi amarnic. Mercedesul dispărut după o cotitură nu mai apăru timp de o jumătate de oră, ca apoi Panaitescu să-l descopere undeva pe dig, în apropierea unui vas modest ca mărime, deasupra căruia filfîia un steag cu însemne asemănătoare celor de pe numărul mașinii pe care, din zgîrcenie, o pierduse un timp din vedere.

Panaitescu coborî din mașină, se strecură pe o ulicioară care ducea spre faleza înaltă și părîndu-i rău că-și pierduse timpul de pomană, urmărind un străin aflat în deplină legalitate, fu cît pe-aci să plece și ar fi plecat chiar să-l observe mai departe pe Aristide, dacă n-ar fi văzut că șoferul Mercedesului scoate din portbagaj nu două valize, ci trei, și un pachet destul de voluminos, ceva îmbrăcat în material plastic. Un matelot preluă bagajul sub ochii unui funcționar de la vamă care înclina respectuos din cap, apoi, șofer și mașină se făcură din nou nevăzuți. Nimic nu-l contrarie pe Panaitescu în afară de bagajele care apăruseră în plus și tocmai acest amănunt îl făcu să stea mai departe la pîndă, cu toate că în spatele lui o potaie cu colți îl conturba prin lătratul ei de la liniștea conspirativă pe care el și-o impusese. La nici zece minute, mașina apăru din nou pe chei și din ea coborî un bărbat rotofei, cu pielea măslinie, cu o mustață neagră ca și a șoferului și nou venit, după ce prezentă grănicerului și omului de la vamă pașaportul, salută distins și trecu pe puntea vasului ce se clătina ușor. Veni apoi rîndul mașinii: fu cercetată atent, inclusiv port-bagajul, apoi o macara o ridică ca pe o coajă de nucă și o depuse pe punte, unde fu acoperită repede de doi marinari, cu o prelată argintie.

— Măi să fie al dracului, își spuse Panaitescu, cînd văzu că și șoferul se urcă pe vas. O fi vreun grangur care bate țări străine își zise el; ăsta are la bani de te îngroapă și furios îi trase potăii un picior pentru cutezanța de a se fi apropiat de el mai mult decît îngăduiau legile bunei cuviințe.

Hotărît, vasul se pregătea de plecare. Pe punte mai fură urcate cîteva lăzi cu bere și un berbec, care se împotrivea cu îndărătnicie să urce pe puntea îngustă. La vederea animalului care își punea de fiecare dată coarnele în atac cînd era tras de sfoara de care era legat, Panaitescu începu să rîdă cu hohote. Asemenea treabă nu mai văzuse.

— Ăștia pesemne nu mănîncă decît carne de berbec, își zise el și puse un pariu cu el însuși că pînă la urmă berbecul se va dovedi cu încăpățînarea lui mai puternic. Așa se și întîmplă, numai că încăpățînarea îl costă scump pe bietul animal deoarece după îndemnuri repetate, un marinar îl pocni cu o bucată de lemn în cap și berbecul, inert, fu tîrît cu ușurință pe punte.

VA URMA

VIAȚA STADIONULUI

CE SE PETRECE ÎN „ÎNALTA SOCIETATE" A ARBITRILOR

de Eftimie IONESCU

Dintotdeauna arbitrajul a reprezentat un subiect de controverse și nemulțumiri. Dintotdeauna, adică de cînd există fotbalul, arbitrul nu trece drept un personaj foarte simpatizat. Dintotdeauna, contrazicerile, neînțelegerile, motivele unor discuții aprinse le-au dat arbitrajele. Cu vremea, prin amploarea luată de competiții și arbitrajul a devenit mai mult decît un simplu motiv de contrazicere, decizia arbitrului a ajuns la o asemenea însemnătate că ea nu mai poate fi tratată chiar cu eterne atitudini de clemență și de exceptare de la critică. Acum, un arbitru poate întrerupe, cu o simplă hotărîre, drumul unei echipe, poate distruge aspirațiile sale, o poate arunca înapoi cu ani.

S-a sesizat de mult că organizarea activității de arbitraj — în sferele înalței performanțe — nu mai poate rămîne o preocupare întîmplătoare, benevolă; F.I.F.A., care se menținea în acest domeniu de „neutralitate" care a însemnat o frînă pentru progresul jocului, a înțeles că acest factor e la fel de însemnat ca toți ceilalți care compun fotbalul și a început să-i acorde acel ajutor operativ, menit să țină spiritul arbitrajului în pas cu evoluția jocului. Sigur că presiunea pentru luarea unor astfel de decizii practice a avut la bază multitudinea incidentelor provocate de arbitrajele necorespunzătoare, la nivelul minim, în competițiile de prima mînă și în special în preliminariile și în turneele finale ale probei supreme. Se știe că, în afara unor mari diferențe de optică între arbitrii din continente diferite — mai cu seamă între cei europeni și sud-americani — exista realmente o lipsă de forță, de competență, de capacitate a corpului de arbitri — luat în ansamblu — de a conduce jocurile de mare dificultate. S-a ajuns la crearea unui corp de arbitri internaționali, astfel ca posibilitatea perfecționării prin activitate continuă să existe realmente. De unde, înainte cu ani, delegările se făceau la întîmplare și unui arbitru îi venea rîndul să conducă la mari perioade, ulterior, prin formarea unei evidențe și a unui sistem de delegare, se realizează o selecție a celor mai valoroși „cavaleri ai fluierului".

Sistemul de pînă acum trei ani, prevedea ca fiecare federație națională să înainteze forului suprem o listă a celor mai reprezentativi arbitri ai săi. Comisia de arbitraj a forului suprem stabilea naționalitatea arbitrului care va conduce cutare sau cutare partidă și solicita, tot respectivei federații, *să INDICE EA din lista de arbitri înaintată, pe cel considerat ca cel mai indreptățit să arbitreze. In orice caz, federația națională, care își dădea seama de dificultatea partidei și știa forma arbitrilor ei reprezentativi, făcea o alegere, credem noi, mult mai competentă de cît poate s-o facă direct Comisia de arbitri F.I.F.A.* Pentru că, între timp, — printr-o inspirație nefericită — sistemul de delegare a fost schimbat; federațiile înaintează lista arbitrilor propuși și numita comisie — condusă de Helmut Riedel (R.D. Germană) președinte, Kennth Aston (Anglia) și Giorgy Szilagyi (Ungaria) vicepreședinți — stabilește nu numai naționalitatea arbitrilor pentru fiecare partidă a preliminariilor, și mai departe ale turneului final, ci îi și FIXEAZĂ NOMINAL.

Aici se produce o defecțiune care a generat în ultima vreme destule nemulțumiri. In sensul că *între amintita comisie și arbitri se creează niște raporturi nu tocmai folositoare. Arbitrul X din țara Y știe că a fost ales de comisie și, automat, consideră că are o obligație față de această comisie. Ceva mai mult, știind că selecționarea arbitrilor pentru turneul final al C.M. o face tot comisia de care am pomenit mereu, el va căuta să nu provoace nici un fel de indispoziții — prin arbitrajul său — componenților forului de specialitate.*

In această situație s-a aflat și amicul Rudolf Scheurer. Sosit de la Zürich în noaptea de luni spre marți, dinaintea jocului selecționatei noastre cu R. D. Germană, el a avut — cum se știe — ca însoțitor permanent pe un coleg de specialitate, pe Rudolf Glöckner, căruia îi spunea că se simte foarte onorat de alegerea comisiei. Că, adică, delegarea nominală a lui Rudolf Scheurer îl umple de mîndrie dar (după cum aveam să constatăm noi...) și de obligații.

Arbitrajul de la Leipzig constituie încă o dovadă că sistemul modificat, care lasă unei comisii, mai mult sau mai puțin obiective, întreaga alegere în delegarea unor arbitri, e defectuos și naște nemulțumiri în multe situații. Pentru că, în opoziție cu actuala practică, vechea metodă dădea unui for complet neutru, federația națională, (desemnată să furnizeze arbitrii pentru cutare sau cutare meci) misiunea delegării celui mai în formă arbitru din grupul său de elită. Și poate că, spre exemplu, federația elvețiană nu ar fi fost atît de preocupată ca arbitrul partidei R. D. Germană — România să cunoască perfect limba uneia dintre formații ci, înainte de orice, ca acest meci, care decidea 75% soarta unei grupe preliminare, să fie dirijat de un arbitru capabil să se sustragă oricăror influențe și presiuni.

DUPĂ NAȚIONALELE DE TENIS

CAMPIOANĂ LA 18 ANI

Cu un an și ceva în urmă, cu prilejul internaționalelor de juniori ale Franței, presa de specialitate de peste hotare, și în special cea din Franța, remarca în spații largi temperamentul și stilul agresiv al aceleia care se înclinase în fața pariziencei Dominique Beillan, după ce avusese două mingi de meci, la capătul a trei ore de mare luptă. În acele rînduri elogioase se făcea cunoscut lumii și, de ce să n-o spunem, și nouă, că în Ștefan cel Mare, la „Dinamo", se născuse un nou Năstase. Era vorba de Virginia Ruzici. Cinci săptămîni mai tîrziu, aceiași comentatori subliniau în zeci de rînduri — consacrate frumoasei comportări a junioarelor noastre (Ruzici, Mariana Simionescu) în competiția feminină „Cupa Annie Soisbault" — că fața care surîde „à pleinnes dents" a confirmat din plin excepționala impresie lăsată la primul ei Roland Garros. Tot Ruzici va fi în august — alături de Mariana Nunweiller, Mariana Simionescu, Florența Mihai (16 ani) — factorul marelui succes al tenisului feminin românesc pe 1972 : cucerirea „Cupei principesa Sofia", la Bogliasco, pusă în joc de federația spaniolă. (Din păcate, nu am putut-o păstra, anul acesta echipa fiind lipsită de aportul Virginiei, prezentă la proba feminină a Balcaniadei, cîștigată de echipa țării noastre). Eroina acestui spectaculos palmares devine, în același an, jucătoarea nr. 2 a țării, în fața campioanei Iudith Dibar-Gohn, cînd aduce unei finale de campionat național culoarea care-i lipsea prin „fantasticul ei temperament ofensiv".

Venit în București cu prilejul finalei „Cupei Davis" ceva mai tîrziu, Alain Deflassieux, redactorul șef al revistei „Tennis de France" și-a exprimat regretul că nu a avut timpul necesar ca să revadă pe „acea tînără slăbuță, cu brațele subțiri și musculoase... cu un fantastic temperament ofensiv" și să strîngă mîna antrenorului ei care a crescut-o de la 8 ani, Aurel Segărceanu. Vorbindu-mi în continuare despre Ruzici, ziaristul francez nu a ezitat să-mi spună că după unele șlefuiri și un temeinic rodaj în turnee, ea are toate șansele să ajungă printre primele 10 rachete feminine ale lumii.

Acum, „acea tînără slăbuță" este proaspăta campioană a țării, alături de „consacratul" Toma Ovici. Nu este vorba de consecința unui „ciclu" care s-ar fi instaurat în tenisul nostru (coincidența face ca Julieta Namian, Țiriac, Năstase, Dibar-Gohn să ajungă campioni la vîrsta de 18—19 ani), ci de apariția stilului ofensiv în tenisul feminin românesc, căruia i se simțea lipsa. Cu acea dreaptă de atac prin care pune stăpînire pe fileu cu o lovitură top-spin care face ravagii și un smeci aproape bărbătesc, campioana și-a înscris marile evoluții ale anului în rîndul cărora menționăm : **Nisa** — cîștigă turneul de junioare (întîlnește în finală pe Mariana Simionescu) ; **Monte Carlo**, „Cupa Francois Garnero" — (pînă în 21 ani) ajunge în semifinale cînd pierde în fața cîștigătoarei turneului, Michele Gurdal ; **Bad Hamburg**, „Cupa Federației" (o variantă feminină a „Cupei Davis") — contribuie alături de celelalte componente ale echipei (Judith Dibar-Gohn — Mariana Simionescu) la o spectaculoasă calificare a echipei românești în semifinale, obținînd următoarele rezultate, aș spune remarcabile, ținînd seama de lipsa ei de experiență competițională : S. Gesteira (Brazilia — turul I), Cristina Sandberg, jucătoarea nr. 2 a Suediei (turul II) ; (la dublu în sferturi, împreună cu Dibar-Gohn) celebrul cuplu englez Virginia Wade, (jucătoarea nr. 1 a Angliei și locul 8 în ultimul clasament al primelor zece rachete din lume), Joyce Williams (jucătoarea nr. 2 a Angliei) ; Brenda Kirk, jucătoarea nr. 2 a R.S.A. (în semifinale, cînd pierdem cu 3—1) ; **Roland Garros** — pierde în primul tur la capătul unui meci maraton în fața jucătoarei nr. 3 a Franței, experimentata Nathalie Fuchs; **Wimbledon** — pierde onorabil, în turul II, în fața cunoscutei jucătoare australiene Kerry Harris.

...Și „acea tînără slăbuță...", eleva dintr-a XII, noua campioană a țării și campioană balcanică pe 1973, deosebit de talentată, dotată cu o mare putere de muncă, nu are decît 18 ani.

Paul CERNESCU

VIRGINIA RUZICI

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

MIRCEA BUZATU, judecător la Tribunalul județean Olt, Slatina : „Sînt un pasionat al jocului cu balonul rotund. În general, nu țin cu nici una din echipele de divizia A. Îmi plac însă jocurile bune, indiferent că sînt făcute de Dinamo București, Steaua, Rapid sau Universitatea Craiova. Este adevărat că simt bucurie, dar și amărăciune cînd echipa Metalul Drobeta Turnu Severin din divizia B cîștigă sau pierde, aceasta pentru că „sîngele apă nu se face". Dar nu aceasta este problema ce intenționez să o tratez.

Pentru că îmi place fotbalul și citesc cu regularitate rubrica „Poșta rotundă" vreau să reluăm, dacă considerați util, discuția privind transferul de jucători propusă de tov. Anton V Dan din Timișoara în revista Magazin nr. 832 din 15 sept. 1973. Sînt întru totul de acord că problema transferărilor a rămas un capitol tulburător al fotbalului nostru. Că actualul regulament de transferări nu aduce nimic bun, ci, din contră, plecările cu carantină, fie ele de 6 luni sau un an, fac să se piardă diferite talente necesare fotbalului modern. Un jucător, ori cît ar fi de talentat, stînd 6 luni sau un an de zile în carantină, fără să joace într-o echipă de divizia A, unde să se poată afirma și să-și dezvolte talentul, incontestabil își pierde valoarea acumulată cu destulă trudă. Sînt de acord că mai sînt și „aventurieri" sau „păsări călătoare" care în scopul unor avantaje materiale vor să joace în fiecare an la cîte un alt club. Dar, după părerea mea de jurist, există o bază legală prin care Federația Română de Fotbal ar putea să adopte o măsură pentru a împiedica plecările cu ușurință ale unor jucători de la un club la altul, fără a mai fi necesară carantina prevăzută de actualul regulament. Și această bază legală poate găsi o reglementare juridică nu numai în HCM 2105/969, dar și în legile nr. 1/970 și nr. 2/971.

În răspunsul dv. la nota tov. Anton Dan, afirmați că unele cluburi cresc anumiți jucători de mici, îi învață meserie, iar cînd devin buni de treabă o iau la fugă în altă parte. Evident aceasta este realitatea. Dar pe această bază legală lucrurile pot fi „legalizate" ca să zic așa încît atît cluburile cît și jucătorii să respecte legalitatea și să evite cazurile de nemulțumiri reciproce...

Dacă considerați că aceste rînduri pot aduce o mică contribuție la limpezirea problemei transferărilor și Federația poate trage învățăminte, vă rog să le publicați, în caz contrar nu este nici o supărare dacă ele rămîn fără efect."

Propunerile dumneavoastră sînt interesante, dar mă tem că ar complica și mai mult relațiile dintre cluburi. In plus, jucătorii ar fi net dezavantajați. Dar poate, că ar fi interesant să auzim și părerea fotbaliștilor înșiși în această spinoasă problemă. Așteptăm...

DORIN PANDURU, Craiova : „Doresc să pun prin intermediul rubricii dv. cîteva întrebări acelora care țin în mînă hățurile fotbalului craiovean.

De ce fosta echipă de fotbal „Știința" Craiova a fost rebotezată „Universitatea"? Au cerut-o oare suporterii ? Sînt convins că nu. De fapt, ei sînt atît de ignoranți, încît de ani de zile strigă : „Luptă, luptă Știința !" cînd pe „Central" în inima Olteniei, cînd pe „1 Mai", în inima Banatului. Sînt însă cîteva urechi care stau în fotolii și nu aud nimic. Oare n-a sosit vremea să redați în mod oficial echipei noastre adevăratul ei nume, numele ei de naștere?

Fac apel prin intermediul colțului dumneavoastră de revistă la toți prietenii mei olteni flămînzi de fotbal, să fie cu gîndul și cu fapta alături de mine, pînă la detronarea unui nume de împrumut. Să luptăm pînă în clipa în care ziarele vor scrie : Știința Craiova ; numai atunci vom putea scanda pe deplin mulțumiți : „Și-in-ța — Cra-io-va !".

De ce credeți că „Știința" e mai frumos decît „U" ? De ce nu vă opriți, totuși la „Ajax", care este atît de potrivit stilului și temperamentului oltenesc ?

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 7 octombrie

1. **RAPID—DINAMO.** Pozițiile lor în clasament, comportările din ultima vreme, indică favorită echipa Dinamo. Tradiția ne obligă însă să acceptăm toate cele trei variante posibile.

2. **SPORTUL STUDENTESC—STEAUA.** Și în acest meci s-ar crede că Steaua beneficiază de un ușor avantaj. Dar și de astă dată sîntem datori să fim prevăzători. Deci, 1, X, 2.

3. **UNIVERSITATEA CLUJ—C.F.R. CLUJ.** Derbiul local a fost mereu foarte disputat și deschis oricărui rezultat. Avem impresia că de astă dată cel mai sigur se impune un rezultat egal.

4. **PETROLUL—POLITEHNICA IAȘI.** Ilie Oană vine la Ploiești să joace împotriva fostei sale echipe. Este lesne de înțeles, deci, că o cunoaște foarte bine. Cu toate acestea credem în victoria ploieștenilor.

5. **STEAGUL ROȘU—A.S.A. TG. MUREȘ.** Oaspeții sînt într-o formă slabă, în timp ce gazdele manifestă o deosebită forță de joc pe teren propriu. Favorită echipa din Brașov.

6. **POLITEHNICA TIMIȘOARA—JIUL.** Ne-a plăcut, duminica trecută, jocul echipei timișorene în meciul de la București. Nu vedem cum ar putea rata victoria.

7. **S.C. BACĂU—C.S.M. REȘIȚA.** Gazdele, ajunse pe ultimul loc în clasament, vor face totul pentru a termina învingătoare. Noi credem că vor reuși, mai ales dacă ținem seama și de faptul că de două-trei etape reșițenii sînt în scădere de formă.

8. **U.T.A.—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Interesant acest meci care reeditează întîlnirea care a decis soarta trecutului campionat. Va reuși, de astă dată, Universitatea acel rezultat egal de care avea atît de mare nevoie cu cîteva luni în urmă ? Noi zicem că da.

9. **F.C. CONSTANȚA—F.C. ARGEȘ.** În ultimele șase întîlniri susținute în campionat, constănțenii nu au reușit nici o victorie împotriva piteștenilor. Să fie oare acesta un indiciu și pentru meciul de mîine ? S-ar părea că nu, dacă ținem seama de buna formă a constănțenilor.

10. **CESENA—TORINO.** Cu cîteva săptămîni în urmă, jucînd la Torino în „Cupa Italiei", Cesena a obținut un rezultat egal. Acest simplu fapt o indică favorită în etapa inaugurală a campionatului italian. Noi nu excludem, însă, posibilitatea unui nou rezultat de egalitate.

11. **LANEROSSI—LAZIO.** Dacă ne gîndim că în trecutul campionat Lazio a avut o prezență foarte bună, atunci trebuie să-i acordăm cel puțin șansa unui rezultat de egalitate.

12. **ROMA—BOLOGNA.** Echipa locală se prezintă întărită față de trecutul campionat, grație transferării lui Prati și Domenghini. Jucînd și acasă are toate șansele unei victorii.

13. **SAMPDORIA—MILAN.** Greu meci pentru gazde, cărora nu le putem acorda decît cel mult șansa unei egalități. Milan este favorită.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Întîlnire cu cîțiva antrenori • Yancey Durham a decedat • Pe marginea meciului Monzon — Bouttier.

• **ANTRENORUL Ion Chiriac (Steaua),** care ne declară: **„Cîțiva dintre elevii mei au șanse apreciabile de a cuceri titlurile naționale. Îmi pun mari speranțe în „cocoșul" Marian Lazăr, medaliat cu aur la turneul internațional de la Oloneouc. El îl va putea învinge pe gălățeanul Mircea Tone. În mod normal, Alec Năstac (mijlocie) și V. Zilberman (semimijlocie) nu pot rata ocazia de a-și păstra centurile. Campionul european C. Gruescu (mușcă) va apare pentru ultima oară la această competiție. Învingător sau învins, el va pune mănușile în cui, devenind antrenor".**

• **APRECIATUL ANTRENOR** feroviar **Luca Romano** (Rapid) ne spune : **„De mai mult timp am selecționat din cadrul școlii profesionale C.F.R. un lot de 60 de tineri. În cel mult doi ani voi reuși să formez o bună pepinieră. Cred că secțiile de box din Capitală au datoria de a organiza mai multe gale amicale pentru a permite tinerilor un rodaj continuu".**

• **YANCEY DURHAM** managerul lui Frazier și al campionului mondial la categoria semigrea Foster a decedat în urma unei crize cardiace. El era în vîrstă de 52 ani. Ca urmare a acestui deces, Frazier a semnat un contract cu managerul **Eddy Futch** care-l pregătește pe Norton, iar **Foster** a trecut la Lou Viscusi, vechiul său antrenor.

• **PENTRU A 8-a OARĂ** argentinianul **Carlos Monzon** și-a apărat cu succes centura mondială a „mijlocilor", învingîndu-l la Paris în „templul"... tenisului, la „Roland Garros", pe francezul **Jean Claude Bouttier,** fostul măcelar, prietenul fidel al actorului de cinema Alain Delon, care a organizat acest meci. La sfîrșitul meciului, Monzon a primit verdictul în unanimitate. Arbitrul englez Harry Gibbs i-a acordat 145 puncte contra 136 adunate de Bouttier. Aceasta a fost cea de a 82-a victorie obținută de Monzon din cele 95 de partide susținute (9 meciuri nule și trei înfrîngeri, un non-combat). În ultimele trei reprize Monzon și-a expediat la podea adversarul de tot atîtea ori. Meciul a fost urmărit de peste 14 000 de spectatori care au „tremurat" și de frig, nu numai de emoțiile de a-l vedea pe Bouttier campion al lumii și urmașul marelui M. Cerdan. Bouttier a declarat după meci că Monzon este un super-campion și că victoria sa nu poate fi pusă la îndoială. Francezul a subliniat că a greșit grav acceptînd să lupte pe distanța a 15 reprize în loc de 12. La rîndul său, Monzon a declarat : „Bouttier nu mă putea învinge numai cu curajul. Acum vreau să-l întîlnesc pe campionul lumii la „semimijlocie", mexicanul Jose Napoles care tot se laudă că mă va învinge". **Cassius Clay** a fost craicnicul postului de televiziune A.B.C., transmițînd cu mare talent această partidă. Actorul Alain Delon, organizatorul acestei întîlniri, a fost poate cel mai comentat personaj al partidei. El a intrat în „conflict" cu presa franceză, interzicînd ziariștilor să se deplaseze la locuința sa unde se antrena Bouttier. Ziariștii puteau lua informații doar de la „gorilele" lui Delon și numai pe cale telefonică. Chiar și antrenorul federal Marcel Petit a fost declarat „indezirabil" și nu a primit dreptul să intre în locuința actorului de la Douchy. Ca urmare a acestui debut în box, clubul „Sporting" condus de antrenorul Jean Bretonnel l-a numit vicepreședinte pe Alain Delon. După întîlnire Delon a spus : „Îmi pare rău de Bouttier. El mai are timp să devină campion mondial".

Campionul mondial George Foreman este un mare iubitor al tenisului. El a înmînat la Houston o superbă cupă renumitei jucătoare Billie Jean King care a reușit în originalul meci al „secolului" să-l învingă pe Bobby Riggs, în vîrstă de 55 ani.

RUGBI

• **MULTIPLUL INTERNAȚIONAL** Ionescu Alexandru (Bizon) s-a transferat la echipa „Constructorul" din Buzău (Divizia B). El va face parte din linia I-a a echipei și-l va ajuta pe antrenorul Aman la pregătirea jucătorilor.

• **LA ȘCOALA GENERALĂ NR. 175** din București (director A. Căliman, profesor de educație fizică Popovici Iulică) a luat ființă o clasă de rugbi. Sînt admiși elevi cu note bune la învățătură. Din clasa a 10-a, elevii pot opta pentru orice asociație, club sau școală sportivă. Cine urmează acest exemplu ?

• **DĂRĂBAN, BACIU, TELEAȘĂ** și alți cîțiva jucători au fost scoși din lotul echipei reprezentative. Motivul : comportare nesatisfăcătoare în ultimele jocuri ale naționalei. Bine ar fi dacă măcar în ceasul al doisprezecelea, atît ei cît și alți rugbiști, și-ar da seama că baza succesului îl reprezintă pregătirea temeinică la antrenamente.

• **ENERGIA DEVA** nu mai face parte din campionatul Diviziei B deoarece a... „uitat" să se prezinte la două meciuri. Și, cum cineva trebuie să apară pe teren, comisia de disciplină a decis să acorde acest drept altei echipe mai puțin uituce.

• **FOSTUL INTERNAȚIONAL,** arhitectul Veluda Radu, a decedat în urma unei boli incurabile.

M. NICULESCU

TENIS

ILIE NĂSTASE PIERDE TEREN ÎN „MARELE PREMIU"

După disputarea turneelor din săptămîna trecută, „olandezul zburător" — Tom Okker — s-a apropiat la 113 puncte de Ilie Năstase, ocupînd în prezent locul doi. Dar iată cum se prezintă situația în primele zece locuri ale „Marelui premiu F.I.L.T." :

1.	ILIE NĂSTASE	428 puncte
2.	T. OKKER	315 „
3.	M. ORANTES	284 „
4.	J. NEWCOMBE	277 „
5.	J. KODES	250 „
6.	J. CONNORS	233 „
7.	S. SMITH	199 „
8.	N. PILICI	169 „
9.	A. ASHE	161 „
10.	T. GORMAN	157 „

In aceste zile, participanții la „Marele premiu" iau parte la ultimele turnee americane — Fort Wort (S.U.A.) și Quebec (California), turnee care fac parte fiecare din categoria B (40 p. locul I). Apoi tenismenii fruntași sînt așteptați în Europa pentru a lua startul în campionatele internaționale de tenis ale Spaniei, la Barcelona (categoria A — primul loc 60 puncte).

CULISELE HIPODROMULUI

• *HIPODROMUL DE TRAP va găzdui mîine dimineață alergarea clasică „Premiul agriculturii". Distanța: 2 200 metri. Cum Gabarit (antrenor V. Gheorghe) are atracții spre „clasice", n-ar fi exclus să-și îmbogățească palmaresul și cu această alergare deși, în urma victoriei de duminica trecută din Premiul Prahova, va „acorda" metri eternului său rival Senzația.*

• *DESPRE ANTRENORUL-DRIVER Tr. Dinu se vorbește și se scrie în general puțin, dat fiind pozițiile sale de la periferia clasamentelor. Anul acesta, deși clasamentele nu-l situează mai bine, caii din antrenamentul său impun o evidențiere sub aspectul regularității alergărilor : nu au cîștigat nici o cursă fără să se fi anunțat prin „loc". sau performanță ; nu au realizat nici o performanță contradictorie și, în plus, antrenorul a reușit să amelioreze recordul „bătrînului" Habar (6 ani). Pe cînd și un salt în clasamentul general al antrenorilor și driverilor?*

• *TÎNĂRUL driver V. Moise a fost duminica trecută, în Premiul Pălținiș, pe punctul de a-și consolida primul loc în clasamentul aprantiilor, cuceriț pînă acum, datorită însușirii unei tehnici destul de curate în conducerea cailor și talentului său (îl avantajează mult greutatea). A comis însă o greșală : auzind „cal în spate", de teamă să nu piardă cursa, l-a cravașat pe Mîndru cînd acesta era foarte aproape de potou. Rezultatul : calul a galopat chiar pe linia de sosire, fiind descalificat. Se întîmplă și la case mai „vechi" !*

Doru IONESCU

BANI, AUTOTURISME ȘI EXCURSII
CU PETRECEREA REVELIONULUI
LA BRAȘOV

9 OCTOMBRIE 1973
TRAGERE SPECIALĂ LOTO

LA TRAGEREA SPECIALĂ LOTO

Se atribuie :

- CÎȘTIGURI DE CÎTE 100 000 LEI din care un AUTOTURISM „DACIA 1300" plus diferența în bani ;
- AUTOTURISME „DACIA 1100" ;
- EXCURSII de cîte 2 locuri și 1 loc la Brașov cu petrecerea REVELIONULUI 1974 ;
- PREMII ÎN BANI de valoare fixă și variabilă.

Se efectuează 6 extrageri = 42 numere.
Se vor atribui 24 de categorii de premii.
Luni 8 octombrie, este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.

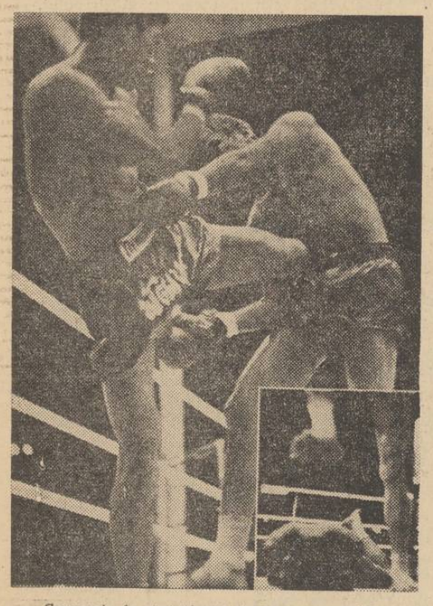

Secvențe în doi timpi de la un meci de „box thai"

CEL MAI VIOLENT ȘI PERICULOS SPORT DIN LUME

În revista italiană „Oggi" a apărut un reportaj intitulat : „În Tailanda, țara surîsului, se practică cel mai violent și periculos sport din lume : boxul thai." Iată ce relatează autorul articolului :

... Am avut ocazia să asist la stadionul național din Bankok la un asemenea meci și mărturisesc că am plecat de acolo impresionat de sălbăticia și cruzimea de care au dat dovadă cei doi boxeri : Rungpanga și Vararat.

În aceste întîlniri sînt permise tot felul de lovituri cu pumnii îmbrăcați cu tradiționalele mănuși de box dar și lovituri cu piciorul, cu genunchiul și cu cotul. Rezultă un spectacol crud. E greu să descriu meciul și mă voi referi la ultima secvență. Rungpanga l-a lovit pe Vararat cu un croșeu de dreapta și în clipa următoare cu un genunchi în cap, în timp ce acesta se aplecase în față. Vararat a căzut, a fost numărat și declarat învins. Apoi am aflat că a fost internat în spital în stare gravă.

L-am întîlnit acolo pe medicul reuniunii, căruia i-am solicitat cîteva amănunte privind acest sport.

— Doctore, acest box-thai nu-i cumva un asasinat legalizat ?

— Nu sînt de această părere. Nu acceptăm la meciuri decît oameni perfect sănătoși. Le verificăm în permanență starea lor de sănătate. De cînd se exercită acest control numărul accidentelor mortale a scăzut foarte mult. Acum anual se înregistrează doar 4-5 cazuri mortale.

— Ce determină pe acești tineri să devină boxeri-thai, cînd știu ce pericole îi așteaptă ?

— Foamea ! Pentru acești tineri boxul thai este o modalitate de a-și cîștiga existența. Și numărul celor dornici să urce pe ring este foarte mare.

— Ce lovituri sînt interzise ?

— Niciuna, exceptînd... mușcătura. Din cauza violenței loviturilor se semnalează și multe fracturi în deosebi ale sternului și genunchiului. Apoi ale piciorului și brațului.

— Cît durează un meci ?

— Sînt 5 reprize a 3 minute cu pauze de două minute între ele. Dar sînt foarte rare cazurile cînd întîlnirile ajung pînă la finele celor 5 reprize...

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 836 — sîmbătă 13 octombrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SEMNIFICAȚIA UNOR IMPORTANTE ÎNTÎLNIRI DE LUCRU

Pe primul plan al evenimentelor interne ale acestei săptămîni se plasează vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o în municipiile Galați și Brăila, fructuosul dialog dintre conducătorul partidului și statului nostru și cetățenii celor două mari orașe de la Dunărea de Jos.

Pentru a înțelege mai bine semnificația acestor importante întîlniri de lucru este bine să amintim deosebita dezvoltare pe care, îndeosebi în ultimii ani, au cunoscut-o atît Galații cît și Brăila, împreună cu județele ale căror centre sînt. Nu e de prisos, credem, să arătăm că Galații, cu cei aproape 200 000 de locuitori ai săi — mai exact 194 000 la mijlocul anului trecut — are o populație de peste două ori mai mare față de cu mai puțin de două decenii în urmă. Populația Brăilei a crescut și ea, în același răstimp o dată și jumătate, ajungînd la aproape 165 000 locuitori. Cele două județe, altădată cu o populație rurală prioritară, au în prezent în proporție de aproape de jumătate populație urbană. Ambele județe cunosc o spectaculoasă dinamică a creșterii producției industriale — Galații de 21,9 la sută iar Brăila de 10,5 la sută, în ultimii doi ani. Sumele investite pentru dezvoltarea economică a acestor două județe sînt, în ultimii trei ani, de asemenea considerabile: peste 12 miliarde în Galați, peste cinci miliarde și jumătate în Brăila. Profilul industrial al celor două orașe și județe este profund schimbat față de cum era cu nu prea multă vreme în urmă. Ar fi suficient să amintim marele combinat siderurgic gălățean, dar cu el nu spunem tot, fiindcă, în această parte a țării s-a dezvoltat o puternică industrie constructoare de mașini, de construcții de nave de mare tonaj, alături de mari întreprinderi ale industriei chimice, ușoare și alimentare; o însemnată extindere cunoaște activitatea portuară. Ca urmare, s-a schimbat și viața oamenilor, orașele au căpătat o înfățișare modernă, cu locuințe confortabile și cu o viață socială și culturală intensă.

Pe drept cuvînt, Galații și Brăila pot fi

CONTINUARE ÎN PAG. 2

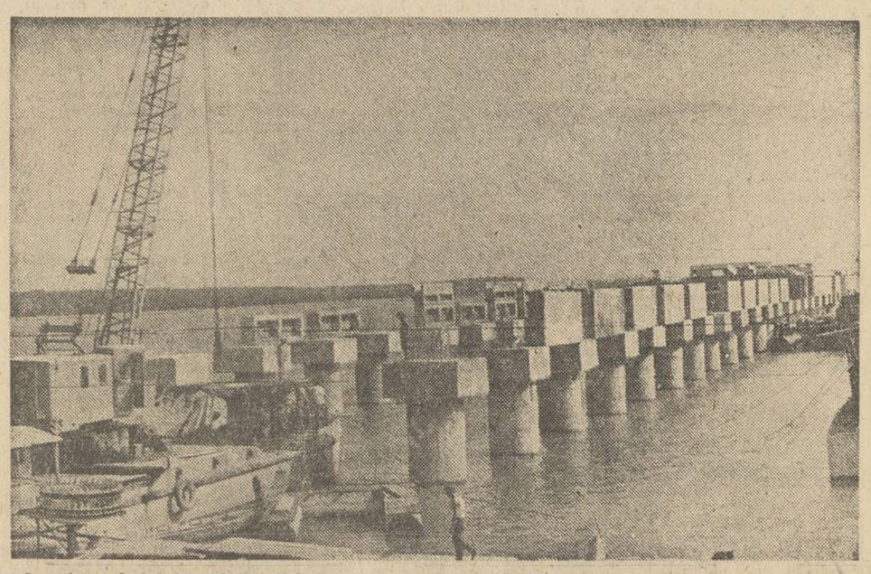

Imaginea cheiului noului port la care vor ancora navele cu minereu pentru Combinatul siderurgic de la Galați.

DUNĂREA LA KILOMETRUL 156

● Printre cei care biruind vitregia naturii ridică un nou port între Galați și Brăila ● Soluții tehnice aplicate pentru prima oară în țară ● Cele 60 de coloane înfipte în „inima" bătrînului fluviu

La km. 156 pe malul stîng al Dunării, vor ancora încă din actualul cincinal nave maritime cu un tonaj de pînă la 25 mii t.d.w. Ele vor aduce pe calea apei, în noul port industrial de pe Dunăre care se află în construcție, materia primă necesară celei mai tinere și puternice cetăți a siderurgiei românești înălțate pe dealul Smîrdanului, la Galați. Anual pe aici vor fi manipulate aproape 5 milioane tone de minereu.

Dar pentru ca toate acestea să se întîmple în realitate, pentru ca navele să poată ancora și descărca prețioasa lor încărcătură în noul port, a fost nevoie să sosească pe aceste locuri acei oameni curajoși și harnici care știu să transforme cu dîrzenia și priceperea lor, nu numai locurile, dar și natura. Cînd au poposit ei pe locurile unde urma să se nască viitorul port, nu erau decît sălcii, papură și apă. „Era un fel de mini-jungla — povestește maistrul Sterică Văleanu. Totul era sălbatic și potrivnic omului. Nu exista nici un drum de acces în această zonă". Dar constructorii nu s-au speriat. Ei au început lupta grea și dificilă pentru supunerea acestui colț de natură.

Mai întîi a fost construit un bac cu care s-au adus peste Siret camioane, utilaje, precum și celelalte materiale trebuincioase. Cînd bacul n-a mai putut prididi poverilor, constructorii și-au amenajat un pod special peste Siret. Așa a început asaltul pentru domesticirea acestor locuri sălbatice, aflate în stăpînirea apelor. Buldozerele, mașinile grele au curățat locul de sălcii, de cioate. Apoi camioanele au cărat în această zonă peste 200 mii mc pămînt. Operațiunea era absolut necesară întrucît terenul se afla sub cota de inundații. După zile și săptămîni de muncă încordată, pămîntul a început să „crească". Malul Dunării a fost înălțat cu peste 4 m deasupra cotei de fundații. Era un prim succes

Viorel CHIURTU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Cum să slăbim rapid?

● 5 rețete de slăbire și părerile medicilor despre tipurile respective de cură ● Cum se poate slăbi 3 kg în... 3 zile! ● Avertismentele medicilor adresate celor ce scot din alimentație elemente necesare bunei dezvoltări a organismului și întreținerii vieții.

(În pagina a 5-a)

Fotografiile cititorilor noștri

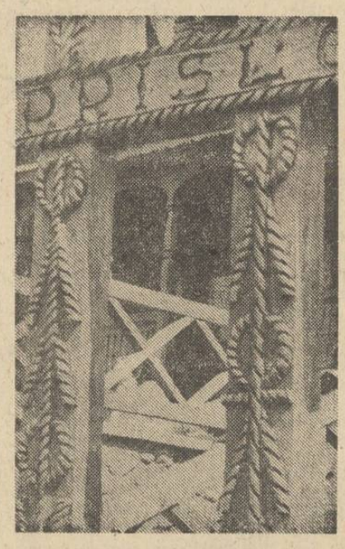

Relief

Aurel TONCOGLAZ — București

În iureșul dansului

Ion POPESCU — Ploiești

Mai există enigme?

O INVENȚIE MILENARĂ ȘI ORIGINEA EI

Vase geto-dacice lucrate cu roata

● Geții din Cîmpia Dunării au cunoscut meșteșugul lucrării ceramicii cu roata încă din secolul IV înaintea erei noastre ● Importanta descoperire dintr-o așezare getică de lîngă Alexandria, jud. Teleorman ● Se crede că strămoșii noștri au împrumutat această unealtă de la greci.

(Amănunte în pagina a 2-a)

AUZIM ÎNAINTE DE A NE NAȘTE

O idee a unui savant român se impune: auzim înainte de a ne naște. De la „vîrsta" de șase luni. Dar atenție: viitoarele mame trebuie să acorde o atenție deosebită sarcinii mai ales în primele cinci luni

Un robot mai inteligent ca alții

Numele lui este „Sirch". Ce aduce nou față de roboții dinaintea lui? Știe „singur" ce are de făcut, „vede" ce are în față, alege ce trebuie, asamblează, și, toate acestea le face corect și repede.

(Relatările în pagina a 5-a)

MÎINE ULTIMUL MECI ÎN PRELIMINARIILE C.M. PENTRU FOTBALIȘTII NOȘTRI

(Pagina a 8-a)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- Trusă de croitorie
- Ce trebuie să știm despre pește
- Lămîia — fruct minune
- Discoteca

(Pagina a 6-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Cring" — noul cartier din Buzău

C. STOICESCU — Buzău

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

VIAȚA

Scriind despre toate, vorbind despre mai fiecare, ocupîndu-ne de minunatele și fascinantele amănunte, uităm tocmai viața. Luăm seama la orice, cotrobăim pe oriunde, strîngem în memorie amintiri după amintiri, despre lucruri, întîmplări sau chiar despre amintiri și uităm tocmai viața. Viața cea mare și trecătoare, viața care dă sens ori ia sensul tuturor lucrurilor, întîmplărilor și amintirilor. Uităm viața, adică izvorul, și reținem cîte ceva de pe parcurs.

Acum, cînd natura întreagă trăiește o enormă retragere, cînd coarnele melcului, care e pămîntul, se trag înapoi în căsulie, cînd frunzele se îngroapă în pămînt, iar recoltele se grupează în hambare, dorul de viața cea mare ne-apucă pe toți și ceea ce uităm în toate anotimpurile expansiunii ne aducem aminte acum, la țărmul celei mai melancolice durate. Iată viața cea mare! Oamenii țării muncesc pentru binele țării, mamele țării copiii și-i nasc și și-i cresc pentru clipa de mîine a țării.

Iată, viața cea mare! Semințe de grîu semănat au zburuit nopți și zile, la Lehliu și la Vaslui, la Plenița și la Șimleul Silvaniei. Boabe de grîu ca mărunte cartușe așezate de mîna vrednică a țăranului-soldat pe teviile de pușcă ale brazdelor, să se prefacă-n pîine dacă va fi pace și, în același timp, să fie gata de a apăra oricînd pămîntul țării...

O, viața noastră cea de toate zilele, neprețuita noastră zestre de căldură în frigul universului care ne-apasă! Ce mici sîntem și, totuși, cît de mari sîntem, dacă ne dovedim capabili de-a înțelege rostul vieții noastre și misiunea noastră pe pămînt. Viața cea mare — strigăt de victorie al ființei, în luptă permanentă cu stihia, cu plictiseala și cu risipirea! Să nu uităm esențialul. Să știm a da vieții noastre curatul rost pe care-l merită. Să știm a rezidi ceea ce din greșeală ori din ură alții au dărîmat. Să știm să rămînem sentinelele vieții, aici, pe pămînt, și fiecare pe bucata de pămînt pe care umbra-i cade zilnic, ca și cînd ar vrea să-i arate unde și pe cît spațiu s-ar putea muta, de nu ar prețui atîta viața... Umbra ca o prefigurare de morminte.

Viața noastră n-are nici un rost, dacă n-o dăruim acelora pe care îi iubim, dacă n-o încredințăm unei idei, viața noastră n-are rost, dacă nu știm ca de la ziua-muncă să ne-nălțăm la viața-muncă în cinstea celor-lalți, care trudesc și ei, eterni-răzeși pe dulcele și zbuciumatul pămînt al Țării Românești. Viața n-are nici

CONTINUARE ÎN PAG. 2

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SEMNIFICAȚIA UNOR IMPORTANTE ÎNTÎLNIRI DE LUCRU

URMARE DIN PAG. 1

privite ca un etalon al impetuoasei dezvoltări socialiste pe care o cunoaște patria noastră pe multiple planuri. De aci, și semnificația deosebită a vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele două municipii, știută fiind contribuția sa personală, hotărîtoare la elaborarea politicii de dezvoltare echilibrată a tuturor județelor și localităților țării, precum și la ridicarea economică și social-culturală a celor două județe și municipii.

Cu același prilej, o veche întreprindere a Galaților, dar profund întinerită în ultimii ani — Șantierul Naval, care a împlinit 80 de ani de existență — a primit o înaltă distincție, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea construcției de nave în țara noastră și participarea activă la opera de construire a socialismului. Vorbind despre acest eveniment, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: „Fără îndoială, constituie o mîndrie pentru constructorii de nave și pentru toți locuitorii municipiului Galați, de altfel ca pentru întregul nostru popor, faptul că de la vasele mici din trecut, — de cîteva sute și apoi cîteva mii de tone, — am ajuns să producem nave mari, cum este nava, de azi, de 18 000 tone și, în perspectiva anilor 1974—1976, să realizăm nava de 40 000 tone la Galați, de 55 000 și de 150 000 tone la Constanța. Toate aceste realizări de pînă acum, ca și perspectivele dezvoltării rapide a construcțiilor de nave în România vorbesc despre capacitatea creatoare a clasei muncitoare, a inginerilor, tehnicienilor, a întregului nostru popor, arată ceea ce este în stare să înfăptuiască un popor care a devenit stăpîn pe destinele sale și făurește, sub conducerea Partidului Comunist Român, orînduirea cea mai înaintată din lume, înfăptuiește programul Congresului al X-lea de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în România".

Cele două importante cuvîntări rostite de secretarul general al partidului la Galați și la Brăila, entuziasmul cu care ele au fost primite de cetățenii celor două orașe, manifestarea de dragoste și respect față de partid și conducătorul poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreaga atmosferă care a domnit săptămîna aceasta în cele două porturi dunărene reflectă hotărîrea locuitorilor celor două orașe, de fapt hotărîrea întregii țări, de a înfăptui, în mod exemplar, programul elaborat de partid, liniile directoare trasate de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului.

Inginer Constantin TASEI — *Maistrul Sterică VĂLEANU* — *Inginer Dumitru DOAGĂ* — *Maistrul Nicolae DATCU* — *Maistrul Gheorghe CEHAN*

DUNĂREA LA KILOMETRUL 156

URMARE DIN PAG. 1

Dar pînă la atacarea lucrărilor propriu-zise ale portului, mai trebuiau depuse multe eforturi, poate și mai mari decît cele de pînă atunci. Și așa a fost. Volumul lucrărilor de consolidare a malului s-a dovedit mai mare decît tot ce făcuseră pînă atunci. S-au recoltat în acest scop mii de tone salcie din Insula Mare a Brăilei, din care s-au confecționat saltele. Puse capăt la capăt aceste saltele care aveau o grosime de peste 1 m. ar acoperi o suprafață de circa 3 ha. Împăturite în porțiuni de cîte 800—1300 m.p. saltelele respective au fost lansate cu dibăcie pe fundul Dunării unde s-a alcătuit o țesătură din salcie și piatră capabilă să apere de puterea curenților apei malul viitorului port.

Acum, cînd noul port a început să se contureze, zilele acelea de instalare au rămas în mintea constructorilor simple amintiri. Preocuparea-lor este concentrată către un singur țel: urgentarea execuției obiectivelor noului port.

De pe platforma viitorului chei privim panorama portului. Ing. **CONSTANTIN TASEI**, șeful lotului de constructori, ne spune:

— **Aici este concretizat cel mai mare efort și volum de lucrări al oamenilor de pe șantierul nostru. Spre deosebire de ceilalți constructori, unde lucrările se desfășoară pe verticală și pot fi văzute, ale noastre avansează invers, în adîncime. Uitați-vă la macaraua aceea: are 20 m. înălțime. Mai puneți una în continuare și veți avea imaginea adîncimii la care coboară în Dunăre una din coloanele de beton pe care se sprijină cheiul. În total sînt 50 de asemenea coloane. Fiecare are diametrul de 2 m. Într-o singură coloană de aceasta uriașă cît un bloc cu 10 etaje sînt turnați 84 m.c. beton special după o tehnologie aparte, care nu poate fi întreruptă nici un minut. Am lucrat zi și noapte, pe ploaie și pe vînt, pe viscol și ninsoare fără întrerupere. Am lucrat și la temperaturi de minus 15 grade. Turnarea celor 60 de coloane a durat un an și jumătate...**

Încerc să alcătuiesc în minte tabloul zilelor din această zonă unde vîntul suflă uneori și cu o viteză de peste 80 km la oră. Încerc să-mi imaginez pe oamenii aceștia îndrăzneți luptîndu-se cu uriașele coloane din beton, cu viscolul, cu frigul, cu apa, cu adîncimile nebănuite ale Dunării. Și nu reușesc. Faptele lor de eroism din acele zile de crîncenă încleștare, dintre voința și dîrzenia omului și stihiile naturii, sînt mai complexe, mai puternice decît orice imaginație. Oricît aș încerca îmi dau seama că nu reușesc să redau în cuvinte amploarea și eroismul faptelor acestor oameni. Renunț și mă apropii de maistrul **STERICĂ VĂLEANU**. Este un om voinic, călit de muncă în cei 20 de ani de cînd se află pe șantiere. Are în subordine patru formații de lucru cu aproape 80 de oameni. Este unul dintre cei care au pus piciorul printre primii în această zonă. E un om priceput, cumpătat, un om care știe să se facă înțeles și respectat de colectivul cu care lucrează. A executat numai lucrări pe apă: cheiurile din danele portului Galați, cheiul de armare al șantierului naval Galați, faleza, viaductul de la Galați etc.

— **Una e cînd lucrezi pe sol și alta cînd ai sub tine apă de peste 12 m. adîncime. Important este ca oriunde te-ai afla să muncești cu pasiune, cu dăruire. Adică să faci atît cît poți, dar bine. Eu așa cer oamenilor mei și ei mă înțeleg. Uneori fac cu ei lucruri extraordinare. Vedeți coloanele acestea de beton pe care le-am plantat în malul Dunării? Sînt adevărate lucrări de artă. Lucrarea a impus, pe lîngă bărbăție și curaj, atenție. Multă, multă atenție din partea tuturor celor care lucrăm aici. Soluția de fundare pe coloane, aplicată în realizarea cheiului noului port al Combinatului Siderurgic pe care-l realizăm noi aici la Dunăre, este nouă, am putea spune o adevărată premieră pe țară. Astfel de soluții nu s-au mai aplicat pînă acum.**

Într-adevăr între cer și apă este mult mai greu să fii constructor. Dar oamenii care s-au angajat să materializeze din fier și beton o idee, să dea naștere unui port dunărean, o fac cu bărbăție. Fie că sînt din formația de betoniști ai lui **GICU TIRON** sau din cea de lăcătuși condusă de **GHEORGHE SCHIOPU**, ori conduse de **ALEXANDRU ROTARU** și **DOBOȘ MIHAI**, cu toții se străduiesc să execute în condiții exemplare lucrările pe care le fac.

— **Ca ei avem zeci de oameni minunați pe șantier** — ne spune ing. Tasei Constantin. **De cine să vă vorbesc mai întîi? De ing. DUMITRU DOAGĂ, care deși abia venit de pe băncile facultății s-a integrat admirabil în ritmul de lucru și condițiile de pe acest șantier? Sau, să vorbesc despre meșterii NICOLAE DATCU, ori de GHEORGHE CEHAN, care sînt sufletul tuturor acțiunilor de urgentare a execuției pe șantier? Nu știu despre care să vă vorbesc pentru că toți muncesc la fel.**

Portul nu este încă gata. În raza lui însă pot fi văzute de pe acum navigînd pe sub brațele uriașe ale macaralelor remorchere, șlepuri, șalupe. Ele fac parte din arsenalul de luptă al constructorilor. „E flota noastră de intervenție — spunea zîmbind ing. Tasei Constantin, Fără aportul căpitanilor **MALCOȘ SOTIR** și **TUDOR PETRE** greu ne-am fi putut descurca".

În jurnalul de bord al navelor pe care le conduc cei doi căpitani au fost consemnate în perioada la care ne referim, fapte de adevărat eroism. Coloanele despre care aminteam au fost aduse pe apă de această flotă. Și nu numai coloanele. Aici tot materialul de construcții, inclusiv betonul de la betonieră și pînă la locul de turnare este transportat tot pe apă, cu navele. Sincronizarea perfectă a muncii constructorilor, marinarilor, șoferilor, macaragiilor a făcut ca la ora actuală lucrările șantierului noului port să se încadreze în termenul fixat prin graficul de execuție. În prezent eforturile constructorilor sînt concentrate la finisarea cheiului. Se lucrează intens la o serie de alte obiective.

Cînd navele vor ancora în noul port, maistrul Văleanu și „ortacii" săi vor fi prezenți pe alte șantiere, înfruntînd cu aceeași bărbăție capriciile naturii și neprevăzutul. În portul de la km. 156 va rămîne ancorată pe vecie, în cele 60 de coloane înfipte în adîncul Dunării, hărnicia și curajul celor care făuresc în prezent un viitor modern României.

Viorel CHIURTU

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

un rost, dacă nu e privită ca o viață, viața n-are nici un rost dacă refuză lupta și dragostea și riscul, viața este haina de lucru a nemuririi celor care știu să o trăiască.

Atît să nu uităm în timpul vieții noastre: viața.

ARHITECTUL

Săptămîna aceasta a fost acordat premiul anual al Uniunii Arhitecților lui Octav Doicescu. Faptul vine să reamintească prezentului ceea ce s-ar cuveni să știe bine. Și anume că în România, în ciuda atîtor triste dispariții ale ultimilor ani, continuă să existe, aproape în toate domeniile de activitate, figuri proeminente, capete de coloană, mari bărbați. Lamentîndu-ne (pe bună dreptate) pentru cei dispăruți, să nu cumva să-i facem să dispară pe aceia care mai sînt. E un neplăcut obicei, acesta al nostru, de a nu vedea dimensiunile unor oameni, decît atunci cînd ei nu mai sînt. Dar, de această dată, și nu numai acum, noi am știut să-i celebrăm și pe cei vii.

Premierea lui Octav Doicescu de către Uniunea Arhitecților, reprezintă, după opinia mea, un act de normală manifestare a spiritualității naționale și, în același timp, paradoxal, un act de curaj. Un act de curaj față de răul obicei despre care vorbeam de a-i uita pe marii prezenți. Un act de curaj față de falsa idee că oamenii realizați nu mai au nevoie de bucurii. Un act de curaj față de inerția noastră.

Octav Doicescu este unul din acei mari prezenți care gîndesc viitorul. Într-un dialog cu domnia sa, anul trecut, îmi spunea că vede Bucureștiul ca pe un port la Dunăre, și că, astfel, dintr-un oraș orientat spre nord, cum e azi, orașul-rege al României ar urma să fie și un oraș al sudului. Un ciudat complex mă ține departe de arhitectură, față de care nutresc o profundă iubire. Orice arhitect adevărat este un comandant de oști deghizat. Orașele sînt un front al vieții iar Octav Doicescu e unul dintre cei aflați în prima linie a acestui front. Premierea lui, acum, luminează orașele României cu surîsul tuturor construcțiilor semnate de Octav Doicescu.

Dacă, în această toamnă, mai multă lumină va îmbrăca fațadele unor clădiri din orașele României să știți că ea este dovada emoției lor recunoscătoare față de bunul părinte care le-a creat, față de marele arhitect Octav Doicescu.

AM O IDEE

Constatînd și eu, ca mulți dintre dumneavoastră buna calitate a mărfurilor românești refuzate la export, în raport cu proasta calitate, a unora dintre mărfurile noastre acceptate pe piața internă, am o idee. O idee care poate părea unora senzațională. Ce-ar fi să facem numai mărfuri bune? Iertați-mă dacă-am spus vreo aberație, dar poate mă înțelegeți și îmi acordați circumstanța atenuantă a sincerității. Am gîndit sincer acest gînd: ce-ar fi să facem numai mărfuri bune? Ce-ar fi ca exportul nostru să nu se mai lovească de refuzuri și în același timp ce-ar fi ca pe piața internă să dăm lucruri la fel de bune ca și pe piața externă? Cu amărăciune mi-am dat seama că uneori ceea ce e considerat inacceptabil la export devine un lucru foarte bun pe piața internă. Nu vi se pare umilitor? Culmea e că, deseori, nu materialul din care se face un lucru sau altul diferă în cazul exportului de cel din care se fac mărfurile pentru piața internă. Culmea e că felul de a folosi acel material diferă. În ceea ce mă privește am trăit un moment de stupefacție cînd, întors din străinătate, am constatat că un obiect cumpărat purta undeva în interior sigiliul „Made in România", asta însemnînd pe de o parte că noi, românii, putem produce lucruri foarte bune și pe de altă parte că unii dintre noi trimit pe piața internă, mărfuri proaste. Am o idee. Să nu ajungem să importăm din străinătate ceea ce am exportat, ci să producem lucruri la fel de bune pentru ambele piețe. Să ne stimăm deci, măcar cît îi stimăm pe alții!

Adrian PAUNESCU

RESTAURATORII DE COVOARE

Dialog cu unul dintre puținii meseriași din această breaslă

— **Vedeți, am aici pe masă un covor Samarkand (1575) iar acolo pe perete un Shirvan (1441). Ce ați spune dacă aș tăia cu foarfeca o porțiune, exact din centrul unuia dintre ele?**

— Nu știu; dar continuați!

— **Partea decupată o luați cu dumneavoastră în servietă și revenind peste cîteva zile vă asigur că nu mai recunoașteți locul de unde a fost tăiată.**

— Sînteți prin urmare un restaurator de covoare vechi.

— **De covoare vechi și covoare noi. Cele vechi se deteriorează din cauza timpului, cele noi și din cauza oamenilor.**

— Deci dumneavoastră ștergeți urmele timpului și ale...

— **Ale timpului și ale neprieceperii oamenilor. Sînt Vasile Nicolau, unul dintre puținii restauratori de covoare și gobelinuri din țară.**

— Sînteți sigur?

— **Primesc numeroase comenzi din toate colțurile țării. Am căutat multă vreme colaboratori sau ucenici dar nu am găsit. Un covor poate fi reparat într-o formă sau alta dar important este realizarea unei modalități absolut perfecte. Și asta se învață greu!**

— Ce fel de covoare restaurați, tovarășe Nicolau?

— **Lucrez țesături de restaurare la gobelinuri, covoare orientale, indigene, indiferent de vechime și grad de deteriorare, piese din colecții particulare, unicate din diferite muzee. Frumuseți topite de vreme, au căpătat în urma acului meu prospețimea de altădată.**

— Ce înseamnă aceasta din alt punct de vedere....?

— **Dumneavoastră sînteți obișnuiți să evaluați totul în bani, să calculați permanent economii. Și nu este rău. Dar vedeți meseria mea.... Un covor vechi de 500 de ani, devenit piesă de muzeu, poate fi expus întreg sau, dacă nu se poate, numai ceea ce s-a păstrat. Dar nu este indiferent.**

— Și totuși?

— **Am crezut că v-am convins. Dacă doriți, așa cum văd, economii palpabile, vă rog să mă ascultați în continuare. După cum știți, covoarele românești produse în zilele noastre sînt foarte solicitate pe piața internă și externă, datorită unor calități demult recunoscute. Se întîmplă însă deseori ca unele dintre ele să fie refuzate datorită unor defecte de fabricație.**

— Aceste deficiențe nu pot fi remediate?

— **Ba da, însă repararea unei țăieturi sau corectarea unui model greșit din interiorul covorului este egală ca muncă și timp cu confecționarea lui din nou. Aceasta deoarece se practică desfacerea țesăturii pînă la defectul respectiv și apoi se reia munca de țesere.**

— Dumneavoastră dețineți alt procedeu?

— **Eu intervin direct pe porțiunea degradată fără să mai desfac nimic. Desigur că vă gîndiți din nou la economii. Să facem o simplă socoteală: un metru pătrat de covor românesc costă 2 600 lei. Din cauza unui defect un covor de cîțiva metri pătrați este respins. Conform procedeului meu, avînd o unitate de 5—6 ucenici, aș asigura beneficii anuale de peste 200 000 lei.**

— Înseamnă că totuși lucrați destul de încet.

— **Sper că nu-mi spuneți asta ca un repros. Există piese asupra cărora zăbovesc cinci sau șase luni după cum există altele pe care le „vindec" în două sau trei zile. Și vă rog să credeți că ceea ce fac nu este o simplă cîrpeală!**

— Sînt convins.

— **Există în București o unitate „Nufărul" care execută reparații de covoare dar nu cu exigența și arta necesare unei astfel de îndeletniciri. Au fost cazuri cînd covoare reparate la „Nufărul" au fost revăzute și recorectate de mine. Am învățat meseria aceasta de la tatăl meu care o știa de la bunicul și așa mai departe...**

— Dumneavoastră nu aveți copii?

— **Am trei fete. Dar pentru treaba aceasta este nevoie de răbdarea unui bărbat, da, nu vă mirați, pentru că este totuși o muncă foarte grea!**

— Dificultatea aceasta îți justifică raritatea?

— **Poate. În revista „Magazin" din 2 decembrie 1972 a apărut următoarea știre: „Meșteri de mare finețe, specializați în restaurarea unor covoare și gobelinuri, unor mantii și veșminte care și-au pierdut strălucirea ori s-au rupt, își au atelierele într-un castel din comuna vest-germană Kiips. Acești adevărați artiști folosesc desigur o seamă de procedee moderne pentru a reda strălucirea unor țesături de odinioară. Dar principalele instrumente de lucru ale restauratorului rămîn acul și lupa"... Revin la ce spuneam la început. Știți cum se poate verifica un specialist? Țăiați un colț dintr-un covor și așteptați să-l refacă. Cine poate, acela este specialist adevărat.**

*

Cred că ar fi interesant să se știe că și în țara noastră există un restaurator de asemenea valoare.

Dan PISLARU

O INVENȚIE MILENARĂ ȘI ORIGINEA EI

Mai există enigme?

de dr. Constantin PREDA

Cercetător principal la Institutul de Arheologie

Pentru a ajunge la marile cuceriri ale științei și tehnicii moderne, omenirea a parcurs un drum lung și anevoios. Multe din invențiile cu care ne-am obișnuit în zilele noastre, socotite firești, adesea neluate în seamă, au reprezentat la începuturile lor cotituri de mare importanță pe calea progresului societății omenești. **Roata olarului, de pildă, astăzi o ocupație minoră și de tradiție, cu o activitate restrînsă, menținută în unele centre sătești doar ca un meșteșug al artei ceramice populare, a constituit una din marile invenții ale lumii primitive. Ea a reprezentat una din caracteristicile perioadei de trecere de la comuna primitivă la civilizație.**

În țara noastră, roata olarului a apărut odată cu începuturile culturii geto-dacice, fiind unul din principalele elemente de progres ale celei de a doua vîrste a fierului. În legătură cu originea și pătrunderea ei în Dacia s-au emis păreri diferite, care au evoluat în raport cu dezvoltarea cercetărilor arheologice și cu o mai bună cunoaștere a realităților istorice.

Pînă nu de mult era aproape unanim recunoscut că geto-dacii au folosit roata olarului pentru prima oară pe la 300 i.e.n. Se aprecia, de asemenea, că aceasta a fost adusă și răspîndită în Dacia de către triburile celtice aflate în migrație spre est. O astfel de părere adoptată de toți arheologii români, se anunța ca fiind de neînlăturat. **Descoperiri recente însă au scos la iveală date noi menite să modifice punctul de vedere exprimat anterior. În această privință, deosebit de semnificativă este descoperirea de la Alexandria. Într-o așezare getică, situată la circa 2 km spre nord-vest de oraș, au apărut numeroase fragmente ceramice lucrate cu roata, datînd din prima jumătate a secolului al IV-lea î.e.n. Studiile amănunțite întocmite asupra noului complex și material arheologic au permis să se emită părerea că geții din cîmpia Dunării au cunoscut meșteșugul lucrării ceramicii cu roata, cu aproape un secol mai devreme decît se crezuse anterior.**

Aceleași studii au scos în evidență și faptul că **ceramica lucrată cu roata de la Alexandria trădează clare urme de influență grecească**, transmisă în nordul Dunării prin intermediul populației trace. S-a apreciat, cu același prilej, că la data amintită roata olarului nu ajunsese să se răspîndească în toată Dacia. Ea ajunsese să fie cunoscută și utilizată doar parțial de geții nord-dunăreni, precum și de cei situați în preajma coloniilor grecești de pe litoralul de vest al Mării Negre. **Astfel s-a spus că geto-dacii au împrumutat pentru prima dată roata olarului de la greci, fie direct prin coloniile grecești de pe coasta dobrogeană a Pontului Euxin, fie indirect, prin intermediul tracilor, la o dată destul de timpurie, ce se poate fixa cu aproximație în jurul anului 400 î. e. n.** Celților, așezați în unele părți ale Transilvaniei pe la 300 î. e. n., **le revine meritul de a fi adus roata olarului la dacii din zona intracarpatică și de a fi ajutat la răspîndirea acesteia și în alte regiuni ale Daciei.**

Noile opinii în legătură cu vechimea și originea roții olarului în Dacia n-au rămas fără replică. Deși cei mai mulți dintre arheologi s-au declarat de acord cu acest nou punct de vedere, mai există unii cercetători care socot că ceramica lucrată cu roata descoperită la Alexandria este în întregime un articol de import din lumea greacă. Așa cum am mai spus, multe din fragmentele ceramice lucrate cu roata din această așezare getică vădesc, prin forme și tehnică, o influență grecească de netăgăduit. Deci, în aprecierea și judecarea faptelor trebuie să ținem seama că este vorba de o influență, și nu de o ceramică de origine grecească venită în nordul Dunării pe calea schimburilor de produse. Pe lîngă această constatare este necesar să se facă precizarea că **printre fragmentele ceramice de la Alexandria există o categorie distinctă, care indică în mod clar folosirea unei tehnici și a unor forme de tradiție locală, necontaminate de influența grecească.** Cu alte cuvinte, această categorie ceramică transpune la roată forme de vase autohtone tradiționale, unele dintre ele tipice perioadei de sfîrșit a primei epoci a fierului.

Descoperirea de la Alexandria nu este însă unica de acest fel. **Așezări getice cu o ceramică similară s-au mai găsit și în alte puncte dintre Dunăre și Carpați. Cea mai reprezentativă dintre aceste noi descoperiri este așezarea de la Bălănești (jud. Olt). Sporirea numărului descoperirilor de tip Alexandria din ultima vreme, la care se vor mai adăuga și altele viitoare, ne dau dreptul să credem că noile opinii în legătură cu originea și vechimea roții olarului în Dacia vor putea căpăta caracterul unor concluzii de ordin istoric pe deplin verificate și adoptate de specialiști.**

Din datele oferite de săpăturile arheologice efectuate în multe așezări geto-dacice rezultă că în cursul secolelor IV-III î. e. n. roata olarului nu ajunsese să fie cunoscută pe întreg teritoriul Daciei. În așezările din această primă perioadă a culturii geto-dacice, ceramica lucrată cu roata este destul de slab reprezentată, iar tipurile de vase destul de puțin variate ca forme. **Pe baza aceloraș cercetări arheologice se apreciază că generalizarea roții olarului în Dacia are loc în cursul secolului al II-lea î. e. n. În această perioadă își fac apariția cunoscutele și elegantele fructiere, căni bitroconice, cupe cu decor în relief, amfore, străchini etc. Perfecțiunea ceramicii lucrate cu roata o vor atinge geto-dacii în secolele I î. e. n. — I e. n., cînd, pe lîngă vasele cenușii și imitațiile de tip grecesc, se realizează vase de culoare portocalie pictate.** Multe din aceste tipuri ceramice lucrate cu roata vor dispare odată cu cucerirea romană. Altele vor continua să supraviețuiască și să servească drept model unor tipuri de vase din secolele următoare.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

La Cabana Caraiman
Lupu MINDIRIGIU — București

În Cișmigiu, cu tătucu...
Nicolae TOKACEK — București

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 14 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 8.00 Bună dimineața! 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Muzică de promenadă. 13.14 „Fabule" de Aurel Baranga. 13.17 Muzică ușoară. 13.27 Clubul anecdotelor. 13.30 Cu Dem Rădulescu la un examen de conducere auto. 13.37 Noi înregistrări în studioul muzical al Televiziunii. 13.47 De la clasic la modern. 13.57 „Brâncuși sau școala de a privi". 14.22 Aventuri în epoca de piatră. 14.47 Expediție de vînătoare. 14.58 „Simburele" — adaptare după I. A. Bassarabescu. 15.06 „Teatrul din munți". 15.15 Selecțiuni din Festivalul de muzică ușoară „Veneția '73". 15.25 Fotbal: România-Finlanda. 17.15 Arthur. 17.40 Vetre folclorice. 18.00 Visul marmurei. 18.20 Demonstrație internațională de patinaj artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Trofeul Carpați la handbal feminin: România-R. D. Germană. 20.40 Alte toamne.. alte rapsodii. Spectacol de varietăți. 22.40 Telejurnal. PROGRAMUL II: 11.00 Concertul orchestrei simfonice a filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii: Bobo. 20.40 Meridiane literare. 21.05 Selecțiuni din actele I și II ale operei „Bărbierul din Sevilla" de Rossini. 22.00 Mannix

LUNI 15 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 Azi, județul Vaslui. 18.20 Căminul. 18.40 Fragmente din spectacolul cu opera „Tosca" de Puccini. 19.00 Săptămîna Teatrelor Naționale. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Seară de teatru. „A cui e vina?" de Paolo di Vincenzo. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Daktari. 20.30 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 20.50 Muzică populară. 21.15 Cu bastonul prin București. 21.35 Telex. 21.40 „Vinul roșu".

MIERCURI 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV. 10.45 Muzică ușoară. 11.00 Filmul „Anna Karenina" (partea a II-a). 12.05 Telejurnal. 16.30 Lumea copiilor. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.05 Cum vorbim. 18.20 Universul beethovenian. 18.45 Laudă omului — versuri. 18.55 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Dimitrie Cantemir. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.25 Seară de teatru. „A cui e vina?" de Paolo di Vincenzo. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Daktari. 20.30 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 20.50 Muzică populară. 21.15 Cu bastonul prin București. 21.35 Telex. 21.40 „Vinul roșu".

MIERCURI 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10.30 Desene animate. 10.35 Telecinemateca pentru copii: „Pero și prietenii săi". 12.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.15 Steaua polară. 18.35 Muzică ușoară. 18.50 Gala maeștrilor: Yehudi Menuhin. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Filmul „Întîlnirea". 22.25 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Constantin Dumbravă. 20.35 Formații vocal-instrumentale de tineret. 21.05 După 20 de ani. 21.20 Telex. 21.25 În pași de dans. 21.50 Prin muzee și expoziții. 22.05 Formații simfonice românești în lume.

JOI 18 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană. 10.00 Telex. 10.05 Cărți și idei. 10.25 Telecinemateca. 12.05 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din țările socialiste. 18.45 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Seară pentru tineret. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 17.30 Telex. 17.35 Telecinemateca pentru tineret: „Zidul înalt". 18.50 Desene animate. 19.05 Pe sub poala munților. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22.00 Știința românească azi.

VINERI 19 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Avanpremieră. 10.10 Album coral. 10.20 Teleobiectiv. 10.40 Virstele peliculei. 12.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 19.00 Telex. 18.15 La volan. 18.30 Stadion. 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Panoramic științific. 20.35 Filmul „O fată drăguță". 22.05 Muzică ușoară. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Pagini din muzica de cameră. 20.30 Visul marmurei. 20.50 Telex. 20.55 Portativ '73. 21.15 S.O.S. natura. 21.50 Selecțiuni din gala lunilor.

SÎMBĂTĂ 20 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Lumea copiilor. 9.30 Dimitrie Pompeiu. 10.00 Telex. 10.05 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei". 10.30 Învățătoarea din Delta. 11.00 Muzică populară. 11.20 Biblioteca pentru toți. 12.00 Telejurnal. 15.00 Fotbal: Universitatea Craiova — Dinamo București. 16.45 Emisiune în limba germană. 18.30 Caleidoscop cultural-artistic. 18.40 Teleglob: Bujumbura, capitala statului Burundi. 19.00 Omul de lîngă tine. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Tele-enciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Teledivertisment. 22.30 Telejurnal. 22.50 Romanțe și cîntece de petrecere. PROGRAMUL II: 16.00 Avanpremieră. 16.05 „Marea iubire a lui Balzac". 17.00 Întrebări și răspunsuri. 17.30 Telex. 17.35 Cîntece și jocuri populare. 17.50 Filmul „Fragii sălbatici".

De pretutindeni

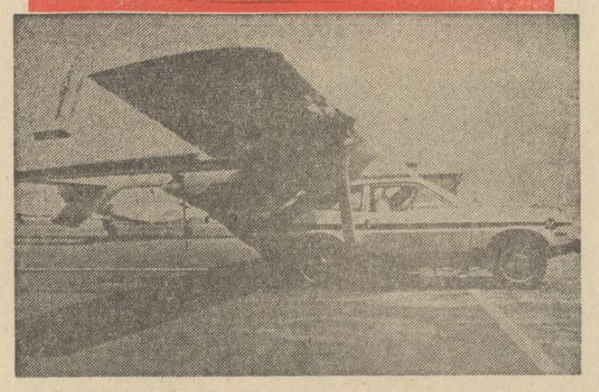

A început producția în serie a „avionului-taxi" alcătuit, de fapt, dintr-un avion de turism — a cărui carlingă, care se ridică sau se coboară pe pământ — nu este altceva decît... un automobil. Acest mijloc de transport, va încerca să rezolve, în S.U.A., problema șoselelor supraaglomerate.

Pe firul evenimentelor

CONTINUU ȘI ÎN ACELAȘI SENS

de Nicolae LUPU

Zariștii, experți și îndrăgostiți de frumos urmăresc cu interes vestea că aparate electronice au detectat în zidul unei mînăstiri de lîngă Ferrara (Italia) un manuscris ce ar putea fi cel al „Divinei comedii" care a stat astfel 600 de ani. Or fi oare ascunse acolo elemente noi de natură a completa infernul, purgatoriul sau paradisul și a ne împărtăși înțelesuri și frumuseți noi ?

Coincidența face ca exact în aceleași zile cînd s-a publicat știrea de mai sus, să înceapă vînătoarea pentru descoperirea manuscrisului memoriilor lui Plabo Neruda, O casă de editură din New York a anunțat că Neruda a semnat un contract anul trecut pentru publicarea memoriilor și că este preocupată de soarta manuscrisului. Ziarul „New York-Times" subliniind interesul stîrnit de a ceastă ultimă lucrare scrie : „Nu se știe ce dezvăluiri face domnul Neruda în memoriile sale, dar în afară de crearea unui mare număr de poeme el a avut o activitate politică vastă, desfășurată din perioada războiului civil spaniol pînă în februarie anul acesta cînd și-a încheiat misiunea de ambasador al statului Chile la Paris".

De altfel, la ultima sa conferință de presă, președintele Franței, Georges Pompidou a dezvăluit că atunci cînd Pablo Neruda a plecat de la post a avut o lungă convorbire cu el și „apoi mi-a scris nu numai pur și simplu ca ambasador dar și în calitate de prieten".

În cele din urmă un ziar din Barcelona a anunțat că manuscrisul nu s-a aflat în casa devastată a poetului din Santiago și că acum este păstrat la loc sigur, așteptînd decizia văduvei lui Pablo Neruda cu privire la publicare.

Fără îndoială că memoriile sînt așteptate cu același interes ca nolle manuscrise literare ale poetului pentru că indiferent de modalitatea aleasă pentru exprimare, Neruda avea totdeauna ceva de spus semenilor săi. Același lucru se poate afirma și despre Dante, deși prima grijă a celor lansați pe urmele „Divinei comedii" a fost să se asigure că „prețioasa captură" nu va fi subtilizată de un eventual colecționar. Desigur, după atîta timp nimeni nu se gîndește că Dante ar mai putea ține pe cineva prin scrisul său. Nu același lucru se poate spune despre cei ce au cotrobăit pe urmele notațiilor lui Neruda. Deși nu se poate ști ce surprize ne mai rezervă ingeniosul florentin. Oricum de la Dante la Neruda, discursul este continuu și în același sens.

Două surori gemene Sylvia Giles (stînga) și Lynda Sanders, în vîrstă de 19 ani, s-au măritat în aceeași zi și... au născut amîndouă în aceeași zi ! O diferență a existat : Sylvia a născut cu... șase ore mai devreme decît sora ei geamănă !

■ **ÎNVĂȚĂTORUL Ernest Scheed din orașul Mansfield, Marea Britanie, a cerut guvernului suma de 69 milioane de lire sterline. El susține că stră-străbunul lui a luat parte la bătălia de la Waterloo, dar nu a primit premiul cuvenit în valoare de 20 de lire. Dacă această sumă ar fi rămas în bancă și s-ar fi perceput 10% dobîndă, acum acești bani ar însuma 69 108 100 lire sterline, bani pe care el îi pretinde.**

■ **„DRAGA MEA, mă-ntorc acasă". Astfel începea scrisoarea pe care a primit-o recent daneza Maria Löber. Destinatara, o femeie de 83 de ani, a așteptat scrisoarea peste 50 de ani. În 1921, Sören Löber, soțul ei, a plecat peste ocean în căutarea marii fericiri pentru el și familia sa. De atunci parcă l-ar fi înghițit pămîntul : nici o veste, nici un rînd. Pînă cînd și-a anunțat, după o atît de lungă așteptare, reintoarcerea, sosind la 18 iulie a.c. Întrebat de ce n-a dat nici un semn de viață s-a „scuzat" : „Am avut altitea treburi".**

■ **UN COPIL din Australia în vîrstă de 10 ani, aflîndu-se în împrejurimile orașului Melbourne, a descoperit în pămînt o bară din aur de 12 cm. lungime, valoarea ei fiind de 1 000 de dolari.**

■ **FIIND ÎNTR-O CONVERSAȚIE foarte aprinsă cu vecinii săi, Asbold Bertramek din Viena a făcut un pariu pe trei sticle de schnaps că-și poate minca fără greutate pantofii. A doua zi spre seară însă el a fost internat la spital în stare de semiinconștiență. Diagnosticul : Intoxicație acută prin... consum excesiv de schnaps.**

La Paris a fost judecat un proces de furt : un cetățean a fost reclamat că maimuța lui a sărit balconul vecinului, de acolo a intrat în dormitor unde a înghițit un inel cu pietre scumpe. Proprietarul maimuței a susținut sus și tare nevinovăția acesteia, dar adusă în instanță și aflată în fața unei tăvi cu bijuterii (firește false dar strălucitoare) maimuța s-a servit copios. Proprietarul ei a fost considerat... bun de plată !

■ **ÎN BURIAȚKAIA (Siberia Orientală) arheologii au scos la lumină ziduri extrem de groase precum și bazele a 15 săli zidite cu multă îngrijire. În morminte s-au găsit bucăți de lemn desenate și pictate, precum și obiecte de os, rozete hărăzite să orneze sarcofagele. Arheologii consideră că este vorba de mormintele cîtorva conducători huni.**

■ **PENTRU EXPLOATAREA „vocilor" din spațiile siderale, la Manchester a fost construit un radio-telescop a cărui „ureche" are un diametru de 75 m.**

■ **TEHNICIENII CANADIENI au realizat un sistem de supraveghere a pădurilor și de detectare a incendiilor. Sistemul constă în montarea printre arbori, a unor receptori de raze infraroșii deosebit de sensibili. Aceștia semnalează prezența unui foc înainte ca fumul să depășească înălțimea arborilor. Astfel alarma se dă automat, iar incendiul se poate localiza repede, fără să producă pagube mari.**

■ **PAZNICUL, parcului național din Kenia a plătit cu viața nerespectarea regulilor, venind lîngă puii de elefant în timp ce mama se afla în apropiere. El a legat cu o frînghie piciorul unui pui de elefant, pregătindu-l pentru transport. Văzînd toate acestea, mama s-a năpustit asupra paznicului, producîndu-i leziuni grave, care i-au fost fatale.**

■ **CÎTĂ ENERGIE este necesară pentru urcarea unei scări ? Calculele specialiștilor au arătat că un tăietor de lemne are nevoie doar de 39% din energie pentru urcarea treptelor, un înotător de 54% și un alergător de numai 48%.**

■ **ELVEȚIANUL Coussinique este un colecționer mai puțin obișnuit. El strînge banderolele de la țigări de foi. Colecția sa numără aproximativ 30 000 de exemplare. Exemplarul cel mai de preț este socotit a fi o banderolă cubană datînd din 1860.**

■ **LA INTRAREA în Teatrul de păpuși din Moscova se află un orologiu special. Este adaptat genului teatrului. La fiecare oră ies și dansează păpuși din cele mai variate povești.**

■ **RĂUFĂCĂTORI necunoscuți au dat o lovitură originală în portul suedez Söderhamn, la strandul local. Ei au furat peste noapte întregul nisip din strand.**

■ **ORHIDEEA este mîndria națională a singaporenilor. Fără orhidee sînt de neconceput nunțile sau răsplata performanțelor sportive. Selecționerii de la grădina botanică din Singapore prezintă vizitatorilor 30 de specii de orhidee.**

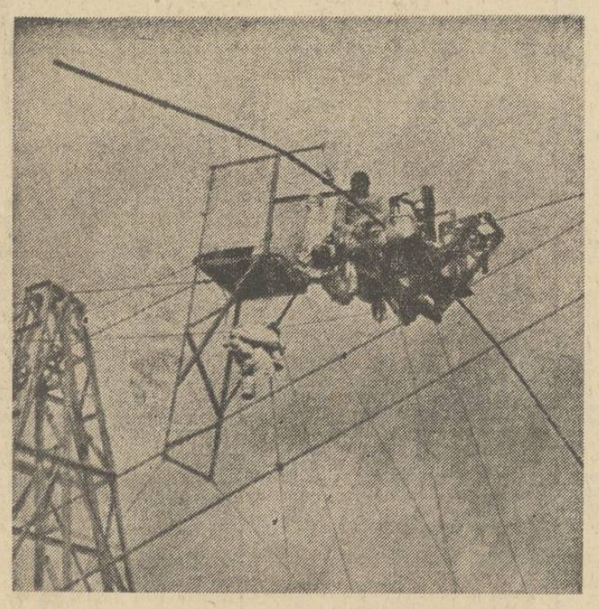

ȘASE LUNI ÎN ECHILIBRU PE UN CABLU DE OȚEL!

• O demonstrație a resurselor imense și încă neexplorate ale organismului uman • „Somn treaz" • O plimbare pe sîrmă de circa 500 kilometri

POATE PĂREA DE NECREZUT : un om a reușit să trăiască jumătate de an aflîndu-se clipă de clipă în echilibru. Pe un cablu de oțel, întins la zece metri înălțime, obligat, în permanență să vegheze la adierile de vînt, posedînd capacitatea reflexă de a balansa de a restabili în orice moment, automat echilibrul fragil al edificiului de pe firul întins. Urmărit, zi și noapte, de privirile publicului trecător...

DACĂ UN ZBOR COSMIC înseamnă, pentru astronauți, între altele, o călătorie în universul lipsei de gravitație, dacă expediția speologului Michel Siffre echivalează cu pătrunderea într-o lume a întunericului, tăcerii și singurătății, experiența lui Henry Rochatain a avut semnificația unui original prizonierat voluntar în imperiul echilibrului nestabil. Un strălucitor record sportiv dar în același timp, așa cum a demonstrat autorul acestei neobișnuite și dure încercări, o performanță care arată resursele imense și încă atît de puțin cunoscute ale rezistenței organismului uman.

La masa de lucru, pe sîrma întinsă.

O aniversare în familie și Corinne vrea să-și sărute tăticul. Nu-i e treabă chiar atît de simplă.

CĂLĂTORIA în cetatea echilibrului a început în ziua de 28 martie 1973. La St. Etienne (Franța) într-o acoperișul unui magazin universal și un stîlp de metal înălțat vizavi de clădire a fost instalat un complicat edificiu menit să asigure stabilitatea deplină unui fir de oțel pe care s-a așezat în echilibru o carcasă cuprinzînd un fotoliu și o măsuță improvizată. La unul din capetele cablului — o cabină care poate fi închisă cu o perdea. În acest cadru, temerarul funambul a trăit 4300 de ore...

ÎN TOT TIMPUL EXPERIENȚEI, Henry a fost asistat de familie, care a locuit într-o caravană, în imediată apropiere. Soția sa Janyck, fetița Corinne de cinci ani și băiatul Eric de 14 ani. Între tată și restul familiei s-a comunicat, zi și noapte, prin intermediul interfonului. Pentru Janyck, viața în echilibru nu prezintă nimic nou. În 1955 la Valencia, ea a petrecut șapte zile și nopți, alături de soțul ei, pe un fir subțire de oțel. La ultima experiență, Jancyck i-a fost principalul colaborator. Ea i-a pregătit mîncarea zilnică, pe care Henry o ridica cu ajutorul unui cablu. Ce fel de alimentație ? Salate, carne friptă, brînzeturi. Nici un fel de băuturi alcoolice. Doar un suc special, recomandat de medicul oculist.

TEMERARUL ARTIST AL ECHILIBRULUI a dat dovadă de o rezistență cu totul remarcabilă. Dar el a mai probat faptul că, pe lîngă un organism de fier, capabil să reziste în balans permanent zi și noapte, în vînt și ploi, iarna și vara, posedă și nervi de oțel. La începutul experienței, mai multe persoane au încercat să-l provoace, adresîndu-i injurii, calificîndu-l de exhibiționist. Pentru a-l provoca, unii au încercat să se lege și de familia sa. Dar Henry fusese prevăzător. În caravană adusese și un cîine lup bine dresat, care-i potolea pe cei ce încercau să inoportuneze...

IN DECURSUL CELOR ȘASE LUNI, Henry a fost vizitat și urmărit de numeroși medici și oameni de știință, interesați în experiență. Asupra sa au fost efectuate, în mai multe perioade, diferite analize medicale complexe. Ceea ce a atras în mod deosebit atenția a fost capacitatea sa de a dormi păstrîndu-și, inconștient, echilibrul. El ar avea un fel de „somn treaz", patru cinci ore pe noapte, ajungînd la rezultate pe care le-ar avea doar unii practicanți de yoga.

UN REPORTER al ziarului „Tribune de Geneve" — din ale cărui relatări ne-am folosit în rîndurile de mai sus — a povestit că Henry și-a petrecut „timpul liber" dintre 28 martie și 29 septembrie făcînd, între altele, exerciții fizice pentru a evita o anchilozare. Pimbîndu-se cu balanța în mîini, de la un capăt la altul al firului, a parcurs, în decurs de șase luni, circa 500 kilometri ! La început, făcuse și exerciții la trapez, dar ulterior a fost nevoit să renunțe la ele, nemaiputînd suporta poziția cu capul în jos.

ÎN RESTUL TIMPULUI, funambulul a desenat, a ascultat muzică, a discutat cu familia și a meditat, pregătind viitoare proiecte, „alte întîlniri cu imposibilul", cum a afirmat, în glumă. Și tot timpul a avut o dispoziție bună, pe care singurătatea „cosmonautului la zece metri înălțime" nu a izbutit decît arareori să o afecteze...

DE PRETUTINDENI

■ **DE CURÎND, poliția japoneză a început „vînătoarea" de automobile care poluează mediul înconjurător. Conform legii, cetățeanul al cărui automobil emană 4,5% oxid de carbon este pasibil de pedeapsă. După primul avertisment, el este amendat cu 115 dolari sau condamnat la trei luni închisoare. Polițiile din Tokio și Osaka au constatat că 10% din automobilele verificate fac parte din această categorie.**

VĂ MAI AMINTIȚI DE LINDBERGH?

Vă-l mai amintiți ? Învingătorul Atlanticului își păstrează o anumită actualitate. După ce a străbătut — singur la bordul unui avion monomotor de serie — distanța dintre New York și Paris, stabilind astfel la 21 mai 1927, întîia legătură aeriană dintre cele două metropole, mai mult dintre două lumi, socotit deschizător de eră în istoria civilizațiilor, Charles A Lindbergh a scris o carte : „Avionul meu și cu mine" în care și-a povestit propria-i viață.

Victimă a unei zguduitoare drame familiale, — i-a fost răpit un copilaș găsit apoi ucis de gangsterul care-i ceruse un milion de dolari drept preț al răscumpărării copilului — nestitul aviator a fugit de supriciul popularității dedicîndu-se pe urmele doctorului Alexis Karrel, studiilor medicale în care a aprofundat pasionante cercetări de funcție cerebrală și cardiacă.

Acum, la vîrsta de 71 de ani, Charles A. Lindbergh are înfățișarea venerabilă un bărbat încă zvelt, încărunțit deplin și cu brazde pe obrazul pe care s-au adîncit anii.

Așadar, acesta e dumnealui Mister Charles A. Lindbergh, cel din anul 1973, astfel cum îl redă fotografia de mai sus.

Stirling Moss, cunoscut as al întrecerilor auto a fost invitat de nonagenarul Alf Tabb să probeze împreună cele mai mici biciclete din lume făurite de el (una are 20 cm înălțime, iar cealaltă doar 15 cm). Apoi s-au întrecut într-o cursă improvizată care s-a încheiat cu victoria lui Alf Tabb. Pentru a demonstra calitățile bicicletelor sale, Tabb s-a întrecut pe o distanță scurtă și cu cea mai mare bicicletă din lume care poate transporta 22 persoane. Poate apare neverosimil, dar originala întrecere s-a încheiat cu victoria lui Tabb și a bicicletei sale miniaturale.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

PERIPEȚIILE „SPERANȚEI"

Îmbarcați pe o plută, doi tineri din Texas reușesc să parcurgă un traseu pe care își pierduseră viața alți 14 temerari

Cînd Larry Preston și-a înștiințat prietenii că va străbate riul Lososul Mijlociu, chiar și cei mai optimiști dintre ei l-au socotit candidat la sinucidere. După natura sa, Preston era glumeț, îi plăcea, așa cum chiar el se exprima „să ațîțe soarta, să nu trăiască searbăd". Dar pe cei din Texas nu-i poți șoca cu nimic, deși ar fi trebuit să-l creadă, era doar recordmenul orașului Amarillo la atletism.

Ceea ce urma să facă nu consta numai în traversarea mai multor praguri și vîrtejuri, dar la mila 28 trebuia să alunece de pe un perete înalt al riului montan, de la 1 200 la 600 metri. Preston a hotărît acest uriaș slalom pe apă, unde „recordul" fusese egal cu dispariția a 14 cutezători într-un singur sezon.

Preston a anunțat că va lua cu sine un singur om, pe Jerry Chempen, un vechi prieten socotit om încercat, priceput să supună riurile montane. După părerea lui, nu pietrele constituiau marea dificultate, pietre printre care urmau să treacă cu viteză mare, ci frigul, mai ales că perioada aleasă era 15 noiembrie — 15 decembrie 1972, vreme cînd Losos începea să înghețe. Dar perioada fusese stabilită și era în joc nu numai prestigiul lui, dar și pariul destul de consistent. Printre elementele necesare „aventurii", el a comandat un costum de cauciuc necesar pentru asigurarea plutirii unei persoane.

La 18 noiembrie 1972, prietenii l-au condus pe Preston, încercînd, în ultimul moment, să-l convingă că această aventură este inutilă și ucigătoare.

Pluta în care se afla Preston și Chempen s-a depărtat de mal, iar în secunda următoare a fost cuprinsă de șuvoiul furtunos al riului. În urma lor, o barcă cu ponton și doi arbitri. La un moment dat, temperatura a scăzut la cinci grade sub zero, neplăcerile începînd odată cu primul banc de nisip. Pontonul a trecut înainte pentru ca Potter să-i poată fotografia pe cei doi, dar deodată barca s-a lovit de un bloc de piatră și s-a răsturnat. Din fericire, adîncimea s-a arătat a fi nu prea mare, Chempen și Preston i-au ajutat pe arbitri să ajungă la mal.

Această pauză nepreväzută a afectat întregul plan pentru că fiecare zi pierdută aducea riscul de a duce pluta într-o capcană de gheață Au rămas deci la mal unde trebuia să-și alcătuiască un loc de dormit. Aici Preston a constatat pentru prima oară condițiile crude de plutire pe Losos. A scos anevoie costumul înghețat pînă la mijloc, dar mai departe n-a mai putut. Cauciucul nu se dezlipea cu nici un chip de trupul înțepenit de frig.

— Ei copii, ajutați-mă, a strigat el.

Cei trei s-au privit unul pe celălalt.

— Iartă-ne Larry, dar tu cunoști situația. Chiar dacă ar fi vorba de viața ta, noi nu te putem ajuta, altfel s-ar crede că ai pierdut partida...

Așa că s-a descurcat singur. În ziua următoare, o zi cu cer senin, pluta de debarcare denumită „Speranța" a pornit-o în șuvoiul înspumat al riului Losos, pontonul rămînind mult în urmă, fapt pe care Preston nu l-a regretat. Important era că „Speranța" nu se temea de praguri, putea să facă chiar piruete, dar riul i-a jucat lui Preston o nouă festă în clipa în care nu s-ar fi așteptat : o puternică lovitură într-un bloc de gheață i-a smuls visla din mînă, iar visle de rezervă nu existau. A visli un singur om era posibil doar o milă. Cu o putere de nemăsurat el a părăsit pluta și grație „costumului-sarcofag", și lui Jerry, visla a fost recuperată.

În cea de-a treia zi, riul a dăruit celor doi, cinci ore de plutire fără peripeții deosebite, dacă facem abstracție de praguri, vîltori și curenți. În schimb în ziua a patra Losos și-a demonstrat încă o dată îndărătnicia. Într-unul din ultimele praguri, apa a dus pluta cu putere într-un bloc ascuțit de piatră. Ajungînd cu greu la mal, Larry șchiopăta. Nici compresele, nici masajele nu au avut efect și deși Jerry a propus să cheme un elicopter, să renunțe, Preston a rămas neclintit în hotărîrea sa. În fața lor se afla ultimul segment, unde îi așteptă cea mai crudă încercare : trebuiau să facă o întoarcere la 110 grade în locul în care riul se izbea de un perete puternic. O singură mișcare neprevăzută le putea fi fatală. S-au echipat. Mai departe, cuvîntul îl avea cel mai indeminatic, omul sau apa. Duelul a început. „Stînca gonea spre noi cu viteza automobilului ale cărui frîne refuză să mai funcționeze" — spunea mai tîrziu Larry. Vîslele-amortizoare țineu pluta la o distanță de stîncă bine calculată. Preston și Jerry erau încordați la maximum. Dar deodată apele Lososului au fost învinse, pluta a fost scoasă din capcană. E adevărat însă că riul a încercat mai tîrziu să-și ia revanșa, întorcînd „Speranța" și presînd-o spre un bloc care se înălța în mijlocul albiei.

„Atîta timp cît nu ne-am agitat, pluta a rămas nemișcată, — spunea Preston. Aveam o singură soluție : unul din noi să sară în riu și să încerce scoaterea „Speranței". Ieșirea noastră a fost asemenea dopului scos din gîtul unei sticle. Nu am întîlnit poduri de gheață, în schimb blocurile au fost numeroase, spre marea noastră șansă. Acă am fi întîrziat o zi sau două cine știe cum s-ar fi terminat această năzbîtie".

Și astfel s-a încheiat cu bine această temerară expediție pe apă.

SPIRALE

ZĂPEZI FĂRĂ ÎNTOARCERE

de Eugen BARBU

În marasmul modernist de ultimă clipă, plin de biguiduri lirice și de invenții care te vindecă de gustul poeziei apariția unui poet de structură clasică, sobru și versificînd onest pe teme tradiționale constituie un lucru rar ce trebuie salutat cu multă bucurie.

Nicolae Dragoș, pentru că despre el e vorba, nu are ambiția să fie onorat cu *studii* de critica snoabă, să fie decretat inovator sau să intre în plotonul atît de deslinat al unei avangarde care reeditează o experiență veche de o jumătate de secol de-acum. Horațian prin structură, el pastelizează, cîntă cu oțele tragice iubirea, sentimentul etern, mereu încercător sau slăvește patria. Molcoma sa desfășurare e numai aparent banală pentru că dincolo de strofe stăruie un sentiment tragic, durabil.

Volumul are o cadență melancolică la început : *„Lunecător pe toboganul verii / cu primăvara-am ris în albe flori / am putrezit cu toamnele, puzderii / de nostalgii uitînd și de culori / nici nu mai știu cam cîte ierni trecură / peste nămeții adunați în noi / cu mersul ei de pasăre-vergură / cum se pieri și iarna, în cîte albe ploi / un dans felin cu iarnă prin păduri / de alb un dans, de păsări ce apun* (foarte trumos vers !) / *cînd dorm copacii-n spaime de securi / lunecătoare iarnă printre fragili aluni“.*

O mare vibrație interioară, o fragilitate de vioară mi se pare că trădează poezia „Noaptea de pe urmă a cerbului“ : *„Pădurea tace. Lacurile tac / e noapte grea în trunchiuri de copac / stele-n cer nu-s, în terburi vînt/ pădurea zace-n liniști, somnolind / învesmîntat cu noapte, Domnul Cerb / își teme rămurișul lui superb / al pindei arc se umilește-n trup / din depărtare urcă pași de lup / nălucă-i prin pădure, Împăratul / să-și apere coroana și-nnoptatul / pasul e sprinten dar cărare nu-i / arbori potrivnici curmă șborul lui / printre stejarii răsăriți în cale / nu-și poate duce ramurile sale / podoaba vieții , sceptrul lui de rege / pasul nu-i lasă liber, să alerge / prin vechi hățișuri, umilindu-și herbul / cutremurat își frînge pasul cerbul / ochiul uimit adoarme, și inima-vioară/ să nu jignească-n arbori mărețe lui comoară / vin lacomi lupii... totu-i fără rost / bătrînul cerb e numai cel ce-a fost“.*

Pe o temă mitică, „În tremurată rouă“, validează fina penița a poetului *„Calul de cursă lungă-i prea bătrîn / drum brumărit îi doarme în copite / nopți potolite-n lună mai rămîn / din ochiul lui, și stelele uimite / Calul de cursă lungă-n verzi livezi / în tremurată rouă și-a dus pasul / s-a repezit cu trunchiul în amiezi / cu albe zări și-a-nnavuțit popasul / calul de cursă lungă, prin păduri / poteci adulmecînd, își duse veacul / cînd pling copacii iernii sub securi / din ochiul lui nostalgic strigă lacul / calul de cursă lungă, săgeată-n primăveri / peste tăcerea nopții aprig scut / se înnoptă în trupul de mai ieri / el, gravul cavaler necunoscut / ...cad frunze-n toamne de demult și lent / îl auzim, îl știm cum se alungă / de văzul lumii-n pas domol, absent / el, calul cel uitat de cursă lungă“.*

Un poem elegiac, scris cu arnici de argint mi se pare „Domnesc, alese scuturi“ : *„Lumină moale-adună împăunații fluturi / flori albe, de prihană domnesc — alese scuturi / un dans fără / de lege-i grădina pe-nserare / cern fluturii, din aripi, polenuri și odoare / încendii în culoare zbor vag cu depărtări / trec fluturii-haiducii altor zări / cu dansul lor de flăcări mă cer molatici fluturi / augustă umbră desenată-n scuturi“.*

Pendulînd între Pillat și un Bacovia mai puțin tragic, Nicolae Dragoș reușește să imprime versului său o melancolie regală ca în „Cîntec de orthensie“ : *„Trec prin pădure lupi flămînzi/ trec peste ape păsări albe / și peste umerii tăi blînzi / cad dansurile verii, grave / ești lutul smuls din agonie / rîvnit la prețul unei vieți / tăcuta vîrstei panoplie / împodobită cu peceți / trec prin pădure cerbi timizi / cu arbori steme duse-n frunte / și pieri fugind în mei oglinzi / în vuiet, pe cărări cărunte / ești drumul spus să nu se curme / uimirile din noi, nicicînd / uitat pe chipul unor urme / mă pierzi, sub frunze-agonizînd / floare din vise și din lut / ascunsă-ntr-un etern păcat / nici n-ai fi existat, de n-aș fi vrut / ca o pedeapsă, eu te-am inventat“.*

Ciclul „Catedrala îngenunchiată“ mi se pare punctul forte al volumului „Zăpezi fără întoarcere“. Aici o disperare cenzurată emite în conținut nu știu ce nostalgică iradiere, cuvîntul frige, lasă parfume : *„Privesc pe cer și mă dor rîndunelele cînd nu mai sînt / și mă cutreieră florile verii cu arome nedeslușite / cu verdele lui un munte mă ceartă / cu noapte îmi duce dojană-n priviri / auzi, lacul coloanele luminilor cum / ne cer tăcerile ce s-au pierit în fuga de lume / am alunecat printre vreme, luntre tîrzie / alîntînd fața apei cu chipul tău desenat / în cută de val, în fiecare cută a frunții mele / azi e ziua ta prea iubita mea / te strigă soarele și nu te află nicăieri“* sau aceste hai-kaiuri de o mare finețe : *„Bolnavă de toamnă lumea aleargă pe străzi / își-am căutat urmele prin locurile orașului / — numai rostindu-ți numele, ele există — / le-am aflat șterse de vîntul și ploile toamnei“.* Sau : *„Ar fi trebuit să te întîmpin cu flori / la capătul lumii / cu dor și tăceri ce nu mint / (dar de unde să iei toate astea într-o lume grăbită și, mai ales, cum să crezi că ele mai pot / să spună tot ce, obosit, gîndul demult nu mai știe ?“* Sau : *„E-o margine de veacuri în nopțile, în zilele mele / uimirile lumii desenate între cer și pămînt / de mîna unui iluzionist, purtat / cu bună-știință — povară docilă — / pe umeri / ar fi trebuit să te-ntîmpin cu flori la capătul lumii / cu florile toamnei, tăcute ca pămîntul întrat / în monotonă descompunere, visînd albul zăpezii / să-i ascundă umilința adusă de ploi, de putrede frunze“.* Sau : *„Dar glorile toamnei prea palide flori, șuris reținut / trufașa lor modestie m-amenință, culorile toamnei / și țipă din pîlnia neagră, fără limite, a telefonului : știi a murit în spital... / tăcere-ndelungă durerea se cere mimată / vocea catifelată cum trebuie / să fie, probabil, durerea / și clap ! telefonul, rămîn singur / între mine și cel plecat să nu mai revină“.*

În peisajul nostru liric uneori atît de contradictoriu, prezența lui Nicolae Dragoș mi se pare reconfortantă...

CULORI

Tehnica artistică

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Artele plastice au fost multă vreme asimilate meseriilor. Aspirantul intra de timpuriu în atelierul unui maestru, ca ucenic, începînd cu amestecatul culorilor pe paletă. El deprindea reguli severe, pe care trebuia să le respecte întocmai. Abia tîrziu, odată cu recunoașterea îndemînării perfecte, executînd adesea lucrări la comandă, pentru a-și demonstra abilitatea, avea posibilitatea să lucreze pe cont propriu și să instruiască pe alții. Aceste împrejurări nu au îngrădit mîna nici unui maestru, iar inspirația tumultoasă a unui Rembrandt sau a lui Rubens, ca și geniul lui Velasquez, s-au putut realiza deplin. Desigur, un cuvînt hotărîtor a spus și organizarea breslelor și a celorlalte asociații profesionale, dominante în orașele flamande și în cele germane, ca și mecenatul obișnuit al bancherilor, reprezentanții burgheziei în ascensiune. Pentru ca să finanțeze o lucrare, omul de afaceri are nevoie de garanții, el trebuie să fie sigur de reușită. Fugger-ii, de pildă, erau cu siguranță mai încrezători în recomandarea, cu parafă, a unui meșter cunoscut, decît în propriul lor gust. Un primar din Țările de Jos era de obicei grec și reticent, dar stătea pe un sac cu bani, iar artiștii n-au fost niciodată prea bogați !...

Tehnica artistică însemna deci blazonul calității de pictor. Inspirația venea să anime deprinderile însușite. Drumul era lung și greu, iar fructul cules cu osteneală. Rezultatele se pot vedea în muzeele mari de pretutindeni, neîncetînd să vorbească lumii de azi. Abia după secolul al XVIII-lea a apărut ipoteza unei autonomii a diferitelor arte, care s-au rupt din fluviul cel mare al întreprinderilor umane, căutînd rosturi și legități proprii. Desigur, nu putem judeca sumar o năzuință adîncă a spiritului nostru, plină de consecințe în planul demnității artistului, din care s-au născut opere uriașe. Vom spune de pildă că, pînă la aceeași dată, nu exista o conștiință prea clară a noțiunii de literatură, aceasta fiind confundată în general cu lecturile unei personalități, indiferent de puterea lui creatoare. Un om cu bune cunoștințe din operele Antichității era mult mai stimat decît autorul neinstruit al unei cărți originale, oricît de valoroase. Conștiința independenței artelor a accentuat originalitatea artistului și a scos în evidență valoarea inspirației. A început să conteze ceea ce aduci cu adevărat nou, mai mult decît ceea ce ai învățat, o tendință indiscutabil salutară. Nu mai puțin adevărat este însă faptul că multă lume a aruncat și copilul odată cu apa din copaie, cum se zice. Iată, am citit săptămînile trecute într-un hebdomadar cultural din București traducerea citorva fragmente din *Memoriile vieții mele*, fermecătoarea carte a lui Giorgio De Chirico. Pictorul italian spune la un moment dat : „Singura cauză a decadenței în care se zbate astăzi pictura este pierderea totală a meseriei, a *tehnicii*. Cuvintele *meserie* și *tehnică*, astăzi, prin concursul direct al modernistilor au ajuns să nu mai aibă nici un preț, mai mult, a vorbi despre ele e și o dovadă de prost gust. Toate aceste legende de făcătură modernistă, menite să le apere poziția, aceste povești cu *spiritualitatea* și *inspirația* care, după ei, ar sta în fruntea oricărei forme de creație artistică, *transportarea*, *așteptarea* muzei, toate aceste scorneli fundate pe minciună și rea-credință sînt scoase în care modernistii se ascund întru camuflarea neputinței lor. Fiindcă nu trebuie să uităm că termenul de tehnică derivă de la grecescul *Techne* care înseamnă artă...“ Poate că radicalismul poziției lui De Chirico este mai mult o figură de stil, deși sîntem înclinați să considerăm drept salutară vehemența lui. Preeminența inspirației a dus în pictură la diletantism și la o lipsă de criterii pustiitoare. Întrebat fiind cum deosebește un pictor bun de unul prost, în avalanșa de lucrări non-figurativiste, Picasso ar fi răspuns : „Îl pun să-mi facă o mină !“ Îl supune deci unei probe tehnice. Cine are de auzit să audă !

Nu este de loc umilitor a considera că trebuie să înveți, oricît de generoasă ar fi natura cu harul unui artist. Mai mult decît oricare dintre arte, pictura creează un mediu material, ca și celelalte meserii. În explozia de forme a lumii actuale, numai prejudecata ne face să primim sugestii de la natură și să refuzăm pe cele din domeniul acțiunii umane. Este neîndoielnic că ochiul „învață“ să vadă, după cum mîna deprinde gesturile creației. Iar unde este vorba de învățătură este nevoie de un învățător și de școală. Nu mă refer acum la instituția ca atare și nici la diplome care nu probează nimic, ci la faptul viu al frecventării unui adevărat maestru, așa cum a fost Ressu la noi, renumit ca pedagog, sau cum sînt Baba și Ciucurencu. Înainte de orice trebuie să știi „să faci o mină“, să compui o culoare, să cauți un subiect. Brâncuși a părăsit atelierul lui Rodin, e drept, dar ca personalitate gata formată, iar nu ca ucenic năzuros și leneș. Pretențiile de genialitate sînt cel mai adesea indiciul carenței, mai mult, în orice caz, decît al unei adevărate virtualități. Iar lipsa de disciplină în gîndire se asociază uneori cu o conduită dezagreabilă, devenind de-a dreptul o pacoste.

Pentru ecloziunea adevăratei originalități este nevoie de întoarcerea artei la etimonul ei, care este identic cu tehnica. Să nu uităm...

Regizorul Iulian MIHU despre filmul

„CASTELE DE NISIP“ ȘI ALTE FILME

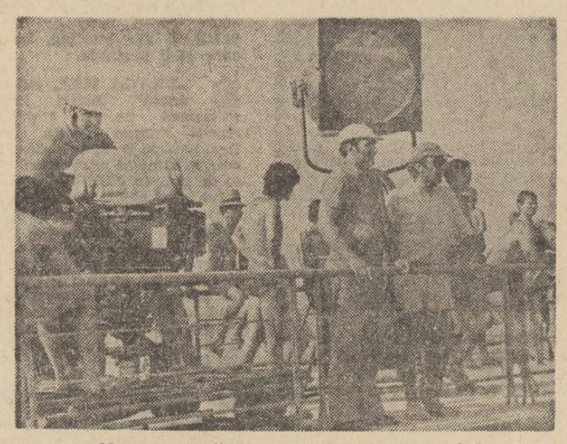

Moment de filmare la „Castele de nisip“

— Ce opinii aveți despre acest an cinematografic ?

— Efortul de a face 25-30 de filme anual a și dus la o ritmicitate mai ridicată a zilei de filmare, la cheltuieli mai mici și a îmbunătățit calitatea medie a filmului nostru. Sînt mai puține filme proaste, puerile. Totodată însă numărul de filme de excepție, în sens pozitiv, n-a crescut.

— Care ar fi cauzele ?

— Cred că majoritatea scenariilor n-au destulă rigoare și conținutul lor e încă sărac în idei, apoi interpreții sînt prea puțin liberi pentru cinematografie, ca să discuți serios cu ei despre ce ai de făcut în comun.

— Ce obiecții aduceți scenariilor ?

— Cele mai inutile filme sînt acelea care nu aduc ceva nou și nici publicul nu vine să le vadă.

— Credeți că filmele sînt îndeajuns propulsate în difuzare ?

— „Felix și Otilia“ nu cred că a fost difuzat în condiții optime mai ales în provincie. Pentru Otilia, am mai vorbit despre asta, nu am găsit interpreta ideală descrisă în roman. Julietta Szönyi e o actriță excelentă, dar cred că un asemenea gen de eroină, nu prea mai există în epoca noastră și deci nu este atît de ușor de descoperit...

— Ați făcut cea dintîi comedie în cariera de regizor. E o veche dragoste, pînă acum neîmplinită ?

— Comedia este un gen pe care-l iubesc foarte mult. Pentru mine, filmele cu Stan și Bran sînt o minune. Îmi place să văd publicul manifestîndu-se direct, adică rîzînd. La dramă, nu știi ce gîndește publicul. Trebuie să-i urmăresc pe spectatorii la ieșirea din sală, ca să-i auzi ce spun și atunci e destul de tîrziu, fiindcă emoția momentană a și trecut. La comedie, e altceva. „O lume nebună, nebună, nebună“... a fost o încîntare. Nu vreau să spun că e o capodoperă ca „Goana după aur“ sau „Mecanicul generalei“, dar e foarte, foarte bun. Stan și Bran au fost genialí. Spontani, profunzi, făceau totul cu o seriozitate extraordinară, încît erai oricînd dispus să-i crezi.

— Nici nouă nu ne lipsesc actorii de comedie.

— Da. Și noi avem cîțiva foarte mari actori de comedie. Toma Caragiu, în primul rînd, În alt fel, Gheorghe Dinică și Marin Moraru. Dem. Rădulescu, cu care n-am lucrat încă, cînd aud că interpretează ceva la televizor, las orice deoparte, ca să-l văd. Jocul lui Jean Constantin, cînd vrea, e un regal. Stela Popescu ar putea face roluri excelente în film, dacă s-ar scrie pentru ea. Gina Patrichi e o actriță rară. Aristide Teică poate realiza cu ușurință personaje caragialești sau gogoliene. Flavia Bureff are, de asemenea dezinvoltură și farmec pentru comedie greu de egalat. Nu toți interpreții pe care-i am în filmul „Castele de nisip“ joacă numai comedie. Nu pot să-i trec pe toți aici, dar sînt mulți buni. Ovidiu Schumacher nu e o surpriză, îl cunoaștem. Costin Prișcoveanu este. Apoi, sper că voi mai lucra cu Angela Chiuaru cît mai curînd sau cu Aimée Iacobescu, pe care o veți vedea într-o nouă postură. Dar am și o seamă de interpreți pentru prima dată pe ecran, ca Alexandru Boc, Virgil Voinea, și Angela Stoenescu, care în viața civilă au diferite alte profesiuni și care stau cu foarte multă demnitate în roluri complexe, alături de actori cu multă experiență ca Toma Caragiu sau Gheorghe Dinică.

— Aveți o predilecție pentru continua schimbare a genului abordat ?

— Nu genurile sînt importante. Azi, o comedie satirică, mîine altceva. Azi genurile se interpretează foarte ușor. Nici unul film nu-l strică umorul Amintiți-vă de scenele de umor extraordinar din „Ivan cel Groaznic“ sau „Sciuscia“.

— Dar pentru aceasta e nevoie de mare măiestrie, în special scenaristică.

— Un scriitor care știe ca nimeni altul să îmbine de minune umorul cu drama și pentru cinema e Eugen Barbu. Pentru el nu există hotare strict delimitate și nu face de loc rău. E mai amar plînsul după rîs și mai expleziv rîsul după tristețe. În viață nu e la fel ? Poate și prin aceasta, Eugen Barbu este unul dintre cei mai buni scriitori pe care-i avem.

— De la „Procesul alb“ n-ați mai colaborat cu Eugen Barbu. Proiectați o nouă colaborare ?

— De ce nu ? Cu Eugen Barbu sper să mai lucrez. Pentru mine, „Procesul alb“ a fost o experiență foarte bună și pentru ei, sper, deocamdată, sînt gata cu un decupaj intitulat „Focul“ despre incendiul de la Moreni, la casa de filme condusă de Eugen Mandric și altul, după un scenariu scris de Nicolae Ștefănescu, scenaristul filmului „7 zile“, la casa condusă de Alexandru Ivasiuc.

— Vă mai tentează o ecranizare ?

— Ecranizările și filmul istoric, în felul în care îl concep, mă interesează tot atît de mult. Am în vedere un scenariu „Banchetul“ scris de Paul Anghel după „Alexandru Lăpușneanu“ și „Craii de Curtea Veche“. Mi-ar place, de asemenea în egală măsură „Principele“ lui Eugen Barbu.

— Dar filmul de actualitate nu ocupă încă un loc între proiectele dv ?

— „Focul“ este un film de strictă actualitate, chiar dacă acțiunea lui se petrece înainte de război iar scenariul lui Nicolae Ștefănescu este și el foarte actual.

— Despre filmele colegilor de breaslă ce opinii aveți ?

— Îmi place în ultima vreme să mă gîndesc mai mult la ceea ce am eu de făcut. În afară de ce lucrează Malvina Urșianu și Sergiu Nicolaescu, am văzut foarte puține lucruri. Sînt insuficient informat. Regizorii nu au un statut comun, un consiliu. Nu trebuie uitat că ACIN-ul nu este o uniune, ci o simplă asociație ; deosebirea e mare...

— Nu ne spuneți nimic despre „Castele pe nisip“, film care este aproape gata ?

— Scenariul lui Paul Everac ne-a oferit tuturor o sursă de umor pregnant și un conținut de idei bogat în sensuri. Sper să fi ieșit un film care să mulțumească publicul și, hai să fim optimiști, măcar o parte din critici. O comedie satirică, cu multă muzică scrisă de Radu Șerban, care sper că va lansa cel puțin două șlagăre, cu o imagine semnată de colaboratorii mei apropiați Gheorghe Fischer și Sandu Intorsureanu, imagine în sistem Graphis-color.

Florica ICHIM

CANĂ CU MUST

de Constanța BUZEA

Tot cu plopul, tot cu frînte șiruri-umbre de la nor.
De-ar veni acum potopul, să se-ncinte că nu mor.
Că tu știi, mai greu e stropul ce-nmormîntă voitor
Mușuroaiele mulțimii de furnici și hrana lor.
Că tu știi, cum știu că nu poți, cum nici eu nu pot să tac.
Am în mintea mea roditâ sacul omului sărac.

Tot cu plopul, tot cu vorbe, parc-aș fi, și parcă n-aș.
Caii-n munte-și string galopul, într-un grajd neuriaș.
Pare-mi rău că printre rînduri riuri de venin, încete,
Lasă-n singe, lasă-n gînduri, și pe mîini ne lasă pete.
Simt că-mi pare mult mai bine că s-au rupt din creangă mere.
Ce frumoasă-i peste toamnă sărbătoarea mea durere !

Dacă vii, ori dacă-ntreabă dinlăuntru dreapta ta,
Am să spun că-n fiecare noapte nu te pot uita.
Nu te pot uita, și, totuși, chipul tău demult schimbat e,
Ce frumoasă mi-este viața petrecută jumătate !
Ce frumoși sunt plopii galbeni și ruginile curate.
Pentru cel mai mic cutremur din pămînt, inima-mi bate.

Tu, necunoscut și tandru, decăderea este una.
Bucură-te că sunt vie și sunt singură cum luna.
Pentru mine simplu pare, simplu este, răul nu-l știi.
Și pe cîmp, în depărtare, iepuri trec prin raza puștii.
Îți plăcea, pe cînd vorbirăm, să bei must din căni de lut.
Simt că vom schimba de-acuma tot sfîrșitul început.

Oaspete la Cantemiri

Vorbind despre „locuitorii din Țara de Jos“, în „Descrierea Moldovei“, domnitorul-cărturar Dimitrie Cantemir, astăzi în tricentenar, îi arată a fi „oșteni mai buni și de asemenea, oameni mai minioși decît ceilalți“. Și cu toate acestea, „pe străin îl primesc cu fața voioasă ca și cînd le-ar fi frate sau altă rudenie. Unii așteaptă cu masa de prînz pînă la al nouălea ceas din zi și, ca să nu mănînce singuri, își trimit slugile pe uliție și le porunccsc să poftească la masă drumeții pe care îi întîlnesc. Numai vasluienii n-au faima aceasta ; aceștia nu numai că închid casa și cămara în fața oaspetelui lor, ci se ascund cînd văd pe cineva venind, se îmbracă în haine zdrențăroase, vin apoi în chip de calici și cer ei înșiși pomană de la străin“.

La acestea toate și la altele încă mă gîndeam călătorind confortabil prin județul Vaslui în zilele acestei aurii toamne. Istoria s-a „răzbunat“ și ținutul Cantemirilor, originari din Fălciu, este integrat azi noului județ al vasluienilor cei neprimitori de altă dată ! Casa și cămara lor s-au deschis într-un mod miraculos însă, și calicii travestiți, din vechime, își fac laolaltă cu ceilalți „locuitori din Țara de Jos“ faima de gospodari generoși, dar mai ales de gazde primitoare pînă la refuz ! Județul de azi al Vasluiului, cu reședința lui din pămînt parcă ieșită ne surîde sub semnul actualității noastre socialiste, este un ținut grav, și brav în aceeași măsură, unde se muncește cu frenezie cîte trei schimburi, și cînd se poate cît mai multe, chiar în aceleași trei, pentru ca amintirea ultimei șicanări a istoriei din vechime să dispară definitiv ! Mă interesa la Vaslui toamna aceasta operativă. „Dar numai atît ?!“ am fost întrebat de prietenul meu, ziaristul local cu a cărui mașină călătoream. Și tot el, ca bun cunoscător în ale locului, adăugase : „Știu aici în județ cîteva sate de oameni care vorbesc pînă azi în eresuri“. Cunoșteam cum se merge acolo chiar eu. De la Zorleni urcă linia de fier a „Iargaralei“ pe sub spinarea unui deal, împădurit la poale întîi, și apoi pînă pe vîrfuri, de codrii Epurenilor. Șoseaua se desparte de calea ferată trecînd prin satul Popeni ca să-și reia călătoria în paralelă, la fel, prin codrii Epurenilor, pînă la Murgeni, și de aici la Fălciu.

S-ar putea zice că tîrgul Murgeni nu prezintă nici un interes deosebit. Altădată o moară cu „valț“ și un iarmaroc vestit stringeau oamenii din împrejurimi cu un ritual asemănător, de „Han al Ancuței“, mai pestrit însă, cu un specific mai accentuat, tîrgoveț !

Apropiindu-ne de acest loc al Fălciului, cuprins în „a treia republică“, aceea care era „Tigheciul“, au constatat că domnitorul cărturar avea motive să fie mîndru de acești „codreni“ care a fost deci leagănul străbunilor săi. Și dacă e bine să credem tradiția lui Cantemir din Han Temur observăm nu atît orgoliul acestor răzeși boieriți și deveniți domni cît mai ales abilitatea lor politică de a-și afla descendență din vestiții și temuți principi ai vremii ! Era poate un argument în noile campanii care se pregăteau de data asta cu turcii !

Puteam visa la toate acestea și la multe altele lăsînd în urma noastră, spre Fălciu, satele unde oamenii și azi vorbesc în eresuri : Cîrja, Berezeni, Măluștenii. Istoria lor contemporană asociază panouri de lucrători fruntași din agricultura mecanizată, inscrie instituții de urbanizare, spitale și brutării, băi comunale, iar la Vetrișoaia s-a realizat prima sistematizare a unei localități rurale din partea locului, acum zece ani poate ! Cu toate acestea, cînd intram dintr-un sat în altul, fiind duminică, și fiind toamnă, nunțile se țineau lanț. Mi-am amintit : **„Jocurile sînt la moldoveni cu totul altfel decît la celelalte neamuri. Ei nu joacă doi sau patru inși laolaltă, ca la franțuji și leși, ci mai mulți roată sau într-un șir lung. Altminteri, ei nu joacă prea lesne decît la nunți“.**

Peste atîtea transformări și prefaceri din cei trei sute de ani ciți au trecut de la consemnările respective, în lumina unei „toamne operative“ de astăzi, la Cantemiri, dar și în lumina istoriei actuale, moldovenii, deși nu prea lesne, la nunți joacă totuși la fel, **„cu aceeași pași potriviți (...) hora“.** Și poate că reporterul este potrivit să găsească prilejul mereu de a consemna în zilele noastre și această statornicie....

Ion MURGEANU

ECOURI • ECOURI

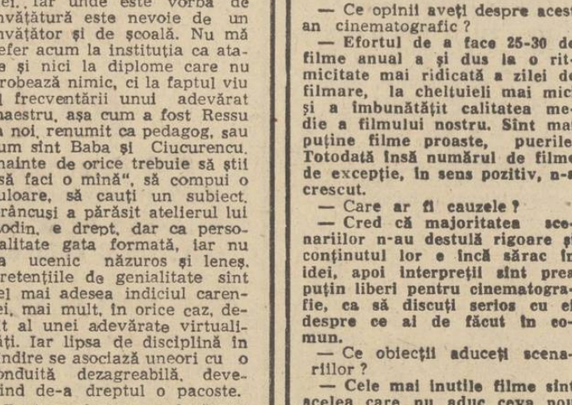

Un cuplu inedit turnează în prezent într-un nou film american („Pic-nic“). Este vorba de actorii Steve Mc. Queen și Ali Mc Graw (lansată cu prilejul filmului „Love Story“).

Alberto Sordi și Monica Vitti, pe care i-am văzut recent în „Perechile“, vor fi protagoniștii noului film „Pulbere de stele“. În imaginile de mai sus cei doi protagoniști.

Actrița Gingers Rogers, în ciuda vîrstei înaintate, (65 de ani), a prezentat recent în Italia un spectacol în care a cîntat cîntece vechi (din filmele în care a apărut alături de Fred Astaire) și noi și chiar a... dansat. Presa italiană a subliniat succesul neobișnuit de care s-a bucurat.

■ ÎNTR-UN WESTERN de George Seaton se întîlnesc pe ecran Dean Martin, Rock Hudson și Susan Clark urmărind dezvăluirea decrepitudinii unora dintre eroii prea des idealizați. Filmul se intitulează sugestiv „Duel în praf“.

■ *„PĂCATUL KATERINEI PADYCHOVA“, realizat de Martin Holly, este inspirat dintr-o nuvelă de Petr Jilemnicky, unul din clasicii literaturii slovace. Este una din numeroasele adaptări cinematografice care se păstrează fidelă implicațiilor și tendințelor operei literare.*

■ ESTE DE AJUNS o singură clipă de trădare, față de ceilalți ori față de sine pentru ca viața unui om să se transforme într-un tragic conflict cu el însuși, vor să ne spună în poemul lor cinematografic „Mandolina“, și interpreții săi Ilyi Veicev și interpreții săi Petei Slabakov, Iuri Anghelov și Saşka Bratanova

■ *JAMES DICKEY, care și-o adaptat pentru ecran propriul roman de mare succes „Eliberarea“, împreună cu John Boorman, regizorul filmului, dorește să comunice spectatorului citeva idei în legătură cu necesitatea omului de a se încerca permanent pe sine, punîndu-și eroii să treacă printr-o serie de aventuri în sălbăticia naturii, aventuri care le pun la încercare curajul și abilitatea.*

Artur Rubinstein la locuința sa din orașul Marbella (Spania). În vîrstă de 87 de ani, faimosul pianist își scrie memoriile, care vor fi terminate probabil, la finele acestui an.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

SICULUS '73. Odorheiul Secuiesc e un orășel nu prea mare și nici prea frumos. Frumoase sînt împrejurimile, văile și colinele împădurite, luncile Tîrnavei stropite pînă în tîrziu toamnei de flori. Și frumos e, de asemenea, sufletul oamenilor de acolo, plin de cîte o culoare, o aromă, un ecou al naturii. Se înțelege că Béla Bartok a descoperit acolo cîntece populare în care stăruie tulburarea emoției, floarea neprihănită a candoarei. Se înțelege că aceste cîntece reîmbobocesc acum și dau parfum în muzica pe care o compun și o cîntă tinerii compozitori maghiari din țara noastră. Am participat acolo, deunăzi, la o impresionantă demonstrație de talent și însuflețire, căreia i se cuvine toată lauda. A fost cea de a patra ediție a festivalului de muzică ușoară *Siculus*. Un festival ivit, ca florile de cîmp, din nimic aproape. Însă nimicul ăstă se cheamă entuziasmul tinereții, fiindcă U.T.C.-ul din Odorheiul Secuiesc a creat festivalul, cu răbdare și stăruință, impunîndu-l ca pe o manifestare serioasă.

Și în septembrie din acest an, festivalul a imprumutat, timp de o săptămînă, o ultimă strălucire frunzelor din Odorheiul Secuiesc clătinate de primele adieri ale toamnei. Pe scena Palatului Culturii, a cărui sală are aspectul unui mic teatru, s-au perindat cîntăreți, formații vocale și instrumentale, compozitori din Cluj, Tîrgu Mureș, Oradea, Satu Mare, Timișoara, Sibiu și București, spre a-și demonstra înzestrările artistice. Tineri cu toții, fete și băieți între șaisprezece și douăzeci și cinci de ani, ei au făcut de multe ori să vibreze inima ascultătorilor împreună cu strunele chitarelor. Au fost cîntece care vorbeau despre dorul oamenilor de dragoste și înțelegere, despre setea sufletului de bucurie și pace, despre iarbă, pămînt și floare, despre izvoarele și stelele înfiripate în mister. Că unele formații au acoperit muzica de care erau în stare prin decibelii asurzitori ai aparatelor de amplificare, este adevărat. Poate fiindcă n-au încă parte de o îndrumare sistematică, poate fiindcă nu înțeleg deocamdată că muzica nu e un festin al zgomotelor, ci o sărbătoare a tăcerii înfiorate de armonia sunetelor. Dar că toți se străduiesc să afle în cîntece un liman, o încurajare, lucrul acesta nu poate fi pus la îndoială.

Iată meritul principal al festivalului *Siculus* din Odorheiul Secuiesc, care se adaugă cu seriozitate și competență celorlalte manifestări periodice similare de pe cuprinsul țării, ilustrînd dorința tineretului de la noi de a face din muzică un mijloc de comunicare cu semenii, o cale de îmbogățire și înnobilare a simțirii proprii.

Clepsidra

MĂRȚIȘOR

de Constantin VIȘAN

...Cu cîtă emoție am visat clipa în care vom bate la poarta aceasta vrăjită. La poarta Poeziei. Și într-o zi ne-am învins ezitările și am tras de funia care punea în alarmă un clopot. Și ne-a ieșit înainte chiar poetul. Așa cum ni-l amintim cu toții, L-a ținut pe Zdreanță pînă ne-a știut în siguranță, apoi ne-a dus în chilia lui cu hîrtii și călimări. Și fiecăruia ne-a spus cîte un cuvînt potrivit în așa fel încît niciodată n-avem să-l putem uita. De-atunci, Mărțișorul se confundă în sufletul nostru cu ideea de poezie. Mărțișorul este nu numai locul unde a trăit-și a creat unul din cei mai mari poeți ai poporului român. Mărțișorul este un simbol. Simbolul poeziei. Locul în care ea a rezistat cel mai mult. Casa din care poezia o dată instalată n-a mai plecat niciodată.

Mărțișor. Casă a poeziei, de la călimară pînă la crimpeiul de hîrtie tipărită. Birou de lucru, redacție și tipografie. În același timp însă ogradă cu prisacă și livadă, cu ciini și pîsici, cu toate acareturile și uneltele întîlnite într-o casă de om gospodar.

Mărțișor. Arcă a lui Noe, purtînd pe puntea ei darurile cele mai de preț ale acestui pămînt. Moștenirea lui Eminescu, fluturi cu pulbere de stea pe aripi, cireși, albine și cucoși, sape și penițe, ulcele de lut și teascuri pentru mesajul Biletelor de papagal, popreli de la percepție și crimpeie de cer, flori și copii, dragoste și ură, toate sentimentele și ideile capabile să garanteze pe acest promontoriu continuitatea vieții, supraviețuirea poeziei care te întîmpinau la Mărțișor. Te întîmpină și azi. Căci Poetul.., și Poezia.., și familia lui... și prietenii... și admiratorii .. sînt aici. Să privim doar cu atenție, să ascultăm. Totul e ca atunci cînd băteam în poarta Mărțișorului.., Căci aceasta este forța fără seamăn a poeziei. De a rămîne nemuritoare.

Mîine, la ora 11 Mărțișorul vă invită la o întîlnire cu poezia și universul ei.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

TEHNICĂ

UN ROBOT MAI INTELIGENT CA ALȚII

Numele lui este „Sirch". Ce aduce nou față de roboții dinaintea lui ? Știe „singur" ce are de făcut, „vede" ce are în față, alege ce trebuie și asamblează, și, toate acestea le face corect și repede.

Acest idiot genial, cum a fost denumit calculatorul electronic, a devenit mai puțin idiot, spun cei care l-au întîlnit pe „Sirch". „Sirch" înseamnă de altfel „Semi-Intelligent Robot for Control and Handling", adică robot semi-inteligent pentru control și manipulare. A fost creat de doi cercetători englezi, prof. Wilfred B. Heginbotham și dr. Alan Pugh, la Universitatea din Nottingham. Ce a învățat să știe „Sirch" mai mult decît confrații lui de pînă acum ? Știe să facă o operație de asamblare industrială.

„Ii vom cere — îi explica dr. Pugh reporterului Daniel Vincendon de la revista „L'Express", **curios să-l vadă lucrînd — să aleagă dintr-o jumătate de duzină de piese puse în vrac, două discuri mici, rotunde. Unul are o tijă, celălalt două. Iar „Sirch" le va lua, va pune prima piesă exact pe cea de a doua, dar astfel orientînd-o ca tija să se așeze între cele două de dedesubt."**

Cum reușește ?

Cutia gri de sus este o cameră de televiziune, sub care e un disc înclinat la 45° avînd un fel de lunetă care-l transmite imaginea pieselor, pe care o transformă în impulsuri electrice. Acestea sînt preluate de calculatorul electronic, în memoria căruia i s-a „înscris" toate formele de piese posibile. Calculatorul este programat să compare informațiile înscrise în memoria sa cu cele pe care i le transmite camera TV., pentru a putea calcula deplasările pe care le are de făcut. Și, ca urmare, să poată să-și declanșeze mișcările. E vorba de punerea în mișcare a motoarelor electrice care pun în lucru cele trei „brațe" — două dintre ele sînt terminate cu niște pense (pentru a apuca), al treilea, cu o ventuză.

La Universitatea din Edimburg, sau la Stanford, în California, sau la Mit, în Massachusetts se lucrează asiduu în domeniul inteligenței artificiale. S-au realizat roboți care „știu" să facă lucruri uimitoare. Dar prețul programelor este fabulos. Robotul prof. Donald Michie din Edimburg, îi povestea unul din părinții lui „Sirch" reporterului, poate să recunoască o ceașcă, o pipă, o jucărie de pluș, ochelari de diferite modele ș.a.m.d. Dar gîndește încet. Îi trebuie 3, 4 minute. Un copil de patru ani reușește mai bine și mai repede. „Sirch" vede doar în alb și negru și recunoaște doar forme simple : curbe, unghiuri, drepte. Deci e mai rudimentar. Dar lucrează mai repede, ceea ce este esențial pentru scopul propus : asamblajul pieselor mecanice în industrie.

E un robot din a doua generație și, cum se remarcă, și cei din prima generație erau uimitori prin ceea ce reușeau să facă. Accentul pe care îl pun astăzi numeroșii producători de modele (sînt vreo douăzeci de modele de roboți, concepuți pentru a manipula obiecte) este economicitatea. Cu marile mașini automate, specializate, problema era dificilă în momentul cînd fabrica respectivă se gîndea să schimbe modelele. De pildă, se propunea o nouă formă de caroserie auto sau noi tuburi TV. Trecerea la un nou model însemna de fapt schimbarea întregii linii de automatizare, adică, se pierdea timp iar costul înlocuirii unei asemenea linii e uriaș. Cu robotul industrial e simplu și ieftin, el fiind condus de un program înregistrat fie pe bandă magnetică, fie pe tambur sau bandă perforată. Este de ajuns să se schimbe programul și în numai cîteva ore, se poate trece la noua producție.

Ce aduce nou „Sirch" față de roboții industriali din prima generație, atunci ? Ei bine, confrații lui mai tineri erau „orbi". Gesturile lor erau programate într-un mod rigid. Ei făceau gesturile mecanic, fie că aveau sau nu în față obiectele respective, de aceea trebuia să li se dea totul precis, piesa respectivă și în poziția corectă, ca ei să lucreze. Or, cu o leacă de inteligență sau cu „ochi", se elimină o serie de alte manipulări. „Sirch" „știe și singur" ce să facă în fața unui maldăr de piese. „Vede" ce are în față. Triază deci piesele venite în vrac, alege ce trebuie și asamblează. Munca o face corect și repede. Iată de ce „Sirch" deschide noi posibilități de lucru calculatoarelor electronice în industrie, iar industriei o mai mare flexibilitate, o mai mare disponibilitate pentru idei noi.

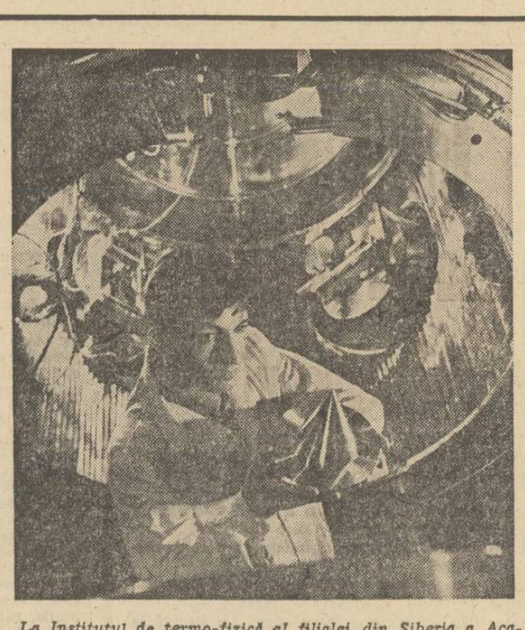

La Institutul de termo-fizică al filialei din Siberia a Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost realizat un complex experimental gazo-dinamic, cu ajutorul căruia sînt studiate procesele fizice în torenți de gaz rarefiat la nivel molecular. Experiențele acestea sînt importante pentru tehnologia vacuumului și dezvoltarea tehnicii cosmice. În cliseu : *Colaboratorul Institutului de termo-fizică, Anatoli Vostrikov, pregătește, în vederea unei experiențe, generatorul de fascicoli moleculari.*

ATENȚIE LA CONSERVE!

Imediat ce deschideți o cutie de conservă alimentară, deșertați conținutul într-un recipient nemetalic. De ce ? Pentru că zincul cutiilor de conserve e în concentrație de 250 miligrame, deci nenociv, dar în contact cu aerul și temperatura camerei, conținutul de zinc... crește foarte mult. Doi farmaciști de la centrul de cercetări chimice al armatei, din Koblenz, R.F.G., au făcut măsurători interesante desfăcînd o cutie metalică cu lapte. După două săptămîni, ținînd cutia în frigider, conținutul de zinc al laptelui condensat se ridicase la 508 miligrame. Dar lăsată cutia la temperatura camerei, numai după patru zile, se ajunsese la această concentrație. Deci, atenție, nu neglijați să scoateți imediat din cutii, conținutul alimentar.

OTORINOLARINGOLOGIE

AUZIM ÎNAINTE DE A NE NAȘTE

Un document științific a... dispărut ! O idee s-a impus : auzim înainte de a ne naște. De la „vîrsta" de șase luni. O consecință practică : atenția viitoarelor mame acordată sarcinii mai ales în primele cinci luni.

La cel de al X-lea Congres mondial de otorinolaringologie, desfășurat în acest an la Veneția, s-a petrecut un fapt uluitor. În ultima zi a Congresului, din expoziția științică, colecția de 50 de piese anatomice, constituind dovezile certe ale teoriei savantului român — dr. Dumitru Vasiliu „Pneumatizarea hematogenă a cavităților cefalice și apariția auzului înainte de naștere" — a dispărut. Emoții, cercetări fără rezultat, comentarii. Președintele congresului, prof. M. Arslan, avea să-i exprime celui pe care-l invitase ca oaspete de onoare, și membru al comitetului științific, regretul, uimirea și singura consolare : „numai lucrurile rarissime și scumpe fac obiectul unei atari cupidități și dispar misterios în lume". Colecția nu era o operă de artă. Valoarea sa era pur științifică și nu arareori comentariile în jurul ei subliniau faptul că e „unică în lume".

Dacă am început prin a vorbi despre această întîmplare, nu am făcut-o pentru a scoate în evidență neobișnuitul, senzaționalul furt al unui document științific (de altfel publicat, fotografiat, comentat) ci pentru a aminti ideea dr. Vasiliu care a revoluționat tot ceea ce se știa, era admis pînă la el în privința pneumatizării hematogene a cavităților cefalice, în privința auzului înainte de naștere. Și poate mai ales o amintim aici pentru importanța practică a acestei descoperiri.

Faptul, de pildă, că urechea medie este definitiv formată în luna a șasea a vieții intrauterine și deci că fătul aude din acel moment, a suscitat uimire în lumea specialiștilor, „Semnele" arătate de dr. Vasiliu, dovezile anatomice produse și argumentele științifice au început a fi verificate în diferite țări. **Recent, prof. ing. J. Johansson, directorul centrului de audiologie de la Institutul Karolinska din Stockholm avea să susțină într-o conferință „32 de experiențe riscante", că a reușit să aducă încă un argument acestei teze, făcînd incitații sonore, direct asupra fătului și constatînd cu stetoscopul electronic modificările bătăilor cordului fătului în momentul apariției incitației sonore.** Urmărind la naștere și pe cei ale căror bătăi de cord nu se modificaseră deloc la incitația sonoră, a văzut că aceștia erau „surzi din naștere". Demonstrația era făcută, riscant desigur, dar fără umbră de dubiu, adăugîndu-se astfel, încă o probă la observațiile făcute în ultima vreme de medici.

De ce aceste cercetări au o imensă importanță practică ? Pentru că se deduce că malformațiile aparatului auditiv osos pot avea loc din data concepției și pînă în luna a 6-a din viața intrauterină. Ele pot fi cauza surdității congenitale și, pot fi datorate unor factori numeroși de la tulburările genetice la bolile infecțioase contractate de gravidă (și care boli pot acționa prin modificări genetice ca și prin oprirea în dezvoltarea țesutului osos), **de la subnutriție la tulburări endocrine și eforturi fizice. Dintre bolile contagioase căpătate de mamă în timpul sarcinei care au acțiunea cea mai gravă asupra embrionului și fătului, sînt rubeola și oreionul.** Epidemia de rubeolă australiană din 1939—'40 l-a făcut pe Greg și Gundhill să întreprindă o serie de cercetări asupra surdității congenitale produse de această boală. Astfel din 177 de cazuri de surdități congenitale **s-a constatat** că rubeola căpătată de mamă în prima lună a sarcinii **a** dat 31 de cazuri de surdități (27,5%), în luna a 2-a — 33 de cazuri, (28%), în luna a 3-a — 50 de cazuri, în cea de a 4-a, 10 cazuri, nici un caz, cînd boala a fost căpătată în luna a 5-a !

Am extras numai unul dintre nenumăratele exemple care aveau să-i pună întrebări dr. Vasiliu sau să-i confirme o teorie susținută pe argumente concrete, științifice.

Dar ceea ce trebuie să rețină gravidele în special este îngrijirea, igiena pe care sînt datoare să le respecte cu o atenție mărită mai ales în primele luni ale sarcinii. Fătul se găsește în faza de dezvoltare maximă a aparatului auditiv numai pînă în luna a 5-a. Iar gravidele tocmai în acest răstimp se simt libere de responsabilitățile cerute de sarcină. Adică, atunci se hrănesc prost, nu mănîncă sau, pofticioase, mănîncă lucruri nepermise. Atunci stau mai mult în casă și în pat (în tot timpul lor liber), nu se tem de aerul viciat, nu se tem de... țigări ș.a.m.d. Și în acest prim timp al sarcinii, singele are nevoie de mai bună oxigenare (și pentru pneumatizarea urechii), de mișcarea în aer liber, de o hrană rațională.

Să adăugăm și alte observații ale dr. Vasiliu și anume că și **pneumatizarea sinusului frontal este schițată tot în viața intrauterină și tot pe cale hematogenă. Lucru important care infirmă afirmațiile tratatelor clasice care susțin că sinusurile frontale apar abia la 2—3 ani după nașterea copilului. De asemenea și alveolele dentare sînt pneumatizate în același timp al vieții fetale.** Aceste cavități ale extremității cefalice, urechea medie, celula antrală, fosele nazale, sinusurile și alveolele dentare, reprezintă un complex aerifer, care favorizează în oarecare măsură suspendarea fătului în lichidul amniotic.

De altfel, cartea publicată de dr. Vasiliu „Auzim înainte de a ne naște" a fost cerută de numeroase biblioteci de renume din străinătate — „New York Public Library", „The National Medical Library" din Bethesda, Maryland. „The Widener Library" etc. Și nu este nimic surprinzător în faptul de a fi stîrnit un atare interes.

Catinca MUSCAN

CUM SĂ SLĂBIM RAPID?

Revista „Paris-Match", din care am ales aceste cinci rețete, pe care le reproducem sub formă de curiozitate, adaugă pentru fiecare și părerea medicului. Mai mult, se atrage atenția : pentru cei care au un surplus de greutate și trebuie, în interesul sănătății lor, să... renunțe la el, tot în interesul sănătății lor trebuie să consulte medicul. Doar el poate fixa regimul. Pentru că, urmînd o cură de slăbire, sau alta, s-ar putea să fie extrem de periculoasă pentru ficat, rinichi, stomac și mai ales... pentru inimă ! Deci, atenție ! Nu vă hotărîți pînă nu consultați medicul !

5 REȚETE DE SLĂBIRE

REGIMUL VEDETELOR

Dimineața : două cești de cafea sau ceai cu foarte puțin zahăr, 2 felii de pîine prăjită, 2 ouă fierte, 2 roșii și o salată.

La prînz : (ora 12) 250 g carne la grătar, salată, portocală, măr.
La ora 16 : cafea cu doi biscuiți.
Seara : meniul de dimineață.

ȘI PĂREREA MEDICULUI. Pentru a adopta acest tip de cură, trebuie să ai un stomac excelent, pentru că atît cafeaua cît și cruditățile recomandate atacă mucoasa stomacală. Așa că, prelungind regimul peste trei săptămîni, te îmbolnăvești sigur, în cel mai „fericit" caz ,numai de stomac.

REGIMUL JOCHEILOR

În prima zi : un pui la frigare împărțit la cele trei momente de masă ale zilei.

A doua zi : 3 felii subțiri de carne de vacă la grătar (împărțită la trei mese).

A treia zi : cafea cu lapte, fără zahăr. La discreție, dar nu una după alta, ci la intervale mai mari de timp. Laptele să fie degresat.

Se slăbește 3 kilograme în 3 zile.

ȘI PĂREREA MEDICULUI. E adevărat, în trei zile se pierd trei kilograme, dar nu poate fi ținut mai mult de trei zile fără a reveni la siluetă și la un regim alimentar rațional, altfel riscul pentru sănătate e imens.

REGIMUL... DURILOR

Se mănîncă **o singură dată pe zi,** următorul meniu : 250 grame de orez fiert, 240 g de carne de vacă, fiartă sau la grătar, 165 g roșii, 60 g ulei, 470 g fructe. În timpul zilei se consumă : 6 cești de ceai, 360 g suc de lămîie, 210 g suc de portocale, vitamine și sare.

ȘI PĂREREA MEDICULUI. Deși faptul că se ia o singură masă pe zi pare dur, regimul e echilibrat pentru că prevede alimentele esențiale și apa și sarea.

REGIMUL FIZIOLOGULUI

Dimineața : cafea fără zahăr, cu puțin lapte.

La prînz : (ora 12) : 225 g carne slabă la grătar, lămîie, 40 g pîine neagră sau intermediară, o portocală, cafea fără zahăr.
La ora 16 : o cafea fără zahăr.
Seara : 225 g pui la frigare, 40 g pîine neagră sau intermediară, un măr.

ȘI PĂREREA MEDICULUI. E poate regimul cel mai echilibrat dintre toate, pentru că comportă toate principiile alimentare fundamentale (grăsimi, proteine, amidon) în proporții exacte și într-un raport optim între ele. E regimul fiziologului pentru că cel ce l-a propus e un fiziolog : dr. Banting.

REGIMUL MONOTONILOR

Pentru cei cărora le plac cartofii :
Dimineața : 200 gr. de lapte degresat.
La prînz (ora 12) 300 gr. de piure de cartofi.
La ora 20 : salată de cartofi din 300 gr.

La ora 20 : salată de cartofi din 300 gr. cartofi cu două linguriță ulei, sare, pătrunjel, oțet și un ou tare.
Se poate slăbi astfel 500 gr. pe zi.

ȘI PĂREREA MEDICULUI. E un regim foarte monoton care are și o contraindicație majoră : se interzice celor cu diabet zaharat. Un alt incovenient serios : predispune la constipație. Aceasta fără să mai adăugăm faptul că, adoptîndu-se pe o perioadă mai lungă, poate produce serioase prejudicii sănătății.

NATURA AVERTIZEAZĂ !

Tot mai des într-o publicație sau alta, specialiștii atrag atenția : cutare specie e pe cale de dispariție. Ocrotiți-o ! Dar știți care este numărul celor amenințate ? Între 500 și 700 specii de animale, păsări, pești, reptile, amfibii ! Tulburînd echilibrul natural, însăși viitorul omenirii este amenințat. Și am putea spune că omul este cel care se...autoamenință ! Să ne gîndim la cauzele acestor dispariții în curs. Omul a ucis pentru hrană, dar a ucis și pentru alte motive : pentru blănuri, pentru fildeșul elefanților, de pildă, pentru piei etc. A ucis și ca sport, pur și simplu. A ucis și pentru că la un moment dat i se părea că o specie o amenință pe alta. A ucis, pentru că avea nevoie de teren pentru locuințe, drumuri, culturi. Dar a ucis și... poluînd aerul și apele. Și poate și în acest sens, natura trage un semnal de alarmă. Ce este nociv pentru unele specii poate fi, pînă la urmă, și pentru om, dincolo de dezechilibrul ce se creează prin întreruperea unor lanțuri naturale. Iată motive pentru care omenirea astăzi, dîndu-și seama de efectele propriilor ei acțiuni, își unește eforturile pentru a proteja pe acești ultimi supraviețuitori. Să privim împreună cîteva dintre aceste exemplare, rare astăzi.

CONVORBIREA TELEFONICĂ S-A ÎNTRERUPT !

Detectivii companiei de telefoane „Bell Canada", sesizați de cîțiva „sabotaje" care întrerupeau unele legături telefonice, au fost văzuți consultînd tratate de zoologie. Păreau îndeosebi interesați de viața veveriților, de comportamentul lor. Au aflat, de pildă, că în zilele cu furtună sînt mai nervoase, iar că în anotimpul împerecherii, suferă de insomnie. Îi preocupa o întrebare : bine, dar ce fac niște veverițe cînd „au nervi" ? Răspunsul avea să dea și cheia problemei: cînd au nervi, veverițele rod cablurile telefonice. Fără să se mai preocupe de comportamentul veverițelor de pe timpuri, cînd nu erau cabluri telefonice, nici de cauza acestei „predilecții" — sau protest ? — detectivii au considerat închis dosarul urmăririi. Pe baza acestor concluzii, „Bell Canada" a propus cercetătorilor săi științifici o altă soluție. Și soluția a fost un nou izolant pentru cabluri. În locul „manșonului" de țesătură ce învelea cauciucul, o îmbrăcăminte groasă de plastic. Se pare că pe aceasta... veverițele nu o gustă. Și oricît de nervoase ar fi, au renunțat să mai... rontăie convorbirile telefonice ale canadienilor !

APA VIE

Spre deosebire de zgomotele artificiale, cele naturale nu enervează, nu stresează, cum se spune astăzi, constată psihologii moderni. Iată încă un motiv pentru care arhitecții încearcă să facă astăzi în marile orașe cît mai multe „transplante" de natură. În centrul Honolulului, la magazinul Ala Moana, a fost așezată sculptura lui George Tsutakawa, pe care acesta și-a intitulat-o apa vie. E o operă de artă, un uriaș bronz, din care apa curge în cascadă. Orășenii o găsesc frumoasă și... odihnitoare.

UNDELE DE GRAVITAȚIE EXISTĂ SAU NU?

În 1969, Physical Review publica o noutate senzațională. Joseph Weber de la Universitatea din Maryland, S.U.A., anunța primele înregistrări făcute, care demonstrau că undele de gravitație provin din centrul Galaxiei. Emoție, calcule, entuziasm. Aparatele Weber sînt preluate și puse în funcțiune în diferite țări. Și, totuși, nimeni nu a putut aduce o confirmare rezultatelor americane. Dar chiar pentru a le infirma, pentru a demonstra că sînt greșite, trebuie să se experimenteze cel puțin un an de zile. S-ar putea, se scrie astăzi, ca dr. Tyson și echipa sa de la Laboratoarele Bell Telephone să fie cei care au dreptate. Ce spune dr. Tyson ? A stabilit o corelare între variațiile intensității magnetosferei și evenimentele lui Weber. Se știe că și în alte studii s-a arătat că magnetismul terestru este strîns legat de activitatea solară. Or, dacă aceasta este situația, undele înregistrate de aparatul Weber ar putea să nu fie decît unde electromagnetice cu frecvențe foarte joase corespunzînd fluctuațiilor magnetosferice. Ar trebui să se admită că aparatul Weber era insuficient protejat împotriva undelor electromagnetice, iar Weber, constatînd o variație cotidiană în emisiile pe care le înregistra, a dedus că sursa acestor unde de gravitație se situează în centrul Galaxiei. Dar tot atît de bine s-ar putea explica prin variațiile zilnice ale ionosferei, variații legate de activitatea solară.

URȘII POLARI (imaginea din stînga) **stau ceva mai bine, pentru moment fiind în număr de aproximativ 10 000 de exemplare. Dar se împuținează pe zi ce trece și de aceea sînt trecuți și ei pe lista speciilor amenințate ; GHEPARZII — cele mai rapide animale terestre — sînt pe cale de dispariție** (imaginea de sus) ; **BROASCA ȚESTOASĂ VERDE, DE APĂ. De patru ori pe an, de un milion de ani încoace, broasca țestoasă verde de apă își poartă cele 157,5 kilograme pe uscat, dincolo de maree, căutîndu-și un loc potrivit pentru a-și face cuibul : o groapă de aproximativ 60 cm, unde își depozitează cam cite 100 de ouă, după care pleacă, străbătînd o lungă distanță înapoi spre mare. Două luni mai tîrziu, micile broscuțe ies în masă din gropi și, deși oarbe, se orientează (un radar interior pare să le indice marea) spre mare, dacă, bineînțeles, crabii, păsările, urșii, tigrii bengali și omul le-o... permite !** (imaginea de sus, dreapta) **MAIMUȚICA UAKARI, cu păr negru, privește înspăimîntată spre viitor. E una din ultimele 4 din specia sa, rămasă în rezervație. În sălbăticie sînt atît de rare încît nici nu mai contează ca specie. E pe marginea uitării...** (imaginea din dreapta)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Trusa de croitorie

Ofer amatoarelor de croitorie o soluție comodă pentru a avea întotdeauna în ordine și la îndemînă furniturile, foarfecile, metrul și toate cele necesare. Taburetul găzduiește, în cele cîteva sertare aranjate pe înălțimea respectivă, așa numita „cutie de lucru" — atît de practică. **(LICA FLORIAN, București)**

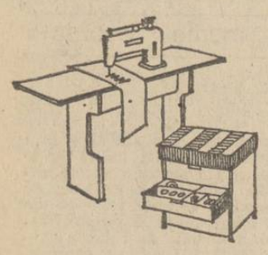

Ce trebuie să știm despre pește

● Dacă se pune într-un lighean cu apă, peștele proaspăt cade la fund, în timp ce peștele stricat, din cauza burții umflate cu gaze provenite din putrezire, rămîne la suprafață.

● Peștele crud își păstrează prospețimea doar două zile. Peștele proaspăt și răcit se transportă și se păstrează la o temperatură de cel mult plus 4 grade Celsius.

● Aprecierea sanitară a peștelui congelat se face după regulile enumerate pentru recunoașterea peștelui proaspăt. Peștele cumpărat congelat trebuie ținut la gheață. Dacă vrem să păstrăm toate calitățile peștelui, decongelarea trebuie să se facă încet și numai înainte de prepararea culinară.

● La peștele congelat de bună calitate aspectul cărnii este cel natural iar mirosul este plăcut, de pește proaspăt.

● Peștele sărat este bun pentru consum, dacă îndeplinește următoarele condiții : el trebuie să aibă solzii strălucitori, de culoare albă-cenușie și carnea suficient de tare, această calitate depinzînd de concentrația saramurii. **(MARIA ZAGREAN — Cîmpu-Lung Moldovenesc).**

Lămîia—fruct minune

● Nu aruncați cojile de lămîie. Puneți-le 10 minute într-un vas cu apă fiartă și acoperiți. Veți obține o infuzie delicioasă.

● Pentru ca albușul de ou să crească frumos și repede, adăugați-i cîteva picături de suc de lămîie.

● Înainte de a stoarce o lămîie, țineți-o cîteva minute în apă caldă. Va avea cu siguranță mai mult suc.

● Dacă ați tăiat o bucată din lămîie, puneți-o pe cea rămasă pe o farfurioară și acoperiți-o cu un pahar.

● Dacă vi se pare că lămîia s-a uscat, țineți-o cîteva zile în apă rece. Se conservă și va deveni din nou suculentă.

● Pentru a conserva o lămîie tăiată, așezați-o cu această parte pe o farfurioară pe care ați stropit cîteva picături de oțet.

● Cura de lămîie are un efect binefăcător în afecțiunile reumatismale. În fiecare seară sau în fiecare dimineață, beți (numai după masă) sucul de la o lămîie, bine îndulcit.

● Sucul de lămîie are un efect foarte bun asupra tenului gras (stringe porii). Puțin zahăr pudră dizolvat în suc de lămîie dă o soluție miraculoasă pentru tenul dv.

● Pentru a face să dispară petele de rugină, de sînge sau de cerneală, ștergeți-le cu puțin suc de lămîie.

● Pentru a face ca faianța să devină strălucitoare, ștergeți-o cu o felie de lămîie.

● Arama este uneori dificil de curățat. Cu o jumătate de lămîie, o puteți face să strălucească perfect. Limpeziți bine cu apă și lustruiți cu o flanelă din lînă.

Discoteca

Iată două sugestii de aranjare a discurilor. Rămîne să alegeți pe cea care vă place.

1) Cîteva colțare tăiate din carton colorat pot împărți, chiar pe genuri, colecția dv. muzicală.

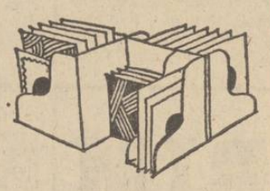

Fig. 1

2) Două tuburi din material PVC de o secțiune mai mare, alăturate și apoi crestate cu traforajul pot susține o întreagă partitură sonoră. **(ION PĂULESCU, București).**

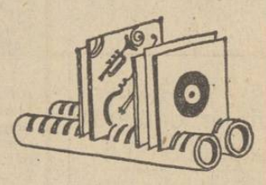

Fig. 2

MODA

Rochii cu garnituri din tigheluri

1). Rochie din jerse de lînă de culoare verde, *cu o croială frumoasă de platcă și trei cute în față. Tighelurile — foarte moderne în această toamnă — reprezintă o cochetă garnitură a rochiei.*

2). Rochie din stofă roșie, *cu o croială interesantă a corsajului. Toate cusăturile sînt tighelite.*

3). Rochie croită în bie, *cu tigheluri la platcă, mîneci și buzunare.*

4). Rochie din jerse sau stofă subțire, *cu corsajul și mînecile în mici cerculețe tighelite.*

5). Rochie din stofă de culoare bleu, *cu cerculețe și tigheluri.*

Desene de Tanți PFENNINGS

EXERCIȚII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Într-un articol anterior vorbeam despre unele dintre cele mai accesibile forme de practicare a culturii fizice și sportului de masă, cu mari efecte în combaterea sedentarismului, obezității, bolilor cardiovasculare, nevroze, ateroscleroze etc și care contribuie din plin la dezvoltarea armonioasă a organismului, la întărirea sănătății și mărirea capacității de muncă fizică și intelectuală. Voi reaminti toate aceste forme de practicare a culturii fizice, cu convingerea că mulți dintre dumneavoastră vor include în regimul de viață unele dintre aceste activități sportive : **mers pe jos 10-12 km zilnic, turism în timpul concediului sau la sfîrșit de săptămînă, alergări ușoare în locurile de agrement, (la ștrand, la munte sau la mare), înot, schi, patinaj, săniuș, popice, mini-golf, mers pe bicicletă, vizită pe lacuri sau rîuri, pescuitul și vînatul sportiv etc.**

Pentru cei care dintr-un motiv sau altul nu practică nici o activitate sportivă oricît de simplă, recomandăm cîteva cicluri de exerciții fizice care trebuie să fie făcute zilnic. Aceste exerciții vor contribui în mare măsură la întărirea rezistenței organismului, a sănătății, la combaterea obosellii fizice și psihice, la formarea unor deprinderi motrice necesare în viața de toate zilele. Exercițiile fizice recomandate se adresează tuturor oamenilor sănătoși, indiferent de sex și vîrstă.

Un ciclu de exerciții fizice va dura 1—2 săptămîni, zi de zi și poate fi practicat în orice moment liber al zilei : dimineața în cadrul gimnasticii de înviorare, la 2-3 ore după masa de prînz, cînd digestia a avut loc, sau seara. Ar fi de preferat ca această gimnastică să se facă după-amiaza. Celor care totuși o vor executa dimineața, le recomand să facă tot programul respectînd indicațiile date la gimnastica de înviorare într-un articol anterior. Aceasta datorită faptului că exercițiile recomandate aici vor avea o intensitate de efort și o durată mult mai mare decît la gimnastica de dimineață.

Înainte de a trece la practicarea exercițiilor fizice va trebui făcută o ușoară încălzire de 5 minute constînd în exerciții de pe loc și din deplasare ca : forfecări de brațe pe orizontală și verticală, îndoiri și răsuciri de trunchi, alergare ușoară (acolo unde se poate), fandări, rotații de trunchi, flexii și extensii etc.

Cei mai bine antrenați pot combina exercițiile din două cicluri într-un singur program, de asemenea vor putea mări treptat numărul de repetări la fiecare exercițiu în parte.

Toate exercițiile fizice pot fi făcute în cameră, cu fereastra larg deschisă, pe balcon, terasă sau în curte în funcție de condițiile pe care le are fiecare acasă, fără a fi necesar un spațiu prea mare. Ca echipament puteți folosi pantaloni scurți (șort la femei), maieu, tricou, trening și tenișI.

Urmează să ne întîlnim din nou săptămînile viitoare cînd vom începe publicarea recomandărilor însoțite de desene.

Prof. Marian FIRIMIȚA

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Salată norvegiană

750 g cartofi fierți în coajă, un măr acrișor de preferat crețesc, 2—3 cepe, 3 heringi, zeama de la două lămîi, 250 g smîntînă, piper.

Curățați cartofii și tăiați-i în rondele. Puneți-i într-o salatieră. Adăugați ceapa tăiată solzișori, mărul în cuburi mici și heringii în bucăți de 2—3 cm (fără piele și oase). Bateți smîntîna cu zeama de la lămîi și puțin piper pisat. Turnați peste salată. Lăsați să macereze cel puțin 1—2 ore.

Ouă umplute

4 ouă, o lingură de mărar tocat, o ceapă mărunt tăiată, o ceașcă de ceai (circa 300 g) cu maioneză.

Fierbeți ouăle tari. Treceți-le sub jet de apă rece. Cojiți-le, tăiați-le în două de-a lungul. Scoateți gălbenușul, sfărîmați-l cu o furculiță. Amestecați-l cu mărar și ceapă. Umpleți golurile din albuș. Așezați jumătățile de ouă pe un platou acoperit cu foi de salată verde. Puneți pe fiecare cîte o linguriță de maioneză.

Perișoare în sos de roșii

500 g de carne toocată, 1 ou, o ceapă, o legătură de pătrunjel verde, sare, piper, făină, ulei, 250 g sos de roșii.

Bateți oul ca pentru omletă, tăiați mărunt ceapa și verdeața. Amestecați-le cu tocătura de carne. Sărați, piperați. Formați perișoare rotunde, nu prea mari. Treceți-le prin făină și rumeniți-le ușor în ulei încins. Separat preparați un sos picant de roșii. Serviți perișoarele acoperite de sos și însoțite de paste fierte și opărite cu unt sau cu pireu de cartofi.

Încercați următoarea rețetă de pireu.

Pireu de cartofi

1 kg. de cartofi, 2 pahare de lapte, 75 g unt, un cățel de usturoi, o ramură de cimbru, sare.

Curățați și spălați cartofii. Tăiați-i în două sau în patru, după mărime. Puneți-i la fiert acoperiți de apă rece. Adăugați puțină sare, cățelul de usturoi, ramura de cimbru. Fierbeți-i acoperit 20 de minute. Scurgeți. Pasați-i fierbinți. Adăugați jumătate din unt. Bateți-i bine cu furculița sau cu un tel. Încorporați treptat laptele, apoi restul de unt. Dacă veți avea răbdare să bateți bine pireul, el va deveni spumos și ușor. Serviți-l imediat. Dacă pireul trebuie să aștepte puneți vasul în care l-ați preparat într-o cratiță cu apă clocotită. Dați totul la cuptor cu foc potrivit. Scoateți după două ore. Lăsați în formă pînă a doua zi cînd veți răsturna desertul pe un platou.

Varză roșie cu afumături

1—2 verze roșii, 2 cepe, un cîrnat de fiert, 1/2 pahar oțet de vin, sare, piper, 50 g untură, 150 g piept afumat.

Curățați varza de primele foi, tăiați-o în 4, apoi fideluță. Puneți untura la încins bine, tăiați cepele și pieptul afumat mărunt și prăjiți-le. Adăugați varza, sarea, piperul, oțetul și 1/2 pahar apă. Fierbeți 1 oră. Se poate servi și rece.

Desert cu mere

750 g mere, 200 g zahăr pudră, 5 ouă, 70 g unt. Pentru caramel : 4 linguri de zahăr, 2 linguri de apă.

Curățați merele, tăiați-le în patru, scoateți semințele. Puneți-le la fiert într-o cratiță cu 2—3 linguri de pireu foarte scăzut. Lăsați-l să se răcească. Bateți ouăle cu zahărul pudră. Încorporați untul topit. Amestecați totul cu merele fierte. Într-o formă de șarlotă puneți 4 linguri de zahăr tos, turnați 1—2 linguri de apă, topiți-l pe foc mic, apoi lăsați-l să se caramelizeze, dar nu prea tare, ca să nu se facă amar. Întindeți zahărul ars, în strat egal, pe pereții și fundul formei. Lăsați să se răcească. Umpleți forma cu preparatul din mere, cufundați-o într-un vas cu apă clocotită. Dați totul la cuptor cu foc potrivit. Scoateți după două ore. Lăsați în formă pînă a doua zi cînd veți răsturna desertul pe un platou.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

ION STAVARACHE — Galați. Conform planului stabilit, elevii claselor V—VIII ai școlilor generale din mediul rural efectuează o practică agricolă de două săptămîni, în funcție de calendarul muncilor agricole de primăvară sau toamnă. În aceste zile, cursurile claselor respective vor fi suspendate.

VASILE DUMBRĂVEANU — Ploiești. În acest an școlar, din nomenclatorul de pregătire prin școlile profesionale au fost scoase 17 meserii cu profil îngust. Au fost comasate 42 de meserii și specializări de profil îngust în 25 de meserii cu profil larg. La aceste meserii, în ultima parte a perioadei de școlarizare se va realiza o specializare prin instruire practică, efectuată la locurile de muncă în care vor fi încadrați absolvenții. A fost, de asemenea, redusă durata de școlarizare de la 2 ani la un an și jumătate la un număr de 41 de meserii și specializări pentru absolvenții cu 10 clase.

VICTOR VRÂNCEANU — Brăila. Institutele pedagogice de doi ani nu mai funcționează. În consecință, educatoarele sînt pregătite în cadrul liceelor pedagogice.

NATALIA SIMION — Botoșani. În acest an școlar s-a pus un accent deosebit pe cuprinderea în grădinițe a copiilor care au împlinit 5 ani pentru ca aceștia să se poată încadra mai bine în ciclul primar. În baza acestei măsuri, în actualul an școlar numărul copiilor din grădinițe a crescut cu aproape 80 000. Firește, în anii următori procesul de cuprindere în grădinițe va înregistra creșteri tot mai mari.

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

ION SCURTU — Iași. Activitățile sportive și ansamblul coral sau instrumental sînt activități școlare la alegere. Ele se desfășoară în cadrul programului comun de activități cultural-artistice și sportive ale școlii și organizației de pionieri și U.T.C. Bineînțeles că activitățile sportive și ansamblul coral intră în normele cadrelor didactice. Programa prevede că pentru activitățile sportive se acordă cîte o oră pe săptămînă pentru fiecare clasă, desfășurîndu-se pe grupe de 10—15 elevi, selecționați dintr-o singură clasă sau din întreaga școală. În ceea ce privește ansamblul coral instrumental, pentru activitatea acestora se vor organiza grupe de 2—3 clase, care la interval de două săptămîni vor face cîte două ore.

MARIA STANCIU — Deva. Clasele speciale din licee de matematică, fizică, chimie, biologie trebuie să cuprindă elementele cele mai bine pregătite la aceste specialități. Ele sînt recrutate din anul II al liceului.

VASILE VASILESCU — Tg. Jiu. În adevăr, este în studiu o nouă formă de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat. Deocamdată nu vă putem spune mai mult despre acestea decît că prin simplificările și perfecționările ce se vor aduce, accentul va fi pus pe lucrări de sinteză sau de diplomă. Această modalitate va fi mai întîi experimentată și apoi definitivată.

NISTOR IOAN — Drobeta-Turnu Severin. În actualul an de învățămînt superior vor fi îmbunătățite metodele de verificare și pregătire a studenților. E vorba, în principal, de creșterea ponderii lucrărilor de laborator și a altor activități cu caracter aplicativ. La aceasta se adaugă și măsurile luate pentru echilibrarea numărului de examene pe fiecare sesiune. Sînt sarcini care stau în atenția forurilor universitare.

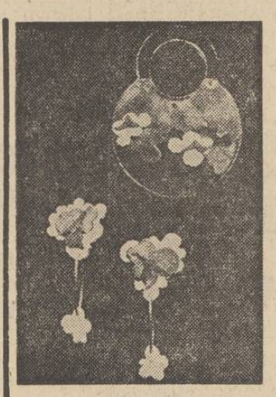

BIJUTERII MODERNE

La Londra există o galerie specială destinată expozițiilor de bijuterii. Expozițiile — multe dintre ele organizate pe anumite teme — oferă vizitatorilor prilejul de a admira bijuterii foarte moderne sau antice create din materiale accesibile zilelor noastre cum ar fi cele sintetice și titaniul. În fotografie : inel și cercei realizați din acrilic, fildeș, titaniu și argint.

Alei de scop

ÎN LOCUL VESTIȚILOR LUPI DE MARE

Pînă nu demult, fetele nu frecventau școala superioară maritimă din orașul polonez Gdynia. Astăzi, ele se pregătesc la această școală cu tradiție, pentru a deveni nu „lupi de mare", ci ingineri maritimi. Deocamdată, temerarele navigatoare de mîine sînt studente sîrguincioase.

COSTUM ANTIMAGNETIC

Specialiștii din Gruzia, au confecționat un costum și un dispozitiv pentru a apăra pe om de cîmpul electromagnetic de înaltă frecvență, care are o influență proastă asupra organismului. Astfel de cîmpuri apar în cadrul posturilor de radio și televiziune puternice, pe teritoriul cîmpurilor de antene și în incăperile productive ale unor întreprinderi. Potrivit proiectului, un indicator de mici dimensiuni, purtat de oameni, va avertiza acustic persoanele respective ce au intrat în zona unui cîmp magnetic care depășește limitele admise. Costumul, confecționat dintr-un material special, va proteja pe om de influența cîmpului magnetic.

LEGUME... IRADIATE

Prin tradierea legumelor uscate din compoziția unei supe, timpul de preparare a acesteia poate fi redus de la 10—15 minute, pînă la un minut, deoarece legumele se înmoaie sub influența razelor gamma și a electronilor. Este adevărat că iradierea este ceva mai costisitoare, dar este compensată de scurtarea timpului de fierbere.

TURIȘTI,
S-A DESCHIS HANUL DRĂGUȘENI

O nouă unitate turistică a cooperației de consum din județul Suceava, HANUL DRĂGUȘENI, amplasat la 52 km de Suceava pe șoseaua națională, spre Roman, asigură celor ce vizitează frumoasele meleaguri moldovene condiții optime de popas și odihnă în orice anotimp.

Unitatea dispune de camere cu două și trei paturi, cafe-bar și restaurant.

COOP

(5486)

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

VALERIU POPESCU — Rîmnicu Sărat. *Vă recomandăm sport — gimnastică — masaj. Seara, veți lua un drageu de Bergonal.*

M.I.V. — Cîmpina. *Vă mulțumim pentru aprecierile adresate rubricii noastre. Pentru dv. este indicat unguentul Locacorten. Am mai răspuns și altor cititori și repetăm : nu ne ocupăm cu procurarea și expedierea medicamentelor. Rugăm să nu ni se mai adreseze astfel de cereri.*

M. P. — str. Gemenilor — București. *Hipertricoza (pilozitate excesivă) poate fi în legătură cu o afecțiune endocrină. Veți merge la centrul dermatologic după ce veți asculta părerea medicului endocrinolog.*

V.S. — Caracal. *Vă recomandăm : Folcisteină — fiole, ser neurotonic fiole și vitamina E dragele.*

N.P. — Reșița. *Vă adresați medicului dermatolog.*

P. E. *Bineînțeles că o logonevroză (bîlbîială) poate fi reeducată. Veți fi examinat de medicul neuropsihiatru și veți face exerciții pentru reeducarea limbajului cu ajutorul logopedului. Cred că aveți nevoie de ședințe de psihoterapie pentru restabilirea echilibrului dv. afectiv. Pentru calitățile pe care le posedați ar trebui să aveți mai multă încredere în posibilitățile dv. de afirmare.*

C. GEORGETA — București. *În urma sarcinii se întîmplă să apară asemenea dungi sidefii. Ele se numesc vergeturi și se produc, de asemenea după o îngrășare bruscă, devenind evidente atunci cînd slăbiți. Și în cazul acesta este valabil dictonul : este mai ușor să previi decît să tratezi.*

S. H. — Arges și alți cititori. *Dăm răspunsuri numai în cadrul rubricii noastre. Nu avem posibilitatea să corespondăm prin poștă cu toți solicitanții.*

PAVEL RUSSU — Brașov. *Produsul Gerovital H_3 nu este contraindicat în diabet.*

DINICU STELIAN. *Credem că ar fi necesară internarea în clinica de neurologie a spitalului Colentina.*

B.M. — Tulcea. *Veți renunța la deprinderile de care vă plîngeți. Vă indicăm Tioridazin — Mîte cîte 1 drageu seara.*

NICOLAE E. — jud. Alba. *Fragilitatea vasculară poate fi un simptom al multor afecțiuni. Nu vă indicăm un remediu înainte de a cerceta cauza. Veți fi examinată de medicul internist care vă va indica și investigațiile de laborator necesare.*

C. SACHELARIE — Reghin. *Vă recomandăm Diazepam de 2 mgr. de 3 ori pe zi cîte 1 comprimat. Este important să continuați și medicația hipotensoare care vi s-a indicat. Valorile tensiunii arteriale trebuie scăzute cît mai urgent și menținute constant. La o tensiune ca a dv. este o imprudență să mai repetați băile fierbinți.*

TĂNASE MICU — jud. Arad. *Vă veți adresa serviciului de cultură fizică medicală din Timișoara.*

C. M. Breaza. *Vă indicăm ; sirop Hecogen și Cavit 9.*

ELENA LEFTER — Iași. *Aprecierile dv. depășesc posibilitățile rubricii noastre. Credem că stațiunea Tușnad este indicată pentru dv. Vă recomandăm să înlocuiți Noxiron cu Diazepam.*

RAMONA — Arad. *Sîntem de acord cu inițiativa dv. de a vă interna în clinica de endocrinologie. Pînă atunci abțineți-vă de la orice tratament. Vă atragem atenția să nu mai repetați cure de Prednisolon. Ați fost imprudentă nerespectînd restricția de clorură de sodiu (sare) în timpul tratamentului.*

Broderiile conferă farmec modei feminine!

BRODERIILE BÖHI - STREITLER

— multiple tehnici de broderie

— materii prime variate

— colorit modern

BÖHI - STREITLER OFERĂ :

— broderii pe satin pentru rochii

— broderii pe batist pentru bluze

— broderii pentru îmbrăcămintea copiilor

— motive brodate care se aplică pe confecții

WALTER BÖHI Laustenau și G. & STREITLER Dornbirn sînt printre primele firme producătoare de broderii din Austria.

Broderiile Vorarlbergului, provincie austriacă, considerată centrul mondial al industriei de broderii, sînt răspîndite de la Toronto la Lima, de la Osaka la Melbourne, de la Hammerfest la Kapstadt.

Publicom

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

„INFERNUL" DIN GALICEA MARE

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Tovarăşe curier,

In gospodăria lui Stan T. Prăzaru din comuna Galicea Mare, jud. Dolj, cu 16 ani in urmă, locuia şi fiul său, Ştefan cu soţia sa legitimă Tanţa. Tinerii au făcut doi copii : Cornel şi Lola. Ca de obicei copiii fură crescuţi şi ingrijiţi de bunica lor, Lina, fiindcă părinţii sînt mai mult plecaţi cu treburi. Mai existau certuri intre soacră şi noră, dar se impăcau la repezeală. Cu cîţiva ani in urmă, i s-au scos vorbe Tanţei că... Numai vorbe. In fapt nimic. Ştefan îşi alungă soţia. Pe fiica lor, Lola, o dau cu infiere legală in alt sat — Cornel rămine la bunici. Ştefan şi-aduce o concubină din alt sat. Aceasta, nici poveste ca să trăiască cu mama soacră. Vrea să fie ea mare. Bătrinul hotărăşte şi, dimpreună cu fiu-său, Ştefan, dărimă bucătăria cu anexă de grăjduleţ şi, cu materialul acesta, plus altul procurat de Ştefan, se inghebează o căsuţă submodestă. Tinerii se dau băşca. Il iau şi pe Cornel (care are şi testament pe toată averea). Elena Căprariu, concubina, naşte şi o fetiţă, Ionela. Cornel, crescut de bunici, nu mai vrea să ştie de bunici. Ascultă orbeşte de mamă-sa vitregă. Işi insultă bunicii, mai ales pe bunică-sa, făcind-o „conovicioaie", adică nebună. A rămas ca ea să-şi aducă apă etc. Il fură mereu pe bătrini. Certuri, zbierăte. Venetica are o voce de răsună tot colţul de sat. Ajung şi la furt prin efracţie. Sparg pătulul şi fură doi saci de porumb. Anchetă, lucrul dovedit de Miliţie, dar bătrinul Stan Prăzaru, la judecată, îi iartă. I-a reclamat mereu şi iar şi iar i-a iertat...

..La Ştefan, masa in bătătură. Tăiase o gîscă? Luase şi vin. Mamă-sa sta pe scările casei şi se uita la ei, posibil cu rivnă. Venetica: „Ia vezi cum se uită, nu ne lasă să inghiţim in linişte bucăturica noastră". Baba: „Cine nu te lasă, ghea, puneţi-s-ar in gît!" Sau, Ştefan şi cu Cornel: „Conovicioaio, intră in casă!" etc.

Pe mine unul, să mă fi şi bătut mama mea, n-aş fi putut ca să nu-i dau şi ei intr-o strîchinuţă ceva gîscă cu varză şi un pahar de vin. Şi oricare om ar fi, care se crede om. Lumea, cică Ştefan nu mai este el. Da, aşa e. Ce zice venetica e sfint.

Vine şi Lola, inflata, pe acasă. Nu trage la bunicii, care au crescut-o. La tatăl său. De necrezut, dar aşa e: fata, de 14 ani, ţine isonul veneticii, ocărindu-şi bunicii. Ionela a implinit trei ani. Ereditar, foarte guralivă. Toată ziua după bunică-sa cu insulte... Fetiţa asta duce educaţia de la mă-sa şi pe uliţă. Ceea ce n-am auzit să se dăcuie fetiţele intre ele, pe-aici. Lumea zice: „fteatru la Stănică al lui Toma". Bătrinul a cerut judecătoriei Băileşti evacuarea scandalagiilor şi hoţilor, dovedind cu martori: furturi, buşeli, ameninţări şi mai ales injurii zilnice. O viaţă in teroare. Judecătoria nu a admis aceasta, motivind că, in căsuţă, a depus material şi muncă şi Ştefan, fiul său. Dar există legea convieţuirii sociale. Este vorba să schimbăm ceva. Dumneavoastră ce credeţi asupra celor relatate mai sus? Poate ştiţi o altă cale, alta decit judecătoria,

Cu deosebită stimă,

ION PĂTRAŞCU

vecin răzoraş cu infernul, invăţător pensionar, com. Galicea-Mare, jud. Dolj".

P.S. Cind au dărimat bucătăria şi anexa, a fost tocmeala cu Ştefan să-i facă lui tatăl său alta. Dar şi-a făcut numai lui. Prin părţile astea este greu fără bucătărie cu ţăst. Baba a scos o sobă in şopron şi coace pîine in cuptorul maşinii, iar nora... are ţăst".

Intr-adevăr, stimate tovarăşe Pătraşcu, ne-aţi furnizat cu umor impregnat de tristeţe, o „mostră" nu atit de mahalagism sau de huliganism, ci de *criză neomenie*. Nu-i pentru prima dată cînd curierul inregistrează asemenea cazuri in care cei mai tineri (nu mai doresc să intru in amănunte) socotesc firesc şi uman ca bătrinii lor (de sînge sau nu) să o ducă, la anii care — oricum — sînt mai grei, aşa cum o duc cei doi vecini — bătrini — ai dumneavoastră. Primitivul criteriu „Gata, şi-au trăit traiul, şi-au mincat mălaiul", pe care l-am descoperit circulînd prin destule feste care stau pe umerii unora care se pretind oameni, merită să fie *blamat* public, aşa cum o faceţi şi dv., ilustrîndu-vă poziţia demnă in cazul respectiv. Să-i insingurezi pe bătrini, să-i dai brutal de-o parte, tocmai cind aceştia au mai multă nevoie de căldura sufletească a celor din familia lor mai intîi —, să-i laşi pe ei să aibă condiţiile mai dificile de existenţă cotidiană, in timp ce tu — mai tinăr, in floarea virstei — te gospodăreşti in aşa fel incit să-ţi fie traiul indestulat, comod, mi se pare a fi *un mod abject* de a vedea lumea, propria viaţă, cit şi a celorlalţi oameni apropiaţi sau mai indepărtaţi.

Desigur că, intr-o societate nouă, lucrurile n-ar trebui să se petreacă astfel — cum le-aţi descris — dar omul (cu miile şi miile sale de faţete — iar dv. ca invăţător — pensionar, prin mina căruia au trecut ceva *tipuri* umane, ştiţi prea bine asta!) nu devine peste noapte *perfect*, ci exclusiv printr-o susţinută şi permanentă strădanie personală, a sa faţă cu sine, cit şi a celorlalţi faţă cu el şi a lui faţă cu ceilalţi. Probe de *egoism*... gastronomic sau... sufletesc se mai găsesc, ăsta-i adevărul crud; dar important, semnificativ este faptul că dv. — şi mulţi mulţi ca dv. — n-aţi tăcut, indiferent la ceea ce se intimplă in „bătătura altuia", aţi luat toc, cerneală, hirtie şi plic, aţi scris *curierului*, riscind pină şi o reacţie grosolană a celor vizaţi. N-aţi putut „ingropa" insă in conştiinţa dv. şi un caz atit de urit de negativ. Nu cred că trebuie găsită *o altă cale* pentru căutarea dreptăţii, in afara judecătoriei. Judecătoria este perfect capabilă să facă dreptate, nu? Căci, deşi antica zeiţă este legată la ochi, balanţa-i sensibilă măsoară fără greş, nu ca un cintar oarecare, ci ca unul in care textul de lege, pus in talgere, inregistrează nuanţe, raporturile subtile dintre fapte (şi nu numai cite cărămizi de-ale lui Ştefan — să zicem — au intrat, concret, in zidul casei). Aştept veşti bune — ecoul binevenitei dreptăţi care se va face.

UMOR STRĂIN

— Vezi că eşti norocos? Nu ţi-ai propus ca in această vacanţă să faci exerciţii fizice?..

Fără cuvinte

— Muscă?
— Cine?

„VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE"

Trei probleme

1. Unde se află centrul de greutate al unui inel, suspendat de un fir?
2. Cum poate fi salvat un om care a căzut in apa unui lac, in timpul iernii, ca urmare a spargerii stratului de gheaţă de deasupra apei?
3. Deşi temperatura zăpezii este egală cu 0^0 C, totuşi zăpada apără semănăturile de inghet. Cum se explică aceasta?

Intrebările de mai sus aparţin cititorului nostru profesor OCTAV DUMITRIU, din Vălenii de Vaslui, jud. Vaslui.

Aşteptăm răspunsurile dv.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

De ce nu stăm pe loc?

Deşi pare paradoxal, este mai odihnitor să nu stai locului. Cind se stă pe loc, in poziţie verticală, acţionează circa 400 muşchi, in timp ce, in mers, se odihnesc aproape jumătate din aceşti muşchi, deci efortul este mai redus.

Curiozităţi şi coincidenţe

1). Cele mai vechi monede metalice se consideră că au fost bătute in regatul Lidiei din Asia Mică, in secolul al VIII-lea i.e.n.

2). Cea mai mare şi mai grea monedă metalică bătută pină acum a fost aceea emisă de Monetăria regală suedeză, in anul 1667. Fiecare monedă cintărea 20 kg. S-au bătut 26 522 astfel de monede, din care insă nu s-au mai păstrat pină in zilele noastre decit trei piese.

3). La 23 aprilie 1616, a murit in aceeaşi zi cu William Shakespeare, cunoscutul scriitor spaniol Miguel Cervantes, autorul lui Don Quijotte. A fost o coincidenţă bizară, de pe urma căreia insă omenirea a pierdut doi dintre ilustrii săi reprezentanţi.

Poşta cititorilor

ISTODE PARASCHIV, Galaţi. In raţionamentele dv. există o greşeală de interpretare. La problema respectivă s-au primit foarte multe răspunsuri corecte, ceea ce dovedeşte că datele enuţate erau suficiente. Referitor la propunerea făcută, trebuie să vă precizăm că a sosit tardiv : cu un an in urmă, s-a publicat un material analog.

EPURE GABRYEL, elev, Sibiu. Vă mulţumim pentru frumoasele aprecieri cu privire la rubrică şi, totodată, pentru materialul trimis, pe care l-am reţinut, in vederea publicării.

VEO DRAGANESCU, Piteşti. Afirmaţia că problema „cu merele" din nr. 824 al revistei nu are o rezolvare algebrică concretă, deci că ar fi „o problemă falsă", nu corespunde realităţii. Problema are o rezolvare foarte precisă şi nicidecum o infinitate de soluţii. Greşeala provine din modul in care aţi introdus in ecuaţii datele problemei. De altfel, ţinem să menţionăm că mulţi dintre cititori ne-au trimis şi rezolvări algebrice, foarte corecte, iar alţii, soluţionări aritmetice.

Ing. Liviu MACOVEANU

CONCURSUL „VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE"

Întrebarea nr. 3

In ţara noastră, s-au inălţat numeroase construcţii. Puteţi să precizaţi una, ce se inscrie intr-un dreptunghi de 280X260 metri şi a cărei inălţime, cu totul, este de 104 metri? Cind a fost terminată?

Întrebarea nr. 4

In evoluţia folosirii uneltelor de către om, au fost intrebuinţate intr-o epocă indepărtată uneltele de os. Cind au apărut ele?

Concursul „Verificaţi-vă cunoştinţele"

BON DE PARTICIPARE Nr. 2

13 octombrie 1973

Numele şi prenumele . . . . . .

. . . . . .

Adresa . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

N. R. : La cererea cititorilor, comisia a hotărît ca răspunsurile să fie expediate după maximum cinci zile de la data apariţiei revistei.

oferă cetăţenilor posibilitatea de a imbina asigurarea cu economia. Cu ajutorul ei, asiguratul poate economisi o sumă de bani, al cărei cuantum, la un anumit termen, şi-l stabileşte el insuşi, iar pe de altă parte, in cazul in care, in acelaşi interval de timp, el rămine cu o invaliditate permanentă din accidente sau decedează din orice cauză, ADAS plăteşte suma pentru care s-a incheiat asigurarea.

Deci in asigurarea mixtă de viaţă, asiguratul este sigur că, cel mai tirziu la expirarea asigurării, va primi suma asigurată.

Asigurarea mixtă de viaţă se incheie de persoane in virstă de la 16 la 60 ani, pe durate care variază de la 5 la 20 de ani.

La dorinţa asiguratului, poliţele de asigurare pot participa la tragerile de amortizare. Pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată, se acordă in poliţă cite o combinaţie de cite 3 litere. Lunar se trag la sorţi cite 8 combinaţii de litere. Pentru fiecare combinaţie de litere ieşită la sorţi se plăteşte cite 1 000 de lei.

Suma asigurată se stabileşte de asigurat. Dacă ea depăşeşte 10 000 de lei, asiguratul este supus in prealabil unei examinări medicale.

Asiguratul are dreptul să schimbe pe beneficiarul stabilit iniţial pentru primirea sumei in caz de deces. De asemenea, in cursul duratei asigurării, el poate micşora sau majora, fie suma asigurată, fie durata asigurării, fie amindouă aceste elemente.

Pentru incheierea asigurării vă puteţi adresa responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unităţi teritoriale ADAS.

(5451)

Nu, nu exagerează! A.D.A.S. despăgubeşte orice daune cit de neinsemnate!

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

REBUS • REBUS •

PLĂCUTE

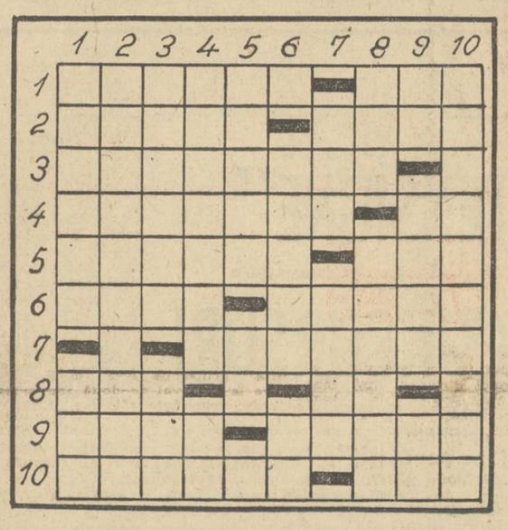

ORIZONTAL : 1) Dispun de aripi bune in deplasare — Se tratează cu iaurt ; 2) Bate la singe (pl.) — Dorul lelii ; 3) Are toate şansele să reuşească (pl.) ; 4) Oameni care se remarcă — Vorbeşte inainte ! ; 5) Produce un lucru mecanic — Seamănă... cu cartofi ; 6) Un cuvint care pune capăt la toate — Ţinute de barbă ; 7) Soarta... zmeului (substantivat) ; 8) Ultimele in echipă ! — Serveşte ; 9) Face reclamă — Joacă piesele fără să dea mat in final ; 10) Intilnire plăcută la sfirşit de zi... — Ina s-a schimbat... este o altă fată !

VERTICAL : 1) Serviciu de proiectare — Intins pe spate ! ; 2) Un fel de ciripit ; 3) Dă cercei copiilor — La intrare-n aortă ! ; 4) Au pierdut duelul — Nană ! ; 5) Producător de ulei — Numărul 12 ! ; 6) Apare după cosit — Una lingă alta ! ; 7) Primii la toate — Cu flori... de la ţară ; 8) In cămin ! — Trecută in scripte ; 9) Gras la trup ! — Te tratează cu căldură — Numărul din... spate ! 10) Dusă prin flori (pl.).

Gh. IONESCU

Dezlegările jocurilor apărute in numărul trecut

CU ATENŢIE

ORIZONZTAL : Mercur — Usa — Orez — Iades — Toc — Gulere — Ezitare — Ez — Li — Ruina — A — Umăr — Ete — Animat — Ira — Nerv — Tipat — O — Aar — Sita — Datina — Tac.

LUMINA

ORIZONTAL : Electrica — As — Luna — Evident — Acolo — Inar — E — Nera — Are — Ela — Iai — Ulema — A — Facla — Arama — Las — Tiv — Esop — Ur — Bo — Imn — Ta — M — Caragiale — Itan — Nor — Ass — Naluca — Onuta — Apus — Răsărit —

LAUDĂ HĂRNICIEI

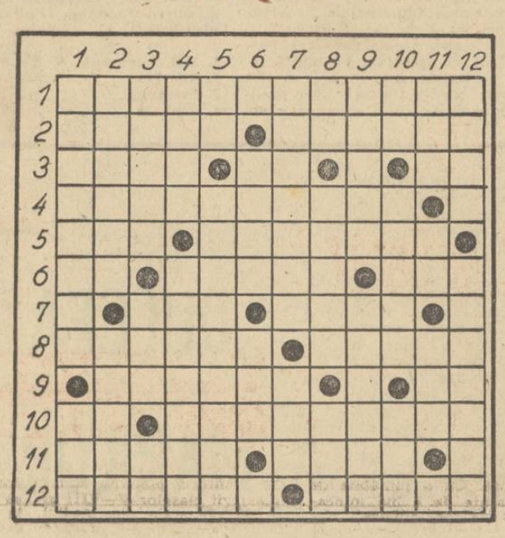

ORIZONTAL : 1) Recompensă acordată muncitorilor (pl) ; 2) Acţiune finală menită să corecteze lipsurile unei lucrări ; — Compozitor român, autorul suitei pentru cor bărbătesc „Bucuria muncii" ; 3) Confirmă prezenţa — Gene ! — Dese ! ; 4) Autorul compoziţiei muzicale pentru cor mixt „Imnul muncii" (Ioan Cristu) ; 5) Articol prescurtat — La umbra lor, un moment de odihnă e bine venit ; 6) Tudor Arghezi — Nume masculin — Îi stă bine cu cravată ; 7) Introducere muzicală... — Autorul compoziţiei muzicale corale „Muncitorii" ; 8) Munceşte cu tragere de inimă (fig.) — O pastă diluată... ; 9) Lucrează cuprul — La ieşirea din club ! ; 10) In faţă ! — Autorul compoziţiilor corale : „Cintec de muncă" şi „Floarea muncii" (Ştefan) ; 11) — Rregretat poet, autorul poeziei „Munca" — Loc de tranzit spre locurile de odihnă : 12) Unită — Autorul cinteculni „Urare siderurgiştilor".

VERTICAL : 1) Se acordă salariaţilor pe baza rezultatelor muncii — Acela ; 2) A intreţine — Locul de naştere ; 3) Işi insuşeşte conştiincios toate cunoştinţele — Sport... cu foc — In cabină ! 4) Verbul celor ce fug (reg.) — Scumpa noastră ţară ; 5) Sînt — Urmăreşte cu atenţie creşterea productivităţii muncii ; 6) Bun de vorbă — Vine incărcat de la cimp ; 7) Autorul compoziţiei pentru cor şi pian „Harnicele ţesătoare" — Produce mure ; 8) Pe scara din centru ! — Prezent... la intreceri sportive — Ladă spartă ! 9) Fiică lui Bănică ! — A stringe recolta; 10) Toc gol! — Locuitor din R.P.U. — La incălţăminte; 11) Puiul caprei — Unu şi unu ! — E singur peste tot (fig.) ; 12) Centru moldovenesc — Privitoare la sport...

Alexandru GALIŞ

Cuvinte rare : TULI, RUG

Un Bunic şi-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT : S-a furat o bicicletă cu destinaţie specială. In acelaşi timp, o fată sfirşeşte tragic inecată in mare. Ce legătură poate exista intre cele două elemente? Iată intrebarea care şi-o pun Bunicul şi colaboratorul său Panaitescu aflaţi impreună cu Alina, fata căpitanului Alexiu, la mare. Intre timp, are loc sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După citva timp este găsită pe şosea maşina răpitorilor in care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat şi el in acest caz. Alina porneşte spre locuinţa principalului vinovat — Pamfil şi este imobilizată de acesta in casă, Bunicul şi Panaitescu il urmăresc pe Aristide.

17 Toate incercările făcute de Alina pentru a se elibera rămaseră zadarnice. Auzi din camera vecină paşi şi Alina intoarse capul. Bătrina, condusă de instinct, inainta spre ea cu paşi nesiguri. Simţise că in cameră se afla cineva străin.

Alina ar fi vrut să-şi facă intr-un fel simţită prezenţa, dar ceva lăuntric o indemna să nu se dea de gol. Pe măsură ce inainta insă, bătrina păşea tot mai sigur, cu mîinile intinse, şi la un pas de Alina se opri cu precizia omului care vede şi intinse palmele cu degetele tremurătoare spre chipul alb de spaimă al fetei.

Alina voi să strige, dar pielea de pergament a degetelor bătrinei îi atinse gura, apoi aceeaşi mină incepu să o pipăie cu grijă, cu delicateţe chiar, pină ce obrazul fu cercetat cu minuţie. Atunci abia, bătrina îşi retrase degetele ca arsă, simţind că in incăpere se află o femeie şi se indreptă spre locul ei.

Pe scări se auziră paşi alergind şi uşa se dădu cu putere in lături. Prin oglinda din faţa ei, atirnată pe perete, Alina văzu — fără să fie văzută — chipul unui tinăr pe care il cunoscuse pe insuliţă cu o zi in urmă, cu singura deosebire că acum chipul tinărului era vinăt, iar sub timpla dreaptă, unde îşi ţinuse pină in momentul intrării o batistă, se vedea o tăietură adincă din care singele nu contenea să curgă.

Tinărul se indreptă spre bătrină, o zgilţîi de umăr.

— Unde-i Pamfil? Unde-i?

Femeia continua insă să asculte tainicul muget al scoicii, fără să pară tulburată nici de intrebare, nici de smuciturile la care fusese supusă.

La geamătul venit din camera vecină, tinărul se răsuci brusc, îşi duse mina sub cămaşă unde se vedea pumnalul cu lama in formă de flacără. O recunoscu pe Alina şi alergă spre ea şi îi tăie cu cuţitul legăturile.

— Unde-i Pamfil?

— A fugit.

— Unde?

— Nu ştiu.

— El te-a legat?

— El, spuse Alina masindu-şi braţele amorţite. Am vrut să-l impiedic să fugă... Ne-a trădat...

Tinărul se incovrigă de spate ca şi cum cineva l-ar fi lovit in stomac, căzu in genunchi şi cu gura plină de salivă singerie abia putu spune...

— Am fost prinşi... Deabia am scăpat... Pamfil ne-a trimis la ferma lui Bodea să ne răzbunăm... Dar acolo ne aştepta un căpitan cu patru sticleţi. Inseamnă că cineva a trădat...

— Ce trebuia să faceţi acolo? intrebă Alina şi grijulie tamponă rana singerindă...

— Trebuia să lovim in ceea ce avea Bodea mai drag... in monstruozitatea aia de porc... Miliţia a fost insă prevenită... Acum totul s-a dus şi tinărul incepu să plingă fără lacrimi, un plins din care nu se putea citi decit ura. Doi ani ne-am pregătit... Am vindut ţigări, apoi banii i-am investit in bijuterii... Am furat, ne-am expus la pericole ca pină la urmă...

Alina nu mai stătu pe gînduri. Fără să zică nimic ieşi din cameră lăsindu-l pe tinăr in starea aceea de deprimare totală din care nu mai putea să-l scoată nimeni. La ultima treaptă insă tinărul o ajunse şi o apucă brutal de mină.

— Dar dacă ai trădat tu?... Pamfil, după tot ceam făcut pentru el, nu ne putea lăsa... De ce te-a legat?... Tu l-ai făcut să fugă... Din pricina relaţiilor tale cu miliţia...

Alina nu mai voia şi nici nu mai avea timp să comenteze. Işi smuci mina prinsă şi printr-o fentă îi dădu pe tinăr peste cap. Apoi il lovi cu latul palmei in zona carotidei. Il tirî pe scări in sus, il băgă in vestibul, inchise uşa după ea şi cobori in goană. Traversă in grabă mica piaţetă din faţa casei şi cobori strada. Zări maşina lui Panaitescu. In maşină nu era decit Alsacianul care in clipa cind o văzu incepu să schiaune uşor.

La Eforie Nord opri in faţa miliţiei.

Constantinescu era la telefon. Cind o văzu îi făcu semn să aştepte, apoi puse receptorul in furcă.

— Pamfil a fugit spuse ea.

— Se pare că ne-au scăpat, zise el şi punindu-şi chipiul cobori scările clădirii impreună cu Alina

*

In depărtare se vedea silueta discretă a unui vas. Bunicul se apropie de grănicer, îi arată legitimaţia şi vorbi citva timp cu el. Grănicerul se indreptă grăbit spre funcţionarul de la vamă. Intr-o clipă agentul vamal dispăru intr-o cabină aflată pe chei. Se intoarse grăbit şi-i comunică maiorului.

— N-au ieşit din apele noastre teritoriale.

In spate se auzi o frină bruscă. Era Alina şi căpitanul Constantinescu.

— Bunicule raportez că am pus mina pe toţi tinerii... I-am lăsat intr-o cameră impreună cu Sotir ca să nu facă vreo şotie. Am anunţat de asemenea părinţii.

— Cum ai aflat că au plecat cu acest vas, căpitane?

— N-am aflat că au plecat cu el... Era singurul vas care a ridicat ancora. Dar dumneata?

— Eu am venit la sigur... M-a adus doamna Bodea... Fii cu ochii pe ea... N-aş vrea să facă vreo prostie... Femeile inşelate sînt capabile de orice...

Căpitanul se uită spre maşina unde se afla femeia. O văzu cu capul prăbuşit pe volan. Dădu din mină...

— Căpitane nu te miră această legătură intre Pamfil şi Aristide?

— Nu mă miră Bunicule Puştii au declarat imediat tot ce ştiau... In afară de două lucruri... Cum s-au furat mărfurile şi cine a omorit-o pe Graţiela... Legătura dintre cei doi va explica fără indoială şi aceste necunoscute...

— Mă tem că această relaţie nu va putea explica absolut totul, spuse Bunicul.

Alina stătea de o parte absentă, cu privirile ţintă spre larg.

Vasul fusese ajuns şi acum era escortat de cele două vedete rapide spre cheiul de unde pornise cu o jumătate de oră in urmă Nu mai vorbea nimeni.

Doamna Bodea privea prin parbrizul prăfuit inainte, aproape nemişcată, in timp ce căpitanul Constantinescu se plimba nervos pe chei, gindindu-se ce dandana poate să iasă dacă presupuşii infractori nu se află pe vas. Panaitescu sosit intre timp să-şi reclame furtul maşinii, se uita din cind in cind la ceasul mare de buzunar cu două capace: era ora mesei şi nu voia cu nici un preţ să piardă bonul.

Iahtul inainta incet. Se decupa tot mai mult din penumbra serii, ca o siluetă neagră, fantomatică. De pe punte se auzeau vociferări intr-o limbă străină, neinţeleasă.

Bunicul se şterse la frunte cu toate că vintul de seară era destul de răcoros.

Vasul se afla la vreo două sute de metri de ţărm cind, deodată, Bunicul auzi un plescăit puternic, ca şi cum in apă ar fi fost aruncat un obiect greu. In lumina săracă nu se văzu ce anume căzuse, de acolo de unde se aflau ei, dar inţeleseră imediat că era vorba de un om, altfel nu s-ar fi auzit distinct.

— Om la apă.

Citeva colace de salvare fură aruncate grăbit : se distingeau clar in lumina reflectoarelor, apoi dinspre ţărm se auzi o altă bufnitură, asemănătoare cu prima şi cind Bunicul se uită spre locul unde fusese pină atunci Alina nu mai văzu decit rochia ei de stambă şi sandalele aruncate neglijent pe dig.

— Alina, strigă speriat Bunicul, dar fata era aproape la patruzeci de metri de dig, inota voiniceşte, distanţîndu-se tot mai mult de ţărm.

— Ce generaţie ! zise din nou Panaitescu.

Fascicolul de lumină de pe vedeta rapidă o prinse in conul ei pe Alina care se afla acum numai la cincizeci de metri de vas Nimeni nu ştia ce voia şi ce căuta acolo.

Capul fetei apăru pentru o clipă la suprafaţă, apoi dispăru din nou, de data aceasta pentru mai mult timp. Valurile făcute din pricina scufundării dispărură topite in cercuri tot mai largi. In locul lor apa rămase liniştită nemişcată. Pe o vedetă se zărea un marinar dezbrăcindu-se, dar chiar in clipa cind el se apropie de balustradă, Alina ţişni iar la suprafaţă, trăgind după ea un corp inert. Bunicul nu putu distinge decit culoarea roşie a cămăşii şi de durere şi amărăciune işi strinse intre dinţi buza de jos, semn de intensă emoţie şi de teamă totodată. Marinarul sări in apă să o ajute. In curind Alina se afla la bord, impreună cu marinarul şi cu corpul neinsufleţit al lui Pamfil.

Vasele acostară. Primii se urcară pe iaht căpitanul Panaitescu şi un ofiţer grănicer, apoi Bunicul.

Pamfil era intins pe punte cu faţa in sus şi Alina îi făcea respiraţie artificială. Văzind că mişcările braţelor şi masarea pieptului nu dădeau rezultate, Alina işi apropie buzele de cele ale lui Pamfil, incercind în acest fel să-i dea viaţă din propria ei viaţă, dar corpul rămase mai departe inert, crucificat pe podeaua fierbinte de lemn, cu ochii verzi deschişi larg, spre căpătul de lună ce apăruse dincolo de orizont Bunicul urmări citva timp incercările Alinei de a-l readuce la viaţă pe tinăr.

*

Il găsiră pe Aristide sub caroseria maşinii intr-un fel de ladă aşezată sub scaunul din spate, greu de descoperit şi dacă te uitai pe dedesubtul maşinii şi dacă o cercetai pe dinăuntru. In faţă sub scaune era o nişă asemănătoare, astfel că nu mai trebuiră să piardă foarte mult timp ca să-şi dea seama cum reuşiseră cei doi să se imbarce pe vas.

Panaitescu nu se interesa nici de Pamfil, transportat pe o targă la maşina salvării, şi nici de Aristide, care zimbea ciudat privind spre Fiatul unde se afla doamna Bodea. El căuta berbecul şi pină la urmă il găsi jupuit, spre nemulţumirea lui. Luă pielea pusă alături, pesemne nu avuseseră timp s-o arunce şi şoferul văzu că e tăiată in vreo patru locuri pe spate.

— Bunicule, aici, sub pielea bietului animal a fost ascuns ceva. Un berbec nu se taie prin spate, ori aceste tăieturi spun clar că berbecul, viu fiind, ascundea sub piele ceva.

Intr-adevăr, la o cercetare minuţioasă a pielii găsiră patruzeci de inele cu briliante. Patronul vasului, in faţa acestei ultime evidenţe căzu in genunchi şi se rugă lui Alah implorindu-l să fie martor al nevinovăţiei lui Cu o voce seacă, ofiterul îi spuse in româneşte să se lase de teatru şi patronul, pesemne inţelegind perfect aceastăă limbă se ridică şi docil coborî scara care ducea spre ţărm.

— VA URMA —

VIAȚA STADIONULUI

VERDICTELE UNOR TABLOURI DE LAUREAȚI

de Eftimie IONESCU

De cîteva sezoane, printr-un sistem de verificare permanentă a potențialului fotbalistic al unei țări oferit an de an de cupele europene — se înregistrează o urcare netă a acțiunilor jocului de forță și viteză, în dauna celui care pune elementul tehnic pe primul plan.

Ca să vorbim însă, pe fapte, iată lista laureatelor în cele trei mari competiții europene, de la înființare și pînă astăzi :

„CUPA CAMPIONILOR EUROPENI" : 1955/56 : Real Madrid (finală cu Reims) ; 1956/57 : Real Madrid (finală cu Fiorentina) ; 1957/58 : Real Madrid (finală cu Fiorentina) ; 1958/59 : Real Madrid (finală cu Reims)) ; 1959/60 : Real Madrid (finală cu Eintracht Frankfurt) ; 1960/61 : Benfica (finală cu C. F. Barcelona) ; 1961/62 : Benfica (finală cu Real) ; 1962/63 : A. C. Milan (finală cu Benfica) ; 1963/64 : Internazionale (finală cu Real) ; 1964/65 : Internazionale (finală cu Benfica) ; 1965/66 : Real (finală cu Partizan Belgrad) ; 1966/67 : Celtic Glasgow (finală cu Internazionale) ; 1967/68 : Manchester United (finală cu Benfica) ; 1968/69 : A. C. Milan (finală cu Ajax) ; 1969/70 : Feyenoord (finală cu Celtic) ; 1970/71 : Ajax (finală cu Panathinaikos) ; 1971/72 : Ajax (finală cu Internazionale) ; 1972/73 : Ajax (finală cu Juventus). **„CUPA CUPELOR" :** Fiorentina (1960/61) ; Atletico Madrid (1961/62) ; Tottenham (1962/63) ; Sporting Lisabona (1963/64) ; West Ham (1964/65) ; Borussia Dortmund (1965/66) ; Bayern München (1966/67) ; A. C. Milan (1967/68) ; Slovan Bratislava (1968/69) ; Manchester United (1969/70) ; Chelsea (1970/71) ; Glasgow Rangers (1971/72) ; A. C. Milan (1972/73). În fine, în **„CUPA U.E.F.A."** (la început, **„CUPA ORAȘELOR TÎRGURI")** primele șase ediții au văzut învingătoare echipe spaniole sau italiene (în ordine, Barcelona, Barcelona, Roma, Valencia, Valencia, Saragozza) ; apoi victoria finală a fost înregistrată de : Ferencvaros, Barcelona, Dinamo Zagreb, Leeds, Newcastle, Arsenal, Leeds, Tottenham, Liverpool.

E netă, mai cu seamă în competiția campionilor și în **„Cupa U.E.F.A."** superioritatea echipelor latine în primele ediții, fapt evidențiat și de edițiile inaugurale ale **„Cupei cupelor".** Există posibilitatea unei riposte evocind echipa de neobișnuite resurse prezentată de Real Madrid la începuturile competiției inițiată de Gabriel Hanot. Vom răspunde însă că, cu rare excepții, finalele s-au disputat între echipe de tip latin, ceea ce anulează argumentul că teza noastră ar fi servită numai de existența acelei formații strălucitoare.

Tablourile de mai sus înlocuiesc, credem, alte zeci și zeci de argumente. Chiar și cînd prezența echipelor britanice s-a produs în totalitate la startul competițiilor europene, acestea au fost dominate de cluburile jocului de spontaneitate, de virtuozitate tehnică, de temperament, fie că ele s-au numit Real sau Benfica, Internazionale sau A. C. Milan, Fiorentina, Atletico Madrid. La jumătatea distanței care ne separă astăzi de organizarea primelor jocuri din cupele continentale s-a ivit ofensiva fotbalului bazat pe o totală angajare, pe forță, pe o tehnică minuțioasă, de o mare disciplină. Fotbalul totalei inspirații lasă locul jocului produs de o intensă și îndelungată studiere și aplicare a schemelor tactice. Și, mai cu seamă, formațiile asupra cărora se opresc, în anii din urmă, bucuriile marilor victorii demonstrează o netă preocupare pentru desființarea „tradițiilor" posturilor, prezentîndu-ne tot mai des jucătorul capabil să facă față, în egală măsură, ambelor ipostaze ale jocului. Demonstrațiile cele mai strălucite le-a făcut campioana olandeză Ajax. Iar echipele engleze, cu toate că se arată mai puțin grăbite în a abandona toate canoanele fotbalistice evoluează pe același drum. Că și cele din R. F. Germania, din R. D. Germană, dintr-o anumită zonă a fotbalului belgian, echipele scandinave.

Cum e interpretată această netă și plină de rezultate eră în țările care își văd campioanele trecute în umbra marilor rezultate ? Ce reacții întîlnim aici ? Ce perspective văd tehnicienii din echipele „fotbalului la modă" ideii pe care o slujesc ! Ce gîndesc marii campioni ai balonului care urmăresc fenomenul european cu mare interes și cu siguranța că el îi poate produce daune ? Iată întrebări la care răspunsurile le vor da, în numerele care urmează, nume sonore ale fotbalului mondial.

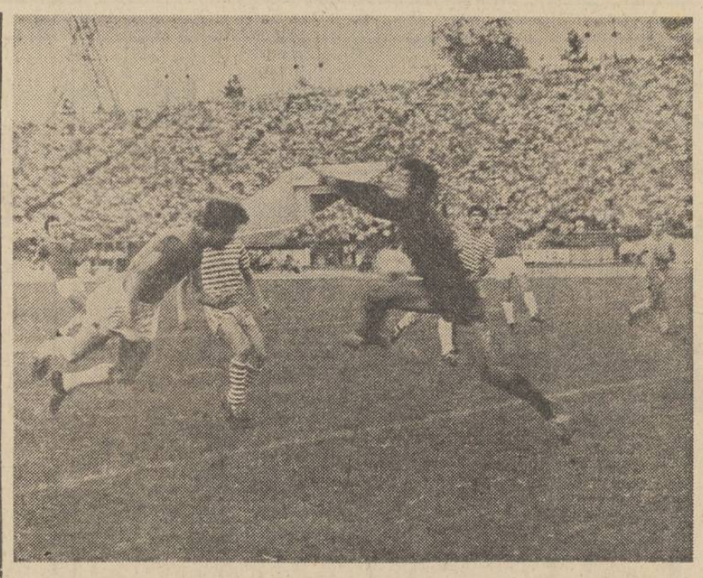

MÎINE, ULTIMUL MECI ÎN PRELIMINARIILE C.M. PENTRU FOTBALIȘTII NOȘTRI

Mîine, pe stadionul „23 August", echipa națională de fotbal a țării noastre susține ultimul său joc din preliminariile campionatului mondial. Această întîlnire, cu Finlanda, are, fără îndoială, însemnătatea sa, dar și-a pierdut mult din miza pe care ar fi putut să o aibă datorită înfrîngerii suferite de reprezentativa noastră la Leipzig.

De-a lungul carierei sale, echipa noastră națională a susținut doar trei întîlniri cu națiunea Finlandei. Două dintre ele s-au jucat în cadrul preliminariilor „Cupei Europei" și au dat cîștig de cauză fotbaliștilor români, învingători cu 3—0, la București, și 4—0, la Helsinki. Aceste două rezultate ne-au făcut să așteptăm cu multă încredere și liniște cel de al treilea meci, acela de la Helsinki, din preliminariile campionatului mondial. Anul trecut, însă, într-o seară răcoroasă de toamnă, echipa țării noastre a avut o comportare mediocră în fața fotbaliștilor finlandezi, cu care a terminat la egalitate, 1—1. De fapt rezultatul din acea seară a adus echipa noastră națională în situația neplăcută de a aștepta acum deznodămîntul partidei de la Tirana pentru a vedea dacă se va număra sau nu anul viitor printre cele 16 finaliste ale campionatului mondial. Dar, deocamdată să așteptăm meciul de mîine...

Iată cum arată clasamentul grupei a IV-a înaintea disputării ultimelor două meciuri : România—Finlanda și Albania—R.D.G. (3 noiembrie la Tirana) :

1. R.D. Germană	**5**	**4**	**0**	**1**	**14—**	**2** **8 p.**
2. România	**5**	**3**	**1**	**1**	**8—**	**4** **7 p.**
3. Finlanda	**5**	**1**	**1**	**3**	**3—12**	**3 p.**
4. Albania	**5**	**1**	**0**	**4**	**2—**	**9** **2 p.**

8, 9, 10... OUT!

• Clujul va găzdui pentru prima dată finalele campionatelor naționale • De ce vor absenta unii dintre cunoscuții boxeri de la finale • Frazier dă semnalul în... meciul cu Clay • Marcel Cerdan jr. nu renunță la box

de Paul OCHIALBI

• **PESTE 4 ZILE** în sala sporturilor din Cluj va răsuna prima lovitură de gong, anunțînd începerea finalelor campionatelor naționale. Clujul, orașul universitar și sportiv de pe malul Someșului, găzduiește pentru prima oară această mare manifestare a „scrimei cu pumni". Pînă acum, campionatele au fost găzduite de orașul București. La startul reuniunilor (17, 18 semifinalele și 20 octombrie finalele) vor fi prezenți 9 dintre cei 11 campioni de anul trecut. Nu vor evolua G. Pometcu (pană) „eroul" campionatelor europene de la Belgrad și P. Cîmpeanu (semigrea), care a abandonat activitatea competițională. În fazele zonale, nu s-au înregistrat rezultate senzaționale, astfel că la Cluj marii favoriți nu vor avea prea multe probleme, în lupta pentru centurile naționale. Desigur, într-o astfel de situație, nu putem așterne pe hîrtie rînduri favorabile, „schimbul" de mîine al boxului nostru rămînînd încă deficitar.

• **ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI. Dr. Gh. Sabău - Timișoara** „Vasile Tiță s-a întîlnit cu Floyd Patersson în finala olimpică de la Helsinki (categoria mijlocie). Patersson a cîștigat prin scoatere din luptă (prima repriză). V. Tiță n-a boxat la Melbourne (J.O.). În Australia am fost reprezentanți de 4 boxeri M. Dobrescu (argint), C. Dumitrescu (bronz), Gh. Negrea (argint) și N. Linca (semimijlocie), care ne-a adus prima medalie de aur" ; **Vasile Bologa-Aiud :** „Stelistul Dinu Condurat a pierdut de două ori prin ko în acest an. El nu va participa la finalele campionatului de la Cluj. Antrenorul său Ion Chiriac ne-a declarat că el nu aprofundează nimic la antrenamente, fiind distrat" ; **Mircea Iacobescu-Giurgeni :** „Absența lui Gabriel Pometcu este foarte justificată din finalele categoriei pană. În meciul cîștigat prin ko în fața lui Dubenco, excelentul feroviar s-a ales cu fisura maxilarului. El se află în tratament, urmînd ca peste cîteva săptămîni să-și reia antrenamentele".

• **PUGILIȘTII** clubului Voința București (antrenor Gh. Preda) s-au comportat remarcabil în cadrul turneului internațional de la Alma Ata la care au participat boxeri din 10 țări. Din cei 7 boxeri cinci au urcat pe podiumul de onoare : **Miron Tudor** (semiușoară) argint, **V. Drăgan** (semimuscă) bronz, **M. Teofil** (ușoară) bronz, **C. Stan** (semimijlocie) bronz și **P. Ion** (cocoș) bronz. Un frumos succes care ne bucură.

• **MARCEL CERDAN** jr. fiul regretatului excampion al lumii, a anunțat că totuși nu va abandona activitatea competițională. El a declarat următoarele : **„La început eram plictisit de box și m-am hotărît să renunț. Făcînd însă un bilanț al activității mele mi-am dat seama că trebuie să reintru deoarece mai am încă forțe să revin pe primul plan al categoriei ușoare".**

Marcel Cerdan jr. nu este primul boxer și nici ultimul care anunță că se retrage ca apoi să revină subit, asupra deciziei sale luată probabil în pripă.

• **ESTE CUNOSCUT** că la 4 februarie anul viitor la „Madison Square Garden" din New York va avea loc a doua ediție a meciului dintre greii Joe Frazier și Cassius Clay. Marele Clay a cerut organizatorilor să lupte pe 12 reprize și nu pe 15. Frazier a declarat că acceptă clauza deoarece îl va... lichida mai repede pe „guraliv".

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

ILIE OSICEANU, Bd. Magheru nr. 9, București : „Am fost martor ocular la meciul de la Leipzig și doresc să-mi exprim cîteva păreri pe marginea acestei partide.

1. De ce să ocolim adevărul și să nu recunoaștem că echipa noastră a jucat slab și că nu arbitrul a fost acela care ne-a învins, ci propriile noastre slăbiciuni. Declarația sinceră a jucătorului Sătmăreanu arată acest adevăr cu limpezime : „Nu se poate ca șansa să ne ajute la infinit, mai trebuie să ne ajutăm și noi". De asemenea, jucătorul Cornel Dinu, căpitanul echipei, a declarat că echipa noastră a jucat slab și că victoria formației R.D.G. este meritată. Faptul că nu ne-am calificat în turneul final al C.M. s-a datorat faptului că echipa a fost pregătită pe o singură idee : să nu primească gol. Iar atunci cînd a primit gol, nu a mai știut ce să facă.

2. După părerea mea au fost introduși în echipă jucători cu o stare fizică precară, subreziți din cauza vieții nesportive pe care o duc.

Cu această scrisoare, „Poșta rotundă" va fi pusă la dispoziția acelor cititori care doresc să participe la o amplă discuție cu privire la echipa națională, la starea ei prezentă și la viitorul care o așteaptă. Îi rugăm pe cititori să fie concișI, limpezi și la obiect.

NICOLAE PÎRVULESCU, str. 1 Mai nr. 8, Sibiu : „Multă cerneală va mai curge pe marginea meciului de fotbal din 26 septembrie a.c. de la Leipzig. Pentru că, vorba proverbului : „după război mulți viteji se arată". Desigur, unii vor da vina pe jucători, alții pe conducerile tehnice ale reprezentativei și Federației de fotbal, iar alții pe conducerile tehnice ale echipelor ce dau jucători lotului național și, în fine, alții vor da vina pe arbitrul jocului.

Să fiu sincer și drept, judecînd lucrurile prin prizma obiectivității — nu a fanatismului — eu îi găsesc vinovați pe toți deopotrivă, pentru că :

— jucătorii, în majoritatea lor, au făcut o partidă slabă, în special halfia și înaintarea, care nu se mobilizează în momentele dificile sau favorabile, irosind mingi cu greu muncite, nu știu ataca cînd trebuie și în forță, nu știu a ține mingea cît mai mult, uneori o țin prea mult cînd nu trebuie, greșesc numeroase pase, prelungesc prea mult driblingurile, n-au forța atletică necesară, nu știu să facă zid și să-l mențină pînă după plecarea mingii trasă de adversar, nu știu să profite de loviturile libere din poziții fixe, nu știu să centreze precis la omul lor, ci la întîmplare — centrările fiind stereotipe, jucătorii nu-și pregătesc condiția fizică în special la meciurile „cheie" și uneori nu ascultă sfatul antrenorilor, jucînd fiecare cum îi taie capul și în fine, nu-și marchează adversarul direct ;

— conducerea tehnică nu a ținut seama la selecționarea de gabaritul, forța și jocul atletic al jucătorilor din R.D.G. pentru a le opune, în special la înaintare, jucători atleți, cu joc în forță, care să încurce pe adversar. Cu jucători — tehnici e drept — dar scunzi și fricoși, nu poți pătrunde prin apărarea masivă și atletică, cum este a R.D.G.-ului ;

— conducerile tehnice ale echipelor ce dau jucători lotului național nu se preocupă în suficientă măsură la club de condiția fizică, cu toate directivele date de Federație și cu toate angajamentele luate de antrenorii acestor echipe în ședințele de lucru de la Federație ;

— uneori apărarea își părăsește locul, fiind depășită de înaintarea adversă, pornită pe contra-atac. Așa a venit golul al doilea al R.D.G. din poziția fixă ;

— conducerea F.R.F. este vinovată că n-a recuzat pe arbitrul elvețian de origină germană, deși știa din altă experiență cu un arbitru austriac că „singele apă nu se face", mai cu seamă că arbitra în R.D.G. l-a fost jenă federației să-l recuze ? Atunci să tragă consecințele, după cum le-a și tras. Este o chestiune, s-ar zice, destul de mărunță, dar cu efecte mari.

Interesant este că noi aproape de fiecare dată ne poticnim de cîte ceva la meciurile „cheie" interferări, și nu tragem învățăminte.

Consider că acum nu mai este cazul să ne supărăm pe nereușita meciului cu R.D.G.

Întrebarea a rămas însă aceeași : pe cînd redresarea fotbalului românesc ?".

*

A. STĂNESCU, arbitru de fotbal onorific, categ. I, Cluj : „Presa noastră sportivă, care a acordat prea mult credit echipei noastre naționale, a omis un lucru foarte important, acela că toți jucătorii ce ne-au reprezentat acum 4 ani în Mexic, în momentul de față sînt depășiți...

La ora actuală, deci, nu avem o națională, toți jucătorii, de la Răducanu și pînă la Iordănescu (nu știu după care criterii acest jucător a fost creditat, fiindcă după accidentul avut numai bun de lot nu era !) să fie lăsați în pace, iar lotul să constituie pentru ei o plăcută carte cu amintiri.

Antrenorul Valentin Stănescu, ajutat de un colectiv serios, dacă vrea să realizeze o națională puternică, să colinde țara în lung și în lat, să vizioneze cît mai multe jocuri de categoria A, B și C, fiindcă este imposibil să nu găsească 22 de oameni care să aducă ceva nou în fotbalul nostru.

Am curajul să intuiesc roadele acestei acțiuni. Jucătorii selecționați pentru viitor să fie lăsați a juca în sistemul de la clubul lor, fără să li se ceară scheme sau așezări incomode, care în loc de a le crea posibilități de perfecționare, din contră, să nu sufere din punct de vedere tehnic.

Știți dv. la cine mă refer.

3. Angajamentul fizic al jucătorilor noștri a lăsat mult de dorit. Aceștia nu aveau calitățile adversarilor noștri, care i-au depășit net. Într-un articol, tov. Tănăsescu, secretar general al F.R.F. admitea că singurul jucător care ar putea să corespundă într-o echipă vest-germană ar fi Cornel Dinu. Pe de altă parte, echipa formată de Valentin Stănescu nu s-a deosebit prea mult de cea a lui Angelo Niculescu, nici ca nume și nici ca tactică. În plus, Dumitru și Radu Nunweiller s-au dovedit plafonați, iar Țarălungă foarte slab.

Ce este de făcut ? Simplu : ne apucăm de treabă și construim o nouă echipă, o echipă tînără, viguroasă, cu joc modern, ofensiv, o echipă cu calități fizice, tactice și morale la nivelul cel mai înalt în Europa. Dacă sîntem oameni realiști și rezonabili, trebuie să nu credem în minunea de la Tirana, noi ne-am eliminat singuri din competiție și trebuie să privim adevărul în față cu curaj".

SAH

„DULCEA TENSIUNE" A MARILOR CONCURSURI

• Tripleta feminină română combate în Insula Maiorca • Calendarul pe anul 1974 nu ne va provoca atacuri de cord... • De ce îi pot invidia șahiștii pe tenismeni ? • Un maestru al luptei de la distanță a debutat la consursurile organizate de revista „Magazin" • Amănunte despre meciurile candidaților

După **DESFĂȘURAREA**, în anonimat, a semifinalelor campionatului republican, la care, cu puține excepții, au participat cei mai buni șahiști din țară, iubitorii jocului pe 64 de pătrate încep să trăiască, în aceste săptămîni, dulcea tensiune a urmăririi reprezentanților noștri în competiții internaționale de anvergură. Privirile ni se îndreaptă, în primul rînd, spre Insula Maiorca. Acolo, la **interzonalul feminin, tripleta Alexandra Nicolau — Elisabeta Polihroniade, — Gertrude Baumstark luptă din greu pentru a obține ceea ce șahul nostru masculin nu a reușit niciodată — și din păcate nici nu dă vreun semn a izbuti curînd — un loc în turnirul candidaților.** O misiune teribil de grea, dar nu imposibilă, în reușita căreia putem să sperăm, în continuare.

ÎN ACELAȘI TIMP, la Poiana Brașov, formația României ia parte la tradiționala Balcaniadă. O participare care urmărește un dublu scop : reeditarea performanței din 1971, cînd s-a clasat pe primul loc și, totodată, reabilitarea — măcar parțială — după insuccesul de la campionatele europene pe echipe de la Bath (Anglia), unde s-a clasat pe locul 7 (din opt).

VORBIND de „dulcea tensiune" competițională, putem afirma însă că iubitorii șahului nu se vor afla anul viitor în pericol de a suferi atacuri de cord din cauza emoțiilor. Programul concursurilor prevăzute în anul 1974 este grijuliu în acest sens. **Într-o perioadă cînd în lume se înmulțesc mereu cele mai diferite turnee, numărul competițiilor prevăzute în calendarul federației noastre este cel mai mic posibil.** Totul se rezumă doar la fazele șablon ale campionatului republican. Nici un alt concurs important — obișnuit sau după sistem elvețian — nu mai e în plan. Nici pentru adulți, nici pentru juniori. Nici meciuri individuale de maeștri, nici meciuri între maeștri și „speranțe" sau între maeștri și jucători din eșalonul următor. Modeste, cuminți, ca nu cumva să iasă din obicei ul ultimilor ani, doar campionatele republicane... Am comparat programul competițiilor de șah cu cel al tenisului și, sincer vorbind, îi putem invidia pe purtătorii rachetelor. În afara confruntărilor republicane, ei mai au la dispoziție peste 20 de concursuri interne diferite ! Nu e vorba numai de o chestiune strict cantitativă. Dar salturi calitative se pot face numai prin competiții numeroase, variate, interesante, prin confruntări continue care să stimuleze, să ofere prilejul unor consacrări. Acesta e un fapt pe care nimeni și nicăieri nu-l mai contestă și în diferite țări se fac, în acest sens, experimente interesante. „London Chess Club", un club din capitala britanică, și-a propus, de pildă, pentru anul acesta un program mai vast, care urmărește promovarea tinerilor talentați : în prima parte a planului sînt prevăzute șase turnee de sfîrșit de săptămînă — simbătă și duminică — după sistemul elvețian, cu participarea a cîte o sută de jucători, adulți și juniori, cîte doi maeștri urmînd să analizeze, împreună cu cei vizați, partidele jucate. A doua parte a planului prevede organizarea a cîte unui turneu important de juniori la fiecare două luni, cu disputarea a cîte patru partide pe zi (două ore de partidă) și analizarea partidelor de cîte un grup de zece antrenori...

O VESTE BUNĂ în șahul prin corespondență: ieșeanul ing. Anton Aurel conduce în finala campionatului european individual. În acest gen de turnee „dulcea tensiune" a marilor competiții este resimțită pe cu totul alte planuri. Concurentul are nevoie nu numai de o forță mare de joc, de o mare putere de analiză, dar și de nervi de oțel, de o răbdare îngerească. Răspunsul la o mutare poate veni și după o lună, o partidă durează și doi ani. Anton Aurel, care a debutat în șahul prin corespondență cu prilejul concursului organizat de revista „Magazin" în 1959, se dovedește a fi un maestru al luptei șahiste de la distanță.

DIN ZIARUL „Times" aflăm că membri de frunte ai F.I.D.E. (Federația internațională de șah) au primit invitația de a vizita tîrgul St. Erik din Stockholm. Dr. Max Euwe, președintele F.I.D.E. și fost campion al lumii, împreună cu maestrul englez Harry Golombek, au răspuns invitației, și au rămas încîntați de complexul de clădiri al tîrgului. N-ar putea găzdui St. Erik viitorul meci dintre Fischer și șalangerul său, pentru titlul mondial ? — au întrebat reprezentanții Federației suedeze. Oaspeții au răspuns afirmativ.

AȘADAR — făcînd abstracție de condițiile bănești ale meciului — **Suedia își oferă candidatura pentru finala din 1975 a campionatului lumii.** Dar, pînă atunci, lumea șahului va mai avea prilejul să urmărească faza, deosebit de pasionantă, a meciurilor candidaților. La Congresul F.I.D.E. de la Helsinki, cei opt candidați au fost împărțiți în două grupe. Prin tragere la sorți, un jucător din prima grupă a fost desemnat să întîlnească pe un altul din cea de-a doua grupă. Astfel, **s-a ajuns la** următorul program : Spasski — Byrne, Petrosian — Portish, Mecking — Korcinoi și Karpov — Polugaevschi. Întîlnirile vor începe la 14 ianuarie 1974 și va fi declarat învingător acela care va cîștiga primul trei partide sau care va avea o situație mai bună după 16 partide. Disputa Spasski—Byrne va avea loc la Porto Rico și va beneficia de un premiu de 2 500 dolari. Petrosian va juca cu Portish în Spania. Meciurile cele mai interesante vor fi, probabil, cele dintre Mecking—Korcinoi (se va juca în S.U.A.) și Karpov —Polugaevschi (într-un oraș din U.R.S.S.), meciuri în care reprezentanții noii generații de mari maeștri vor încerca să se impună în fața unor „vulpoi" ai tablei cu 64 de pătrate.

U. VĂLUREANU

CULISELE HIPODROMULUI

• *PREVESTIREA privind comportarea din ultimul timp a antrenorului Tr. Dinu s-a dovedit de bun augur. Fără să se sinchisească de faima Senzației și a lui Gabarit, el a dozat fără greșeală efortul lui Habar și a cucerit astfel „Premiul agriculturii" (primul loc 1 600 puncte).*

• *ORGANIZATORII reuniunilor de trap de pe hipodromul ploieștean au ținut să ofere duminica trecută una din cele mai plăcute surprize ale anului: s-a organizat prima cursă destinată amatorilor, cuprinzînd actori de la teatrele din București și Ploiești. „Protagoniștii" s-au comportat remarcabil, Premiul „Artelor" pus în joc, revenind actorului Matei Gheorghiu cu Tirada. Cloul alergării l-a constituit însă prima parte a cursei, cînd, în afara cîștigătorului, toată lumea, influențată de sprintul Tiradei, a imprimat un start deosebit de rapid întrecerii. S-au „potolit" curînd, cînd caii, neobișnuiți cu astfel de starturi, au început să galopeze. Apoi cursa a căpătat un aspect normal, devenind un adevărat spectacol. Insistențele în organizarea unor asemenea alergări au fost astfel pe deplin răsplătite.*

• *LUPTA ACERBĂ în clasamentul driverilor. Gh. Tănase nu prea, „are cai" dar are multă ambiție și nu se dă bătut Andrei Brailovschi, după un start slăbuț, are acum mari veleități, V. Gheorghe, acționînd din... umbră a reușit 17 „cîștiguri" conducînd la diferență de două victorii față de următorul, Tr. Marcu, care cu „doi anii" săi are și el pretenții. Ne bucură omogenitatea calitativă a acestor antrenori-driveri ce ne oferă, reuniune de reuniune, spectacole agreabile.*

Doru IONESCU

RUGBI

• **AU FOST DESEMNAȚI** doi noi antrenori care se vor ocupa de pregătirea lotului național : V. Irimescu și P. Cosmănescu. Ei îi înlocuiesc pe Titi Ionescu și T. Rădulescu, cei care s-au aflat pînă în prezent la cîrma națională. Să sperăm că între cei doi noi antrenori și jucători va exista o deplină colaborare și armonie.

• **ÎN TURNEUL DIN ARGENTINA,** printre jucătorii care s-au evidențiat se numără Nica, Durbac, Niculescu. Alții, cum ar fi Duță și Tatu s-au evidențiat și ei dar în cu totul alt mod : primul, printr-un joc slab, neconvingător, celălalt, printr-o totală lipsă de disciplină și desconsiderare a indicațiilor conducătorilor lotului. Poate comisia de disciplină îi va oferi răgazul necesar pentru a reflecta la ce are de făcut în viitor...

DINAMO ARE UN NOU PREȘEDINTE în persoana unui animator al sportului : Ion Balaș. Iubitorii rugbiului din Șoseaua Ștefan cel Mare se vor bucura de mai multă atenție ?

• **UNUL DINTRE CELE MAI FRUMOASE MECIURI** din divizia B a avut loc la Lupeni între echipa locală și Precizia Săcele. Deși oaspeții au terminat învingători, la sfîrșitul meciului au fost felicitați de conducătorii și jucătorii echipei învinse. Mai că nu-ți vine să crezi deși faptele sînt cît se poate de adevărate...

• **DIN NOU COMISIA DE DISCIPLINĂ** a fost activă : Trifan Mihai de la U.R.A. — Tecuci (divizia B) a fost suspendat pe 6 luni pentru insulte aduse arbitrului, iar Spiratos, Nicolau și Bădina, toți de la Politehnica Iași (divizia A), au fost suspendați pe timp de cîte o lună pentru lovirea intenționată a adversarului. Cînd vom putea semnala faptul că la comisia de disciplină este... lipsă de activitate ?

M. NICULESCU

MOZAIC

• **ÎN CADRUL** unei conferințe de presă, la Montreal au fost prezentate primele piese de argint din seria celor care vor fi lansate cu prilejul Jocurilor Olimpice din 1976. Este vorba de două piese de argint în valoare de 10 și 5 dolari care vor fi puse în vînzare în cursul lunii decembrie. Ulterior vor fi puse în vînzare și alte piese din aur. Sumele încasate din vînzarea monedelor vor fi alocate Comitetului de organizare a Jocurilor Olimpice.

• **ÎN URMA** unei anchete efectuate în Austria, ramura sportivă cea mai populară s-a dovedit (evident) schiul care a întrunit 69 la sută din voturile exprimate. Au urmat în ordine fotbalul cu 47 la sută și, surprinzător, natația tot cu 47 la sută.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul Pronosport din 14 octombrie

1. ROMÂNIA—FINLANDA. Avantajul terenului și diferența de valoare dintre aceste două echipe indică drept favorită clară reprezentativa României.

2. BOLOGNA—LANEROSSI. Învinsă categoric duminica trecută chiar pe terenul ei, Lanerossi nu poate emite pretenții în fața lui Bologna.

3. FOGGIA—CAGLIARI. În prima etapă oaspeții nu au reușit decît un rezultat egal, 0—0, cu Napoli, fapt ce dovedește că încă nu sînt bine puși la punct. Au, totuși, șansa unei egalități.

4. GENOA—FIORENTINA. Gazdele au furnizat prima mare surpriză a campionatului italian terminînd la egalitate, 0—0, cu Inter, pe stadionul „San Siro" din Milano. Acest rezultat ne obligă să-i acordăm prima șansă în partida de mîine.

5. LAZIO—SAMPDORIA. Și anul acesta echipa Lazio a avut un start bun, învingînd în deplasare pe Lanerossi cu 3—0. Deci, o linie de atac productivă care nu va ierta nici poarta lui Sampdoria.

6. MILAN—CESENA. Ni se pare a fi unul din meciurile cele mai clare ale concursului în sensul că Milan se anunță mare favorită.

7. NAPOLI—JUVENTUS. Meciul se anunță destul de echilibrat. Credem că fiecare dintre aceste echipe poate aspira la victorie. O șansă în plus acordăm lui Napoli, pentru că joacă acasă.

8. TORINO—ROMA. Rezultatele din prima etapă și informațiile ce le deținem despre aceste două echipe, ne indică un echilibru de forțe aproape perfect. Torino are șansă la victorie numai pentru că joacă acasă.

9. VERONA—INTER. Grea lovitură pentru Inter, acel 0—0 făcut în prima etapă, acasă, cu Genoa. Grea și pentru noul său antrenor Helenio Hererra, revenit la cîrma echipei cu care a cunoscut atîtea succese. Va încerca, în mod sigur, o reabilitare, posibilă după opinia noastră. Ne gîndim la un rezultat egal dar și la o victorie.

10. CEAHLĂUL—C.S.M. SUCEAVA. Duminica trecută echipa din Suceava a făcut o partidă slabă la ea acasă și a suferit prima înfrîngere. Se spune însă că a fost un accident. Deci, pentru mîine trebuie să avem în vedere posibilitatea oricărui rezultat.

11. GAZ METAN—ELECTROPUTERE. Greu de crezut că echipa locală poate pierde măcar un singur punct din cele două puse în joc.

12. F. C. BIHOR—OLIMPIA ORADEA. Derbi local în care favorită ni se pare a fi echipa F. C. Bihor, cu un lot mai valoros și cu o mai bogată experiență competițională.

13. GLORIA BISTRIȚA—INDUSTRIA SÎRMEI. Știm că echipa din Cîmpia Turzii dispune de o bună apărare, fapt ce ar putea să o ajute în tentativa ei de a obține un rezultat egal.

Doriți ca autoturismul dv. să fie în siguranță și apărat de intemperii ?

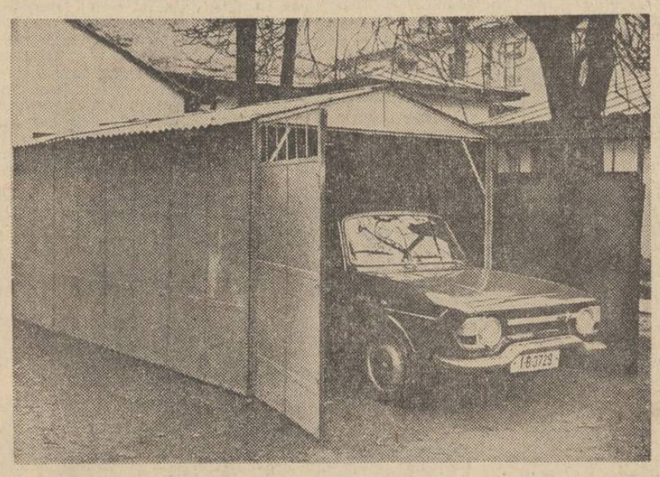

Comandați un garaj metalic demontabil la cooperativa „TEHNOMETALICA" str. Vînători nr. 4, sector 6, telefon 31 52 92 și 11 40 61. (5477)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 837—sîmbătă 20 octombrie 1973—8 PAGINI 1,50 LEI

INVENTATORII

O interesantă dezbatere din care se nasc noi idei cu aplicații tehnice. Convorbire cu directorul Oficiului de Stat pentru invenții și mărci.

- DEPOZITUL DE INTELIGENȚĂ TEHNICĂ
- INIMA ATOMICĂ E PERICULOASĂ?
- SCARA DE INCENDIU E...UN TOBOGAN

(Relatările în pagina a 5-a)

CONSTRUCTORI DE LUMINĂ

La Rogojelu, în supermagazinul din colonia constructorilor, cineva a cumpărat o chitară. Din blocurile coloniei se vede, uriașă, termocentrala, dar și sosirea mașinii cu pîine proaspătă, uneori, caldă încă, de la Tg. Jiu. Copiii forfotesc printre clădiri; unii s-au născut la Mintia, lîngă Deva; alții, mai mari, la Borzești; alții, cei mai mici, aici la Rogojelu. Se trăiește, figurat vorbind, cu ferestrele deschise. La raionul de confecții am văzut pe cineva cerînd o cămașă: omul venise în maieu, înțelegînd să folosească imediat cumpărătura. Altfel, duminica, bărbații umblă în costume închise, cămăși albe, cravate; și dacă nu stau la club, la televizor, merg la bufetul din satul Rogojelu, unde beau vegheați de neveste. Însă aici, la supermagazinul din colonie, cineva și-a cumpărat o chitară.

Rogojelu va produce, într-un an, de patru ori mai multă energie electrică decît întreaga România a anului 1938. Nu mai e nevoie să repetăm multiplele performanțe tehnice înregistrate aici. De-ajuns să spunem că unele au caracter de unicat nu numai în țară, ci și în lume. Dar Rogojelu va fi foarte puțin timp cea mai mare termocentrală cu combustibil solid din țară. La numai cîțiva kilometri în aval, pe Jiu, se ridică termocentrala Turceni, care o va întrece cu mult. Primii șase sute de oameni — obișnuiții marilor șantiere energetice — au și migrat de la Rogojelu la Turceni. Drumuri și șantiere — marcate de răsunătoare izbînzi — însumate unui singur drum ascendent, cel al energeticii românești. Un drum care a creat o valoroasă „școală" națională: aceea a **constructorilor de lumină.** Mîine, în duminica închinată „Zilei energeticianului", să ne amintim că despre munca acestor oameni Geo Bogza scria, cam prin anii cînd demara planul de electrificare a țării: „Un bec aprins lîngă tîmpla unui om înseamnă

Mihai CREANGĂ

CONTINUARE ÎN PAG. 2

- *La Rogojelu—de patru ori mai multă energie electrică decît în întreaga România a anului 1938*
- *Oamenii unui mare șantier*
- *Migrații în lunca Jiului*
- *Un vis al constructorilor din anii '50*
- *O poveste nepovestită*

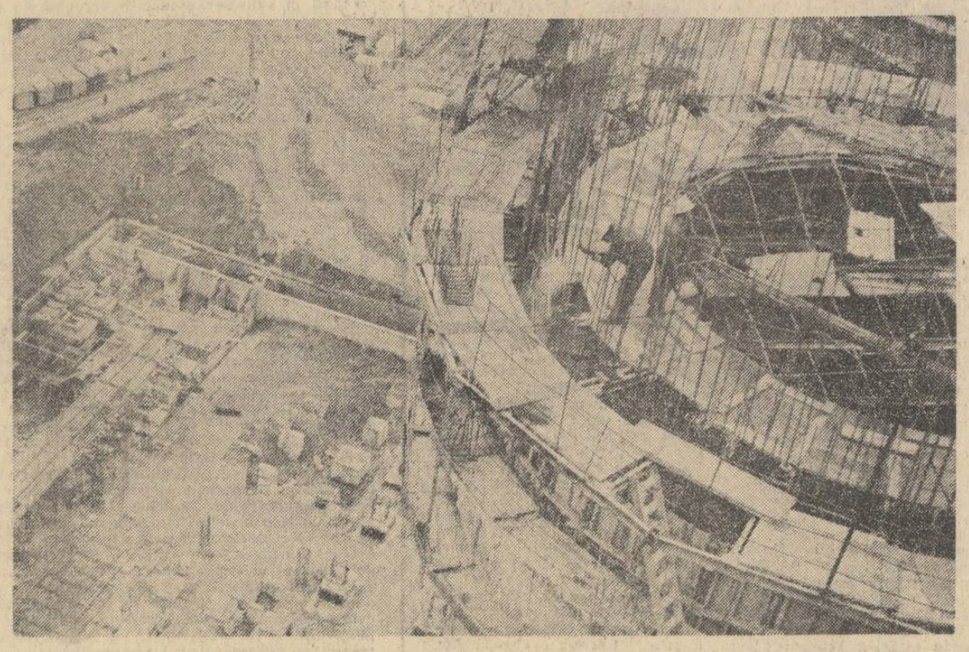

Aproape de cota finală, 92 m, se lucrează la armătura metalică a cilindrilor de beton pentru susținerea cazanelor-gigant de 1 035 t abur/h. Foto: Ion MARINESCU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

IMBOLD PUTERNIC SPRE O ACTIVITATE MAI INTENSĂ, MAI RODNICĂ

Cu cît înaintăm în timp, cu cît ne apropiem de sfîrșitul anului, asistăm, zi de zi, la creșterea avîntului întrecerii socialiste, la intensificarea activității ce se desfășoară în toate sectoarele de activitate pentru îndeplinirea în condiții optime a planului, condiție hotărîtoare pentru înfăptuirea marelui obiectiv național: cincinalul înainte de termen. Din trei județe ale țării — din Suceava, Vaslui și Vrancea — din zeci și zeci de întreprinderi bucureștene cît și din numeroase alte întreprinderi de pe întreg cuprinsul țării se anunță, încă de pe acum, de la jumătatea lunii octombrie, realizarea planului producției globale industriale pe primii 3 ani ai cincinalului. Succese se anunță zilnic și din agricultură. Folosind timpul bun de lucru, mecanizatorii ară și seamănă. Recoltele toamnei se string și, cu toate neajunsurile care se semnalează în unele părți, sînt transportate și depozitate în bune condiții. Pe șantiere, unde în lunile august și septembrie au fost recuperate rămînerile în urmă, se lucrează intens pentru a îndeplini la termen și în bune condițiuni planul de investiții. Pretutindeni deci, oriunde îți întorci privirea, la orașe și la sate, poți constata, cu satisfacție, că oamenii muncii fac totul pentru a înfăptui programul trasat de Congresul al X-lea și de hotărîrile Conferinței Naționale a partidului.

„Tot ceea ce am realizat pînă acum, în cei doi ani și nouă luni din actualul cincinal — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea populară de la Tîrgu Mureș** — demonstrează că stă în puterea oamenilor muncii din România socialistă să asigure mersul tot mai ferm înainte al patriei noastre pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, pe drumul trecerii spre comunism, al făuririi bunăstării și fericirii întregului nostru popor".

Pe fundalul acestei intense activități, contribuind nemijlocit la creșterea avîntului general, au avut loc în cursul săptămînii trecute și-n cursul acestei săptămîni vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la Tîrgu Mureș, în Buzău și Prahova. Aceste vizite, cu o agendă de lucru pe cît de bogată pe-atîta de variată au prilejuit o largă trecere în revistă a dezvoltării multilaterale din ultimii ani, o rodnică dezbatere, împreună cu specialiști, cadre de conducere și oameni ai muncii a problemelor ce trebuie rezolvate. Pe baza consultării cu activul de partid din Buzău și Prahova s-au precizat cele mai eficiente măsuri ce trebuie luate pentru punerea în funcțiune la timp a noilor obiective industriale, pentru îndeplinirea planului cincinal înainte de termen, pentru conturarea perspectivelor dezvoltării economice în anii viitori.

În decursul dialogului de lucru purtat cu conducătorii organelor locale de partid și de stat din cele trei orașe vizitate, cu miniștrii, conducătorii întreprinderilor și specialiștii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a stăruit, în mod deosebit, asupra necesității utilizării depline a capacităților de producție și a îndeplinirii sarcinilor de cooperare, a realizării planului de reînnoire și modernizare a produselor, a reducerii consumurilor de materii prime și materiale. Secretarul general al partidului a subliniat, în repetate rînduri, datoria prioritară a conducerilor întreprinderilor, a organizațiilor de partid, de a respecta cu strictețe termenele de livrare contractuală a utilajelor, instaurarea unei discipline ferme în ce privește controlul calității și verificarea utilajelor la bancurile de probă (operații pe care trebuie să și le asigure uzinele furnizoare), preasamblarea în întreprinderile producătoare a utilajelor pentru a se evita remedierile efectuate în condiții grele și adesea necorespunzătoare pe șantierele noilor obiective, îmbunătățirea activității consiliilor de control muncitoresc, a comisiilor de calitate din toate întreprinderile, ac-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

DE ZIUA ARMATEI

CADENȚE OSTĂȘEȘTI

În aplicații, ostașii trăiesc cu intensitate fiecare moment tactic.

(Amănunte în pagina a 2-a)

Fotografiile cititorilor noștri

Idilă... Dorel DEMETRESCU — Voinești, jud. Vîlcea

600 DE SATELIȚI „COSMOS" ÎN COSMOS

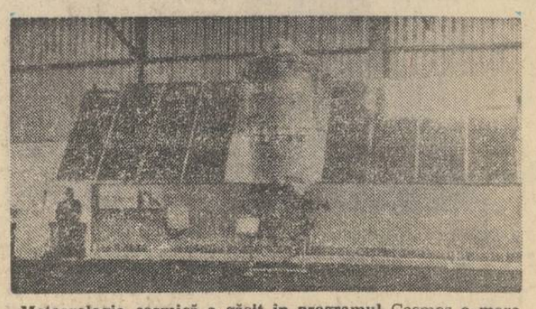

Meteorologia cosmică a găsit în programul Cosmos **o mare încurajare efectivă. Sateliții** Cosmos-144 **și** 156, **de exemplu, cu înfățișarea din această fotografie, au contribuit în mod esențial la punerea la punct a tehnicii și metodelor de investigare din spațiu pentru cunoașterea și prognozarea vremii pe Pămînt. Ulterior, după constituirea rețelei meteo globale sovietice** Meteor, **exemplare ale seriei** Cosmos **au servit la perfecționarea dotației de bord a sateliților operaționali.**

(Pagina a 5-a)

Dezvăluirile unei legende

Mai există enigme?

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Temelia zidăriilor cetății de la Romula Malva.

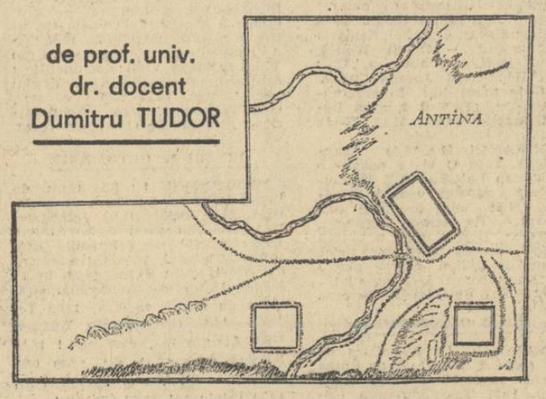

Cetățile de la Romula Malva (curțile lui Ler împărat) văzute de Marsigli.

(În pagina a 2-a)

- **Pornind pe firul legendarelor Curți ale lui Ler împărat, arheologii au constatat existența lor**
- **Dimitrie Cantemir a consemnat pentru prima dată textul legendei**
- **Identificarea cetăților amintite și a drumului antic de piatră: ele sînt Sucidava, pe malul Dunării și Antina, din jud. Olt**
- **Localnicii vorbesc și azi „de tunelele de sub cetate" unde s-ar fi ascuns Domnul de Rouă**
- **Importante descoperiri în străvechile așezări**
- **Personajul mitic Ler ar fi împăratul roman Galerius, a cărui mamă, o fostă păstoriță, a trăit la Romula, comuna Reșca de astăzi.**

DUPĂ ORA EXACTĂ A... ORGANISMULUI DUMNEAVOASTRĂ

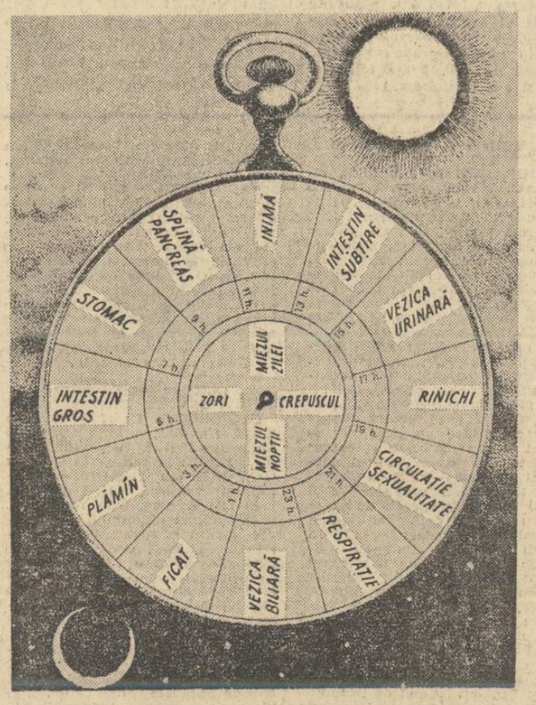

În ce timp al zilei și al anului vă simțiți mai bine?

Care este relația organism-vreme?

Medicina modernă a redescoperit o străveche cunoaștere a ritmurilor biologice.

Cîteva date comparative în pag. a 5-a

ZALĂU-495+5

Pentru cel care pășește pentru prima dată în Zalău, coborînd de pe Meseș, orașul i se oferă într-o mixtură de vechi și nou. Vechiul înseamnă istoria documentelor, unele atestînd existența orașului („oppidum Zylah" — 1473, primul act de care se leagă nașterea orașului), altele grăind despre șederea lui Mihai Viteazul în Zalău, după lupta de la Goraslău (3 august 1601). Vechiul mai înseamnă și o istorie trăită de oamenii de aici, prin acte de creație și multă strădanie. Bunăoară, în Zalău se găsește clădirea primei școli românești din județ, datînd de la 1870 cînd a fost fondată de doi sălăjeni, Gavril Trifu și Victor Rusu. Dar și nou, recent aici, are istoria și enigmele sale.

„Aș împărți cei 500 de ani ai Zalăului în 495 + 5. 495 de ani pe care i-aș numai ani de emancipare romantică progresistă, ani care au pregătit fața de azi a orașului. De cinci ani încoace Zalăul ne frapează prin mutațiile sale. Sîntem încă în faza de șantier, dar s-a conturat deja profilul viitor al orașului. Cînd s-a înființat județul, intuiam noi că așa va arăta Zalăul nostru..."

Lui GRAȚIAN MARCUȘ, pensionar acum, îi sclipesc ochii dincolo de ochelari, cînd îmi face aceste mici confesiuni. Pare să vorbească în numele generației care este martor ocular al vertiginoaselor transformări prin care trece Zalăul. Or, noul aici se naște cu fiecare copil, cu fiecare acoperiș, cu fiecare metru de asfalt.

Am întîlnit tineri în curs de „încetățenire" în Zalău. **„Simt că trebuie să ne facem acest oraș, al nostru. Fiecare în felul lui. Deocamdată, sîntem noi, ai orașului. Ne-a primit... sărbătorește..."** (SILVIU BÂRCĂ, inginer la Întreprinderea de armături metalice de fontă și oțel). Ei sînt participanții direcți ai înnoirilor. Formează o treime din populație. Tineri, chiar foarte tineri. M. PETRUȘAN, prim vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc, este tare mîndru de ei. **„Sînt activi, au inițiativă, optimism, operativitate. Recent au săpat în numai trei zile o conductă de gaz metan de 1 850 m pentru zona industrială. De cîteva luni au început să-și construiască o casă a lor".** Am vă-

Magda TURAC

CONTINUARE ÎN PAG. 2

DE ZIUA ARMATEI

CADENȚE OSTĂȘEȘTI

Ziua de 25 octombrie, Ziua Armatei, este cinstită sărbătorește de întregul popor. E ceva firesc, de către toți ostașii țării, este ființă din ființa națiunii ro- pentru că armata română un omagiu adus celor ce slujesc mâne. Rîndurile ce urmează sînt astăzi patria sub drapel.

O bună parte din cadrele militare care formează, în prezent, osatura solidă a armatei noastre populare a crescut și s-a maturizat — prin grija partidului — o dată cu zidirea noii orînduiri, în procesul prefacerilor revoluționare parcurs de poporul român. Dintre acestea face parte și maiorul Nicolae Manolescu. În prezent, lucrează într-o subunitate radiotehnică.

Eroul acestor însemnări își amintește momente ce i s-au fixat adînc în memorie : „Ostașii regimentului de artilerie din care am făcut parte pentru prima dată ca ofițer, erau niște oameni minunați. O voință de fier le definea personalitatea. Multora dintre ei neștiința de carte le limita însă capacitatea de acțiune. Peste 70 la sută erau analfabeți. Într-una din zilele lui octombrie 1948 am făcut o constatare : o bună parte dintre ostașii care urmau cursurile de alfabetizare scrisese de mai multe ori, în caietele lor, în timpul de pregătire al lecțiilor : TRĂIASCĂ REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ", urare devenită dragă tuturor, inclusiv acelor ostași care nu reușiseră să parcurgă întregul alfabet.

Situația din unitatea în care lucrează acum ofițerul Manolescu este cu totul alta : toți militarii în termen sînt absolvenți ai școlii medii sau profesionale. O bună parte dintre ei sînt membri de partid, iar ceilalți, uteciști. Cunoștințele de care dispun, permit tinerilor militari să pătrundă mai ușor în tainele electrotehnicii și radiotehnicii. Posibilitățile de afirmare, de creștere sînt infinite. Acest adevăr este atestat și de următorul exemplu : zece tineri ofițeri îmbinînd munca pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu cu învățătura au reușit să urmeze cursurile fără frecvență ale Facultății de electronică și telecomunicații a Institutului politehnic din București.

Vizitînd această subunitate imaginea despre modernitatea armatei noastre capătă un contur clar, precis. Maistrul militar Vasile Constantin, încadrat aici ca subofițer, a fost atras chiar din primul moment de frumusețea profesiei de operator. A învățat cu rîvnă, s-a antrenat asiduu. După trei ani a dobîndit calitatea de maistru militar. În depistarea, urmărirea țintelor și transmiterea coordonatelor este socotit pe bună dreptate un adevărat maestru. Tînărul locotenent-major Bujor Cioran vorbește cu respect despre competența profesională a maistrului Constantin, dar și de omenia, de căldura cu care se ocupă de pregătirea militarilor din echipaj. Cîțiva dintre ei, sergentul Ion Rat, Ștefan Steț — operatori și soldatul Nicu Bulungeanu — planșetist, se pot

Comandantul grupei precizează — în timpul unui exercițiu — misiunile mitralierei. Foto : C. MIHAIȚA

număra astăzi printre cei mai iscusiți militari din unitate.

Stațiile de radiolocație deservite de militarii acestei subunități veghează neobosit spațiul aerian al țării. Țintele ascunse în nori sau la adăpostul bruiajului, cele care încearcă să vină la înălțimi mici sau stratosferice sînt interceptate pe orice vreme. Orașul din apropiere, căruia acest colectiv ostășesc îi simte munca trepidantă, înnoitoare, exercită asupra lor un puternic îndemn la vigilență și datorie. Și aceste calități ostășești sînt la loc de cinste.

Raportul ofițerului Neagu Oțeleanu de Ziua Armatei aduce în paleta de preocupări și reușite ostășești, o notă distinctă. Omul care se află astăzi în fruntea unei unități, la comanda ei, și-a început cariera militară ca soldat chiar în această unitate.

...Era în anul 1950. Tînărul Oțeleanu atras de mirajul înălțimilor s-a bucurat nespus cînd a fost dat la o unitate unde își putea realiza un vis ce-l însuflețea din anii copilăriei. Comandantul unității de atunci i-a spus într-o zi : curaj băiete, ai frumoase calități ostășești, vei deveni un bun apărător al țării. Desigur, aprecierea avea ca bază calitățile dovedite de tînăr la instrucția de specialitate. Au urmat primele antrenamente, apoi altele și altele. Prevederea comandantului se adeverea. Într-una din zile soldatul Neagu Oțeleanu a fost întrebat dacă vrea să meargă la școala de ofițeri. A rămas surprins. Comandantul i-a dat curaj și Oțeleanu a hotărît să îmbrățișeze cariera militară.

După absolvirea școlii, tînărul ofițer Oțeleanu a primit comanda unui pluton în unitatea în care se instruise ca soldat. Treaptă cu treaptă, Oțeleanu a ajuns în fruntea unității. Cadrele, toți ostașii, îl înconjoară cu dragoste și respect. Autoritatea, prestigiul de care se bucură au ca suport calitățile sale de instructor și activist politic. Oțeleanu știe să cucerească inimile subordonaților și cu ajutorul exemplului personal. Cele peste 1 000 de lansări cu parașuta în condiții de vreme deosebite, ziua și noaptea, pe uscat și apă au însemnat pentru cei din jur tot atîtea pilde de curaj și bărbăție.

Unitatea comandată de ofițerul Neagu Oțeleanu raportează de Ziua Armatei, asemenea tuturor colectivelor ostășești, că sarcina de a obține rezultate bune și foarte bune, în pregătirea de luptă și politică e îndeplinită.

Colonel C. ZAMFIR

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ÎMBOLD PUTERNIC SPRE O ACTIVITATE MAI INTENSĂ, MAI RODNICĂ

URMARE DIN PAG. 1

tivizarea și întărirea răspunderii comisiilor de recepție a investițiilor.

Înfăptuirea acestor sarcini, care constituie un tot inseparabil, este menită să ridice pe o nouă treaptă calitatea și viabilitatea utilajelor tehnologice, să asigure realizarea de produse cu parametri tehnico-funcționali de cel mai înalt nivel, corespunzătoare experienței acumulate de industria noastră socialistă, cerințelor economiei naționale, asigurării competitivității produselor românești pe piața mondială.

Luînd în considerare aceste deosebit de importante indicații cu caracter general, meditînd la observațiile, la recomandările făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitelor, putem înțelege cu limpezime datoria noastră, a tuturora, și-a fiecăruia în parte, de-a examina cu un ochi critic activitatea desfășurată, chiar și succesele, pentru a vedea cîte mai sînt încă de făcut pentru a înfăptui ceea ce ne-am propus.

„Succesele pe care le-am înregistrat — **sublinia pe drept cuvînt secretarul general al partidului** — în realizarea planului în industrie și agricultură sînt, fără nici o îndoială, un motiv de mîndrie și de bucurie pentru toți oamenii muncii, pentru întregul nostru popor, dar nu trebuie să uităm că mai avem încă mult de făcut pentru a străbate drumul lung în vederea ridicării economiei țării noastre la nivelul țărilor dezvoltate, pentru a asigura un grad înalt de dezvoltare a industriei și agriculturii — condiție primordială pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru trecerea la edificarea societății comuniste pe pămîntul patriei noastre".

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, urmărite cu viu interes de opinia noastră publică, se situează în centrul atenției, înscriindu-se ca adevărate evenimente în viața și munca noastră de fiecare zi. Dinamismul, forța creatoare a analizei, consultarea atentă a factorilor de răspundere, fermitatea deciziei, constituie, de fiecare dată, exemple ale unui stil de muncă și, în același timp, un îndemn puternic spre o activitate și mai intensă, la înălțimea istoricelor sarcini pe care avem a le înfăptui sub conducerea partidului. Caracterul profund de lucru al vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, concluziile lor de mare însemnătate generală, constituie, pentru toți cei ce le sînt martori, ca și pentru cei ce le urmăresc prin relatările presei, și un temei de mîndrie, de admirație, de încredere în partid, în conducerea sa, constituie un prilej de exprimare a sentimentelor de dragoste și stimă nutrite față de secretarul general al partidului, neobosit luptător pentru cauza progresului țării, pentru binele poporului, pentru marile idealuri ale lumii contemporane. De aceea, vizitele de lucru ale conducătorului partidului și statului nostru au o puternică influență dinamizatoare asupra întregii vieți politice, asupra întregii activități economice și sociale. Ele prilejuiesc exprimarea, cît se poate de convingătoare, a unității indestructibile dintre partid și popor, hotărîrea nestrămutată a întregii națiuni de-a înfăptui neabătut, programul partidului.

O imagine din noul cartier de blocuri „Simion Bărnuțiu", urcînd pe dealurile mezeșene.

ZALĂU-495+5

URMARE DIN PAG. 1

zut și eu șantierul clubului pentru tineret. Eram acolo tocmai la predarea ștafetei : elevii care au lucrat dimineața, lăsau în locul lor, după-amiaza, pe tinerii din întreprinderi.

În alt capăt al orașului se finisează noua Casă de cultură a sindicatelor, cu o capacitate de 640 locuri și cu instalație proprie de proiecție. În zona ce poartă numele lui Simion Bărnuțiu se predă cheia apartamentului al 2 400-lea — în ordinea cronologică a construirii lor. În centrul orașului se adaugă încă un cat la temeliile primului bloc turn din județ ce va putea fi locuit la sfîrșitul acestui an.

Străbatem „magistrala" ce leagă orașul vechi de cel nou, pînă dincolo de blocuri, în zona industrială. Mă însoțește VASILE CORNEA, primarul Zalăului : **„În 1968 industria de aici însemna întreprinderea de industrie locală „Steaua Roșie" și cooperativa meșteșugărească „Meseșul". Azi platforma industrială cuprinde șase întreprinderi republicane — Întreprinderea de armături metalice din fontă și oțel, Filatura de bumbac, Întreprinderea de produse ceramice, Întreprinderea de industrie locală „Sălajul", Complexul industrial de legume și fructe. Încă în acest an vor mai intra în funcțiune cîteva noi capacități de producție (Fabrica de conserve din legume și fructe, Fabrica de produse proaspete din lapte și altele), care împreună vor concura la a asigura, în 1975, creșterea de 10 ori a producției globale a Zalăului, față de 1968".**

VASILE LUCĂCEL, fondatorul și directorul Muzeului orășenesc își amintește că acolo unde se ridică acum Întreprinderea de produse ceramice, în 1950 cînd a venit la Zalău cu ștraful, de la gară !) se găsea o fabrică de cărămizi cu 40—80 de lucrători, după sezon. În rest, grădini de porumb. Zona industrială este acum un centru în sine. Cu clădiri noi, cu oameni noi.

Seara, de pe Meseș, orașul este o pădure de lumini care ascund forță, optimism, înălțare. Zalăul anilor socialismului prinde contur. La 500 de ani, orașul renaște în chip miraculos, prin tinerețea oamenilor săi, prin spiritul lor novator.

Magda TURAC

„AM ÎNVĂȚAT SĂ IUBESC VIAȚA ȘI OAMENII !..."

● Născut perfect sănătos, la doi ani și jumătate își pierde vederea, graiul și auzul ● Primul cuvînt la 11 ani ● Șase meserii ● Student anul I

— Profesorii mi-au mărturisit că de la vîrsta de doi ani și jumătate ți-ai pierdut vederea, graiul și auzul. În ce împrejurări s-au petrecut lucrurile, Vasile Adamescu ?

— Știu de la tatăl meu — mama a decedat cînd aveam doar un an și jumătate — că m-am născut perfect sănătos și că pînă la vîrsta de care aminteați, nu mă deosebeam cu nimic de ceilalți copii de seama mea. A venit însă o zi cumplită cînd în urma unei meningite s-a întîmplat ceea ce știți.

— Cum se face totuși că acum vorbești și te faci înțeles perfect ?

— Aveam unsprezece ani cînd am fost adus aici la școala de orbi din Cluj. Nu știam unde mă aflu, nu știam ce vor oamenii de la mine. Într-un cuvînt eram complet străin de tot ce se petrecea în jurul meu. Primul om pe care l-am simțit alături de mine, a fost profesoara Florica Sandu, azi pensionară. Cu tact, înțelegere și o dragoste de adevărată mamă m-a luat în preajma ei. De la dînsa, profesoară de defectologie, am învățat primul cuvînt.

— Ți-l mai aduci aminte ?

— Ac.

— Cînd se petrecea evenimentul ?

— Știu doar că era în anul 1956. Nu reține ziua exact, dar dacă vreți să răsfoiți însemnările mele vă veți convinge că evenimentul l-am consemnat ca fiind printre cele mai fericite zile din cîte am trăit.

Răsfoiesc cu permisiunea interlocutorului meu cîte pagini dactilografiate de autor. „Am fost fericit cînd am reușit să rostesc primul cuvînt". „Am fost fericit cînd după terminarea școlii generale am reușit la admitere în liceu". „Am fost fericit în excursiile pe Dunăre, în Deltă și la mănăstirile din Moldova". Am fost fericit...

— Știu, Vasile Adamescu, că anul 1973 ți-a adus noi împliniri.

— Vă referiți desigur la reușita mea la examenul de bacalaureat și la admiterea în facultate.

— Cum a fost ?

— Emoții, învățătură, griji... și bineînțeles, în final, bucuria succesului. Trebuie să vă mai spun că în tot timpul l-am avut alături de mine pe cel mai prețuit om și dascăl care de peste 10 ani îmi călăuzește pașii și destinul. Acesta este profesorul Gheorghe Stancu căruia îi port toată recunoștința mea.

— Ce făceai dacă azi nu te numărai printre cei 34 de studenți ai facultății de istorie-filozofie din cadrul universității Babeș-Bolyai ?

— Am fost pregătit și pentru un eventual eșec. În decursul anilor, petrecuți la liceul fie orbi, am învățat dactilografia, masajul, confecționarea periilor, a fringhiilor, a împletiturilor din nuiele și multe altele. Într-un cuvînt, am învățat să muncesc nu numai cu mintea dar și cu brațele.

— Și ce ai mai învățat, Vasile Adamescu ?

— Să iubesc viața, să iubesc oamenii așa cum sînt ei.

— Ce reușite îți propui pentru anii ce vin ?

— Să termin studiile universitare, să mă căsătoresc, să am copii, într-un cuvînt să fiu util societății.

★

Convorbirea prezentată ne-a fost mijlocită de profesorul Gh. Stancu de la liceul de orbi din Cluj, căruia și pe această cale îi aducem mulțumirile de rigoare.

Tot dînsul ne-a furnizat și informația potrivit căreia cazul Vasile Adamescu este unic pînă la ora actuală în țara noastră. Pe plan mondial se mai cunosc 3—4 cazuri similare.

Al. KISS

„La Doicești cărăm fierul pe umeri, 60 de metri, pe plan înclinat..." Aici, la Rogojelu, se lucrează sub dansul macaralelor.

Constructori de lumină

URMARE DIN PAG. 1

cultură". Un vis îndeplinit încă de generația constructorilor din anii '50.

În acei ani își începea meseria și NICOLAE DIACONU, astăzi șef de brigadă fierari-betoniști la Rogojelu, unul dintre acei oameni despre care inginerul șef Iosif Veresezan avea să-mi spună că sînt șansa acestui mare șantier. Așteptîndu-l, stăteam de vorbă cu cîțiva oameni pe care îi cunoșteam mai demult și despre care scrisesem ; și unul m-a întrebat :

— Îl cunoașteți pe Sclivisească ?

Am mărturisit că nu. Mi s-a spus că e cel mai bun zidar al întreprinderii, lucrînd de peste 20 de ani în cadrul ei. Întîmplarea a făcut însă ca despre el să nu se scrie niciodată. În satul său din Harghita se știe de un alt zidar mai tînăr ; se știe ce face acela prin țară. Însă nimeni nu știe ce face el aici, în nordul Olteniei, unde — mulți mi-au spus — „nu s-a văzut încă zidar de talia lui". E un om în vîrstă, aproape de pensie. Pe zidurile nenumărate pe care le-a lucrat nu i s-a scris numele. Însă oamenii știu, privind, că acolo au fost mîinile de artist ale celui căruia i se zice, cu stimă, Sclivisească. Ale meșterului **Ioan Csaki**, cu care — din păcate — nici eu nu am mai apucat să stau de vorbă. Sosea Nicolae Diaconu și doi fierari betoniști din grupul nostru s-au desprins imediat, întorcîndu-se la bancurile lor de lucru. S-ar crede, după reacția celor doi, că Nicolae Diaconu e un om aspru. Avea să-mi spună, mai tîrziu :

— Cu oamenii nu poți să te joci. Eu îmi pretind mai întîi mie, ce le pretind lor. Am un principiu : cînd e de lucru, să lucreze ; cînd nu, să nu se ascundă, să știu eu de mișcarea lor. Sîntem prieteni, cît ne vedem fiecare de treburile lui. Zic c-așa-i bine, uite că am oameni care lucrează de cinspeșaișpe ani cu mine, mulți sînt consăteni de-ai mei și unde plec eu, merg și ei după mine...

Doljan, din Făracașu, Nicolae Diaconu se găsea în 1950 la Doicești, lîngă unchiul său, Constantin Diaconu, de la care avea să învețe meseria asta.

— Am prins-o repede, tot pe furate, după șase luni conduceam o echipă și „citeam" proiectele singur. În '54, la Fîntînele primeam „Ordinul Muncii", clasa a III-a. Vă închipuiți, încă nici nu făcusem armata...

Altfel spus, Nicolae Diaconu, „își cîștigase gradul" înainte de militărie. Au urmat peregrinările, de fiecare dată rămînînd în ziduri de termocentrală migala ascunsă a mîinilor sale. Familia l-a urmat și i s-a înmulțit : un fiu i s-a născut la Onești, altul la Craiova. A venit în brigada sa, la aceeași meserie, și fratele mai mic — Victor. L-am întrebat cum e Rogojelu față de Doicești.

— Tot aceeași grijă o ai în meserie. Numai că la Doicești urcam fierul cu spatele, 60 de metri pe plan înclinat. Altfel, noi tot fier lucrăm, fie iarnă, fie vară... Înainte, aveam găleți cu foc, acum avem atelier, da' n-ai cum sta doar înăuntru. Munceșți și te iei cu munca, și uiți... Nici nu știi cînd trece iarna.

— Mai vin tineri la meseria asta ?

— De venit, vin. Însă rămîn puțini. Vedeți, meseria noastră-i bănoasă, dar grea... Cînd vine tînărul, îi dăm pe lîngă alții mai în vîrstă, el doar să fie cinstit și atent. Dacă-i place, stă... Că meseria noastră e o poveste nepovestită, ce facem noi nu se vede, însă totul se ține pe ce-am așezat noi mai întîi...

Mîndre vorbe ale unui om care e o parte din șansa unui mare șantier, ale unuia dintre cei mulți care lasă în urma lor zidurile cetăților de lumină, oameni pentru care, cum avea să-mi spună tot Nicolae Diaconu, „politica noastră e munca".

Mîine e duminică, e ziua lor. La Rogojelu — termocentrală etalon pentru forța de astăzi a energeticii noastre — se vor auzi sunete de chitară, mingiiată de mîini obișnuite cu fierul și betonul.

Mihai CREANGĂ

Dezvăluirile unei legende

Mai există enigme?

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Din negura îndepărtată a veacurilor se păstrează pînă azi în lumea satelor din cîmpia românățeană o frumoasă legendă, denumită în folclorul nostru povestea **Domnului de Rouă.** Cel care a înregistrat-o în scris, pentru prima dată, a fost Dimitrie Cantemir. Învățatul domnitor o aflase de la Preda Stambol, român din Țara Muntenească, refugiat și el la „Tîrgul Charcovului, unde 'din mila împărătească era satnic".

Legenda spune că în cetatea Celeiului de lîngă bălțile Dunării, pe vremea lui Novac cel Viteaz, trăia ferit de razele topitoare ale soarelui Domnul de Rouă. Tînărul prinț părăsea ascunzișurile întunecoase ale cetății numai în taina nopții adînci, ca să călărească vijelios pe Drumul de piatră numit și Drumul lui Troian. Calea pornea de pe malul fluviului către valea carpatină a Oltului. Dar roibul îl purta pe spate pînă la Curtile lui LER împărat, zidite în cetatea Antina de la satul Rești, unde își întîlnea iubita. Fiica împăratului era străjnic păzită, noaptea de gărzi, iar ziua de raza „sfîntului Soare", îndrăgostit și el de această zînă pămînteană. De Lună și Luceferi nu se ferea Domnul de Rouă, fiindcă razele lor nu-l topeau, ca ascuțișul primelor scînteeri ale Soarelui. Pînă să lasă geana primelor zori ale dimineții, Domnul de Rouă trebuia să facă calea întoarsă la cetatea Celeiului, fericit de întîlnirile lui nocturne cu fiica lui Ler. Dar într-o noapte, deși avertizat de bătaia din copită a roibului, prințul a zăbovit prea mult în brațele adormitoare ale domniței. Cînd, în grabă a ieșit pe poarta tainică din zidul de răsărit al curții lui Ler, razele nemiloase ale Soarelui i-au lovit din plin întreaga făptură. Domnul de Rouă s-a topit pe dată și s-a transformat în pîrîiașul Potopin care încinge **și azi ripa dinspre soare-răsare a cetății Antina.**

Cercetările arheologice au dovedit că din frumoasa poveste a Domnului de Rouă se pot desprinde unele realități istorice. Dacă prințul călător din noapte, domnița păzită la Antina, poate și Ler împărat sînt personaje din domeniul miturilor, în schimb, **cele două cetăți și legendarul drum de piatră există și azi. Aceste trei vestigii, rămase de la romani, nu-și mai arată însă măreția de odinioară, din cauza distrugerilor pricinuite lor de oameni și de natură. Pe vremea lui Cantemir, zidurile lor și pietrișul căii romane se arătau în chip impresionant la suprafață.**

Cele mai vechi mărturii despre ele le avem de la călătorul italian **Luiggi Ferdinando de Marsigli,** colonel de geniu în armata austriacă. În anul 1691, el trece Dunărea la Celei (orașul Corabia), unde descrie și schițează planul unei puternice fortificații. Cercetările arheologice din ultimele patru decenii au identificat acolo cetatea Sucidava, azi celebră prin unele clădiri, ca „fîntîna secretă", bazilica creștină ș.a. Localnicii vorbesc și azi de „tunele sub cetate", unde ar fi stat ascuns, ziua, Domnul de Rouă.

De la Celei spune același Marsigli că : „începe un drum pavat cu pietriș" ce duce la cetatea Antina și în Transilvania. **Acesta este drumul legendarului print îndrăgostit, construit de romani între Sucidava și Romula Malva, adică cetatea Antina de la Rești (jud. Olt).** Secțiuni făcute de arheologi arată că drumul a fost lat de 5,50—6 m, era lucrat cu pietris aluvionar, bombat la mijloc și cu șanțuri laterale. Romanii l-au reparat în mai multe rînduri. Ultima restaurare datează din anul 328 e.n., așa cum dovedește o inscripție latinească așezată în marginea lui de către împăratul Constantin cel Mare. **Drumul de piatră al lui „Troian" s-a folosit pînă acum un veac cînd a fost înlocuit cu șoseaua modernă dintre Corabia și Caracal. Pe el au mers la 1848 revoluționarii de la Islaz, după ce în noaptea de 9 spre 10 iunie au dormit în bordeiul lui Popa Șapcă din Celei.** Odată cu arătura adîncă a tractoarelor, drumul a început să dispară, dar poate fi urmărit după urma de pietriș ce apare albă la suprafața solului.

Cît privește cetatea Antina, în afară de mențiunea lui Cantemir, o mai întîlnim în hărțile și însemnările multor călători din secolele XVII—XVIII (Anton Maria del Chiaro, Const. Stolnicul Cantacuzino, generalul Baur ș.a.). Ajuns la Rești, între ruinele Antinei, Marsigli relatează că : **„ceea ce este de admirat în primul rînd, sînt mai multe forturi construite din cărămidă imprimată cu figuri".** Pe atunci zidăria acestor fortificații se ridica mult deasupra solului, în mijlocul unui imens cîmp de ruine. Pe schița călătorului italian se reproduc numai trei cetățui patrulatere. **Aruncînd o simplă privire asupra schiței lui Marsigli, ne putem da seamă că aceste zidării sînt de identificat cu Curtile lui Ler împărat din relatările lui Preda Stambol. Prin forma lor se aseamănă cu niște uriașe curți pentru adăpostit palate, impresionante acum trei secole cînd zidăria îi se mai păstra pe o înălțime de cîtiva metri.**

Cine vizitează azi Rești, vatra orașului roman Romula—Malva și Antina din legendă, nu mai zărește nici o urmă din falnicele zidării de odinioară. Dar săpăturile arheologice din ultimii ani au prins temeliile acestor mitice curți. Cele mici, patrate, au funcționat pentru protecția trupelor romane, iar cel mare, din centru, servise ca loc de adăpost pentru instituțiile și populația bogată din orașul roman. Cele „trei curți", la rîndul lor, fuseseră protejate de o a patra întăritură de zid, care închidea o suprafață de 64 ha ce reprezenta întreaga arie locuită a Romulei (o întăritură absentă pe schița lui Marsigli).

Cît privește identificarea lui Ler împărat, pomenit și în colindele de Anul nou, s-au dus lungi discuții între istorici, arheologi, filologi și folcloriști. Cei mai mulți s-au gîndit la împăratul Galerius (293—311). Mama acestuia trăise în orașul Romula (al cărui nume îl și purta) și fusese păstorită. În anul 245, cînd carpii de peste Olt au atacat Dacia sudică, ea s-a refugiat peste Dunăre, ducînd în pîntece pe viitorul împărat Galerius. Descoperirile arheologice recente dovedesc că pe timpul domniei lui Galerius, imperiul controla întreaga zonă de cîmpie românățeană și că la Romula—Malva se reînfiripase viața romană, după evacuarea Daciei de către Aurelian. Poate că acest Galerius s-a interesat de locul de bastină al părinților săi, dar ca să fi locuit mult timp la Romula—Malva, nu avem încă dovezi arheologice. După avîntul unor folcloriști, din numele lui s-ar fi păstrat în legendele și colindele românătene, doar ultima parte — ler, prin care s-a ajuns la Ler împărat.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 21 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ! 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. În întîmpinarea Zilei Armatei Republicii Socialiste România. 13.00 Album duminical. Din cuprins : Dunărea albastră — moment muzical-coregrafic. 13.10 Cupletul zilei cu H. Nicolaide. 13.30 Rime vesele. 13.38 Pagini din operete contemporane. 14.00 Rapsodii de toamnă... cu Adela Mărculescu. 14.08 Desene animate. 14.18 Muzică populară. 14.30 Aventuri în epoca de piatră. 14.55 O stea fără nume... Doina Limbășanu. 15.07 Muzică ușoară. 15.17 Itinerar turistic iugoslav. 15.30 Teatru scurt : „Țăranul și coasa" de Liviu Rebreanu. 15.40 Un virtuoz al pianului — Valentin Gheorghiu. 15.47 Măști venețiene. 16.03 Arii și scene din operele „Bărbierul din Sevilla" de Rossini, „Don Pasquale" de Donizetti. 16.20 În ultimul minut. Un nou serial produs de studiourile de televiziune italiene. Primul episod : „Alarmă la bord". 17.00 Magazin sportiv. ● Polo. Finala campionatului național : Dinamo—Rapid. Transmisiune de la bazinul Dinamo. ● Box. Finalele campionatelor naționale individuale. Selecțiuni filmate. ● Hipism. Cursa de galop pentru Premiul „Arcul de triumf". Înregistrare de pe hipodromul Longchamps din Paris. 18.20 Drumuri în istorie. Dimitrie Cantemir, Domn și cărturar. 18.50 Vetre folclorice. Lung e drumul Gorjului... 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. Itinerar pe cursul inferior al Văii Mureșului. 20.35 Filmul „Liniștea orașului Abilene". Cu Bobby Darin, Emiliy Banks. 22.00 Telejurnal. ● Sport. 22.25 Parada vedetelor : Marina Voica, Gigliola Cinquetti, Karina, Gianni Morandi, „Folk Studio Singers".

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. Prislea cel voinic. 20.40 Panoramic științific. ● Cercetări pentru anul 2001. ● O metodă de mare productivitate în abatajele de la Lesul Ursului ● Insuficiența vitaminei C în alimentație provoacă apariția pietrelor la ficat ? 21.05 Teatrul liric românesc. Ovidiu de C. Nottara. 22.10 Mannix.

LUNI 22 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, județul Ilfov. 18.20 Căminul... în județul Dolj. 18.40 Ion Tugearu — interpret și coregraf. 19.05 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : „Legendar pămînt străbun". Muzica Viorel Doboș, Text Cecilia Silvestri. 20.05 Mai aveți o întrebare ? Cît de probabil este... timpul probabil ? 20.40 Barzi și rapsozi. 20.50 Revista literar-artistică TV. Actual, modern, contemporan. 21.35 Fîntîna turmelor. 22.25 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.10 Film serial : „În ultimul minut". 20.40 Telecinemateca (reluare) 21.20 Muzică populară. 21.30 Telex. 21.35 Viața economică a Capitalei. Astăzi — Sectorul II. 21.55 Muzică ușoară cu Doina Badea, Corina Chiriac, Ileana Popovici, Cristache Belu. 22.10 Cărți și idei.

MARȚI 23 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telեșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV. Actual, modern, contemporan. 10.45 Muzică ușoară. 11.00 Film serial : „În umbra lupilor". Producție a studiourilor de televiziune cehoslovace. Episodul I : „Vaporul misterios". 12.00 Telejurnal. 16.30—17.00 Lumea copiilor. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.05 „Între timp, inima-și amintește..." triptic poetic Bistrița — Josenii Birgăului—Năsăud. 18.25 Muzica. Emisiune de actualitate muzicală. 18.50 Ghișeul. Ora prînzului la Slobozia. 19.05 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. Heckle și Jeckle (III). 19.30 Telejurnal. 20.05 Seară de teatru : „Acești îngeri triști" de D. R. Popescu. 22.35 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Daktari. 20.25 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 20.45 Dans și muzică de pretutindeni. 21.10 Telerama. Atelierele lumii (IV). 21.55 Telex. 21.40 Fîntîna turmelor — ecranizare după piesa lui Lope de Vega.

MIERCURI 24 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telեșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 10.35 Telecinemateca pentru tineret (reluare) : „Zidul înalt". Producție a studiourilor cinematografice cehoslovace. 11.50 Barzi și rapsozi (reluare). 12.00 Telejurnal. 14.55—16.45 Fotbal. Dinamo București—Atletico Madrid. Transmisiune directă de la Stadionul Dinamo. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.35 Cîntec și joc pe plai vrîncean. 18.50 Din lumea științei. În sumar : „ETAVA '73" ; O nouă metodă de efectuare a analizei singelui, pusă la punct în Institutul de virusologie ; Cronica spațială ; Caleidoscop. 19.20 1001 de seri. Heckle și Jeckle (IV). 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : „Legendar pămînt străbun". 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Telecinemateca. Ciclul „Regizori contemporani" — Orson Welles. Orgoliul familiei Amberson. Cu : Agnes Moorehead, Joseph Cotten. 21.55 Gala maeștrilor. În studiourile noastre, celebrul bariton italian Giuseppe Tadei. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremieră. 20.05 O viață pentru o idee : Traian Lalescu. 20.35 Frumusețile tale... Muzică ușoară românească. 21.05 Omul de lîngă tine (reluare). Pe strada Covaci... 21.25 Telex. 21.30 Muzică populară cu Tică Sorescu. 21.45 Din lirica universală. „Cînd însuși glasul gîndurilor tace" 22.00 Armonii intime. Lieduri de Richard Strauss.

JOI 25 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană. 10.00 Telex. 10.05 Cărți și idei. 10.30 Telecinemateca (reluare). 12.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 De strajă patriei. Emisiune festivă consacrată Zilei Armatei Republicii Socialiste România. 19.00 Întrebări și răspunsuri. 19.20 1001 de seri. Heckle și Jeckle (V). 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.10 Seară pentru tineret. Din sumar : „Scurtă convorbire cu toamna" — film muzical. 20.25 Ce aduce cuvîntul secretarului U.T.C. în consiliul profesoral ? 20.40 În scenă, tinerețea — spectacol realizat cu concursul artiștilor amatori din județul Arad. 20.55 Culisele performanței. 21.10 Noi și codul eticii comuniste 21.25 Floarea din grădină. 22.15 24 de ore. România în lume.

PROGRAMUL II : 17.30 Telex. 17.35 Telecinemateca pentru copii : Împăratul Cioc-de-sturz — producție a studiourilor cinematografice din R.D. Germană. 18.45 Tineri soliști de muzică populară din Moldova. 19.00 Film documentar : Amintiri. Producție a studioului „Al. Sahia". 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Stagiune lirică. „Ernani" de Giuseppe Verdi.

VINERI 26 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Teleobiectiv. 10.25 Mai aveți o întrebare ? (reluare). Cît de probabil... este timpul probabil. 11.00 Cu aparatul de filmat prin Iran. 12.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 Imagini din Austria. 18.30 Atenție la... neatenție ! 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. Heckle și Jeckle (VI). 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Dimitrie Cantemir. 300 de ani de la naștere. 20.40 Film artistic : „Mica lume de altădată. Cu : Alida Valli, Massimo Serato, Mario Pascoli. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Gala maeștrilor : Yehudi Menuhin. 20.25 Reportajul săptămînii. Apele line sînt adînci. 20.45 Telex. 20.50 Cîntă Polina Manoilă. 21.00 De la Persepolis la Teheran (reportaje filmate). 21.50 Biblioteca pentru toți : Mihail Sorbul.

SÎMBĂTĂ 27 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Lumea copiilor. 9.30 De la alfa la omega. Enciclopedie pentru elevi. 10.00 Telex. 10.15 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei" 10.30 Din lirica universală. 10.45 Bucureștiul necunoscut. Străzile cetății (II). 11.00 Selecțiuni din „Albumul duminical". 12.00 Telejurnal. 14.45 Fotbal. Sport Club Bacău — F.C. Constanța (Divizia A). Transmisiune directă de la Bacău. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Teleglob. Belfast. Reportaj filmat. 18.30 Zalău 500. Călătorie peste cinci veacuri. Cîntece din Sălaj. 19.20 1001 de seri. Heckle și Jeckle (VII). 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Gala lunii octombrie. 23.00 Telejurnal. 23.10 Campionatele europene feminine de gimnastică sportivă — concursul pe echipe. Transmisiune de la Londra

PROGRAMUL II : 16.00 Film serial : Marea iubire a lui Balzac. 16.50 Universitatea TV. Amfiteatru politic. Istoria civilizațiilor : În afara lumii clasice (I). Nord

JURNAL HELLENIC (XXIII)

JOCURILE

de Pop SIMION

Mă aflu de două sute șaptesprezece minute în citadela de trup și spirit Olympia și tot de două sute șaptesprezece ori mă întreb dacă noi, cei de azi, continuăm cu adevărat tradiția sacră a marilor Jocuri care s-au născut aici. Nenumărate glasuri, criterii și argumente ne asaltează în a ne convinge că da, păstrăm nealterată nobletea primară a acelor întreceri, n-am trădat cu nimic spiritul olympic, așa cum s-a iscat acesta în vatra sa de geneză — foc alb, purificator, veșnic tînăr. Mai mult (susțin glasurile, criteriile, argumentele) noi, cei de azi am făcut din tradiția olympiadelor hellenice o emblemă a tuturor sportivilor lumii, am universalizat acele sfinte datini ale începutului, am făcut din ritualurile consacrate la Olympia o necontenită sărbătoare a lumii moderne, care își găsește în sport și întrecere o tot mai verosimilă imagine de sine. Fiecare sportiv al acestui ev recunoaște în jurămîntul olympic pronunțat în vechime carta morală a întrecerilor la care participă, substanța condiției sale de concurent loial, în limitele unui nedezmințit fair-play. Tot ce vedem, auzim și cunoaștem par să confirme acestea: flacăra olympică, simbol sacru de continuitate, trece victorioasă prin anii și generațiile sportive ale mapamondului plin de orgoliu competițional, numărul stadioanelor sporește în ritm astronomic, frenezia jocurilor ne-a cuprins (pare-se) iremediabil, devenind țipătul nostru disperat întru sănătate și vitalism, felul întrecerilor s-a diversificat la maximum (cine le mai ține șirul?) disciplinele așișderi, cuvintele întrecere, concurent, performanță, campion, victorie sînt rostite azi de miliarde de oameni, în absolut toate limbile pămîntului și în aceleași invariabile înțelesuri, asupra cărora contemporanii planetei s-au pus (prin ce miracol extralingvistic?!) atît de bine de acord. Totul pare a fi, deci, în ordine. Și totuși mă întorc și întreb: continuăm oare noi, noi, cei de azi tradiția sacră a marilor Jocuri născute la Olympia? Răspund: nu pe de-a-ntregul și (mai rău) nu în esență. Perpetuăm adesea doar poighița acelor întreceri. Doar forma. Doar fastul. Doar elementele de ritual. Uităm (voit ori ba) cîteva din caracteristicele de substanță ale întrecerilor din sanctuarul Olympia. Zic sanctuar deoarece acolo nu se oficia — cum se crede în chip eronat — doar triumful trupului, al vigorii, al performanțelor atletice (profilul pauper al majorității stabilimentelor sportive de azi). Olympia a fost în primul rînd un templu de educație, în care cultura trupului era o o cale spre cultura spiritului, de unde și adagiul mens sana in corpore sano. Atestă acest lucru puzderia de temple, edificii de ritual, locuri de meditație, care flancau din toate părțile legendarul stadion; fără această dreptunghiulara arenă era de neconceput, întrecerea fiind apogeul calităților dobîndite în instituțiile pregătitoare: templul lui Zeus, palestrele de ceremonial, atelierul lui Phidias, templul Herei, vestitul gymnasium, biblioteca, sălile de adunare, Senatul, Tezaurele, Templul Iunonei și multe altele. Sînt instituții educaționale în ordine civică, morală, cultural-artistică, religioasă, administrativă. Este motivul pentru care Olympia este, alături de Delphi, una dintre celulele fundamentale ale civilizației hellenice. Se întîmplă astfel deoarece Jocurile nu erau pentru vechii greci o simplă distracție, ci un puternic instrument de civilizație, liant de spiritualitate, în jurul lor s-au cristalizat simțul civic, sentimentul național, s-a definit mai clar idealul comun al cetății, al copiilor aceluiași neam. Spre marele meu regret, olympicele instituții ale lumii de azi sînt eminamente corporale, atletice, musculare, fizice, despărțite de altarele gîndirii de locurile unde se exersează spiritul unde se probează puterea de cogitare, unde se face o gimnastică a minții, a ideii. Jocurile din Olympia erau internaționale, aveau magnet pentru că rațiunea lor de a fi era febra cunoașterii și perfecțiunii. Azi, din contră, mă întristează iremediabil acei olympici care împăienjenesc globul terestru în călătoriile lor de întrecere sportivă și se întorc acasă la fel de goi pe dinăuntru, ține minte doar forma stadioanelor, luxul hotelier, felul banchetelor pe care le-au traversat (în timp ce marca orașelor, fizionomiile, climatele de gîndire și spirit rămîn enigme nedezlegate, asemeni etichetelor impersonale, criptice, lipite pe pintecoasele geamantane). Iată o formă a trădării spiritului generat la Olympia. Există și alte forme ale numitei înstrăinări.

Învingătorului din Olympia campionului ovaționat de tribunele în delir, glorificatului cîștigător în întrecere i se decerna — drept premiu — o ramură subțire de măslin. Era unica și, totodată, suprema lui recompensă. Dar în zilele noastre?! Regimul de bursă, aurul, dementele pariuri, „prețurile" celor angajați în concurs au viciat fundamental ideea de întrecere, au izgonit-o (oare definitiv?) din omenia și sfințenia, care îi erau proprii în ordinea testamentului antic. O severă și niciodată încălcată lege interzicea ca la Jocurile panhellenice să participe barbarii și cei care au suferit vreo pedeapsă infamantă; Alexandru cel Mare își proba calitatea de grec veritabil prin șansa lui de a fi putut concura la Olympia. Deci, un titlu de noblețe și heraldism, un criteriu etic (la care ar trebui să se gîndească mai dinadins, mai profund animatorii de Jocuri din zilele noastre).

Că am dreptul să vorbesc astfel, neliniștit și cu patos polemic, o confirmă locul privilegiat, crucial, pe care l-au cîștigat Olympia și spiritul său în istoria hellenismului: anul 776, data primei olympiade, inaugurează cronologia lumii hellenice, este anul unu al evenimentelor vechii civilizații grecești, care avea să fie datată, în succesiune istorică, după calendarul fundamentat la Olympia. Mi se pare firesc să se fi întîmplat astfel: mentorii spirituali ai marilor Jocuri erau Socrates, înțeleptul, Phidias, acel dumnezeu al volumelor. Pindar, prinț al poeziei, ca să numesc doar trei din galeria primilor „tehnicieni olympici".

Astfel gîndeam în ziua de luni, 23 octombrie 1972, cea de a șaptea zi a periplului meu hellenic, deci cu un an în urmă, stînd în dreptunghiul gălbui, înnisipat, călduț, însorit al stadionului din Olympia, la poalele energicului lanț colinar Kronion; tot astfel gîndesc azi și nu văd vreun motiv care ar putea să-mi schimbe optica. Poate ar fi de spus, mai degrabă, cum s-a întemeiat această citadelă de trup și spirit, care-i mica și marea ei istorie, ce loc ocupă Olympia în peisajul dalb și multicolor al Peloponesului, de ce au venit și au rămas aici marile spirite ale acelui timp și multe altele. Vom rosti despre acestea în scrierea viitoare, cînd se va ști și cum arăta pocalul din care a băut Phidias.

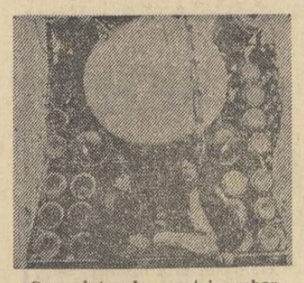

Cu ajutorul acestei ambarcații se poate scobori în adîncuri pînă la 80 de metri, pentru a scoate la lumină comorile aflate în nava italiană „Andreea Doria" scufundată în 1956, în largul coastelor americane. „Andreea Doria" avea la bordul său, două milioane de dolari.

Pe drumul ce duce de la Madrid la Valencia au fost descoperite recent ruinele orașului Segorbiga. Conform unor izvoare istorice, acest oraș exista încă în secolul al 5-lea înaintea erei noastre și forma obiectul unor cercetări arheologice. Arheologii au descoperit aici un amfiteatru cu o poartă mare și această sculptură.

O GRĂDINĂ subpămînteană a fost descoperită în munții Kara-Tau (R.S.S. Kazahă), într-o peșteră, avînd dimensiunile de 160m×60m. Aici s-a dat peste un boschet de arbuști bătrîni, îmbrăcați în vrejuri de clematită. Tufișurile sînt pline de păsări. Această minune se explică, prin faptul că intrarea largă a peșterii permite pătrunderea soarelui iar apa necesară este asigurată de o serie de canale subterane.

LEGĂTURILE directe între Suedia și Danemarca se vor îmbunătăți simțitor în deceniul următor. Deasupra și dedesubtul strîmtorii Sund urmează a fi construite un podtunel, destinat circulației rutiere, și un tunel submarin, pentru transportul feroviar. În ceea ce privește primul proiect, podul va acoperi distanța dintre Malmö-Limhamn și Insula Saltholm, iar tunelul va lega Saltholm și Copenhaga-Kastrup. Tunelul submarin va lega Helsinborgul (Suedia) și Helsingör (Danemarca). Trenurile vor parcurge această distanță în numai 12 minute.

Municipalitatea din Copenhaga a rezolvat în chip ingenios o veche doleanță a mamelor: pătrunderea lesnicioasă în metrou, însoțite de copilul lor în „cărucior". S-a folosit un mic bloc de prefabricate din ciment ușor pe care cărucIorul și ...ocupantul lui alunecă în mod plăcut, evitîndu-se dificultatea scărilor.

ÎN ORAȘUL olandez Vestsan, din apropierea Amsterdamului, s-a organizat o expoziție de... broaște! Aici se pot vedea atît broaște vii de diferite mărimi, cît și „vedete" pe mărci poștale, în fotografii sau pe plăci de ceramică.

Ploile torențiale din această toamnă au inundat străzile Istambulului. Cu acest prilej au apărut pe străzi originale cărucioare, turistele fiind transportate cu ele pînă la scara... mașinii.

„AFACEREA MARKOVICI" REVINE ÎN ACTUALITATE

După trei ani de tăcere, „afacerea Marcovici" a reintrat brusc în actualitate. Actorul Alain Delon, François Marcantoni, inculpați complici la crimă, in libertate provizorie din august 1968, Aleksandar Markovici, fratele victimei, au fost convocați recent la Palatul de Justiție din Versailles. Pe biroul judecătorului Jean Ferré, un raport de 2000 de pagini al comisarului Bardon, care a condus ancheta asasinării lui Ștefan Markovici. Acest voluminos dosar va contribui, oare, la stabilirea adevărului?

Totul a început la 1 octombrie 1968, odată cu descoperirea, într-un loc public de depozitare a gunoiului, la Yvelines, a unui cadavru înfășurat în husa unei saltele. Victima a fost identificată abia după o săptămînă: secretarul actorului Alain Delon, Ștefan Markovici. Prima autopsie a stabilit că moartea a intervenit în urma unei înfundări a cutiei craniene. O lună mai tîrziu, o contra-autopsie a demonstrat că Markovici a fost omorît de un glonț tras de aproape, care a pătruns în cap de jos în sus.

Un carnet de adrese care seamănă panică

Descoperirea carnetului de adrese al lui Ștefan Markovici (care conținea informații despre traficul de droguri, șantaje și fotografii compromițătoare) a dat naștere celor mai extravagante zvonuri la adresa unor vedete ale cinteculuI și filmului. Afacerea a luat curînd o întorsătură îngrijorătoare pentru Alain și Nathalie Delon, ca și pentru prietenii lor, François Marcantoni, fost cerșetor corsican. Curînd ei au fost anchetați de un judecător de instrucție. Dar, zecile de ore de interogatoriu n-au dus la nici un rezultat. Abia apariția unui nou martor, Uros Milicevici, prieten al lui Markovici, a întărit acuzațiile împotriva lui Marcantoni. Corsicanul venise la locuința lui Alain Delon la 22 septembrie 1968 de unde plecase împreună cu Ștefan Markovici. De atunci, secretarul lui Delon n-a mai fost văzut.

Arestarea lui Marcantoni

Cadavrul fusese găsit înfășurat într-o husă de nailon pentru saltele Treca. Or, Marcantoni comandase și primise o asemenea husă! Întrucît nici alibiul corsicanului nu rezistase verificărilor anchetatorilor, la 16 ianuarie 1969 el a fost arestat. Marcantoni a continuat să nege absolut tot, invocînd coincidența. Peste zece luni a fost pus în libertate provizorie. De atunci, n-a încetat să se proclame nevinovat și să reclame scoaterea sa de sub urmărire.

Alain Delon a fost suspectat în egală măsură. Și declarațiile lui, contradictorii și inexacte, par să confirme vinovăția sa. La primele anchete, Alain Delon declarase că la 22 septembrie se afla la Saint-Tropez, unde turna, alături de Romy Schneider, în filmul „Piscina". Or, unul dintre prietenii lui Delon a primit de la acesta o ilustrată datată în ziua dispariției lui Markovici și ștampilată de o unitate poștală din apropiere de locuința actorului.

Noile audieri de la Versailles aveau scopul să facă lumină în două direcții principale: 1 Alain Delon a părăsit sau nu Saint-Tropez? 2. Husa de saltea în care a fost găsită victima înfășurată este cea cumpărată de Marcantoni?

Avocatul părții civile a sechestrat decupajele filmului „Piscina" și le-a dat experților spre analiză. A reieșit, cu acest prilej, că Delon n-a turnat în seara de 22 septembrie. În plus, a fost găsit un bilet de avion Paris-Nisa și retur, cumpărat pe numele unui prieten al actorului. De cine a fost folosit acest bilet, de vreme ce respectivul s-a întors la Paris cu automobilul? Dacă se va dovedi că Delon a zburat la Paris în seara crimei, atunci lucrurile vor lua o întorsătură și mai acuzatoare împotriva sa. Pe de altă parte, fratele victimei a declarat în timpul noilor anchetări, că unul dintre principalii martori n-a spus, la primele interogatorii, tot ce știa într-un punct extrem de important. Uros Milicevici, ultimul care l-a văzut în viață pe Markovici, revenit în țară după crimă și pe care anchetatorii l-au interogat la Belgrad, întrucît a refuzat să vină la Paris, s-a prezentat de această dată benevol la Versailles. Să fie el cel ce deține cheia secretului?

O ultimă confruntare?

„Ce va ieși din această nouă confruntare"? se întreabă săptămînalul „Le Point". Este posibil ca judecătorul să reunească toți martorii dramei pentru a comenta raportul comisarului Bardon, să organizeze o ultimă confruntare și să pronunțe încetarea urmăririi. Nu este exclus, ca afacerea să ia o nouă turnură. Acesta este și punctul de vedere exprimat de Roland Dumas, avocatul fratelui victimei, la terminarea audierilor de la Versailles: „Puțină răbdare. Cunoaștem se pare, în sfîrșit, adevărul".

Alain Delon a declarat că nu știe nimic în plus față de ce a spus anchetatorilor. Marcantoni, care între timp și-a schimbat avocatul, s-a arătat nerăbdător să fie scos din cauză „pentru a se explica și disculpa public". Pentru că, altfel, nici un editor nu va publica romanul pe care s-a hotărît să-l scrie asupra „culiselor politice ale afacerii Markovici". Uros Milicevici pare să dețină, într-adevăr, cheia secretului în acest asasinat. „Pentru mine, a declarat el, este clar că Marcantoni a luat parte, într-un fel sau altul, la crimă. În 1968 m-a amenințat cu un pistol spre a mă intimida. L-am vizitat înainte de această nouă audiere. Deocamdată nu vă pot spune pentru ce".

Judecătorul Ferré păstrează o tăcere desăvîrșită. S-a aflat doar că s-au ordonat noi expertize asupra husei în care a fost găsit înfășurat cadavrul și a saltelelor Treca descoperite la locuința lui Marcantoni. Care va fi rezultatul noilor investigații? S-au acumulat oare elemente noi, de natură să clarifice circumstanțele crimei și pe autorii ei?

George NICOLESCU

DE LA FICȚIUNE LA REALITATE

Povestea unei familii din Viena care este pe cale de a deveni tot mai numeroasă de la an la an

Poate vă amintiți de filmul italian care a rulat cu nu mulți ani în urmă sub titlul „Ieri, azi, mîine". Protagoniști erau Marcello Mastroiani și Sofia Loren. Celebra actriță interpreta rolul unei contrabandiste care fiind pe punctul de a fi arestată și condamnată la închisoare, se prevala de legile țării care prevăd că o femeie însărcinată nu poate fi închisă. Se pare că de la ficțiune la o asemenea întîmplare adevărată, distanța nu este prea mare, din moment ce în Austria, mai precis la Viena, s-a petrecut o poveste strict asemănătoare, ai cărei eroi au fost soții Kazda. Dar să vă relatăm puțin obișnuita întîmplare.

★

Wilhelm și Hilde Kazda s-au căsătorit în 1960. Povestea a început cu cinci ani mai tîrziu, în 1965, cînd ei s-au decis să cumpere un aparat de radio și un televizor în rate. Pentru familia Kazda acest lucru constituia un efort material, (numai soțul era salariat), dar gîndul că vor avea posibilitate, ei și cei trei copii să urmărească programe la TV și să audă muzică în casă, i-a determinat la această acțiune. Primele rate au fost plătite cu regularitate. Apoi în sectorul de activitate al soțului a intervenit o perioadă de stagnare care s-a repercutat imediat în bugetul familiei și implicit în posibilitatea de a mai plăti ratele. Perioada aceasta a durat peste așteptări și în fața unei situații fără posibilitate de rezolvare, soții Kazda s-au decis să vîndă aparatul de radio și televizorul.

Dată în judecată, de firma care le-a vîndut aparatele (aparatele fuseseră cumpărate pe numele ei), Hilda Kazda a fost condamnată la patru luni de închisoare. După zece zile de detențiune, ea a căpătat o „învoire", de zece zile, pentru a se ocupa de cei trei copii rămași acasă, fără îngrijire. Cu acest prilej, soții Kazda și-au amintit de filmul Sofiei Loren și de comun acord au decis să procedeze la fel, mai ales că legile din Austria au o prevedere asemănătoare. Cînd s-a înapoiat la închisoare, Hilde a cerut să fie consultată pentru a se constata că este gravidă. Diagnosticul medicului a confirmat situația ei. Era salvată!

După nouă luni, ea a născut un băiat căruia i s-a dat un nume italienesc — Mario — în amintirea filmului care i-a dus la rezolvarea situației. Cînd poliția s-a prezentat după un timp s-o conducă la închisoare, Hilde Kazda a prezentat un nou certificat că este gravidă. Și astfel, aplicînd acest mic șiretlic, s-au născut în continuare Cristina (1967), Andrei (1968), Tony (1969), Martin (1970), Karl (1971) și în fine Claudia (1972). În prezent Hilde este din nou gravidă și așteaptă să nască cel de-al 11-lea copil!

Soții Kazda s-au adresat organelor superioare de justiție cerînd anularea vechei sentințe, subliniind situația lor deosebită. Pînă atunci, Hilde Kazda, așa cum a declarat și unui reporter care a venit s-o cunoască, nu are de gînd să se oprească. Este gata să-l nască și pe cel de-al 12-lea, al 13-lea și chiar al 14-lea copil...

Soții Wilhelm și Hilde Kazda cu 9 din cei zece fii. Din fotografie lipsește Mario, care, atunci cînd s-a făcut fotografia se afla internat în spital pentru niște examene.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

PLOAIE CU... PIETRE

Citeva mostre de pietre sosite din înaltul cerului.

• De cîteva luni, într-o zonă a orașului belgian Wilsele „plouă" cu pietre de diferite mărimi • Cercetările poliției și părerile oamenilor de știință

Wilsele, un mic oraș din Belgia, cu străzi drepte, de-a lungul cărora străjuiesc case modeste, dar îngrijite ale localnicilor, a devenit de cîteva luni, un subiect preferat al tuturor ziarelor. Începutul povestirii, relatată de revista italiană „Gente", care a proiectat micul oraș în orbita actualității și a stîrnit atîtea discuții și păreri contradictorii, este situat la sfîrșitul lunii mai cînd, în mod cu totul neașteptat, deasupra unei mici zone a orașului a început să „plouă" cu... pietre! Erau pietre obișnuite, de tot felul și de mărimi diferite (cele mai grele cîntăreau aproape un kilogram). Evident, s-a stîrnit panică, oamenii din zona respectivă s-au refugiat în case. Zgomotul pietrelor pe acoperișuri, pe străzi, geamurile sparte, dădeau o notă halucinantă acestui neobișnuit bombardament.

După ce „ploaia" a încetat, locuitorii celor cîteva locuințe afectate au reclamat cazul organelor de poliție. La început s-a avansat ideea că este vorba fie de o răzbunare a cuiva, fie de o joacă a unor copii. Dar cercetările întreprinse n-au dus la nici un rezultat. Poate că această întîmplare s-ar fi pierdut în arhivele poliției și în amintirea locuitorilor, dar faptele au luat o turnură neobișnuită. „Bombardamentul" a început să se repete la intervale foarte neregulate, fie ziua sau noaptea, cu aceleași „proiectile" și în final cu faptul că locuitorii micului spațiu supus acestor încercări (clădiri cu imprejurimile respective) au intrat în panică.

Poliția a luat măsurile corespunzătoare. Toate zonele din jurul „terenului minat" au fost supuse ziua și noaptea unor foarte atente supravegheri. Nu s-a putut constata nimic. „Pietrele" sosesc, de undeva, din înaltul cerului (în mod cert nu este vorba de „lansări") la ore și intervale imprevizibile, în cantități diferite și variate.

În asemenea împrejurări au fost chemați să dea explicații oamenii de știință. Examinarea pietrelor a îngăduit formularea unei ipoteze: în atmosferă, la mari înălțimi circulă particule de pulbere care în contact cu diverși produși chimici și la anumite temperaturi alcătuiesc conglomerate sub forma în care se găsesc pe pămînt. Presupunînd că ipoteza este valabilă atunci, se întreabă toți, cum se explică că numai deasupra celor cîteva case din orășelul Wilsele se întîmplă, acest lucru?

Cercetările continuă fără încetare. Neținînd seama de toate aceste căutări, din cînd în cînd plouă, în continuare cu... pietre!

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (9)

DE CE ȘCOALA?

de Al. CORNESCU

Legile războiului sînt dure și, pînă la urmă, te deprinzi cu ideea distrugerii unor noduri rutiere sau de cale ferată, a unor poduri sau întreprinderi industriale. Deși este absurd, poate fi înțeleasă pînă și bombardarea unui combinat textil cum este cel despre care am vorbit în reportajul trecut. Dar de ce spitale? De ce școli? De ce brutării? Veți spune că bombele, odată lansate, pot ocoli obiectivul scontat și lovi în împrejurimi. Noua tehnică de război pare, totuși, să impună asemenea aproximații. Și atunci, încă o dată întrebarea: de ce spitale și școli?

La Hanoi văzusem un asemenea spital, principalul spital din oraș, distrus pînă în temelii în cea mai mare parte a sa și avariat în rest. La Nam Dinh am văzut, de asemenea, un spital distrus și am vizitat și o școală de gradul I (clasele I—IV — judecați, deci, ce fel de obiectiv militar!).

Școala poartă numele unui erou național din secolul XIII și cuprinde peste 1 100 de elevi și eleve. În 1972, cinci bombe au fost aruncate asupra acestei școli, distrugînd-o parțial și avariind-o în rest. Orele de clasă se țin acum în încăperi pe jumătate dărîmate, cu băncile sfîrtecate sau în parte carbonizate, avînd în loc de acoperiș prelate din material plastic.

Cu toate acestea, procesul de învățămînt n-a încetat: copiii au fost evacuați la țară; apoi au revenit. Condițiile sînt grele; părinții fiind la lucru, mulți dintre copii trebuie să îngrijească de frații lor mai mici. Această nu-și pot pregăti temele în timpul zilei. Școala le procură petrolul lampant necesar ca să poată învăța noaptea. O mînă de institutori harnici, de virste diferite, poartă grija copiilor, străduindu-se să le înfrumusețeze viața, care nu este nici pentru ei deloc ușoară. Mijloace simple, sărăcăcioase, puține, dar mult suflet, multă apropiere între micuții elevi și dascălii lor.

Convorbirea a început cu o formulă banală, pe care am auzit-o de multe ori: „Vizita dumneavoastră constituie un stimulent pentru noi". În primele zile, am fost jenat ascultînd aceste cuvinte, apoi am înțeles că este un fel de a-și manifesta politețea. Gheața protocolară avea să fie ruptă de un grup de fetițe dintr-a IV-a, care au cîntat, înșotînd melodia cu mișcări grațioase, despre bobul de orez și despre vizita pe care au făcut-o în grădina zoologică din capitală, unde, dintre fiarele pe care copiii le-au văzut, cea mai cumplită li s-a părut bombardierul B-52, care, doborît fiind de artileria antiaeriană, își odihnește acum rămășițele de duraluminiu într-un țarc din imensul parc. Ca și în alte părți, melodia aparținea folclorului iar versurile erau improvizații ale profesorilor. Apoi, un alt cîntec, „L-am visat pe unchiul Ho", ca un ecou al respectului de care se bucură în rîndul întregului popor regretatul conducător revoluționar.

Discut cu profesorii, în timp ce sorbim împreună nelipsitul ceai verde, pe care orice gazdă ți-l oferă. Visuri modeste: nu se gîndesc, deocamdată, la o școală nouă: ar dori s-o repare pe aceasta... construcția este foarte veche, datează de peste 60 de ani... copiii sînt buni și curajoși; au înfruntat dificultățile cu o extraordinară înțelegere... și acum materialul didactic este puțin... dar oamenii speră că, în curînd, va fi mai bine... avem o instituțoare cu o voce minunată: nu vreți s-o auziți?... Ba da... Și din nou mă las purtat de legănarea melodiilor vietnameze și mă întreb din nou fără să pot răspunde: de ce școala?

Întrebare pe care aveam să mi-o pun mai tîrziu și în legătură cu o nu prea mare fabrică de pîine care aproviziona orașul și în locul căreia se află un imens crater de bombă.

★

La tropice, noaptea vine aproape brusc. Nu arareori, la acea oră se schimbă și vremea: nori negri acoperă cerul brăzdat de fulgere puternice. Nu este încă vremea taifunurilor, dar furtunile musonice sînt destul de puternice. Prea puternice față de ceea ce a rămas în picioare din uzina electrică a Nam Dinhului. Așa că, la primele rafale de vînt, orașul întreg s-a cufundat într-o beznă completă timp de cîteva ore. Atunci am văzut spectacolul feeric dat de zeci de mii de licurici care, cît puteai cuprinde cu ochii, aruncau puternice fascicole luminoase în toate direcțiile. Și astfel bezna a devenit suportabilă, mai mult, chiar plăcută la acest capăt de lume, într-un oraș-ruină, undeva nu departe de coasta Pacificului.

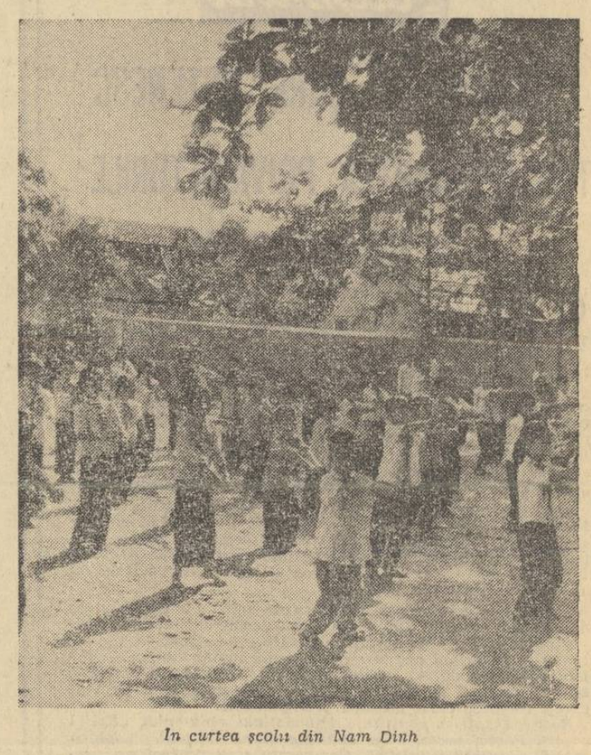

În curtea școlii din Nam Dinh

SPIRALE

SECȚIUNEA DE AUR

de Eugen BARBU

Cine a urmărit activitatea poetului Vasile Nicolescu are imaginea unui intelectual subțire care e persecutat de viciul unei poezii inițiatice, cu fine antene livrești, cu trimiteri și contranote la autorii mari ai acestui secol, cu care este familiar, din care traduce și pe care-i impune în versiuni superbe, în limba noastră.

Saint John Perse, Eliot, Ezra Pound, Cummings, Jimenez, Max Jacob, iată numai cîteva nume din clanul de spirite în care Vasile Nicolescu este de mult introdus și cu care cochetează, trădînd un canefas subtil, încărcat cu litere de mătase. O stare de grație aeriană, un verb selectat cu rigoare, o infinită delicatețe a temei, curios lucru, există dacă e posibil, în această poezie, aș zice, o atitudine eminesciană, respectul acela infinit față de meșteșugul liric, respect care a fost aruncat peste bord de către poeți mai lipsiți de conștiință și nu fără a fi în paguba lor...

Vorbeam de aerul eminescian al unor poeme. Iată unul: „Chip" *„Cu prețul de-a rămîne doar cenușă / steaua se-nclină-n rădăcina ierbii / umilă în lumina jucăușă / ce-o sfarmă-n roud ciutele și cerbii / Cu prețul de-a rămîne cerc de aer / clopotul bate-nnebunit în slavă / și leagă piscuri, le cununâ-n vaier / sub alba lunii, somnoroasă lavă / Cu prețul de-a rămîne doar uitare / vitraliu stins în ochi de rîndunică / eu țin în brațe-același roșu soare / scripet și fulger care mă ridică / deasupra mea, cu aripi tremurate / într-o severă, grea identitate".*

„Cîntecul" în schimb are un ecou blagian, de blîndă meditație, de hipnotică stare la minunea lumii: *„Cînd zeul se irită în somnu-i greu și cînd / păianjenul durerii te sfîșie cu ace / cînd fumegă lumina printre aștrii pogorînd / răsare unicornul la mina ta și blînd / cu liniști moi azurul în carnea-ți se întoarce / Tu calci pe-un pod de fluturi în mine suspendat / ca roua-n firul ierbii răsfrînt peste o groapă / Matrice ale zăpezii și-al zorilor sabat / stau fluturii cu scutul spre noapte îndreptat / cînd greierul în piatră chip nevăzut îmi sapă".*

O enigmatică, poëscă poemă mi se pare „Muzică și ceață de noembrie": *„Ce s-a-ntîmplat? se zbate frunza / Ce s-a-ntîmplat? întreabă sturzul / Ce s-a-ntîmplat? pindește buza / Cu șoapte nnourind auzul / Ce s-a-ntîmplat? întreabă marea / Ce s-a-ntîmplat? mă-ntreabă vîntul / Și surd repetă întrebarea / Cu mii de clopote pămîntul."*

În aceiași țesătură în fir de aur mi se pare a fi scrisă „Mistuiri": *„Mîna păianjenului rece / c-un fir de noapte mă petrece / mîna oracolului tristă / Mă sfarmă ca pe o ametistă / mîna cu degete de fum / destramă-un tîlc ce-i trist oricum / și se aprind de-atîta pîndă / vulcanii inimii-n osîndă".*

Înaintînd în volum simțim cum poetul se întunecă. Apar teme tragice într-un registru cenzurat, mari sonuri secrete ce izbucnesc spre suprafața unui ocean de simțiri: *„Pe sub noi șuieră trenuri albastre / Se duc în piatră. Se duc în noapte / Peste noi trec rotitoarele astre / cu explozii rostite în șoapte / Pe sub noi trec dezgropate cuvinte / rizînd ca bufonii cu fața de cretă / Peste noi clatină umbra-i fierbinte / noaptea de iunie, albă egretă / Pe sub noi trec puhoaiele negre în clocot / Se duc în Ereb. Se duc în uitare / Peste noi străveziul giganticul clopot / al cerului sună ca luna în mare".* Ultima strofă mi se pare memorabilă și o subliniez în mod deosebit pentru grava-i rezonanță, pentru patetismul ei conținut.

Cel mai mult însă mi-a plăcut ciclul „Nopțile Albionului" unde secretul depozit livresc lucrează cu pregnanță și imprumută poemelor o gravitate turburătoare. Iată „Stratford-upon-Avon": *„M-am molipsit de visul și nesomnul ierbii / de seminția ei de tainâ / de puntea și de fumul, de lancea și stiletul ei / de jalea, spasmul și sărutul ei / de ciuma, risul și păcatul ei / de călușeii și de tamburina ei / m-am molipsit de turnurile, de cătușa, de grinzile ei / de greierii cîntînd în osuariul și în cenușa ei / de corturile și de coifurile-i sfărmate / de caii înspumați și fornăind de groază / de sîngele-i pe care roua îl fură în pămînt / de roua ei în care scorușii se răsfring / m-am molipsit de liniștea și de extazul ierbii / de judecata ei din urmă / de tristele-i silabe: to-be-or-not-to-be",* unde un aer baroc, o anumită calchiere a limbajului *Sonetelor* shakespeare-iene împrumută poeziei ceva aluziv atît de pregnant încît te întrebi dacă însuși Marele Will nu e prezent în versurile încărcate de o grea electricitate.

„Morus" mi se pare de asemenea o construcție în cele mai solide oțele poetice: *„Orb printre lucruri și să vezi / mut printre duhuri și să rizi / Prin orbitogrele amiezi / fantome doar de palizi gizi / Orb printre cețuri și să simți / cortină cerului arzînd / fierbinți mintuitorii zimți / ai soarelui trecînd prin gînd / Orb printre lucruri și să stringi / atîta adevăr încît / Rizînd să nu mai poți să plîngi / cu hohotele șireang de git".*

Ciudat e la acest gen de poezie, că în alte cazuri se ivesc primejdiile didacticii și chiar ale plictisului. În ce-l privește pe Vasile Nicolescu forța de sintetizare, lectura bogată ce iradiază dincolo de vers sînt hotărîtoare. Iată și această periă, „Canterbury": *„Cînd piatra nu va sta pe piatră / cînd tot se va fi stins de mult / și nimb nu va mai fi, nici vatră / de fulger, sunet și tumult / cînd ultimul, de fum, rozariu / în fundul mării va fi dus / masca lui Beckett din vitraliu / va singera ca un apus".*

În sfîrșit, poemul „Pe lespedea lui T.S. Eliot din Westminster Abbey" încununează regalul ciclu: *„Trei leoparzi albi sug oasele timpului / cînd degetele orgii se crispează / în gîtul Morții / Turn de flaute / oboi fumegînd / pe cerul asfințitului / cintecul sturzului / urnește catedrala-n valuri / De-atîta muzică se umflă marea".* Transpus în muzică acest poem ar fi un veritabil Debussy.

Putem spune că avem în Vasile Nicolescu pe unul dintre cei mai culți poeți, în linia Blaga, Pillat, Doinaș, poet ce se servește de berbecii cu care se hrănesc leii, cu o parcimonie exemplară, cu strălucite rezultate lirice, către care inventatorii de filozofii de cafenea și necuvinte ar trebui să privească cu respect...

CULORI

ÎNTRE CULOARE ȘI DESEN

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Împrejurarea descrisă de noi sub forma unei crize a tehnicii artistice are cauze multiple, ce trebuie studiate în toată desfășurarea epocii moderne. Sînt numeroși comentatorii acestei probleme, extinzîndu-i implicațiile, pînă la descoperirea substratului social, a tendințelor politice înscrise în pătratul miraculos al operei. De curînd a apărut la noi, de pildă, incitanta carte a lui Jean Gimpel, **Contra artei și artiștilor**, scrisă cu o inteligență tulburătoare și cu o vervă pamfletară tipic franțuzească: „Civilizațiile viitoare se vor întreba cum de a putut societatea noastră, care a contribuit în domenii atît de numeroase la propășirea umanității, să se pasioneze de probleme atît de futile ca cele ale artei, tot la fel cum ne întrebăm și noi în ziua de azi cum de a putut civilizația Bizanțului în 1453 să se pasioneze de problema stabilirii sexului îngerilor. (...) Din milioanele de cuvinte, tipărite în cărțile de artă modernă ce apar azi, nu va rămîne nimic sau mai nimic. Iar vehementele controverse ale elitelor intelectuale din perioadele de decadență, care par că ar vrea să repună în discuție destinele omenirii, nu sînt altceva decît o furtună într-un pahar cu apă. Aceste perioade de declin intelectual au o sumedenie de trăsături comune, cum ar fi apologia a tot ce-i obscur și enigmatic, ori pasiunea pentru doctrinele mistice. La toți, același cult al iraționalului; cu toții îndrăgesc ceea ce este sentiment, sugestie, instinct primitiv. Dar și tot ce e rafinat, prețios, rar și artificial. Individualitatea este împinsă pînă la exces, pînă la un adevărat cult al «ego»-ului". Iată un citat savuros, din sutele de acuzații împotriva artei, aflate în eseul lui Gimpel. Susținîndu-și ideile, autorul, despre care știm că este de altfel un pasionat colecționar, urmărește deprofesionalizarea artistului și cufundarea lui în oceanul indeterminat al inspirației. În secolul al XIII-lea pictorii și sculptorii aparțineau uvrierilor, iar la nunta lui Carol Temerarul, în secolul al XV-lea, a fost vorba de „Plăți făcute de numitul Fastret maiștrilor pictori, cioplitori de chipuri, dulgheri și altor lucrători". Statutul lor era comun cu al meseriașilor din bresle și corporații. Abia în secolul al XVIII-lea, dicționarul Academiei franceze consemnează cuvîntul artist, în sensul său modern, desemnînd persoana cu însușiri deosebite, capabilă să creeze un produs cu valoare de unicat. Eul triumfător al artistului se impune de acum în societate, solicitînd o atenție de-a dreptul religioasă, spre scandalul domnului Gimpel, burghez cumsecade, crezînd mai mult în acțiunile utile și în vocația civilizatorie a omului modern. I-am putea răspunde că scrierile despre artă nu contează atît de mult, cît faptul estetic însuși, după cum elementele de conduită dezordonată ale autorului nu ne pot împiedica să-i apreciem opera. Cu toate acestea, avem sentimentul că Gimpel atinge o problemă gravă a picturii moderne. Marele dezechilibru s-a produs mai puțin în statutul artistului, ci în structura operei, însă consecința este decadentismul incriminat de autorul francez.

În secolul al XVII-lea a avut loc o polemică, destul de puțin evocată mai apoi, între celebrul Charles Le Brun, pictorul oficial și favoritul lui Ludovic al XIV-lea, beneficiarul principalelor comenzi ale epocii și director al Academiei, și apărătorii libertății estetice, întruchipați de Roger de Piles. Gimpel consideră că cele două tabere reprezentau mai ales interese politice, respectiv absolutismul monarhic și burghezia în ascensiune. Controversa lor a fost centrată în jurul întrebării dacă desenul sau culoarea este mai importantă în arta plastică. Le Brun susținea raționalitatea desenului și suportul intelectual, ceea ce s-a numit „logica tabloului". Roger de Piles afirmă preeminența culorii și încearcă un „clasament" al artiștilor, pe bază de note. Pictorul său preferat era Rubens, glorificat în 1673. Faptul că De Piles a cîștigat, finalmente, întrind și în Academie, după moartea lui Le Brun, a însemnat o victorie a formalismului, a modului de a „raționa despre artă în mod abstract ca despre metafizică", devenind deci tot un fel de absolutism.

După romantism, subiectivitatea a dominat artele plastice și literatura, iar doctrina geniului a făcut din autor un adevărat mit modern. Întregul cortegiu de „isme" a ieșit din mantaua romantică, am putea spune, parafrazîndu-l pe Dostoievski, situîndu-l uneori pe artist deasupra artei sale, ceea ce este, desigur, supărător și eronat. Arta este un fenomen de echilibru, mai adînc decît poate să constate uneori privirea obișnuită, dar totuși un echilibru, esențial, indestructibil. Procesul istoric început cu Le Brun și cu ceilalți s-a apropiat de sfîrșitul său atunci cînd a rămas numai culoarea, căutîndu-și trupul, ca omul invizibil al lui Wells. Este o dramă a artelor plastice moderne, care-și caută rezolvarea prin coborîrea pe pămînt a artistului și prin însușirea noilor forme ale realității, la fel de expresive și de utile. Culoarea însăși, ca să prindă viață, are nevoie de linie, după cum desenul este arid și stins în afara luminii. Conștiința omului actual este „înglobantă", căutînd trăsătura de unire dintre eu și realitate, acolo unde se află de fapt și marea artă.

ECOURI

FILMUL scenariștilor Milos Krno și Anatoli Delendik și al regizorilor Martin Tapak și Alexandr J. Karpov „Mîine va fi prea tîrziu" este o coproducție a studiourilor slovace și bieloruse. Acțiunea sa ne poartă în anii celui de-al doilea război mondial fiind dedicat memoriei căpitanului slovac Jan Nalepka.

LEE MARWIN și Ernest Borgnine sînt interpreții principali ai ultimului film realizat de Robert Aldrich „Împăratul Nordului", a cărui acțiune se petrece în 1933 — unul din anii marii crize economice pe care a traversat-o America și întreaga lume capitalistă.

JIRI SEQUENS adaptează pentru ecran romanul „Lupta" de Vaclav Rezac sub titlul „Cronica unei veri arzătoare". Romanul este pentru literatura cehă una dintre primele mărturii artistice asupra epocii decisive pentru viitorul socialist al țării; este vorba de perioada care precede februarie 1948.

Frumoasele zile de toamnă

de Constanța BUZEA

Frumoasele zile de toamnă, tablouri cu jale rizindă,
Pupile fragile, indeamnă pe fiare să intre în pîndă
Cu blănl zugrăvite-n culoarea asprimii ce-n aer se simte,
Cu visul hrănirii-n mișcarea din șira spinării cuminte.

Frumoasele zile, culesul de poamă brumată și mare,
Gutuii, și nucii cu miezul ca laptele dulce, și soare
Pierit în gîndire, acuma, e, parcă, cu blînde atingeri
Pe creanga dublată de bruma sub care dorm mugurii-îngeri.

Atît de frumoasele zile cu nașteri din vreme gîndite,
Semințele cele umile, și rodul ce ni se promite,
Și, iară privindu-ne viața suită-ntr-un număr culeș,
În zilele toamnei apară-ntre sînburi un bun înțeles.

Cum n-am să adaug mulțimii de fapte decît poezie,
În zile senine de toamnă țesînd în cîmpia pustie,
Mă sperie cu bucurie visarea din creșteri încete,
Pămîntul așteaptă să vie o ploaie mărunță, cu sete.

Frumoasele zile uscate, umbrite cu murmur de-aramă,
Sunt singure-n sine, de parcă în eie-ar pluti cite-o mamă,
Frumoasele zile de toamnă țin reci diminețile lor,
Ne dor și ne mingiie ochii, ne schimbă paloarea ușor.

Aș vrea să mai țină, cu păsări distincte cu cît sunt mai rare,
Frumoasele zile de toamnă, tablouri retrase în zare.

Un autor, o carte

Efortul de creație al artistului este un efort social

de Boris BUZILĂ

Henriette Yvonne Stahl văzută de Al. Clenciu

Editura „Minerva" retipărește unul dintre romanele recente ale Henriettei Yvonne Stahl — „Fratele meu, omul" — avertizîndu-ne cu scrupulos profesionalism că textul tipărit beneficiază de ceremonioasa exclusivitate a reprezentării acestei opere în formă **definitivă.** Avem de-a face, ni se spune, cu o ediție **ne varietur,** fiind lăsați să înțelegem prin aceasta că nimeni, de acum în colo, nici măcar autorul, nu va mai putea schimba o iotă, restricție chemată să impună scrierii morga solemnă a textelor clasice. O asemenea onoare prohibitivă nu poate să nu trezească în conștiința celui în cauză și un sentiment de panică; într-o situație similară, Arghezi se consola cu exclamația: „Ce poate fi mai provizoriu decît definitivul!".

Dar pentru Henriette Ivonne Stahl o atît de tranșantă detașare de cartea apărută prima dată în 1965, nu pare să o afecteze exagerat, cu atît nai mult cu cît o excelentă disponibilitate creativă i-a îngăduit să scrie de atunci încoace alte două romane.

Nu ne văzusem de cîțiva ani; dialogurile mele profesionale cu distinsa prozatoare, publicate tot în aceste coloane, s-au referit la „Voica", la versiunea franceză a romanului „Între zi și noapte" și la problema traducerilor, la volumul de versuri „Orizont, linie severă". De astădată ne-am propus să vorbim despre „Fratele meu, omul" și, tangențial, despre „Pontiful".

— Ediția **ne varietur** de la „Minerva" — precizează Henriette Yvonne Stahl — se deosebește de ediția **princeps** în măsura în care constituie versiunea integrală a romanului așa cum l-am gîndit și l-am scris. În timpul elaborării inițiale și al apariției cărții mi s-a părut că unele pasaje ar putea lipsi. La lectura paginilor tipărite mi-am dat seama că li se simte lipsa și le-am pus la loc.

— Pe viitor o operație similară [illegible] **dat fiind caracterul ediției de față. Vreau să vă pun o întrebare pe care vă rog să nu mi-o luați în nume de rău: ce v-a făcut să alegeți acest titlu?**

— Inițial, titlul romanului era mai lung. Prin contracție, a rămas doar ultima parte, așa cum apare astăzi. De titlurile explicit programatice nu-mi este frică, mai ales că în cazul de față titlul exprimă clar ideea de bază a cărții. Pentru că, în definitiv, Matei Ventura, prin tragedia fratelui său Gabriel — am numit protagoniștii romanului — își dă seama că fiecărui om îi incumbă responsabilitatea destinului colectiv al umanității, soarta tuturor oamenilor. Este un lucru în care cred cu cea mai fermă convingere.

— Spuneați undeva că „Fratele meu, omul" este un roman „detectiv". Este singura caracteristică pe care i-o atribuiți?

— „Fratele meu, omul" este în primul rînd un roman social. Ca toate celelalte romane pe care le-am scris. Eu cred că nu se poate scrie nimic, într-o anumită epocă și într-un anumit spațiu geografic, ignorînd determinismul social. Pînă și dramele personale cele mai intime, la care apelează deseori scriitorii, poartă efigia socialului, a timpului istoric în care s-au produs. Să luăm un exemplu rudimentar: două opere celebre cu același subiect — „Romeo și Julieta" și „Dama cu camelii". În ambele este vorba de o dragoste la care societatea se opune, din prejudecată sau din interes. Ei bine, aceste opere sînt marcate, indiscutabil, de factorul social. Efortul de creație al oricărui artist este, în ultimă instanță, un efort social. Printr-un asemenea efort se poate identifica ambianța socială, așa cum în vietatea preistorică, prinsă în lavă vulcanică, geologul poate deslușl o întreagă epocă. Afirmația este valabilă pentru toți artiștii și pentru toate curentele, inclusiv pentru cele care-și declară inaderența la acest punct de vedere.

— Problema se pune în ce măsură produsele artistice pot fi asimilate unor valori sociale veritabile...

— Aveți dreptate. Dar sfera socialului în literatură a fost precizată cu rigoare științifică de critica și teoria noastră literară din ultimii ani, astfel încît astăzi sîntem cu toții de acord că un roman care dezbate o dramă de conștiință este tot atît de social ca și unul care face **descripția** unei societăți.

— Nu ne-ați spus încă de ce considerați „Fratele meu, omul" un roman „dectectiv"?

— Pentru ca atmosfera plină de tensiune a cărții să poată fi mai lesne suportată, am recurs la formula romanelor „detective" — termenul „polițist" mi se pare inadecvat — numai că, de astădată, lectorul știe, de la început, cine este autorul crimei. „Detectivismul" este un simplu truc de construcție, pentru că dincolo de schema epică se pun probleme grave, legate de momentul crucial în care se întîmplă faptele, moment cînd începuse să se simtă filtrul subteran al revoluției.

— Printre „problemele grave" la care vă referiți se numără și aceea a libertății. Cititorul deduce acest lucru, înainte de a fi parcurs romanul, după facsimilul reprodus pe reversul copertei...

— Vorbim deseori despre libertate, fără să ne dăm seama întotdeauna ce înseamnă ea de fapt. Se face abstracție de accepția subiectivă a noțiunii, cu care nu trebuie să glumim, căreia i se atribuie, uneori, sensuri degradate. Nu trebuie confundat acest lucru, atît de serios, care constituie în esență o problemă de conștiință a oamenilor, cu înțelesurile eterogene și improprii cu care este confruntat uneori; de pildă cu aventura.

— Nu erați în țară cînd a apărut „Pontiful". Aș fi vrut să discutăm chiar atunci despre acest roman, unul dintre succesele de librărie ale anului trecut. Poate că nu-i tîrziu nici acum...

— Firește. Vorbeam mai înainte de „Romeo și Julieta", de „Dama cu camelii". Fără a compara „Pontiful" cu vreuna dintre aceste opere, aș vrea să spun că atît în una cît și în alta, drama era declanșată de piedicile pe care societatea, din interes sau din prejudecată, le ridica în calea dragostei. Drama din „Pontiful" este aceea a neacceptării unei pasiuni atunci cînd ți se pare degradantă. Piedica devine, așadar, una de natură interioară. Deși o pasiune poate constitui circumstanță atenuantă, chiar și în justiție, (a omorî-o pentru că o iubea...) eu am vrut să arăt că poți, dramatic, să respingi ceea ce te degradează... Cuvîntul nu este tocmai fericit. Mai precis, ceea ce te micșorează. Căutînd puritatea, ca mijloc de depășire a patimei, ridicindu-se astfel deasupra situației critice, eroina mea își găsește sprijin într-un sentiment de demnitate umană, foarte înalt. M-am bucurat că romanul a avut un ecou larg, că a fost un succes.

MICA ENCICLOPEDIE

LITERATURA HELVETO-RETOROMANĂ

de L. SĂRĂȚEANU

Într-un precedent articol vorbeam despre limba retoromană, care a conservat în forme extrem de interesante latina vulgară. Cu acest prilej aminteam despre ramura elvețiană a retoromanei, acel „romantsch" vorbit de o parte din locuitorii cantonului Graubünden, care — în număr de numai 45 000 — au reușit să-și impună graiul ca cea de a patra limbă națională a Confederației. Acești retoromani elvețieni dispun și de o literatură demnă de luat în seamă. Istoricii situează începuturile ei în cel de al doilea deceniu al veacului al 16-lea. Atunci apare poemul eroic scris de Gian Travers de Zuoz și intitulat „Cîntecul de război al castelului Musso". Cititorul va fi probabil interesat să cunoască acest titlu în versiunea originală retoromană. Iată-l: „Chianzun dalla guerra dagl Chiastè da Müs". El conține 704 versuri dure dar pline de prospețime, viguroase dar nu lipsite de forța epică a marilor balade, istorisind apărarea pămînturilor Valtelinei, unde autorul poemului era guvernator, și pe care castelanul de la Musso, fortificație de pe malurile lacului Como le ataca în numele ducelui Milanului. Acest poem eroic marchează primul ecou literar al avîntului cultural pe care Retia avea să-l cunoască după eliberarea ei de sub opresiunea feudalilor locali și după succesul dobîndit împotriva amenințărilor unor vecini puternici. Gian Travers era un om instruit. El învățase în mai multe cetăți germane și călătorise mult, ajungînd chiar pînă în Transilvania noastră.

După el, o nouă figură de literator apare în lumea retoromană. Este vorba de fiul unui țăran sărman din Val Müstair, sătuleț pierdut în sud-estul cantonului Graubünden. Acest copil sărac reușește să învețe în universități ale cetăților germane și italiene, pentru a deveni unul din remarcabilii umaniști ai celui de al 16-lea veac. Se numește Schimun Lem — Mercadant și semnează în latina Renașterii, Simon Lemnius Mercatorius. El traduce „Odiseea" și, în afară de ea, încă o operă a lui Homer, „Batrachomyomachia" — „Cearta dintre broaște și șoareci". Cele două tălmăciri în hexametri latini sînt imprimate la Basel în 1549. Extrem de prețuit de Melanchton umanistul retoroman stîrnește în schimb ura lui Luther datorită unor epigrame împotriva reformatorului. Pe de altă parte, o serie de fermecătoare poeme de tip idilic, scrise de el, determină severul consiliu profesoral din Coire, alcătuit din prea sobre fețe bisericești, să-l izgonească din postul de profesor de latină pe care-l deținea la universitatea din acel oraș. Bologna mai îndepărtată îi oferă însă, o compensație, incoronîndu-l ca poet, fapt care de altfel îl stimulează să scrie epopeea națională a Graubündenului, în limba latină, (6 088 de versuri)). Intitulată „Raeteis" ea exprimă, în maniera lui Virgiliu, simțămîntul de demnitate națională al retoromanilor.

Vreme de aproape 300 de ani, literatura regiunii rămîne, apoi apanajul exclusiv al ecleziaștilor, ea oglindind luptele dintre reformă și contrareformă. Dar în cel de-al 19-lea secol, sub influența romantismului, literatura retoromană se emancipează. O poezie lirică bogată ca și o proză plină de subtilitate, apar cu acest prilej. Giambattista Tschander, Conradin Flugi, Gian Fadri Caderas, Gian Antoni Huonder (acesta din urmă țăran muntean), semnează lucrări cu o tematică desprinsă din realitățile unei regiuni care începe să cunoască exodul locuitorilor goniți de sărăcie. Aceste lucrări sînt impregnate de nostalgia sătucului pierdut departe în munți, exaltă tradiția și forța vitală a țăranului, exprimă mîndria pentru continuitatea tradițiilor, pentru libertatea și independența cucerite cu greu și apărate în Raetia generație după generație.

Odată cu cel de-al 20-lea veac, literatura realistă capătă noi dimensiuni. Poemele epice ale lui Flurin Camathias, nuvelele medicului Giachen Michel Nay, dintre care una intitulată „Regina vacilor" ogîndește criza trăită de statele engadineze, care riguros respectuoase față de tradiții și păstrătoare a unui stil pastoral de viață, cunosc asaltul unui modernism impus de comerțul turistic. Și poetul Gian Fontana va ilustra în lirica sa schimbările produse și consecințele lor asupra sufletelor pure ale muntenilor.

Noi povestitori, noi poeți și dramaturgi vor continua pe linia unei tematici similare. În acest sens, merită citat numele unor dramaturgi ca Jon Semadeni sau Gian Belsch, ca și numele lui Reto Caratsch, autor de povestiri burlești, în care hazul țintește departe și usturător. Nu lipsesc nici poeții și muzicienii creatori a unor cîntece pline de conținut, în care se atacă probleme majore economice, politice și morale, urmărind aceleași țeluri ca și proza plină de fantast a lui Coratsch.

Astfel, acești 45.000 de retoromani, care au știut nu numai să-și creeze cu sute de ani în urmă o literatură, dar și să o apere împotriva tuturor vicisitudinilor, merită toată stima.

Clepsidra

„ȚĂRMUL PE CARE OSTENESC TOATĂ NOAPTEA PRIVIGHETORILE"

de Constantin VIȘAN

Oliniște ca o plecare de păsări stăruie uneori înapoia cuvintelor cu care-și rostește versul Darie Novăceanu. O liniște și o ceremonie înșelătoare. Ca politețea diplomaților. Cercetate cu mai multă atenție, cuvintele își deslușesc noi înțelesuri. Darie Novăceanu e un tumultuos disimulat tot timpul într-un zîmbet pînditor, sub care ochiul ager ar putea zări fulgere. Poezia sa e ca o apă cu virtejuri și cascade lăuntrice, deși suprafața cuvintelor e de multe ori fastuos liniștită. Poetul, efectuînd ceremonia unei lirici moderne, propune spre lectură veritabile pamflete cetățenești, ode și imnuri. Metaforele sale au uneori, alură de fregată. Fregata aceasta e alcătuită din arborii Carpaților iar valul care o poartă în lume vine din adîncuri de istorie românească.

Legătura poetului cu aeroportul de unde și-a lansat cuvintele, virsta și visele, nu se întrerupe nici o clipă. Oriunde s-ar afla, el nu poate uita țărmul patriei, țărmul pe care se întoarce mereu, obosit de agonia dilatată a cuvintelor. Asemeni lui Anteu își improspătează la pragul natal puterea și încrederea, rezervele de lirism.

Cel ce v-a vorbit despre flacăra de spirit / a liliacului adolescent / asediind diminețile / sau despre inclinația arborilor peste suflet / cu toamnă de păsări / trebuia să v-arate într-o zi și țărmul acesta / pe care mă întorc mereu... / țărmul ce ni s-a dat să construim pe el / un timp al nostru și să ne ridicăm / plinea și steagurile / binecuvîntatul țărm pe care / ostenesc toată noaptea privighetorile.

Rostirea patriei constituie leit-motivul volumului „Există nopți". Poetul ocolește cu abilitate discursivismul, imaginea tocită, evocarea istoricistă. Comparațiile au prospețime, propun legături emoționale neașteptate.

Rosti mai bine patria nu poate nimeni / decît vocala grîului deschisă / sub ploile ce își recuperează ritmul cald în seara primului solstițiu trimițînd / veste spre spicul înflorit / că nunta pămîntului cu cerul s-a-mplinit din nou prin moarte și a fost fertilă.

Poemele din ciclul dedicat de Darie Novăceanu patriei constituie cheia de boltă a ultimei sale cărți. O carte densă, un manifest poetic înscris în actualitate, desenat cu eleganță, decantat cu răbdare. Versurile lui Novăceanu vorbesc deopotrivă minții și arborilor din sînge. Prin silabele lor răsună sunetul clar al vremii, se arcuiesc idei, semne de-ntrebare și certitudini, este veștejită prăbușirea către vechi, e lăudat saltul spre nou. Poetul nu are prejudecăți tematice, nici dulci prudențe, ce-anchilozează vorbele și fapta. Dimpotrivă. Îndrăznește aventuri poetice inedite, sfidează obezitatea șablonului, își proclamă orgolios mulțumirea de a-și fi reciștigat încrederea în risc, în capacitatea poeziei, a poeților de a-și asuma răspunderi grele.

Săptămîna teatrală radiofonică dintre 22—27 octombrie, oferă ascultătorilor, ca un eveniment cultural menit să marcheze sărbătorirea celor 300 de ani de la nașterea marelui cărturar umanist român Dimitrie Cantemir, o transpunere radiofonică a uneia dintre cele mai deosebite scrieri din literatura noastră: „Istoria ieroglifică". Cele șase serii intitulate: „Croncănitul corbului", „Mai bine este pentru slobozenie a muri", „Rădăcinile vrăjbei", „Visul Cameleonului", „Cîntecul dreptății a sunat", „Frățeasca împăcare", vor fi difuzate zilnic începînd de luni 22 octombrie. Din distribuția serialului amintim actorii: Ion Marinescu, Mircea Albulescu, Toma Caragiu, Constantin Codrescu, Fory Etterle, Marcel Anghelescu, Octavian Cotescu, Tudorel Popa, Brîndușa Zaiț-Silvestru, George Calboreanu, Mihai Fotino și alții. Regia artistică: Cristian Munteanu. Muzică originală de Corneliu Cezar. În fotografie, un aspect din timpul înregistrării.

Jean-Claude Brialy se află la cel de al treilea film al său care întrunește pe generic cîteva nume cunoscute ale cinematografiei franceze, cum sînt Anny Duperey (lîngă care se află însuși autorul — în imaginea noastră), Micheline Presle, ș.a. Titlul: „Pasărea rară"

Mucalit ca un nuntaș pus pe isprăvi de haz, insul din virful ulciorului de nuntă meșterit de Grigore Ciungulescu din Oboga, județul Olt, are înfățișarea unui om cu chef. Ulcioarele de nuntă făcute la Oboga sînt adesea și mai bogat împodobite cu figuri din lumea zoomorfă a necuvîntătoarelor. Adesea în virful lor tronează cîte un pelican sau altă viețuitoare cu pene. Gîtul ulciorului este el însuși element decorativ în formă de 8 iar de o parte și de alta șerpuiesc trupurile prelungi a două reptile. Este meșter la astfel de opere de artă și olarul de care ne ocupăm aici, cunoscut cu prilejul unei expoziții în sala „Cromatic" a Centrului județean Dolj pentru îndrumarea creației artistice de amatori. Ca la mulți alți olari din Oboga, și în zmalțurile sticloase ale ceramicii lui nea Grigore se întîlnește o paletă bogată de culori, o gamă largă de ornamente cu efecte dintre cele mai surprinzătoare.

Grigore Ciungulescu prezentind unul dintre ulcioarele de nuntă

„Mucalit ca un nuntaș pus pe isprăvi de haz..."

TEHNICĂ

INVENTATORII

O pasionantă dezbatere din care se nasc noi idei și multe aplicații. Convorbire cu directorul Oficiului de Stat pentru invenții și mărci, Lucian Marinete

— S-a încheiat întîlnirea inventatorilor și inovatorilor din domeniul construcțiilor și materialelor de construcție. Este, dacă nu mă înșel, pentru prima oară cînd se ia o asemenea inițiativă, cînd oamenii cu idei noi dintr-un domeniu, din toată țara, sînt întruniți „la sală deschisă", se cunosc între ei, discută, dezbat public „noutatea", utilă public. Cînd cuvintele eficiență, economie, au, aș spune, o valoare tactilă. Eu, ca simplu vizitator al expoziției și spectator „din afară" al dezbaterilor, mărturisesc că m-a impresionat nu numai numărul mare al noutăților — era de așteptat aici —, dar poate mai ales interesul manifestat pentru ideea celorlalți. Mă refer la schimbul viu al întrebărilor și răspunsurilor, al argumentelor și contraargumentelor într-o dezbatere devenită pasionantă. V-aș întreba acum pe dv., cum apreciați rezultatul întîlnirii, pentru că, fără îndoială, ați urmărit ceva.

— Dacă aș spune că sînt mulțumit, m-ați acuza poate de lipsă de modestie, dar nu aș vrea să fiu acuzat nici de ipocrizie cînd vă voi spune că ceea ce am reușit aici vom continua cu alte asemenea întîlniri în diferite domenii, fie cu toți inventatorii din țară, fie doar cu cei din Capitală, urmînd apoi întîlniri la nivel de județ.

— Cum v-ați dat seama de... succes ?

— Am urmărit popularizarea invenției tehnice românești, cunoașterea ei, deci, cît mai largă pentru a accelera astfel contactul între inventator și eventualul beneficiar, deci punerea cît mai rapidă în lucru a ideilor. Or, am constatat că multe dintre ideile noi, foarte valoroase, care aduc o reală mare economie și soluții de tehnicitate, de confort, de estetic în acest domeniu erau necunoscute beneficiarilor. Au constituit o adevărată surpriză pentru ei.

— De altfel, din sondajele pe care le-am făcut, nu mă refer la acest domeniu, ci în general vorbind, anunțul unei invenții în publicația OSIM ca și descrierile făcute într-o revistă de specialitate sau alta trec adeseori neobservate, fie că nu se citesc, fie că nu au atras în suficientă măsură atenția, fie că sînt neglijate și apoi uitate.

— Cam așa se întîmplă și prezentarea „pe viu" a unor soluții a avut un ecou pe care-l scontam. Mare și imediat. Dar s-a mai întîmplat un lucru deosebit de interesant. În jurul unei invenții s-au creat asemenea discuții încît din părerile participanților au apărut idei noi, astfel că au fost o seamă de „noutăți" care au „plecat de aici" cu... importante perfecționări. O mai mare economicitate, o mai largă aplicabilitate, o extindere a domeniului de interes ș.a.m.d. În alte cazuri ,cum s-a întîmplat, de pildă, cu panourile prezentate de constructorii de la Piatra Neamț, atracția a fost — de altfel perfect justificată — atît de mare, încît ceea ce își găsise aplicabilitate doar la Piatra Neamț, se va extinde acum în toată țara. Și autorii...

— Mi-au spus că dv., Oficiul de stat pentru invenții și mărci i-ați descoperit, determinîndu-i să-și valorifice ideile, și astăzi invențiile lor sînt brevetate nu numai în țară dar și peste hotare, ele reprezentînd o fericită îmbinare a confortului, tehnicității și esteticului într-o soluție de maximă eficiență economică...

— Da, este adevărat. Și la ora aceasta, autorii, cum spuneam, au să facă față „doar" numărului foarte mare de cereri făcute aici.

— Ceea ce demonstrează, aș zice, nu numai succesul obținut prin organizarea acestei întîlniri ci și necesitatea de a stabili cît mai des asemenea contacte.

— Ne-am gîndit, pînă a ajunge la această soluție, să folosim și televiziunea, ca un mijloc de popularizare a invenției tehnice românești, dar nu am reușit prea bine. S-a înțeles că vrem să facem reclamă și costul reclamei ne depășește posibilitățile noastre.

— Fără îndoială, e o chestiune poate de prezentare. Or, o dezbatere în care inventatorul este asediat de întrebările specialiștilor, așa cum s-a întîmplat aici, este pus în situația de a-și apăra invenția, prezentîndu-i posibilitățile, eficiența și economicitatea, în acest schimb de argumente și contraargumente, iată ce poate fi o emisiune pasionantă și extrem de utilă. De altfel, „testul" s-a făcut în alte părți cu rezultate mai mult decît frumoase pentru economia unei țări.

— Noi încercăm pe toate căile să punem în practică ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne îndeamna în repetate rînduri : stimularea inteligenții tehnice românești, începtarea ei cît mai promptă în circuitul industrial al țării, în folosul progresului tehnic și economic.

Catinca MUSCAN

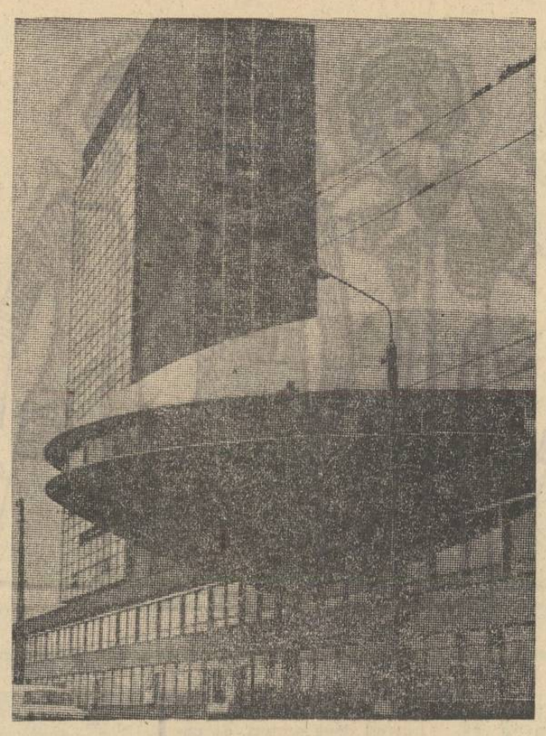

DEPOZITUL DE INTELIGENȚĂ TEHNICĂ

Această clădire este noul centru al Institutului de informație științifică și tehnică din Ucraina. Aici se stringe și „depozitează" în memoria calculatoarelor electronice tot ceea ce se creează în domeniul științei și tehnicii nu numai în Uniunea Sovietică dar în intreaga lume. Biblioteca Institutului numără peste 2 milioane de cărți, ziare, diverse cataloage, deci o vastă informație, analizată sistematic și oferită calculatoarelor... în folosul tuturor specialiștilor din cercetare și industrie.

ÎNVĂȚAȚI REPEDE UN CUVÎNT NOU: GRASER!

O denumire care „seamănă" cu laserul. Graserul produce și el un fascicol coerent, dar nu de raze luminoase, ci de raze gamma. Acestea pot fi reflectate de... molecule, ceea ce ar permite, se speră, fotografierea A.D.N.-ului. Cînd graserul va fi realizat. Este un proiect ambițios la care colaborează cercetători sovietici și americani.

PERFECȚIONAREA IMPLANTELOR DENTARE

În loc de a se introduce ace-suporți în os — ceea ce produce uneori infecții — **se umple cavitatea osoasă cu carbon vitrifiat, care este o substanță compatibilă cu țesutul osos al maxilarului și cu cel al gingiilor. In această „pastă" se înfige pivotul pe care se fixează dintele. Invenția aparține cercetătorilor de la Universitatea din Carolina de Sud, iar substanța e produsă de „Vitri-dent Corporation" de la Los Angeles.**

După ora exactă a... organismului dumneavoastră

Pentru că am mai vorbit și în alte rînduri la această pagină, despre „ceasornicul biologic" — și vom avea ocazia să vorbim, probabil, destul de des despre știința ritmurilor biologice și imensa importanță practică a acestei cunoașteri — nu ne vom opri astăzi decît asupra unor tulburătoare constatări. E adevărat că de mai mulți ani medicina modernă ca și psihologia au început să-i acorde acestui domeniu cu încă multe surprize, pentru cercetare și practică, o justificată atenție. Și nimeni nu mai ignoră că un medicament prescris unui bolnav poate avea efecte diferite în funcție de ora la care este luat. Eficacitatea lui este maximă — pentru bolnavul respectiv — la o anumită oră, e nulă, la alta și poate fi extrem de nocivă, în alt moment al zilei ! Influențează apoi organismul și cel sănătos, dar mai ales cel bolnav — „vremea de afară". Presiunea atmosferică, luminozitatea etc. Dar ceea ce este atît de nou încă pentru medicina și psihologia — și farmacologia modernă, era binecunoscut de medicina chineză. Cu 3 000 de ani înaintea erei noastre. Ne permitem să oferim cititorilor noștri — sub formă de curiozitate științifică — selecția făcută de revista „Science et Vie" care a extras dintr-un număr mare de reviste științifice cîteva date tulburătoare. Avem față în față unele concluzii noi, bazate pe analize și date statistice și observații, înscrise în străvechi texte chinezești. Iată :

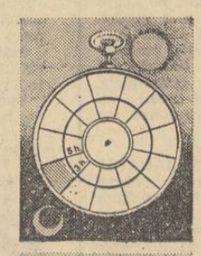

Orele cele mai grele ale respirației

Între orele 3 și 5 dimineața, respirăm mai puțin bine. Aceasta, în general. Pentru bolnavii de bronșită, este momentul cel mai greu. Medicii chinezi o știu de... 5 000 de ani.

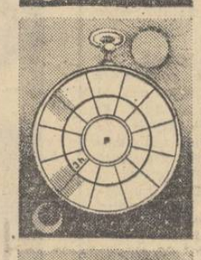

Glanda tiroidă în plină activitate

Curba stabilită de Societatea de biologie de la Montpellier, confirmă observațiile străvechii medicine chineze : maximum de activitate a acestei glande se situează (după concentrațiile de izotop radioactiv iod 127) între orele 2 și 4 dimineața.

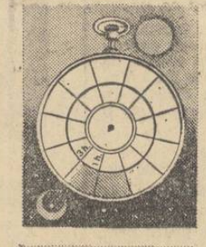

Ficatul lucrează mai bine noaptea

Un tratat de medicină chineză, So Uenn, datînd de vreo 30 de secole, spune : „Ficatul este domeniul primăverii și ora sa de vîrf se află între orele 1 și 3 dimineața". Laboratorul de farmacologie al Spitalului „Michael Reese", din Chicago, verificînd, conchide : secrețiile ficatului urcă la maximum, la orele 2...

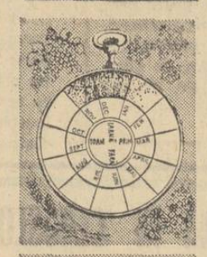

Rinichiul preferă sfîrșitul zilei și al... anului

Nu numai ritmurile circadiene dar și cele anuale sînt „interesante" de observat. Pentru rinichi tratatul So-Uenn notează ca un maxim de activitate iarna și, ca ore, între 5 și 7 seara. American Journal of Physiology verifică pe șoareci. Este exact. Excepție fac suferinzii de artrită, bineînțeles.

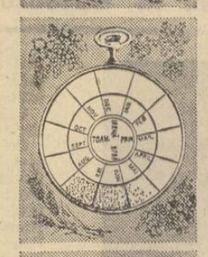

Inima „bate mai tare", la ora mesei

Specialiștii francezi de medicină aeronautică și cardiologii sovietici au constatat, clar, că inima își are maximum de activitate la amiază și vara. Minimum : la miezul nopții și iarna. So-Uenn arăta : „Inima este domeniul verii și ora sa de vîrf este la zenit".

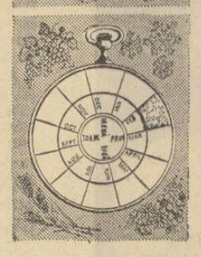

Există și o oră „de vîrf" a accidentelor

Statistic, accidentele vasculare ale creierului sînt mai frecvente pe la orele 18, cele ale inimii și coronarelor, pe la orele 20, plămînii... seara pînă la miezul nopții. Ca anotimp, mai ales în februarie. Străvechea știință chineză mai adăugase ceva : la inimă... „iar în timpul verii, la prînz", și la plămîni... „vara, în zori".

Recent a avut loc cea de a XI-a Conferință de cronobiologie, la Hanovra, R. F. G. Prof dr. von Mayersbach, profesor de anatomie la Facultatea de medicină și președintele congresului internațional, rezuma astfel rezultatele de pînă acum ale cercetătorilor „Sîntem abia la topografiere".

Cunoscînd importanța uriașă pe care poate s-o aibă cunoașterea bioritmurilor, unele firme farmaceutice au început să anexeze produselor un orar exact. Dar aceasta nu trebuie să-i scuteaască pe medici în a căuta să știe „orarul" propriu al pacientului și bolii acestuia.

CAFEA „PE POST" DE CALMANT

Copiii foarte nervoși sau hiperkinetici prezintă un paradox : calmantele îi excită, excitantele îi calmează. Paradoxul ar fi explicat printr-o deficiență enzimatică cerebrală. De vreo douăzeci de ani încoace, medicii recurgeau la anfetamine, metodă criticată de mulți alții care demonstrau că acestea pot produce o dependență, la fel ca un drog. Recent, s-a constatat că amfetaminele pot fi înlocuite cu succes și fără riscurile pe care acestea le antrenează, cu... două cești de cafea pe zi. Dar bineînțeles, medicii se tem, pe bună dreptate, să ofere chiar astfel de rețete. Mulți vor înțelege, spun ei, că a bea cafea la discreție nu incumbă nici un risc. Or, se știe că marii băutori de cafea sînt mult mai expuși, decît... ceilalți, la accidente cardiovasculare. Poate o singură „rețetă" merită a fi dată : moderația în toate.

AVIOANELE DE MÎINE VOR AVEA ARIPI DE BUFNIȚĂ ?

Ornitologia pare să devină o disciplină obligatorie pentru constructorii de avioane. De altfel, așa cum primii care s-au aventurat în realizarea zborului au început prin a cerceta aripile păsărilor, proiectanții modelelor de mîine își caută tot în acest inepuizabil „dosar al naturii" noile brevete. Dl. Julian Allen, directorul de la „Ames Researche Center" din cadrul NASA, în California, a fost impresionat de... bufnițe. Zborul lor e cel mai silențios între toate celelalte. Secretul ? Forma aripilor. Dl. Allen a constatat că marginea anterioară a unei aripi are o caracteristică unică : e ca dinții unui fierăstrău.

Și ați înțeles desigur din aceasta interesul brusc pe care ornitologia și în speță „revelația bufniței" îl suscită în aeronautică. Se caută o soluție pentru a reduce cît mai mult posibil zgomotul pe care-l produc azi reactoarele. S-a experimentat un motor cu pale după modelul aripilor de bufniță și rezultatele au fost excelente. Explicația ? Șama de aer se împarte într-o multitudine de mici „vîrtejuri" (din cauza acestei dantelări a marginii aripii), într-un adevărat evantai pe bordul de fugă, împiedicînd formarea marilor vîrtejuri care creează de fapt zgomotul. Acest efect silențios s-ar putea aplica și la helicoptere, după părerea domnului Allen.

UN NOU ANTIBIOTIC: POLICILINA

Succesul de care se bucură noul medicament pus la punct de cercetătorii centrului de epidemiologie din Atlanta are motive deloc neglijabile. În lupta împotriva maladiilor veneriene, medicul avea o sarcină dificilă : să-și convingă pacienții la un tratament de injecții de trei săptămîni. Injecții cu penicilină, ce însemnau în total douăzeci de milioane de unități. Noua formulă reduce tratamentul la o singură priză — un praf dizolvat în apă sau suc de fructe. Dar mai important e faptul că nu produce efecte secundare, că nu dă alergie, nu provoacă anemie și nici dureri la rinichi. Policilina a fost pusă la punct în toamna lui '72 și testată de agenția americană de control al medicamentelor (Food and Drugs). Eficacitatea recunoscută, s-a trecut la industrializarea ei în laboratoarele Bristol din Syracuza, S.U.A. Apropierea denumirii de cea a penicilinei nu este întîmplătoare. Noua formulă are totuși în compoziție penicilină sintetică : ampicilină și un produs — probenecid — cu rolul de a prelungi efectul ei în organism, blocînd evacuarea ce se produce obișnuit la nivelul rinichilor.

ASTRONAUTICĂ

600 de sateliți „Cosmos" în cosmos

Ing. Dumitru ANDREESCU

membru în Comisia de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

O serie grandioasă de aparate cosmice tot mai perfecționate. Un program vast de cercetări și aplicații spațiale dintre cele mai interesante. Astfel poate fi caracterizată impresionanta acțiune cosmonautică sovietică declanșată la 19 martie 1962, prin lansarea lui „Cosmos-1", și care s-a desfășurat pînă acum cu 600 de punctări reușite !

Întrebare firească, dacă avem în vedere frecvența cu totul neobișnuită a lansărilor : în anul 1970 au fost scoși în spațiu 72 sateliți, în anul 1971 numărul exemplarelor satelizate a crescut la 81, în 1972 s-au înregistrat alte 72 lansări, iar la finele acestui an, foarte probabil, această cotă va fi din nou atinsă (deocamdată sînt 57 de înregistrări). O lansare la fiecare 5 zile — aceasta este media la care se pare că s-a stabilizat programul la care ne referim.

Este logic să ne întrebăm deci ce sînt acești sateliți și, mai departe, la ce servesc ei, de necesită o serie atît de numeroasă ?

Un răspuns simplu ar putea fi formulat astfel : Sateliții **Cosmos** sînt obiecte cosmice destinate unele pentru efectuarea de observații și măsurători cu caracter științific, altele pentru punerea la punct a noi mijloace și metode de investigație spațială, iar altele pentru testarea în cosmos a unor aparate perfecționate, realizate în cadrul altor programe. Sînt grupe de automate cosmice, fie specializate în anumite explorări, fie universale, apte pentru utilizări într-o arie largă.

În general se beneficiază de o importantă achiziție a epocii : tipizarea (unificarea) structurilor și a echipamentelor principale, respectiv standardizarea tehnologiilor. Pe proiectul construcției tip a fiecărei grupe se aplică elemente, instalații și aparate optimizate, omologate pentru întreaga serie, configurarea unor exemplare sau a altora făcîndu-se apoi potrivit scopului urmărit.

Știință, aplicații, tehnologii

Se va înțelege mai bine ce este, de fapt, cu acest „joc de artificii" în cosmos, trecînd, succint, în revistă principalele rosturi ale mulțimii de **Cosmos** scoși în spațiu în cei 11 ani și jumătate de desfășurare a programului.

O primă grupă de sateliți servește la explorarea spațiului în scopuri științifice : observarea Soarelui pentru surprinderea și urmărirea erupțiilor cromosferice și în legătură cu aceasta cercetarea fenomenelor ce le provoacă, în atmosferă, asemenea declanșări (furtuni magnetice, bruiaj ionosferic, aurore polare) ; studierea radiațiilor, solare și cosmice, a fluxurilor de particule care vin din adîncul spațiului sideral și a interacțiunilor acestora cu substanța atmosferică terestră ; cercetarea pulberii și prafului cosmic, a densității și energiei sale cinetice ; observarea tuturor fenomenelor cosmice care influențează, uneori determinant, starea atmosferei și prin aceasta condițiile de climă și situația meteorologică în diferite regiuni ale globului. Pentru a exemplifica vom nota că doi sateliți din această categorie — **Cosmos 251** și **Cosmos 254** — au condus la o descoperire fundamentală, și anume a fost detectată o sursă extragalactică discretă de radiații gamma — rezultat remarcabil pentru astrofizica energiilor înalte.

Alți sateliți **Cosmos** aparțin grupei utilitare. Grație lor s-au dezvoltat și perfecționat neîntrerupt sisteme cosmice globale pentru asigurarea operațională a serviciilor meteorologice, hidrologice, oceanologice, glaciologice, vulcanologice, seismice. Rețeaua **Meteor**, de exemplu, a fost constituită pe baza experienței acumulate prin exploatarea îndelungată în serviciu a sateliților **Cosmos — 23, 122, 144, 149, 156** și a altor sateliți ai seriei, iar perfecționarea rețelei s-a făcut prin aportul multor sateliți de după **Cosmos-300.**

La fel au profitat de pe urma programului, în cadrul căruia au fost pregătite metode optimale de investigație și mijloace corespunzătoare, telecomunicatiile, prospecțiunile geologice, activitățile topogeodezice, iar mai recent navigația, aeriană și maritimă, pescuitul și chiar agricultura și silvicultura.

În fine, un număr apreciabil de sateliți reprezintă modele experimentale ale unor aparate cosmice destinate operațiilor selenare sau interplanetare, precum și ale navelor pilotate.

Pe bună dreptate deci programul **Cosmos** este considerat de specialiști cheia de boltă a cosmonauticii sovietice.

„PRINȚUL DIN SURKHAN"

În valea Surkhan, în ruinele de la Dalvarzin-Tepe, Uzbekistan, „dormea" din secolul II, e.n. o impresionantă comoară, nu numai prin numărul mare de obiecte găsite dar mai ales, poate, prin frumusețea lor tulburătoare. E vorba de sculpturi, podoabe, unelte, lucrate cu o artă ce se situează între cea din Asia și cea a Greciei antice. Transportată acum la Institutul de istoria artei din Uzbekistan, suscită admirația și interesul specialiștilor care o consideră, prin ceea ce reprezintă, ca pe o importantă descoperire arheologică.

SCARA DE INCENDIU E... UN TOBOGAN

Esteticienii nu trebuie să fie alarmați. Peisajul nu suferă. Acest tobogan pneumatic pe care-l vedeți în imagine nu se „desfășoară" decît în caz de pericol. Atunci, e suficient să se deschidă ușa „de salvare", situată pe un zid exterior, și ambalajul cilindric care-l păstrează... îi dă drumul. Toboganul, asemănător celor cu care sînt dotate marile avioane, cum este de pildă Boeing 747, are 8 m în lungime, iar extremitatea lui este acoperită cu un material special, destinat să frîneze viteza evacuaților. Iar, după folosire, toboganul se stringe în ambalajul său. A fost realizat de către „B.F. Goodrich", firmă specializată în produse ce se pliază și depliază Se pare că tobogane asemănătoare au fost folosite pînă acum de 50 000 de persoane, fără să se fi înregistrat nici cel mai mic incident, fără nici cea mai ușoară zgîrietură. O casă de odihnă din Elveția a fost echipată cu acest nou sistem de „salvare în caz de pericol".

INIMA ATOMICĂ E PERICULOASĂ ?

Inima artificială, cu baterie" atomică, și deci inepuizabilă, total implantabilă în pieptul pacientului, va putea fi în curînd oferită spitalelor de chirurgie cardiacă. Combustibilul folosit, plutoniul 238. O comandă electronică permite reglarea bătăilor, de la 50 la 120 pe minut, după dorință... Numai că... o Comisie specială de medici, savanți, economiști și sociologi al I.N.C.P. (Institutul național american al inimii și plămînului) atrage atenția asupra unor serioase pericole. O astfel de invenție, se spune, expune individul unor radiații care ar provoca leucemia și sterilitatea, dacă nu chiar anumite dereglări genetice pentru purtător și cei din jurul său. Femeile însărcinate ar risca să-și contamineze fătul. Și chiar publicul ar fi expus la radiațiile acestor „centrale" atomice ambulante.

MODA

TRICOTAJELE MEREU MODERNE

1) Rochie care subțiază silueta. Partea încrustată din față și mînecile sînt tricotate din lînă sau melană. Spatele, părțile și gulerul sînt din stofă.

2) Un model gen șort, cu o notă de eleganță modernă.

3) Talia înaltă este caracteristica acestui model. Tricotajul se combină decorativ pe corsaj și mineci, ce pot fi scurte sau lungi.

4) Rochie sport, cu platcă și mineci dintr-un tricotaj asortat accesoriilor (căciuliță, cordon).

5) Rochie gen sarafan cu guler foarte mare, cu mineci și buzunare tricotate.

Desene de Tanți PFENNINGS

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme juridice

MIRCEA CREȚOIU — București. Răspunsul care vi s-a dat este legal. Pensionarii îndreptățiți a primi locuințe cu chirie se adresează comitetelor executive ale Consiliilor populare, care sînt competente a le atribui astfel de locuințe. Cît privește pe salariații din unitățile socialiste de stat, acestora li se vor încheia locuințe, pe baza propunerilor colectivelor de muncă în care își desfășoară activitatea, aprobate, după caz, de comitetele sau consiliile oamenilor muncii ori de celelalte organe de conducere colectivă.

ION STĂNESCU — Brăila. Măsura la care vă referiți este legală. Codul muncii stabilește că unitatea poate lua inițiativa desfacerii contractului de muncă a angajatului, dacă acesta este arestat mai mult de 60 zile.

MARIN CĂLIN — Rm. Vîlcea și PAULINA STANCU — Craiova. Timpul cît ați fost în concediu de studii acordat în condiții legale, perioadele de concedii fără plată, dacă n-au fost mai mari de 30 zile într-un an calendaristic și timpul cît n-ați lucrat din cauza desfacerii contractului de muncă (dacă măsura a fost anulată ca ilegală), constituie vechime în muncă și trebuie să vi se treacă astfel în calculul vechimii pentru stabilirea dreptului la pensie.

ANA ȘERBĂNESCU din Constanța. Bunurile la care vă referiți au fost vîndute în condiții legale. În conformitate cu prevederile Codului familiei, bunurile dobîndite, de oricare dintre soți înainte de căsătorie, sînt bunuri proprii. Or, în temeiul dispozițiilor legale, unul din soți nu poate înstrăina și nici nu poate greva un teren sau o construcție, fără consimțămîntul expres al celuilalt soț, numai dacă aceste bunuri fac parte din masa bunurile comune.

AGLAIA PANTAZESCU din București și TITI STĂNESCU din Ploiești. Soțul supraviețuitor moștenește averea rămasă de pe urma soțului decedat, venind în concurs cu cei care au dreptul la moștenire. În cazul în care soțul supraviețuitor vine la succesiune cu copiii (este vorba de copiii celui decedat), el moștenește o pătrime. Copiii vin la succesiunea părintelui, chiar dacă ei sînt dintr-o căsătorie anterioară a acestuia.

IULIANA MARTIȘ, comuna Iara, județul Cluj : Soțul supraviețuitor, care vine la succesiune cu tatăl și mama soțului decedat, ori numai cu unul dintre aceștia sau numai cu frații și surorile defunctului și descendenți de ai lor, ori numai cu unii dintre aceștia, moștenește jumătate din averea celuilalt soț.

VICTORIA BARBU din București. Conform dispozițiilor legale, chiria stabilită în contract se va recalcula ori de cîte ori ea este rezultatul unor erori. În cazul în care chiriașul a plătit o chirie mai mare decît cea pe care o datora, diferențele plătite în plus vor fi socotite în contul chiriei viitoare.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

C. MARIA — Baia Sprie. *Medicii care v-au examinat nu au constatat semne obiective, deoarece simptomele descrise de dv. sînt tulburări funcționale ce însoțesc nevroza pe care o prezentați. Considerăm că ajutorul dat de medicul psihiatru va fi prețios. El va consta dintr-o medicație tranchilizantă și ședințe de psihoterapie.*

T. DORDEA — Cerna Vodă. *Probabil este vorba de o rinită alergică. Vă recomandăm Feniramin — comprimate de 0,05 g cîte unul seara și gluconat de calciu — 3 comprimate pe zi.*

I. DEAC. *Nu pot fi accidente pentru că nu va fi o incompatibilitate de grup sanguin. Nu uitați, însă, și determinarea factorului Rh.*

M. M. — jud. Timiș. *O creștere exagerată poate fi sistată uneori, cu un tratament aplicat corect, dar este obligatoriu să vă examineze medicul endocrinolog. Tratamentele hormonale nu se fac prin corespondență.*

MARIA VASILE — Timișoara. *În urma traumei psihice suferite s-a instalat o reacție nevrotică și au apărut și diverse acuze fără un substrat obiectiv. Astfel se explică faptul că la examenul cordului nu s-a depistat nimic organic; sînt tulburări funcționale. Vă recomandăm Diazepan de 10 mg — un comprimat seara și vitamina B6 — o tabletă pe zi dimineața.*

GH. CRISTESCU. *Un ulcer gastric poate recidiva și în condițiile unui regim alimentar corect. Factorii psihogeni pot determina reapariția nișei. Regimul alimentar, pe care l-ați descris, este corect. Să sperăm că și de data aceasta ulcerația gastrică se va vindeca și bolnavul își va relua activitățile. Nu sîntem de acord cu tratamentul hormonal cu Testolent.*

MIA N. TABACARU. *Dacă nu tolerați mierea de albine, vă recomandăm lăptișor de matcă sub formă de comprimate. Le găsiți la magazinul Apicola.*

MOȚ — București. *Vă sfătuim să vă prezentați împreună cu soțul dv. la Centrul dermatologic al Ministerului Sănătății de la Spitalul Colentina unde vi se vor repeta analizele și examenele necesare și veți primi toate lămuririle, inclusiv materialul bibliografic solicitat.*

GHEORGHE FILIPEANU — jud. Harghita. *Vă sugerăm să faceți exerciții ortoptice la clinica de oftalmologie din Tg. Mureș. Acuitatea vizuală a ochiului respectiv poate fi ameliorată.*

ILINCA N. — Bărbătești. *Miopia poate să se accentueze sau să se amelioreze. Nu se poate preciza prin corespondență. Vă adresați specialiștilor de la policlinica cu plată din București str. Negustori 1.*

JACHETĂ DIN LÎNĂ MELANJ

Această jachetă se poate tricota din relon în două sau trei culori, după preferință. Garnitura — corseleta, gulerul manșetele, buzunarele — trebuie să fie numai dintr-o singură culoare. **Furnituri :** 700 gr. lînă amestecată plus 80 gr. lînă dintr-o singură culoare. Andrele nr. 3 jumătate, 3 și 2 jumătate.

Modelul : două ochiuri pe față, două ochiuri pe dos (pentru garnituri), restul în punct de jerse și punct leneș.

Măsura : 12 ochiuri și 17 rînduri = 5 cm p. Mărimea jachetei : 42—44.

Spatele. Cu lînă melanj și andrele nr. 3 jumătate montăm 112 ochiuri pe care le tricotăm în punct leneș pentru rînduri. Continuăm în punct de jerse. După ce am lucrat 6 cm, înmulțim de-o parte și alta a spatelui cîte un ochi de trei ori, din șase în șase centimetri. La 25 cm, începem să lucrăm cu lîna dintr-o singură culoare cu andrele nr. 2 jumătate în punct de elastic, o corseletă lată de 9 cm. La 53 cm., socotit de jos, la cele două extremități începem să scădem pentru răscroiala mînecii : la fiecare al doilea rînd, scădem de două ori cîte două ochiuri; de două ori un ochi; la fiecare al patrulea rînd, de două ori un ochi. La 63 și 66 cm. adăugăm cîte un ochi, iar la 69 cm scădem, la fiecare al doilea rînd, trei ochiuri, iar pentru umăr, de șapte ori cîte patru ochiuri. Simultan, la 72 cm facem scăzătura gîtului, 16 ochiuri (la mijloc) deodată. Continuăm cu fiecare parte separat scăzînd la fiecare al doilea rînd (dinspre mijloc) de două ori cîte cinci ochiuri.

Fața (partea dreaptă). Cu andrele nr. 3 jumătate montăm 58 ochiuri. Tricotăm pentru rînduri punct leneș, după care lucrăm mai departe în punct de jerse. La 15 cm, după 14 ochiuri. tricotăm bordura buzunarului — punct de elastic cu lîna dintr-o singură culoare — cu andrele nr. 3. Această bordură este de 30 ochiuri lățime și 4 cm înălțime. Buzunarul se lucrează ca o butonieră. La 25 cm, începem corseleta lată de 9 cm. La 53 cm, facem răscroiala mînecii : la fiecare al doilea rînd, scădem trei ochiuri, de trei ori un ochi, iar la fiecare al patrulea rînd, de două ori un ochi. La 64 cm. adăugăm de trei ori cîte un ochi. Simultan, la 66 cm. scădem în partea dreaptă, la fiecare al doilea rînd trei ochiuri, de trei ori două ochiuri, de patru ori un ochi, la fiecare al patrulea rînd, de două ori cîte un ochi. În același timp, la 71 cm, scădem în partea stîngă, la fiecare al doilea rînd, trei ochiuri, de șapte ori patru ochiuri (umărul). Cu lîna amestecată ridicăm 160 ochiuri, de pe partea dreaptă, începînd de jos în sus pînă la răscroiala gîtului. Această bandă se lucrează în punct leneș. Atenție ! chiar de la al doilea rînd, se formează șapte butoniere verticale. Trecem și facem aceeași bentiță pe partea stîngă a jachetei, fără a face însă butoniere.

Mînecile. Cu lîna de o singură culoare începem să tricotăm manșetele, tot în punct de jerse, cu andrele nr. 3 pe 56 de ochiuri. După ce am lucrat 9 cm, continuăm cu lîna melanj. La 12 cm, înmulțim în fiecare parte, de 12 ori cîte un ochi din 3 în 3 cm. La 49 cm, scădem la fiecare al doilea rînd, trei ochiuri, de trei ori două ochiuri, de 13 ori un ochi, de două ori două ochiuri, de trei ori trei ochiuri și cele 10 ochiuri de la mijloc le închidem toate deodată. La fel se procedează și cu mîneca cealaltă.

Gulerul. Cu lîna uni și andrelele nr. 3 montăm 154 de ochiuri pe care le tricotăm în punct de jerse. După 7 cm, continuăm să lucrăm cu andrelele nr. 2 jumătate încă 4 cm, iar după aceea tricotăm cu andrelele nr. 2. Cînd am ajuns la 14 cm., închidem.

Asamblarea. Coasem fețele și spatele împreună, la fel și mînecile pe care le montăm la jachetă. Terminăm partea interioară a buzunarelor cu lînă sau alt material. Coasem gulerul de jachetă cu partea mai îngustă. Coasem și nasturii.

Ale-i d'aci op

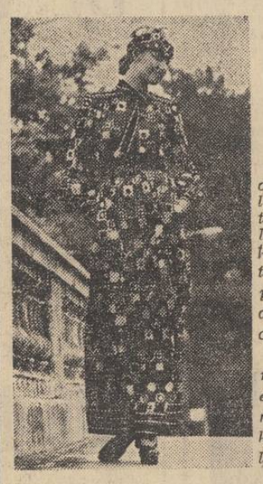

ÎNTR-O SEARĂ DE TOAMNĂ

Rochia din fotografie, din surah sintetic, cu un imprimeu geometric original are drept garnitură la tiv, la mineci și la gît mătase în dungi de aceleași culori cu imprimeul. O băscuță executată din același material, purtată foarte trasă pe frunte și un cordon lut din piele completează rochia.

De altfel, este unul din modelele de seară create de englezul John Bates destinate a fi prezentate la Tokio, în cadrul Festivalului londonez de modă.

MĂRUL CU DOUĂ RECOLTE

După patruzeci de ani de cercetări, specialiștii Institutului de pomicultură, viticultură și vinificație „Acad. R. Schreder" din Uzbekistan au reușit să obțină mărul cu două recolte, una în iunie, iar cealaltă, în octombrie. Noul soi este foarte productiv, depășind mult recoltele altor soiuri de meri și rodesc în fiecare an.

DIN BIZARERIILE MODEI

Fantezia creatorilor de modă este nesecătuită. Doi tineri creatori americani, Marion și Ben au realizat o așa numită modă a celor trei lumi — lumea veche, lumea nouă și lumea de azi referindu-se în special la tendința de a se inspira din costumele naționale. Modelele lor sînt inspirate din „O mie și una de nopți", din costumele indienilor americani, din cele orientale, africane, țărănești și din „patchwork"-ul satelor americane (petice de forme și culori diferite, cusute unul lîngă altul). Rezultatul e destul de bizar. Dar să nu credeți că Marion și Ben duc lipsă de clienți...

Trei soluții pentru amenajarea camerei copiilor

Această încăpere va purta întotdeauna amprenta micilor ei locatari ale căror „opere de artă" și jucării vor fi principalele elemente de decorație. Citeva panouri educative vor completa fericit micul univers al copiilor.

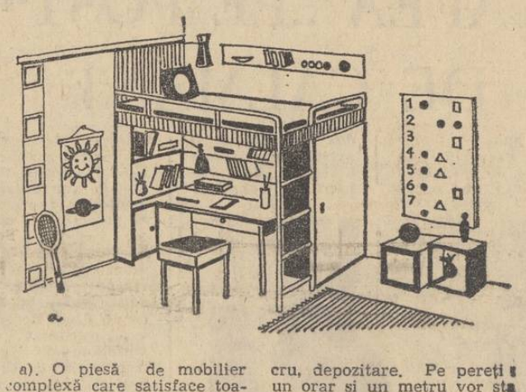

a). O piesă de mobilier complexă care satisface toate necesitățile — odihnă, lucru, depozitare. Pe pereți un orar și un metru vor sta întotdeauna la îndemînă.

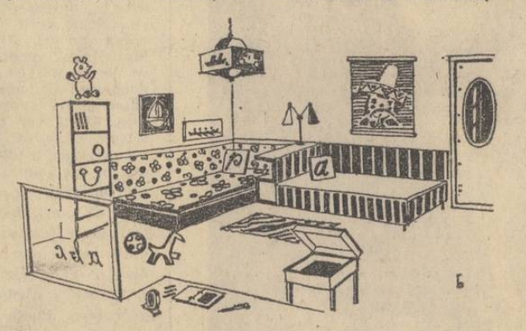

b). Două paturi pe colț despărțite de o ladă de așternut. Către fereastră sînt așezate masa de lucru și eventual tăblița pentru primele încercări. Un scaun cu capac este binevenit.

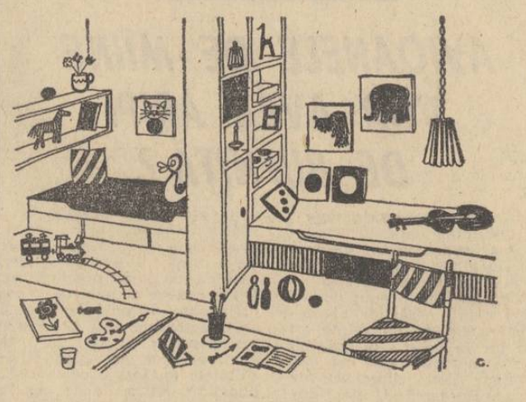

c). Paturile în prelungire cu o mică bibliotecă la mijloc. Dedesubtul lor cîteva sertare pentru jucării și rufărie. Paralel cu paturile măsuța fiecăruia cu cele necesare pentru învățătură și aplicații practice.

CENTROTEX ÎNSEAMNĂ ÎN CEHOSLOVACIA TEXTILE ȘI MODĂ

Materialele textile cehoslovace se numără printre produsele care au un merit deosebit la crearea bunului renume al țării lor. La fel ca și berea de Plzen, motocicletele JAWA, cristalele cehe sau articolele de Jablonec, și produsele textile fabricate în Cehoslovacia se bucură de un bun renume în lume.

De 25 de ani CENTROTEX a devenit, în lumea întreagă, un simbol al tuturor produselor textile din Cehoslovacia.

CENTROTEX S.A. așa se numește organizația pentru comerțul exterior cu sediul la Praga, care de un sfert de veac realizează activitatea de import și export pentru întreaga industrie textilă din R. S. Cehoslovacă.

Datorită faptului că industria textilă a Cehoslovaciei este deosebit de dezvoltată, programul de export al întreprinderii CENTROTEX oglindește această realitate. Ea comercializează produsele a 70 mari întreprinderi de stat, dintre care fiecare reunește cîteva alte întreprinderi producătoare

Grupele principale ale acestor produse sînt : țesăturile de bumbac simple și colorate, țesăturile de in inclusiv pînzeturile, țesăturile de mătase artificială în amestec cu fibre sintetice, diferitele împrimeuri, tricotaje, dantele, panglici și articole de pasmanterie, confecții, lenjerie, stofe de lînă, catifele și blănuri din fire sintetice, covoare, stofe de mobile, pături, postavuri, pălării, ață, fire precum și o gamă largă de diferite materiale textile pentru scopuri tehnice și industriale.

CENTROTEX întreține în mod constant legături comerciale cu firme din circa 120 de țări.

Cu Republica Socialistă România, CENTROTEX are stabilite relații economice tradiționale, în cadrul cărora livrează o serie de produse ca țesături de bumbac, stofe de lînă, basmale, pălării, dantele, galanterie textilă, postavuri și altele. În schimb importă din R.S. România tricotaje iar în ultimul timp și confecții. Este de așteptat, ca în cadrul acordurilor comerciale de lungă durată, colaborarea cu organizația română de comerț exterior ROMANOEXPORT să se dezvolte în continuare.

Avînd în vedere că produsele textile pentru confecții ocupă primul loc în programul CENTROTEX, aceasta acordă o atenție deosebită modei. Sînt bine cunoscute în străinătate parăzile de prezentare a modei, pe care le folosesc drept o formă utilă de prezentare a noilor materiale textile prin modele finite. CENTROTEX organizează asemenea manifestări ale modei cu prilejul participării ei la diferite tîrguri și expoziții popularizînd astfel moda cehoslovacă în diverse țări.

Cea mai mare manifestare expozițională și de modă la CENTROTEX o constituie întotdeauna prezentarea la Praga a noilor colecții sub denumirea C.T.X., la care își dau întîlnire numeroși clienți și amatori interesați din lumea întreagă.

În 1973, an în care CENTROTEX a sărbătorit jubileul său de 25 de ani de la înființare, această manifestare (a 15-a ediție) a avut un caracter deosebit de festiv.

PUBLICOM

(5524)

BUCĂTĂRIE ORIGINALĂ

Vinul este prin tradiție complementul indiscutabil al unei mese bune. Pentru gastronomi, el este și una din zînele bune ale bucătăriei, menit, întocmai condimentelor, să îmbunătățească gustul mîncărurilor, să le pună în valoare savoarea, să stîrnească apetitul.

Bogăția de struguri din toamna asta, care deocamdată, în afară de fructul ca atare, înseamnă must... și pastramă, va însemna în curînd turburel și apoi îmbietoare limpezimi de vinuri albe și roșii. Nu le ignorați cînd vă gîndiți la meniurile dv. În rețetele pe care vi le propunem, vinul intră ca ingredient dar vă recomandăm să le serviți însoțite de același fel de vin.

Supa

½ l de vin alb, ½ l de apă sau zeamă de carne, sare, piper, zahăr, 1 lingură de mărar verde mărunt tăiat, ½ lingură de pătrunjel verde tocat, 4 linguri de smîntînă acrișoară, la dorință 1—2 gălbenușuri.

Se fierbe vinul amestecat cu apă. Proporțiile se pot schimba pînă la două părți vin și una de apă. Se sărează, se piperează, se adaugă circa o linguriță de zahăr. Se drege cu smîntînă, bătută sau nu, cu gălbenușuri. Se presară cu verdeață, se servește fierbinte.

● Cînd avem, putem pune în supă rasol de pasăre sau vită tăiat în cuburi mici.

● Dacă nu avem verdețuri proaspete, iarna mai ales, servim supa cu cuburi din pîine albă prăjite în unt.

Ochiuri românești fierte în vin roșu

6 ouă, ½ l de apă, ½ l de vin roșu, o ceapă mare, un cățel de usturoi, o foaie de dafin, o rămurică de cimbru, sare, piper, 50 g. unt, o lingură de făină.

Se pun la fiert apa, vinul și aromatele. După 20 de minute lichidul se strecoară și se repune la fiert într-un vas cu marginile joase și larg în gură. Cînd dă în clocot, flacăra se face mică. Se sparge cîte un ou, se pune într-un polonic și cu ajutorul lui i se dă drumul în vinul care forfotește. Dacă vasul nu e suficient de mare se fierb pe rînd cîte 2—3 ouă. După 2—3 minute se scot din vas cu o lingură de luat spumă, se așază pe un platou. Separat se topește untul, se adaugă făina, se amestecă pînă ce se îngălbenește ușor, se stinge rîntașul cu vinul în care au fiert ouăle, strecurat în prealabil. Se toarnă sosul peste ouă și se servește.

Ouăle pot fi așezate pe felii de pîine rumenite în unt.

Pește alb fiert în sos de vin

1 kg de pește (cod de exemplu) 1 dl și ½ de vin alb sec, o ceapă, 50 g unt, sare, piper.

Pentru sos : **100 g unt, 100 g făină, un gălbenuș, 200 g smîntînă, zeama în care a fiert peștele, zeama de la o lămîie, sare, piper.**

Se scot fileurile de pește, se rulează și se fixează străpungîndu-le cu scobitori. Se pun într-un vas împreună cu ceapa mărunt tăiată, cu unt și vin. Se fierb înăbușit pe foc slab, 15 minute.

Untul și făina pentru sos se călesc fără să se rumenească, se sting cu smîntînă și cu zeamă de pește. Se bate cu un tel ca să nu facă cocoloașe și se lasă să fiarbă 20 de minute. Se pasează printr-o sită fină, inoxidabilă, se adaugă gălbenușurile și zeama de lămîie. Se servește în sosieră.

Într-o zi festivă sau cu un prilej deosebit, veți avea cu această rețetă, un succes asigurat.

Pui cu vin

1 pui mare, 100 g slănină afumată, 2 linguri de ulei, 2 căței de usturoi, o frunză de dafin, o ramură de cimbru, 2 dl. de vin roșu, 250 g arpagic, 250 g ciuperci, o lingură de unt, o lingură de făină.

Rumeniți ușor într-o cratiță slănina tăiată în felii și arpagicul curățat și spălat. Scoateți ceapa și afumătura și păstrați-le la cald. Tăiați puiul în bucăți și rumeniți-l în grăsimea rămasă de la topitul slăninei. Cînd a căpătat culoare, repuneți în cratiță slănina și arpagicul, ciupercile tăiate în lamele, usturoiul zdrobit, dafinul și cimbrul. Sărați, piperați, acoperiți și lăsați să se înăbușe pe foc foarte mic pînă ce bucățile de pui sînt fragede. La nevoie picurați din timp în timp cîte o lingură de apă.

Separat faceți un rîntaș din făină și unt, stingeți-l cu vin adăugîndu-l treptat și amestecînd într-una ca să nu facă sosul cocoloașe. Lăsați-l să fiarbă 10 minute. Turnați-l peste carne, mai fierbeți 10 minute pe foc mic. Serviți.

Garnitură pentru fripturi de porc

2 verze roșii, 2 cepe, ½ l de vin roșu, 500 g. unt, 100 g de slănină.

Înăbușiți în unt ceapa mărunt tocată. Adăugați slănina tăiată în felii. După ce se rumenește ușor, adăugați varza tocată. Sărați, piperați, adăugați vinul și un praf de zahăr. Lăsați să fiarbă înăbușit circa o oră. Serviți-o fierbinte odată cu friptura.

Compot de prune uscate

350 g prune uscate, 100 g zahăr, un praf de scorțișoară, 1 dl de vin roșu, 1½ litru de apă, o lămîie.

Spălați prunele. Țineți-le două ore în apă rece. Scurgeți-le, puneți-le într-o compotieră. Fierbeți apa, vinul, scorțișoara, lămîia tăiată în rondele și zahărul. Turnați-le clocotite peste prune. Lăsați 2—3 ore să se macereze.

Olimpia ȘTEFANESCU

NOU TIP DE EXCURSII

INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI, a lansat un nou tip de excursii organizate în fiecare duminică pe itinerariile :

— București — Ploiești — Văleni — Cheia

Plecarea la ora 7,30 din cartierul Berceni din fața centralei telefonice Bd. Metalurgiei.
Preț lei 65.
— București — Sinaia — Bușteni — Predeal — Poiana Brașov

Plecarea la ora 7,30 din cartierul Balta Albă — Titan complex A9 și din Piața Palatului R.S.R. din fața restaurantului CINA.
Preț lei 77.
— București Pitești — Curtea de Argeș — Hidrocentrală

Plecarea la ora 7,30 din cartierul Drumul Taberei din fața cinematografului Favorit.
Preț lei 77.

REȚINEȚI : Informații suplimentare la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68.

Telefon 15.74.11 și 14.08.00.

(5514)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

GHEMUL... NEÎNȚELEGERILOR

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Iași, o garsonieră de 3/5 m, în care locuiesc trei oameni, plus fetița. Astea-s condiții pentru creșterea unui copil? Cînd am văzut, la ora 22,30, cum soția și fetița sînt culcate pe jos, pe o plapumă, m-am îngrozit.

Stimate curier, în cazul de față dv. m-ați ajutat de am găsit-o prin intermediul curierului, așa că tot pe dv. vă rog să reveniți, poate cumva nevastă-mea își va da seama că a greșit, că prea s-a lăsat influențată de neamuri, că m-a lăsat fără propriul copil. Mai cunosc asemenea cazuri... De ce credeți că se întîmplă așa? Vă spun sincer că fără copil sînt un om pierdut, mă consum, nu mănînc, nu dorm, în timp ce alte persoane nu se sinchisesc de suferința mea. Este oare normal să-mi părăsesc locul de baștină, serviciul, seralul, locuința și să plec după soție? Sau e mai potrivit ca soția să revină aici? M-am refăcut complet, datorită medicinii, după accidentul din urmă cu trei ani, și iată, altă nenorocire m-a izbit crunt".

Stimate Nelu Pupăzan, dumneata mă împingi la rele. Mă determini să comit greșeli peste greșeli. După ce — fac și eu haz de necaz — mă... tragi la răspundere scriindu-mi „dv. m-ați ajutat de am găsit-o prin intermediul curierului, așa că tot pe dv. vă rog să reveniți", crezi potrivit să mă amestec într-o situație din care nu prea știu mare lucru, chiar aproape nimic. **În principiu**, dar reține te rog, **în principiu numai**, nu-i de condamnat omul care dorește să rămînă printre ai săi, care se simte foarte legat de propria-i familie: deci, nu pot spune nici ca dumneata să părăsești dragile meleaguri ale Gorjului, cum nu pot spune (dar atenție! aici voi mai avea de făcut o precizare) soției să renunțe la familia ei. Totuși, în precizarea pe care doresc să o fac, se cuvine să-i atrag atenția soției că atît dînsa, cît și dumneata, **căsătorindu-vă**, ați întemeiat o A TREIA FAMILIE care, indiscutabil, menține legăturile cu celelalte două familii din care provine, dar nu se mai supune, în principal, acestora. Din nefericire, mai sînt căsnicii pripite, tineri care merg în fața Oficiului de Stare Civilă și spun „da" (ce simplu pare!) înainte de a avea maturitatea afectivă necesară făuririi celei de a treia familii, de care aminteam mai înainte. Așadar, poate că aici se ascunde dramul **meu** de greșeală, căci — vrînd-nevrînd — ți-am scos în cale, fie și prin P.T.T.R., o fată încă nepregătită pentru căsătorie. Într-adevăr, acum ar fi fost rîndul meu, din nou, să pledez în favoarea dumitale, s-o „lămuresc" pe soția... dezertoare cît de mult îl va costa pe copilul dv. absența unuia dintre părinți (deși, la ora actuală, lucrul acesta nu apare încă vizibil), dar... acest DAR mă împiedică, stimate Nelu Pupăzan, să-ți țin, cît de cît, partea: este vorba despre **palma** pe care i-ai tras-o propriei soții, mamei copilului dumitale și, culmea, din „motive bine întemeiate"! Hai, să fi spus că ți-ai ieșit, pur și simplu, din minți, că n-ai să-ți ierți „scăparea" aceasta deosebit de gravă niciodată, toată viața, mai treacă-meargă. Dar așa: din... motive bine întemeiate? Departe de mine ideea ca, prin cele arătate, s-o îndepărtez și mai mult pe soția dumitale de căminul ei conjugal, legal, de tatăl propriului copil, însă — ca să fiu realmente corect, echitabil — se cuvine să spun lucrurilor pe nume. Ai o vină fundamentală față de ea, nici nu știu dacă **asta** sau **alteeva** a contat în plecarea precipitată, pe furiș. Poate că și dînsa are anumite defecte, despre care n-am aflat din scrisoarea primită. Dorindu-ți descolcirea ghemului familial, ți-aș propune, stimate Nelu Pupăzan, să încerci — de astă dată — să te descurci de unul singur, fără sprijinul direct al **curierului.** De acord? Încearcă.

UMOR STRĂIN

— Poți să zici orice, dar tot nu înțeleg cum poate găsi el aici praf.

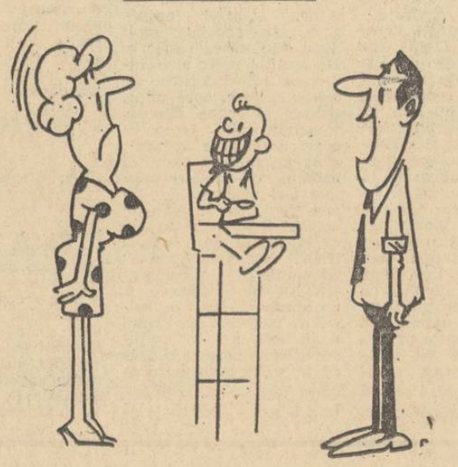

— Carnea era așa de tare, încît i-am dat proteza bunicii...

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Muzee...

În Europa există două muzee cu caracter mai deosebit. Unul este muzeul de pantofi, iar celălalt este muzeul pantalonilor. **Știți în ce orașe ar trebui mers, pentru a vizita aceste muzee?**

Este întrebarea pe care o pune cititorul nostru **Gavril Ștefan**, elev la Liceul pedagogic din Botoșani.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Trei probleme

1. Centrul de greutate al unui inel suspendat de un fir se află în centrul geometric al inelului.

2. Un om care a căzut în apa unui lac, în timpul iernii, ca urmare a spargerii stratului de gheață de deasupra apei, poate fi salvat trăgîndu-l afară, însă cu grijă, evitîndu-se spargerea gheții în continuare. În acest scop, salvatorul se va așeza culcat pe burtă pe porțiunea de gheață intactă, în apropierea spărturii, și va întinde mîna, sau o frînghie, celui căzut în apă. Tot atît de folositoare, ba chiar mai indicată, este o scîndură cît mai lungă și mai lată, pe care, salvatorul se poate așeza fie culcat, fie în picioare.

3. Zăpada, deși are o temperatură foarte scăzută, protejează semănăturile, întrucît spațiile de aer existente între cristalele fulgilor de nea sînt rău conducătoare de căldură și realizează o izolare termică a solului. În afară de aceasta, solul este apărat și de acțiunea vînturilor reci, zăpada jucînd rolul unei mantii protectoare.

Poșta cititorilor

Pentru întrebările publicate în rubrica din revista nr. 831 din 08.09.73 am primit răspunsuri corecte și complete numai de la constantul nostru cititor **Vlăduț Marian**, din Sibiu, iar pentru rubrica din revista nr. 832, apărută la 15.09.73, au sosit răspunsuri corecte de la cititorii: **Fröhlich Mihai**, Sighișoara, jud. Mureș; **Roxana Danielescu**, Ploiești; **Olimpia Cutululis**, salariată la Institutul Politehnic Galați și **Rotar Gheorghe**, elev, București. (Referitor la materialul „Cartografie sau matematică", s-a demonstrat matematic că pentru colorarea diferitelor țări de pe o hartă sînt suficiente patru culori. Bineînțeles că pe cartografi nu-i împiedică nimeni să folosească mai multe culori, dacă vor să țină seama de considerente estetice).

Ing. RUSU ALEXANDRU, Slatina. A se vedea răspunsul din numărul trecut, pentru cititorul Veo Drăgănescu, din Pitești. Cît privește propunerile referitoare la jocurile mecanice, am mai primit asemenea probleme pe parcurs, dar nu ne-am decis să publicăm astfel de materiale, deși în principiu interesante, întrucît, pentru a fi înțelese pe deplin, sînt necesare de obicei multe schițe, ceea ce nu prea ne permite spațiul disponibil.

ȘTEFAN M. GAVRIL, com. Viișoara, jud. Botoșani. Propunerile pe care ni le-ați făcut sînt interesante și vă mulțumim pentru bunele intenții, dar dv. ați mai trimis pînă acum diverse altele, pe care le-am reținut în portofoliu. Poate că ne veți înțelege însă că nu putem alimenta rubrica cu prea multe materiale, de la același cititor.

Ing. Liviu MACOVEANU

BELȘUG

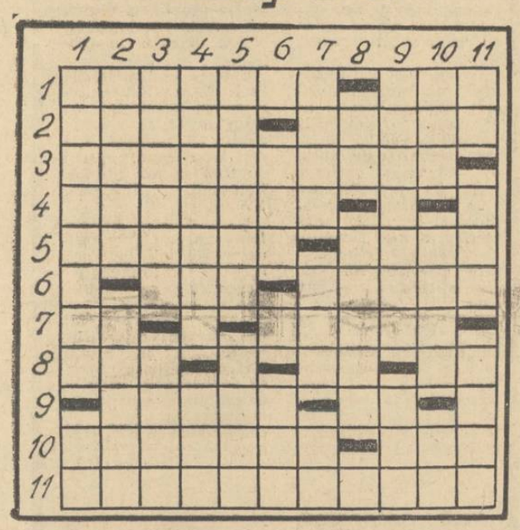

ORIZONTAL: 1) Culesul roadelor — Dă roade...; 2) A adăuga — Aduc belșug; 3) Va da roade; 4) Primele semne ale belșugului... (sing.); 5) Cadouri — Lucrat pentru a da o recoltă bogată; 6) În piriu! — Lucrează pămîntul... în felul lor; 7) Carte! — Belșugul ogoarelor: 8) În piață! — La tavă! — Din izmă!; 9) Plantă de cultură — Dinsa; 10) Extras de morcovi — Se folosește la cules; 11) Sporește recolta.

VERTICAL: 1) Mutate dintr-un loc în altul pentru a da roade — Prima parte a cimpului!; 2) O plasă moldovenească — Se-ndeletnicește cu munca cîmpului; 3) Păstrează alimentele — Loc de desfacere a producător; 4) Schelet — Formație muzicală; 5) O mare... de spice (pl.) — Rod al rodului... (pop.); 6) Suprafețe agrare — Nestrins încă de la început!; 7) Măiestrie — Perioadă de timp — Cununa!; 8) Produs avicol — Fructe; 9) Grînarul țării — În acest loc; 10) Cîntec de slavă — Se cultivă-n terenuri ude — Un număr... întors!; 11) Bere la jumătate! — Sau — Vin... imediat după culesul strugurilor.

Octavian ANGHEL

Cuvinte rare: ETERA, ARI.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PLĂCUTE

ORIZONTAL: Cocori — Ars — Inimi — Amat — Norocoși — R — Emeriți — Vo — Mașina — Nap — Atît — Viori — O — Înălțat — Ipa — U — Ia — O — Neon — Actor — Serata — Ani.

LAUDĂ HĂRNICIEI

ORIZONTAL: Gratificații — Retuș — Oancea — Apel — Gn — I — Ds — Danielescu — I — Art — Castani — Ta — Roșca — Git — I — Tot — Ursu — R — Inimos — Terci — Aramar — C — Ub — At — Niculescu — Labiș — Gara — N — Aliata — Danga.

JOC ÎN CAREU...

ORIZONTAL: 1) Acțiune încheiată cu un gol — Meci fără ei!; 2) Fac față la apărare... — A bate ușor în deplasare; 3) A se prăbuși (Atenție! Este vorba de accidentare) — E pus să tragă; 4) Bun la lovituri — Face o deschidere utilă în adîncime după o tehnică specială; 5) Realizează o apărare, acoperind o suprafață — Moci egal; 6) Toc de piele — O degajare din teren, afară; 7) În careu!... — „...uneori provoacă neplăceri (pop. pl.); 8) Oferit primei clasate — Doi la cinci!; 9) Boc, în spate! — Apără poarta (pl.) — În cupă!; 10) Bătut în teren — Nu se pricep (fem.); 11) Rezultat din repetarea unei acțiuni sau faze — Breșă în dispozitivul feroviarilor.

VERTICAL: 1) Referitor la înaintașii noștri (fem. pl.) — Un joc cu sorți de izbîndă; 2) Formație care evoluează în timpul jocului — La intrare-n cabină!; 3) O deschidere în adîncime — Scoruri finale!; 4) O respingere din zid (pl.) — Un culoar oarecare; 5) Un tur din urmă! — Centru înaintat (pl.); 6) O „bombă" de sus; 7) Atacați la tușă! — Schimbă linia de înaintare a „Rapidului"; 8) Supus „atacului" (în expresie); 9) Egalată și la început și la sfîrșit! — Un junior la mijloc! — Elucidat de la început!; 10) Acțiuni soldate cu eliminări din teren — Fundașii 2 și 3!; 11) Se află în centru (pl.) — Plouate; 12) Culoare de pătrundere... în adîncime — Chemare... în formație.

Cornel M. DUMITRESCU

Cuvinte rare: Ilău, Etul.

FIRMA BRODISSA DIN LUSTENAU-AUSTRIA

vă oferă

BRODERII ELEGANTE CARE SE GĂSESC ÎN MARILE MAGAZINE SPECIALIZATE

PUBLICOM (5 503)

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Întrebarea nr. 5

Cine și cînd a demonstrat definitiv că galaxiile se îndepărtează de Pămînt și că viteza lor de recesiune crește cu distanța față de planeta noastră?

Întrebarea nr. 6

Într-o cutie de formă cubică, cu latura de 10 cm se introduc bile, perfect sferice, cu diametrul 1 cm, pînă la totala umplere a cutiei. O cutie identică este umplută de asemenea în întregime, tot cu bile perfect sferice, dar cu diametrul de numai 1 mm. În care din aceste două cutii va rămîne mai mult spațiu liber între bile? În aceea cu bilele de 1 cm diametrul, sau în cealaltă, cu bilele de 1 mm diametrul?

Concursul „Verificați-vă cunoștințele"

BON DE PARTICIPARE Nr. 3

20 octombrie 1973

Numele și prenumele .....

Adresa .....

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu aflați împreună cu Alina, fata căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se află un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz. Bunicul și Panaitescu îl urmăresc pe Aristide, și-l arestează cînd acesta era pe punctul de a trece granița pe un iaht particular.

18 Din biroul căpitanului Constantinescu, Bunicul privea în curtea miliției, unde cîțiva oameni se îmbrînceau spre ușa de intrare, în ciuda protestelor sergentului Sotir, care se străduia transpirat să păstreze ordine. Cei adunați nu erau alții decît părinții tinerilor reținuți — mulți dintre ei aproape copii, nu depășiseră vîrsta de paisprezece ani — înștiințați să se prezinte la miliție și să-și identifice odraslele.

Bunicul îl rugă pe căpitanul Constantinescu să-l introducă pe Aristide Pomișor.

Pe ușă fu introdus Aristide Pomișor... Nu-și părăsise zîmbetul cuceritor și se vedea că face imense eforturi pentru a-și păstra buna dispoziție și calmul.

— Domnule Aristide, iată-ne ajunși și aici... Bag mîna în foc că în urmă cu douăzeci și patru de ore, cînd beam amîndoi șampania aia formidabilă, n-ai fi crezut în ruptul capului că ai să ajungi la miliție... Bună șampanie, domnule Pomișor. Te întreb totuși, de ce n-ai așteptat să pleci legal, doar ai plecat de atîtea ori?...

— Cînd am aflat că sînteți aici și vă ocupați de cazul Grațielei, cu furtul, am făcut din teamă imprudența să mă grăbesc... Bănuiam că pînă la urmă veți descoperi că eu am furat...

— Domnule Aristide, s-o luăm metodic... Dumneata ai furat mărfurile din magazinul special, zici... Dar în cazul acesta, dragul meu, sînt total consternat, deoarece n-am crezut, nici nu cred...

— Bine, răspunse jovial Aristide, atunci, atunci...

— Domnule Aristide, dumneata n-ai fi fugit dacă era vorba numai de furt, te asigur, sau în nici un caz nu te-ai fi grăbit să fugi așa... Și pe urmă eu nu m-am ocupat de cazul Grațielei, ci de o bicicletă... Pur și simplu de o bicicletă... Și dacă n-ar fi fost ea, probabil că dumneata ai fi plecat liniștit, cu acte în regulă și nu te-ai mai fi întors. Povestea cu furtul nu stă în picioare, domnule Aristide... Și iată de ce: în primul rînd nu există nici o dovadă concretă că ai furat dumneata, în al doilea rînd, existau, dimpotrivă, toate argumentele clădite inteligent că furtul a fost comis de Grațiela... În cazul că ar fi existat dubii, mai era posibilitatea de a o inculpa pe doamna Bodea... Iată de ce argumentele dumitale nu plutesc, spuse Bunicul, zîmbind mulțumit de figura lui de stil... Dumneata singur te-ai dat de gol... De fapt psihologia omului necinstit, cît de abil ar fi el, rămîne tot psihologie de om necinstit... N-ai știut exact cît anume știu despre Grațiela și te-ai grăbit să creezi dubii asupra doamnei Bodea... Vreau să te asigur că pînă în clipa aceea nici prin cap nu mi-a trecut că dumneata ești amestecat în afacerea asta... Cînd mi-ai dat acest amănunt aproape că era să sar în sus de bucurie. Pe urmă lucrurile s-au legat de la sine...

— Recunosc că am furat și am vrut să fug, spuse Aristide, mecanic.

— Prea repede recunoști, domnule Aristide, și în meseria noastră un om care recunoaște repede anumite lucruri dă de bănuit.

— Jur, tovarășe maior, că nu ascund nimic...

— Mai și juri, domnule Aristide, mai și juri... Bine... Cu toate astea n-ai furat dumneata. Dumneata doar ți-ai însușit pentru cîteva ore cheile doamnei Bodea. În timp ce ea era în pat, te-ai dus pe întuneric în baie. Ai luat din poșeta cheile și i le-ai dat lui Pamfil. Pamfil a confecționat cheile de la magazin. Era evident că din moment ce ușa nu a fost violată în vreun fel n-a putut să fie deschisă decît cu cheia. Deci Pamfil fura, grupul lui de adepți vîndea cu supraprețuri, apoi tot cu supraprețuri cumpărați valută... În plus, tinerii erau obligați să fure de acasă și de pe unde puteau, lucruri de valoare, pentru a avea mijloacele materiale de a subzista acolo în acea lume care de fapt nu există... Și iarăși trebuie să recunosc că toată această treabă Pamfil a făcut-o magistral. De fapt, o dată ajuns cu el în străinătate, l-ai fi lăsat pe drumuri, nu-i așa, domnule Aristide? În bicicleta lui nu mai era urmă de valută și bijuterii... Le-ai luat spunînd că la

VIAȚA STADIONULUI

REFLECȚII MAI VECHI SAU MAI NOI

de Eftimie IONESCU

Pentru astăzi, așa cum am promis, cîteva opinii dintre cele mai autorizate despre „pierderea de teren" a fotbalului latin în fața jocului realist, de totală angajare, în forță, întruchipat de echipele de formație anglo-saxonă. Cuvintele pe care le prezentăm mai jos au fost rostite, cel mai ades, după clipele amare dar alarmante ale înfrîngerilor ; altele însă au puterea de anticipare care le dublează valoarea. Cum e și firesc, ele aparțin antrenorilor și foștilor internaționali ai fotbalului în scădere de viteză.

Să începem cu **Silvio Piola**, care nu mai are nevoie de prezentări ; celebrul fost centru atacant al echipei Italiei în perioada cînd ea cîștigă titlul suprem (1938) și cînd linia de înaintare cuprindea, în afara sa, pe Biavati, Meazza, Ferrari, Colaussi, spunea următoarele, la 26 mai 1967, a doua zi după ce Internazionale pierdea finala „Cupei campionilor europeni", la Lisabona, în fața lui Celtic Glasgow (1—2) : „Pentru cei mai mulți, Internazionale e victima oboselii, a oboselii actualului sezon, a oboselii acumulate după cîteva sezoane care au solicitat-o din plin. Pentru mine, finala a reprezentat revelația unui fotbal nou care se ridică. E fotbalul de forță și angajare, fotbalul care a cultivat calitățile tipice echipelor britanice, adăugîndu-le o tehnică foarte economică și o știință a acoperirii terenului cu totul remarcabilă. Poate ca finala pierdută de Inter să fie mai mult decît un eșec al fotbalului italian, poate să fie începutul căderii fotbalului de tip latin. „Piola s-a dovedit un remarcabil prezicător. Pentru că, de la acea finală de la Lisabona, victoriile echipelor de „tipul Celtic" au venit în serie : Manchester United, Feyenoord, Ajax, Ajax, Ajax numai A. C, Milan reprezentînd un moment de licărire al jocului temperamental, în ediția 1968/69.

Dar să mergem mai departe. Vi-l aducem în fața dv. pe **Di Stefano**, alt nume care se prezintă singur. Intervievat în toamna trecută, de unul dintre comentatorii televiziunii argentiniene, asupra dispariției de pe lista marilor învingătoare a echipelor italiene, portugheze, spaniole, cel care a regizat așa de strălucit victoriile în serie ale lui Real Madrid răspundea : „Oboseala triumfurilor a apărut ca primul dușman al acestui gen de fotbal și prin calitățile fizice specifice, o armură atletică și, la adăpostul ei, au început să construiască și tactic, un joc specific. Pe care, acum, cu mijloacele și punctele forte ale fiecăreia, il practică cu toate. Pentru mine, de pildă, fotbalul englezesc s-a modelat mult după pilduitoarele succese ale stilului Ajax și o încercare asemănătoare de manevră face, spre pildă, Bayern München. Riposta fotbalului de temperament și culoare întîrzie ; simt pe propria piele că ezităm, că nicăieri unde mai ieri victoriile în cupele continentale erau un normal final de sezon, nu se ia taurul de coarne. Nici... măcar în Spania" Gluma din finalul declarației lui Di Stefano e și un apropo la lipsa de spirit de acțiune din țara unde activează ca antrenor și unde măsura ridicării interdicției de a se aduce jucători de peste hotare a mărit atmosfera de de echipe. Marile campioane au crezut că jocul lor are rezerve pentru decenii de competiții. O eroare de anticipație pe care am întîlnit-o de altfel și în multe domenii ale științei a reprezentat începutul. Eu nu pun pe seama dispariției unor formații cu jucători deosebiți, explicația căderii fotbalului latin pentru că, în cele mai multe cazuri, echipele mari fac jucători mari. Dacă ne gîndim bine, tactic, acest fotbal n-a mai produs nimic sau aproape nimic. În schimb, dîncolo, s-a lucrat cu dîrzenia și conștiinciozitatea care reprezintă, după părerea mea, primele mari virtuți ale jucătorilor englezi sau olandezi sau germani. Cred că aceste echipe și-au creat, nehotărire, a limitat orizontul de afirmare al elementelor autohtone.

Și, în sfîrșit, vi se prezintă dumnealui **Mario Lobo Zagalo**, antrenorul selecționatei Braziliei : „Oriunde s-ar fi disputat, în Europa, ediția 1974 a campionatului lumii, am fi avut de-a face cu o ediție... europenizată a probei supreme. Dar în Republica Federală Germania, accentul pe jocul în forță, fără menajamente, atletic și direct va fi și mai mare, schimbarea de culoare — față de jocul nostru obișnuit — va fi de 360 grade. De aceea, noi am făcut din turneul din anul acesta, înainte de orice, un turneu de adaptare și ripostă la fotbalul care ne așteaptă. Poate am exagerat chiar dar eu nu pot face operația de angajare a campionatului de la anul decît supunîndu-mi jucătorii la probe repetate pentru un gen de fotbal care nu le e deloc simpatic, asta nu mai e un secret. Dar știu foarte bine că, dacă nu vom măsura mereu situația, dacă nu vom lua probe directe asupra a ceea ce ne așteaptă, vom păți ca în 1966 cînd am crezut că simpla apariție în Anglia a deținătoarei titlului suprem e suficientă pentru victoria cea mare. Și, atunci, nu se produsese așa de net această veritabilă despărțire de drumuri sub aspectele esențiale ale pregătirii și exprimării fotbalistice".

Opiniilor de mai sus le vom adăuga pe cele din fotbalul în ascensiune. Pe sîmbăta viitoare, deci, cu nume sonore din Olanda, Anglia, R. D. Germană, R. F. Germania.

CUM VA ARĂTA STADIONUL OLIMPIC DE LA MONTREAL

JEAN DRAPEAU, primarul orașului Montreal, gazda viitoarelor Jocuri Olimpice, a participat recent la o conferință de presă în cadrul căreia printre altele, a făcut și o succintă descriere a stadionului olimpic a cărui construcție va începe în luna ianuarie a anului viitor. Noutatea pe care o prezintă proiectul arenei olimpice constă în aceea că, în funcție de necesități, tribunele pot fi acoperite sau descoperite. O copertină specială, confecționată dintr-un material impermeabil și ușor de manevrat, poate fi întinsă deasupra tribunelor, pe întreaga lor suprafață în numai 15 minute. Astfel, în caz de ploaie spectatorii vor putea urmări nestingheriți întrecerile ce se vor desfășura pe pista de tartan sau pe gazon. Și pentru că am amintit de gazon, este cazul să consemnăm faptul că și el va fi protejat împotriva intemperiilor de o imensă prelată, care, de asemenea, se poate strînge sau întinde deasupra gazonului în mai puțin de zece minute.

Tribunele stadionului vor avea o capacitate de 70.000 de locuri. Alăturat arenei centrale, vor fi ridicate mai multe piscine, pentru întrecerile de natație și polo, cîteva săli de antrenament, restaurante și alte clădiri auxiliare necesare comitetului de organizare. Tot aici se va înălța și turnul televiziunii care va asigura transmisia în întreaga lume a manifestărilor prilejuite de Jocurile Olimpice. Turnul va avea o înălțime de 165 m., ceea ce echivalează cu un bloc cuprinzînd 50 de etaje. Este prevăzut ca toate construcțiile amintite să fie gata la începutul anului 1976, anul Olimpiadei de la Montreal.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• O fotografie document • Viitoare întîlniri internaționale ale echipei de tineret • Cluburi de specialitate la Galați și Brăila • Reîntîlnirea Frazier — Cassius Clay va avea loc la 4 februarie • De ce s-a amînat meciul Tony Mundine — Emile Griffith

• **ÎN PREZENT** federația de specialitate poartă tratative pentru definitivarea datelor întîlnirilor echipei de tineret cu selecționatele similare ale Italiei (Veneția) și Franței (un oraș care urmează să fie desemnat). În cadrul turneului de la Ankara, care va începe la 22 octombrie, vor boxa și cîțiva pugiliști din țara noastră, în frunte cu campionul european de tineret Al. Turei. A fost în schimb contramandat de federația elenă turneul care urma să aibă loc în decembrie la Atena.

• **O VESTE BUNĂ.** La Brăila și Galați, orașele-port unde boxul se „mănîncă" cu pîine, au fost înființate cluburi de specialitate. O măsură excelentă, care, sîntem convinși, va ajuta la progresul „artei nobile" în țara noastră. Acum, le recomandăm brăilenilor și gălățenilor să treacă la măsuri concrete, organizînd tot mai multe gale și mai ales internaționale. Le recomandăm organizarea „Turneului celor 4", omis de mai mulți ani din calendarul intern al boxului nostru.

• **PESTE 300 DE AMATORI** de box, personalități, oficiali de renume și campioni celebri la vremea lor ca de pildă Gene Tunney, învingătorul lui Jack Dempsey au urmărit într-un restaurat al arenei „Madison Square Garden" semnarea contractelor dintre foștii campioni ai lumii americanii de culoare Cassius Clay și Joe Frazier, care se vor reîntîlni la 4 februarie la New York în meciul denumit „revanșa revanșelor". Din nou, Cassius Clay a avut cîteva ieșiri „nesportive" care i-au adus o amendă de 5 000 de dolari pronunțată pe loc de Edwin Dooley, președintele comisiei de box a statului New York. Clay l-a provocat pe Frazier amenințîndu-l pur și simplu că-i va rupe coastele. „Am să-l bat atît de rău încît își va aduce aminte de mine toată viața" a declarat Clay, privindu-l cu ură pe Frazier. Și manager lui Clay, Bundini Brown, nu s-a lăsat mai prejos spunîndu-i lui Frazier : „Tu ai mai fost la spital după un meci cu Clay, ai să mai mergi odată". Foarte calm, Frazier nu s-a clintit din scaunul său răspunzînd : „Este foarte posibil să mă mai internez odată la spital, după acest meci. Dar să știți că o voi face numai pentru că mîinile mele vor fi obosite de cîte lovituri îi voi aplica lui Clay".

• **IN CADRUL UNEI GALE** desfășurate la Sydney „vedeta" australiană la „mijlocie" Tony Mundine nu l-a putut învinge pe Marks (Australia) cu care a terminat la egalitate. Celebrul puncheur s-a ales chipurile cu o rană la mîna dreaptă. Managerul său McQuillen, foarte isteț și prevăzător, a trimis o telegramă la Paris prin care anunța că Mundine nu-l va putea întîlni la 22 octombrie pe temutul boxer de culoare americanul Emile Griffith. Întîlnirea va avea loc la 17 noiembrie, tot la Paris.

• **NU DE MULT** a ieșit la pensie muncitorul tipograf, *Nicolae Rădan*, de la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii". Cei tineri nu știu că N. Rădan a fost o „vedetă" a pugilatului nostru, înaintea celui de al II-lea război mondial. El a fost de altfel singurul învingător, ca amator, al reputatului Ion Chiriac.

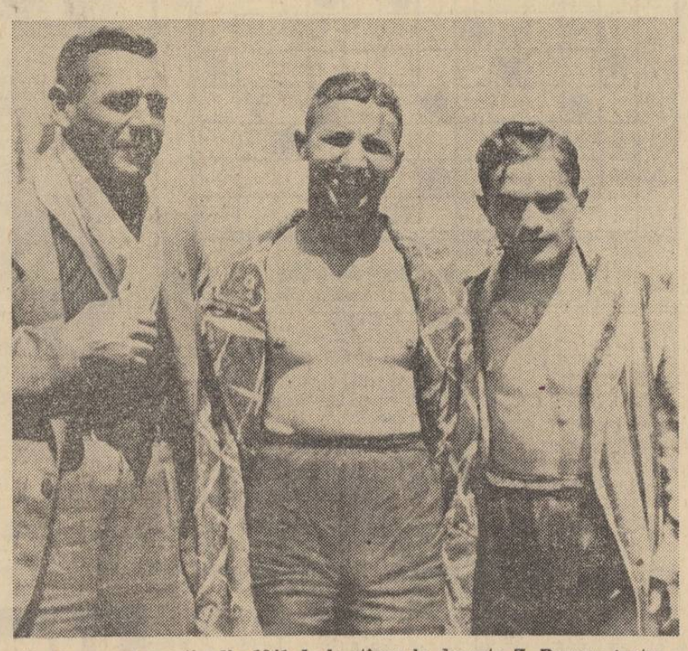

Un document sportiv din 1941 de la stînga la dreapta Z. Popazu (antrenor), N. Rădan și Ion Chiriac.

CONGRESUL F.I.D.E.

• Noul ELO : Alexandra Nicolau pe locul 5, Florin Gheorghiu a cîștigat 14 locuri • Telegrama lui Fischer

Cu prilejul Congresului Federației internaționale de șah (F.I.D.E.), ținut la Helsinki, au fost omologate clasamentele Elo, calculate pe baza rezultatelor obținute în cursul anului trecut. Pe primul loc se află, așa cum era de așteptat, campionul lumii **Robert Fischer**, cu 2 780 puncte. Pe locul doi, ocupat anterior de Boris Spasski, cu 2 660 p.) ambii posesori ai unui palmares impresionant de victorii în ultimul an. În clasamentul din 1972, Karpov ocupa locul 7—8, împreună cu Botvinnik. Urmează **Spasski** — 2 655 p., **Portish** — 2 650 p., **Korcinoi** — 2 650 p., **Petrosian** — 2 640 p., **Botvinnik** — 2 630 p., **Polugaevski** — 2 625 p., **Larsen** — 2 620 p., **Stein** (decedat între timp) — 2 605 p., **R. Byrne** și **Geller** — 2 605 p. Marele maestru român **FLORIN GHEORGHIU** este situat pe locul 36, cu 2 550 p. În lista anterioară el figura pe locul 50 cu 2 520 p.

În clasamentul feminin este plăcut de remarcat saltul **ALEXANDREI NICOLAU**. Maestra internațională română a avansat două locuri, de pe șapte pe cinci, avînd acum 2 320 p. Pe locul întîi se află campioana mondială **Nana Gaprindașvilli**, cu 2 420 p urmată de **Kușnir** — 2 380 p., **Alexandria** — 2 335 și **Levitina** — 2 325 p. Noile liste alcătuite de profesorul Arpad Elo cuprind numele a circa 1 500 de jucători din toată lumea.

În cadrul congresului au avut loc discuții animate asupra modului în care să se organizeze, în viitor, meciul pentru campionatul mondial. Fischer, care, în calitatea sa de campion mondial, este membru al F.I.D.E., a adresat congresului o lungă telegramă în care a propus ca meciul pentru titlu să fie cîștigat de jucătorul care decide zece partide în favoarea sa, remizele nefiind luate în considerare ; dar, dacă se înregistrează scorul de 9—9, atunci titlul să rămînă campionului mondial. O comisie formată din reprezentanții federațiilor din U. R. S. S., S. U. A., Ungaria, Brazilia și dr. Max Euwe, președintele F.I.D.E., va discuta propunerea, ca și alte sugestii controversate privind mărimea premiului ce va fi acordat cu prilejul viitorului meci pentru titlu.

În ceea ce privește meciurile candidaților, s-a hotărît ca în semifinale să se întîlnească învingătorii din meciurile Spasski—Byrne și Karpov—Polugaevski, pe de o parte, și cei din meciurile Petrosian-Portish și Mecking—Korcinoi, pe de altă parte. Prima confruntare din semifinale ar urma să aibă loc în S.U.A., a doua în Olanda. Dar dacă într-o semifinală vor fi doi jucători sovietici, atunci întîlnirea dintre ei se va putea disputa în U.R.S.S.

Iată și alte decizii ale congresului : au fost acceptate cererile federațiilor din Siria și Pakistan de a deveni membre ale F.I.D.E. a fost acordat titlul de mare maestru următorilor jucători : Balașov, Kuzmin, Savon (U.R.S.S.), Velimirovici (Iugoslavia), Adorjan. Csom și Ribli (Ungaria). Hecht (R.F.G.), Quinteros (Argentina), Suttles (Canada) Titlul de maestru internațional a fost acordat jucătorilor Knaak, Vogt (R.D.G.), Hartson (Anglia), Enklaar (Olanda), Razuvaiev, Cekovski (U.R.S.S.), Placetka (Cehoslovacia), Dueball (R.F.G.), Calvo (Spania), Peiev (Bulgaria), Boey (Belgia), Ole Jakobson (Danemarca), Beliavski (U.R.S.S. — în calitate de campion mondial la juniori) Romanișin (U.R.S.S. — campionul Europei la juniori) și Tan (cîștigător al unui turneu zonal).

P. S. Fischer a început nu numai să trimită telegrame. Și-a reluat activitatea șahistă într-un turneu din Filipine dotat cu premii în valoare, oficial, de 11 000 dolari și a început să acorde și interviuri unui ziar din Belgrad, căruia i-a declarat că e dispus să întîlnească orice adversar într-un meci pentru titlu.

CULISELE HIPODROMULUI

• DIN NOU *cele mai valoroase produse ale hipodromului de trap, se vor confrunta într-o alergare semiclasică de fond: „Premiul de toamnă". Distanța : 2 200 m. Favoritul alergării : Senzația.*

• LA ÎNCEPUTUL *lunii noiembrie ucenicii hipodromului, care au cîștigat sau vor cîștiga cel puțin o alergare, sînt programați într-o probă de selecție: „Premiul aprenților". Pînă astăzi au întrunit această condiție zece aprentii. Mai sînt, însă, șapte pe dinafară. Și unii chiar ai unor formații consacrate: M. Ștefănescu, V. Gheorghe...*

• ULTIMA REUNIUNE *de trap a făcut ca gingășia și natura să fie la modă. Au învins pe rînd: Domnița, Copila, apoi Măcieș, Palmier și în ultima cursă, Vișina... Și între ei un epic: Rapsod.*

• ABSENTA *veșnic-tînărului crainic al hipodromului, a cărui siguranță ne-a încîntat întotdeauna, a fost „bruiată" duminica trecută de un înlocuitor (sperăm temporar) necunoscător în ale curselor și chiar lipsit de calitatea principală a unui crainic: dicțiunea. Știam că este necesar numai un curs pentru arbitrii alergărilor...*

• CELE MAI SCURTE VICTORII *le-au obținut, în actuala stagiune, elevii antrenorului Gh. Tănase. Jug, în „Criteriul cailor de doi ani" a învins-o pe Tutela cu o jumătate de „nară" (neafișarea fotografiei ne face să bănuim o egalitate), iar Măcieș pe Eliza cu o „nară". Fotografia afișată ne-o înfățișează pe Eliza cu un picior în avans. Dar la curse, contează numai „capul". A lui Măcieș a fost mai întîns.*

Doru IONESCU

AUTOMOBILISM

Verificarea sistemului de răcire

Fiecare anotimp aduce, pentru automobiliști, bucurii dar și probleme. Mai sînt zile frumoase, însorite, care îndeamnă la drum, dar apar și primele brume, cețurile sînt mai frecvente, ca și ploile. Pentru aceste condiții, cîteva recomandări. Azi, despre unele **VERIFICĂRI ȘI REMEDIERI.**

1) Verificarea sistemului de răcire.

Există părerea greșită că un motor trebuie să fie **cît mai rece**, înțelegîndu-se în acest sens și funcția sistemului de răcire. În realitate însă motorul de automobil trebuie să lucreze **cît mai cald**, dar lichidul de răcire să nu fiarbă.

Sistemul de răcire nu necesită o verificare „de atelier". Există semne evidente ale imperfecțiunilor în funcționarea lui — supraîncălzirea motorului, fierberea lichidului de răcire, mersul neregulat al motorului apariția „maionezei" (a emulsiei galbene de ulei + apă) înnegrirea lichidului din vasul de expansiune, scăderea nivelului în același vas, apariția unor urme de ulei în acest lichid ș.a.

Lichidele antigel folosite au la bază etilenglicolul în soluție cu apă. Măsurătoarea se face mai simplu la un atelier unde se stabilește proporția antigel : apă distilată. O proporție de 1:1 ne asigură o protecție la îngheț de —40°C. Raportul 1:2 asigură neînghețarea pînă la —18°C, iar 1:3 pînă la —12°C. Adăugarea antigelului se face în raport cu temperatura la care presupunem că vom circula. Important ! Orice adaus de antigel se face cu lichide de aceeași marcă !

Se recomandă, de asemenea, atenție la adăugarea antigelului sau a apei (care se fac, de regulă, prin vasul de expansiune) în sensul de a nu permite intrarea aerului în circuitul de răcire. Vom urmări apoi cu ATENȚIE :

— funcționarea termostatului,

— funcționarea instalației de încălzire,

— întinderea curelei ventilatorului,

— etanșeitatea sistemului de răcire.

Dar despre aceste operațiuni în numerele viitoare.

Vă înfățișăm momentul culminant al unui accident prilejuit de o întrecere de automobile de curse care a avut loc la Silverstone (Anglia). Eroul acestui accident, din fericire terminat cu bine, se numește David Matthews (29 de ani). El pilota o mașină „Ford Capri". Încercînd să depășească în mare viteză un concurent (se deplasa cu 250 km pe oră) David Matthews a pierdut controlul mașinii, a ieșit de pe pistă și s-a dat peste cap de cîteva ori, în timp ce mașina pur și simplu se dezintegra. Matthews a reușit să scape cu viață datorită unui gest reflex în urma căruia a pus în funcțiune în mod automat extinctorul, ceea ce a împiedicat declanșarea unui incendiu.

RUGBI

• **SCORURI ASTRONOMICE** la echipele de juniori : cu 130—0 (nu este nici o greșeală — una sută trei zeci la zero) a pierdut echipa de juniori a Gloriei meciul cu Școala sportivă nr. 2 ; cu 64—0 au pierdut și echipele similare ale cluburilor Steaua și Dinamo întîlnirile cu juniorii Griviței Roșii și respectiv cu cei de la Clubul sportiv școlar. De ce s-or fi ocupînd antrenorii acestor rugbiști ?

• **IATĂ UN JUCĂTOR ACTIV**, căpitanul echipei Steaua, Mateescu Adrian, a trecut cu succes examenul de antrenor. La cît mai multe exemple de acest fel din rîndul jucătorilor de rugbi.

• **ȘI ARBITRII UITĂ** cîteodată de îndatoririle ce le au. Dragomirescu Sergiu, bunăoară, nu a completat o foaie de arbitraj cu tot ce s-a petrecut pe teren, scăpînd din vedere tocmai esențialul : actele de indisciplină ce au avut loc pe teren. Drept care a fost suspendat pe o etapă.

• **TÎNĂRUL JUCĂTOR** Gheorghiu Tănase George, de la Sportul studențesc, a realizat în meciul de duminică, o încercare de toată frumusețea, fentînd și croșetînd nu mai puțin de șase adversari. În finalul acestei faze s-a accidentat la cap. Să sperăm că nu este nimic grav și că-l vom revedea cît de curînd evoluînd de aceeași manieră spectaculoasă.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul Pronosport din 21 octombrie

1. IUGOSLAVIA — SPANIA. Rezultatul acestui meci urmează să decidă care dintre aceste două echipe va merge anul viitor în turneul final al campionatului mondial. La Madrid meciul s-a terminat la egalitate, dar fotbaliștii iugoslavi au neapărată nevoie de victorie pentru a se califica. Au prima șansă.

2. F. C. CONSTANȚA — U.T.A. Constănțenii nu au pierdut nici un punct pe propriul lor teren. Nu vedem cum ar putea să piardă în fața unei formații în declin, cum este U.T.A.

3. POLITEHNICA TIMIȘOARA — STEAUA. Meciul ni se pare a fi deschis oricărui rezultat. Cel mai posibil este însă un scor egal.

4. C.S.M. REȘIȚA — STEAGUL ROȘU. Cu toate că în ultimele etape echipa reșițeană s-a arătat mai puțin sigură ca de obicei, noi credem că este capabilă să obțină victoria.

5. UNIVERSITATEA CLUJ — S. C. BACĂU. Oaspeții nu au mai cîștigat de foarte multă vreme la Cluj. Cu atît mai puțin credem că o vor face acum, cînd echipa lor nu este în cea mai bună formă. Nu le acordăm nici măcar șansa unui rezultat de egalitate.

6. SPORTUL STUDENȚESC — C.F.R. CLUJ. Meciul de debut al... noului antrenor Angelo Niculescu, venit de curînd la cîrma echipei bucureștene. Are toate șansele ca debutul să fie fericit.

7. JIUL — POLITEHNICA IAȘI. Destul de dificil de apreciat acest meci după acea victorie nesperată obținută de ieșeni la Ploiești. Jiul deține mari șanse de victorie însă nu trebuie neglijat un rezultat egal.

8. FLACĂRA MORENI — CARPAȚI BRAȘOV. Mult mai experimentată, mult mai valoroasă și mai ambițioasă pe propriul ei teren, Flacăra este marea favorită a meciului.

9. DINAMO SLATINA — AUTOBUZUL. Se întîlnesc două echipe de valori apropiate. Avantajul terenului va decide meciul, după părerea noastră, în favoarea gazdelor.

10. DUNĂREA GIURGIU — C.S.M. SIBIU. Cu toate că joacă acasă, Dunărea nu are un meci ușor. Nu este ușor nici pentru „pronosportiștii" puși în situația de a cîntări bine șansele ambelor formații. Credem într-un rezultat de egalitate.

11. INDUSTRIA SÎRMEI — VICTORIA CAREI. Derbiul seriei a treia, în care echipa locală are un ușor avantaj dat de propriul teren. Victoria știe însă să joace bine și în deplasare așa că, 1,X.

12. TEXTILA ODORHEI — OLIMPIA ORADEA. În ciuda faptului că duminica trecută Textila a făcut meci egal acasă, o vedem favorită în partida cu Olimpia, de o valoare mai scăzută decît Minerul Baia Mare, adversarul din trecuta etapă.

13. C.F.R. ARAD — VULTURII LUGOJ. Echipa din Arad s-a dovedit destul de redutabilă pe teren propriu, fapt pentru care îi acordăm prima șansă la victorie.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Ultimul nostru meci în preliminarii a derutat publicul, a derutat și pe specialiștii. Veniți pe stadion mușcați de presimțirea unui meci șters, a unui final lipsit de apoteoză, ne-am trezit cuprinși de delir. Abia suflase arbitrul în fluier și ai noștri erau cu golul în gheată. Trei ocazii în primul minut. Peste alte cîteva, era deja doi zero, după care am ajuns la nouă zero, scor neverosimil pentru stilul nostru de joc, pentru filozofia noastră de viață și puterea noastră de înțelegere. La ce concluzie trebuie să ajungem ? Că am jucat noi nemaipomenit sau că adversarii noștri au jucat lamentabil ? Că am ajuns cumva la formula de echipă ideală ?

Cu umila mea pricepere vin și zic cu tărie că nu este cazul să spunem vorbe prea mari pe marginea acestei fericite întîmplări. Rezultatul de duminică nu mi se pare concludent. *Jocul echipei noastre nu a fost, în ansamblul său, entuziasmant, adică prevestitor al unui nou stil, al unei noi idei de fotbal. Adversarii noștri, despre care propriul lor conducător a declarat că au fost lamentabili (de altfel, norvegienii i-au învins cu 13-0, mi se pare), nu au ținut mingea decît aproximativ zece minute din cele nouăzeci ale meciului. Ce puteau face atunci jucătorii noștri ? Ei au trebuit să atace și să înscrie. E adevărat că înaintașii au avut o zi bună, că au fost în vervă, au fost inspirați, inimoși, muncitori și merită a fi lăudați. Dar, repet, să nu considerăm că acest meci a închis problema echipei naționale. Dimpotrivă. Consider că o discuție temeinică pe această temă trebuie să continue, ascultînd cît mai multe opinii și propuneri. Vom publica, deci, în continuare, scrisorile care ne-au sosit de la cititori înaintea meciului cu Finlanda și care se referă la comportarea generală a tricolorilor și, în special, la meciul, de la Leipzig.*

FLORIN IORDĂCHESCU, Reșița, bloc 38, et. I:

„Mă adresez dv., ca orice om care are un „of" în inimă, cu speranța să fiu înțeles sau combătut și aceasta numai pentru binele acestui mult iubit sport... fotbalul.

Ca toți iubitorii fotbalului din țara noastră sînt profund afectat de rezultatul obținut la Leipzig de echipa noastră, precum și de faptul că (exceptînd șansele teoretice) probabil nu vom fi prezenți la campionatul mondial. Rezultatul a fost comentat de specialiști în materie și de aceea nu voi mai insista asupra acestui fapt.

În această situație, ca om cinstit și cu bun simț, mă simt rușinat și revoltat față de nedreptatea făcută unui om. Receptiv la tot ce-i nou, la progres, am primit cu satisfacție și optimism măsurile federației atît de necesare pentru „revitalizarea" fotbalului practicat de națională. Dar sînt mulți aceia (deși nu o vor spune) care pe terenul din Leipzig nu au văzut echipa tînără cu jocul ofensiv promis ci echipa lui Angelo Niculescu, cu cîteva excepții în formație.

Culmea ironiei, în ultimă instanță Valentin Stănescu a apelat la Dembrovski, și aceasta pentru că, probabil, știa mai bine lecția, uitînd pe tușă elanul tinerilor Beldeanu, Niculescu, Năstase etc.

Oare cum ar explica federația și antrenorul național față de noi, iubitorii fotbalului, această însușire de tactică și formație?

Avînd în față perspectiva, de loc vrută, a liniștii pînă la viitorul C.M. federația ar trebui să analizeze cu calm și obiectivitate actuala situație și să treacă cu consecvență la hotărîrile trasate anterior..."

* *

NICU GEORGESCU, str. Caporal Ușurelu Ion nr. 14, București.

„Nu sînt atît de supărat pentru faptul că am pierdut la Leipzig, cît pentru modul cum continuăm noi, românii, să jucăm fotbal!

Cît timp va mai continua echipa noastră națională să joace atît de „bătrînește" fotbal? Cînd vor învăța internaționalii noștri obiceiul de a trage la poartă? E posibil ca niște internaționali ca ai noștri să tragă într-un procent atît de mare în afara spațiului porții, sau să nu tragă de loc? Cînd vor învăța băieții noștri tricolori să joace în viteză, să fugă efectiv mai iute cu sau fără minge, să intre în combinații rapide (ca de pildă un-doi-urile), să se demarce, să atace poarta adversă cu răutate, dacă se poate spune așa? Cît timp ne vom mai baza numai pe apărare și mijloc, mai ales în jocurile în deplasare? În sfîrșit, cînd se va schimba ceva în dragul nostru campionat intern, care în afară de Craiova și cuplajele bucureștene, și-a pierdut mult din interes?

Cred că acestea sînt o parte din întrebările care trebuie puse acum. Pentru că nu mai putem continua așa. Deoarece alții, știu mai mult decît noi, a trebuit să folosim (și o facem acum) „temporizarea". S-a făcut atîta tapaj pe seama superiorității tehnice a fotbaliștilor noștri, în comparație cu alții, încît cred că aceasta mai mult a dăunat decît a ajutat. Cred că s-a exagerat. Avem cîțiva dribleuri buni, dar aceștia driblează cu încetinitorul, un fel de „sîrba pe loc". La capitolul tehnicii, al tehnicii individuale, mai avem de învățat. Este o greșeală să ne tot comparăm cu țările unde este mai dezvoltat atletismul sau alt sport, decît fotbalul, mai ales la capitolul tehnicii. Nu spun — ar fi o greșeală — să copiem acum fotbalul atletic, foarte dur, ce caracterizează în special pe anglo-saxoni, dar cred că pe fundalul însușirilor naturale ale fotbaliștilor noștri, tehnicienii ar trebui să-i învețe, încă de cînd sînt copii, să joace în viteză, în mare viteză, să tragă la poartă de la distanță, din orice poziție.

Este necesar, cred, să se facă o selecție mai riguroasă, în sensul că, factorul fizic să fie pus pe același plan cu cel tehnic, dacă nu chiar să primeze, pentru că trebuie să avem fotbaliști viguroși, bine clădiți fizic (nu numai „pirpirii", cum avem de atîtia ani), care să poată lupta cu adversarul, cu orice adversar, nu să ne tot văităm că fotbaliștii din echipa adversă, sînt mai puternici, mai solizi, mai înalți, etc., etc. Pînă cînd să evităm lupta corp la corp (deși s-a văzut că ai noștri nu prea știu să o facă)? Păi cum să lupți dacă nu folosești și corpul?

Aceleași probleme au fost și cînd ne-am calificat în Mexic. Nu am jucat mult mai bine, dar am avut o apărare mai solidă și am aplicat la maxim „temporizarea". A fost o conjunctură mai favorabilă, însă cu Mexicul nu s-a rezolvat problema fotbalului nostru.

Ca iubitor al fotbalului sînt nemulțumit — și nu numai eu — de felul cum scriu cronicarii noștri sportivi de specialitate, cum li se spune, de ajutorul pe care ei sînt chemați să-l dea fotbalului românesc, prin scrisul lor. O mare parte dintre ei nu pun punctul pe i, folosesc același limbaj șablonard de ani și ani, unii fac „poezie", alții evită să analizeze critic principalele probleme ale fotbalului nostru. Ne-am plictisit tot citind despre tactică (care la Leipzig n-am văzut să existe vreuna), despre fel de fel de scheme tehnico-tactice care mai de care mai savante. Ne fac o mare plăcere curajul și competența cu care scriu despre fotbal unii scriitori și cronicari sportivi ca tovarășii: Eugen Barbu, Adrian Păunescu, Valeriu Mironescu, Romulus Balaban, Radu Cosașu și alții".

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

SE POATE ZBURA MAI SIGUR?

RĂSPUNSUL ÎL POT DA PSIHOLOGII

Siguranța zborului în spațiul terestru ca și în cel extraterestru depinde în mare măsură și de... om. Cît de corectă poate fi decizia pe care o ia pilotul într-un timp dat, în fața unei situații neprevăzute? Se pot prevedea, de la sol, reacția, comportamentul, acțiunile pilotului? Da, spun astăzi specialiștii de la Laboratorul de psihologie al Centrului de medicină aeronautică București. Prin noi metode și noi instrumente de investigare psihologică.

COLEGUL ELECTRONIC DE LA PROIECTARE

Constructorul poate alege dintre cîteva variante oferite de „creierul" electronic, soluția optimă. Sistemul acesta de lucru aduce economii substanțiale atît în ce privește construcțiile propriu-zise cît și planificarea lor și circulația materialelor.

(Relatările în pagina a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 838 — Sîmbătă 27 octombrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O preocupare consecventă

Recenta ședință a Comitetului Executiv al Comitetului Central al partidului a analizat programul cu privire la aprovizionarea populației cu bunuri alimentare și industriale în perioada de toamnă—iarnă 1973—1974. Obiectul acestei ședințe, ca și măsurile luate, reflectă preocuparea deosebită a conducerii partidului și statului nostru pentru creșterea continuă a nivelului de viață al populației, preocupare urmărită cu deplină consecvență și în care aprovizionarea cu produsele destinate consumului constituie un element dintre cele mai importante.

Aprovizionarea populației cu bunuri de consum, alimentare și nealimentare, stă de altfel permanent în atenția conducerii partidului și statului. Sînt cunoscute vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în centrele comerciale ale Capitalei și ale altor orașe, dialogul viu cu cetățenii în legătură cu situația aprovizionării. măsurile care s-au luat ca urmare a acestor consultări la fața locului, măsuri care au dus nu numai la sporirea volumului de mărfuri și diversificarea lor, dar și la o îmbunătățire substanțială a activității comerciale.

Să urmărim cîteva cifre edificatoare pentru felul cum se traduce în viață grija pentru mai buna aprovizionare a populației. Numărul de unități comerciale, în întreaga țară, era, la începutul acestui an, de aproape 68 000, mai mare cu aproape 15 000 decît în anul 1965. În anul 1972 au fost vîndute populației mărfuri în valoare de 112 miliarde și jumătate lei. față de 67 miliarde și jumătate în 1965 și mai puțin de zece miliarde în 1948. Luînd ca bază anul 1950, vom constata că în anul 1972, populația a consumat de peste trei ori mai multă pîine, de două ori și jumătate mai mulți cartofi, de circa trei ori mai multă carne, de peste zece ori mai multe preparate de carne, de peste 12 ori mai mult lapte etc. Creșteri spectaculoase se înregistrează, de asemenea, la mărfurile nealimentare: de șapte ori mai multă încălțăminte, mai mult decît dublu la țesături și confecții, ca să nu mai vorbim de bunurile electrocasnice care, în 1950, nici nu se produceau la noi în țară iar în prezent sînt cumpărate, pe parcursul unui an, cu zecile și sutele de mii de bucăți (numai în 1972 au

CONTINUARE ÎN PAG. 2

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Din noul peisaj bucureștean — Const. HRIB — București

CUTEZĂTORII

DIN „ÎMPĂRĂȚIA NISIPURILOR"

● Constructorii care „modelează" un perimetru de 72 000 ha. cuprins între Sadova - Corabia - Bechet ● 25 000 000 m.c. este cifra care reprezintă terasamente, dragări, modelări și alte lucrări executate de cei care au impermeabilizat nisipurile de la Dăbuleni ● Ce se poate realiza pe aceste terenuri pînă mai ieri nefolosibile

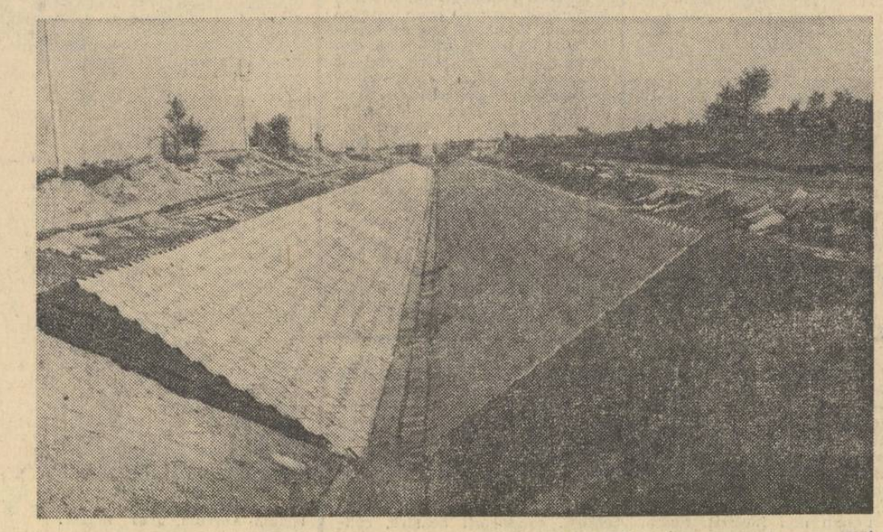

Canale construite din... nisip. Pentru impermeabilizare s-au folosit polietilena și plăcile de beton.

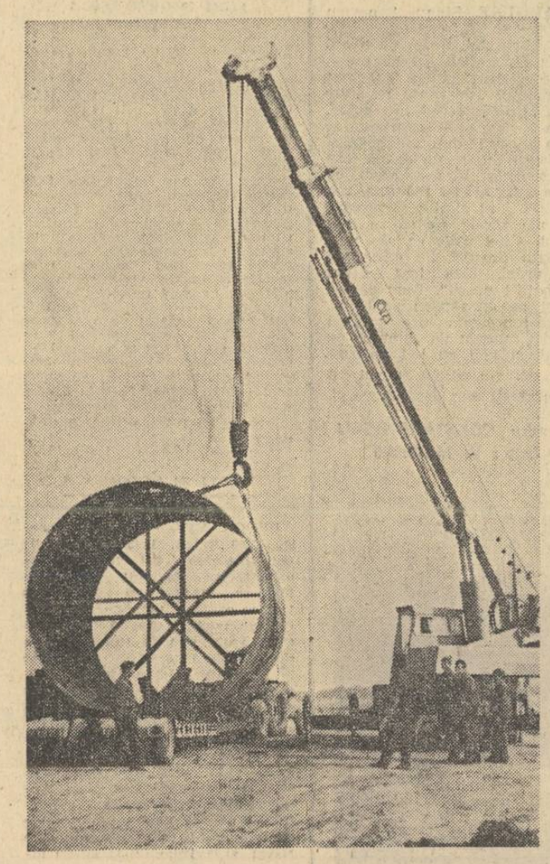

Marile conducte de oțel au fost fabricate pe șantier

Am urmărit de-a lungul anilor lupta îndîrjită a sătenilor din localitățile situate în triunghiul nisipos din stînga Jiului inferior cu o întindere de ordinul sutelor de mii de hectare, pentru a smulge solului arid, lipsit de fertilitate, vălurat sub forma de dune și mobil pe alocuri, roadele necesare traiului. Izbînzile din anii mai bogați în precipitații erau anihilate de insuccesele anilor secetoși. Cu toate că a dat producției destul de modeste, vița de vie plantată în tranșee adînci de 1 pînă la 4 metri a rezistat vicisitudinilor climei acestei zone uneori pînă la 60—100 de ani. O dată cu înființarea învățămîntului agricol superior la Craiova au fost puse și bazele cercetărilor științifice pentru valorificarea nisipurilor, cercetări inaugurate mai întîi la stațiunea didactică experimentală de la Timburești. Ulterior, a luat ființă la Bechet stațiunea centrală pentru valorificarea nisipurilor din întreaga țară. **Cercetările de aici au demonstrat că solurile nisipoase din această zonă pot da, în condiții corespunzătoare de irigare și fertilizare, veritabile producții record: 10—30 000 kg struguri, 15 000 kg piersici, 15 000 kg cartofi timpurii ur-**

Ion BECHERU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- **MEȘTEȘUGUL VOPSITULUI ÎN CULORI VEGETALE**
- **ABAJURUL SURPRIZĂ**
- **BINEFACERILE CEAIULUI DE SUNĂTOARE**
- **COLIVIE — BAR**

(În pagina a 6-a)

● De ce s-au retras dacii în bătălia de la Tapae? ● O luptă zădărnicită de fulgere... din senin! ● Semnificația apariției zeului Jupiter în ipostaza de Tonans pe scena a XXIV-a a Columnei ● Răniții daci erau atinși de trăznet! ● Cine era tînărul fulgerat al cărui trup a fost luat de la locul sinistrului ● Pentru a evita panica provocată de apariția fenomenelor naturale, Decebal a decis replierea bruscă a trupelor sale

Mai există enigme?

UN FENOMEN NATURAL SIMBOLIZAT PE COLUMNA TRAIANA

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

membru al Academiei de științe sociale și politice

Scena de pe Columnă, în care apare Jupiter Tonans

(Amănunte în pagina a 2-a)

«Salvamont» intervine

- ***Jurnal de bord al temerarilor înălțimilor din Făgăraș***
- ***Cîteva din numeroasele întîmplări petrecute pe cărări de munte***

Remarcarea unui traseu din creasta Făgărașului

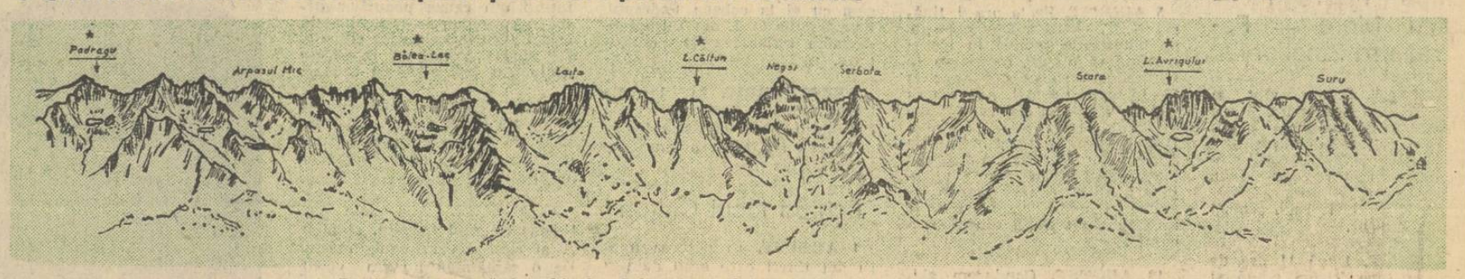

Porțiunea parcursă de echipele „Salvamont"-ului. Pe hartă sînt trecute cotele de altitudine

(Pagina a 2-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O preocupare consecventă

URMARE DIN PAG 1

fost cumpărate de cetățeni 383 700 aparate de radio, 291 800 televizoare, 166 100 frigidere, 87 600 mașini de cusut, 118 900 mașini electrice de spălat rufe etc.).

Fără îndoială, asemenea cifre mai pot fi aduse mărturie pentru a proba creșterea spectaculoasă a puterii de cumpărare a cetățenilor odată cu atenția care se dă cu continuitate producției de bunuri de consum și aprovizionării corespunzătoare a populației. Confirmînd încă o dată consecvența acestei preocupări a partidului nostru, în programul aprobat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., se prevede creșterea desfacerii la toate produsele destinate consumului populației și se stabilesc măsurile necesare pentru asigurarea bazei materiale în vederea realizării, în bune condițiuni și în mod ritmic, a aprovizionării. Astfel, Comitetul Executiv a hotărît ca Ministerul Comerțului Interior, ministerele economice, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București să ia în continuare măsuri pentru o bună gospodărire a produselor necesare aprovizionării cetățenilor și o rațională distribuire a acestora, precum și pentru îmbunătățirea și modernizarea serviciilor către populație. Comitetul Executiv a stabilit, de asemenea, să se acorde o atenție sporită calității produselor destinate consumului populației. Totodată, în vederea unei bune aprovizionări cu legume timpurii de primăvară, s-a indicat ca organele agricole, consiliile populare să ia toate măsurile în scopul însămînțării suprafețelor planificate.

Așadar, un program concret, de a cărui traducere în viață vor beneficia, în mod nemijlocit, toți cetățenii țării. El reflectă, cum spuneam, grija consecventă a conducerii partidului nostru pentru creșterea continuă a nivelului de viață al populației. În același timp, el se adresează milioanelor de lucrători din întreprinderile producătoare de bunuri de consum și din comerț, cărora le revine cinstea și datoria de a-l aduce la îndeplinire.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

E frig ?

Văsă ALEXANDRU — comuna Remetea Chioarului

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

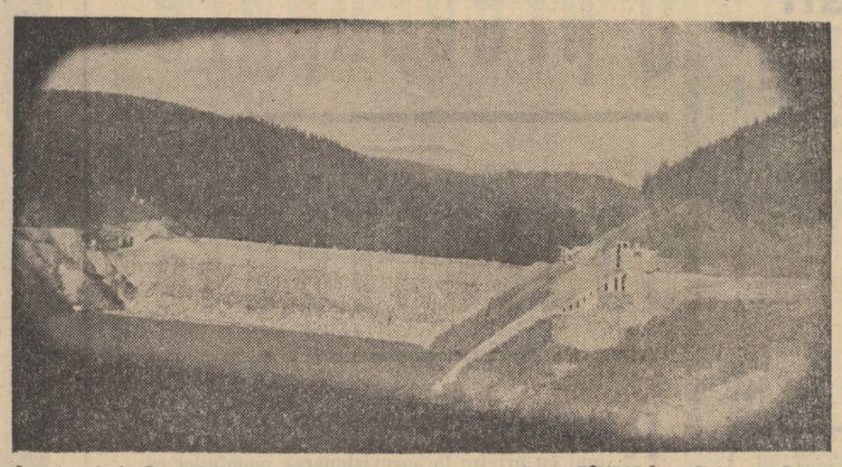

Imagine de la Barajul Vidra — Lotru

Pavel TÎNJALĂ — Voineasa, Lotru.

CUTEZĂTORII DIN „ÎMPĂRĂȚIA NISIPURILOR"

URMARE DIN PAG 1

mați de cea de-a doua cultură a anului agricol — porumbul hibrid cu pînă la 7 000 kg boabe la hectar. În aceleași condiții griul de toamnă și fasole ating producții de 4 000 și respectiv 1 800 kg boabe la hectar. Lucerna irigată poate da pînă la 80—100 tone de masă verde la hectar în 5—6 coase anual. Interesant că pe solurile nisipoase irigațiile nu necesită o cantitate de apă mai mare decît pe celelalte tipuri de sol ci un număr sporit de udări cu cantități mici de apă.

În urmă cu cîțiva ani au început în zona de sud a nisipurilor, pe un perimetru cuprins între Sadova — Corabia — Bechet, lucrările de construcție a unui mare sistem de irigații, bătălie hotărîtoare pentru ameliorarea condițiilor de mediu și sporirea potențialului productiv al unei mari întinderi de teren. Din cîmpurile de experiență ale stațiunii centrale de la Bechet trecem pe vastul șantier al recoltelor sporite unde **constructorii au și predat agriculturii rețelele de canale, conducte subterane de material plastic, stații de pompare și de punere sub presiune pe o suprafață de 51 000 hectare.** Aceste terenuri au fost în parte luate în cultură, altele se află în stadiul modelării — lucrare ce semnifică nivelarea, desființarea dunelor, amenajarea pentru culturi intensive. **În întregul perimetru de 72 000 hectare al sistemului, constructorii întreprinderii de construcții irigații prin cooperare Ocolna-Dăbuleni au construit, după cum ne informează** ing. **PAVEL DINU,** director tehnic, **318 km canale de aducțiune și de distribuție, 1 750 km conducte subterane, au executat terasamente, dragări, modelări etc. însumînd nu mai puțin de 25 000 000 metri cubi.** Singurul material pentru ridicarea taluzelor canalelor fiind nisipul, au fost necesare lucrări de impermeabilizare cu dale de beton pe așternut din polietilenă în suprafață de 3 200 000 metri pătrați, cifră astronomică nemaiîntîlnită în alte locuri din țară. Cele două mari stații de pompare care urcă spre nord, în direcția Craiovei, apa din Dunăre, asigură în prima treaptă un debit de 44 metri cubi pe secundă ridicat la înălțimea de 71 metri iar în treapta a doua 24,5 metri cubi pe secundă la 28 metri înălțime.

Șantierul cunoaște și în aceste zile o activitate intensă pentru urgentarea lucrărilor de construcții, impermeabilizări de canale și automatizări. Au rămas vii în amintirea constructorilor de aici soluțiile ingenioase adoptate la diverse lucrări de anvergură, cum ar fi simplificările aduse la fundația conductei de oțel de mare diametru, cofrajele ridicătoare și altele care au adus economii de milioane de lei și scurtarea termenelor de execuție. **În lunile august și septembrie lucrările au cunoscut ritmuri dintre cele mai înalte, crescînd față de perioadele anterioare cu 50 la sută la impermeabilizări de canale și cu 43 la sută la construcții.** Pe **ION MARICA, PETRE MALAIEL** și **EMIL CAZACU,** alături de oamenii din echipele lor și pe **MARCEL POPESCU,** tehnician la lucrările construcțiilor de stații de pompare, stăvilare și canale i-am întîlnit adesea pe întinsul marelui șantier. Ei au lichidat cu promptitudine, indiferent dacă erau solicitați simbătă după amiaza, duminica sau în alte zile, o serie de avarii la canale, inerente perioadei de instalare și de probe la mecanismele de automatizare.

Un stăvilar însemnat pe harta sistemului cu o literă și o cifră, s-a blocat. **„Pentru omul neavizat** — ne pune la curent inginerul **CONSTANTIN TIRBESCU — faptul nu însemna mare lucru. Constructorii, electricienii, montorii de aici au însă noțiunea exactă a pericolului : creșterea nivelului apei și avarierea canalului construit din... nisip. Iată de ce, pe vijelie, cu virtejuri de praf de nisip spulberat din dunele instabile, CONSTANTIN BURLEA, OPREA GALE, ILIE OPRIȘAN și mulți alți mecanici electricieni au lucrat de istov pentru repararea defecțiunii și înlăturarea pericolului iminent, cu consecințe dintre cele mai nedorite pentru integritatea canalului, pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune".**

„Colectivul lotului specializat în lucrări de impermeabilizarea canalelor, aflăm de la tehnicianul **MARCEL POPESCU, este cel mai solicitat, rămînindu-i de executat în această perioadă o pondere importantă a lucrărilor. Cu oameni ca ILIE NISIPEANU, ION PISCUPU, MARIAN DIRVIȘ și alții din echipele pe care le conduc, sînt gata „unul ca toți și toți ca unul" să lucrez zi și noapte cînd interesele lucrării o impun ; așa cum au dovedit-o în cazuri nenumărate, problemele rămase de soluționat își vor găsi făgașul rezolvării".**

Peregrinările mele pe întinderea vastului șantier mi-au condus pașii și în zone denumite aici ca „luate în cultură". Cooperatorii de la Dăbuleni și Călărași — Dolj, specialiștii și lucrătorii fermelor I.A.S.-Piscu Sadovei și Dăbuleni, aceasta din urmă fiind creația lucrărilor de irigații din zonă, erau la posturile lor, în vii și livezi, în grădinile de legume, pe tarlalele de porumb, floarea-soarelui, soia și sfecla de zahăr.

„Luarea în cultură a terenurilor nisipoase irigate, mi s-a destăinuit inginerul agronom **ALEXANDRU TRICULETE,** directorul I.A.S. Dăbuleni — Dolj, **înseamnă implicit asumarea unor responsabilități aparte, afirmarea capacității creative a fiecărui specialist. Noi la I.A.S. Dăbuleni am luat în cultură 2 700 hectare de terenuri irigate nisipoase, în cea mai mare parte sub forma de dune. Modelarea acestora a însemnat înlăturarea nisipului, în cazul virfurilor de dună pînă la adîncimi de 3 metri. În aceste condiții vitrege am reușit să realizăm producții de vîrf de 3 500 kg porumb, 1 600 kg secară, 8 000 kg cartofi timpurii, 1 200—1 300 kg soia, 27 000 kg tomate (la ferma 3 legume condusă de ing. Emil Amarazeanu) și 1 800 kg floarea-soarelui la hectar (ferma 7 culturi de cîmp, condusă de ing. Nicolae Petria)".**

Specialiștii de la I.A.S. Dăbuleni și din celelalte unități agricole de stat și cooperatiste din perimetrul marelui sistem de irigații fac în oarecare măsură muncă de pionierat. Un sistem de asolamente, accentul punîndu-se pe îngrășăminte organice — de preferință verzi (cum sînt lupinul și secara) au fost adoptate ca soluții pentru a da consistență solului nisipos. Combaterea spulberării nisipurilor se face prin benzi de secară pînă la înălțarea perdelelor de protecție din salcîmi. Fertilizările chimice se realizează cu doze mici dar repetate și de cîte 6 ori pentru a evita cheltuieli inutile și consecințe neplăcute. Acestea sînt tot atîtea arme din arsenalul științei și creativității personale a specialiștilor veniți să lucreze aici, oameni cu pasiune și talent, cutezătorii din „împărăția nisipurilor".

Ion BECHERU

UN FENOMEN NATURAL SIMBOLIZAT PE COLUMNA TRAIANA

de prof. univ. dr. docent
Radu VULPE
membru al Academiei de științe sociale și politice

Pe relieful Columnei Traiane, scena numerotată cu cifra XXIV de savantul german C. Cichorius (autorul unei fundamentale monografii a acestui monument din Roma), prezintă un interes deosebit prin semnificația subiectului său. Înfățișează cea dintîi luptă din primul război dacic al lui Traian, din anul 101 e.n. Toți cercetătorii convin s-o localizeze la **Tapae,** unde, după mărturia istoricului roman Cassius Dio, era concentrată oastea dacilor în așteptarea forțelor romane, care, după ce trecuseră Dunărea, înaintau prin Banat în direcția Sarmizegetusei. Pentru identificarea acestui loc, poziția cea mai indicată este pasul de la Poarta de Fier a Transilvaniei, chiar acolo unde se află azi gara cu acest nume. De un acces dificil, strînsă între munții Țarcului și masivul Poiana Ruscăi, într-o regiune de codri deși, trecătoarea de aci constituia un obstacol eficace în calea înaintării romane, oferind o foarte bună apărare dacilor.

În jumătatea stîngă a scenei de pe Columnă este figurat împăratul roman la postul său de comandă, într-un castru care ar putea fi identificat cu **Pons Augusti,** lîngă Boutari, nu departe de trecătoare. În spatele lui, cohortele pretoriene și legiunile stau pe loc așteptînd ordinul de a interveni în luptă. În planul din față, cavaleria romană se îndreaptă în galop spre linia de bătaie. În partea dreaptă a scenei se desfășoară lupta. Din partea romanilor nu se văd luptînd decît trupe auxiliare ușoare. Nici un legionar. Încăierarea e totuși crîncenă : atît romanii cît și dacii se bat cu înverșunare. În spatele rîndurilor dace, în colțul de sus, din dreapta, printre brazii și arțarii unei păduri, alături de steagurile dace în formă de balaur, apare chipul energic și ager al lui Decebal, care urmărește lupta cu încordare. Scena freamătă de dinamism. Atît compoziția sa generală, cît și redarea realistă și variată a expresiei fiecărui luptător denotă măiestria unuia din cei mai înzestrați sculptori ai Columnei.

Printre diversele elemente ale acestei vivace reprezentări sînt două a căror semnificație n-a fost pînă acum destul de lămurită și anume : întîi figura alegorică a zeului **Iupiter** în ipostaza de **Tonans** (..cel ce tună"), făcîndu-și apariția de-asupra vălmășagului și aruncîndu-și fulgerul asupra dacilor, apoi un grup de daci răniți care ocupă colțul de jos, din dreapta, al scenei, sub planul unde se vede Decebal, destul de departe de locul luptei. **În general, interpretatorii Columnei sînt de acord că chipul lui Iupiter Tonans simbolizează aici o violentă furtună de vară, care, producîndu-se în cursul luptei, a favorizat armele romane.** Dar mai puțină atenție a fost acordată grupului de răniți, pe care cercetătorii s-au mulțumit să-l explice ca raportîndu-se la un simplu post de prim ajutor din lagărul dac.

Sînt de remarcat totuși unele amănunte care se opun categoric unei tălmăciri atît de banale. Vedem astfel, alături de doi comați îndurerați care duc pe brațe trupul inert al unui tînăr personaj imberb, alți doi daci care sînt pe punctul de a se prăbuși, trintiți la pămînt sub loviturile năprasnice ale unei puteri invizibile, fără ca vreun soldat dușman să se afle prin apropiere. **Nimeni nu s-a gîndit pînă acum la o legătură între această tulburare și atitudinea imaginii lui Iupiter, cu toate că direcția loviturii și a privirii zeului, țintind tocmai grupul dacilor accidentați, e cum nu se poate mai vădită. Aceștia nu sînt răniți obișnuiți, ci oameni atinși de trăznet. Unul dintre daci, prăvălindu-se, încearcă să-și smulgă din piept un proiectil : fragment de piatră ori de metal, pe care trebuie să-l înțelegem ca o materializare a fulgerului, potrivit unei credințe comune în antichitate.**

Aceste constatări aruncă o nouă lumină asupra luptei de la Tapae, care n-a fost decisă prin arme, ci prin intervenția unui fenomen meteoric cu aparențe supranaturale. Tînărul personaj fulgerat, al cărui trup este îndepărtat de la locul sinistrului trebuie să fi fost un personaj de vază, poate chiar din familia lui Decebal. Moartea sa instantanee, produsă de un trăznet chiar în timp ce lupta se afla în toi, era de natură să îzbească profund imaginația dacilor, atît de religioși și atît de sensibili la semnele cerești, pe care le atribuiau voinței divine. Moralul lor amenința să se destrame. Pentru a evita o panică Decebal a trebuit să întrerupă lupta abia începută și să se retragă în interiorul țării sale, către Sarmizegetusa Regia, în munții Orăștiei. După cum arată scena următoare de pe Columnă, XXV, retragerea a fost executată în ordine, departe de presiunea inamică.

O asemenea repliere bruscă și din proprie inițiativă nu însemna deci o adevărată înfrîngere, tot așa precum succesul atît de neașteptat de rapid al romanilor nu se putea chema o victorie propriu-zisă, repurtată direct de forțele lor. Lupta figurată în scena XXIV denotă, dimpotrivă, o rezistență foarte îndîrjită din partea dacilor, care ripostează viguros atacului roman, în rînduri strînse, fără cea mai slabă intenție de a da îndărăt. Nu se vede nici un semn că lupta s-ar apropia de o încheiere. Pe de altă parte romanii n-au trimis la atac decît trupele ușoare, pe cînd legiunile și pretorienii au rămas în așteptare, fără să mai fi avut prilejul de a interveni. **Evident, n-a fost bătălie însemnată, dusă de la început pînă la sfîrșit, ci doar o încleștare incipientă, care, cu toată vehemența ei, a durat foarte puțin, fiind brusc întreruptă.**

Nu se observă nimic din aspectele crunte descrise de Cassius Dio într-un pasaj defectuos transmis de rezumatorul bizantin Xiphilinus și pe nedrept pus de moderni în legătură cu această luptă. În textul acelui pasaj se vorbește de un mare număr de morți, de o proporție excepțională de răniți printre romani și de un altar ridicat din ordinul lui Traian în memoria soldaților săi căzuți în luptă. Nici una din aceste particularități nu este indicată în scena XXIV, a luptei de la Tapae. În schimb toate se regăsesc fidel confirmate în marea bătălie de la Adamclisi în Dobrogea, pe care Columna o va reprezenta în scenele XL—XLIV, referitoare la victoria hotărîtoare a lui Traian împotriva unei primejdioase diversiuni a aliaților lui Decebal la Dunărea de Jos, la începutul anului 102. Acolo s-a descoperit și altarul funerar menționat de Cassius Dio, nu departe de faimosul Trofeu al lui Traian. Pe cînd lupta de la Tapae a rămas în desfășurarea războaielor dacice un episod fără importanță, redus la o simplă veleitate de rezistență dacă, pe care o împrejurare neprevizibilă a zădărnicit-o înainte de a fi devenit o serioasă bătălie.

«Salvamont» intervine

● Jurnal de bord al temerarilor înălțimilor din Făgăraș ● Citeva din numeroasele întîmplări petrecute pe cărări de munte

În sezonul estival care s-a încheiat, în masivul Făgăraș s-a desfășurat, pentru prima oară în țara noastră, o largă acțiune de prevenire a accidentării turiștilor. Trebuie amintit faptul că numai între 1971—1972, pe o scurtă porțiune din întregul traseu, între cabanele Negoiul-Bilea Lac, au fost înregistrate 10 accidente grave care s-au soldat cu pierderea a șapte vieți. De aceea echipa „Salvamont" din Sibiu a organizat, cu sprijinul organelor locale de stat, patrularea permanentă pe creastă începînd cu 28 iulie pînă în 7 septembrie. Zona în care s-a efectuat patrularea preventivă măsoară, din Valea Oltului pînă dincolo de cabana Podragul, mai bine de 50 km și se ridică pe aproape întreg traseul la peste 2 000 m altitudine. Echipele „Salvamont", formate din doi-trei membri, au acționat în patru din cele mai dificile puncte ale traseului : Lacul Avrig, Căldarea Negoiului, Lacul Bilea, și de la Vîștea Mare pînă pînă la Fereastra Zmeilor. Fiecare a efectuat 400 zile patrulare, timp în care s-au înregistrat 64 de intervenții operative de salvare.

Sînt semnificative consemnările zilnice ale echipelor de patrulare. Cu îngăduința conducerii echipei „Salvamont" Sibiu, reproducem cîteva din consemnările redate distinct, de fiecare echipă, din zona în care a acționat.

Echipa Podragu — Vîștea Mare — Fereastra Zmeilor

2 AUGUST. Pe un vînt și ploaie rece, reușim după 3 ore de cățărare și coborîre, asigurați în corzi, să scoatem din niște jgheaburi afurisit de alunecoase, 10 oi blocate acolo după care se aventuraseră ciobanii I. Z. și N. T. I-am coborît și pe ei, binișor.

4 AUGUST. După 11 ore de patrulare spre Vîștea odată și Fereastră de două ori prin Nerlinger și întoarcerea prin Podrăgel, este imposibil să adormim. E un chef în sufragerie, de zile mari. De fapt, ca în fiecare simbătă...

12 AUGUST. Vreme bună. La ora 18 scoatem pe turistul polonez S. B. de sub o stîncă unde se pregătea să înnopteze. Îi luăm bagajele și deși sîntem aproape, facem cu el două ore pînă la Bilea. Era epuizat, avea platfus și 65 ani (!). Anexăm declarațiile și caldele lui mulțumiri.

15 AUGUST. Vreme instabilă. Continuăm remarcarea pe la Podrăgel. După amiază punem un splendid pansament elastic unei tinere din R.D.G. cu o luxație gravă. Continuă drumul fără sprijin. E ceva !

19 AUGUST. La ora 21,30 — după o zi grea, pe vînt, ceață, ploaie și 7 ore la „Trei pași de moarte" pentru a ajuta trecerea foarte intensă — ghidul O.J.T. A.V. din București ne anunță că 6 turiști din grupul său nu s-au înapoiat dintr-o plimbare în care au plecat pe la ora 16. Pornim spre Turnuri. Nu-i găsim acolo. Suim Tăriță, nimic. În vale strigăm, semnalizăm — nimic. Ne înapoiem tîrziu, după miezul nopții, fără ei. Apar a doua zi. Au dormit la o stînă, ne-au auzit strigînd și ne-au văzut, dar fiind în siguranță „n-au vrut să ne deranjeze" (!).

Echipa Bîlea Lac spre Vîrtopel și Laița

5 AUGUST. Pe la ora 9, tînărul N. T. — 26 ani — cade de pe balustrada terasei în lac și neștiind să înoate, începe să se scufunde și să se depărteze la 10—15 metri de mal. Aș vrea să văd pe cei de la „Salvamar" escaladînd Vîștea sau Șerbota. L-am scos pe N. T., deși nu după toate regulile. Am greșit întinzîndu-i mîna cînd am ajuns lîngă el. Am să propun învățarea tehnicii de salvare de la înec pentru toți cei din „Salvamont".

19 AUGUST. Conducem ghidul B.T.T.—G.P. și grupul său aflat într-o alarmantă stare de epuizare, pînă la cabană. Ducem bagajele și oamenii pînă se întunecă. Dar tîrziu ni se anunță prin radio o pereche venind din Laița. Sînt foarte epuizați. Le ieșim înainte și îi conducem luîndu-le rucsacul.

30 AUGUST. Dimineața timp frumos. După amiază ceață deasă, vînt. Ora 20. Turistul Wolf Petern ne anunță că în urmă, venind de la Simbăta, se afla o familie cu un copil. Nu au lanternă. La ora 21,30 îi găsim sub Vîștea, ieșiți din traseu. Soția cu un copil de 5 ani într-un sac de dormit iar el alături. Le acordăm primul ajutor contra hipotermiei și la ora 2,30 ajungem cu ei la cabana Podragul. Este familia O. I. din București. Anexăm scrisoarea de mulțumire.

3 SEPTEMBRIE. În locurile Capra, Poiana Soarelui, Șaua Paltinului și în celelalte locuri de popas am făcut o curățenie bună. Cît va ține ?

Echipa lacul Călțun

1 AUGUST. În puterea nopții doi tineri care erau de ieri cu cortul nu departe de al nostru ,ne roagă să-l căutăm pe cel de-al treilea din grupul lor, care a plecat pe înserate și nu s-a mai întors. E sumar îmbrăcat și nu are lanternă. Pornim spre sud și-l găsim spre dimineață blocat într-un abrupt. E în regulă.

4 AUGUST. La cabana Negoiul nu ajung pînă la ora 22, un sibian — H. K. — cu fiica sa de 13 ani. La apelul făcut de coechiperul nostru aflat acolo după alimente, răspunde tînărul găsit de noi în noaptea de 1 august blocat spre sud. Împreună îl găsesc pe sibian și fiica sa dincolo de poduri spre Piatra Prinzului. Neavînd lanternă nu s-a încumetat să înainteze din cauza podurilor defecte, care pun în pericol viața oricui aflat în asemenea situație. Își făcuse planul să înnopteze acolo. Au fost aduși la cabană.

9 AUGUST. Pe ceață apoasă găsim un turist solitar, V.L., rătăcit în Căldarea Negoiului. Îl scoatem pînă în Strunga Ciobanului și-l orientăm spre cabană.

16 AUGUST. Aici este într-adevăr polul frigului, al ploii și al ceții din întregul masiv. De o săptămînă nu am văzut soarele. Nu e de mirare că aici au fost atîtea accidente tragice. Trebuie făcut totul pentru construirea unui refugiu.

24 AUGUST. Ploaie și vînt puternic. Echipa specială a sosit pentru montarea lanțurilor în Strunga Dracului, dar O.J.T.-ul nu s-a ținut de cuvînt (să transporte lanțurile pînă sub strungă — n.n.). A trebuit să le cărăm noi — 22 kg. neto ! De la 7—800 m altitudine la 2 500. Așa ne-am mai încălzit. Seara, uzi pînă la piele, tragem la sorți și trei coborîm la cabană pentru o supă și un pat adevărat. Al patrulea rămîne în cort. Cînd ajungem la cabană — ora 22 — sîntem încunoștiințați că doi băieți sînt rătăciți pe undeva. Pornim după ei. Dimineața la 4 îi găsim dormind, fără probleme, la Bilea. Nemaigăsind marcajul de întoarcere de pe Negoiul, au ajuns la lac. De ! Plecăm direct la Strungă, unde începem montarea lanțurilor.

27 AUGUST. Am „inaugurat" azi, pe o ploaie ce nu contenește de trei zile, cei 110 m de lanț montat de noi. Merge splendid și va fi liniște aici în strungă. Siguranță deplină.

Echipa lacul Avrigului

5 AUGUST. Sub virful Șerbota găsim doi turiști rătăciți. E ceață și plouă mărunt. Îi scoatem din intrarea în creasta alpină și-i orientăm spre cabană.

24 AUGUST. Dăm asistență medicului L.C. din București găsit pe traseu cu o entorsă la genunchiul drept. Ne încintă aprecierile, dar nu vrea să creadă că am învățat în cadrul cursurilor de pregătire să facem pansamente și să dăm primul ajutor. Ne cere voie să se uite în trusele noastre și ne roagă să transmitem medicului echipei, conducerii noastre, considerațiile sale.

27 AUGUST. Singurul nostru vecin, nenea T., ciobanul din Valea Avrigului, drum de o oră pînă la el, a avut azi noapte o aventură tragicomică. Trudit de umbletul de peste zi, s-a culcat „învelit bine" în cojoc, mai în jos de oi — cum zice el — și a adormit tun. „Și de-odată, să vezi dumneata dragă, îmi pare că visez. Visam, dragă, că plutesc așa.. și tot mă duc, mă duc. Numai că simt o strînsoare aspră peste sale, de să-mi iese sufletul. Cînd colo, ce să vezi dumneata dragă ? Pe mine mă ducea ursu'. M-a luat drept oaie, bată-l pușca". Bine că l-a aruncat pe un tăpșan cu iarbă, că dacă-l proiecta spre țancuri nu-i mai puteam da „bumbi" de aspirină și nici cu iod pe zgîrieturi. Ni s-a zbîrlit părul și am plecat cît mai departe de oi.

Alexandru CONSTANTINESCU
Foto : V. MATHIAS

Echipa de la lacul Călțun încercînd să detecteze locul unde a fost blocat un turist

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICA 28 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața ! 8,30 Cravatele roșii. 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Refrene pentru toți. 13,10 Rime vesele dar și.. 13,15 Microrecital Cornel Constantiniu. 13,24 Desene animate. 13,29 Cîntece de pe la noi. 13,36 „Replici amestecate în decor de toamnă". 13,40 Trei melodii. 13,51 Cîteva minute cu brigada artistică de agitație de la Trustul de construcții industriale Ploiești. 13,56 Cîntă Radu Tozo. 14,05 O plimbare prin Prater. 14,09 Vă prezentăm formația instrumentală condusă de Dan Stoian. 14,20 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea" — comedie cinematografică. 14,45 Muzică ușoară. 14,54 Expediție de vînătoare : Fazanii.15,08 Voci tinere. 15,17 „Mogoroașă... el" — monolog satiric. 15,22 În direct de la Sofia — program oferit de Televiziunea bulgară. 15,32 Arii din operete. 15,39 Dincolo de Cercul polar — film documentar finlandez. 15,47 Studioul 3, Mihai Constantinescu, invitată sa — Margareta Pîslaru și... spectatorii. 16,20 Serialul „În ultimul minut". 16,50 Fotbal : Rezumate filmate din turul al II-lea al competițiilor europene interclubur i ; Marele premiu de steeple-chase (cursă de galop cu obstacole fixe) de la Pardubice ; Campionatele europene feminine de gimnastică sportivă. Concursul individual. Transmisiune de la Londra 18,55 Veste folclorice : Țara Hălmăgiului. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 La marginea geografiei. 20,35 Cele două Carmen. Spectacol-montaj realizat de Televiziunea română, în colaborare cu Televiziunea ungară 21,35 Aventuri în epoca de piatră 22,00 Recital Doina Spătaru-Olinescu. 22,20 Telejurnal. Sport. PROGRAMUL II : 11,00 Concertul Orchestrei de stat din Atena. 20,10 Puiul de cîrtiță. 20,40 Melodii. melodii. 21,00 Floare albastră. Spectacol muzical-literar. 21,35 Orchestra de cameră. Collegium Aureum. 22,00 Mannix.

LUNI 29 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză. 18,00 Telex. 18,05 Azi, județul Bistrița-Năsăud. 18,20 Cămînul. 18,40 Ankara. 19,00 Scena. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii : „Harnice" de Adalbert Winkler. Text Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. 20,05 Comerțul, industria ușoară și bunul gust. 20,40 Maria Cornescu. 20,50 Revista literar-artistică TV. 21,30 Serialul „Tinerele" — producție a studiourilor de televiziune engleze. Ecranizare a unui roman autobiografic aparținînd scriitoarei americane Louisa Alcott, care urmărește, în mod paralel, destinele celor patru surori March. Primul episod 22,20 24 de ore. PROGRAMUL II : 20,00 Serialul „În ultimul minut". 20,30 Teleenciclopedia. 21,10 Țară bogată în frumuseți 21,20 Zalău — călătorie peste cinci veacuri 21,40 Telex. 21,50 Muzică ușoară cu formația „Savoy". 22,05 Tricentenarul Cantemir.

MARȚI 30 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10,00 Telex. 10,05 Revista literar-artistică TV. 10,45 Muzică ușoară. 11,00 Serialul „În umbra lupilor". 12,05 Telejurnal. 16,30 Lumea copiilor. 17,30 Curs de limbă germană. 18,00 Telex. 18,05 Cum vorbim. 18,20 Univers beethovenian. 18,55 Timp și anotimp în agricultură. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii 20,05 Reflector. 20,25 „Descoperirea familiei". Dramatizare de Virgil Stoenescu după romanul cu același nume de Ion Brad. 22,25 24 de ore. PROGRAMUL II : 20,00 Daktari. 20,25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20,45 Pagini din operete contemporane. 21,05 Pe malurile Nevei. 21,25 Telex. 21,30 Tineri interpreți. 21,55 „Fîntîna turmelor" — ecranizare după piesa lui Lope de Vega.

MIERCURI 31 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10,00 Telex. 10,05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10,30 Telecinemateca pentru copii: „Împăratul Cioc-de-sturz". 11,40 Cîntă Maria Marcu, Ioana Crăciun. 12,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă. 18,00 Telex. 18,15 Steaua polară. 18,35 Muzică populară. 18,50 Conștiința politică în universul spiritual al omului contemporan 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Teleobiectiv. 20,25 Elisabeth Schwartzkopf într-un recital de lieduri. 20,45 Telecinemateca. „Cînd copacii erau mari". 22,15 24 de ore. PROGRAMUL II : 20,00 Ion Ionescu Bizet, 20,30 Muzică ușoară. 21,00 „Biruit-au gîndul". La aniversarea nașterii lui Miron Costin. 21,25 Telex. 21,35 Selecțiuni din actul al III-lea al operei „Bărbierul din Sevilla" de Rossini. 22,00 Prin muzee și expoziții. 22,15 Trio op. 101 în do minor de Brahms.

JOI 1 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 Curs de limbă germană. 10,00 Telex. 10,05 Tricentenarul Cantemir. 10,30 Telecinemateca. 12,00 Telejurnal. 16,00 Teleșcoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,35 Din țările socialiste. 18,45 Universitatea TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,10 Seară pentru tineret. 22,15 24 de ore, PROGRAMUL II: 17,30 Telex. 17,35 Desen animat. 17,45 Telecinemateca pentru tineret : „Cum stăm, tinere ?". 19,05 Barzi și rapsozi. 19,20 1001 de seri 19,30 Telejurnal 20,00 Concertul simfonic al Orchestrei de studio al Radioteleviziunii. În pauză : Bucureștiul necunoscut. 22,05 Din lumea științei.

VINERI 2 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă franceză. 9,30 Curs de limbă rusă 10,00 Telex. 10,05 Țară bogată în frumusețI. 10,15 Teleobiectiv. 10,40 Virstele peliculei. Magazin bilunar de cultură cinematografică. 12,00 Telejurnal. 16,00 Teleșcoală. 17,30 Curs de limbă engleză. 18,00 Telex. 18,15 La volan 18,30 Stadion. 18,50 Revista economică TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 „O Românie cum n-a fost nicicînd". Spectacol de versuri și cîntece închinate patriei și partidului. 20,35 Filmul „Omul Mafiei". 22,15 Baladă pentru acest pămînt. 22,30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20,00 La marginea geografiei. 20,20 Pagini muzicale de mare popularitate. 20,50 Telex. 20,55 Comerțul, industria ușoară și bunul gust. 21,30 Portativ '73. 21.50 Teatru scurt : „Carlota" de Miguel Mihura.

SÎMBĂTĂ 3 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Lumea copiilor. 9,30 Ion Ionescu-Bizet. 10,00 Telex. 10,05 Muzică ușoară. 10,35 Oameni îndrăgostiți de meseria lor. 11,00 O interpretă a cîntecului bihorean : Florica Ungur. 11,20 Biblioteca pentru toți. 12,00 Telejurnal. 14,45 Fotbal : Rapid — U.T.A. 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Ansamblul folcloric „Ciprian Porumbescu" din Suceava. 18,40 R.F.G. — Itinerar nordic. 19,00 Omul de lîngă tine. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20,15 Teleenciclopedia. 21,00 Mannix. 21,50 Călătorie muzicală. Cu : Mihaela Mihai, Angela Similea, Zoe Cimpeanu, Olimpia Panciu și Adrian Romcescu. 22,30 Telejurnal. 22,45 Cîntec de dor, cîntec de seară... Romanțe și tangouri. PROGRAMUL II : 16,00 Serialul „Im umbra lupilor". 17,00 Întrebări și răspunsuri. 17 20 Telex. 17,25 Cîntece populare. 17,40 Filmul „Codîn".

După Pompei și Ercolano, în Italia a fost descoperită lîngă Torre Annunziata, o nouă localitate acoperită de valurile de lavă. Primele săpături au scos la iveală o splendidă vilă cu minunate valori arheologice. Lucrările continuă.

De pretutindeni

■ ÎN S. U. A. se experimentează un robot subacvatic dirijat de la distanță, înzestrat cu o cameră de televiziune pentru observații, care să permită tăierea cablurilor, însurubarea piuliților, schimbarea unor piese, ridicarea unor piese etc. Robotul este dirijat de un operator aflat pe puntea navei.

■ INSTITUTUL de tehnologie din Gdansk (Polonia) a elaborat o metodă biosintetică pentru producerea de grăsimi comestibile din lemn, rumeguș, paie, ape reziduale provenite de la fabricile de hîrtie și surse similare de hidrocarburi.

■ MEDICUL veterinar vest-german Werner Berger și-a ales drept teză de doctorat „Bolile peștilor de acvariu". Odată teza susținută cu succes, el a înființat și o clinică originală de tratament destinată acestor specii de pești. Pentru consult proprietarii de acvariu trebuie să se programeze din timp, numărul pacienților fiind foarte mare.

Maria Margarita Moran, în vîrstă de 19 ani, reprezentanta Filipinelor, a fost aleasă „Miss Univers 1973", în cadrul concursului desfășurat la Atena.

■ PENTRU A ÎMPIEDICA hemoragiile dentare care se ivesc în urma unor extracții s-a realizat un soi de substanță alcătuită din gelatină — rezorcină — formol, care se injectează în alveole. Oprește imediat sîngerările la cei care suferă de hemofilie și la pacienții cu alte anomalii sanguine. Medicamentul a fost creat la Centrul spitalicesc universitar, existent la spitalul Saint-Antoine din Paris.

■ IN S. U. A., unde cicliștii au devenit din ce în ce mai numeroși, „Goodyear" a lansat cauciucurile luminoase. Ziua, nimic nu le deosebește de cele obișnuite. Noaptea, însă, milioanele de bucățele de sticlă microscopice încorporate în pneuri, strălucesc, și, datorită lor, cicliștii sînt reperați de către conducătorii auto, chiar de la distanțe foarte mari.

■ O VOPSEA pentru izolarea fonică s-a realizat la Universitatea Lehigh (Pennsilvania). Vopseaua se aplică în două straturi : primul strat este elastic, al doilea foarte dur. În urma experimentării s-a constatat că stratul izolat atenuează considerabil zgomotul. O primă utilizare va fi în domeniul automobilelor și pe toate aparatele ce produc vibrații.

■ O TURMĂ de 30 de mistreți a năvălit în satul Ienika din Turcia, aflat la 150 kilometri nord-est de Izmir. Aceștia au rănit grav un țăran. Sătenii au reușit să omoare 15, ceilalți mistreți reușind să fugă în pădure.

Locuitorii orașului Karaganda, centru minier vestit în Uniunea Sovietică, prețuiesc mult locurile de odihnă minunată, aflate în așanumita oază muntoasă-păduroasă din stepa R.S.S. Cazahă. Cei veniți aici pentru odihnă admiră frumusețile naturii, masivele muntoase și lacurile cu apă străvezie. Aici se află o bază turistică, un sanatoriu în care se pot face tratamente cu nămol, tabere de pionieri. În clișeu : O tabără a tineretului înființată pe meleagurile pitorești ale stepei.

■ UNA DIN SPECIILE care trăiesc în pădurile ceyloneze este cea a cerbului-pitic denumit și „cerbul lătrător" din pricina glasului asemănător lătratului de ciine. Acest animal, înalt de 50-60 cm., are foarte mulți dușmani : de la pitonul viclean și pînă la leopardul vijelios, din care motiv este nevoit să fie prudent mai ales să nu doarmă. Și totuși trebuie să doarmă, dar cît ? Omul de știință canadian S. Barret, care a cercetat viața cerbilor pitici din parcul național de la Wilplatta a ajuns la concluzia că somnul acestui animal nu se produce în mai mult de 25 de secunde.

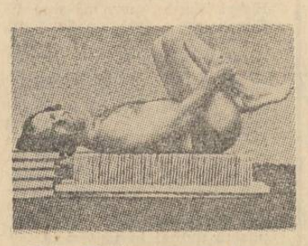

Peter Vinstone din West Yorks (Anglia) a ținut să demonstreze că și el poate să facă pe „fachirul". Și-a construit singur un „pat" format din 2 240 cuie lungi de 15 cm și stă culcat, se pare, foarte comod.

■ IN PĂDURILE din Extremul Orient ale Uniunii Sovietice crește, din vremuri imemorabile, o specie ciudată de mesteacăn, cunoscută sub numele de „W" sau „mesteacănul de fier". Acesta se deosebește de mesteacănul obișnuit prin aceea că are culoare mai închisă. El rivalizează însă în materie de rezistență cu multe metale, și poate înlocui cu succes în unele cazuri chiar și oțelul.

■ O FABRICĂ spaniolă de șosete, speră să revoluționeze piața, lansînd un model care garantează căldura fiecărui deget al piciorului.

■ LA LONDRA s-a deschis prima școală pentru cei ce doresc să renunțe la... fumat. Se folosesc filme, diapozitive, date și cifre care subliniază nocivitatea țigărilor.

Un mic meseriaș din Sevilla a achiziționat la tîrgul de vechituri un tablou reprezentînd un lac de munte, cu reni adăpîndu-se. Calitățile artistice ale tabloului erau îndoielnice, de asemenea starea sa lăsa de dorit. El l-a dat unui restaurator să-l împrospăteze. Specialistul a rămas uimit cînd, lucrînd la tablou, lacul a dispărut apărînd niște picioare de bărbat. De necrezut, dar avea o bănuială — se afla în fața unui tablou — detaliu firește, al lui El Greco. Într-adevăr, era o parte a tabloului marelui pictor înfățișîndu-l pe sfîntul Sebastian. Partea superioară a tabloului se păstrează la muzeul madrilen Prado. Specialiștii opinează că tabloul a fost trunchiat de către unul din foștii săi proprietari deoarece... nu aveau o ramă pe măsura pînzei. Micul meseriaș a respins oferta de a-și vinde tabloul, deși i s-a oferit o sumă mare.

■ ÎN MAI 1918, adică acum 55 de ani, a fost expediata prima trimitere poștală pe calea aerului. La locul de start al avionului poștal au fost prezenți oameni de seamă ai vremii printre care și președintele Wilson. Avionul a decolat în direcția Philadelphia purtînd la bordul său poșta zilei destinată să devină valoare filatelică. Însă în pofida cerului senin, pilotul a greșit traseul, a aterizat departe de destinația prevăzută. Iar poșta zilei a fost trimisă spre destinație cu ...trenul !

■ JAPONEZII au realizat un aparat care preîntîmpină orice primejdie de explozie, de incendii sau de asfixie, — în urma unor pierderi de gaz. Cînd gazul atinge o concentrație... periculoasă, automat, aparatul declanșează o sirenă.

■ UN GRUP de oameni de știință de la Observatorul din Washington au ajuns la concluzia că marea explozie solară care a fost observată în luna august 1972 a influențat rotația pămîntului. Potrivit calculelor lor, durata zilei s-a mărit cu cîteva miimi de secundă.

■ APĂ LIMPEDE de izvor se poate obține chiar și în interiorul unei locuințe, datorită unei stațiuni... miniaturale de epurare. Este vorba de un mic filtru care se montează instantaneu la oricare robinet. Aparatul funcționează după principiul carbonului activ, îndepărtînd clorul, rugina și chiar mirosul neplăcut al apei. Prezintă avantajul de a păstra nealterate sărurile minerale. Invenția s-a realizat în R.F.G.

■ CINEMATOGRAFELE vest-germane au de înfruntat un nou concurent. Patronii firmelor comerciale au constatat că publicul vizionează cu plăcere peliculele în incinta marilor magazine. Firește, dacă intrarea în orice magazin a eventualilor clienți este gratuită, în cazul de față se poate păși pragul magazinului numai cu bilet de intrare. Spectatorii devin deseori și clienți.

■ LA MOSCOVA se bucură de mare popularitate dispozitivul de reprodus imagini color care se numește „Elin" și are un ecran de 235 metri pătrați. Ecranul poate fi văzut de la distanța de un kilometru. Acest sistem a fost creat de specialiștii Ministerului industriei electronice, pentru realizarea construcției fiind utilizate 600 000 de elemente de tehnică electronică. Ecranul se compune din 102 950 becuri de automobil care funcționează pe bază de impulsuri. Bulevardul Kalinin, unde este instalat uriașul ecran, s-a transformat într-o mare sală de spectacol.

■ DOUĂ MICI INSULE indoneziene, Palan și Nadine sînt înconjurate de curenți marini circulari pe care localnicii îi folosesc cu multă măiestrie. Scrisorile lor, introduse în sticle ermetic închise parcurg această distanță în 24 de ore. Alteori însă ele ajung ceva mai tîrziu. De pildă, în anul 1784, japonezul Hunasuke Matusiama a plecat împreună cu cîțiva tovarăși ai săi în căutare de comori. Corabia lor însă s-a scufundat, ei refugiindu-se pe o insulită de corali din Oceanul Pacific. Disperat din pricina foamei și setei, Hunasuke a zgîriat pe o coajă de copac un text prin care cerea ajutor. Oceanul a transmis trista scrisoare pe malul apei cu o incredibilă precizie în apropierea satului Hiratemura, locul de naștere al lui Hunasuke, dar după... 150 de ani de la expedierea ei.

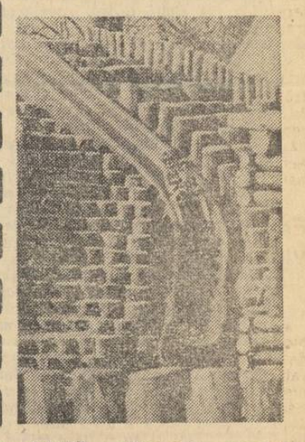

Adulții născocesc pentru bucuria celor mici fel de fel de tobogane. Cel pe care îl vedeți în fotografie dă impresia unei fortărețe din lemn. În realitate este un loc deseori vizitat de copiii din orașul Darmstadt.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

DEFINIȚII

de Nicolae LUPU

Nu este de loc greu să fie recunoscut actul irațional fie că el aparține unui singur individ sau mai multora. Cu mici nuanțe mentorii cuvintelor sînt în general de acord. Pentru francez el este ceva „inaccesibil rațiunii", „contra rațiunii", pentru englez „act lipsit de rațiune, absurd", iar la noi Academia spune : „care nu se conduce după gîndirea logică ; contra rațiunii". Desigur, în desfășurarea demonstrației nu sînt evitate nici exemplele tinzînd a-i lărgi sfera dincolo de limitele... rationalului. O importantă sursă de referință franceză îl citează pe scriitorul André Malraux care afirmă, nici mai mult nici mai puțin că „orice poezie adevărată este irațională prin aceea că ea substituie relației stabilite a lucrurilor un nou sistem de relații". Se cuvine să ne întrebăm cum ar fi afectată condiția umană dacă istoria s-ar împărți în două rubrici, la cea „rațională" fiind înscrise relațiile stabilite, înghețate, nemișcate, ale lucrurilor ?

Este explicabil de ce dincolo de toate definițiile se caută înțelesuri și explicații în multitudinea originală și complexă a faptelor, de la cele mai mici, pînă la cele mai mari. Ne oprim de astă dată asupra cîtorva mărunțișuri. Turiștilor din frumoasa regiune portugheză Costa do Sol li s-au pus la dispoziție cantități uriașe de bere pentru a se... spăla, deoarece apa lipsea cu desăvîrșire din cauza secetei. La New-York a fost deschis restaurantul „Animalul gurmand", deschis exclusiv pentru hrănirea ciinilor cu gusturi rafinate. Meniul cuprinde între altele : Hors d'oeuvres alcătuite din raci, pate de ficat, mezeluri scumpe, antricot de vită, pui la grătar, plăcinte cu ficat. Prețul mesei variază între 5 și 10 dolari. Unul din clienți (proprietarul unui ciine), a declarat : „Ciinele meu mă trage în fiecare zi să-l aduc la masă aici".

Din zeci de colțuri ale lumii se adună pe masa redacțiilor ziarelor telegramele care trag semnale de alarmă : trebuie urgentate acțiunile coordonate împotriva poluării, în multe zone subdezvoltate se acumulează numărul celor care mor de foame, miliarde și miliarde de valori materiale și umane sînt consumate de cursa înarmărilor, de ciocniri singeroase, de competiții tehnologice care sînt departe de a beneficia omenirii. Un ziarist american a imaginat următorul dialog bazat pe statistici reale : președintele asociației producătorilor de piine avertizează pe ministrul economiei că în urma penuriei de grîu pe la mijlocul lunii iunie 1974, o serie de zone ale S.U.A. nu vor avea piine. „N-au piine, i se răspunde de către purtătorul de cuvînt, atunci să mănînce Skylab".

Se vede că este nevoie de ceva mai mult decît definiții precum că „iraționalul" este ceva „care nu este rațional" pentru a înțelege consecințele unor acte nefaste. Esențial este să se petreacă totul înainte ca nesățioșii consumatori de la „Animal Gourmet" să ajungă a privi amuzați pe geam cum foștii lor stăpîni se mușcă și se latră pentru un os găsit într-o ladă insalubră.

Între Persepolis și Teheran

Nu știu cifra exactă a kilometrilor dintre Persepolis și Teheran. O distanță ce am străbătut-o fragmentat — cu avionul, apoi cu mașina. O distanță care, poate mai mult ca oriunde pe pămîntul Iranului, mi s-a părut că substituie unei clasice evaluări geografice o alta cu sensuri mult mai profunde. Deoarece, cred, între Persepolis și Teheran, între cele două așezări ce și-au asumat, la mii de ani depărtare, rolul de capitală a țării, drumul apare în primul rînd măsurat prin dimensiunile istorice ale secolelor ce au marcat existența unui popor. A unui popor cu trecut milenar.

Priveam, într-o dimineață de mai — de fapt, spre începutul anului, potrivit calendarului iranian — cum, dincolo de tăcerile unui ținut parcă pustiu, se conturează brusc magnificența Persepolisului, mesajul orgolios al unei civilizații care și-a pus aici pecetea cu 2 500 de ani în urmă. Ruine fascinante, arse de timp și de soare, locuri populate cu umbre ce poartă numele lui Cirus, lui Darius, al urmașilor lor. Și aerul părea să vibreze prelung, trezit de ecoul pașilor ce urcau faimoasele scări, îndreptîndu-se spre marea propilee, sau poarta lui Xerxes, spre apadana, spre palatul celor o sută de coloane, spre tot ceea ce a întregit, monumental, imaginea fostei capitale imperiale — Persepolis, cunoscut în limba persană ca „Takht-e-Jamshid". Adică „Tronul lui Jamshid", miticul rege al Persiei, a cărui efigie fi va poate vreodată descoperită, risipind misterele unei legende. Născută din aceleași tradiții ce au rămas încrustate pentru posteritate în distihurile lui Firdousi, în al său „Șahnameh", în „Cartea regilor", Iliada și Odiseea acestor ținuturi.

Imperiul clădit de Ahemenizi a fost distrus de armatele lui Alexandru cel Mare, iar la Persepolis s-a consumat drama orașelor dărîmate, pustiite de flăcări. Dar țăranii au continuat să meargă, la răsăritul soarelui, să-și lucreze pămîntul, așa cum o făcuseră dintotdeauna strămoșii. Sevă necurmată, vitalitatea locuitorilor a permis națiunii să traverseze perioadele grele, păstrîndu-și nealterată propria identitate. Țara, de atîtea ori încercată, și-a menținut esențele fundamentale, munca, tradiția, arta dovedindu-se a fi mai puternice decît vicisitudinile timpurilor și lăsînd în memoria poporului, în istoria și cultura iraniană mărturia permanențelor, a unei remarcabile continuități.

Chiar și într-o scurtă călătorie, cum a fost cea pe care am făcut-o prin locuri ce-ți vorbesc despre bogăția, coerența și sensibilitatea spiritului iranian, intuiești că în această țară a cîntului de privighetori, în această țară cu parfum de trandafiri și mirodenii, în această țară a cupolelor cu luminozitatea diafană desprinsă din înaltul cerului, în această țară a versurilor și a povestirilor fabuloase, o permanentă căutare de noi adevăruri, de noi cunoașteri deschide făgașuj unor noi valori.

Iranul își construiește, tenace, pe temeliile moștenirii sale milenare, pline de inspirații, o nouă eră de prosperitate. Și nicăieri tranziția conștientă spre replica prezentului dată unui trecut strălucitor nu mi-a apărut, din tot ce am putut vedea în decurs de cîteva zile, mai izbitoare ca la Teheran. Metropola ce svicnește în mai multe direcții, mușcînd adînc în deșert și urcînd spre muntele ce pare să o vegheze, și căruia îi vedeam dimineața, în momente de liniște, petele albe de zăpadă. Această capitală agitată, ce era doar cu o generație înainte un orășel adormit la umbrele lăsate de chiparoși și ienuperi pe zidurile grădinilor, pulsează acum vioi de-a lungul bulevardelor largi, într-un du-te vino cîteodată ametitor de oameni și mașini. Integrîndu-se în ritmul vieții moderne, Teheranul — ce își afirmă vocația de centru economic și industrial — nu refuză însă nici contrastul, amintirile. Exuberanța policromă orientală, farmecul pitoresc al unuia dintre cele mai întinse bazare acoperite, peisajul orașului aflat în expansiune pe verticală.

Arhitecții conferă Teheranului atribute ce, din loc în loc, mărturisesc înclinații către un aliaj între valorile tradiționale și exigențele actuale de funcționalitate. O demonstrează mai multe construcții recente, dar mai cu seamă accentul impunător al Șahiadului. Al acestui monument pe care l-am privit îndelung, cu senzația că prin el orașul retrăiește unul din marile simboluri arhitectonice ale Iranului de odinioară, acest monument ce te întîmpină dacă sosești dinspre aeroport, la încrucișarea Karaj-Mehrabad, pe un teren oval, înconjurat de peluze, flori și fîntini. Șahiadul se înalță din 25 000 de elemente, totalizînd 16 000 tone — granit, marmură albă și neagră, din Khorassan și Kurdistan. Peste 500 de muncitori au lucrat aici aproximativ doi ani pentru a materializa planurile de construcție realizate în șase luni de 40 de ingineri. Meșteri ceramiști recrutați din toată țara s-au întrecut în a-i împodobi interiorul cu cel mai reușit mozaic, cea mai frumoasă ceramică ce au fost executate de pe vremea moscheelor sefevide de la Isfahan. Elanul său majestuos — Șahiadul are 45 de metri înălțime — este o reminiscentă a gustului ahemenid și sefevid pentru grandios, în timp ce combinațiile elementelor din piatră, ale ceramicii — asemănătoare nodurilor de la covoarele persane — amintesc de detalii ale artei preislamice.

De fapt, Șahiadul — ce găzduiește ca principale atracții o sală a relicvelor din Iranul preislamic și centrul audiovizual care prezintă, juxtapusă pe trecutul țării, o viziune originală a lumii contemporane — apare ca o istorie concretă a arhitecturii iraniene, așa cum a evoluat pe parcursul a 25 de secole. Totuși, el rămîne esențialmente modern. Și nu numai datorită materialului întrebuințat, ci și concepției, ce ilustrează dorința unei națiuni de a se ridica din umbra secolelor, reafirmîndu-și marele său trecut, dar și încrederea în viitor.

Realizare tehnică, operă de artă în același timp, Șahiadul a fost, în întregime, conceput și executat de iranieni. Cînd a elaborat proiectul, participînd la un concurs organizat cu prilejul aniversării a două milenii și jumătate de la întemeierea statului, arhitectul Hossein Amanat avea numai 25 de ani. Proaspătul absolvent al Universității din Teheran s-a dovedit a fi cel mai bun. Priceperea, talentul s-au dovedit a-i fi trăsături definitorii. Priceperea, talentul care, de fapt, sînt trăsăturile ce caracterizează o activitate mult mai largă — cea a noilor generații de cadre naționale specializate, produs al unei înalte preocupări legate de noul destin economic, social, cultural al Iranului. Oglindit în împlinirile de pînă acum, ca și în liniile suple ale schelelor, care anunță, la Teheran și în întreaga țară, noile metamorfoze.

Crina SÎRBU

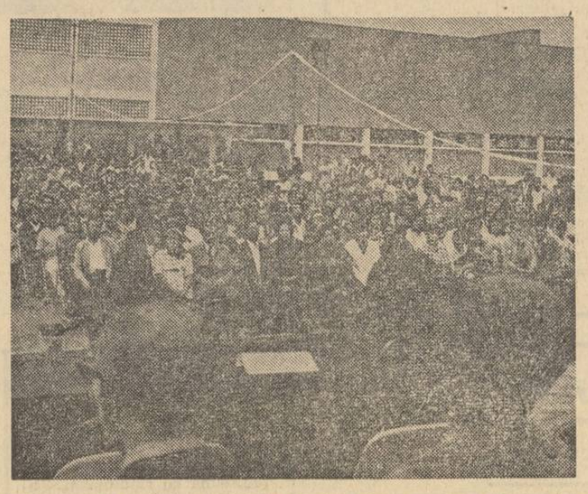

Guvernul mexican a inițiat o largă acțiune pentru a determina familiile care trăiau împreună fără a fi înregistrate la oficiile de stare civilă, să legifereze unirea lor. Acțiunea s-a încheiat cu un succes deosebit : peste 80 000 de perechi s-au prezentat în fața autorităților pentru a fi înscrise în registrele stării civile. Vă prezentăm un aspect de la o asemenea ceremonie petrecută în orașul Cuernavaca.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

TREI ORE SUSPENDAT DEASUPRA UNEI PRĂPASTII

• O vînătoare cu peripeții • Un tînăr de 15 ani cade într-o prăpastie și după o prăbușire de 25 metri are șansa de a-și salva viața agățîndu-se de creanga unui pom.

În duminica aceea din toamna anului 1973, o echipă de vînătoare, complex organizată, străbătea pădurile Belgiei. Jean Claude Fallais, — un adolescent în vîrstă de 15 ani — participa la prima sa vînătoare. Își însoțea tatăl, mîndru de a fi fost acceptat în grupul de oameni maturi, cu toții vînători încercați.

Vînătorii și gonacii ajunseseră la un moment dat pe înălțimi, în apropiere de vîrful Stîncii Fecioarei, situată nu departe de Le Comblain-la-Tour. Gonind vînatul, adolescentul și-a pierdut echilibrul și a căzut în vid. În acel loc, stînca se înalță deasupra văii cu măreția unui pisc. Podul de cale ferată se afla la circa o sută de metri mai jos. Jean Claude a „zburat" în verticală vreo 25 de metri, într-o viteză nebună. Deodată, a avut curajul și prezența de spirit — cum venea zburînd vertiginos spre prăpastie — să se prindă de crengile unui arbust, care se înălța pe marginea stîncii...

După un răstimp, tatăl adolescentului și-a dat seama că băiatul a dispărut. S-a întors să-l caute, l-a văzut și a constatat cu groază că fiul său se află în primejdie de moarte. Își dădea prea bine seama că puterile îl vor lăsa și nu va putea rezista prea mult timp, agățat cu mîinile de creangă. Apoi, se putea ca aceasta să cedeze sub greutatea trupului băiatului.

Tatăl se vedea în imposibilitate de a acționa, deoarece locul era total inaccesibil.

Au fost alertați pompierii. Speranțele de salvare erau minime. Și fiecare clipă prețioasă... Totul depindea de puterea de rezistență a băiatului.

În sfîrșit, au sosit pompierii. Cu nespuse dificultăți și ocolișuri au izbutit să ajungă în apropierea victimei. Se aflau, totuși, la o distanță apreciabilă deoarece topografia locului nu le permitea mai mult. S-au încercat diverse variante. Timpul trecea...

După două ore de nespuse eforturi, au reușit să ajungă în preajma lui Jean Claude, manipulînd scări speciale și frînghii. Către orele 10,45 adolescentul a fost salvat. Era la limita epuizării.

Jean Claude își va aminti toată viața de peripețiile participării la prima sa vînătoare. Stătuse suspendat în vid trei ceasuri.

(S-a întîmplat recent în Belgia).

„LEOPARDUL A VRUT SĂ MĂ OMOARE"

Dramatica luptă dintre o îngrijitoare a grădinii zoologice din Stasdorf și bestia dezlănțuită.

Leopardul se afla în cușcă separată, bine închisă. Eva era obosită. De un an de zile, de cînd murise soțul ei, ea singură s-a ocupat de grădina zoologică înființată cu 15 ani în urmă.

Eva a descuiat ușa de la cușcă și a deschis-o doar atît cît să poată arunca leopardului porția de carne. Dar în loc să ia carnea ca de obicei, leopardul a lovit ușa și a deschis-o. Cu un urlet puternic fiara s-a năpustit asupra femeii îngrozite și a încercat să-i prindă gîtul cu ghearele. Eva simțea foarte aproape respirația leopardului. În culmea disperării, l-a izbit cu toată puterea în cap. Surprins, și-a retras capul, dar a continuat s-o țină cu ghearele. Eva știa că are puține șanse de scăpare. Trebuia sau să domine animalul sau să moară. A început o luptă de forță dar și de voință. Leopardul dezlănțuit trebuia să înțeleagă că lovindu-l, ea îl pedepsește. Trudindu-se să nu arate teama cumplită de care era cuprinsă, a continuat să-l izbească cu pumnii în maxilar. Îmbrățișarea leopardului o slăbit puțin. A fost primul moment cînd a licărit o mică speranță în sufletul ei. A simțit că dorința leopardului de a o omori, slăbește.

Pentru moment, se părea că leopardul a renunțat la victimă. Și-a întors capul spre carnea aruncată de Eva în cușcă. A mai avut o pornire s-o atace și atunci speranța a dispărut din nou. Eva era sigură că o va sfîșia de data aceasta. Ea nu mai avea putere, pierduse prea mult sînge. Leopardul a mai scos un urlet și... s-a oprit. Eva a mai avut putere să iasă din cușcă și s-o închidă. Lăsînd urme de sînge, s-a tîrît pînă acasă și a căzut. Fiica ei a chemat imediat salvarea. Două zile s-a zbătut între viață și moarte. Rănile erau adînci și grave. Dar a treia zi, sănătatea ei a învins. La ieșirea din spital a declarat : „Teama mi-a dat o putere supraomenească. Altfel nu știu cum aș fi putut face ceea ce am făcut".

(S-a întîmplat în Austria, la grădina zoologică din Stasdorf)

remember • remember • remember

LÜBECK (IV)

Pe malurile Travei înainte spre Marea Baltică. O autostradă duce la Travemünde, stațiunea unde visau să-și aline oboseala și deziluziile eroii lui Thomas Mann. Sînt în pragul toamnei și livezile acestei regiuni din Schleswig-Holstein își etalează dealungul drumului bogăția, sufocînd vile cochete și adunînd păsările cerului. Fluviul se lărgește și devine estuar, apar felurite ambarcații private, ancorate la cheiuri mici și ascunse. Trebuie să fie agreabil să-ți petreci week-end-ul pe un asemenea vas ce sugerează lebedele cîntate de Yeats, să plutești undeva spre un liman scandinav, acolo unde pădurea își coboară brazii la țărm ca să umble pe nisipuri desculți și îmbrăcați în negru asemenea personajelor dintr-o compoziție a lui Picasso (Les pauvres au bord de la mer) *ori vechi și necunoscute castele înnebunesc de singurătatea cine știe cărui promontoriu, în timp ce valurile agitate ale Balticii dau stîncilor violacee, gulerele reginelor Angliei. Am fost acolo și am întîrziat la soare în preajma acelor stînci, am văzut insule nordice populate de păsări agresive, am văzut coaste bătrîne cu nisipuri pe care plante marine și scoici zac în devălmășia luminii. Nordul bogat, înecat în eleganță și lux, l-am parcurs ca un om dintr-o altă planetă ros de melancolii ancestrale și de o lingoare a destinului. Nordul e și aici. Drumul acesta străbate distanța dintre Lübeck și Travemünde ca pe un parc enorm și renumita stațiune își arată în soarele parcimonios al unui sfîrșit de August, toată splendoarea alcătuirii sale.*

Cea mai căutată dintre „die Ostseebäder" invocate de Gottfried Benn într-un celebru poem stăruie într-o lumină clară, sub geana unor păduri de conifere. Vile egale și foarte germanice, copaci, flori, străzi de o curățenie deconcertantă, localuri nu prea mari, totul perfect echilibrat, mult alb, multă sticlă și metale lustruite, mult lemn sculptat sau traforat. E ciudat farmecul pe care-l pot avea aceste stațiuni așezate pe țărmul mărilor septentrionale unde exuberanța lipsește, cerul e înalt și strein, soarele își alungește razele ca și cînd ar urmări să-i învețe pe oameni că lumina poate ține loc de căldură. Nisipul nu arde, culorile sînt fără halo-ul meridional ce le alimentează deopotrivă intensitatea și echivocul, vegetația e sobră și verticală, valurile cînd se aștern pe plajele înguste ori se spulberă printre stînci, au o lucire sticloasă și un glas șuierat de monstru policefal. Și totuși ținutul exercită o fascinație misterioasă încît simt că aș fi rămas aici o vară întreagă printre cristalele nevăzute ce se ating în aer sunînd, sub spectrul abstract al Hidrei boreale, visînd vise înstelate și reci... O vacanță activă, fără lincezeli solare, fără toropeala sudului și luxuria plantelor ce se împletesc și se devorează... aici nimic din toate cîte sînt nu se oferă și nu invită la voluptăți sybarite și la reverie lascivă... totul trebuie cucerit și soarele și văzduhul și valurile mării și chiar frumusețea priveliștii căreia ochiul trebuie să-i dozeze brumele, singurătatea, răceala... căci frumusețea acestei mări e incomodă și nu cunoaște ospitalitatea dizolvantă, euforică, ușor promiscuă a mărilor de miază-zi... treci singur printre nevăzute coloane de sare, înalte și pline de sunete cristaline, rătăcești anxios căutîndu-ți un loc în acest peisaj, urmărind un confort interior care e cu atît mai sensibil cu cît se întemeiază mai greu, ochiul caută mai mult transparența tuturor lucrurilor decît lumina lor iar atmosfera care învăluie totul nu te învață cintecul ci tăcerea... e aici un magnet lăuntric, ascuns, care mă atrage, și-mi spun că poate, transpusă într-un spațiu ideal, poezia devine migrația virtuală a spiritului către zone cardinale opuse, derivînd din antinomiile structurale ce vor fi fiind la baza mecanismului ocult al creației și din însăși formula ei întemeiată pe „disarmonia" invocată de Montale... marii poeți germani ai tuturor timpurilor gravitează spre meridianul elin sau italic, deaceea nu întîlnesc aici stafia niciunuia dintre ei.

După ce treci de așezarea propriuzisă a stațiunii care e și portul prin excelență al călătoriilor maritime spre Skandinavia ajungi pe o faleză înaltă, cu ierburi dese, păduri și bănci rătăcite și singuratice. Pe una dintre aceste bănci ale nimănui am stat o dimineață, la capătul estuarului Travei, de unde se deschidea nesfîrșirea Balticei pierdută într-un orizont brumat. Acolo m-am reîntîlnit cu starea aceea de spirit ideală pe care o ai numai în tinerețe, poate fără să-ți dai seama și fără s-o prețuiești îndeajuns — cînd unica bogăție necesară, ce o porți cu tine pretutindenea, te îndeamnă să sfidezi cu ingenuă nepăsare toate bogățiile lumii...

a. e. baconsky

SPIRALE

Trezirea faunului

de Eugen BARBU

De numele lui Virgil Gheorghiu se leagă mai ales activitatea lui de virtuos al pianului, deşi încă tînăr era semnalat în celebra „Istorie a literaturii" a lui Călinescu. A urmat o misterioasă tăcere de mulţi ani, cînd s-a dedicat numai muzicii (e între altele şi autorul unei cărţi de iniţiere în acest domeniu), publicul uitîndu-i aproape, bunele *Cintece de faun* ce iscaseră în 1940, la apariţie, comentarii favorabile.

Cu „Trezirea faunului" domnia sa reintră în lirică, introdus de data aceasta în salonul literar de prestigioasa prefaţă a profesorului Şerban Cioculescu de la care aflăm că autorul recenzat acum de noi *„întreprinde o admirabilă sinteză a spiritului naţional cu miturile nemuritoare ale Heladei"*.

Aşadar, ce ar fi „Trezirea faunului" ? Virgil Gheorghiu clasicizează citeodată în stilul Pillat : *„Zburau ninsori ca fluturi ostenjţi / C-un ac de frig în piept, lung somn dormii / Sub rime de cercei îngălbeniţi / Mă adînceam în tărnă, printre vii / Simţeam un furnicar cum se adună / Ca pe butucul doborît de cari / Mă toropise licărul de lună / Şi parcă mă strîngeau de gît pindari / În istovirea fără de cuvînt / Aripi în fosnet, ori tălăngi de turmă / Prin chiciura-n dezgheţ îmi dau de urmă / Redeşteptîndu-mi dorul de pămînt..."*

Un panteism dulce aminteşte pe Blaga din ciclul Marelui Pan. Ţara e un fel de pămînt divin, populat de sileni dedaţi de o frumoasă trăire din care nu lipsesc nici acte brutale : *„Muşcind urechi de capră, cozi de cal / Cînd din izvoare nimfe ies la mal / Silvani le-mprejmuiesc să le înfrunte / Cu Dionisos şi Silene-n frunte / Intîi au sfîciune, şi apoi / Stîrniţi de must le mină spre zăvoi / De văluri ude le despoaie beţi / Cum tragi pănuşii verzi de pe ştiuleţi / Scornire nu-i ; mereu pe rele-s pus / Căutătura mea-i de jos în sus / Tot jinduiesc driade nesătul / Şi le zoresc la trîntă pe-un pătul / De mine-alături stau nepăsătoare / Au gîndu-n depărtări, pe la izvoare / Prin ierburi vlăguite şi supuse / Doar mi-na-ntind spre darurile aduse"*. Vesela petrecere bucolică aminteşte un ţărm edenic fără vîrstă, cum spunea prefaţatorul, ne aflăm în plină Mitologie şi abstracţia poetului de la realitate pare mai curînd un vis frumos, inegalabil. Iată şi alt fragment din acest Sabat primordial : *„Departe-n luminiş pe cînd colind / Alai de coribante îmi răsare / Rizînd sorb în virtej din vinul tare / De stîncă tărtăcuţele trîntind / Dor de demult mă frige cu-n îndemn / Trezindu-mi mădulare din răbdare / Ci iată, cu o creangă-n fluturare / Cybela cea fecundă-mi face semn / Să dibuiască locul veneau ciotcă / Se îmbulzeau prin rarişti roşii gotcă / Scoase din minţi cu turburi ochi, avizi / Îşi căutau stăpîna-ntre molizi / Culcuşul mi-l zăriră către noapte / În clătinări s-au desfrunzit de şoapte / Şi-ngenunchind pe rînd, fără de ură / Prin blana-mi moale mîna lor trecură"*.

Nu lipseşte o uşoară notă licenţioasă, dar totul este spus cu graţie, priapismul presupus de noţiunea de faun fiind acoperit de versul alergic, bine găsit, încărcat ici, colo cu neaoşisme ce supără prin cantitate în alte locuri şi care ar trebui organigramat, ca să întrebuinţez un termen la modă. O dulce voluptate stăruie amar în acest univers pervers şi închipuit : *„Credeam buimac privind-o pe furiş / Că mi se năzărise-n noaptea caldă / I-am desfoiat un maldăr de frunziş / Să creadă-n moliciune că se scaldă / Pleacă lăsîndu-mi visul întrerupt / Dar naiul cînd durerea-mi vru să stoarcă / Oprindu-se îşi strînse voalul rupt / Astfel ştiam c-o să se reîntoarcă"*. E şi niţel Valéry pe aici, dar un Valéry care iute se metamorfozează în Pillat, cum am spus la început : *„Mai string miere de aur în bărdace / Şi pot să întăresc sădila-n cheag / Deşi-s fugar şi slut, albit moşneag / Descopăr cîte-un şipot pe toloace / Apropiindu-mă cînd poamele sunt coapte / De aşezări cu pomi în bătături / Mă scarmănă duluri, şi-n lătrături / M-alungă la hăţişul meu de noapte"*.

Mai grave mi se par *Rondelurile*, unde o bine măiestrită meserie poetică scoate efecte remarcabile în linia lirismului savant : *„Finale semne desluşesc / Pe ţărm, la vile, pe terase / Obloane-s pretutindeni trase / Chei în amurg se răsucesc / Ca o maree sînt retrase / Cuvintele ce ne unesc / Finale semne desluşesc / Pe ţărm, la vile, pe terase / Cu glasuri care ruginesc / Trec pescăruşii peste case / Strigoi de ceţuri împinzesc / Cărarea ultimelor vase / Finale semne desluşesc"*. Aici poate fi uşor desluşită tenta bacoviană despre care vorbea Călinescu în „Istoria literaturii" în ce-l privea pe Virgil Gheorghiu.

Dar să mai cităm un rondel fără titlu, cum sînt multe poeme din acest volum : *„Nu-i hartă de întoarsă cale / Spre veri timide cu absenţe / Pe unde somnul de petale / Dura tăcerii transparenţe / Cum timpul meu s-ajung agale / Împleticit în vechi cadenţe ? / Nu-i hartă de întoarsă cale / Spre veri timide cu absenţe / C-un partener osos, în zdrenţe / Mizez final, fără atale / Fac lui Tanatos pasienţe / Şi-mi mut spre Teba, joc-un vale / Nu-i hartă de întoarsă cale"*.

Muzicale, bine construite, acestе *Rondeluri* constituie partea cea mai solidă a volumului. Iată încă un exemplu edificator : *„Cobor pe treptele de taste / În lumi de sunete, ca Dante / Pe unde nu-s ca să m-adaste / Nici prieteni răi, nici vechi amante / Spre suflul cintecelor caste / Pe luminoase căi în pante / Cobor pe treptele de taste / În lumi de sunete, ca Dante / Şi dind ocol în hăuri vaste / Acordurile în secante / Vreau legănarea în prăpaste / Pe valuri lente de andante / Cobor pe treptele de taste"*.

Fără a fi sceptic sau numai nedumerit ca prefaţatorul volumului, afirm că Virgil Gheorghiu constituie o prezenţă în lirica noastră atît de ameninţată la ora asta de primejdia autodistrugerii.

CULORI

SFINXUL LUI PACIUREA

de Aurel-Dragoş MUNTEANU

Avem prilejul de a cuprinde deodată mai multe lucrări ale lui Paciurea, în marea expoziţie de la sala Palatului şi de a încerca măreţia acestui sculptor de valoare universală. Între manifestările plastice din ultimii ani, din care n-au lipsit evenimente memorabile, trebuie să socotim la loc de frunte himerele lui Paciurea, fiinţele ciudate, venite de pe alte tărîmuri şi încremenite pe braţul unui artist de geniu. Am fost dintotdeauna un admirator al sculptorului şi n-am să precupeţesc a spune că am zăbovit în preajma lucrărilor lui mai multe zile şi că mă voi întoarce şi că voi căuta mereu urma daltei sale, tot aşa cum am căutat-o pe aceea lăsată de Michelangelo, de Brâncuşi sau de Henri Moore, cum mă duc în fiecare an o dată, de două ori să văd busturile lui Ladea. Autorul **Sfinxului** este pentru mine un adevărat miracol, singurul care-l explică pe Brâncuşi, împreună cu meşterul popular, părintele spiritual al amîndurora. Chiar lucrarea citată mai sus este de fapt un zburător „cu negre plete, umbră fără de noroc", cum spunea Eminescu. Chipul de o frumuseţe regulată şi calmă, poartă numai în priviri disperarea fără de răspuns a unor întrebări esenţiale. Aş spune că singurul înţeles explicit al lucrării se referă la povara frumuseţii, este de fapt o dramă „estetică", şi că **Sfinxul** se află la zenitul evolutiei deschise de **Omul primitiv**, fiinţa primară, legată încă de sol, de un bulgăre umed, indeterminat şi amorf, lipsită de patrie spirituală şi deci de lumină. Este suferinţa teribilă a muşchilor încordaţi pe braţele prea lungi, este natura întoarsă în sine. Figurat vorbind, Paciurea imaginează un om care încearcă să se ridice din huma originară, reuşind să-şi întoarcă puţin capul, în sus, cu preţul chinurilor descrise pe trupul abătut deja de oboseală, ca de o forţă gravitaţională. În cealaltă extremă se găseşte **Sfinxul**, cu figura lui de soare frumos, umbrit numai de privirea adîncă a zburătorului, de suferinţa fără nume a personajului din mitologia populară, care a influenţat şi pe Hyperion al lui Eminescu : „În aer rumene văpăi / Se-ntind pe lumea-ntreagă, / Şi din a chaosului văi / Un mîndru chip se-ncheagă ; // Pe negre viţele-i de păr / Coroana-i arde pare, / Venea plutind în adevăr / Scăldat în foc de soare. // Din negru giulgi se desfăşor / Marmoreele braţe, / El vine trist şi ginditor / Şi palid e la faţă ; // Dar ochii mari şi minunaţi / Lucesc adînc himeric / Ca două patimi fără saţ / Şi pline de-ntuneric". De altfel, ipoteza mea este susţinută şi de preferinţa indiscutabilă a lui Paciurea pentru imaginar şi fantastic, de unde mulţimea himerelor, ca şi de excursul în mitologia de „manual", de unde **Gigantul**, aflat nu departe, în muzeu. Această ultimă lucrare continuă de altfel epoca începută cu **Omul primitiv**, reprezentînd un alt stadiu din marea poemă a eliberării de natură. **Gigantul** s-a zmuls din strînsoarea humei, de care mai este totuşi legat, dar faţa lui se îndreaptă către expresia din **Sfinxul**, şi primeşte deja trăsături mai limpezi, alterate numai de efort. Artistul a reuşit mai ales în lucrările consacrate tipurilor viguroase, cu o aplecare spre teluric, spre misterul forţei biologice. Faptul că a sculptat chipul lui Ibsen mi se pare de asemenea semnificativ, fiindcă autorul **Strigoilor** este văzut ca un mizantrop cu ochiul necruţător, ţintit la tarele omului, dar nu ca un judecător, ci ca unul care pur şi simplu spune acest adevăr, în mod natural, urmînd porunca sa interioară. Paciurea este fascinat de nordici, cu pasiunile lor devastatoare, izbucnind sub glacialitatea înfăţişării, după cum era firesc să toarne capul enorm al lui Tolstoi, cu barba cît o lume. Este Tolstoi din **Moartea lui Ivan Ilici** şi din **Părintele Serghie**, scriitorul care l-a proslăvit pe Grişa nebunul. Portretul făcut de Paciurea patriarhului de la Iasnaia Poliana este cel mai interiorizat din cîte i-am văzut, presimţind în el pe hoinarul neliniştit ce avea să moară într-o gară, în chip de călugăr rătăcitor.

Deasupra poveştii schiţate mai sus, filfîie aripile de mit ale himerelor. Zborul lor este trufaş, iar **Himera văzduhului**, înălţată pe gîtul ei de anelid, are chipul unei femei antipatice şi picioarele de capră. În greceşte, numele himerelor era identic cu al caprei, **Chimaira**, reprezentînd însă forţa şi sălbăticia furtunii de iarnă, vîntul necruţător, un fel de crivăţ, am zice noi, care avea aceeaşi rădăcină filologică, **cheimon**, şi era o divinitate rea. În ordinea noastră de idei ne interesează pentru că de fapt **Sfinxul** apare în **Teogonia** ca fiu al Himerei, iar numele său semnifică acţiunea de strangulare şi sufocare. El stătea pe muntele norilor, ca o imagine a războinicului, o fiinţă ieşită din obscuritate şi de aceea înspăimînta mintea limpede a elenilor. Element tipic de mitologie grecească, el este frate bun cu zburătorul din Tracia, dacă nu se chiar confundă, şi aici intuiţia lui Paciurea a fost excepţională. Corpul de femeie aparţine tipului hermafrodit, destul de evident şi în Hyperion, dar ruperea de omul primitiv şi posibilitatea zborului, încercată în himeră, i-a acordat, în cazul sculptorului român, o frumuseţe care nu mai înspăimîntă, dar care este la fel de ucigătoare.

ECOURI

Celebra interpretă de culoare Sarah Vaughan va împlini anul viitor 50 de ani, dintre care peste 30 i-a dedicat muzicii de jazz. Posedînd un swing forte şi o rafinată tehnică vocală, ea a fost solicitată în decursul anilor să colaboreze cu mari „nume" ca Eral Hines, Billy Eckstine, Dizzy Gillespie. Melomanii bucureşteni vor avea prilejul să facă cunoştinţă „pe viu" cu arta cunoscutei cîntăreţe : joi 1 noiembrie, la Sala Palatului, Sarah Vaughan (acompaniată de propria sa formaţie), va da două concerte — la orele 19 şi 21.

REGIZORUL polonez Roman Wionczek a realizat un nou documentar despre al II-lea război mondial, bazat pe amintirile soldaţilor care au participat la luarea Berlinului şi completat cu fotografii autentice din acest crucial moment istoric.

Tricentenarul unui mare ctitor de cultură românească

DIMITRIE CANTEMIR

Opinia publică românească celebrează împlinirea a 300 de ani de la naşterea unuia dintre cei mai iluştri fii ai acestui pămînt dăruit — Dimitrie Cantemir. În galeria marilor figuri ale istoriei noastre naţionale, cărturarul domnitor se înscrie distinct ca un ctitor de cultură, deschizător de drumuri în gîndire şi cunoaştere, savant şi om politic şi, mai presus de orice, ca un nobil şi neobosit patriot. Descinzînd dintr-o familie de răzeşi, fiu al lui Constantin Cantemir ajuns prin osîrdia lui ostaş cu mare trecere la leşi şi în cele din urmă domnitor al Moldovei — Dimitrie Cantemir şi-a însuşit de timpuriu o cultură cu adevărat universală, absorbind cu lăcomie nu numai lumina pe care Charles Diehl arăta că o răspîndea în tot răsăritul Europei Bizanţul (chiar după căderea lui sub turci) ci şi valorile de prim ordin ale ştiinţei, literaturii şi filozofiei pe care le producea Apusul în plină Renaştere. Minte cu adevărat enciclopedică, stăpînind la perfecţie limbile clasice — latina şi elina — cîteva limbi orientale şi apusene, Cantemir s-a putut manifesta plenar în cele mai diverse domenii, de la muzică şi geografie, la astronomie şi literatură pînă la istorie şi politică.

Cercetătorul de astăzi este uluit să constate ce uriaş volum de izvoare însumează bibliografia parcursă de Cantemir. În acelaşi timp, uimirea şi admiraţia noastră cresc în faţa operei monumentale pe care el ne-a lăsat-o moştenire. Cantemir este primul nostru geograf; el este cel dintîi român care şi-a încercat puterile pe tărîmul filozofiei introducînd în această disciplină, în limba noastră, termenii de specialitate pe care ea nu-i avea. Dar ramura care i-a suscitat cu predilecţie interesul, care l-a îmboldit la o activitate de cercetare fabuloasă prin proporţiile ei, rămîne indiscutabil istoria.

Venind după Grigore Ureche şi Miron Costin, creînd simultan cu Stolnicul Cantacuzino, Dimitrie Cantemir se manifestă nu numai şi nu atît ca un continuator ; reluînd o serie de teze pe care le abordaseră şi predecesorii săi, el aduce un suflu nou, o viziune amplă, un spirit ştiinţific fără precedent. Operele de căpetenie ale istoricului Cantemir sînt, precum se ştie, „Descriptio Moldaviae", „Hronicul vechimii româno moldovlahilor", „Istoria ieroglifică", „Istoria creşterii şi descreşterii neamului aliotmănesc", „Vita Constantin Cantemiri". „Cercetarea monarhiilor pe baza filosofiei fizice". Fiecare în parte şi toate la un loc îşi propun să argumenteze cîteva idei care vor reveni ca leit-motiv în lucrările tuturor marilor noştri istorici ce i-au urmat. Cantemir, pe urmele lui Miron Costin reliefa originea romană a românilor şi latinitatea incontestabilă a limbii lor. Schiţate mai întîi în „Descriptio Moldaviae", aceste teze îşi află o impresionantă dezvoltare, o clarificare şi o întărire pe baza consultării a nu mai puţin de 150 de izvoare în „Hronic". O altă idee scumpă lui Cantemir este aceea privind unitatea de neam şi de obîrşie a românilor din cele trei principate vremelnic şi arbitrar despărţite prin graniţe trasate de către străinii asupritori. Atît de mult este preocupat să sublinieze evidenţa acestui adevăr încît în toate lucrările sale de istorie şi, adesеori, în cuprinsul uneia şi aceleeaşi fraze, recurgînd la subtilităţi stilistice, el găseşte posibilitatea de a-i pomeni laolaltă pe munteni, moldoveni şi transilvăneni, ca pe unii care se cuprind în una şi aceeaşi inseparabilă familie.

Examinînd atît de temeinic istoria mai veche şi istoria mai nouă a celor trei principate, Cantemir nu a putut să nu fie izbit de starea în care ajunsese societatea românească. El este necruţător în a denunţa cauza cauzelor decăderii economice şi, nu mai puţin, a moravurilor în Moldova sau în Valahia — oprimarea otomană, amestecul nerusinat şi intervenţiile detestabile ale turcilor în viaţa noastră publică. Vehemenţa pe care o pune în demascarea acestui rău ia uneori forma unor caustice pamflete antiotomane. Savantul şi domnitorul care coexistă în el observă cu tot atîta luciditate şi imensele neajunsuri pe care le aducea ţării o clasă oligarhică întreţinînd zizania şi dezbinarea şi practicînd cea mai deşănţată spoliere a păturilor muncitoare, în primul rînd a ţărănimii. Este un mare merit al lui Cantemir că s-a ridicat deasupra condiţiei sale — aparţinea în fond el însuşi clasei feudale — şi a găsit putinţa de a-şi exprima dezgustul faţă de boierime şi compasiunea sinceră faţă de situaţia în care ajunsese ţărănimea.

Din toate acestea se poate vedea că opera istorică a lui Dimitrie Cantemir este, în fond, o operă politică. El a dat glas ca nimeni altul aspiraţiilor neamului nostru într-unul dintre cele mai critice momente ale istoriei sale. Ce ar fi putut deveni Moldova, care ar fi putut să fie destinul României sub conducerea unui asemenea domn, sub conducerea dinastiei pe care cuteza s-o fundeze, este uşor de imaginat. Într-un articol încărcat de sensuri pe care Nicolae Iorga l-a scris în 1935, cu prilejul aducerii în ţară a osemintelor lui Cantemir şi a depunerii lor în cripta de la Trei Ierarhi, găsim acest pasaj revelator : „Ne putem gîndi ce-ar fi dat ea (administraţia — n.n.) dacă lui Dimitrie Cantemir i-ar fi fost îngăduit a îmbătrîni în Scaun, şi cu atît mai mult a lăsa domnia urmaşilor care să continue înnoirea statului după exemplul lăsat de dînsul. Nu o dată împrejurările prevăzute au stricat norocul acestui popor". La aniversarea tricentenarului naşterii lui Dimitrie Cantemir putem conchide — reluînd expresia lui Iorga — că norocul care ne-a defavorizat atît de crunt prin efemeritatea domniei sale, ne surîde astăzi, nouă, urmaşilor lui, cînd ne e dat să edificăm, într-un alt ev social, o Românie liberă şi puternică, aşa cum a visat pînă în ultimul ceas al existenţei sale continuind să-i alcătuiască „hronicul" măreţelor şi nobilelor sale întreprinderi de la „Traian descălecătorul".

Ion PAVELESCU

MĂR DE LUT

de Constanţa BUZEA

Nu spune vorbe de prisos, că mi-este frig, că mă întrem.
Cerul veni mai jos, noros, fiind noroc, părînd blestem,
Dar, răvăşindu-se de vînt, decorul colorat e smult,
Şi mă gîndesc fără cuvînt că pîn-la toamnă mai e mult.

Să pară jocul nesfîrşit, cu brumele asprind în ram,
Mirosul toamnei, ca de schit, în linişte suitu-l-am.
Fără să vrei înaintezi cu tălpile-n adînci grămezi
De frunze care putrezesc, pe care vara nu le vezi.

Căzute lîn, ori rupte, fac un vegetal efort, văzut
Abia acum, cînd moarte zac pe străzi de nerecunoscut.
Şi plouă pe acoperiş, si sună tablele de fier,
În scrisul, negrul rămuriş încrezător pînă mai ieri.

De cîte ori ca un vecin care se uită peste zid
Copilărindu-se puţin, tu pari în iederă livid.
De cîte ori — fantastic dar — o aminare în sărut,
Cînd toamna îmi întinde iar mărinimosul măr de lut.

Te voi chema, şi vei veni, şi-am să lipsesc, şi dinadins
Din toamnă-n toamnă, tot mai gri, din toamnă-n toamnă tot mai stins,
Iubindu-te fără soroc, pastelul meu ţi-l împrumut,
Să simţi cît ţine acest joc de fascinaţie limbut.

Şi va mai fi un drum de mers, pe care toamna îl măsori,
Şi veghea va lovi invers, amestecată printre nori.
Auzi cum ridem lîngă plins, mă-ntrem că ploile prefac
Lumina verii ce s-a strîns într-un inel peste copac.

Teatrul Giuleşti şi-a deschis actuala stagiune cu piesa „Simbătă la Veritas" a scriitorului ieşean Mircea Radu Iacoban, în regia Getei Vlad şi scenografia Sandei Muşatescu. Din distribuţie fac parte Vasile Ichim, Dorina Lazăr, Ion Vilcu, Irina Mazanitis, Peter Paulhofer, Paul Ioachim, Corneliu Dumitraş, Athena Demetriad, Dana Comnea, Olga Bucătaru, Mihail Stan şi Simion Negrilă. În fotografie, o scenă din spectacol, cu Olga Bucătaru, Vasile Ichim şi Peter Paulhofer.

BIOGRAFIA lui Strauss cel tînăr este reconstituită în „Marele vals" în regia lui Andrew L. Stone. În distribuţie : Horst Bucholz, Mary Coste, Rossano Brazzi.

VIAŢA Edithei Piaf va fi povestită într-un film pe care îl realizează Guy Casaril. Iniţial regizorul şi-a dorit-o interpretă pe Liza Minelli dar, în ultimul moment, s-a hotărît ca rolul marii cîntăreţe să fie încredinţat unei actriţe franceze. Un computer a selecţionat-o pe Brigitte Ariel.

REGIZORUL georgian Rezo Ceidze vede timpurile moderne ca pe un amalgam dinamic de trecut istoric şi viitor. El visează la eterna continuitate, la transmiterea tuturor valorilor spirituale şi materiale de la o generaţie la alta. Despre toate acestea vrea să ne povestească în filmul său „Arbuştii".

ACŢIUNEA comediei lirice „Grant-învingătorul" se desfăşoară în zilele noastre într-un mic oraş din Armenia. Eroul este un croitor cu inimă largă, care nu obosеşte să-şi bucure semenii. Regia o semnează Dimitri Kesoyan.

Mireille Darc îşi continuă prestigioasa carieră turnînd la Nisa în noul film ce poartă semnătura lui Georges Lautner, „Valiza".

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

UN COPIL MINUNE. Sînt cîteva zile de cînd, în biroul unde petrec mai multe ceasuri pe zi, a intrat un năpîrstoc de-o şchioapă, pieptănat ca pajii din Florenţa lui Medici. Era aşa de mic de la înălţimea mea, încît nu m-am ridicat îndată ca să nu pun distanţa vîrstei între noi. Recunoscusem în omul ăsta mărunţel pe Radu Postăvaru, cel mai tînăr dirijor român. Tînăr? Să-i numeri anii pe degetele unei singure mîini şi să-i dăruieşti, cum se cuvine, o portocală. Însă dulciurile nu mai încîntă un copil care nu se teme de sumedenia gălăgioasă a instrumentelor dintr-o cogeamite orchestră simfonică şi nu s-a speriat nici chiar de aparatele de filmat şi camerele televiziunii ce s-au aţintit, deunăzi, asupra lui. Văzîndu-i ochii inteligenţi şi amintindu-mi de felul cum stăpînise virtejul de libelule al sunetelor în timp ce... dirija, m-am simţit deodată jenat. Cum trebuie să-i vorbeşti unui copil-minune ? Ce discuţie poţi urzi cu un suflet mare într-un trup mic ? Care este modul de a aborda doi ochi ca nişte nasturi de cobalt, cu tonuri aurii, între cheotorile mătăsoase ale pleoapelor ?

Fiindcă nu sînt părtaş al laşităţii scepticismului, care ia poveştile în deridere, i-am spus lui Radu o poveste. Despre Mozart, bineînţeles, odată ce şi el a fost copil-minune, iar muzica lui se află la îndemîna oricărei vîrste. I-am vorbit de clavecinul aflat în casa lui de naştere, de fereastra de unde privea pescăruşii zbenguindu-se peste riul din vale, de plecările lui, odată cu cocorii şi cu ploile toamnei, spre oraşe depărtate, ca să se întoarcă împreună cu rîndunelele. Şi despre îngerul care îi sufla la ureche melodiile graţioase, limpezi ca nişte fişii albastre ale azurului. Radu Postăvaru a înţeles tot: zîmbetul lui surîdea ca o înflorire de zarzări în Iaşul său de obîrşie.

I-am solicitat un autograf, pe care — iată — mi l-a dat cu un aer de mare seriozitate, scriindu-l pe îndelete, cu slove de tipar şi cu inevitabila consultare a mamei sale:

RADU POSTĂVARU

Slovele acestea sînt încă strîmbe şi cam într-o rînă, dar talentul lui Radu Postăvaru umblă drept şi sigur. Aş dori ca el să nu se grăbească, încît steaua copilului-minune să poată arde într-însul şi după ce bruma anilor îi va spoi cu argint tîmpla, Pentru asta însă, e nevoie să rămînă cît mai mult timp *copil*, să se lase legănat de vraja poveştilor şi să fie lăsat să crească firesc, fără amestecuri prea stăruitoare, precum nufărul de pe lac, faţă de care grădinarul păstrează necesara distanţă.

Candoarea şi marea înzestrare muzicală a lui Radu Postăvaru sînt trepte sigure spre izbîndă !

Clepsidra

STATUIA MELANCOLIEI

de Constantin VIŞAN

Cînd povestesc oasele şi buzele şi ochii şi mîinile lui Emil Botta cum a fost viaţa lui Ion la ocnă, ţi se cutremură toată fiinţa.

— Bogdaproste, bine !

Dacă i-ar fi fost dat lui Caragiale s-audă rostită de Botta această replică...

Noi l-am ascultat de-atîtea neuitate ori pe acest poet al scenei româneşti. Şi tot de-atîtea ori ochiul nostru s-a-nfiorat de sbuciumul jocului său fără egal. Cînd nu e pe scenă tristeţea lui Emil Botta, spectacolului, teatrului parcă le lipseşte ceva.

Acum cîteva duminici a recitat la Mărţişor „Duhovnicească" şi „Niciodată toamnă". Momentul a fost de excepţie. Poeziile erau spuse atît de nearghezian... Dar niciodată toamna nu fu mai frumoasă. Pentrucă ne aflam în grădina poeziei. Pentrucă versurile celui mai mare poet român după Eminescu erau spuse de Emil Botta.

A doua zi, la Cenaclul Flacăra, Emil Botta a recitat din versurile proprii. Un critic lucid şi entuziast a reafirmat cu acel prilej convingeri şocant antididacticiste despre poetul Emil Botta. Şi din nou mi s-a părut că niciodată toamna nu fu mai frumoasă. Pentrucă, aşa cum subliniau organizatorii acelei sărbători, cenaclul omagia un poet viu. Prinţul Amărăciune a mulţumit emoţionat şi a fugit de aplauze. Nu înainte de a ne mărturisi că poezia sa este o mulţumire pe care o aduce oamenilor, munţilor, apelor acestui pămînt. Colegii de scenă ai actorului au citit apoi din poezia lui Emil Botta. Străduindu-se să facă o lectură firească, să nu interpreteze. Le sînt recunoscător pentrucă m-au ajutat să ascult pentru prima oară versurile lui Botta deslegate de vocea actorului, desprinse de imaginea arhitecturii sale biologice. Cine-a spus, mă întrebam ascultîndu-i, că Emil Botta este trist, contorsionat, macabru ? Ce formidabilă vigoare vibrează în poezia sa ! Neatenţii ar putea avea surpriza că melancolia lui Emil Botta e o sabie. Botta e un spadasin. Un samurai graţios disimulat în vaiet. Dar şi eu plătesc tribut cuvintelor superficial ataşate lîngă numele poetului. Care vaiet ? Poezia lui Emil Botta e un imn de dragoste. Dragoste de oameni, de ţară, de cuvinte, de idei. „Poezia mea este recunoştinţa pe care i-o aduc ţării mele, căreia îi datorez totul : graiul, fiorul care m-a făcut să iubesc tot ce e frumos". Poemele lui Emil Botta sînt răscolitor melancolice. E-adevărat. Dar şi de un adînc patriotism.

FILMELE LUNII NOIEMBRIE

● **„100 DE LEI"** — o producţie a studioului cinematografic Bucureşti ; scenariul : Horia Lovinescu ; regia : Mircea Săucan ; imaginea : Gheorghe Vioreţ Todan ; aranjament muzical: Theodor Mitache după muzică de Richard Oschanitzky ; decoruri : Ştefan Mariţan ; costume : Oltea Ionescu ; cu : Dan Nuţu, Ion Dichiseanu, Ileana Popovici, Violeta Andrei.

● **„VIFORNIŢA"** — producţie a Casei de Filme 5 ; scenariul : Petre Sălcudeanu ; regia : Mircea Moldovan ; imaginea : Ion Marinescu ; muzica : Liviu Glodeanu ; decoruri şi costume: Nicolae Edulescu, Ştefan Mariţan ; cu : Silviu Stănculescu, Ion Besoiu, Eugenia Bosînceanu, Luiza Orosz, Ernest Maftei, Cosmin Ghiară, Nae Gh. Mazilu, Toma Dimitriu, Anton Tauf, Mihai Mereuţă, Ferencz Bencze, Elena Stescu.

● **„INTOARCEREA LUI MAGELLAN"** — producţie a Casei de Filme trei ; scenariul : Cristiana Nicolae,după o idee de Radu Cosaşu ; regia : Cristiana Nicolae ; imaginea : Dinu Tănase ; muzica : Adrian Enescu ; decoruri : Marcel Bogos ; costume : Nelli Grigoriu-Merola ; cu : Vladimir Găitan, Mihaela Mărineşcu, Cornelia Gheorghiu, George Motoi şi Radu Beligan.

● **„NICOVALA SAU CIOCANUL"** — coproducţie R. P. Bulgaria, Defa-Berlin, Mosfilm; scenariul : Liuben Stanev, Ivan Radoev ; regia : Hristo Hristov ; imaginea : Atanase Tasev ; muzica : Simeon Pironkov ; cu Ştefan Ghiţov, Wolfgang Ebeling, William Polony, Frank Obermann, Hannjo Hasse, Michaela Kreissler, Martin Flörchinger, Hans Hardt Hardloff. Film dedicat marelui fiu al poporului bulgar — Gheorghi Dimitrov — cu prilejul aniversării a 90 de ani de la naşterea sa.

● **„MONOLOG"** — producţie a studiourilor sovietice ; scenariul: Evgheni Gabrilovici ; regia : Ilia Averbah ; imaginea: D. Meshiev; muzica : C. Karavaiciuk ; cu : Mihail Glukski, Margarita Terehova, Marina Neelova, Stanislav Liubşin, E. Hanaeva, L. Gallis, profesiune-viaţă personală, problema inerţiei în ştiinţă etc.

● **„OPERAŢIUNEA ATOMUL MARCAT"** — producţie a studiourilor sovietice : scenariul : Fedor Sahmagonov; regia: Igor Gostev ; imaginea : L. Kolganov; muzica : R. Hozak ; cu : Gheorghi Jenov, Vladimir Samailov, Gheorghi Taratorkin, Mihail Pogorelski, Iuri Tolubeév, Vladislav Strjelcik, Vladimir Pokrovski, Iulia Diosi. Film de spionaj.

● **„NUNTA"** — producţie a studiourilor poloneze ; scenariul: Andrzej Kijowski, după piesa cu acelaşi nume de Stanislaw Wispiánski ; regia : Andrzej Wajda ; imaginea : Witold Sobocinski ; muzica : Stanislaw Radwan ; cu: Ewa Zietek, Daniel Olbrychski, Malgorzata Lorentowicz, Barbara Wrzesinska, Andrzej Lapicki. Nunta dintre un cunoscut om de artă din Cracovia şi o tînără ţărancă.

● **„FAPT DIVERS ÎN PRIMA PAGINĂ"** — producţie a studiourilor italiene ; scenariul : Marco Bellocchio, Sergio Donati, Goffredo Tofi ; regia : Marco Bellocchio ; imaginea : Erico Menczer, Luigi Kuweiller ; muzica : Nicola Piovani ; cu : Gian-Maria Volonte, Laura Betti, Fabio Garriba, Carla Toto. Filmul dezvăluie mecanismele presei de senzaţie, fabricarea unei stări de spirit prin publicarea informaţiilor deformate, false.

● **„FIUL MECANICULUI DE LOCOMOTIVĂ"** — producţie a studiourilor din R.P.D. Coreeană. În timpul războiului de apărare a patriei un grup de pionieri luptă alături de soldaţii din Armata Populară şi reuşesc să salveze un tren militar capturat de inamic.

● **„PĂMÎNTUL PĂRINŢILOR NOŞTRI"** — producţie a studiourilor egiptene ; regia : Youssef Chahine — după romanul lui Abdel Rahman el Charcani ; cu : Nagua Ibrahim, Ezzat el Alayali. Ecranizare a unui roman de mare circulaţie în ţările arabe, a cărui acţiune se desfăşoară într-un sat egiptean de pe malul Nilului, în anul 1933.

● **„OMUL DIN LA MANCHA"** — producţie a studiourilor americane ; scenariul : Dale Wasserman, bazat pe musicalul lui Mitch Leigh ; regia : Arthur Hiller ; imaginea : Giuseppe Rotunno ; cu Peter O'Toole, Sophia Loren, James Coco. Inspirîndu-se din motivele cunoscutului roman Don Quijotte de la Mancha de Miguel de Cervantes, regizorul Arthur Hiller şi compozitorul Mitch Leigh au realizat un musical păstrînd, în linii mari, trama şi mai ales ideea cărţii.

● **GENERALUL DOARME ÎN PICIOARE** — producţie a studiourilor italiene ; scenariul : Ugo Pirro — Giuseppe D'Agata ; Francesco Massaro; regia: Francesco Massaro ; imaginea : Dario Di Palma ; muzica : Piero Piccioni ; cu : Ugo Tognazzi, Mariamgela Melato, Franco Fabrizi, Mario Scaccia, Georges Wilson. Comedie satirică.

● **„ULTIMELE ŞASE MINUTE"** — producţie a studiourilor americane : scenariul : Robert Carrington ; regia : Michael Tuchner ; imaginea : Alex. Thomson ; muzica : Roy Budd ; cu : Barry Newman, Suzy Kendall, John Vernon, Dolph Sweet, Ben Kinksley, Peter Marinker, Elliott Sullivan. Film poliţist.

PSIHOLOGIE

SE POATE ZBURA MAI SIGUR?

RĂSPUNSUL ÎL POT DA PSIHOLOGII

La centrul medical aeronautic, în laboratorul de psihologie, se aplică metode noi, cu ajutorul unor aparate moderne, originale. Ce este „jocul contra sine"? Ce este „jocul contra hazardului"?

Într-o epocă în care tehnica ne cucerește pasiunile, ne ghicește dorințele și ne stimulează visurile pentru a le realiza parcă înainte chiar de a le formula, într-o epocă în care tehnica e o prezență tot mai insistentă în viața fiecăruia dintre noi, indiferent de preocupările și preferințele noastre, într-o epocă în care uimirile noastre duc spre ea, în acest timp, zic, psihologia poate să ne apară ca o știință ciudată, „străină" cumva de ritmul general, accelerat, tot mai accelerat cu care ne-am obișnuit. A te ocupa de om, de gîndurile, de sensibilitatea lui, de inteligența „în sine", de memoria și reacțiile lui pare să deschidă în cotidian o tihnă uitată. Folosește oare? Și ce e aici spectaculos cînd spectacolul — nu? — se „joacă" aiurea, pe oțel, plastic, sticlă, în formule matematice și în memorii de calculatoare?! Dar poate niciunde nu vom găsi o replică mai argumentată și mai categorică de cît în **laboratorul de psihologie al Centrului medical aeronautic** din București. Pentru că poate în nici un alt domeniu, relația om-tehnică, omaparat nu este mai evidentă ca în aviație. Cunoașterea de către alții și în egală măsură de către sine, a posibilităților, a reacțiilor, a gîndirii, a comportamentului în cele mai diferite situații devine o problemă de maximă importanță. A ști, de pildă, de la sol, ce va face omul care pilotează nava aeriană, dacă va întîlni o situație nouă, dificilă, a-i prevedea deci — cunoscîndu-l — acțiunile, manevrele.... iată un fapt cu titlu de exemplu, care răstoarnă sigur eventuala părere despre psihologie ca o știință situată în afara actualității fierbinți. Progresul tehnicii nu este nelimitat, pentru că la un moment dat el depinde de progresul... omului însuși.

Întrebarea, firească, este dacă în însuși teritoriul acestei științe au avut loc prefaceri, dacă teoria și practica examinărilor psihologice au evoluat în suficientă măsură pentru a identifica — în cazul că există — resursele omului de a se adapta la o tehnică în necontenită dezvoltare. Este vorba să se știe dacă ființa umană, la care modificările de structură și funcționalitate se efectuează relativ încet — uneori pe parcursul unor perioade de ordinul a 10—20 de ani — poate ține pasul cu tehnica, domeniu care cunoaște ample modificări de la an la an.

— Este adevărat, ne spunea dr. **VALERIU CEAUȘU** — la Centrul medical aeronautic — **că în practica examinărilor psihologice persistă și astăzi tendința, de inspirație mecanicist-asociaționistă, de a investiga însușiri sau funcții „izolate". De pildă, se aplică teste pentru a se determina viteza de percepție, capacitatea de memorare sau gradul de inteligență ș.a.m.d. Și se neglijează aspectele de interferență a funcțiilor, analoge cu relațiile de influențare reciprocă dintre diversele „părți" și ansamblul organismului. Or, printr-un test oricît de simplu, omul se poate dezvălui în complexitatea lui. Rezultatele pe care le obține un subiect la un test oricît de simplu sînt revelatorii, în același timp, pentru percepție, gîndire, atenție, memorie ș.a.m.d. De ce? Pentru că toate aceste funcții psihice participă într-un fel sau altul la obținerea rezultatelor respective. Este vorba deci de o concepție modernă în psihologie. O viziune interpretată.**

Spațiul nu ne permite să aducem aici toată ampla argumentare pe care dr. V. Ceaușu ne-a făcut-o — și pe care de altfel a prezentat-o și în cadrul recentului Congres internațional de medicină aeronautică de la München privind **implicațiile teoriei generale a sistemelor**, potrivit căreia — rezum — omul trebuie privit sub o dublă ipostază: întîi ca sistem în sine și apoi ca subsistem, ca verigă în sistemul supraordonat om-avion-ambianță. Nu, sigur, omul nu e făcut din „bucățele", nu este un „mozaic" de zone izolate, independente. Și în cadrul laboratorului de psihologie al Centrului medical aeronautic sînt aplicate metode noi care nu mai vizează dezvoltarea unor funcții separate, ci comportamentul global al individului în anumite situații. De pildă, în situațiile de incertitudine. Nici una din metodele vechi nu îngăduie previziuni asupra comportamentului uman în astfel de situații. Or, o asemenea previziune este posibilă acum chiar la sol. Pentru aceasta se utilizează aparate noi, originale și a căror concepție se datorează în mare măsură dr. Ceaușu, ca și a celorlalte aparate folosite în acest laborator care, în majoritate, sînt originale. Unul dintre ele reclamă o activitate în condițiile așa-numitului „joc contra sine". O „țintă" se plimbă pe un panou, iar subiectul trebuie să manevreze un dispozitiv care emite un fascicol de lumină, în așa fel încît acesta să cadă pe țintă, urmărind-o cît mai mult timp în mișcarea ei. Automat, se înregistrează „punctajul" obținut, respectiv durata suprapunerilor spotului luminos pe țintă. La sfîrșitul fiecărei încercări, i se anunță punctajul. Iar subiectului i se cere să evalueze evoluția rezultatului său în comparație cu cel anterior: scădere, egalitate, creștere? El își spune părerea și „jocul" continuă. Pentru psiholog, important nu este așa de mult punctajul obținut, cît raportul între rezultatul scontat și cel obținut efectiv. S-a supraestimat? S-a subestimat? Și-a evaluat exact posibilitățile? Din cercetările efectuate în cadrul laboratorului a reieșit că aceste tendințe exercită o influență semnificativă asupra modului de însușire a deprinderilor de zbor. La un alt aparat, subiectul e confruntat cu... hazardul. Pus în fața unei situații de incertitudine el trebuie să acționeze, să-și cîntărească șansele, să ia o decizie și aceasta într-un timp cît mai scurt, firește.

— Sînt multe aspectele problemei. Prima și poate cea mai importantă cerință constă, adesea — ne spunea dr. V. Ceaușu — în adoptarea unei viziuni interacționiste asupra psihicului uman, potrivit căreia orice act, de proporții oricît de reduse, are o determinare foarte largă, reprezentată prin toți factorii care concură la definirea omului, constituind implicit, o expresie a acestuia ca întreg. Prin prisma acestui principiu apare total greșită tendința de a considera că un anumit test este diagnostic pentru o singură însușire psihică (observație, memorie, inteligență etc.). Credem că în realitate prin rezultatele oricărui test se exprimă întreaga personalitate a individului, de la dinamica neuropsihică pînă la concepția despre lume și viață, chiar dacă aceste diverse aspecte și dimensiuni ale activității psihice nu apar într-un mod cu totul explicit.

Așadar, o concepție modernă în psihologie, aparate moderne originale și eficiența incontestabilă, practică a investigațiilor complexe făcute la Centrul medical aeronautic din București.

Catinca MUSCAN

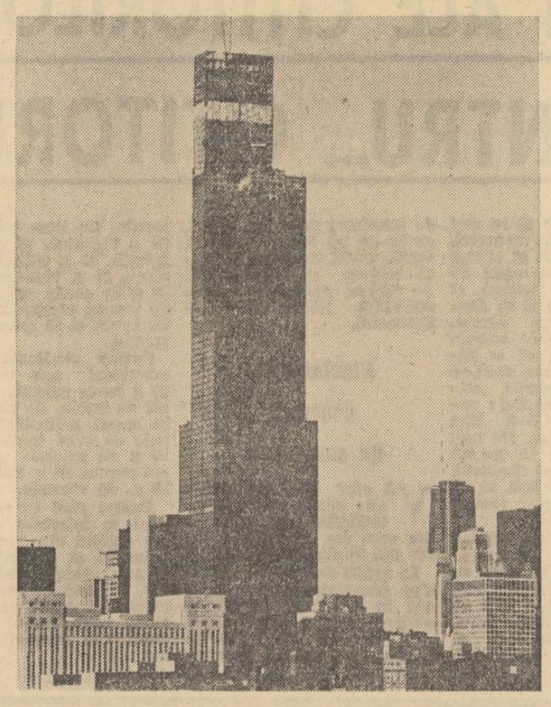

GIGANȚII... STRĂZILOR

Este vorba de un record de înălțime și capacitate într-o nouă soluție arhitecturală: la Chicago, un turn scară avînd 443 de metri deasupra nivelului... străzii, care înseamnă 110 etaje. Cînd posturile vor fi completate la ceea ce va servi ca sediu societății de comerț internațional — Sears, Roebuck & Co. — atunci numărul de funcționari lucrînd „în turn" va atinge cifra de 16 500.

Dansurile cocorilor au o eleganță și o suplețe neîntrecute

Ce semnificație are dansul în lumea animală? E un limbaj, un mod de a oferi o informație grupului, o altă modalitate de comunicare. Sau, pur și simplu, expresia unei bucurii împărtășită în comun. În rîndurile următoare, cîte ceva despre semnificații și modalități mai puțin cunoscute.

ZOOLOGIE

DANSÎND ÎN PLOAIE...

A observa diferitele comportamente în lumea animală constituie un foarte interesant studiu dar este, fără îndoială, și o plăcere oferită ochilor. De pildă, dansul. Este o formă de comunicare. Un limbaj. O modalitate de cunoaștere, de consimțire. Dar ceea ce poate mulți dintre noi ignoră, e că dansul apropie, creează legături. Și Jean Pierre Jacob notează în revista „Science et Avenir": „Etnologia a recenzat nenumărate dansuri care sînt, înainte de toate, elemente de coeziune socială". Vom extrage aici doar două exemple, fascinante. Unul — sărbătoarea albatroșilor. Iată ce ni se povestește. În unele cazuri, ai impresia unui fenomen social. Unei sărbători. La albatrosul din Laysan, mascul și femeie stau față în față, cu aripile întinse. În jurul lor, la distanță, în cerc, ceilalți albatroși, strigînd și bătînd din ciocuri. Cei doi parteneri din mijloc, își ridică capul spre cer, cu gîtul arcuit ca al berzelor apoi îl coboară spre sol și, ridicîndu-l din nou, își ating ciocurile. Începe apoi o altă mișcare a capului. Își ascund capul întîi sub aripa stîngă, apoi sub cea dreaptă, apoi îl întind din nou spre cer. O fac, sincronizîndu-și perfect mișcările ca doi dansatori antrenați. Scena are loc timp de multe minute în care asistența din jur bate din ciocuri într-un continuu crescendo, în vreme ce perechea din centru își accelerează ritmul. Albatroșii dansează și după împerechere, dar atunci, ceremonialul este diferit. Sînt păsări care dansează și după sezonul de reproducere și chiar în timpul iernii. Se pare că echilibrul lor fiziologic și psihologic este susținut de asemenea dansuri.

Doi cercetători, JANE GOODALL și HUGO VAN LAWICK, au fost martorii unei ceremonii colective pe care au filmat-o, numind-o „dansul ploii". De astă dată e vorba de cimpanzei. Într-o zi, cînd începuse să plouă, grupul de cimpanzei a părăsit pomul în care stăteau, escaladînd o mică colină împădurită din apropiere. Ajunși pe culme, sub furtună, în timp ce femelele și puii se cățărau în arbori, masculii au coborît imediat versantul pe care îl urcaseră întovărășindu-și familiile. Îl coborau bătînd pămîntul cu mîinile, rupînd crengi și aruncîndu-le departe, sărind peste mușuroaie. Ajunși în vale, s-au prins de arborii de aici, s-au legănat o clipă și apoi imediat, fără pauză, au urcat colina și din nou și-au reluat fuga.

Primatologul Koehler povestește și el „dansul circular". Este un fel de luptă. Doi cîte doi se aruncă reciproc pe jos pînă întîlnesc un mic stîlp de sprijin. Atunci, mimatul luptei încetează și încep să se învîrtească în jurul micului stîlp. Unul cîte unul, ceilalți cimpanzei se prind în „horă" pînă ce toți au ajuns să se învîrtească în jurul stîlpului. Atunci, ritmul se accelerează. Maimuțele nu mai merg. Bat pasul. Bătînd puternic cu un picior îl pun pe celălalt ușor înainte, după un anume ritm. Și fiecare încearcă să păstreze ritmul. Uneori, mișcă de sus în jos, capul cu maxilarul ușor deschis și urmărind și cu el ritmul. Se pare că tuturor dansatorilor le place nespus acest „dans în cerc".

Da, și scorpionii dansează. Dansează și albinele. Păsările, cele mai elegante în mișcări, dansează. Chiar și urangutanii care-și inventează pur și simplu dansuri. Da, pe aproape întreaga scară animală, se observă aceste întîlniri într-un ritual adesea complicat, întotdeauna fascinant pentru cercetătorul care le observă.

CÎND CREIERUL CITEȘTE ZIARUL...

Un om citește relaxat sau se concentrează asupra unui calcul, studiază, vorbește.... își pune mintea la contribuție... ce se întîmplă în creier atunci? Întrebarea este cît se poate de importantă pentru neurofiziologi. Profesorul **INGVAR de la Universitatea Lund, din Suedia,** a încercat, cu ajutorul unor tehnici de mare finețe, să măsoare debitul sanguin cerebral și a pus în relief unele elemente interesante, după cum ne relatează **MARTINE ALLAIN REGNAULT** în tr-un articol publicat în **„Science et Avenir"**, în legătură cu congresul de electroencefalogie și neurofiziologie clinică, ținut în septembrie, la Marsilia. Prof. Ingvar a stabilit că între repaus și lectura unui ziar s-au observat diferențe analoage care mergeau întotdeauna în același sens. Dar, urmărindu-se ce se întîmplă, variind exercițiile — și urmărind mereu examenele succesive ale debitului sanguin — s-a văzut că nu sînt mereu aceleași părți ale creierului care sînt stimulate și care pretind o creștere a debitului sanguin. Iată, de pildă, un exemplu caracteristic: Unui bolnav, suferind de o ușoară demență senilă și confuzie mintală, i se cere să spună, pe rînd, lunile anului. Face eforturi fantastice, fără să reușească. Măsurîndu-se atunci debitul sanguin, se observă că toate zonele creierului sînt hiperactivate, dar inutil. Bolnavul, foarte emoționat, propune să recite un poem care-i plăcea cîndva mult. Îl recită. Medicul observă că... doar zonele vorbirii au atunci un debit sanguin net crescut. Încă o serie de experiențe și o tehnică încă mai perfecționată vor putea oferi medicilor mijloacele de a detecta cantitativ funcțiile superioare ale creierului și de a pune în evidență acele anomalii ușoare sau trecătoare. Cunoscîndu-le, știind ce zone anume din creier au rămas intacte, în urma unor șocuri, unor accidente, se va putea acționa în favoarea unei îmbunătățiri a stării bolnavului.

CÎT DE INFLUENȚAȚI SÎNTEM DE MEDIUL EXTERIOR?

Celebrul austriac, septugenarul Konrad Lorenz va primi la 10 decembrie mult rîvnitul Premiu Nobel pentru medicină și fiziologie, împreună cu Nikolas Tinbergen (66 ani) și Karl von Frisch (86 ani).

Lucrările lui K. von Frisch consacrate limbajului și comportamentului albinelor au stîrnit un interes fantastic. Lorenz și școala sa aveau să aplice cercetările lui Frisch la păsări, pești și mamifere. Printr-o atentă și îndelungată observație, etologii aveau să discearnă „înnăscutul" de „dobîndit" și prin elaborarea unor „instrumente experimentale" care sînt astăzi încă modele pentru întreaga psihologie experimentală.

Etologii au analizat nu trăsăturile fizice (ca entomologiștii din trecut) ci comportamente individuale și colective legate de mediu. Au reușit să demonstreze influența fundamentală pe care o are mediul exterior, în unele perioade timpurii ale vieții, privind crearea „reflexelor" ce vor rămîne „imprimate" apoi pînă la moarte, în sistemul nervos central al subiectului.

Sînt noțiuni care — așa cum arată astăzi Institutul Karolinska — au implicații importante în medicina umană, în înțelegerea unor funcții și mai ales privind dezvoltarea și maturizarea creierului, dezvoltarea sau inhibarea unor comportamente, ca și în cunoașterea mai bună a rolului pe care-l joacă „stimulii" exteriori (fie că sînt de natură afectivă fie senzorială) în aceste fenomene.

Culorile vesele stimulează inteligența!

Dacă vreți să stimulați inteligența, vioiciunea și creativitatea copiilor dv., începeți prin a le oferi culori vesele în camera lor. Aceasta este părerea, după trei ani de studiu, urmărind comportamentul a 473 de copii, a Societății de psihologie rațională din München. În compania culorilor care plac, copiii se dezvoltă mult mai bine decît între cele pe care ei le consideră „urîte": alb, negru, maro. Culoarea care a reunit cele mai multe sufragii: portocalie. Și s-a constatat că portocaliul favorizează sociabilitatea, că stimulează zîmbetul și cuvintele amabile. În acest mediu asemenea calități cresc cu 53 la sută, în timp ce iritabilitatea și încăpățînarea scade cu 12 la sută!

Psihologii și arhitecții au urmărit reacțiile copiilor ajungînd la o serie de concluzii. De pildă, că și înălțimea și mărimea camerei au importanță. Mobila? Și aici revoluția începe din leagăn. În locul paturilor cu pereți înalți care nu-i lasă să privească decît plafonul, o simplă saltea pe jos, sau eventual, leagăn sau pătuțuri cu pereți transparenți. Psihologii de la München au constatat că cei crescuți în pătuțuri cu pereți de plexiglas (deci prin care puteau privi în jur, fără să se simtă prizonieri) erau la 18 luni mai dezvoltați psihic decît copiii de 2 ani, crescuți în pătuțurile tradiționale...

MATERIE ȘI ANTIMATERIE

Există oare în univers o asemenea „oglindă" a lumii, în care materia se „reflectează" aidoma în antimaterie? Se pare că după observațiile făcute de astronauții de pe Apollo și după cele furnizate de sateliți, acest univers „invers" există. În imagine nu este, desigur, decît un desen sugerînd forma, liniile de forță, întîlnirea celor două „universuri" contrare. Acolo unde se întîlnesc, substanța lor dispare în explozii de radiații, indicate aici prin săgeți. Măsurătorile radiațiilor cosmice sînt cele care au condus la o asemenea ipoteză pentru imaginea și întîmplările din spațiul îndepărtat.

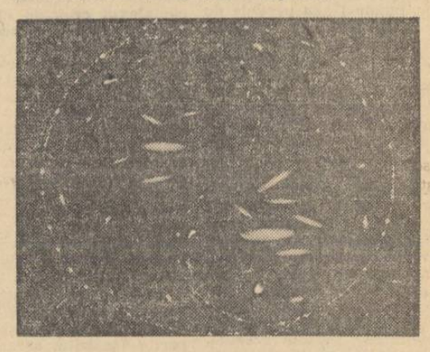

CAMIONUL DE 120 TONE

Un grup de constructori ai Uzinei de automobile din Bielorusia în fața modelului la scară redusă a camionului basculant de 120 tone, un adevărat „uriaș".

Pot fi îmblînzite uraganele?

Un uragan este în primul rînd o enormă mașină termică care aspiră masa lichidă oceanică, printr-o evaporare intensă. Ar fi posibil deci să se lupte împotriva uraganelor, limitînd evaporarea? Studiile teoretice demonstraseră încă de mai multă vreme că reducerea evaporării ar avea ca rezultat reducerea masivă a energiei prezente într-un taifun și, prin aceasta, a vitezei destructive a vînturilor. Ar fi suficientă o peliculă moleculară ca, pe de o parte să se opună - la schimburile termice, pe de alta să astîmpere formarea valurilor. Ipoteze, experiențe în laborator... Dar în plină mare? W.D. MALLINGER și T.P. MICKELSON au îndrăznit să facă această încercare în Gulf Stream. Au răspîndit la suprafața Atlanticului, în regiunea curentului, o peliculă chimică (din produși de acetați de polivinil, acid linoleic sau alcooluri de înaltă puritate). Le-au împrăștiat... din avion. Rezultatul: valurile care se ridicau la 3 metri înălțime nu mai erau decît firave „încrețituri" de apă de vreo 50 cm. Bineînțeles, nu toate problemele au fost prin aceasta rezolvate și se caută încă soluția optimă prin care pelicula formată la un moment dat să nu fie „ruptă" de agitația mării! Nu e deci decît un prim rezultat, o speranță de îmblînzire sau, mai bine, de înlăturare a acestui flagel care nu a putut fi stăpînit încă în ciuda tentativelor făcute pînă acum prin metoda însămînțării cu iodură de argint. Uraganele-au ignorat, formîndu-se în continuare.

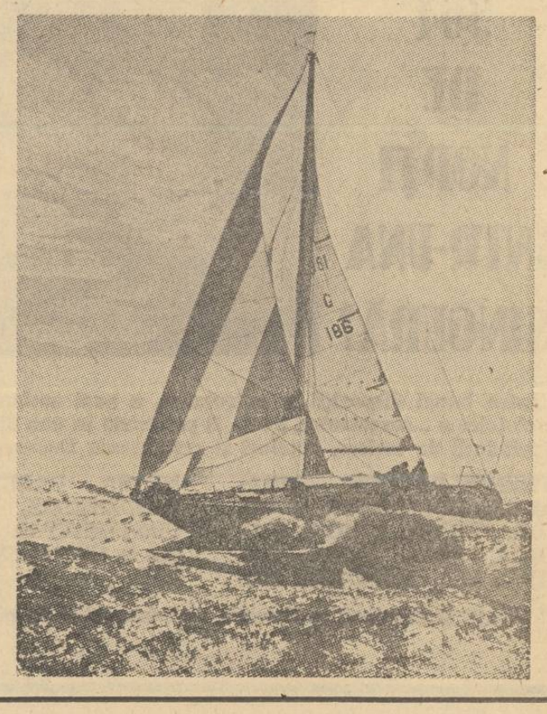

CIBERNETICĂ

COLEGUL ELECTRONIC DE LA PROIECTARE

Folosind matematica și calculatorul, Institutul de cibernetică în construcție din Sofia evită risipa, exagerarea, în aprecierea rezervelor și întrebuințarea necorespunzătoare a materialelor de construcție.

— Noi prelucrăm și introducem două sisteme naționale de automatizare, unul pentru proiectele în construcție, iar celălalt pentru conducerea operativă a construcției — ne-a informat matematicianul principal al Institutului de cibernetică în construcție din Sofia, **ALEXANDR BOIAGIEV.**

În aceste cîteva cuvinte, se ascund o muncă uriașă de pionierat, căreia i s-au consacrat peste 200 de ingineri, matematicieni, economiști și alți specialiști. Funcționează — deși deocamdată nu pentru întreaga țară — calculatorul de proiectare. Bineînțeles că proiectanții pot fi liniștiți. Colegul lor electronic nu-i va lăsa fără lucru. El a luat pe „umerii" lui doar calculele care pretind o imensă capacitate de muncă și în același timp reprezintă activitatea cea mai neplăcută, rutinieră, unde creația, arta, inteligența formelor și a funcțiilor sînt lăsate tot pe seama omului. Pentru fiecare proiect, mașina poate efectua calcule în cîteva variante și le poate oferi proiectantului, spre alegere. Ce s-a realizat prin aceasta? Numai în anul 1972, Institutul pentru cibernetică în construcție a economisit 150 000 de ore muncă de proiectare. Primele experiențe au fost efectuate cu cîțiva ani în urmă cînd s-au proiectat complexele de locuințe „Gara Iskar" și „Cervena Zvezda" din Sofia. Datorită faptului că a fost aleasă varianta optimă pentru complexul „Cervena Zvezda" (la care contribuția proiectantului „electronic" a fost deosebit de importantă), prețul construcției a scăzut cu trei milioane de leva și se poate vorbi despre economie și eficiență și în cadrul proiectărilor celor mai mari construcții naționale ale Bulgariei: uzinele chimice de la Devnia, centrala electrică de la Kozlodui pe Dunăre, noile magistrale „Tracia" și „Hemus" ș.a. Și tot în cadrul acestui institut au fost studiate matematic toți pereții de terasament ai lacurilor de acumulare, locurile de depozitare a reziduurilor industriale, rețelele de conducte ale multor orașe, noile sisteme de hidroameliorații. Prin folosirea tehnicii electronice de calcul crește și eficiența construcției de locuințe. În practică, aceasta înseamnă că, folosind capacitățile existente se vor construi mai multe apartamente decît cele prevăzute în plan. În programele care se introduc în mașina electronică de calcul sînt descrise matematic toate operațiile, începînd cu primul buton și pînă la predarea cheii apartamentului, iar în memoria mașinii acționează neîntrerupt date principale și curente ale construcției.

Cel de-al doilea sistem automatizat se referă la conducerea operativă a construcției. La fiecare 45 de zile, ea dă indicații organizațiilor constructoare ce anume vor lucra în următoarea lună și jumătate, bineînțeles, în cadrul planurilor anuale. Dacă ritmul construcției nu este respectat, sistemul hotărăște felul în care se revine la ritmul stabilit.

Un rol imporant îl joacă și subsistemul automatizat de conducere a resurselor materiale. În memoria mașinii electronice de calcul se introduce nu numai informația referitoare la planificare și la materialele necesare în construcție. Mașina are puterea de a da un răspuns imediat și anume cîte materiale au fost folosite, cîte și de unde vor sosi, în ce depozit și ce anume se poate găsi. Aceasta oferă posibilitatea materialelor să circule pînă la obiectiv, pe drumul cel mai scurt, și la acel obiectiv anume unde ele sînt cerute cu mai cu mai mare urgență. În acest fel, se evită risipa, exagerarea în aprecierea rezervelor și întrebuințarea necorespunzătoare a materialelor de construcție. Începînd cu anul 1973, acest subsistem se experimentează în organizația „Sofistroi" după care va fi răspîndit în întreaga țară.

Tinerii care lucrează la Institutul de cibernetică în construcție (vîrsta medie nu depășește 30 de ani) realizează în prezent scopul principal, strategic: sistemele automatizate să cuprindă toate construcțiile din Bulgaria. Ei folosesc experiența acumulată de unele țări și împreună cu cele proprii, originale, sute de programe sînt adaptate la condițiile Bulgariei.

Iani BOICEV

TEMPERATURA ÎN LOCUINȚĂ ȘI IMPLICAȚIILE EI ASUPRA ORGANISMULUI

Teama de alterare chimică a atmosferei din exterior, datorită poluării, este în prezent la ordinea zilei și tot mai multe forțe sînt angajate în efortul de a contribui la stăvilirea acestui pericol. Alterarea proprietăților fizice ale aerului nu este luată însă în considerație, în suficientă măsură. Nu este vorba de modificările de climă ca rezultat al procesului de poluare, în prezent ele fiind cu totul neînsemnate (deși pe viitor, asemenea perspective nu sînt de neglijat) ci de modificările de microclimat, adică de clima din spațiile închise ca o consecință a civilizației și a excesului de confort. Deși, în aparență, aceste aspecte nu trebuie considerate lipsite de importanță.

Desigur, însăși crearea locuinței a artificializat mediul, dar în majoritate sau cel puțin pînă la un punct, în mod favorabil omului, care a căutat să-și creeze condițiile ecologice cele mai apropiate de preferințele sale, printre care apărarea contra frigului a fost una din cele mai importante. Apariția și extinderea încălzirii centrale în locuințe, instituții publice etc, ca o consecință a progresului tehnic, ar trebui să realizeze cel mai bine acest deziderat, încălzirea centrală constituind nu numai o necesitate igienică ci și de economisire a timpului.

Prin diferite metode (calorifer, panouri sau perdele de aer cald) sistemele centrale de încălzire **au exclus impurificarea aerului încăperilor cu produși de ardere și în special cu oxidul de carbon, gaz extrem de toxic, dar uneori,** în loc să constituie metoda ideală de încălzit, din cauza folosirii lor cu exces, devin dăunătoare, **alterînd** proprietățile aerului din spațiile pe care le încălzesc.

Paralel cu ridicarea temperaturii aerului, se mărește puterea de înmagazinare a atmosferei cu vapori de apă și umiditatea existentă devine, în mod obișnuit, insuficientă pentru organism. Umiditatea aerului scăzută, în asociație cu temperatura ridicată a încăperii, mascheză de multe ori — pînă la valori de temperatură destul de ridicate — efectele de supraîncălzire a organismului. Această interrelație — temperatura ridicată scade umiditatea, iar scăderea umidității corectează senzația de căldură produsă de ridicarea temperaturii — poate să pară la prima vedere convenabilă, dar de fapt ea creează un cerc vicios pe care nu-l sesizăm. Omul, produs la origine al climei tropicale, manifestă preferințe pentru temperaturi destul de ridicate atunci cînd în exterior este frig. Încălzirea centrală îi pune la dispoziție căldură din plin. Însă în locuințele din unele țări, printre care ne situăm și noi, temperaturile sînt mult mai ridicate azi în comparație cu cele din trecut. Încălzirea la temperaturi de 24—25° C este frecvent întîlnită, pentru unii locatari devenind chiar insuficientă.

Dacă în unele țări unde încălzirea prin sisteme centrale are deja o tradiție, s-a constatat în decurs de aproximativ un sfert de secol o creștere cu numai cîteva grade Farenheit a temperaturii aerului (ceea ce, totuși, raportat la perenitatea timpului, nu este de neglijat) explicația constă în deosebirile de climă și practicarea de către populație a unor sporturi în aer liber la orice vîrstă.

In general, o climă umedă nu permite, spre deosebire de o climă uscată, ca temperatura aerului să fie prea ridicată deoarece căldura devine neplăcută, înăbușitoare. Pentru foarte scurt timp, un om rezistă într-o atmosferă absolut uscată pînă la 80—100°C ! Pînă la ce temperatură relativ uscată, așa cum creează încălzirea centrală în anumite zone climatice se va complace omul, va depinde de obișnuință. Se naște însă întrebarea dacă omul trebuie să cadă victimă acestei obișnuințe. Nu se pune problema numai a unei risipe economice (care nu este totuși secundară) ci a sănătății și a echilibrului omului cu mediul ambiant. Este adevărat că există țări unde iarna este absentă, temperatura aerului este incomparabil mai ridicată, dar omul, în funcție de zona geografică în care trăiește, s-a adaptat la o anumită climă nu numai fenotipic ci și genotipic, timp îndelungat. Pentru a-și păstra homeostazia tuturor constantelor fiziologice, biochimice, psihologice etc., raportul său cu complexul ecologic în care trăiește trebuie respectat.

Desigur, corectarea temperaturii din exterior care este prea rece în timpul iernii este absolut necesară tocmai pentru a menține un echilibru optim între organism și ambianță, dar ea trebuie să se încadreze în anumite limite. Un aer mai mult rece decît cald (de preferat 21°C), mai mult în mișcare decît stagnant, mai mult umed decît uscat este mai apropiat de cerințele fiziologice ale omului.

Dacă se va continua cu creșterea temperaturii aerului în timpul iernii în încăperile încălzite, această tendință apărînd evidentă, așa cum s-a remarcat și la nivelul Organizației Mondiale a Sănătății, este greu să fie negat faptul că în timp se va produce o adaptare și la aceste condiții. Este însă necesar a ne adapta unui mediu nefavorabil pe care ni-l creăm noi înșine ? **Această adaptare nu se face fără sacrificii. Mai multe generații de oameni vor suferi mai mult sau mai puțin evident, un dezechilibru produs în organism de un adevărat exces de căldură. Apare logic că un asemenea efort, nu numai că nu este necesar dar e chiar dăunător și că stă în puterea fiecăruia dintre noi să-l acceptăm sau nu.** Pentru a beneficia din timp de pe urma confortului secolului revoluției tehnice în care trăim, se impune să fim foarte atenți pentru ca artificializarea mediului să rămînă la un nivel optim. Trebuie să știm cum să folosim confortul pe care ni-l oferă civilizația și, mai ales să nu abuzăm de el.

Dr. Elena BARNEA

Abajurul surpriză

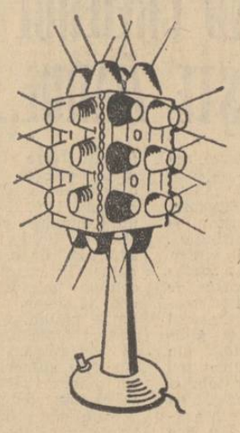

O veioză veche, din care s-a păstrat doar suportul, va fi modernizată cu acest abajur ingenios, realizat din suporturi tip pentru șase ouă. Decupînd fundul de carton la fiecare lăcaș de ou și lipind prin interior bucățele de celofan de diverse culori veți obține o lumină policromă dirijată în toate direcțiile. Suporturile vor fi prinse pe muchii cu șnur de mătase colorat, iar întreg ansamblul se va rezema pe un inel adăugat pe suport. **(ALEXANDRU FAUR—București).**

Meșteșugul vopsitului în culori vegetale

Am cules de la sate multe rețete pentru vopsitul în culori vegetale. Iată două dintre ele, pe care le știu de la **Catrina Gh. Adăscăliței** și **Maria Marchidan** din Preutești, jud. Suceava :

Pentru a obține un negru fără cusur, se ia coajă de stejar și arin și se umple cam trei sferturi dintr-un vas de 40—45 litri ; arinul va fi în cantitate mai mare decît stejarul (nu mi-a putut preciza cantitățile) și se mai pune un braț mare de șovîrf. Șovîrful poate fi și crengi uscate. Se umple vasul cu apă, se pune și cenușă (2 kg la 16 litri apă) și se fierbe totul. Se scurge zeama, se pune bumbacul ce trebuie vopsit și se lasă să se răcească. După ce s-a răcit, se scot sculele, iar zeama este fiartă din nou punînd : calaicam 200 g la 7—8 litri zeamă, se introduce din nou bumbacul, se lasă să dea un clocot, se dă vasul deoparte, se acoperă și se lasă să se răcească. Se clătesc sculele în mai multe ape.

Galbenul se obține punînd într-un vas mai mare paie de ovăz. Se umple vasul cu apă și se adaugă piatră acră (100—150 gr. la 7—8 litri de apă). Totul se fierbe bine. Se curge apoi zeama și se pune iar la fiert cu sculele de bumbac ; după un clocot, se ia de pe foc, se acoperă vasul, astfel ca să se răcească sculele în această apă. Se clătesc apoi foarte bine. **(ELVIRA NEMȚEANU — Fălticeni).**

Binefacerile ceaiului de sunătoare

Vă ofer în continuare alte cîteva rețete utile. Ceaiurile se prepară așa cum am indicat în nr. 834 din 29 septembrie 1973.

In bolile de rinichi, pojarnița (sunătoarea) este folosită în amestec cu plante conform rețetei următoare :

40 g frunză de strugurele ursului, 30 g muguri de mesteacăn, (în lipsa lor frunze), 20 g feciorică, 40 g. de pojarniță, 20 g mătasă de porumb, 20 g. rădăcină de boz, 30 g de coada calului, 20 g. de troscot comun, 20 g. flori de șovîrf și 15 grame de romaniță.

Pentru curățenia sîngelui, amestecul este următorul : 40 g coada calului, 10 g păstăi de fasole, de preferat de la specii neurcătoare, 20 g. paie de ovăz tocate mărunt, 40 g. de pojarniță, 20 g troscot comun, 20 g. flori de boz, 30 g. de vinețele.

Pentru răni ce se vindecă greu se folosește un unguent obținut din 2 părți flori pojarniță și 4 părți ulei de floarea soarelui dublu rafinat, de preferat este ulei de migdale. Acest preparat se poate folosi numai după cel puțin trei săptămîni vechime.

Pentru întărirea gingiilor se recomandă o spălătură cu un ceai fierbinte de pojarniță. (Prof. **Ion MINTEANSCHI,** Bîrlad).

Colivia—bar

În lipsa păsărelelor, puteți „înveseli" această veche colivie, transformînd-o într-un mic „bar" unde sticlele și păhărelele strălucind în cîteva oglinzi pot fi închise, la nevoie, aidoma foștilor locatari. Ba-

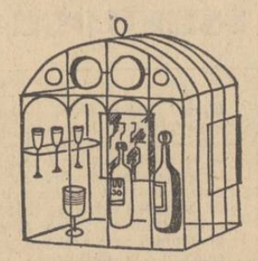

ghetele metalice vor fi vopsite sau emailate în culori contrastante peretelui pe care originalul bar se va profila. **(LIVIA ENE,** București).

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

CONSTANTIN DINU com. Mărunței — jud. Olt. *In cazul unei scleroze în plăci nu putem oferi prin corespondență un sprijin mai competent decît specialiștii clinicii de neurologie unde ați fost internat. Poate că veți repeta internarea pentru o nouă serie de tratament.*

N. IONESCU — Suceava. *Bineînțeles că activitatea în ture nu este indicată în cazul unei nevroze astenice, dar cu atît mai mult va fi evitată suprasolicitarea. Nu era momentul oportun pentru înscrierea la liceul seral. Uneori, nevroza poate fi un prim semnal de alarmă a unei afecțiuni organice mai severe. Evident, prin corespondență nu se poate depista o leziune organică. De ce nu urmăriți răspunsurile noastre în care indicăm să nu se ocolească un examen clinic ?*

IOANA — București. *Este greu să apreciem starea fetiței numai după declarațiile mamei, este necesar să o vedem și pe cea în cauză — să discutăm cu ea. Un fapt este cert — și credem că veți fi de acord cu noi — și anume că mediul, tensiunile psihice au nevrozat-o. Ticurile fac parte din manifestările nevrozei.*

CEZAR LUPU — Cricov. *Eliberați-vă de obsesii. Vă încadrați în parametrii normali.*

GARNITURI DIN BLANĂ

Vă prezentăm în această pagină cîteva jachete și taioare pentru sezonul rece, cu garnituri din blană — care sînt din nou la modă.

1. Jachetă trei sferturi, *cu guler din blană de vulpe, strîns în jurul gîtului și cu două manșete bogate.*
2. Jachetă strînsă în talie, *cu mînecă bogată și un guler lat, dublat cu o blană sintetică cu fir scurt.*
3. Jachetă cu talie înaltă *din material ecosez, cu un guler cu revere late din blană sintetică.*
4. Taior pe talie, *cu umerii marcați printr-o croială frumoasă cu tighele. Gulerul mic, în jurul gîtului este din astrahan sau blană sintetică. Manșetele de blană completează ansamblul.*
5. Croiala raglan, caracterizează această jachetă *cu guler bogat, manșete și căciulă din blană.*

Desene de Tanți PFENNINGS

PENTRU HORTICULTORII AMATORI

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

MARIA BARBULESCU, — București. Dăunătorul care atacă plantele ornamentale ce le cultivați în apartament și care are dimensiuni mici, aspect făinos și două perechi de aripi albe, este denumit musculița albă (Trialeurodes). Larvele, precum și insectele adulte înțeapă frunzele provocînd ofilirea și căderea lor. În urma atacului, se instalează pe frunze și o boală numită fumagina, ca o pulbere negricioasă sub formă de funingine. Un mijloc eficace de combatere a acestui dăunător constă în stropirea plantelor atacate cu Fosfotox R (2 grame la 1 litru de apă).

V. MUNTEANU — comuna Albești, jud. Mureș. Momentul potrivit pentru recoltarea smochinelor este atunci cînd fructele se înmoaie și-și schimbă culoarea din verzui în brun-violaceu. Fructele proaspete conțin 15—25 la sută zahăr, iar cele uscate (deshidratate) sînt mai dulci, conținînd 60—75 la sută zahăr. Ele pot fi uscate la soare (5—10 zile) sau în uscătorii, ca cele utilizate pentru prune sau cicoare.

NICOLAE ȚINTOIU — Cîmpulung Muscel, M. V. GHEORGHIIU — Pitești și ION MORARU — Cîmpina. Arbustul ornamental Magnolia se înmulțește ușor prin semințe. În acest scop, semințele recoltate în luna septembrie sau octombrie se stratifică în lădițe cu nisip, păstrîndu-se astfel în pivniță pînă primăvara. Semănatul se face pe strat sau în ghivece. Puieții răsăriți se repică (se plantează la distanțe mai mari), iar după 2—3 ani pot fi plantați la locul definitiv. O altă metodă de înmulțire este cea prin marcotaj ondulat (în luna iunie). O colecție bogată de specii de Magnolia se află în parcul Simeria.

MIHAIL TUȚURMAN — București. Ați plantat în primăvara anului 1971 un prun din soiul Tuleu gras și sînteți îngrijorat că pomul deși s-a prins și este viguros, nu a început încă să fructifice în anul 1973. Îngrijorarea dv nu este motivată deoarece soiul de prun Tuleu gras începe să rodească la 4—5 ani după plantare. Deci, încă puțină răbdare.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, județul Neamț

Ale-i de-ale cop

TRANDAFIRII CRESC ÎN... CEAȚĂ

Uneori, trandafirilor le place ceața ... Este ceea ce au încercat și au reușit să dovedească cultivatorii de flori din Kremenciug (Ucraina). Creîndu-se în permanență o ceață artificială într-o seră de 3 000 mp a sovhozului „Culturi decorative", s-a observat că trandafirii cresc de două ori mai repede decît în mod obișnuit.

PE CÎND BLANĂ SINTETICĂ ?

Este firesc să căutăm acum, în magazinele de țesături sau de confecții, materiale sau îmbrăcăminte adecvată toamnei și zilelor de iarnă care nu vor întîrzia prea... mult. Cu stofele diferite, cu tricotul sau jerseul sintetic, care se găsesc, ne mai împăcăm. Ceea ce căutăm zadarnic însă este blana sintetică ce ne poate scoate din încurcătură atunci cînd dorim un guler la taior, sau la palton, sau o căciuliță. N-ar fi timpul să găsim blană sintetică alături de stofele pentru paltoane ?

CĂLDUROASE ȘI UȘOARE

Stofele din lînă, călduroase și ușoare, în special mohair-ul fac furori în colecțiile de modă pentru toamnă și iarnă. Mantoul prezentat de Dior este din mohair englezesc în culoarea roșie a rubinului, somptuos, cu guler mare, mîneci largi și mai lung decît cel cu care ne-am obișnuit în iarna trecută. Un adevărat mantou pentru zilele cînd termometrul devine îngrat.

LUMINA PROASTĂ NE FACE MAI NERVOȘI ?

Se pare că lumina proastă are urmări primejdioase asupra sănătății locuitorilor orașelor. Cel puțin, aceasta este concluzia profesorului Fritz Hollwich din orașul vest-german Münster, care precizează că datorită faptului că smog-ul reține pînă la 50 la sută din razele ultraviolete apar la oameni, pe lîngă tulburări psihice (insomnia nervoasă, anxietatea, depresiunile și irascibilitatea) și perturbări ale metabolismului de apă, potasiu, sodiu etc.

LECȚIE DE BUCĂTĂRIE PENTRU TINERELE GOSPODINE

Pireu de cartofi

Pentru 4 persoane : 1 kg de cartofi făinoși, apă, sare, 30 g unt, circa 1/4 l de lapte, piper

● Curățați cartofii, tăiați-i în bucăți, spălați-i. Puneți-i într-o oală și acoperiți-i bine cu apă rece. Sărați și lăsați să fiarbă pe foc potrivit cam 20 de minute. Lama unui cuțit trebuie să străpungă ușor cartofii, care nu trebuie să se dezagrege.

● Scurgeți-i și treceți-i printr-o sită, sau, dacă aveți, folosiți un mixer. Dacă nu aveți nici una nici alta, zdrobiți cartofii cu o furculiță.

● Adăugați untul, amestecați pînă cînd se încorporează bine.

● Turnați treptat laptele fierbinte și continuați să amestecați. Cantitatea de lapte variază în funcție de cartofii folosiți. Cînd pireul a căpătat consistența dorită nu mai adăugați lapte, chiar dacă n-ați epuizat sfertul de litru prevăzut.

● Pireul se servește imediat. Dacă trebuie să aștepte, se păstrează în bain-marie. Deasupra se toarnă puțin lapte care se încorporează în ultimul moment.

● **E bine să știți că :** puțină zeamă de lămîie adăugată în apa de fiert păstrează cartofii albi ; puțin zahăr le îmbunătățește gustul ; 1—2 gălbenușuri de ou încorporate în pireu îl fac mai hrănitor (de recomandat mai ales pentru copii) ; 1—2 albușuri bătute spumă tare și amestecate ușor cu pireul îl fac mai spumos ; puțin cașcaval ras îl face mai picant ; puțin mărar, pătrunjel verde sau cimbru îi schimbă gustul. Nu folosiți cartofi fierți în coajă sau cartofi noi, pireul dv va fi cleios.

Șarlotă cu mere

Pentru 6—8 persoane : 6—8 mere mari, frumoase, 50 g unt, 3—4 linguri cu zahăr pudră, un praf de scorțișoară, 1/2 baton de vanilie, 4 linguri cu dulceață sau marmeladă de caise, 2 linguri de nuci rășnite, 1 1/2 dl de rom, 1 1/2 dl de apă, 150 g zahăr, 200 g de biscuiți de șampanie.

● Curățați merele de coajă, de semințe și tăiați-le în felii. Topiți untul fără să-l lăsați să se coloreze și puneți fructele înăuntru. Presărați-le cu zahărul pudră, adăugați scorțișoara și batonul de vanilie despicat de-a lungul.

● Fierbeți totul pe foc iute amestecînd mereu cu o lingură de lemn, nouă sau anume pentru dulciuri. Cînd merele au căpătat consistența unui compot gros, scoateți vanilia și adăugați dulceața sau marmelada de caise și nucile mărunțite. Separat, din apă, rom și zahăr faceți un sirop subțire.

● Tapetați cu biscuiți fundul și pereții unei forme rotunde. Ca să vă reușească procedați astfel : acoperiți fundul formei cu celofan. Deasupra așezați în stea un rînd de biscuiți. Ca să poată fi puși unul lîngă altul tăiați-le un capăt în chip de vîrf de săgeată. Scurtați-i pe cei care vor îmbrăca pereții. Păstrați „firimiturile".

● Înainte de a începe să așezați biscuiții, muiați-i repede, și pe măsură ce aveți nevoie de ei în siropul cu rom. Între goluri puneți bucățele tăiate.

● Umpleți forma cu compotul de mere pregătit. Acoperiți-l cu „firimiturile" de biscuiți îmbibate și ele în sirop.

● Puneți deasupra o farfurie cu o greutate de circa 1 kg pe ea. Conținutul formei se va îndesa. Dați totul la frigider și lăsați cîteva ore.

● Răsturnați cu grijă pe un platou și serviți șarlota tăiată în raze și decorată sau nu, cu frișcă.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

REVELION '74

364 DE NOPȚI ÎNTR-UNA SINGURĂ!

Noaptea bunei dispoziții, a antrenului, a unei ambianțe plăcute și bineînțeles a ...surprizelor, poate fi petrecută în una din unitățile Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București :

ATHENÉE PALACE, AMBASADOR, BUCUREȘTI, NORD, LIDO, BUCUR, UNION, VICTORIA, CINA, TURN, DEBARCADER, PĂDUREA BĂNEASA, PARCUL PRIVIGHETORILOR, la barurile CONTINENTAL și MELODY, sau la COMPLEXUL SNAGOV SAT.

Informații și înscrieri la Direcția restaurantelor de mai sus.

5526

Broderiile conferă farmec modei feminine!

BRODERIILE BÖHI - STREITLER

— multiple tehnici de broderie
— materii prime variate
— colorit modern

BÖHI - STREITLER OFERĂ :

— broderii pe satin pentru rochii
— broderii pe batist pentru bluze
— broderii pentru îmbrăcămintea copiilor
— motive brodate care se aplică pe confecții

WALTER BÖHI Laustenau și G. & STREITLER Dornbirn sînt printre primele firme producătoare de broderii din Austria.

Broderiile Vorarlbergului, provincie austriacă, considerată centrul mondial al industriei de broderii, sînt răspîndite de la Toronto la Lima, de la Osaka la Melbourne, de la Hammerfest la Kapstadt.

Publicom

ZIG-ZAG • ZIG-ZAC • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

TOTUL E BINE CÎND SE SFÎRŞEŞTE CU BINE

de Mihai STOIAN

Iată un alt caz ratat, de căsătorie prin... corespondență, însă încheiat cu o recăsătorie fericită :

„Mult stimate curier,

În „Magazinul" din 9 ianuarie 1971 ați publicat, în cadrul rubricii, articolul „Copleșitoarea singurătate", în care era vorba despre Lenuța Dinu *din comuna Sohatu. Vă scriu nu pentru a reveni asupra acestui caz, ci din cu totul alte motive.*

Printre cei ce i-au scris atunci Lenuței am fost și eu, numai că mie nu mi-a răspuns. Deși mi-ar fi părut bine să-mi răspundă, m-a bucurat faptul că nu mi-a scris, socotind că prea multe persoane i-au scris, pentru a putea răspunde tuturor (și așa a fost). La 29 septembrie 1971 ați publicat o notă prin care anunțați că Lenuța Dinu *s-a căsătorit cu un profesor. M-am bucurat mult pentru ea, deși nu-mi scrisese și n-o cunosteam. Prin ianuarie 1972 mi-a răspuns însă la scrisoare. Am început să purtăm corespondență și am aflat lucruri care m-au zguduit. În această scrisoare mă voi referi la cele ce au urmat publicării articolului în „Magazin".*

Datorită acestui articol, a cunoscut pe cel care, la scurt timp i-a devenit soț. Deoarece el i-a propus, de la bun început, o căsătorie legitimă, a avut încredere în dumnealui. După ce s-au căsătorit, a scos-o din serviciu, spunînd că este capabil să-și întrețină familia. Au plecat din Călărași și s-au stabilit în comuna Sohatu, la părinții Lenuței. De acolo, dumnealui v-a scris, anunțîndu-vă căsătoria Lenuței, dar fără știrea ei.

După două sau trei luni, dumnealui a dispărut de la Sohatu. Un timp i-a scris din Constanța, dar după aceea n-a mai dat nici un semn de viață. În această situație, Lenuța *a cerut informații din localitatea natală a dumnealui și de la întreprinderea unde spunea că a lucrat ca inginer și că se duce înapoi (dv. i-a scris că e profesor). Cine era acest domn „inginer", „profesor" etc.? Un om care nu lucrase niciodată la Motru, cum spusese, nici ca muncitor, nici ca inginer, și care — culmea — suferise o condamnare pentru bigamie, căsătorindu-se „legitim" în timp ce era cununat cu altcineva.* Lenuța *era, deci, a treia soție a lui, dar celelalte două căsătorii fuseseră desfăcute. Ne-am întrebat, de multe ori, ce a urmărit acest om prin căsătoria cu* Lenuța *și de ce a scos-o din serviciu, cită vreme el nu lucra nicăieri? Dar să trecem acum la părțile mai bune ale urmărilor publicării articolului amintit.*

Pe scurt, Lenuța *fiind părăsită, eu singur, la sfîrșitul lunii aprilie 1972 ne-am căsătorit. Désigur nelegitim (nu dispunem încă de mijloacele necesare divorțului). Dorind să facem o mică colecție de ilustrate, ne-am publicat adresa în „Flacăra", numai că* Lenuța *și-a dat numele de* Olteanu, *sub acest nume fiind cunoscută în Florești, ca soție a mea. Într-o zi a primit o scrisoare de la un anume* Modjeschi *(numele de familie al soțului ei) și au purtat corespondență. Bănuind o înrudire între cei doi, ea i-a cerut relații despre familie, dar nu i le-a dat. După ce au schimbat trei sau patru scrisori, ne-am trezit — într-o seară — că ne vizitează. Aflînd că-i căsătorită, a spus că-i un prieten al lui M. în trecere pe-acolo. Atunci* Lenuța *i-a cerut relații despre familia lui M., a întrebat dacă are un frate cu numele de Friederich (soțul ei), vizitatorul a spus că „da", dar că nu știe unde e.* Lenuța *i-a spus cine este și i-a arătat actele. În această situație, nici dumnealui n-a avut ce face, s-a dat pe față. Era frate cu soțul* Lenuței *(*Lenuța *nu cunoștea pe nimeni din familia soțului ei). Așa am aflat că soțul ei este arestat, iar informațiile pe care le-am cerut mai tîrziu de la forurile în drept ne-au arătat că execută o pedeapsă de 2 ani și 6 luni, pentru trafic de influență, începînd din noiembrie 1971.*

Acum, de la data de 2 iulie 1973, noi avem o fetiță. Avem însă și o mare greutate, că n-o putem trece pe numele meu, mama ei fiind cununată cu altcineva. Ne-am interesat ce putem face pentru ca fetița să poarte numele meu, al adevăratului ei tată, dar am primit răspuns că numai soțul... legitim poate deschide acțiune de tăgăduire a paternității. Și numai dacă el va face acest lucru, eu voi putea recunoaște, ulterior, copilul, ca fiind al meu. Noi, pur și simplu, nu sîntem lămuriți: i se poate atribui unui om, arestat de la 1 noiembrie 1971, un copil născut în iulie 1973? Conform cărei logici? Și cărei legi a naturii? Doar e vorba de o perioadă de 20 de luni. Și încă ceva, pînă vom reuși să trecem fata pe numele meu, nu pot primi alocația de stat pentru ea, mama nefiind salariată. Această alocație va rămîne pierdută definitiv?

Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine! Noi știm un lucru: ca urmare a publicării, de către dv., a articolului din ianuarie '71, astăzi sîntem foarte fericiți cu Mihaela noastră. Vă mulțumim,

PETRICĂ OLTEANU,
str. Școlii nr. 230
com. Florești,
jud. Prahova"

Stimată familie, mai întîi felicitări: *să vă trăiască!* Fără îndoială, situația *legală* a fetiței se va lămuri în timp, dar — trebuie să recunoaștem — nu-i vina nimănui, sau, în sfîrșit a celor care se ocupă cu aplicarea legilor, că dv. aveți un caz atît de... încîlcit. Sincer să fiu, nu înțeleg cum poate un om să se căsătorească cu primul venit, așa, cu ochii legați, chiar cînd suferi de o „copleșitoare singurătate" (titlul îmi aparține). Pe temeiul unor simple afirmații? Susțineți că nu există mijloace de a obține divorțul de cel condamnat pentru trafic de influență? Cum să nu *existe*? Ați adus pe lume un copil, ați întemeiat un cămin, lucrurile trebuie clarificate, temelia pe care clădiți spațiul de viață al noii familii se pretinde a fi curățată de resturile „cutremurului" precedent. Dacă am hotărît să public scrisoarea dv., am făcut-o numai și numai pentru că mulți corespondenți îmi cer să le... mijlocesc cunoștința, deoarece, fie din autentică timiditate, fie pentru că acolo unde trăiesc domnesc încă prejudecăți (inhibante), n-au cum să cunoască *omul dorit*. Firește, atunci cînd voi socoti totuși de cuviință voi face însă dacă va fi absolut necesar, ceea ce trebuie pentru a ajuta doi oameni... dintr-odată (deși cele două cazuri citate, cel prezent și cel din numărul trecut, îmi cam taie din avînt). Am constatat, și din alte împrejurări, nerelatate în cadrul acestei rubrici, că mai trăiesc pe lume și personaje (autentici „corbi") care pîndesc blazați, necazul, singurătatea omului, pentru a apare la fața locului, jecmănindu-i material sau spiritual. Trista experiență a lui Nelu Păzan, ca și — pînă la un punct — cea a Lenuței Dinu, vin să înfirme, măcar parțial, certitudinea cu care unii se avîrle, pur și simplu, în brațele hazardului, mizînd pe... miraculoasa putere a corespondenței.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

UMOR STRĂIN

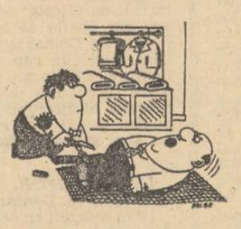

— Spune-mi sincer, e mult timp de cînd practici meseria de croitor?...

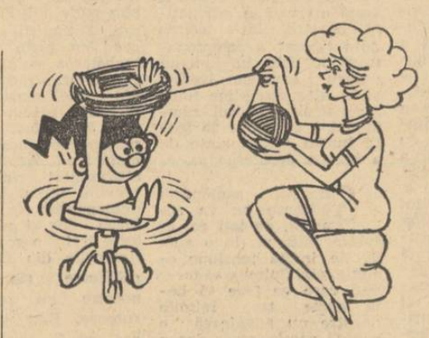

Fără cuvinte

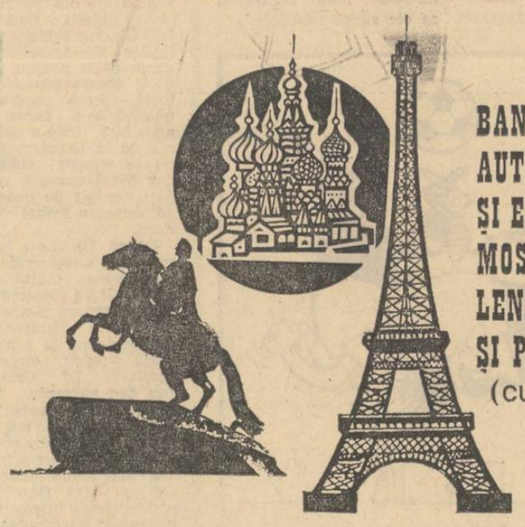

BANI, AUTOTURISME ȘI EXCURSII LA MOSCOVA, LENINGRAD ȘI PARIS. (CU AVIONUL)

4 NOIEMBRIE 1973

TRAGERE EXCEPȚIONALĂ PRONOEXPRES

• AUTOTURISME „DACIA 1 300" și „SKODA S. 100"
Se efectuează 5 extrageri de cîte 8 numere din 45.
În total se vor extrage 40 de numere.
Alte amănunte în agențiile „Loto-Pronosport" și în „Programul Loto-Pronosport".
Simbătă 3 noiembrie este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.
MAI MULTE BILETE, MAI MULTE ȘANSE DE CÎȘTIG.

Joc distractiv

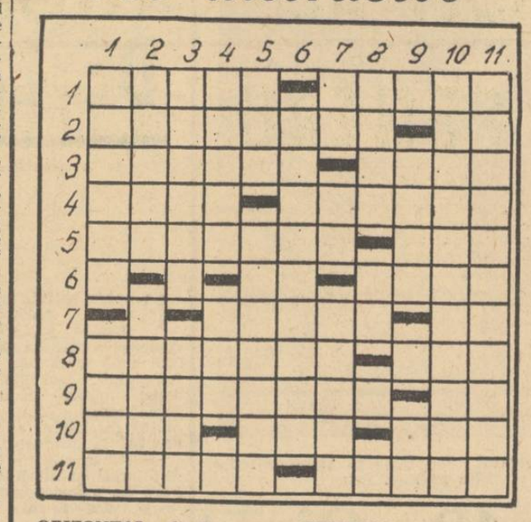

ORIZONTAL: 1) Joc cu capul... — Pastă de toamnă; 2) Metalul zburător — A prins de veste!!!; 3) Risul casei... (fem.) — Pline de fumuri (Atenție! Pericol de poluare); 4) Se dă după colț — „N-opriți timpul!"; 5) Un fel de legătură — În sertar!; 6) Curge! — Comandă... pe loc; 7) Cu note... negru pe alb — Țese scurt!; 8) Se prezintă cu copii — Moț dat peste cap!; 9) Se ridică în timpul programului (pl) — Ea s-a întors!; 10) Car... cu spatele! — Curelușă de mesină — Din carne!; 11) După o veche variantă, lovea turnurile — Prins de urechi.

VERTICAL: 1) Dare de seamă... — A pune contră (în expresie); 2) Avans la motor — Servit cu plăcintă; 3) Îți dă indicații în teren — O... ce artă!?; 4) Plecată... — ...la piață!; 5) Tot „așa" — A făcut priză cu pămîntul (cam forțat...); 6) Face serviciu la Neptun: 7) Unu la unu! — Din fier! — Poartă barbă; 8) Își fac semne — Case!; 9) Conservă la borcan — Prinse-n lanț!; 10) Se ocupă cu cercetările (pl.); 11) Cuvînt tăios.

Sanda POPESCU

Cuvinte rare: IMALĂ, IRĂ, SIC.

DE SEZON

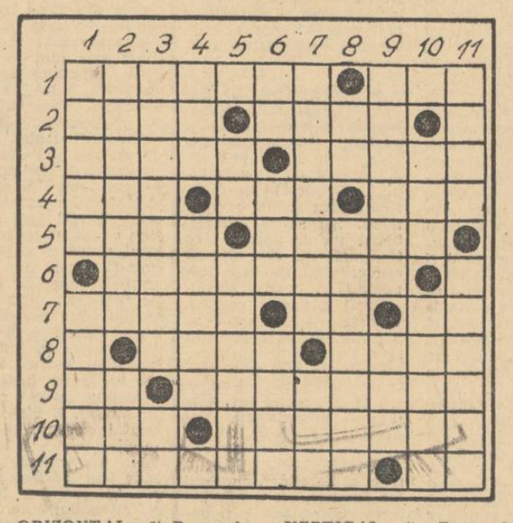

ORIZONTAL: 1) Boare de toamnă — Autorul volumului „Carte despre vremuri multe"; 2) Program care începe în septembrie — În toamna vieții (pl.); 3) Îmbrăcăminte de toamnă — Cerul toamnelor frumoase; 4) Cai — Salut roman — Întreg; 5) Fruct care se coace toamna — Autorul piesei „Rața sălbatică"; 6) Ca frunza în plină toamnă; 7) „Cînd strugurii se coc" de Mihail Jora — Pariu! — Pereche; 8) Din toamnă în toamnă — Poate acompania și „Am strins toamna după toamnă"; 9) Plouat — Rînduri, rînduri de cocori; 10) Depunere pe fundul apelor — Băltit de ploaie; 11) Campanii de toamnă — Început și sfîrșit de noiembrie!

VERTICAL: 1) „Fum de toamnă" de Bernhard Seeger — Roată de toamnă; 2) Lucrare agricolă și de toamnă — Oprește inundația; 3) Nostalgică amintire în zilele răcoroase de toamnă — Lala Rădulescu; 4) Abataj (reg.) — Iute; 5) Abis! — Din peninsula Italică; 6) Curs! — Se „fierbe" toamna — Legat de nas; 7) Autorul volumului de povestiri „Livezile tinere" (Camilar) — Egal cu zero; 8) Care! — Toamna sînt pline cu miere; 9) Erou popular — Sare casa (masc.); 10) Nume masculin — Ne oferă „O raită prin pădurea cu întîmplări"; 11) Colectează apă de ploaie — Vara pe cîmp, toamna în șură.

I. NECULA

Cuvinte rare: ATI, ORT.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

JOC ÎN CAREU

ORIZONTAL: Desertare — Mc — Atacuri — Adia — Capota — I — Ren — Ilau — Sondeza — Catran — T — Nul — Etui — Emanare — Ar — Oțăriri — L — Aur — Ci — I — A — Oc — Lacăte — Up — Tarus — Zălude — Obicei — Tunel.

BELȘUG

ORIZONTAL: Recolta — Bob — Atașa — Roade — Semănătura — Arătura — A — O — Daruri — Ogor — U — Iri — Olari — Tr — A — Grîne — Iat — P — Av — Zm — Ricin — Ea — U — Caroten — Coș — Îngrășămînt.

NOUTĂȚI FILATELICE

„STELLA POLARIS"

Filiala județeană Teleorman a A.F.R. editează un interesant buletin intern al Grupării de filatelie polară, inițiativă care contribuie la sporirea numărului colecționarilor de efecte poștale cu subiect polar. Spicuim din ultimul număr: **„Societăți și institute de cercetări polare", „Porturi de plecare ale unor expediții polare", „O teorie românească privind deplasarea progresivă a polilor geografici".** Filateliștii care doresc buletinul respectiv îl pot solicita de la filiala amintită.

MĂRCI POȘTALE LA MUZEE

Conducerea muzeului Bruckenthal, din Sibiu, a aprobat funcționarea unui stand filatelic în incinta prestigioasei instituții culturale, vizitată de mii și mii de oaspeți din țară și din peste hotare. Este o măsură salutată nu numai de filateliștii din localitate, ci de către toți cei care trec prin muzeu. O dovadă în acest sens este faptul că mărcile poștale sînt considerate ca „amintiri" deosebite, fiind achiziționate de aproape toți cei ce vizitează Bruckenthalul. Cît de util ar fi ca această „premieră" să se generalizeze, măcar în marile muzee din țară!

„CLOȘCA CU PUI"

Cîteva dintre cele mai reprezentative piese ale celebrului tezaur descoperit în anul 1837, pe teritoriul comunei Pietroasa, cunoscut sub denumirea de mai sus, sînt reproduse pe o serie de 6 mărci și o colită. Valoarea acestora este, din nou, foarte mare pentru colecționari: 10, 20 și 55 de bani, 1,55; 2,75 și 6,80 lei. Colița: 12 lei!! Încadramentul realizat de Aida Tasgian-Constantinescu și minunatul tipar policrom realizat de Fabrica de timbre (calde felicitări tuturor celor care au lucrat la această emisiune!) fac din „Tezaurul de la Pietroasa" cea mai frumoasă emisiune de mărci a anului, o mare bucurie pentru colecționari. Reproducem una din valori..

TRILATERALA DE TINERET

S-a încheiat o importantă confruntare filatelică rezervată tineretului: trilaterala București—Timișoara—Brașov. A fost o expoziție itinerantă care s-a bucurat de succes deosebit în fiecare dintre cele trei orașe care au găzduit-o. Filialele județene ale A.F.R. au depus strădanii meritorii pentru a asigura buna desfășurare a manifestărilor respective. Ultimul „popas", cel de la Brașov, a fost consemnat printr-o ștampilă ocazională specială, avînd în centru cunoscutul monument, „Biserica Neagră". Aceasta a fost aplicată pe plicul editat pentru expoziția respectivă, obliterarea poștală făcîndu-se cu ștampila „de zi" a Oficiului P.T.T. Brașov. Cum astfel de ștampile s-au realizat și la București și Timișoara, a rezultat un set de trei plicuri, semiilustrate cu stemele celor trei municipii. Aviz amatorilor!

Aurel CRIȘAN

„VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

De pretutindeni

În cele ce urmează, vă vom prezenta cîteva întrebări, referitoare la diverse locuri, domenii, personaje etc. După ce le veți citi, vreți să încercați să răspundeți la ele? Un număr cît mai mare de răspunsuri corecte vă va dovedi că dispuneți de o bună cultură generală.

1. Ce înțeleg astronomii prin „M 31"?

2. Cine este „Carolina Rediviva" și unde se află?

3. Cine a scris prima comedie cinematografică și cum se numea ea?

4. De cînd se cunoaște în geografie, denumirea „Cape Canaveral", de pe coasta vestică a Oceanului Atlantic, unul din locurile de unde se lansează navele cosmice, în S.U.A.?

5. În ce țară din Europa există o regiune în care trăiesc aproximativ o jumătate de milion de copaci, destul de rari, din care, vîrsta multora depășește 2 000 ani și cum se numesc copacii respectivi?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Muzee...

În orașul Gottwaldow, din R. S. Cehoslovacă există un muzeu de pantofi, organizat de una dintre marile fabrici de încălțăminte din țară. Muzeul conține încălțăminte din toate vremurile, în mare parte exponate originale, începînd cu sandalele egiptene din antichitate și continuînd cu cele mai recente modele.

Pe de altă parte, la Londra există un muzeu al pantalonilor, unde sînt expuși pantaloni purtați de Ludovic al XIV-lea, Napoleon I, Beethoven, Kant etc.

Poșta cititorilor

Simionescu Marin, lăcătuș mecanic. Exploatarea minieră Lupeni, jud. Hunedoara. După cum ați putut probabil constata din numărul 830 al revistei, problema la care vă referiți, „Se poate, sau nu?" publicată în nr. 829, nu are rezolvare într-un singur plan geometric. Presupunem că acum ați scăpat de „problema-coșmar". De altfel, mai există și alte probleme, la care, ținîndu-se seama de condițiile impuse, nu există posibilitatea soluționării, deși la prima vedere par simple și rezolvabile.

Glușescu A. Nicolae — pensionar C.F.R. Pitești, jud. Arges. Dacă noi am publicat în rubrică un material cu o oarecare analogie cu cel propus ulterior de dv. credem că sînteți de acord și cum se numea ea?

Venter Vasile, pensionar, Bușteni, jud. Prahova. Uzina electrică la care vă referiți dv. din păcate nu poate funcționa, ideea ca atare reprezentînd de fapt unul din tipurile clasice de... perpetuum mobile.

AM REȚINUT, în vederea publicării, materialele primite de la următorii cititori: **Mihaela Păunescu,** Ploiești, **Kolea Kureliuc,** satul Mărițeia, com. Dărmănești, jud. Suceava; **Bratosin Ștefan,** Călărași, jud. Ialomița; **Costin Marinescu,** Ploiești, jud. Prahova.

Ing. Liviu MACOVEANU

CONCURSUL „VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE"

Întrebarea nr. 7

În legătură cu fondarea orașului Roma, în antichitate se menționa și numele zeului Mars, fiul lui Jupiter și al Junonei. Ce relație mitologică există între zeul Mars și fondarea Romei?

Întrebarea nr. 8

Pe pielea trupului unui rege, după decesul său, a fost descoperit un tatuaj cu următorul conținut: „Moarte regilor": Deși pare paradoxal, faptul este însă autentic. Cine a fost acest rege, care a domnit totuși... 26 de ani?

Concursul „Verificați-vă cunoștințele"

BON DE PARTICIPARE Nr. 4

27 octombrie 1973

Numele și prenumele . . . . . .

. . . . . .

Adresa . . . . . .

. . . . . .

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu aflați împreună cu Alina, fata căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann, cel care reclamase furtul bicicletei. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz. Bunicul și Panaitescu îl urmăresc pe Aristide, și-l arestează cînd acesta era pe punctul de a trece granița pe un iaht particular.

19 Aristide fu adus din nou în camera în care se afla Bunicul.

— Domnule Aristide, începu Bunicul, trebuie să recunosc că ți-ai întocmit un plan chiar mai complicat decît ar fi trebuit. N-ai vrut să riști de loc, domnule Aristide, și tocmai de aceea ai riscat totul. Dar să intrăm în subiect.

În anul 1962, în luna august, cineva de la serviciul personalului a venit la dumneata și te-a anunțat că ghidul Grațiela Rapciuc nu este chiar așa de singură pe lume pe cît dovedeau actele ei. Drept dovadă vi s-a arătat o scrisoare din partea unui oarecare Papadopol, cetățean străin, urăit mulți ani la Galați și plecat din țară în anul 1945. Scrisoarea a venit la Miliția din Galați și cei de acolo au trimis-o la Constanța, unde își avea domiciliul stabil Grațiela. Dumneata ai intervenit la serviciul personalului din cadrul unității în care lucrai, spunînd, pe bună dreptate, că fata n-avea nici un fel de vină pentru existența acestui Papadopol, despre care, la data amintită, nici dumneata nu știai nimic.

Ai refuzat să primești un anumit cadou din partea acestui domn pentru ulteriorul serviciu pe care urmai să i-l faci, în schimb te-ai interesat în cele cîteva zile cît ai stat acolo de acest Papadopol. Și ai aflat un lucru uluitor. Plecase din țară cu un vas propriu, de mic tonaj, burdușit însă de lucruri de valoare. Papadopol era un nume cunoscut în Pireu și nu ți-a fost greu să afli că era posesorul unei averi însemnate. Te-ai întors în țară. Nu știu dacă pe drum ți-a încolțit planul sau acasă, cert este că el a încolțit. Ai intervenit ca Grațiela să fie trecută ghid pentru croaziere turistice. Ți-ai zis că n-are nici un rost ca Grațiela să plece și dumneata să te mulțumești doar cu o anumită sumă de bani, cînd ea putea foarte bine să fie aleasa inimii dumitale. Nu i-ai spus Grațielei nimic de existența unui prezumtiv tată în Pireu. Ai mutat-o de la Constanța la Eforie, mai aproape de doamna Bodea, cu care trăiai în acea perioadă. În același timp îi făceai avansuri discrete Grațielei. Pentru o fată orfană, care n-are pe nimeni, curtea făcută de propriul ei șef, nu era un lucru de lepădat. I-ai mărturisit că vrei să te căsătorești cu ea dar cum erai căsătorit și cum această țară începuse subit să nu-ți mai placă, i-ai mărturisit că acest lucru se va petrece în străinătate, unde urma să plecați amîndoi. Ca să nu dați nimănui de bănuit ai împins-o pe Grațiela să-i facă curte lui Florentin Bodea, apoi, la cererea doamnei Bodea, dumneata n-ai făcut altceva decît să-ți dai avizul să lucreze în magazinul ei. În acest timp făceai curse destul de dese în străinătate și nu uitai să-l anunți pe Papadopol că dumneata îi vei ajuta fata să fugă, că nu-ți este indiferentă și dacă n-are nimic împotrivă — fiind necăsătorit — nu te-ai da înapoi să fugi împreună cu ea.

Cînd ți-ai dat seama că Grațiela ar putea foarte bine s-o înlocuiască pe soția dumitale ai făcut ce ți-a stat în putință ca cele două femei să semene. Ți-ai adus soția la Constanța și timp de două săptămîni ai umblat cu ea, ca figura ei să fie reținută; nu prea mult, dar să fie băgată în seamă. Totuși, ca să te verifici, într-o seară, ți-ai închiriat soția și te-ai dus cu Grațiela. Nimeni n-a observat. Din clipa aceea ai fost sigur de reușită. Trebuia să inventezi dispariția Grațielei. Și ai inventat-o. Relațiile dumitale mai vechi cu Pamfil te-au ajutat foarte mult să-ți duci planul la îndeplinire. Într-o seară, cu o seară înainte ca soția dumitale să plece în Grecia cu un grup de turiști, fericiți, ați băut amîndoi șampanie. O cantitate foarte mare. Ai vrut să sărbătorești evenimentul și soția iubitoare te-a înțeles. Pe urmă i-ai propus să se distreze, dumneata fiind foarte ocupat, și ai dat-o pe mîna lui Pamfil. Într-adevăr, Pamfil s-a distrat cu ea și în parte povestirea dumitale despre moartea Grațielei era adevărată firește cu unele amendamente. Soția te iubea, domnule Aristide, te iubea foarte mult. După ce a fost supusă acelui joc al „încercării adevărului", Pamfil a condus-o chipurile spre casă, dar în pădure a băgat groaza în ea. Intenția lui nu era de a o ucide și nici aceea de a avea ceva cu ea, așa cum ai sugerat că ar fi făcut Pamfil cu Grațiela. Intenția lui era doar s-o sperie, s-o împingă spre mare. Soția dumitale nu știa să înoate. S-a speriat într-adevăr și a avut acel atac de cord de care ai vorbit cu atîta răceală, de parcă la mijloc ar fi fost vorba de o străină. Soția dumitale a murit nu în apă, ci pe țărm. Pamfil înfricoșat a fugit. Valurile puternice din noaptea aceea au tîrît-o în mare și așa a fost descoperită lîngă o gemandură. Numai că moarta nu era Grațiela, ci soția dumitale. În momentul cînd doamna Bodea a identificat-o la morgă — cine oare era mai în drept s-o identifice — Grațiela era pe vapor cu destinația Atena.

Nu mai putea fi nici o îndoială asupra identității Grațielei. În schimb, medicul avea îndoieli serioase că fata s-ar fi înecat. Acesta a fost pentru mine primul semnal de alarmă. Ce nu știa însă doamna Bodea? Nu știa că femeia care se îmbarcase pe vapor nu era soția lui Aristide și de-abia te pregăteai să fugi. Ți-am expus adevăratele motive pentru care ai vrut să pleci, la care am să mai adaug încă unul. Ai fost anunțat de unul din oamenii lui Mufar Arat, patronul vasului aflat într-o croazieră particulară, că Papadopol ți-a aranjat plecarea.

— Vă rog să consemnați totuși că nu eu mi-am omorît soția...

— Dar ai premeditat moartea ei, domnule Aristide.

— Premeditarea se înscrie în alt capitol de lege.

Căpitanul Constantinescu îi făcu semn sergentului Crețu și acesta se apropie de Aristide.

— O singură întrebare, Aristide, zise Constantinescu. De ce n-ai dat-o pe soția dumitale drept Grațiela? În fond Papadopol nu-și văzuse fata niciodată.

— Credeți, domnule căpitan, că nu m-am gîndit și n-am acționat în acest sens? Să fii dumneata sănătos. În primul rînd că fosta mea soție nu s-ar fi pretat pentru nimic în lume la așa ceva. Pe urmă existau doi martori care cunoșteau adevărata identitate a Grațielei. N-aveam cum să-i suprim. Or, acești doi oameni înștiințați de Papadopol au început să mă verifice și să-mi controleze mișcările. N-aveam ce face. De ce credeți că la început am ținut așa de mult să semene nevasta mea cu Grațiela? Pentru ambele variante. Nu mi-a ieșit decît așa și mi-a ieșit prost..

Aristide fu scos din cameră și la cîteva secunde pe altă ușă intră transpirat doctorul Bodea. Se șterse la frunte apoi cu voce tainică îi spuse Bunicului:

— Tovarășe maior, te rog să vii să vezi, mi-a reușit încrucișarea, în curînd...

— Tovarășe Bodea, mă bucur că ți-a reușit încrucișarea dar te rog intră în camera alăturată și vezi ce-a ieșit din „încrucișarea" dumitale.

Bunicul și căpitanul Constantinescu tocmai se întrebau ce să facă cu bicicleta lui Valdmann cînd pe ușă îi făcu apariția sergentul Sotir însoțit de un turist german. În spatele lui se afla o bicicletă asemănătoare cu aceea găsită pe vapor, cu singura deosebire că bicicleta turistului era incomparabil mai ușoară.

— Tovarășe căpitan, uitați, cetățeanul ăsta străin se plînge că i s-ar fi furat bicicleta. Acesta începu să povestească în limba lui cum s-au petrecut lucrurile și Bunicul înțelese că Valdmann într-adevăr îi luase bicicleta.

— Am crezut că-i a mea, tovarășe căpitan, spuse Valdmann ținîndu-și pălăria de paie în mîini... N-aveam de unde să știu că e alta. Pe a mea mi-au făcut-o colegii de la fabrică în orele libere, după o fotografie dintr-o revistă străină... N-am furat-o, am crezut că el a furat-o pe a mea.

Bunicul se lumină la față. Îi explică turistului cum stăteau lucrurile și văzînd că acesta nu prea se arată convins scoase dintr-o cameră alăturată bicicleta lui Valdmann. Puse una lîngă alta bicicletele semănau perfect. Cea a lui Valdmann părea însă cu mult mai trainică.

Turistul își ceru scuze și se îndepărtă împingînd bicicleta de la spate, în timp ce Valdmann, nu-și putu opri lacrimile.

— Nici nu știți ce bucurie mi-ați făcut, mie și soției mele. Din păcate, recompensa s-a dus pe apa sîmbetei, tovarăși, n-am de unde să...

— Nici nu-i nevoie, domnule Valdmann, ți-o dăm noi înapoi, spuse căpitanul și scoase din birou pachetul în care se aflau cele cinci mii de lei luate de Pamfil cu o seară în urmă... Valdmann luă pachetul, îl desfăcu și cînd văzu banii rămase mirat...

— De unde ați știut că am fost jefuit?

— N-ar fi trebuit să aflăm noi domnule Valdmann, zise Constantinescu. Ar fi trebuit să ne spui dumneata, dar în loc să ne ții la curent, făceai pe misteriosul, încît mult n-a lipsit să credem că de fapt bicicleta asta ascunde cu totul altceva.

— Și într-adevăr a ascuns, adăugă Bunicul zîmbind Nu știm însă de ce are pentru dumneata o valoare așa de mare, stimate domn. Cît e ea de specială, după părerea mea, nu face cinci mii de lei recompensă. Cu toate că trebuie să recunosc cinstit că dacă nu era anunțul acela de pe stîlpul de telegraf, poate n-am fi intrat la idei iar dumneata cu siguranță n-ai mai fi putut intra în posesia ei...

— Tovarăși, dacă nu vă supărați, vă rog să poftiți, stau aproape, vreau să vadă și soția pe binefăcătorii ei.

Bunicul se arată dispus să facă această plimbare și căpitanul, cu toate treburile, consimți și el.

Ajunseră la marginea stațiunii. Casa unde locuia Valdmann era acoperită de verdeață, aproape că nici nu se vedea din stradă. În fundul curții, într-un șopron curat, vopsit în alb, Bunicul zări o femeie încă tînără și frumoasă, cu toate că fata îi era neînchipuit de palidă. Cînd văzu bicicleta, își duse mîinile la gură și scoase un țipăt. Grăbită, se îndreptă spre fundul șopronului și atunci Bunicul văzu într-un pat o fetiță de zece ani, cu fața galbenă și cu ochii mari și triști. Nevasta lui Valdmann luă fetița în brațe și o așeză pe bicicletă, apoi cu curele îi legă picioarele subțiri.

— Cînd a fost de doi ani a avut poliomielită... Această bicicletă înseamnă salvarea ei și pentru noi speranța că într-o zi se va face bine. Hai, Odette, ieși draga mea la soare, învîrte roțile, o îndeamnă Valdmann cu o voce duioasă. Fetița începu să învîrte cu mîinile de roțile mari din spate. Pe măsură ce roțile se răsuceau, scripeții ridicau picioarele în sus, apoi le lăsau jos, obligîndu-le în felul acesta la efort și mișcare.

— Tovarăși, nici nu știți cît sînt de fericit, spuse Valdmann umblînd de colocolo...

Bunicul se întoarse la hotel, iar căpitanul se duse spre postul de miliție ca să-i spună lui Sotir că în ziua aceea trebuie să se înfățișeze cu o găleată de guvizi. Trebuia sărbătorit evenimentul și pentru ca bucuria să fie a tuturor, căpitanul îl invitase și pe Valdmann împreună cu soția și copilul.

Alina era în cameră împreună cu Dorin. Nici unul din tineri nu remarcă prezența Bunicului. Stăteau amîndoi tăcuți privind înainte, ca și cum pînă atunci toate subiectele de pe lume ar fi fost epuizate...

SFÎRȘIT

PĂRERI DESPRE JOCUL DE FOTBAL

de Valeriu MIRONESCU

Toate mijloacele pe care și le-a creat și de care a dispus fotbalul de-a lungul întregii sale evoluții au fost determinate de concepția asupra jocului. Concepției despre fotbal și tacticei i se subordonează totul ; de la ideile generale coboară mereu noi cerințe pentru perfecționare, se descoperă sau se imaginează alte forme și mijloace tehnice, de pregătire fizică, de selecție și de redistribuire a forțelor echipei. Scriu despre treburiile acestea fiindcă în raport de un meci sau altul, în raport de o victorie sau de o înfrângere, apar opinii strict conjuncturale care cer prioritate, de pildă, pentru dezvoltarea pregătirii fizice a jucătorilor noștri sau a tehnicii lor individuale etc. Nu spun că în fotbalul nostru nu ar fi necesare asemenea schimbări, chiar structurale, ale formei fizice sau ale formei tehnicii individuale ale jucătorilor. Susțin însă că nu vom dobîndi niciodată trăsăturile fizice și tehnice corespunzătoare fotbalului modern, dacă la echipele noastre, inclusiv la cele reprezentative, responsabilii, deci conducătorii și antrenorii nu se vor călăuzi după idei contemporane despre fotbal și nu vor promova perseverent tacticile de joc adecvate. Fotbalistul român nu va avea caracteristicile atletice pe care le arătăm cu degetul la alții, atîta timp cît jocul ce se practică la noi în țară de la juniori și pînă la seniori — nu le va impune alte puteri fizice, alte metode de pregătire și de conservare a formei fizice. Fotbalistul român nu-și va însuși metodele rapide cu balonul, atîta vreme cît jocul pe care-l practică, pe durata anului competițional intern nu-l va obliga la aceasta. Un fotbal rațional pe toate cele 11 posturi, angajant și iute, cerînd o tehnică rapidă de controlare și transmitere a mingii, ar exclude firesc, probabil încă din procesul selecției juniorilor, pe acei necorespunzători tehnic și fizic pentru jocul modern.

Prin urmare, în scopul modernizării jocului și a obținerii unor rezultate superioare externe, pledez pentru idei generale despre fotbal la nivel internațional, idei care să producă alte tactici și altfel de practică pe terenuri. Nu-i vorba aici de a întreprinde acțiuni pe un cimp pustiu. Și pînă în prezent, au existat la noi în fotbal tendințe interesante, concepții generale despre joc și tactici speciale. Ele nu fuseseră numai afirmate în cuvinte, ci începuseră să primească viață la cîteva echipe. Din nefericire, în niciunul dintre cazuri n-am avut de-a face cu o operă încheiată (Traian Ionescu și Constantin Teașcă).

Motivele neîmplinirilor au fost și sînt multiple, numeroase de ordin subiectiv, altele din afară, dar nu despre astea vreau să discut acum. Nereușitele într-o situație sau alta, au ușurat copleșirea fotbalului nostru de către un fel de „empirism" i-aș zice. Selecția, alcătuirea echipelor, jocul s-au desfășurat întîmplător, la juniori și la seniori, din amintirile antrenorului. Cursurile și lecțiile par să fi avut influențe limitate, împingînd spre formalism, spre copierea unor mode și modele, normal cu efecte slabe în privința calității. Pe un asemenea fond și-a făcut apariția în urmă cu cîțiva ani o tactică pe care aș numi-o „a fricii de înfrîngere la scor". Am impresia că n-a fost o tactică descinsă dintr-o concepție generală despre fotbal ci pur și simplu un ansamblu de măsuri de siguranță în apărare și la mijlocul terenului, ansamblu, care, țintea în principal să împiedice primirea vreunui gol „în deplasare". I s-a zis în mod impropriu, cred, „temporizare". Ea și-a găsit adepții săi și în scris iar, drept urmare, a făcut ca să zic așa „școală". Atît de puternică a fost influența acesteia, de la echipa reprezentativă în jos, încît nu ne-am putut dezbăra de ea indiferent cum s-au numit antrenorii ! Voi da un exemplu la îndemîna oricărui amator de fotbal fiindcă îmi închipui că nici un suporter n-a scăpat transmisiile T.V. ale meciurilor internaționale de la Bratislava și de la Leipzig. Deși separate în timp prin ani, ambele partide s-au jucat după un calapod identic din punct de vedere tactic. Mi-aduc aminte cîte critici s-au auzit atunci după meciul de la Bratislava, totuși în pofida atitor observații, nici o schimbare semnalabilă în jocul de la Leipzig ! Chiar în cazul unei calificări, rămase de altfel la discreția deznodămîntului unei partide la care n-avem nici un cuvînt de spus, atrag atenția cititorilor că s-au pierdut ani, s-au pierdut jucători și o echipă, fără ca să ne rămînă ceva valabil în schimb. În afară, poate, de învățătura de minte. Pînă la sfîrșit, probabil, va trebui să ne mai debarasăm de înclinația critică la adresa echipelor și a jucătorilor luați în parte, poate și a antrenorilor luați în parte, pentru a ne concentra atenția asupra federației, asupra ideilor pe care le au conducătorii acesteia despre fotbal, despre joc și echipe, antrenori, jucători ș.a.m.d. care idei s-ar cere comunicate comitetului federal, organ ce nu s-a mai reunit de foarte multă vreme....

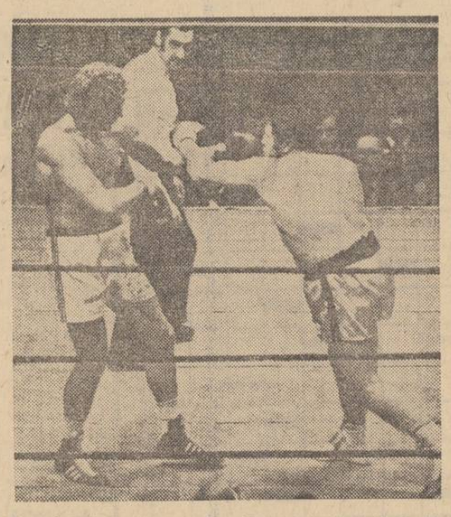

Campionul european Joe Bugner stopindu-l din atac pe Bepi Ros

8, 9, 10... OUT!

● După finalele de la Cluj ● Cazul unui antrenor ● Bugner nu a convins ● A decedat Luigi Proietti

de Paul OCHIALBI

● **OFICIALII CLUJENI** au organizat a 43-a ediție a naționalelor de maniera unor campionate europene. Nu le putem reproșa nimic ospitalierelor gazde de pe malul Someșului, nu ne rămîne decît să-i felicităm din toată inima. Boxul a avut de cîștigat. Boxerii steliști au reeditat succesele din 1955 și 1956 obținînd cele mai multe titluri (5). **Șt. Florea** a cîștigat primul său titlu de campion național. Fără a fi un mare talent, el s-a dovedit foarte ambițios, realizînd în acest an : **Centura de Aur, Turneul Armatelor Prietene** și acum **medalia de aur republicană.** Cei mai buni pugiliști ai finalei, dinamoviștii **Paul Dobrescu** și învingătorul său **Calistrat Cuțov.** „Nu sîntem de acord cu capii de serie la semifinale" — ne declară antrenorul **Marcu Spakov.** Pe undeva, Spakov are dreptate. Multe meciuri în „familie". Să nu-i învățăm pe boxeri să-și aranjeze întîlnirile. **St. Duminică** îl „croise" bine pe colegul său Tone. El a abandonat nejustificat în ultimul rund. La controlul medical s-a constatat că Duminică nu avea nimic, simulînd rănirea. Procurorul Ion Peicin, fost dublu campion al țării, ne declară : „Sînt fericit că mă reîntîlnesc aici la Cluj cu oamenii boxului nostru. Oare ce o mai face Gh. Marinescu, care lovea atît de puternic ? Mai știți ceva de el" Iată-l și pe ing. **V. Salvanu (83 de ani),** primul boxer român care a evoluat în străinătate. El ne spune : „**Calistrat Cuțov este un mare campion".** Un apel : Tehnicieni de la Reghin, schimbați ața mănușilor de box, pentru ca acestea să nu se mai rupă. Vă mulțumim în numele boxerilor. La cabine **Paul Dobrescu** ne spune : „**Nu sînt încă bine pregătit. În două luni, sper să mă revanșez în fața lui Cuțov".** Farul și antrenorul său M. Teodorescu au cu ce se lăuda. Constănțenii s-au comportat mai bine decît se așteptam. 15 antrenori din țară au fost invitați să urmărească finalele. O lăudabilă inițiativă a federației. N. Mureșan, prim-vicepreședinte al C.J.E.F.S. Cluj, ne arată : „**Sîntem fericiți că am avut această onoare de a organiza campionatele de box. Vom impulsiona sportul cu mănuși în regiunea noastră. Sper că unii antrenori tineri ca Fr. Ambrus și I. Mihalik vor activa și în viitor cu aceași seriozitate.** În concluzie, oficialitățile noastre trebuie să acorde un spirijin material mai substanțial pugilatului pentru a putea să ne menținem și în prima linie a boxului mondial. Altfel, pe plan național vom continua să urmărim din nou cîteva finale „improvizate" (Antonio — Zilberman și Gyorfi — Constantinescu), din cauza săraciei de cadre".

● **ANTRENORUL Gabriei Timpescu** de la **A.S. Metalul Suceava,** ne scrie pe larg despre greutățile care le întîmpină în activitatea sa profesională. Printre altele el arată : „**Nu avem echipament. Nu avem mănuși, boxul nu se poate face fără mănuși. Mai sînt și alte greutăți, îmi este însă penibil să le mai scriu".**

După părerea noastră federația are datoria de a iniția urgent o anchetă și a lua măsurile corespunzătoare. Noi vom prezenta scrisoarea d-voastră în întregime **tov. Gh. Guriev, președintele federației de specialitate.**

● **CAMPIONUL** european al „greilor", englezul **Joe Bugner,** nu a convins în meciul cîștigat la puncte în fața șalangerului său, italianul **Bepi Ros,** de profesie barman în Venetia (130 kg), semifinalist la J.O. de la Tokio. Din nou Bugner a boxat șters cîștigînd cu dificultate în fața unui modest pugilist.

● **LUIGI PROIETTI,** unul dintre cei mai celebri antrenori italieni a decedat în vîrstă de 63 de ani în urma unei maladii incurabile. Proietti a fost antrenorul campionului mondial **Bruno Arcari.** Tot el l-a descoperit pe colosul **Giulio Rinaldi.**

VIAȚA STADIONULUI

DE LA ILIE NĂSTASE LA BIZI

de Eftimie IONESCU

Pentru astăzi, un itinerar polisportiv, urmînd să reluăm mai tîrziu discuția despre cele două mari fețe ale fotbalului, începută cu două numere în urmă. Evenimente, din mai multe discipline, au însă dreptul la „urgențe".

De cîteva zile ne întîlnim iarăși cu Ilie Năstase. Fără să abandoneze turneele din Spania sau din alte părți ale lumii, „racheta de aur" a tenisului românesc e, în același timp, și la București... Prin intermediul peliculei realizată de regizorul Cezar Grigoriu, după un scenariu realizat împreună cu Ioan Chirilă, autorul imaginii fiind Vasile Oglindă. Sîntem, mai bine de o jumătate de oră, împreună cu asul nostru, neastîmpărat, surizător, în goană neîntreruptă, așa cum îl știm. Prin ingenioase idei de scenariu, prin admirabile momente realizate de aparatul de filmat, beneficiind și de frumusețea filmului color, subiectul realizat de Studioul central al Armatei reprezintă o bine venită fixare a obiectivului asupra citorva momente din viața intimă a lui Ilie Năstase, din zbuciumata cursă a competițiilor sau dintr-o splendidă plimbare pe Valea Prahovei. De la primplanurile, construite cu o remarcabilă forță a sincerității și pînă la cele de meșteșugită alegere a perspectivei, primul film dedicat marelui campion al tenisului românesc reușește să ni-l facă și mai bine cunoscut pe învingătorul atitor și atitor concursuri mari dar să și arate frumusețile plaiurilor noastre ; prin intermediul unui personaj celebru, filmul e și o convingătoare invitație în România, așa că difuzarea lui peste hotare ar aduce un mare serviciu turismului. E bine că s-a făcut începutul, că el vine din partea forurilor care patronează clubul unde Ilie Năstase a crescut. Și justețea inițiativei și modul cum ea a fost realizată merită toate laudele noastre !

Un campionat care, de ani și ani, trăia în stereotipia — aproape exasperantă — a modului cum se desfășura lupta pentru titlul național a reușit — folosind, paradoxal, aceleași personaje — să realizeze un final de sezon de o rară și splendidă frumusețe. Campionatul de polo a dăruit, celor ce l-au urmărit direct sau de la distanță, o luptă Dinamo-Rapid de un echilibru și o desfășurare cum rar s-au mai văzut. În șoseaua Ștefan cel Mare, la direcția tehnică, a venit unul dintre cei mai tineri antrenori ai poloului. Tolea Grințescu; în Giulești muncește de ani și ani acest „decan" al tehnicienilor poloului, Tică Vasiliu. Reunind sub baghetele lor lotul reprezentativ al țării, cei doi au furnizat un spectacol în patru acte, în adevăr la ceea ce se cheamă „marele echilibru al performanței". Dinamo a cîștigat cel de al 16-lea titlu al său printr-o minge pe care a avut-o, în plus, în favoarea sa, o minge care a însemnat egalitatea în ultimul din cele patru dueluri purtate în piscinele de la București și Cluj. Că asemenea succesive spectacole... anti-cardiace reprezintă cel mai eficient mijloc de atragere a atenției și interesului nu știu dacă mai e nevoie să spunem. Tribuna arhiplină de la Dinamo, de duminica trecută e cea mai bună martoră a afirmației noastre. Iar ieșirea „din tipare" a campionatului de polo, un îndemn pentru asemena isprăvi și în alte discipline unde „scenariul" fiecărui campionat e cunoscut de toată lumea încă înainte de a începe derularea sa.

Sfîrșitul săptămînii viitoare ne va conecta, pe toți cei ce iubim fotbalul, la o sursă de înaltă tensiune emoțională. Culmea, că meciul care va face să bată foarte tare inimile noastre nu angajează o echipă românească, dar e la fel de important ca și cum ar juca națională noastră. De fapt, reprezentativa noastră își „joacă" la Tirana, în întîlnirea Albania — R.D. Germană, șansa intrării în rîndul celor 16 finaliste ale C.M. 1974. Datele cifrice ale actualei conjuncturi din grupa noastră vă sînt bine cunoscute. Ele au evoluat favorabil pentru tricolori de la acel 9—0 din fața Finlandei, care a anulat una dintre cele două posibilități de calificare ale selecționatei R. D. Germane, lăsîndu-i-o numai pe aceea a victoriei. Georg Buschner a luat măsuri cu totul speciale, nepreăzute pînă la victoria la scor de la București. Mai cu seamă după cădera din a doua repriză a recentei partide cu selecționata Uniunii Sovietice, el a solicitat anularea etapei de campionat dinaintea întîlnirii de duminica viitoare și acțiuni suplimentare pentru organizarea deplasării la Tirana. El a devenit de două ori mai zgîrcit în declarații. Din încercările făcute în ultima vreme e clar că selecționerul reprezentativei R.D. Germane va apela la doi jucători de mare rapiditate în atac, așa că lîngă Streich va juca Löwe, sub regia lui Peter Ducke. Fotbaliștii albanezi cred cu toată tăria în încheierea, cu un rezultat răsunător, a meciurilor lor din preliminarii. „Am pierdut prima întîlnire fără să fi fost inferiori partenerilor noștri, declară Bizi. Acest 0—2 n-a reprezentat oglinda luptei din teren. Vrem să demonstrăm acum și acest lucru dar și să obținem locul trei din grupă. Toate finalurile din fazele de calificare ale echipei noastre au reprezentat succese. Sînt convins că așa va fi și acum". Ne arătăm în deplină concordanță cu dorințele internaționalului albanez și... nu avem nimic împotrivă ca ele să se realizeze.

Fără cuvinte

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Continuăm publicarea unor păreri ale cititorilor pe marginea penultimei evoluții a echipei naționale.

R. M., Bacău, str. Petru Rareș 7 :

„Nu mă lasă conștiința să nu vă scriu cîteva rînduri în legătură cu meciul de la Leipzig; că suferim cu toții în urma acestei înfrîngeri este inutil să vă mai spun. Dar trebuie să știm că noi am pierdut de fapt meciul acesta la Helsinki, unde Răducanu nu a știut ce să facă cu o minge în careul mic, stînd la pămînt peste limita admisă; putem să spunem că meciul cu R.D.G. s-a jucat la Helsinki!

Ceea ce vreau să vă spun, însă, se referă la alte cîteva considerente. Eu știu că în preliminariile ultimului campionat mondial, echipa noastră națională de fotbal a avut de asemenea meciuri foarte grele de susținut; dar știu că a jucat acele întîlniri memorabile cu o vigoare, cu un moral și o putere de luptă excepționale! Jucătorii erau (cu mici excepții) aceeași.

Am spus „mici excepții" pentru că ele sînt în fond „mari excepții"; eu reținut cît de greu și în ce moment hotărîtor pentru calificare la mondialul din Mexic s-a desfășurat la București, meciul cu Grecia; eu vă mai pot confia că golul înscris de Domazos m-a izbit atunci în cap ca o lovitură de ciocan de mare tonaj! Era în acel moment al meciului 1—0 pentru greci! Dar echipa și-a strîns rîndurile,

* * *

LENI CHIFOR, str. Rapsodiei 12, Turda:

„Am așteptat cu nerăbdare „ziua cea mare", de 26 septembrie cu speranța că „națională" nu mă va dezamăgi. Dar așteptarea mea și a milioanelor de iubitori ai fotbalului a fost... zadarnică. Am văzut o echipă atletică cu jucători masivi (cea a R.D.G.), un arbitru părtinitor (de ce-am asunde-o!?!) pentru gazde, contraatacuri în forță, cărora apărarea noastră le-a făcut cu greu față. Unde e apărarea de la Lausanne? Să nu se supere stelistii, dar Sătmăreanu e complet depășit de ceea ce se numește fotbal modern.

De ce Dinu nu joacă mijlocaș, unde ar da un randament mult mai mare? Și vă răspund tot eu: pentru că n-are loc de Radu Nunweiller, un Beldeanu la ora actuală e mult superior acestuia. „U" Craiova (nu dau exemplul ăsta pentru că aș fi suporterâ a acestei echipe ; nu, ci pur și simplu din obiectivism) are la ora actuală cea mai bună apărare. De ce Velea (sau alt jucător care e într-o formă bună) n-ar putea face cuplu cu Antonescu ? De ce Iordănescu nu înțelege odată pentru totdeauna că printre jucători masivi nu poți trece spre poartă de unul singur? Și-atunci există o singură soluție : renunțarea la serviciile lui. De ce Dumitrache n-a fost ajutat ? De ce s-a trecut atît de ușor peste Lucescu? Oare e un jucător terminat? Nici pe departe !

Fără supărare, noi nu marcam gol în ziua aceea să fi jucat o zi și-o noapte. Îmi era teamă cînd Răducanu punea mîna pe minge ; mă gîndeam să nu „jongleze" cu ea ca-n meciul cu Cehoslocavia. Mi-era teamă de repetatele driblinguri ale lui Sătmăreanu în careul de 16 m.

Toți (dar absolut toți) sîntem convinși că viitorul aparține fotbalului în forță cu jucători atleți. Și-atunci unde e inițiativa? Am urmărît toate jocurile „naționalei" din ultimii 5—6 ani dar jocul ei a progresat foarte puțin.

Și soluția ar fi una singură: ar trebui pornit de la nivel de juniori, la o selecție riguroasă a celor cu calități fizice și tehnice superioare. Numai așa se va cunoaște rodul și mai mult ca sigur vom fi mulțumiți.

Să... „nu tragem în antrenor"! Fiecare are partea sa de nevină sau de vină, și-apoi de ce să plătească unul singur toate oalele sparte? Ar fi inuman.

Mulți mai susțin încă varianta cu „buturuga mică"... Că ar mai fi o șansă... o șansă minimă..."

* * *

BĂLAN VICTOR, str. Concordiei 3, București:

„Sînt un pasionat suporter al echipei reprezentative de fotbal.

Nu vreau să fac o discuție despre rezultatul final și nici despre maniera în care cavalerul elvețian al fluierului a înțeles să contribuie la stabilirea acestui rezultat. Aș vrea să vă scriu despre rolul pe care F.R.F. ar trebui să-și-l asume pentru a asigura tricolorilor condiții de joc egale cu ale adversarilor. Și cînd spun acest lucru mă gîndesc, desigur, la arbitraj. Nu este pentru prima oară cînd echipa noastră națională a fost stopată într-o competiție, amicală sau oficială, de către un așa-zis cavaler al fluierului. Aș aminti de ultimul joc din Cupa Europei în compania echipei Ungariei, disputat la Belgrad și de recentul joc al reprezentativei de tineret (sub 23 ani) ce a avut loc la Halle.

Revenind la rolul federației, consider că în anumite împrejurări ea poate solicita înlocuirea unui arbitru delegat să conducă un joc, dacă dispune de argumentele necesare. Și în cazul arbitrului care a „condus" jocul de la Leipzig există argumente de luat în seamă.

Recitesc în „Sportul" articolul „Metamorfoza fotbalului" în care Ioan Chirilă încearcă să ne convingă că fotbalul jucat de „copii crescuți la școala frumoasă a fentei și driblingului" ar fi perimat, demodat, în raport cu jocul atletic practicat de alte echipe. N-aș vrea să fiu acuzat de rea intenție dar am convingerea, bazat pe cele ce am văzut pe micul ecran, că arbitrul elvețian și-a făcut simțită prezența pe teren în maniera în care am putut vedea cu toții nu pentru că ar fi un adept al jocului atletic.

Consider că F.R.F. ar putea întreprinde în viitor unele demersuri care să demonstreze forului care se ocupă cu delegările de arbitri că nu acceptă ca pe o fatalitate un arbitru, convins încă de la începutul jocului că echipa noastră va trebui să piardă. Mijloacele tehnice moderne pun la dispoziție și argumentele necesare demonstrării „erorilor" de arbitraj ce se produc numai în defavoarea echipei noastre".

M-am interesat la federația noastră de fotbal și am aflat că aceasta a făcut toate demersurile posibile pentru a înlocui arbitrajul de la Leipzig, fără, însă, a reuși. Ce concluzie tragem de aci ? Că trebuie să pătrundem și noi în conducerea organismelor F.I.F.A. și U.E.F.A., pentru a ne putea face dreptate.

AUTOMOBILISM

Verificarea sistemului de răcire (II)

Acest sistem se compune, în principal, din : radiator, ventilator, termostat și pompă de apă. Proasta funcționare a sistemului poate duce la griparea motorului, defecțiune foarte gravă. Vom verifica :

LA RADIATOR : dacă nu este spart. **Cauze frecvente :** lovirea bazinului sau a celulelor cu obiecte dure sau înghețarea apei în radiator. **Remedii —** izolarea celulelor defecte sau lipirea lor.

— Dacă nu este astupat. **Cauze :** insecte aspirate între celule, frunze, noroi. **Remedii :** se suflă sau se spală.

— Dacă nu e înfundat. **Cauze :** depunerea de piatră din apa folosită sau murdăria din apă. **Remedii :** numai la atelier.

LA POMPA DE APA : dacă circulă lichidul. Defecțiuni foarte rare. **Cauze :** înghețul. **Remedii :** la atelier.

LA TERMOSTAT : dacă reglează temperatura lichidului. Depistare : prin pipăirea părții superioare a radiatorului sau a racordului de cauciuc spre acesta. Dacă temperatura este scăzută, termostatul este defect și s-a blocat închis. Lichidul de răcire fierbe. **Remedieri :** înlocuirea termostatului. La blocarea deschisă, diferența de temperatură între chiulasă și partea superioară a radiatorului este mică. **Remediu :** — același.

LA VENTILATOR : dacă paletele nu sînt rupte, dacă nu s-a rupt sau slăbit cureaua ventilatorului. La apăsare cu degetul pe cureaua întinsă corect aceasta cedează doar 10—15 mm.

CULISELE HIPODROMULUI

● *GABARIT din nou învingător, și din nou în dauna micuței dar elegantei (în mers) „doamne" a hipodromului : Senzația. Cuplul V. Gheorghe — Gabarit, a ajuns la o perfectă sincronizare : V. Gheorghe intuiește cursa, Gabarit „soluționează"... Alergarea semi-clasică „Premiul de toamnă", a fost o simplă formalitate. Păcat că nu mai sînt decît șase reuniuni !*

● *CU VICTORIA obținută în „Premiul Roman", tînărul V. Moise a trecut în fruntea clasamentului aprantiilor cu 5 victorii. Mîndru i-a adus această satisfacție. De data aceasta, Moise l-a condus impecabil, dovedind o incontestabilă competență. A învățat să nu mai greșească. La acest succes desigur, că nu mai puțin tînărul antrenor, Tr. Marinescu, are partea sa de „vină".*

● *A DOUA EDIȚIE a întrecerii actorilor a „turnat" multă sare și piper în farmecul acestui gen de curse. Deși înainte de cursa lor, învinsese un favorit (Gabarit) eventele afișate pentru „capii actorilor" au dovedit multă omogenitate (excepție, Hectar — ultimul favorit) arătînd, prin aceasta că este greu de „ghicit" un cal condus de actori. Și desfășurarea cursei a confirmat faptul. Cînd nimeni nu mai credea că Garofița va pierde, dat fiind tăria-i cunoscută din finalul alergării și întrucît în acel moment conducea plutonul, actorul Eusebiu Ștefănescu s-a gîndit că momentul s-o cravașeze pentru a-și crea un avantaj decisiv. Mare eroare ! Calul a început să galopeze, fiind apoi greu repus în trap... spre disperarea celor care pariaseră pe el. Cornel Efeterescu, cu Hectar, și-a văzut însă de drum și a cîștigat, neprevăzut. Din alegare n-a lipsit „rutinatul" Căciulescu, despre care, se spune că la următoarea apariție va fi „cap de afiș"...*

Doru IONESCU

RUGBI

Astăzi, în R. F. Germania va avea loc întîlnirea tradițională de rugbi dintre reprezentativa țării gazdă și cea a României.

Prima întîlnire dintre rugbiștii celor două țări a avut loc în anul 1936 la Hamburg. Gazdele au obținut victoria cu 37-9. Apoi, în 1937, o nouă întîlnire, la Paris. Victoria a surîs tot adversarilor noștri de azi, cu 30-3. În 1938 la București reprezentativa țării noastre a obținut un rezultat mult mai strîns : înfrîngere cu 5—8.

Întrerupte timp de două decenii, meciurile dintre reprezentativele celor două țări se reiau în anul 1958. La Bruxelles, cu prilejul unui turneu internațional, echipa României a cîștigat asupra XV-lui vestgerman cu 9-0. Prima victorie ! Au urmat altele, în anii următori. Astfel, în 1965, la Hanovra, tricolorii au terminat victorioși cu 9-8, în 1967 la București, din nou victorie cu 27-5, în 1969 la Hanovra, al patrulea succes românesc, cu 6—3. Dar în 1971 la București, echipa țării noastre a pierdut surprinzător, la limită : 10-11. Ce va fi astăzi ?

Oricum, cinsprezecele Românieі va avea de susținut un test foarte dificil, ultimul înaintea celui cu Franța, de la 11 noiembrie care se va desfășura, de asemenea, în deplasare. Lotul pe care îl vom folosi este : **Linia I :** Dinu, Ciornei, trăgător : Munteanu ; **Linia a II-a și a III-a (închidere) :** Postolache, Dumitru, Atanasiu, Constantin Fl., Șerban ; **Linia a III-a aripi :** Fugigi, Pop, **Mijlocași la grămadă :** Mateescu și Florescu ; **Mijlocași la deschidere :** Nicolescu Mihail ; **Centri :** Nica, Dragomirescu, Marica ; **Aripi :** Motrescu, Constantin Ion. **Fundași :** Durbac.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul Pronosport din 28 octombrie

1. **A.S.A. Tg. MUREȘ—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Destul de dificil de indicat un pronostic în acest meci. Totuși, cunoscînd priceperea craiovenilor de a acționa pe contra-atac, armă pe care o folosesc de regulă în deplasare, sîntem tentați să credem că ei vor obține minimum un rezultat de egalitate.

2. **POLITEHNICA IAȘI—C.S.M. REȘIȚA.** Acasă, Politehnica joacă cu mult aplomb, joacă numai la victorie, pentru că-i sînt necesare punctele, motiv pentru care îi vedem învingători.

3. **U.T.A.—SPORTUL STUDENȚESC.** Situația precară în care se află echipa arădeană o obligă să facă totul pentru a cuceri punctele puse în joc pe propriul ei teren. Avînd și un adversar nu prea încomod, arădenii au toate șansele de a obține victoria.

4. **PETROLUL—RAPID.** Cu toate că joacă acasă, nouă nu ni se pare a fi prea ușor meciul pentru echipa ploieșteană, mai ales dacă ne gîndim că ea a fost învinsă, pe terenul ei, și de Politehnica Iași. Doar o evoluție superioară ultimelor o poate duce la victorie. Altminteri... X.

5. **C.F.R. CLUJ—POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Echipa locală este departe de forma ce o deținea în trecutul campionat, dar cu toate acestea o vedem învingătoare în fața unui adversar modest în deplasare.

6. **STEAGUL ROȘU—JIUL.** Ar fi o mare surpriză dacă Jiul ar obține, la poalele Tîmpei, un rezultat de egalitate. Prin urmare, doar 1.

7. **CAGLIARI—TORINO.** Echipa locală, redutabilă pe teren propriu, în fața unui public infocat, este favorită, dar victoria îi poate fi amenințată de un rezultat egal, posibil de realizat de Torino, o formație foarte bine pusă la punct.

8. **CESENA—VERONA.** Două echipe modeste, cu atacuri neproductive în primele etape. Acordăm prima șansă gazdelor pentru că joacă acasă.

9. **INTER—NAPOLI.** Cu Helenio Herrera la cîrmă, Inter a abordat noul campionat cu mai mult curaj și cu mai multă forță. Mîine, pe San Siro echipa milaneză este favorită, cu toate că, în primele două etape, Napoli nu a primit nici un gol.

10. **JUVENTUS—LAZIO.** Din nou Lazio are o bună prezență în campionat, fiind lideră după două etape, cu 4 puncte. O vedem capabilă de a obține un rezultat egal.

11. **LANEROSSI—GENOA.** În două etape echipa locală a suferit două înfrîngeri, nu a marcat nici un gol dar a primit, în schimb, 7, fiind pînă acum, formația cu apărarea cea mai vulnerabilă. Dar cum nici Genoa nu reprezintă un prea mare pericol înclinăm să credem că meciul se va termina la egalitate.

12. **ROMA—MILAN.** Început nu prea bun de campionat pentru Milan, de la care se așteptă mai mult. Socotim că meciul de la Roma este deschis oricărui rezultat.

13. **SAMPDORIA—BOLOGNA.** În prima etapă Sampdoria a învins pe Milan. Cu atît mai ușor, credem, îi va fi să obțină victoria în fața echipei din Bologna.

CONCURS SPECIAL

PRONOSPORT

28 OCTOMBRIE 1973

Excursii la C.M. Fotbal MÜNCHEN '74

300.000 LEI DIN FOND SPECIAL

AUTOTURISME „TRABANT 601"

● PREMII OBIȘNUITE ÎN BANI ● PREMII SUPLIMENTARE ÎN BANI

AZI SÎMBĂTĂ 27 octombrie 1973 este ultima zi pentru depunerea buletinelor

MAI MULTE BULETINE, MAI MULTE ȘANSE DE CÎȘTIG (5497 A)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PROGRAMUL EDUCAȚIEI COMUNISTE ÎN ACȚIUNE

S-au împlinit, în zilele acestei săptămîni, doi ani de la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 care, după cum se știe, a elaborat un vast program de perfecționare a activității educative, ca parte integrantă a programului făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

Însemnătatea istorică a Plenarei constă în faptul că, pornind de la țelul suprem al politicii partidului, și anume crearea unei societăți dezvoltate din punct de vedere economic în care, pe baza raporturilor sociale socialiste toți membrii societății gîndesc și se comportă într-un mod nou, socialist, revoluționar, a cristalizat un îndreptar atotcuprinzător pentru toate sectoarele de activitate umană, pentru toate domeniile creației spirituale, pentru toți factorii cu atribuții și răspunderi de ordin educativ — de la creatorii de artă la profesori, de la cercetători științifici la artiștii populari — chemîndu-i la o acțiune unitară și permanentă pentru făurirea premiselor spirituale necesare — alături și împreună cu cele materiale — înaintării noastre pe calea socialismului spre comunism.

În cei doi ani de rodnică activitate politico-ideologică trecuți de la Plenara din noiembrie, în fiecare sector al vieții sociale s-au făcut simțite efectele binefăcătoare ale preocupării partidului pentru dezvoltarea conștiinței socialiste. Fiecare realizare, fiecare succes în munca pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al X-lea și de Conferința Națională, creșterea continuă a avîntului întrecerii socialiste este legată nemijlocit de acțiunea conștientă a maselor, de nivelul conștiinței lor revoluționare. Aceasta este cea mai concludentă, cea mai elocventă formă de manifestare a conștiinței socialiste ; nu în vorbe, nu în declarații meșteșugite ci în fapte cotidiene, modeste și uneori anonime, care oglindesc încrederea cu care este urmată, pasiunea cu care este înfăptuită, politica Partidului Comunist Român.

În dezvoltarea economică a țării rolul conștiinței socialiste se manifestă din plin căci a învăța pentru a stăpîni mai bine meseria, a inova pentru a perfecționa un proces tehnologic, a lupta cu inerția și imobilismul, a milita pentru economii, pentru o organizare mereu mai bună a producției și-a muncii, pentru apărarea și sporirea avutului obștesc înseamnă modalități pe cît de diverse pe atîta de importante de afirmare a conștiinței înaintate.

Chemată de marile idei ale Plenarei să acționeze tot mai mult, ca o pirghie mereu mai puternică a dezvoltării și perfecționării tuturor domeniilor activității sociale, conștiința socialistă înaintată își găsește un cîmp vast de acțiune în diferitele organisme colective create în țara noastră prin care oamenii muncii participă la dezbaterea celor mai importante probleme ale societății noastre, la adoptarea măsurilor și la înfăptuirea politicii generale a partidului și statului. Înțelegerea legăturii indisolubile dintre interesele personale și cele generale, a faptului că numai pe baza progresului general-economic și social al societății poate fi asigurat un nivel de viață material și spiritual mai bogat, constituie un factor determinant al participării conștiente, active la viața socială, cu sentimentul înaltei responsabilități civice.

„Socialismul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la întîlnirea cu activul organizației județene Cluj a P.C.R. — nu poate fi construit decît cu participarea unanimă a poporului! Nu se poate realiza în bune condițiuni tot ceea ce ne propunem fără a asigura ca organismele de conducere colectivă să fie cu adevărat viabile, ca masele populare să-și poată spune cuvîntul în toate domeniile de activitate ! Aceasta este pînă la urmă esența democrației socialiste — o condiție de bază a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării ferme spre comunism".

Acțiunea susținută condusă și îndrumată de partid pentru

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 839 — Sîmbătă 3 noiembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

CONTRIBUȚII DE PRESTIGIU ALE ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

Radioscopii, radiografii și defectoscopii color

Prin tehnicile puse la punct de un colectiv de cercetători români se reușește obținerea unui plus de informații și a unei substanțiale reduceri a iradierii pacientului. Se răspunde astfel atît problemei iradierii prin radiografii cît și a aportului de elemente suplimentare în precizarea diagnosticului.

(Pagina a 5-a)

OAMENI ȘI PASIUNI PE... DRUMURI DE FIER

Gara Simeria. Cîteva minute după ce am ajuns acolo impiegatul s-a apropiat de locomotiva unui tren și a ridicat paleta, dînd astfel, semnalul de „cale liberă". Mașina a șuierat prelung și a pornit la drum. A fost o scenă obișnuită, o scenă care se repetă, în fiecare zi. Cel puțin de 100 de ori, zeci și sute de trenuri trec prin această mare stație în drumul lor spre diverse părți ale țării. Alte zeci și sute de trenuri pleacă din Simeria sau opresc aici, ca acasă la ele, conduse de ceferiști simerieni.

— La noi există o tradiție — ne-a spus EUGEN IVONICIU — adjunctul șefului de depou din Simeria. Tata, la fel ca și bunicul, au fost ceferiști. Acum, fratele meu și soția lucrează tot la CFR. Să nu mă întrebați de ce am ales această meserie. Poate că a fost la mijloc și o întîmplare dar cel mai mult a contribuit pasiunea pentru această profesie și respectul pentru tradiție. Tocmai de aceea doresc mult să onorez această muncă. De fapt, așa gîndesc mulți simerieni care tresar cînd aud șuierul locomotivei.

Împreună cu alți lucrători de la depou Eugen Ivoniciu continuă și înnobilează o frumoasă tradiție muncitorească. Au trecut mai mult de 100 de ani de cînd aici, la Simeria, un impiegat a ridicat, pentru prima dată paleta, ca să dea cale liberă trenului. Timp de peste un secol, au avut loc mutații care au schimbat locurile și viața oamenilor. Cele mai importante transformări aparțin însă erei noastre socialiste.

Partidul și guvernul României Socialiste au stabilit măsuri temeinice pentru electrificarea transportului feroviar iar acum se realizează cu succes tot ce a fost stabilit. În cadrul programului fixat, s-a încadrat și electrificarea liniei de fier Filiași — Mintia care marchează o nouă pagină și în istoria bătrînului centru feroviar Simeria. Oamenii trebuie să se adapteze din mers, la cerințele determinate de aceste transformări și să ridice tradițiile ceferiste la ranguri moderne. Aici, la fel ca în alte părți ale țării se desfășoară ample acțiuni care obligă locomotiva cu abur să se grăbească spre muzeu. Electrificarea și scoaterea bătrînelor mașini cu abur din „arenele" feroviare aduc însă pe răbojul actualității multe probleme, impun obligații noi.

În ultima vreme, mai multe locomotive cu abur au fost înlocuite cu locomotive Diesel dar ceea ce s-a făcut constituie numai pregătirea pentru momentul cînd vor circula numai locomotive electrice. Ceferiștii din Simeria le numesc de pe acum „uzine electrice" pe roți. Mulți fochiști își schimbă meseria și mulți mecanici trebuie să învețe

I. COJOCARU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

COMETA SECOLULUI

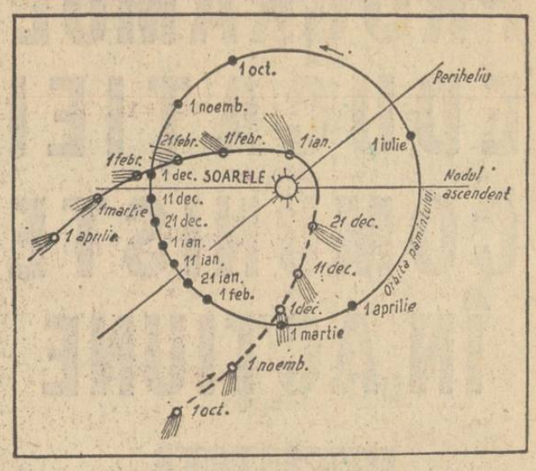

Drumul cometei Kohoutek și al Pămîntului în jurul Soarelui

Cometa devine vizibilă cu ochiul liber de la jumătatea lui noiembrie pînă în martie. Astronauții de la Skylab-3 o vor fotografia în ultraviolete. În toate observatoarele din lume se vor face observații și cercetări. Ce se așteaptă de la această cometă ? Date noi pentru înțelegerea problemei formării sistemului solar și poate chiar unele relative la istoria Pămîntului și apariția vieții, răspund astronomii.

În pagina a 5-a

prof. dr. docent Călin POPOVICI
ne oferă amănunte privind acest interesant fenomen

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

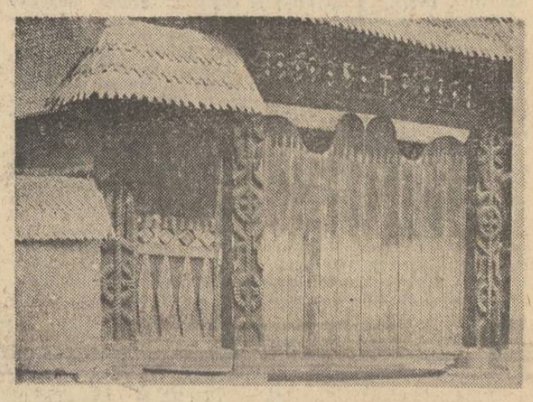

„Poartă maramureșeană" Aurel TONCOGLAZ—București

Mai există enigme?

SECRETUL FÎNTÎNII DIN CETATEA RÎȘNOV

● Patru meșteri făgărășeni au lucrat timp de 17 ani la sfredelirea muntelui, amenajînd o fîntînă adîncă de 146 de metri ● Un tunel între izvorul din afara cetății și baza fîntînii ● Descoperirea unei noi intrări în peștera Fundata ● Erupția din Valea Cetății a aruncat la mari distanțe 12 000 de metri cubi de apă și blocuri uriașe de calcar ● Peștera de la Poenița Dracului și lacul ei subteran ● Declarațiile dr. docent

Traian ORGHIDAN
directorul Institutului de speologie

(Pagina a 2-a)

Unul din cele nouă turnuri de apărare ale cetății Rîșnov

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Lîngă fereastra mea" Prof. Ioan ȚAU—Tecuci

SĂ-ȚI CUNOȘTI ȘI SĂ-ȚI ÎMPLINEȘTI CHEMAREA

● Cît de mari pot fi șapte ani
● Despre curaj, pasiune și elan

Interlocutorul nostru, agronomul Vasile Berbecel este președintele și inginerul șef al cooperativei agricole de producție din Smîrna (Ialomița), un sat din întinsul Bărăgan. Deci...

— Am 29 de ani. Îmi permit să spun că lucrul cel mai greu și cel mai important e să-ți afli rostul, să-ți cunoști chemarea. Dacă eu aș merge în alt loc de muncă, cred că mi-aș ciștiga cele trebuitoare traiului cinstit, dar n-aș putea spune că nu mi-am pierdut rostul. Munca trebuie să conțină și plăcerea de a munci.

— Dar cum credeți că găsim în muncă plăcerea de a munci ?

— Atunci cînd aducem un plus de cunoaștere, de frumusețe, cînd ceea ce a fost devine altceva.

— Munciți în Smîrna de șapte ani. De fapt ce a însemnat pentru dv. plăcerea de a munci ?

— Am demonstrat că solul de aici, care se știe că e foarte bun, e într-adevăr foarte bun.

— Dar cum ați demonstrat ceea ce se știe ?

— A fost nevoie de așa ceva. În 1969, cooperativa noastră era în declin : veniturile mici, unii nu prea își vedeau de treabă. În toate dările de seamă singurul vinovat era solul... Eu fusesem repartizat, de fosta conducere.

Mihai VLASE

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Rod bogat pe ogoarele C.A.P. Smîrna

CUM VA FI VREMEA ÎN LUNA NOIEMBRIE

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru BACINSCHI
director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

(În pagina a 6-a)

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

„JUCĂTORUL DE TENIS ESTE ȘI EL OM..."

Jan KODES despre rezultate, public, turnee precum și despre „Cupa Davis" și jucătorii care au șanse să ocupe locul nr. 1 în lume în acest an.

(Pagina a 8-a)

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PROGRAMUL EDUCAȚIEI COMUNISTE ÎN ACȚIUNE

URMARE DIN PAG. 1

perfecționarea participării, se îmbină strins cu activitatea politico-ideologică de ridicare a calității și responsabilității acestei participări. Întreaga activitate de educare comunistă, în spiritul Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie este îndreptată spre dezvoltarea trăsăturilor înaintate caracteristice acestei participări : a răspunde oricărei chemări în interesul societății, a munci cu devotament acolo unde societatea are nevoie, a pune mai presus de interesul personal, interesul general, interesul societății. Din această înțelegere superioară a raportului dintre societate și fiecare membru al ei, rezultă înțelegerea îndatoririlor sociale, rezultă trăsăturile eticii și echității socialiste, înaltele principii ale moralei comuniste.

Este marele merit al Plenarei din noiembrie de-a fi demonstrat, pornind de la premiza caracterului unic și indivizibil al conștiinței socialiste, imposibilitatea de-a aprecia separate unele de altele calitățile unui om, de a te declara mulțumit de pildă, de felul cum muncește neglijînd aspectele de ansamblu ale comportării sale în familie, în societate. Din această viziune profund dialectică, pătrunsă de cel mai autentic și profund umanism, Plenara a stabilit sarcina majoră a întregii activități educative și anume formarea omului care muncește și trăiește în concordanță cu normele moralei socialiste, respectînd principiile eticii și echității, ale omului care-și organizează întreaga viață în spiritul comunismului, militînd cu intransigență pentru generalizarea acestui mod de viață, pentru combaterea oricărei manifestări, oricărei acțiuni — fățișe sau disimulat — menite a-i împiedica afirmarea plenară.

În concordanță cu ideile directoare cuprinse în cuvîntările programatice rostite la Plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a cristalizat pentru formarea omului nou, a omului societății noastre îndreptarul vast al activității educative care, iată, vreme de doi ani călăuzește, cu fermitate și înaltă principialitate partinică toate domeniile și toți factorii educativi. Desigur acest uriaș și complex proces educativ presupune o luptă cu vechile mentalități, cu vechile deprinderi, cu influențele nocive de tot felul. Nici un efort însă nu poate fi considerat prea mare. Pentru formarea omului nou, înaintat prin felul său de-a gîndi și de-a acționa, prin ținuta sa politico-morală, partidul cere folosirea deplină a tuturor mijloacelor pe care societatea le are la îndemînă, cu concentrarea eforturilor tuturor făuritorilor de frumos, a tuturor celor ce au, sub o formă sau alta, posibilitatea de a înriuri, sub îndrumarea unitară dată de Plenară, procesul de formare a omului vremii noastre și-a vremilor ce vin. A răspunde acelor chemări, a ridica pe trepte superioare activitatea educativă desfășurată în lumina sarcinilor stabilite de Plenara din noiembrie înseamnă a acționa pentru ridicarea nivelului conștiinței socialiste a celor ce muncesc și prin aceasta pentru obținerea mai rapidă a unor succese și mai mari în făurirea vieții noastre noi, socialiste, pentru crearea premiselor înaintării noastre, sub conducerea partidului, spre împlinirea, pe pămîntul României, a visului de aur al omenirii, comunismul.

OAMENI ȘI PASIUNI PE... DRUMURI DE FIER

URMARE DIN PAG. 1

tainele acestor „uzine", să le conducă pe drumurile de fier. PETRE STANCIU lucrează de 20 de ani pe locomotivă în calitate de mecanic. Niciodată el n-a avut evenimente negative de circulație și niciodată nu s-a abătut de la disciplina feroviară.

— Mecanicul de locomotivă — ne-a spus el — trebuie să iubească meseria. Să aibă o pasiune aparte, pentru tot ce face. De fiecare dată cînd plec la drum, mă gîndesc foarte serios că răspund de sute și mii de vieți sau de mari valori care ne aparțin nouă, poporului. Noi n-avem voie să greșim !

Mecanicul Petre Stanciu reușește să-și respecte această părere. Pentru dragostea și răspunderea cu care muncește, el a fost de multe ori evidențiat și decorat, iar acum face parte din comitetul oamenilor muncii de la Regionala C.F.R. Timișoara. Ne-a arătat fotografia unei locomotive cu abur.

— Aceasta este mașina — a rostit el, cu emoție — pe care am lucrat aproape 12 ani. Îi păstrez imaginea ca amintire dar abia aștept să mă fotografiez cu o locomotivă electrică.

— Va fi un eveniment mare pentru noi — ne-a mărturisit și mecanicul REMUS BALOMIREANU. **Unii am trecut pe locomotive Diesel, iar în scurt timp, vom avea și locomotive electrice. Drumul de la cărbune și lopată la aparatură modernă cu clape ca de pian constituie o mare realizare care se datorește priceperii cu care partidul ne conduce pe drumurile progresului multilateral. Am multă încredere că mecanicii simerieni vor conduce bine locomotivele electrice. Ne pregătim să le conducem bine.**

Remus Balomireanu a condus, la vîrsta de 19 ani, pentru prima dată o locomotivă. Se spune că a fost cel dintîi mecanic al depoului căruia i s-a încredințat conducerea unei locomotive la o vîrstă așa de fragedă. Dar acest amănunt contează mai puțin. Trebuie reținut însă că mecanicul de locomotivă Remus Balomireanu a călătorit 21 de ani pe osii. L-am întrebat dacă ar accepta să schimbe meseria. M-a privit îndelung, cu ochii săi pătrunzători și a spus răspicat.

— Voi părăsi locomotiva numai într-un singur caz : dacă vîrsta sau sănătatea nu mă vor mai ajuta să conduc în siguranță mașina. Călătoriile pe drumurile de fier sînt o mare pasiune care mi-a pătruns în sînge. Numai cine-i mecanic înțelege acest lucru.

Vorbele lui pot fi mai bine înțelese dacă ne gîndim că nici nu împlinise 14 ani, cînd a început să învețe despre trenuri și locomotive, cînd a început să le cunoască. Mai bine de un pătrar de veac a trăit, a învățat și a muncit alături de ceferiști. Hărnicia și priceperea i-au adus multe satisfacții. Anul acesta, de Ziua ceferiștilor, mecanicul Remus Balomireanu a fost distins cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Este primul erou al Simeriei.

Nu de mult, conducerea depoului i-a propus o altă muncă. El a fost solicitat să lucreze în sectorul unde se pregătesc oameni pentru munca pe drumurile de fier. A fost o ofertă neașteptată la care el a răspuns că va ajuta în timpul liber la pregătirea cadrelor dar nu părăsește locomotiva. Ne-a spus că locul cel mai potrivit pentru el este pe mașină și nu undeva, în birou. Și alți mecanici de locomotivă spun la fel. Alăturîndu-se muncii entuziaste pe care o depune tot poporul nostru pentru realizarea mai devreme și cu cheltuieli minime a cincinalului, mecanicii de locomotive din Simeria au declanșat o valoroasă acțiune sub lozinca : **„Într-o zi pe lună să remorcăm toate trenurile cu combustibil din economii".**

La această competiție concurează cu rezultate bune mecanicii de locomotivă REMUS BALOMIREANU, EUGEN CERNĂU, MIRCEA SIMODE, VLADIMIR PELAN, IOAN BALOMIREANU, VIRGIL ZAMONIȚĂ și mulți alții. Chiar dacă nu toți mecanicii au reușit să răspundă lună de lună chemării cuprinse în lozinca amintită ei aduc o mare contribuție la buna gospodărire a materialelor. Anul acesta, s-a economisit o cantitate de combustibil cu care se pot remorca 360 de trenuri pe o distanță de peste 70 de kilometri. Este cel mai valoros succes pe care l-au obținut mecanicii de locomotive de la depoul din Simeria. Realizările lor se adaugă altor valori pe care le-a acumulat centrul feroviar Simeria care a depășit virsta de un secol. În gara Simeria s-a introdus de mai mulți ani centralizarea electrodinamică, au fost construite noi peroane și pasaje subterane, iar acum se fac ultimele pregătiri pentru remorcarea trenurilor cu locomotive electrice. În orașul Simeria au apărut de asemenea o puzderie de case și blocuri noi.

La intervale foarte scurte impiegatul din Simeria merge undeva pe peron și ridică paleta, în semn de cale liberă. De fiecare dată, un tren pornește la drum. Poate că îl conduce eroul din Simeria sau alt ceferist simerian.

I. COJOCARU

EUGEN IVONICIU

PETRE STANCIU

REMUS BALOMIREANU

SĂ-ȚI CUNOȘTI ȘI SĂ-ȚI ÎMPLINEȘTI CHEMAREA

URMARE DIN PAG. 1

să lucrez în sectorul zootehnic. În sat erau zece tehnicieni agronomi, dar niciunul nu primise de lucru aici. În acele momente de dezechilibru pentru cooperativă am fost ales președinte, ca o soluție de ultimă oră. Sincer să fiu, mi-a fost teamă să preiau conducerea. A fost primul meu act de curaj. Cei dintîi lucru : am format o echipă de conducere numai din tineri (cel mai bătrîn dintre noi era șeful contabil, împlinise 33 de ani).

— Și lucrurile au început „să meargă"...

— În 1970, valoarea unei norme convenționale a fost de 38 lei. Creșterea era evidentă. În anul următor a crescut cu 10 lei și tot atunci a venit și surpriza cea mare : „Ordinul Muncii" clasa I pentru producția de porumb și sfeclă de zahăr.

— Nu, surpriza cea mare a venit anul trecut, în '72, cînd ați primit aceeași decorație pentru producția de porumb, grîu, sfeclă de zahăr și ouă.

— N-a mai fost o surpriză, am rămas uluiți. Dac-am fi vrut să obținem decorație peste decorație sînt sigur că n-am fi luat nici una. Mi-aduc aminte că în clipa cînd am văzut în ziar cooperativa noastră în fruntea celor decorate (era singura care obținuse înalte distincții la patru indicatori) m-a apucat amețeala. Nu e ușor să te așezi în frunte, dar nici nu e ușor să te menții acolo.

— Nu va fi nici o rușine dacă anul acesta în frunte va sta altă cooperativă.

— Alteeva ne neliniștește : fiecare pas pe care-l facem, să-l facem cu temei, iar un pas odată făcut, trebuie urmat de un altul, altfel efortul primului pas se irosește. De trei ani de zile nu avem zile normale...

— Atunci munca dv. conține numai potențial sau în principiu plăcerea de a munci. În fond, nu e plăcut să simți mereu încordarea efortului.

— Spuneam că nu avem zile normale, că sîntem copleșiți de tot felul de griji, de probleme... Și știți de ce ? Fiindcă nu știm încă să muncim. Nu desprindem factorul determinant, nu vedem ceea ce este esențial. E nevoie să ai o minte liberă, să te ridici deasupra — fără a rupe legătura cu pămîntul — și să eviți pericolul de a te lovi de fleacuri. De mare folos e să vezi greșelile. Ca practician trebuie să ții seama și de lucrurile mărunte, fiindcă o problemă mică, nerezolvată, se transformă, în timp, într-o fisură mare — însă e necesar să deosebești esențialul de neesențial.

— După trei ani, acum puteți răsufla mai în voie ?

— Așa s-ar părea, însă am început să vedem și lucruri pe care acum trei ani nu le vedeam. Pentru mine a devenit clar faptul că nu pot rămîne un tehnician, un șef administrativ al cooperativei. Ce credeți? Să merg în urma mecanizatorului și să-i spun : băiete, nu faci arătura bună ! Sau ca președinte : două căruțe să meargă la moară, două la siloz... NU ! Fiecare își cunoaște treaba : oamenii cîștigă și știu că munca fiecăruia dintre noi determină cîștigul tuturor. Anul trecut, valoarea normei convenționale a fost de 66 lei — poate printre cele mai mari din țară. Venitul mediu pe cooperator — s-a lucrat numai în acord global — a fost de 17.500 lei. Am nevoie, ca de aer, să mă ridic deasupra treburilor curente. Trebuie să faci și muncă de concepție, și mai ales să ții pasul cu timpul. Dacă m-aș ține după cursurile pe care am învățat acum șapte ani, aș stagna progresul în Smîrna. S-apoi căile umblate mai trebuie ocolite.

— Mergînd pe o cale umblată nu veți greși...

— Ești sigur că nu greșești, dar poți avea și certitudinea că nu cîștigi nimic în plus. Atunci cînd te apuci de o treabă e nevoie de curaj și are și riscul locul lui. Ne-am asumat riscul de a crește păsări în sistem industrial — 60 000 de capete — și am obținut cea mai mare producție de ouă pe țară. Facem investiții anul acesta la crescătoria de păsări de 2 milioane lei — sumă care echivalează cu venitul întregului sector zootehnic din 1969. Modernizăm crescătoria de taurine și ovine, dar fiecare investiție o legăm de o responsabilitate economică. Ceea ce ne preocupă : dezvoltarea tuturor sectoarelor și ramurilor de activitate din cooperativă. Nu e normal să ai numai o cultură sau un sector de „fațadă" cu care să te aștepți să iei premiu. Agricultura e determinată și de factori naturali : ai un an prost la cîmp, cîștigi la zootehnie. Ne mai preocupă și piața. De aceea, urmărim cum se valorifică fiecare produs, ce soiuri de legume, de fructe se caută etc. Modernizăm, anul acesta, crescătoria de taurine tocmai pentru că acestea vor avea mult timp un preț bun la piață.

— Eu aș fi vrut să vorbim despre muncă și pînă la urmă am intrat în tot felul de detalii.

— Eu am vorbit despre munca noastră. Cît prinește plăcerea de a munci, cred că acesta este sentimentul că ceea ce faci e frumos și folositor pentru toată lumea. Este tocmai elanul cu care pornești în fiecare dimineață la munca ta. Nu o poți simți așa cum simți plăcerea unui ospăț : ea te însoțește, te ajută să suporți mai ușor efortul, e ceva propriu numai omului. Poate că pe deplin o simți abia la sfîrșitul unui drum lung și bogat în fapte. Aș asemui plăcerea de a munci cu plăcerea de a urca pe munte, plăcere pe care o simți numai după ce ai încercat efortul pe care drumeția ți-l cere.

Mihai VLASIE

COOP

REȚINEȚI DIN TIMP

ALMANAHUL PREFERAT

La comanda dvs. scrisă, Librăria CARTEA PRIN POȘTĂ, unitate a cooperației de consum din București, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—12, sector 6, vă asigură primirea la domiciliu, după apariție, a următoarelor almanahuri pe anul 1974 :

SCÎNTEIA	FLACĂRA
CINEMA	SATUL SOCIALIST
MAGAZIN	FEMEIA
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ	SĂNĂTĂȚII
EDUCAȚIEI	AUTO
URZICA	SPORT

Dacă doriți să vă completați colecția de almanahuri, librăria CARTEA PRIN POȘTĂ vă poate expedia, de urgență, următoarele almanahuri din anii trecuți : Scînteia 1973, Magazin 1972 și 1973, Satul Socialist 1972, Auto 1973, Știință și Tehnică 1973.

Plata se face la primirea coletului.

(5486C)

• SECVENȚE • SECVENȚE • SECVENȚE •

STEJARUL DE... 114 ANI

Printre monumentele naturii din județul Neamț se află și stejarul din municipiul Roman, care are respectabila vîrstă de 114 ani. Acest stejar, care a fost sădit la începutul anului 1859, cu ocazia Unirii Țărilor Române, are fixată pe tulpină o placă pe care scrie următoarele : *„100 de ani, 1859—1959, de la Unirea Țărilor Române. S-a așezat această placă comemorativă cu ocazia Centenarului Unirii Țărilor Române în amintirea celor ce au luptat în orașul și ținutul Romanului pentru îndeplinirea acestui măreț act la care alături de Mihail Kogălniceanu și Vasile Alecsandri au contribuit Ioan Ștefănescu Românul, țăranul cărăuș Ioan V. Levărdă și alții. Stejarul care străjuiește acest act a fost sădit de ei ca o mărturisire pentru generațiile viitoare".* Mai jos de placă pe o altă tăbliță scrie : *„Academia R.S.R. Comisia monumentelor naturii Stat Pop. al Reg. Bacău. Consiliul Reg. de îndrumare pentru ocrotirea naturii. Stejar ocrotit".* Acest istoric stejar se află pe str. Smirodava, din municipiul Roman, lîngă Liceul nr. 1 (fost Gimnaziul Roman-Vodă) care are și el peste 100 de ani. Vara, la umbra frumosului stejar, se odihnesc romașcanii pe bănci, iar seara îndrăgostiții.

Ioan TRIFAN

Pensionarul Ferenc Mihaly din Micfalău, județul Covasna, are o pasiune : potcovitul... ouălor. Fiecare dintre ouăle care îi trec prin mînă se alege cu cîte patru potcoave, bineînțeles pe măsură. Pînă în prezent are o colecție de 300 astfel de ouă potcovite. Imaginea ni-l prezintă în exercițiul funcțiunii, iar medalionul redă unul dintre exponate.

Foto : Bartha ARPAD

Fîntîna și căsuțe din curtea interioară a cetății.

Mai există enigme?

Secretul fîntînii din cetatea Rîșnov

La jumătatea drumului dintre Brașov și Bran, pe parcursul vestitei trecători ce unea orașul de la poalele Tîmpei de vechile capitale ale Țării Românești, Cîmpulung și Tîrgoviște, pe culmea împădurită a unei măguri se profilează o cetate. Situată la 160 de metri altitudine față de șosea, cetatea țărănească a Rîșnovului domină de peste șase veacuri împrejurimile. Puternic bastion de apărare, cu ziduri groase de aproape un metru și jumătate, cu cele nouă turnuri prevăzute cu guri de tragere și creneluri, fortăreața a devenit în zilele noastre un important punct de atracție pentru turiști. Amintind și faptul că arheologii au descoperit numeroase urme din epoca dacică și că pe teritoriul orașului Rîșnov a existat odinioară așezarea Cumidava menționată și de geograful antic Ptolemeu, iar romanii au construit aici un castru, ne dăm seama de trecutul istoric milenar al acestor locuri.

O mențiune documentară atestă existența cetății țărănești de la Rîșnov încă din anul 1335, cînd tătarii au asediat-o, nereușind să străpungă zidurile ei inexpugnabile. O singură dată în istoria multiseculară a fortăreței se amintește de capitulare și aceasta numai datorită faptului că asediatorii au interceptat drumul tainic ce ducea spre izvorul de unde se aprovizionau cu apă apărătorii. Faptul s-a petrecut în anul 1612 și drept urmare, peste un deceniu s-a găsit o ingenioasă modalitate care să apere garnizoana de eventualele pericole.

Capturarea izvorului subteran

În anul 1623, meșteri făgărășeni au început în incinta cetății una dintre lucrările cele mai temerare de pe acele vremuri : săparea unei fîntîni. Trebuia străpuns masivul înalt de aproape 150 de metri și apoi făurită o galerie subterană ce urma să ducă pînă în apropierea izvorului situat undeva în afara zidurilor fortificației. Timp de 17 ani meșterii Boltres, Andreas, Lange și Erwisch cu ajutorul tîrnăcoapelor, ciocanelor de fier, dălților și fierăstraelor au sfredelit roca pînă la baza măgurei săpînd fîntîna adîncă de 146 de metri și captînd apele izvorului. Două mii de galbeni renani i-au costat pe rîșnoveni făurirea acestei veritabile canalizări care aproviziona cetatea, făcînd-o de acum cu adevărat inexpugnabilă. Roata fîntînii, care a servit timp de peste 200 de ani, a fost confecționată de dulgherii Marten Năsner și Johann Kasperi, roată care astăzi nu se mai vede în incinta cetății...

Mii de vizitatori care cercetează cu deosebit interes porțile masive ale bastionului, obstacolele naturale și turnurile cetății se apropie cu interes de parapetul legendarei fîntîni, încercînd să străpungă cu privirea adîncurile ei întunecoase. **Secretele drumului subteran din inima muntelui n-au fost încă dezvăluite, explorarea lui rămînînd pînă acum o temă vrednică de amintit.** Deși speologia în țara noastră a luat o intensă dezvoltare, fiind cercetate peșteri cu adîncimi mult mai mari, pînă în prezent nu s-a încercat dezlegarea tainei ce învăluie fîntîna din incinta cetății Rîșnov. **Explorarea legăturii subterane dintre cetate și izvorul din afara ei ar putea duce la descoperirea unor amănunte extrem de interesante privitoare la trecutul bastionului medieval și, implicit, la istoria patriei noastre.** Se poate bănui că pe parcursul tunelului făurit de meșterii făgărășeni, în urmă cu peste 300 de ani, s-ar putea găsi unele obiecte ale apărătorilor cetății, poate chiar și un tezaur sau diverse însemnări ce ne-ar putea dezvălui amănunte necunoscute... Desigur că membrii garnizoanei coborau în tunel cu ajutorul unor scări, existînd și locuri de refugiu sau, poate, galerii laterale, unde s-ar fi putut adăposti în cazuri de mare primejdie. Gîndurile acestea mi s-au accentuat, mai ales, după ce am zărit o mică gură de peșteră în peretele muntelui, chiar acolo unde ar fi corespuns baza fîntînii, pe șoseaua asfaltată ce urcă spre complexul turistic...

Peștera din Valea Cetății

Anul trecut muncitorii care lucrau la construirea noului drum ce urmează a lega Rîșnovul de Poiana Brașov au descoperit intrarea într-o vastă peșteră, în interiorul acesteia aflîndu-se și un lac subteran. Dorind să aflu amănunte despre interesanta descoperire m-am adresat **dr. docent TRAIAN ORGHIDAN, directorul Institutului de speologie din București.**

— Peștera amintită este cunoscută de noi încă de acum aproape două decenii. De altfel, împreună cu prof. univ. Margareta Dumitrescu am scris și un studiu științific explicînd curiosul fenomen natural care a determinat apariția intrării principale a peșterii. În urmă cu 24 de ani, la cîțiva kilometri de actualul complex turistic amenajat la poalele bastionului medieval s-a petrecut o veritabilă erupție. Datorită unei ploi abundente s-a rupt echilibrul hidrostatic al apelor subterane declanșîndu-se o puternică explozie. Atunci a țîșnit din interiorul muntelui un puhoi de apă împrăștiind la distanțe apreciabile, pe Valea Cetății, circa 12 000 metri cubi de apă și blocuri uriașe de calcar. Peștera prezenta două comunicații principale cu exteriorul : cea formată de explozie și alta situată în Poenița Dracului, la 37 de metri mai sus, pe versantul muntelui, acolo unde un afluent al Fundatei pătrunde în interiorul masivului. La afară de aceste două deschideri mai sînt și alte mici guri de intrare, ca cea descoperită recent de constructorii noii șosele.

Grota prezintă mai multe galerii, una dintre ele mergînd pe valea subterană a pîrîului amintit. După 170 de metri se ajunge în sala mare a peșterii, care are dimensiuni impunătoare prezentînd bogate concreționări de calcită de culoare galben-roz. Aici plafonul se ridică la înălțimi de aproape 20 de metri și este împodobit cu stalactite ce atîrnă în ghirlande. În ceea ce privește fenomenul natural, care a dus la formarea unei noi intrări în peșteră, explicația lui se datorește acumulării unei cantități enorme de apă în sala mare a grotei. Cercetarea atentă a pereților și a tavanului acestei săli ne-a permis să stabilim cu precizîune că nivelul suprafeței lacului subteran se găsea înainte de explozie la o înălțime de opt metri deasupra podelei, fapt dovedit prin prezența unei linii de demarcare ce se poate urmări cu ușurință pe pereți.

Aș dori, în încheiere, să menționez că avînd în vedere frumusețea deosebită a galeriilor acestei peșteri și faptul că ea se află în imediata apropiere a Rîșnovului, Branului și Poienei Brașov, ar fi necesară amenajarea ei punîndu-se astfel la dispoziția numeroșilor turiști a încă uneia din atracțiile splendorilor naturii românești.

Simion SĂVEANU

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 4 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ! 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din cuprins : „Xilofonul vesel". 13.09 Trio Ra-Ta-Ta. 13.21 „3 cîntece, 3 interprete, un anotimp". 13.30 „Prietenul meu necunoscut". 13.39 Desene animate. 13.49 „Ce este muzica ?". 14.00 „Regizorul inovator" — moment vesel. 14.10 Cu carul de reportaj în Țara Moților. 14.29 „Acțiunea P-3" 14.40 Autograf muzical : Olivia Molina (Austria). 14.58 Pagini celebre de balet. 15.08 Antologie umoristică TV. 15.12 Cu aparatul de filmat la Teatrul de păpuși. 15.26 Invitație la drumeție. 15.36 Aventuri în epoca de piatră. 16.01 Microrecital Dida Drăgan. 16.11 „O zi la Kiev" — însemnări de călătorie 16.18 Invitata emisiunii. Salinha Egg — Brazilia. 16.40 „În ultimul minut". 17.15 Magazin sportiv. ● Marele Premiu de steeple-chase (cursă de galop cu obstacole fixe) de la Pardubice. ● Rugby : R.F. Germania — România (rezumat filmat de la Heidelberg) și Franța — Țara Galilor (selecțiuni înregistrate). 18.50 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal 20.10 Reportajul săptămînii Tîrgoviște la ora oțelului. 20.40 Filmul „Serenada din valea soarelui". Cu Sonja Henie. 22.00 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concertul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Panoramic științific. 21.05 De pe scenele lirice ale țării. 22.00 Mannix.

LUNI 5 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei Azi, județul Maramureș. 18.20 Căminul. Nunta de aur. 18.40 Selecțiuni din operete moderne. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinstecul săptămînii cu Ion Dichiseanu. 20.30 Jurnalul vocal-instrumental de tineret. „Mondial" — București și „Flacăra '73" — Iași. 21.00 Omul de lîngă tine (reluare). Nagy Carol. 21.25 Armonii intime. 21.50 Din lirica universală. 22.05 O conferință — după I. L. Caragiale (reluare).

JOI 8 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană. 10.00 Telex. 10.05 Cărți și idei (reluare). 10.25 Telecinemateca (reluare). 12.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din țările socialiste. 18.45 Întrebări și răspunsuri. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.10 Seară pentru tineret. 22.15 24 de ore

PROGRAMUL II : 17.30 Telex. 17.35 Telecinemateca pentru copii. Preria. Cu Hellmuth Lange, Pierre Massimi și Ion Dichiseanu. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul Orchestrei simfonice a radioteleviziunii 22.05 Semnificația. Controlul social în sistemul democrației socialiste.

VINERI 9 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Album coral (reluare). 10.15 Teleobiectiv. 10.30 Istoria filmului sonor. Fragii sălbatici. 12.05 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală 17.30 Curs de limbă engleză 18.00 Telex. 18.15 Cunoașteți legile ? 18.30 Atenție la... neatenție. 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Prim-plan. Alexandru Stoica. 20.35 Filmul „Sorgul roșu". Producție a studiourilor cinematografice poloneze. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Tîrgoviște la ora oțelului (reluare). 20.20 Pagini muzicale de mare popularitate. 20.45 Telex. 20.50 Ancheta TV. Ce doriți dumneavoastră ? (reluare). 21.25 Gala Maeștrilor : Nicolae Herlea. 21.50 Teatru scurt : Carlota de Miguel Mihura (partea a II-a).

SÎMBĂTĂ 10 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Lumea copiilor (reluare). 9.30 De la Alfa la Omega. 10.00 Telex. 10.05 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei". 10.30 Bucureștiul necunoscut. 10.45 Muzică populară. 11.10 Teatru scurt : Pasiune plus rațiune. Versiune TV de Al. Mirodan. 12.00 Telejurnal 16.00 Telex. 16.05 Caleidoscop cultural-artistic. 16.25 Avanpremieră 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Cîntece și dansuri populare. 18.40 Teleglob. Kenya. 19.00 Documentar TV. Chihlimbarul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 La Sala Ronda Spectacol de divertisment 22.30 Telejurnal. 22.50 Cîntece de petrecere.

PROGRAMUL II : 16.00 Film serial „În umbra lupilor". 17.05 Universitatea TV. (reluare). 17.40 Telex 17.45 Cîntece și jocuri populare. 18.00 Vîrstele peliculei.

JURNAL HELLENIC (XXIII)

CUPA LUI PHIDIAS

de Pop SIMION

Olympia, sanctuar de trup și spirit, cum îi ziceam în scrierea trecută, nu s-a întemeiat din voința vreunui zeu, nu-i un templu gîndit-construit, nu-i altar de rugă sau jertfă, aflat sub dictatul vreunei credințe, a vreunui mit. Nu-i lăcaș de fală, cum nu-i nici vatră de ceremonial. Olympia le însumează (prin ce miracol?) pe toate la un loc, fiind armonioasa și decantata lor chintesență. Cine, cum și din ce îmbold a făcut-o astfel nu se știe, a rămas pînă azi o dulce și nedezlegată enigmă. În timp ce toate monumentele de prim rang și toate celulele de mare iradiație ale civilizației hellenice au o biografie limpede, o succesiune istorică exactă, știută pe de rost (cetatea Athenei, sanctuarul din Delphi, templul de la Cap Sunion, Zidurile Lungi și orașul-port Pireu, domeniile pline de orgoliu și țîfnă ale regilor micenieni, Corinth, capitala negoțului) geneza și autodevenirile din Olympia nu pot fi explicate. Poate că nici nu trebuie explicate. Olympia este însăși mitologia hellenică. O posibilă imagine materializată a acesteia. Este Muzeul Imaginar (visat de Malraux) ce reface la scară mică — din unghi memorial, artistic, religios, arheologic, spectacular, mitologic, administrativ, demografic, protocolar și atletic — întregul univers al antichității grecești. Așa se și întîmplă că locul cu pricina nu-i al cuiva (mit, zeu, idee, credință) și totuși este, în același timp, al tuturor și al eternității.

Ceea ce se știe exact este că Olympia — loc insignifiant, anonim — pătrunde în conștiința vechilor greci ca „pămînt sfînt", mai exact, ca kizieră verde, binecuvîntată de Zeus, care o ia sub ocrotire: e vorba de pădurea Altis, care se întinde, ca o coamă leonină, la poalele colinei Kronion. Minuscula provincie se cheamă Elida, peisaj colinat, străjuit de munți masivi, care îl separau de centrul și răsăritul Peloponesului. Era, carevasăzică, o oază de liniște, verdeață și trai pașnic, sat umil, așezat la nici 30 kilometri de mare, cu artere practicabile spre Mesenia, Laconia și regiunea Patras, lipită de mare. Credincioșii pămîntului sfînt erau țăranii locului, apoi cei din împrejurimi ca, în sfîrșit, cercul acestora să se extindă continuu, în deschidere radială, către toate cele patru puncte cardinale. Ne aflăm în veacurile IX și VIII. Altarele primitive ale acestui loc erau înțesate de statuiete de argilă arsă, înfățișînd ofrande către zei, animale sacrificate (feluri te sălbăticiuni, zburătoare, cai). Sînt ritualurile sacre care au fost îmbunate de către țăranii-preoți prin jocuri și concursuri atletice. Vestea acestora s-a răspîndit ca focul prin ierburi, întîi în Pelopones, apoi în întreaga Elladă, care își trimiteau tinerii să se întreacă — frumos, demn, pur, loial, dezinteresat, bărbătește — la Olympia, pămîntul sacru al preoților primitivi, îmbrăcați în lungi cămășoaie de in, care nu puneau preț pe templu, pe edificiu arătos, pe fast, pe ceremonial, pe lux, pe aglomerare de bunuri și beția succeselor zgomotoase. Dar, vai! toate acestea aveau să urmeze după aceea, cu virf și îndesat, fără voia preoților primitivi și împotriva lor, fără voia preoților-țărani și împotriva lor, cu poftită dezdăunare, încît austerul cătun avea să se extindă hiperbolic și cancerigen, stăpînind temple, palate, edificii royale și străluciri de necrezut. Este o altă Olympia asta, așa cum o înfățișează — cu lux de amănunte și prețiozități savante — ghidurile complete și ciceronii sporovăitori în limbile internaționale.

Pe mine însă Olympia dintîi mă interesează. Ca și pe Phidias, deși acesta a glorificat-o (a construit-o) pe cea de a doua. Mă mingîi cu gîndul că Olympia primară, neprihănită, adevărată, sinceră n-a fost niciînd trădată de genialul sculptor, arhitectul și martor al tuturor metamorfozelor locului: după lunga și greua zi de travaliu asupra pietrei, asupra aurului, asupra argintului, asupra ivoriului el se retrăgea să mediteze sub măslinii și pinii pădurii Altis, pe fișia sfîntă, însoțit de doitrei țărani bătrîni, îmbrăcați în lungi cămeșoaie de in, gata de ritual străbun, în cinstea cărora închina o cupă de vin amărui, îndoit cu apă, după voia lui Dyonissos. Această cupă s-a păstrat. Am văzut-o. Am pipăit-o. Phidias nu mai este. Cine se încumetă să bea pentru spiritul primar din Olympia, pentru țăranii-preoți, pentru adevăratele Jocuri? Cine?

POST SCRIPTUM: N-am putut lua cu mine cupa (făurită din metal scump) am luat în schimb un smoc de trifoiște din pămîntul sacru, pe care odihnise preaobositul truditor cu dalta și — încă ceva — o așchie de piatră marmură din atelierul vrăjitorului, lăcaș devenit apoi bisericuță de pomenire.

Masca reprodusă mai sus nu este nici din Africa, nici din insulele Polineziei. Este o mască scoțiană. Cercetările au dovedit că pînă în secolul al XVIII-lea feudalii scoțieni apreciau nu numai fustițele caracteristice dar și măști din aramă. Spre deosebire de fuste, măștile erau destinate reprezentanților sexului frumos, care însă le purtau cu vădită neplăcere. Căci orificiul în dreptul gurii putea fi închis. Bărbații scoțieni se foloseau de aceste măști ca să le pună consoartelor „la gură" atunci cînd erau sătui de trăncăneala lor.

■ CONSTRUCȚIA autostrăzilor magistrale nu este deloc ieftină. Conform unor date recent publicate, un kilometru de magistrală în R. F. Germania costă 5 milioane mărci. Dacă traseul duce peste un teren muntos, costul crește cu 3,5 milioane mărci DM.

■ *ÎNTREPRINDEREA „Letonia Balsam" din Riga are vechi rădăcini în timp și se bucură de tradiție și aprecieri. Ea este cunoscută mai ales prin băutura denumită „balsamul negru", o băutură de culoare întunecată care este destinată celor cu nu prea bună dispoziție. Rețeta de preparare a „balsamului" este foarte complicată. În ea sînt incluse 25 de componente printre care; esență din coajă de ștejar și zmeură proaspătă, extract din nuc obișnuit și nuci indiene, aromă de pelin, rădăcini de valeriană, afine negre uscate și flori de tei.*

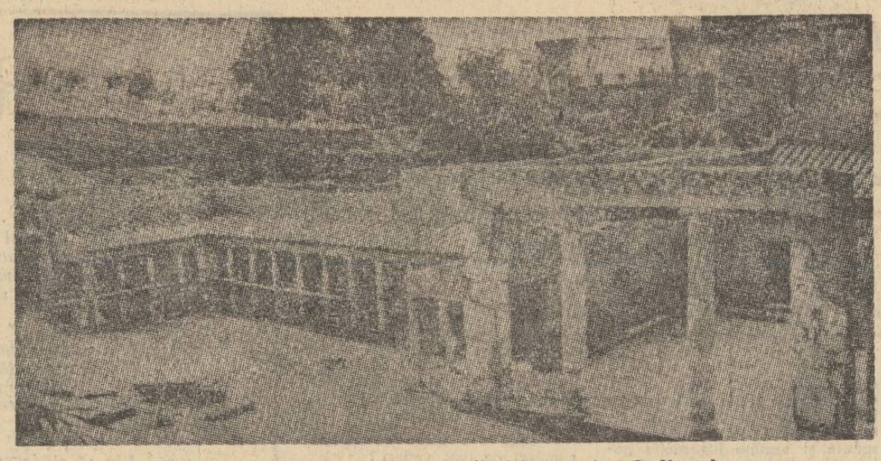

Vila de la Oplonti, oraș antic roman situat în apropiere de Neapole.

UN NOU POMPEI?

La 35 km sud de Neapole au fost descoperite recent ruinele unui oraș antic, considerat de arheologi ca fiind tot atît de semnificativ pentru istoria civilizației umane ca și orașele Pompei, Herculanum și Stabiae, acoperite, după cum se știe, cu un strat de cenușă gros de 7—9 m cu prilejul erupției vulcanului Vezuviu din anul 79.

Săpăturile de pînă acum au dat la iveală cîteva edificii de o mare frumusețe arhitecturală, perfect conservate sub cenușă, între care și o vilă de mari dimensiuni.

Orașul se numea în antichitate Oplonti și se află la aproximativ 18 km nord de Pompei, sub vatra orașului de azi Torre Annunziata. Oplonti pare să fi fost un oraș strict rezidențial, întrucît nu s-au găsit nici piețe, nici forumuri. Locuitorii lui, este de părere Alfonso de Franciscis, directorul Muzeului de arheologie din Neapole, sub conducerea căruia se fac săpăturile, au fost probabil bogătași din Pompei sau patricieni romani care-și petreceau aici vacanța. Alfonso de Franciscis este de părere că numele orașului se trage de la aracul de vie, cunoscut fiind faptul că zona respectivă era renumită pentru culturile extensive de viță de vie. **Săpăturile au început în urmă cu șase ani, dar abia recent s-au făcut descoperiri senzaționale. Este vorba, în primul rînd, de o splendidă vilă romană, cu laturile de 50×60 m, înconjurată cu portic. „Este una dintre cele mai mari și mai frumoase case antice descoperite pînă în prezent"** a declarat Franciscis.

Această vilă este remarcabilă nu numai prin dimensiunile sale, ci și prin calitatea arhitecturală și coloritul picturilor aplicate pe pereții interiori, totul excepțional conservate. Ca mai toate vilele din perioada romană, vila din Oplonti are camerele plasate simetric în jurul unui atrium. Cu excepția bucătăriei, camerelor de baie și de abur, experții italieni n-au identificat încă funcțiunile celorlalte încăperi, de altfel foarte numeroase. Au fost găsite, de asemenea, două camere foarte mari, una în grădină, alta în afara ei, conținînd o mare varietate de plante indigene și exotice. Picturile murale sînt de un rafinament egal cu cel al picturilor antice de la Boscoreale, un alt oraș din apropiere de Pompei, vestit prin frescele sale murale. Spre deosebire însă de picturile de la Boscoreale, cele de la Oplonti au fost găsite pe pereți intacți, ceea ce permite să fie studiate chiar pe locul unde au fost create.

Alfonso de Franciscis este de părere că această vilă n-a fost ocupată în timpul erupțiilor Vezuviului. Cu toate că încăperile au fost găsite mobilate, nicăieri n-au fost identificate schelete de oameni sau animale. Cu 17 ani înainte de pustiitoarea erupție a Vezuviului din anul 79 s-a produs un puternic cutremur de pămînt care a îngrozit populația și a pus-o pe fugă, și, consideră specialistul italian, probabil că, în anii imediat următori, orașul a fost puțin locuit.

Printre obiectele descoperite se numără vase, lămpi de iluminat, obiecte personale (oglinzi, piepteni) și o serie de sculpturi. Excepționale sînt patru sculpturi reprezentînd centauri (doi bărbați și două femei). Specialiștul italian crede că cei patru centauri ar fi putut servi ca suport decorativ pentru o fîntînă de grădină. Cercetările arată că vila a fost construită în primul secol al erei noastre. Ea a fost realizată cu cel puțin două feluri de materiale de construcție, incluzînd cărămizi în formă de raze, din epoca împăratului Augustus, și un tip mai modern datînd din vremea lui Nero.

Investigațiile **s-au extins acum** în partea de vest, unde au fost descoperite numeroase alte clădiri foarte bine conservate. Studierea vestigiilor orașului antic Oplonti va conduce, fără îndoială, la reconstituirea tabloului vieții sociale și particulare a locuitorilor acestei localități, care ar putea deveni tot atît de celebră ca Pompei și Herculanum.

CURIOZITĂȚI

La o expoziție din Melbourne a fost expus un pantof cu următoarele dimensiuni: lungimea — 1,80 m, lățimea — 80 cm, iar înălțimea — 63 cm.

★

Dacă o broască țestoasă răsturnată pe spate nu reușește să revină în poziție normală timp de trei ore, ea va pieri deoarece plămînii ei nu funcționează suficient în această poziție.

★

Pentru a goni porumbeii și alte păsări care tulbură bunul mers al avioanelor, aeroportul din Liverpool transmite zilnic diferite zgomote înregistrate pe bandă de magnetofon. După un timp, banda s-a uzat și unui funcționar i-a venit ideea să înregistreze lătratul cîinelui său. Spre surpriza generală, au fost gonite nu numai păsările, dar și toți cîinii din vecini.

★

Cuvîntul junglă vine de la sanscritul djangla care înseamnă pădure.

★

În Atena antică atleții au fost hrăniți de preferință cu brînză.

★

Portocalii, originari de fapt din China au fost aduși în Europa acum 1 500 de ani.

★

Coralii pot trăi numai în mările cu o temperatură de peste 15 grade.

★

Pentru a parcurge un kilometru, un melc trebuie „să meargă" fără întrerupere 14 zile.

★

În S.U.A. s-a experimentat un sistem prin care un text scris de mînă se poate transmite „prin telefon". Adică acest sistem face posibil ca o schiță sau diagramă să ajungă aproape simultan în alt loc. Transmisia se face pe circuit telefonic.

★

Planta lupinus pubescens își închide petalele în fiecare noapte, dar una singură nu se închide și stă parcă de veghe.

★

Palmierul corupha gebanga din Sumatra înflorește abia după 50 de ani și piere imediat.

★

Pentru un kilogram de ulei de trandafir sînt necesare 3 000 kg de petale de trandafiri.

★

Fizicianul suedez Torsen Gustavson a construit un aparat pentru măsurarea altitudinii zborului păsărilor. Aparatul are o greutate sub un gram și păsările îl suportă cu mare ușurință. Gustavson a ajuns la unele concluzii amuzante. Astfel, el a stabilit că porumbeii ating altitudinea de 1 700 m, iar rîndunelele se ridică la peste 4 000 m.

★

Prima grădină zoologică a fost deschisă în anul 1828, la Londra.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

PIERDUT ÎN CEAȚĂ

• Un pilot amator italian se aventurează pe o vreme imposibilă, decolînd de pe aerodromul din Bresso • Datorită condițiilor atmosferice nefavorabile, își pierde orientarea, rătăcindu-se în spațiul aerian • Doi aviatori încercați pornesc în căutarea dispărutului • Riscanta misiune a evitat o tragedie sigură.

Totul a început către orele 15,00, cînd pilotul amator Antonio Palladinni decolase de cîteva clipe din Bresso, la bordul avionului „Cessuna 150", îndreptîndu-se spre spațiul aerian din Lecco. Pătrunzînd prin ceață și printr-o ploaie deasă și mărunță care împiedicau total vizibilitatea, Palladini s-a văzut într-o situație extrem de dificilă. Pierduse orientarea și se rătăcise. În aceste momente de totală nesiguranță, aviatorul n-a avut decît un gînd: să ceară ajutor cît mai grabnic, (atît cît va mai putea rezista) de jos, de la sol, de la conducerea aeroportului, căruia i-a explicat, emoționat și în puține cuvinte, situația extrem de dificilă în care se afla.

Directorul aeroportului a hotărît să organizeze o adevărată expediție de salvare. A întrunit pe toți piloții prezenți la acea oră acolo. După numai cîteva clipe, de la aflarea tragicei întîmplări, doi piloți s-au oferit voluntar. Giovanni Bernnuci, instructorul șef al aerodromului și Adolfo Ferioli — ambii avînd la activul lor peste 10 000 de ore de zbor. Au luat loc la bordul a două avioane „PA-28". Cu riscul propriei lor vieți, și dînd dovadă de un excepționaj sînge rece, cei doi au decolat cu cîteva clipe înainte de orele 17,11, îndreptîndu-se spre Lecco, unde au ajuns peste un sfert de oră. Condițiile meteorologice erau extrem de nefavorabile, o ceață puternică și o ploaie deasă nu permiteau să vezi la cîțiva metri. Pentru a nu se rătăci sau pierde în ceață — la rîndul lor — Bernnuci și Ferioli au păstrat între ei o distanță de cîțiva metri. Au început să cerceteze „scotocind" spațiul aerian, în care Palladinni semnalase că s-ar afla. Căutarea în condițiile atmosferice arătate, s-a dovedit extrem de dificilă. Misiunea, însă, trebuia cu orice preț îndeplinită cu final pozitiv.

În timp ce-l căutau, cei de pe pămînt au „prins" următoarea comunicare :

— Curaj Palladini! Sîntem la cîțiva zeci de metri de tine. Chiar dacă încă nu te vedem. Rezistă!

Au urmat apoi cinci-șase minute de tăcere îngrijorătoare. La sol, în acest răstimp, piloții, personalul de la aeroclubul milanez trăiau clipe de intensă încordare. Experți în aeronautică, ei știau prea bine, că dacă pilotul dispărut a întîmpinat grave dificultăți la lumina zilei cu atît mai mult noaptea amenința să transforme un simplu zbor turistic într-o adevărată tragedie, care dintr-o clipă în alta se putea extinde și la cei doi salvatori. Trecuseră două ore și jumătate de căutare.

În sfîrșit comunicarea așteptată de toți:

— L-am zărit... Se află sub noi.

Și apoi:

— Palladinni este acum înaintea noastră. Alergăm și începem manevra pentru a-l preceda...

În acest timp, la aeroport dispecerul Ruggero a inceput să ia măsuri de prudență pentru a ajuta aterizarea celor trei. A dispus intervenția la marginea pistei a tuturor mijloacelor de salvare disponibile. În plus, toată pista a fost luminată de către sute de proiectoare.

„Formația" a apărut la orizont. Primul, a fost zărit Antonio Palladinni, cu al său „Cessuna". Apoi manevra s-a efectuat exemplar și de către cele două avioane „PA-28". Cîteva minute mai tîrziu, cei trei protagoniști ai dramaticei întîmplări erau reuniți în birourile aeroclubului. Au retrăit apoi diversele faze ale operației de salvare. Misiunea s-a terminat în mod fericit datorită curajului instructorilor, precum și operativității ajutoarelor organizate pe sol.

(S-a întîmplat recent în Italia)

Drama de la etajul trei și...

prezența de spirit a unor mame

Într-una din zilele însorite ale acestei toamne, trei femei se plimbau cu copiii pe o stradă din orașul Rouen (Franța). Deodată, una dintre ele și-a oprit fără voie privirile asupra ferestrei unui apartament, situat la etajul al III-lea al unui imobil. Un copil se afla acolo, privind cu încîntare mișcarea străzii. Inima de mamă a privitoarei a înțeles fulgerător primejdia. A alergat într-un suflet la locuința ei, situată din fericire în apropiere. A deschis cu repreziciune apartamentul și a luat o pătură solidă. A alergat apoi înapoi la locul cu pricina. Într-adevăr, nu a trecut mult și copilul (în vîrstă de un an) a început să zboare spre pămînt. Cele trei mame avuseseră prezența de spirit de a întinde pledul, ținîndu-l cu toată puterea. Micuțul a căzut pe pled și a scăpat nevătămat. S-a ales numai cu emoția zborului...

De pretutindeni

Primul garaj cu mai multe etaje din Ungaria a fost construit în piața Martineli din Budapesta. În acest garaj au loc de parcare pînă la 400 de autoturisme.

■ *O ÎNTREPRINDERE engleză a realizat un nou asfalt decorativ denumit „Ultrima". Avantajul acestui nou material este că îmbină suprafața netedă a unui asfalt ordinar cu aspectul unor scări, putînd fi utilizat în drumurile particulare sau în aleile din grădinile caselor.*

■ **LA CEREREA O.N.U. specialiștii în botanică din lumea întreagă, au selecționat „un buchet", alcătuit din 14 plante, care reprezintă avantajul de a nu lua,.. foc. Acestea vor fi plantate în zonele împădurite, supuse uscăciunii, împiedicînd prin... prezența lor, ca incendiile să se propage și să atingă proporții dramatice.**

■ *IN FIECARE AN, la începutul lunii septembrie, în orașul Shirala din India are loc sărbătoarea șarpelui „Nagpaciami" care începe de diminează prin scoaterea unui șarpe dintr-un ulcior de pămînt și punerea lui în libertate. Cîteva persoane bat ritmic în ulcioare goale în timp ce șarpele se întinde leneș, iar femeile îi pun în față vase cu ulei de santal și lapte, risipesc orez, porumb și flori. La sfîrșitul ceremoniei, șarpele e închis din nou în ulcior. La această sărbătoare nu au acces fachirii.*

■ **IN FRANȚA s-a realizat o nouă metodă de sterilizare a biberoanelor și a tetinelor prin folosirea unor comprimate efervescente. O pastilă de solusteril dizolvată în doi litri de apă rece permite sterilizarea în 80 de minute a tuturor biberoanelor și a tetinelor folosite într-o zi. Marele avantaj constă și în faptul că, în afara cîștigului de timp, tetinele nu se deteriorează prin îndelungată fierbere.**

■ **Cartonul ondulat este „biodegradabil" și, în plus, poate fi recuperat și folosit în diverse... domenii. O folosire practică este și cea din ilustrația pe care o reproducem : rochițe elegante pe care stilistul Dino Mantovani le-a propus pentru vara 1974.**

■ *CARE SÎNT CUVINTELE cele mai folosite de copiii de 5 ani ? În Australia specialiști psihologi au înregistrat pe bandă de magnetofon ce vorbesc, atît între ei și cu cei adulți, copiii în vîrstă de 5 ani. Materialele înregistrate au arătat că cel mai des cuvînt folosit de copiii de această vîrstă este pronumele „eu". După care urmează „vreau", „voi fi", „îmi place". 11 mii de cuvinte — acesta este debitul zilnic al unui copil de 5 ani.*

Primii cinci gemeni născuți în Elveția aparțin soților Bruna și Berndt Steingrube din Basel. Starea celor cinci noi născuți a necesitat transferarea lor în incubatoare. În imagine, unul dintre copii.

■ CALEA FERATĂ așezată la cea mai mare altitudine din lume se află în Peru, în munții Anzi. În unele locuri, ea trece la o altitudine de 4 000 deasupra nivelului mării. Călătorii trebuie să pună aici măști de oxigen.

■ *OAMENII DE ȘTIINȚĂ sovietici au descoperit în tundra siberiană un triton care se pare că a hibernat în condițiile unui frigider natural timp de 100 ani. Se presupune că tritonul a stat într-un ghețar, iar după topirea lui s-a trezit, stîrnind curiozitatea cercetătorilor.*

O fabrică din R.P. Polonă a construit pentru salariații săi aflați la odihnă un „orășel al Diogenilor", cu pinguri cu căsuțe meșterite din butoaie mari scoase din uz.

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (10)

PAGODA

de Al. CORNESCU

Pentru a ajunge în altă direcție a țării trebuie să treci prin Hanoi, pentru că, deocamdată, numai șoselele spre Hanoi sînt practicabile în bune condițiuni. Drumul șerpuiește printre cîmpuri de orez ; întrerupte de sate mici în care negustorii-și etalează marfa la vedere. Cît de puțin trebuie aci spre a face comerț ! Ajunge o măsuță, două bănci de lemn, o rogojină prinsă în patru bețe de bambus, niște apă fiartă, puțin ceai verde, cîteva cutii cu țigări, chibrituri, bomboane și ceva biscuiți. Numeroșii ciclisti care străbat șoseaua, civili sau ostași, se opresc, se așează pentru cîteva minute, sorb o ceașcă de ceai verde, excelent pentru potolirea setei, și pornesc mai departe. Asemenea „ceainării" sînt întotdeauna pline, adică au trei-patru clienți, fiindcă mai mulți n-are cum adăposti rogojina, și oamenii caută puțină umbră, de răcoare neputînd fi vorba nicăieri. Mi se traduce buletinul meteorologic transmis la radio : sînt 38 de grade la umbră. Mă întreb cît o fi la soare ? Probabil, pe puțin 50. În mașină, cu toate ferestrele deschise, e totuși bine.

Hanoiul ne primește cu străzile sale ruinate de bombe, cu aceeași căldură umedă, cu care, între timp, am început să mă deprind. Iată-mă la hotel — unul din cele două care mai pot fi folosite. Fețe cunoscute. Holul hotelului a devenit locul de întîlnire al europenilor aflați la Hanoi. Un mic turn Babel, care se dezvoltă însă rapid, dat fiind faptul că tot mai multe state reiau relațiile diplomatice cu R. D. Vietnam. Diplomați și ziariști, cameramani cu aparatele lor strălucitoare, dar dificil de purtat pe o asemenea căldură, stau sub ventilatoarele grele, care se mișcă fără încetare, și consumă bere, suc de ananas sau cafea cu gheață. Se face schimb de informații sau, uneori, pur și simplu schimb de banalități. Cîțiva ziariști nou veniți discută cu gazdele ce program de lucru vor avea. E ora amiezii, vîrf de căldură, nimeni nu mai poate face nimic.

Un duș rece mă remontează și aș vrea să mai vizitez ceva. Dar știu că cel puțin pînă la trei, nici translatorul, nici șoferul nu vor fi de găsit. Aici, la aceste ore, aproape nimeni nu lucrează și e de înțeles. De altfel, după mai puțin de cinci minute efectul dușului a și dispărut, simt cămașa lipindu-mi-se pe trup, degetele îmi devin cleioase. Mă întind într-un fotoliu sub ventilator și ascult sporovăiala din juru-mi, purtată în numeroase limbi.

Mi se propune vizitarea unei frumoase pagode din preajma Hanoiului, Tay Phuong — Pagoda de apus — aflată la poalele muntelui Sai Son. Drumul, deși scurt, vreo 35 de kilometri, îl străbatem cam în două ore. Mașina trebuie s-o ia mereu pe căi ocolitoare spre a evita podurile stricate de bombardamente. Trecem pe ulițele înguste ale unor sate ; mă mir că podețele improvizate, care scîrțîie și se balansează în timp ce trece automobilul, nu cedează sub greutatea acestuia. O porțiune de drum o parcurgem pe jos, altminteri vehiculul nu mai poate înainta.

În sfîrșit, mi se spune că am ajuns. De fapt, am ajuns pînă unde se poate merge cu mașina. Pentru că pagodele nu s-au construit pe drumurile ușor accesibile, ci ascunse privirilor, acolo unde e mai greu de pătruns, dar și unde natura este mai frumoasă, mai odihnitoare.

Urc, deci, un deal destul de abrupt, pe niște trepte de piatră, în număr de cel puțin optzeci. Căldura este extraordinară și, cînd ajung la poarta pagodei, am senzația că prin pori apa pur și simplu țîșnește cu putere. Sus, însă, mă cuprinde liniștea, în curtea cu sute de plante înflorite, cu umbră, dacă nu răcoroasă, totuși umbră. Înaintea ochilor se întinde privelișteа cîmpiei mărginite, la orizont, de dealuri și munți. Mirosul lemnului de santal se îmbină cu cel al florilor și cu aroma paiului de orez proaspăt cosit. Un bonz, în fața altarului, își rostește rugăciunea, întreruptă de sunetele clopotului de aramă în care bate cu un ciocănel de lemn. Lîngă el, pe o rogojină, alți patru bonzi, dintre care două femei, beau ceai verde și-și mănîncă fiertura de orez. Pe femei, le disting după glas, fiindcă, bătrîne, zbîrcite și rase în cap cum sînt, nu se deosebesc de bărbați, decît prin dinții vopsiți cu lac negru, modă străveche, disgrațioasă, de care s-au eliberat abia generațiile din urmă.

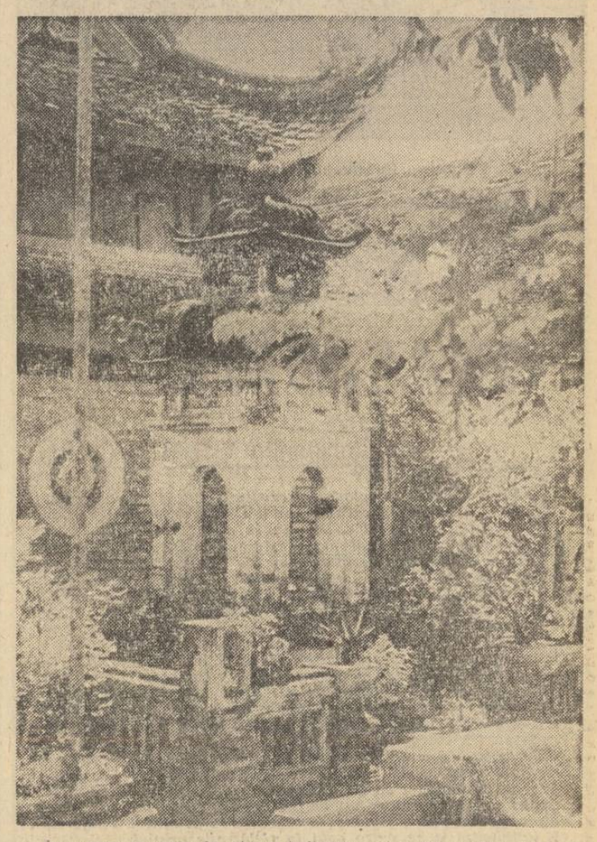

...în curtea cu sute de plante înflorite, cu multă umbră, dacă nu răcoroasă, totuși umbră.

Prezența unor străini nu-l tulbură pe bonzul care se roagă. Cînd termină, ne servește ceai verde și ne deschide pagoda mare, vestită pentru statuile celor 36 arhați, discipolii lui Budha, fiecare reprezentînd cîte o anumită tendință filozofică. Creatorii — oameni ai secolului XI — au dat fizionomiei fiecăruia o expresie și o ținută distinctă, care-l definesc, toată lucrarea cuprinzînd sculpturi în lemn în mărime naturală, constituindu-se ca o operă demnă de a fi cunoscută și admirată.

Urmează apoi altarul cel mare, în care în centru, tronează Budha — pe care nu știu de ce sculptorii și l-au închipuit ca un bătrînel rahitic — înconjurat de alte zeități, printre care și Kuan In, înțeleapta zeiță cu o mie de ochi și o mie de brațe. În stînga și-n dreapta, cele două genii, ale binelui și răului, încadrate de războinici cumpliți la înfățișare, lucrări care vădesc însușiri artistice remarcabile ale înaintașilor de acum aproape un mileniu.

Constructorul a imaginat pagoda din trei încăperi, nedespărțite prin pereți, lăsînd să pătrundă lumina și plasînd între ele bazine cu apă răcoritoare. Razele soarelui dau un relief special zeităților sculptate în lemn. Bastonașele din santal fumegă parfumînd atmosfera ; în mari panere, fructe tropicale simbolizează abundența — un sentiment ciudat pare a te învălui pe tine, călător, venit din alt continent. Cineva îmi arată o statuie de bronz reprezentîndu-l pe Budha — copil, cu două degete ale unei mîini spre cer, cu alte două degete ale celeilalte mîini, spre pămînt, și-mi explică învățătura acestuia : sus e cerul, jos e pămîntul, între ele, numai eu — omul. Omul pentru care fusese construită toată această ambianță mirifică.

Cu regizorul Mircea Mureşan despre filmul:

„O ORĂ DIN AUGUST"

— Din nou după mulţi ani îl întîlnim pe Marin Preda ca scenarist. Aveţi vreun merit în reatragerea sa în munca de creaţie cinematografică ?

— Nu mi-aş permite să-mi atribui un merit atît de important, cu toate că am mai încercat o colaborare cu Marin Preda în urmă cu cîţiva ani pe un subiect inspirat din „Risipitorii", de fapt, un scenariu original intitulat „Simina".

— Care de ce nu s-a realizat ?

— Regret nespus că nu l-am realizat, în cele din urmă neconvenind întru totul cu scriitorul întru întîlnirea spiritelor.

— De această dată, colaborarea este mai senină ?

— De această dată, colaborarea se poate chema împlinită pentru că filmul este gata.

— Scenaristul a fost un permanent sau atent participant la realizarea filmului ?

— Realizarea filmului în condiţiile cele mai fericite ar trebui să-l privească puţin pe scenarist. Realizarea în sine a filmului, cu toate aparenţele livreşti, presupune o operaţie mai degrabă plicticoasă, siciitoare, greu de suportat de persoane neobişnuite cu practicile cinematografice. De aceea cred că este mai bine ca meritele scriitorului să se oprească la primul tur de manivelă.

— Cum s-a întîmplat în cazul dat ?

— Cazul constituie tocmai un exemplu. Asta înseamnă că scriitorul şi-a făcut datoria pe deplin pînă la acest moment şi a plecat. Cînd spun că şi-a făcut datoria, înţeleg că a oferit cinematografiei şi mie un scenariu excelent.

— Ce materie dramatică a furnizat scenariul ?

— Materia primă a acestui scenariu este, în primul rînd, eroismul. Filmul este de structură şi de factură eroică. Prin evenimentele de fundal şi prin includerea destinelor personajelor principale în aceste evenimente şi anume insurecţia naţională antifascistă armată de la 23 August.

— De ce din tot tumultuosul august 1944 v-aţi oprit la „o oră" şi ce semnificaţie are ?

— Filmul doreşte să înfăţişeze numai un episod din tumultuosul august, cum îl numiţi dv. „Ora" este una din cele 24 ale zilei de 24 cînd avioane hitleriste au atacat capitala. O baterie antiaeriană românească se angajează într-o luptă inegală, dar eroică.

— Ostaşii acestei baterii sînt eroii filmului ?

— Da, ostaşii artileriştii şi comandantul lor, sublocotenentul Roşu, interpretat de un tînăr debutant, student la I.A.T.C. — Romeo Pop, căruia pot să-i prevăd o promiţătoare carieră cinematografică.

— Bănuiesc că naraţiunea nu se rezumă la înfruntările de pe cîmpul de luptă.

— Nu. Şi aci poate fi regăsită pecetea, mîna unui mare scriitor cum este Marin Preda. Cele cîteva personaje principale au nişte destine de mari profunzimi umane, ale căror traiectorii, pot fi urmărite, pe fondul evenimentelor amintite. În acelaşi timp, fiind de mare diversitate se întregeşte o paletă de caractere puternice aflate în conflicte dramatice.

— Şi cine dă viaţă acestor puternice caractere ?

— Dan Nuţu, Ion Caramitru, Dumitru Furdui, Costel Constantin, actor cunoscut, dar care de asemenea se află la primul său film şi alţi cîţiva, care interpretează personaje secundare dar nu lipsite de relief ca : Dumitru Rucăreanu, Dan Damian, Aurel Cioranu, Petre Gheorghiu-Goe.

— Nici un personaj feminin ?

— E un film de bărbaţi, dar într-o scurtă apariţie poate fi văzută Emilia Dobrin.

— Cine s-a aflat în spatele camerei de luat vederi ?

— Dacă vă referiţi la operator atunci este Viorel Todan, dar tot în acest loc puteţi să-i notaţi şi pe ceilalţi colaboratori ai filmului : decoruri — Liviu Popa, costume Lidia Luludis, sunet : Nicolae Ciolcă, montaj : Maria Neag.

— Şi muzica ?

— Muzica, de fapt, se compune din cîntece de viteji într-un anume fel inspirate din folclor, puse pe note şi pe versuri de Doru Stănculescu.

Florica ICHIM

Dumitru Rucăreanu într-o scenă din film

Clepsidra

TRACTORIŞTII

de Constantin VIŞAN

Bădiţii cu bască, tractoriştii, cavalerii cîmpiei. Au schimbat caii de singe cu cai de fier din Herghelia nouă a Braşovului. Schimbul acesta nu fu o modă oarecare. El a transformat fundamental viaţa satului românesc. Ducînd în inimi toate durerile destinului lor de ţărani, tractoriştii au intrat primii în haturi, dînd pămîntului libertatea îmbrăţişării.

Născuţi în leagăne ţărăneşti, tractoriştii sînt primii muncitori ai satului. Cu băştile lor mici, par nişte nuferi negri pe apa verde, pe apa neagră, pe apa de aur a cîmpiei. Ce frumoşi sînt cînd ies dimineaţa din curţi, cu pachetul de mîncare la subsuoară. Îşi sărută nevestele şi se îndreaptă apoi grăbiţi spre staţiune. Cît e ziua de mare brăzdează cîmpul în lung şi-n lat. De multe ori şi cît e noaptea de mare. După legile aspre ale campaniilor agricole. Ei dau semnalul cicluri-lor care schimbă înfăţişarea cîmpului : aratul, semănatul, recoltatul. Un coleg îi nunea pe tractorişti marinari de uscat. Eu i-aş asemăna cu centaurii. Călăresc toată ziua greoii cai de fier. Nevăzute rădăcini îi leagă de pămîntul răscolit adînc cu plugul semănat cu grîu şi porumb, împodobit cu flori ale soarelui. Niciun fulger nu le poate electrocuta bucuria. Căci ei, tractoriştii, au o ingenioasă legătură cu pămîntul. Fulgerele îi luminează şi se scurg apoi în rădăcinile grîului.

— Tractoristul este foarte important în agricultură. De el depinde cantitatea şi calitatea recoltei. Din munca lui mănîncă tot ce mişcă pe pămînt ! *Îmi spunea în această toamnă tractoristul Simion Răducanu, de la S.M.A. Cuza Vodă.*

Simion Răducanu face parte din primele promoţii de tractorişti ai Bărăganului. Viaţa lui seamănă cu cea arătată în piesa jucată de Amza Pellea într-o seară la televizor. „Ce bătaie am mîncat eu în '49 aici în curtea staţiunii ! Am dus viaţă grea de mic. Mama e bolnavă de cînd o ştiu. Eu cu tata a trebuit să îngrijim şi de cellalţi fraţi. Acum am şi eu doi copii. Ei nu mai trec prin greutăţile îndurate de noi. Singura lor grijă este şcoala. Învaţă bine amîndoi. Cel mare vrea să se facă strungar, cel mic, aviator. Nu mai poate de bucurie cînd vede pe cer avioane. Cu cîştigul sînt mulţumit. De cînd lucrăm în acord global mai cu seamă".

— Tractoriştii au o calificare complexă ! *ţine să precizeze tovarăşul Ion Năstase, directorul Staţiunii de Maşini Agricole din Cuza Vodă.* Cunosc piesă cu piesă maşinile pe care le conduc, tractoarele, semănătorile, combinele, îndeplinesc toate muncile cîmpului, după reguliile agrotehnicii. Îşi iubesc meseria.

Am străbătut împreună cu bărbatul acesta vînjos, cu frunte de poet, toate ogoarele de la marginea Dunării, locurile descrise de Odobescu în „Pseudokinegeticos". Toată lumea îl salută cu respect, îl ascultă cu atenţie. E tractorist de la vîrsta de 13 ani. E îndrăgostit de munca pe care o face. „Staţiunea noastră e o uzină a pămîntului. O uzină în care creşte grîul. E nemaipomenit să vezi cum se schimbă cîmpul şi să te gîndeşti că la minunea asta ai pus şi munca ta, sufletul tău".

MIORIŢA CU MIEI

de Constanţa BUZEA

Asupra capului nostru, din veac, iată coroana de munţi : sub ei
Grîul şi strugurii de pe arac, ţigle străvechi, Mioriţa cu Miei.
Lînă albind, toarsă-n zile curate şi împletindu-se-n timp ce toate
Trec şi petrec strînse-n cetate cu vistierie şi cu lăcate.

Mulţi mai visează această ceaţă simplă de toamnă, rememorînd
Codrii în vîrstă, şi îndătinatul, vîtii deasupra, morţii-n mormînt !
Cai pe care timpul călare s-a ostenit, se mai nasc, murgi cu stele.
O, contemplare, mumă-răbdare, mumă firească a firii mele !

Vin să clădească iarna înaltă jocuri de trecere, înzăpeziri.
Apa îngheaţă, apa de baltă. vinul îşi caută patul-potir.
Cîtă culoare e la Săpînţa, şi în Moldova, de la strămoşi,
Cît miez îşi strînge blîndă sămînţa zidului, Oltului, munţilor roşi !

Dor mi se face, dorul mă paşte, teamă mi-i, multă, că n-am putere
Să umblu ţara spre-a o cunoaşte, spre cinstea carelor pline cu mere.
Nu ştiu ce face stupul, şi nu ştiu cum se mai simte albina mică,
Nu ştiu livezii ce-i face trupul, cît şmalţ pun meşterii peste ulcică,

Deşi cu toate mă miruiră maica şi taica, truda şi cerul,
Deşi, cu mielul, abia spre vară o să mă-ntîmpine simplu oierul.
O, ţară sfîntă, vorbelor mele dacă te lăsi, întru laudă sunt.
Întru iubire istorisită, şiruri de brazde scrise mărunt.

ECOURI • ECOURI

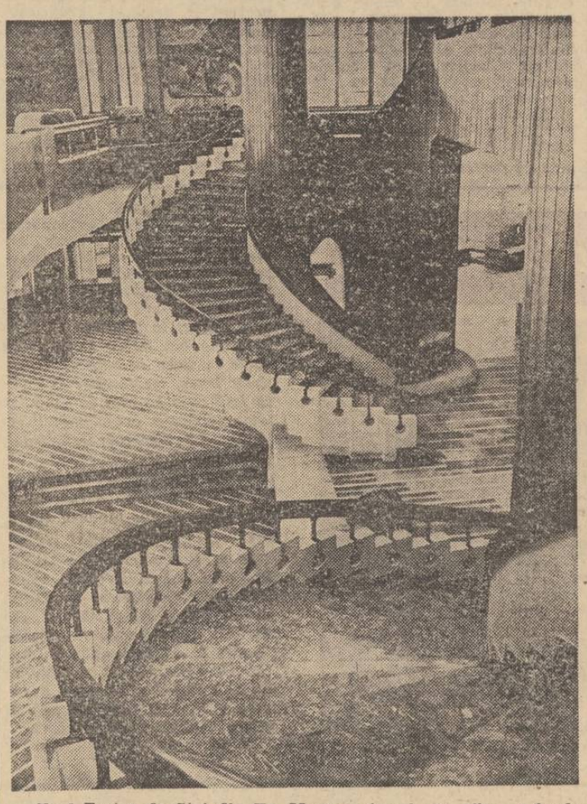

Noul Teatru de Stat din Tg. Mureş a înscris pe afişe primele două spectacole ale stagiunii 1973—1974 : „Puterea şi adevărul" de Titus Popovici, în regia lui Gh. Harag, la secţia română şi „Cine ucide dragostea" de Petru Vintilă, în regia lui Mikloş Tompa, prezentată în premieră pe ţară de secţia maghiară.
În fotografie : aspect interior al noii clădiri a teatrului

Moment din timpul concertului

Sub bagheta dirijorală a lui Vasile Ionescu, oboist la orchestra de Studio Radio, la Casa ziariştilor din Capitală, orchestra „Preclasica", formaţie camerală reunind 18 interpreţi, a susţinut un concert de debut. În special, cele două lucrări concertistice instrumentale prezentate, un concert pentru oboi şi orchestră de Benedetto Marcello (solistă Georgeta Burghelea, elevă la Liceul de muzică „George Enescu") şi un concert pentru clarinet şi orchestră de Karl Stamitz (solist Ştefan Pralea-Blaga, prim clarinetist la orchestra de Studio-Radio) au reliefat solida pregătire profesională a interpreţilor. Soprana Virginia Manu a interpretat arii de Händel şi Gluck.

PHILIPPE LEROY, Marisa Mell şi Antonio Sabato sînt protagoniştii filmului „Banditii la Milano" în care, prin intermediul intrigii poliţiste, regizorul Umberto Lenzi se ocupă şi de problema socială a emigraţiei.

JANA PROHORENKO şi Vladimir Ivaşov (roluri în „Balada soldatului") nu s-au mai întîlnit de la filmul lui Ciuhrai încoace. În prezent, s-au găsit în echipa care filmează „Descoperirea" în studiourile din Sverdlovsk. Inspirat din viaţa cercetătorilor, a oamenilor de ştiinţă, „Descoperirea" mai include în generic şi pe cunoscutul actor Donatas Banionis (Goya).

ECOURI • ECOURI

Celebrul actor italian Paolo Stoppa încearcă să rivalizeze cu gloria lui Maigret şi a altor comisari plini de perspicacitate într-o serie de filme realizate pentru televiziune sub titluri sugestive : „Misterul celor trei orhidee", „Hanul celor trei trandafiri" şi „Candelabrul celor şapte flăcări".

Micul „Sebastian" al serialului de televiziune pentru copii a devenit un adolescent — serios actor de film. Jean-Claude Brialy l-a ales ca interpret principal alături de Benedicte Bucher (amîndoi în imagine), Romy Schneider şi Nino Castelnuovo pentru filmul său „O dragoste de ploaie".

Marisia Kovalik (în imagine) debutează cu mare succes în filmul regizorului polonez Jan Batory „Lacul cruzimilor", un film despre tineri, dar nu numai pentru ei, o poveste de dragoste, vorbind despre căutarea fericirii.

Cunoscuta actriţă sovietică Irina Skobţeva (Desdemona din „Othello") a turnat în ultimele luni simultan în şase filme : „50 pe 50", „Omul din străduţă", „Ascunzătoarea pietrelor roşii", „Aventurile lui Huck Finn", „Tăcerea doctorului Ivens" şi „Omul în civil". Imaginea o surprinde în primul dintre acestea.

MICA ENCICLOPEDIE

MISTERIOSUL HOMER

de L. SĂRĂŢEANU

În anii studenţiei mele, regretatul Tudor Vianu, pe atunci conferenţiar la catedra de estetică, formula următoarea teorie: unele capodopere ale literaturii pătrund în aşa măsură în conştiinţa umanităţii, încît ele îşi „devorează" autorul. Drept exemple, marele nostru umanist cita „cazul Shakespeare" şi „cazul Homer". Şi unuia şi celuilalt i s-a contestat paternitatea operei. În ce-l priveşte pe Will, s-a spus că el nu era decît un „comediante" care a semnat operele ilustrului lord Bacon, întrucît acesta nu ţinea să-şi compromită cariera prin scrieri adeseori impregnate de tentă satirică. Teza n-a rezistat, însă, analizei specialiştilor şi azi, ideea, nonpaternităţii" shakespeare-iene e total demodată. Nimic nu mai umbreşte gloria titanului de la Stratford-upon-Avon. (Un umorist francez a „tranşat" net, scriind: „Shakespeare n-a existat niciodată; toate operele lui au fost scrise de un necunoscut, care, de altfel, se numea William Shakespeare").

Cu Homer, însă, lucrurile stau altfel. Distanţa care ne separă, lipsa dovezilor materiale ale existenţei lui, lasă cîmp larg tuturor speculaţiilor.

Străvechea imagine a aedului (rapsod popular) orb, care se numea Homer şi mergea din cetate în cetate spre a-şi cînta operele, a fost contestată, după ce şapte cetăţi ale Eladei şi-au disputat gloria de a fi patria poetului şi după ce numeroase lucrări în versuri i-au fost atribuite. (Printre acestea, cele mai importante sînt „Iliada" — considerată epopeea soldatului, „Odiseea" — socotită epopeea marinarului „Batrahomiomachia" — adică „Cearta dintre broaşte şi şoareci", epopee alegorică şi cu intenţii satirice şi, în sfîrşit „Imnurile homerice"). Vreme de secole Homer fusese socotit marele poet naţional al grecilor şi homerizii din Kios, creofilienii din Samos, ca şi generaţii întregi de alţi rapsozi au conservat şi dezvoltat neîncetat eposul homeric pe care l-au transmis oral pînă în momentul cînd (dacă e să-l credem pe Diogene Laerţiu) Solon a reglementat condiţiile de recitare a poemelor impunînd aezilor un text oficial. Pisistrate, la rîndul său, a numit o comisie însărcinată să elimine din Iliada şi Odiseea eventualele interpolări şi să constituie textul definitiv al celor două epopei, text destinat a fi citit cu prilejul sărbătorilor „Panatenee". Ulterior criticii alexandrini (Aristofan din Bizanţ şi mai ales Aristarc) precum şi savanţii şcolii din Pergam şi-au adus contribuţia la definitivarea textului „Iliadei" şi „Odiseei", text pe care ei l-au împărţit în cîte 24 de cînturi de fiecare epopee.

Şi toată această muncă s-a făcut, pornindu-se de la premiza că Homer a existat şi că el este autorul genialelor lucrări. Abia în secolul al 17-lea Abatele d'Aubignac începe să se îndoiască de personalitatea lui Homer şi să creadă că epopeile sînt o sinteză a operelor realizate de mai mulţi poeţi al căror nume s-a pierdut. La sfîrşitul celui de al 18-lea veac, savantul german Wolf emite ipoteza că poemele homerice n-ar fi decît reunirea (în epoca lui Pisistrate — adică între 561 şi 528 înainte de era noastră) a unor străvechi cînturi, care circulaseră pînă atunci oral şi care se născuseră „în chip spontan". Urmaşii lui Wolf au reluat teza şi au insistat asupra caracterului popular al creaţiei homerice. Friederich Schlegel demonstra că aceste capodopere — „Iliada" şi „Odiseea" — „s-au născut şi s-au dezvoltat de la sine". Iacob Grimm vedea în ele geniul oral elen.

Dar, la o sută de ani şi mai bine de la apariţia teoriei lui Wolf, un francez venea să repună pe Homer în drepturile lui. Este vorba de ilustrul filolog şi istoric literar Michel Bréal care, într-un monumental studiu intitulat „Pour mieux connaître Homer" demonstrează că epopeile greceşti nu au apărut chiar atît de timpuriu pe cît se credea şi că unitatea lor de stil, de imagini, de concepţie, presupune existenţa unui autor-poet de genială inspiraţie, moştenitor al unei lungi tradiţii de artă populară şi posesor al unei tehnici literare pe care a ştiut s-o minuiască în modul cel mai iscusit.

Bréal plasează la începutul secolului al 7-lea înaintea erei noastre epoca lui Homer şi clarifică totodată marea problemă a „limbii" homerice. Într-adevăr, eleniştii nu reuşeau să definească în ce dialect sînt scrise „Iliada" şi „Odiseea", dat fiind că ele nu corespund nici unuia dintre graiurile elenice amplu studiate. Savantul francez emite îndrăzneaţa ipoteză potrivit căreia aezii schimbau dialectul după provincia în care poposeau şi că, din aceste dese transpuneri, a apărut curiosul amestec de influenţe dialectale care caracterizează originalul. De altfel, faptul că — în evul mediu — trubadurii francezi au folosit timp de două sute de ani limba din zona Limousin cu elemente catalane, provensale şi italiene e pentru Bréal un argument în plus în susţinerea tezei sale.

În orice caz, secolul al 20-lea a adus numeroase argumente pentru a-l recunoaşte din nou pe Homer. Şi dacă ele nu sînt încă îndestulătoare un mare liric al lumii a furnizat unul, dacă nu hotărîtor în orice caz atrăgător: „Omenirea se naşte; Homer cîntă".

UN TURNEU DE SUCCES

După cum se ştie, Teatrul de Comedie a întreprins, în perioada septembrie —octombrie anul acesta, un turneu în Berlinul de vest (unde a participat ca invitat la a 23-a ediţie a prestigiosului festival Berliner Festwochen) şi în Suedia. Turneul artiştilor români s-a bucurat de un ecou deosebit, reflectat în numeroase cronici apărute în presă, din care citäm :

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG : „Cei 30, de fapt aproape 40 de actori, ai Teatrului de Comedie, sînt aproape cu toţii mari artişti, mari mimi... Dintre actorii români cel puţin 5 sau 6 pot fi consideraţi actori comici de talie mondială. Românii fac cinste renumelui lor internaţional. La sfîrşitul reprezentaţiilor, criticii au renunţat la reticenţa lor profesională aplaudînd la un loc cu publicul spectator".

DER TAGESPIEGEL : „Un fapt este demn de reţinut, chiar dacă exegeţii ortodocşi ai lui Brecht, cunoscători şi admiratori ai stilului canonic al lui „Berliner Ensemble" ar fi cuprinşi de crampe : se poate juca Brecht şi ortodox, dar, la fel de bine, se poate juca şi în maniera românilor. Teatrul de Comedie din Bucureşti prin spectacolul său cu piesa lui Brecht „Dispariţia lui Galy Gay" ne-a reamintit la toţi că povestea transformării hamalului Galy Gay, în tabăra militară din Kilkoa, a fost subtintitulată, de însuşi autorul el : comedie".

BERLINER ZEITUNG: „Artiştii români au făcut din piesa adecvată a lui Brecht „despre transformarea lui Galy Gay în tabăra militară din Kilkoa", un spectacol demn de a fi văzut, educativ, şi în acelaşi timp distractiv, realizat într-un decor (Dan Nemţeanu) simplu dar cu atît mai sugestiv, cu o muzică proprie (Paul Urmuzescu), cu coruri şi marşuri populare. Românii joacă un teatru sincer şi direct, un teatru deosebit de cel german obişnuit. Îl joacă captivant şi foarte bine. Şi deşi asistăm la multe scene exuberante, ei şi regizorul lor Giurchescu nu uită nici o clipă scopul propus de autor... Zece minute de aplauze furtunoase pentru „Dispariţia lui Galy Gay"! Zece minute de aplauze pe care Teatrul de Comedie din Bucureşti le-a meritat pe deplin".

BERLINER MORGENPOST : „Românii simt o deosebită plăcere în a mima, a juca deschis. Ei nu se codesc deloc. Nu sînt pedanţi. Joacă impetuos. Sînt artişti de teatru veseL Au haz în parodia de western oferită de piesa americană „Indienii" de Kopit. Un haz ce captivează complet. Totul este în favoarea oaspeţilor. Piesa lui Brecht „Dispariţia lui Galy Gay" este o bucată didactică, despre posibilitatea de a jongla cu caracterele. Ea a fost îmbrăcată de regizor şi actorii mimi într-o haină hazoasă, plină de gaguri... Actorii români au dat viaţă textului într-un stil condensat. Aplauzele au fost puternice, iar publicul, la gongul final, s-a manifestat zgomotos, a aplaudat tumultuos, mulţumit".

DER ABEND : „Actorii Teatrului de Comedie din Bucureşti sînt foarte simpatici, talentaţi şi cu un imens entuziasm pentru jocul teatral. Artiştii români au găsit ieri la prima lor reprezentaţie pe scena Teatrului Hebbel un sentiment de adeziune prietenească din partea publicului".

SVENSKA DAGEBLAT : „Cele trei zile de vizită la Malmö sperăm să fie doar un început. Spectacolele prezentate pe scenele Teatrului Municipal din Malmö ne-au dat posibilitatea să ne întîlnim cu o trupă extrem de valoroasă. Actorii sînt deosebit de înzestraţi, multilateral şi tehnici, ceea ce a reieşit clar din reprezentaţiile pe care le-am vizionat".

SYDSVENSKA DAGBLADET SNÄLLPOETEN : Teatrul de Comedie din Bucureşti = desăvîrşirea artei comediei".

SKANSKA DAGBLADET : „Jocul deosebit al actorilor a creat un sentiment de participare nu numai pe scenă dar şi în sală. A fost realmente un eveniment teatral de mare calitate pentru care sîntem recunoscători Teatrului Municipal din Malmö. Aş sfătui pe toţi actorii şi studenţii şcolii de teatru din Malmö să meargă la spectacolele Teatrului de Comedie din care au foarte mult de învăţat".

ARBETET : Spectacolul a fost splendid. Soluţiile scenice simple şi extrem de plăcute, ritm susţinut şi o precizie fantastică"

POLITIKEN : „Sînt multe motive de a scrie despre această trupă şi de a o cunoaşte şi ar fi bine, ca în aceste zile, cît mai mulţi spectatori de teatru din Copenhaga să meargă la Malmö ca să o vadă".

RADIOLOGIE

RADIOSCOPII, RADIOGRAFII ȘI DEFECTOSCOPII COLOR

Pentru ca pe un film radiologic să apară cu claritate și acele „amănunte" de extremă importanță pentru precizia diagnosticului, informații ce nu apar, unele, nici în radiografiile speciale, un colectiv de cercetători români au realizat o serie de tehnici originale, de o valoare recunoscută larg și peste hotarele țării.

Știți să citiți o radiografie ? Pentru un nespecialist, imaginea unui stomac sau a unui femur și chiar a unui banal dinte poate apărea ca un misterios joc de umbre. Orice medic însă cunoaște bine „alfabetul" imaginii radiologice. Singura problemă importantă pentru medic este ca dintr-o asemenea lectură să poată obține cît mai multe informații necesare diagnosticului. Cît mai multe... cît ? Prin tehnicile moderne s-au urmărit o serie de clarificări. Imaginea urmărită a putut fi întărită prin mijloace electrono-optice, prin folosirea sustanțelor de contrast..., prin radiocinematografie, prin automatizarea expunerilor și developărilor etc. Un colectiv de specialiști români, medici, ingineri, tehnicieni a vrut mult mai mult : clarificarea a ceea ce se pierde într-un asemenea „instantaneu", luat dintr-o parte sau alta a organismului uman, explicînd ceea ce apărea inexplicabil. Iată de pildă un „caz ciudat" : radiografia pulmonară făcută unui pacient nu explică starea gravă a acestuia. Nu cumva „dezvăluirile" examenului radiologic au fost incomplete ? Analizînd verigile lanțului diagnostic radiologic, colectivul a „descoperit" o serie de „puncte slabe". De pildă : utilizarea în radiodiagnostic a imaginilor alb-negru lipsește pe radiolog de o serie de informații. Vederea alb-negru înseamnă posibilitatea de a distinge doar între 30 și 80 de nuanțe de cenușiu (în condițiile cele mai favorabile) dar de obicei nu se lucrează decît cu 3—10 nuanțe de strălucire. Or, imaginea color folosește trei parametri deosebiți : nuanța cromatică, strălucirea și saturația, din a căror combinație se permite perceperea a 10.000-12.000 nuanțe color diferite. Și această gamă mare constituie unul dintre nenumăratele avantaje ale vederii color. Un alt „punct slab" este raportul nefavorabil care există între informația obiectivă, (adică de prezența de detalii în imaginea radiologică) și informația subiectivă (posibilitățile de interpretare de către examinator). Și aici este un domeniu cu mari pierderi de informație. Apoi însăși ecranul radioscopic și folia de întărire radiografică sînt traductori extrem de deficitari pentru că transformă numai 5% din energia razelor röntgen în lumină, oferind posibilități foarte slabe de separare a detaliilor. Iată deci principalele domenii de lucru ale colectivului. Rezultatul de zece ani al trudei, tehnicii și inventivității dr. Vasile Voinea, ing. Erna Voinea, dr. Eugen Teișanu, ing. Sorin Pătrașcu și fotocoloristului Gheorghe Tucan s-a inscris într-o serie de invenții. Originalitatea și progresul efectiv pe care îl realizează aceste contribuții românești au fost recunoscute în țări cu îndelungată și celebră tradiție. Anglia, R.F.G., R.D.G., Franța, Elveția, Japonia au acordat brevete. O serie de firme străine și-au manifestat dorința de a coopera în acest domeniu. Pentru că într-un alt articol am mai vorbit despre radiografiile color, **ne vom opri aici,** desigur foarte pe scurt, la o altă problemă, privind diagnosticul **radiologic „E", tehnica de radiodiagnostic „minus" și diagnosticul radiologic color bazat pe teoria „săracirii" imaginii radiologice ce constituie o serie de brevete ale colectivului dr. Voinea.**

Aminteam la început de o radiografie pulmonară care „nu mărturisește tot". De ce ? Pe imaginea luată se suprapun caverne, opacități nodulare, leziuni scleroase, calcificări, coaste și alte elemente. Posibilitatea de separare a leziunilor de către examinator — informația subiectivă — rămîne mult în urma imaginilor existente pe film. Se pierd informații. Prin tehnica de radiodiagnostic „E", se separă, dintr-o imagine complexă, pe un film — opacitățile de 1 mm diametru, pe un al doilea — opacitățile de 2 mm diametru, pe un .al treilea — cele de 3 mm diametru ș.a.m.d. Astfel apare cu o claritate uimitoare ceea ce rămînea „ascuns" privirii în radiografia originală : opacități micronodulare pe toată aria cîmpurilor pulmonare. Și inexplicabilul stării pacientului în comparație cu cei cîțiva noduli observați din radiografia originală, se explică urmărind acea multitudine a micronodulilor acum vizibili. Separarea imaginilor a fost făcută după opacitatea de diferite dimensiuni a nodulilor. Tehnica minus le va separa după radioopacitatea lor, permițînd exclusiv radiografierea țesuturilor moi. Se aduce în imagine un număr cel puțin dublu de elemente față de cît se obținea. **Îmbinîndu-se principiul radiodiagnosticului color, cu tehnica „minus" și cu cel de radiologie „E", se poate depăși mult puterea de rezoluție a radiografiilor convențional. Pe un singur film color apar în culori diferite opacitățile de diferite dimensiuni. Pe radiografia color, după tehnica minus, opacitățile de diferite intensități apar pe un singur material radiografic în culori diferite. O serie de elemente care nu apăreau nici pe radiografiile speciale aici sînt perfect vizibile, clar. Și a fost testat acest mod de a obține imaginea nu numai în medicină ci și în metalurgie, unde o serie de defecte invizibile cu radiografiile obișnuite aici apăreau. Iată încă un larg domeniu de aplicare.**

În sfîrșit, cîteva cuvinte și despre „răspunsul" dat de colectivul român la un alt „punct slab" : **ecranul radioscopic.** Obișnuit se transformă în lumină numai 5% din energia razelor röntgen incidente. Ecranul propus și brevetat acum, transformă în energie luminoasă cel puțin 30% din energia razelor röntgen incidente, reducînd de 6 ori iradierea radiologică — o problemă importantă, ținînd seama că în lume, iradierea radiologică este în continuă creștere. Amplificarea optică, realizată de ecranul autorilor menționați nu are nimic comun cu sistemele electro optice existente. Vom vorbi într-un alt articol despre amplificatorul de luminozitate care necesită numai a 50-a iar recent doar a 100-a parte din intensitatea razelor utilizate la aparatele „clasice". Ecranul imaginat de colectivul dr. V. Voinea este altceva. Foarte simplu în exploatare, nu posedă sisteme electronice complexe și impreună cu amplificatorul de luminozitate, rezultatul final nu ar putea fi decît „înmulțit", în vederea obținerii unei imagini de mare claritate cu o minimă iradiere a pacientului.

CITIND ÎN PALMĂ

Faptul că fiecare dintre noi sîntem un unicat în natură, îl știm cel puțin... după degete ! Da, dermatoglifele (în traducere literară : sculpturile mîinii) sînt caracteristice pentru fiecare individ. Nu cumva însă aceste linii, pliuri, mici „pernuțe" ale palmei pot dezvălui despre posesorul lor și alte date ? Bineînțeles, nu de felul celor urmărite de chiromancieni ! Dar, iată că știința observă că unele anomalii în sculptura mîinii sînt legate de unele boli grave. S-ar putea deci, privind o mînă, să obții încă o serie de informații, rapide, ce vor ajuta la depistarea unor boli. Încă din 1953, Raymond Turpin și Jerome Lejeune, după cum notează Marie-Ange d'Adler **în revista „Science et Avenir" — au arătat că se poate preciza un diagnostic în 95 la sută din cazuri într-o anumită malformație congenitală, observînd unele anomalii ale mîinii. În 1959 se demonstra legătura strînsă dintre o maladie și prezența a trei cromozomi 21 în loc de doi. Era primul exemplu recunoscut al unei boli determinate de o aberație cromozomială. Astăzi, observarea dermatoglifelor a devenit un examen clinic curent. Fără a se cunoaște modul de transmisie ereditară (se știe însă că unele asociații de „figuri" se transmit doar la femei sau doar la bărbați), s-a ajuns la concluzia că configurația dermatoglifelor este comandată de numeroase gene repartizate de numeroșii cromozomi.**

TEHNICĂ

INVENȚIA SĂPTĂMÎNII

Cel mai urmărit și mai pasionant serial al televiziunii australiene : brevetele de invenție ! Cum „timpul" astăzi a devenit un factor decisiv, s-a căutat cel mai rapid mijloc de a populariza inteligența tehnică. Brevetele sînt puse în dezbatere publică și apoi, „cîștigătoarele" sînt receptate de industrie.

Știți care este cea mai urmărită emisiune a televiziunii australiene ? „Inventatorii". Nu este un serial de suspense, deși, în felul ei este un serial, așteptat cu „sufletul la gură". De trei ani, în fiecare joi seara, sînt prezentate patru invenții. Pentru fiecare, un scurt film documentar, în care se explică cum funcționează. După aceasta, o dezbatere în studio. Un inginer, o gospodină și un specialist în marketing îi pun întrebări inventatorului, pentru a se stabili, și a înțelege dacă invenția sa „merită". La sfîrșit se alege „invenția săptămînii".

Succesul acestei emisiuni a depășit toate așteptările : peste 1 000 de scrisori pe săptămînă, cel mai mare procent de ascultare. Dar mai important e alt fapt : 70 la sută din „invențiile săptămînii" prezentate pînă acum sînt la ora actuală în stadiu de fabricație. Toate sectoarele sînt prezente. A se nota că Australia este pe locul doi în lume, după S.U.A., prin numărul de brevete înregistrate anual. Invențiile prezentate și apoi comercializate prin intermediul popularizării lor la televiziune, cuprind o gamă extrem de mare : de la un nou echipament de salvare pentru naufragiați, la perla rotativă cu apă care ușurează spălatul ferestrelor, și pînă la rafinăria capabilă să producă, pe an, 5 milioane de litri de ulei de mașină, de primă calitate, aceasta folosind uleiuri degradate care se zvîrleau în mare.

Sectorul care pare să aibă cele mai multe invenții este cel al industriei de automobile. Un inginer din Perth, Ralph Sarich, 33 de ani, a reușit să construiască un motor revoluționar, intermediar între motorul tradițional cu piston și motorul rotativ Wankel. Comportă un singur piston care descrie o orbită în jurul arborelui. Cîntărește 39 kg. Și ar permite să se obțină mai puține vibrații și un randament mai bun, fiind mai ieftin decît motoarele clasice. E superior lor și în ce privește etanșeitatea și distribuirea căldurii. Ralph Sarich a refuzat o ofertă de 13 milioane de franci, făcută de un constructor de automobile american. Motivul ? El ține ca invenția sa să prindă viață în Australia. Prețul de cost atinge, după calculele sale, abia jumătate sau poate două treimi din costul motorului clasic, și în plus... va dura de două ori mai mult. Motorul lui Sarich a sedus de altfel cea mai importantă societate australiană — „B.H.P. Co. Ltd." — care a hotărît finanțarea lucrărilor de dezvoltare. Și dacă rezultatele încercărilor ce se desfășoară acum vor fi satisfăcătoare, va investi peste 190 de milioane de franci în exploatarea industrială a motorului.

Prin aceste emisiuni, televiziunea australiană a devenit un factor activ în popularizarea celor mai valoroase invenții, și în introducerea lor în circuitul industrial.

ASTRONOMIE

COMETA SECOLULUI

de prof. dr. docent Călin POPOVICI

Vom putea privi cu ochiul liber „astrul cu coadă" ce va depăși la un moment dat în strălucire Luceafărul ! Dar, de fapt, ce este o cometă ? Cum se formează și de ce ? Ce informații așteaptă de la ea, știința ?

În luna martie a acestui an, un astronom de origine cehă, de la observatorul din Hamburg, a descoperit o mică nebulozitate deplasîndu-se printre stele, de 10.000 de ori mai slabă ca cea mai puțin strălucitoare stea vizibilă cu ochii liberi : cometa Kohoutek. Curînd calculele au arătat că palida cometă — apropiindu-se de Soare (pînă la 0,14 unități astronomice, sau 21 de milioane km) la 28 decembrie și de Pămînt (pînă la 0,81 unități astronomice sau 120 milioane km), la 13 ianuarie 1974, își va mări strălucirea cu cîteva sute de milioane de ori, devenind astfel cel mai strălucitor astru de pe firmament, după Lună. Cometa va depăși în strălucire Luceafărul, la maxima sa strălucire și se va putea vedea în plină zi, ca Venus în ultimele zile ale acestui an și în primele zile ale anului viitor. Așa s-a întîmplat în ultimul timp doar cu cometele din anii 1843 și 1882, prima din acestea avînd și o coadă imensă, o dată și jumătate cît distanța Pămînt-Soare ! Caracterul excepțional al acestei comete și faptul că a fost descoperită cu nouă luni și jumătate înainte de apropierea sa maximă de Soare, putîndu-se astfel planifica din timp cele mai întinse și mai complete serii de observații, coordonate de NASA în proiectul denumit **operațiunea Kohoutek,** îndreptățesc pe deplin denumirea ce i s-a dat pretutindeni de **cometa secolului.** Ca astru de dimineață, cometa devine vizibilă cu ochii liberi pe la mijlocul lui noiembrie, strălucirea ei crescînd mereu. Pînă la 19 decembrie va fi astru de dimineață, văzîndu-se ceva mai greu la noi, în apropierea orizontului sud-vestic la vreo 20° înălțime. Din primele zile ale lui ianuarie cometa apare foarte strălucitoare pe cerul serii la orizontul vestic spre nord, urcîndu-se treptat tot mai mult deasupra orizontului pînă la ½ din distanța la zenit și rămînînd vizibilă cu ochiul liber pînă la începutul lui martie. În această a doua perioadă va fi ușor vizibilă de la noi din țară și din toată emisfera nordică a planetei.

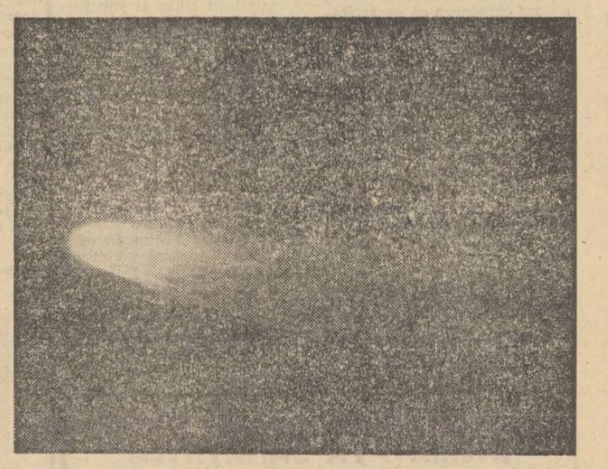

Cometa Bernett (1969) fotografiată la Observatorul din București.

Oamenii de știință au elaborat un program foarte dezvoltat de observare și studiu al cometei, aceste astre fiind destul de puțin cunoscute și prezentînd un interes deosebit în problema formării sistemului solar. După cele mai plauzibile teorii actuale, cometele sînt blocuri de gaze congelate, cu incluziuni de pulberi și materie meteoritică mai mare, formate în timpurile primordiale ale condensării sistemului nostru planetar, la distanțe de ordinul a 150.000 unități astronomice, care din cauza perturbațiilor produse de stelele apropiate și de planete sînt trimise spre părțile interne ale sistemului solar. Aici, sub influența căldurii și luminii soarelui, gazele se evaporă din nucleul cometei, antrenează cu ele pulberi și, sub influența norilor corpusculari, emiși continuu de Soare, se formează „vîntul solar" dezvoltînd acele cozi imense opuse astrului zilei. De altfel, cozile cometare au dus la descoperirea, „vîntului solar" care, la distanța Pămîntului de Soare, are o viteză de 300-400 km/sec și o densitate de cîteva zeci de particole, în special protoni pe cm³.

Nucleul cometei Kohoutek are vreo 15-30 km diametru și în afară de coama și coada pe care o dezvoltă, datorită radiațiilor solare, mai este învăluit, într-o întinsă atmosferă de hidrogen neutru, avînd de vreo 6 ori diametrul Soarelui. Numai în regiunea ultravioletă a spectrului se poate observa această atmosferă a cometelor, recent descoperită și de aceea trebuie să ne ridicăm spre a o detecta, peste atmosfera terestră, din rachete, baloane, sateliți și sonde spațiale. Astronauții de pe „Skylab 3" vor fotografia cometa în ultraviolet dar și instrumentele de pe bordul lui „Pioneer 8", de pe „Mariner-ul" care merge spre Venus și Mercur, de pe Observatorul Astronomic Orbital OAO-3 și Observatorul Solar Orbital, OSO-7, vor fi utilizate pentru studiul cometei. Rachete și baloane de mari înălțimi vor fi folosite pentru studiul cometei în radiația infraroșie îndepărtată. Planurile mai vechi de a se trimite o rachetă cosmică spre o cometă nu pot fi puse la timp în aplicare pentru această cometă, ci de abia în anul 1978.

Pe sol se vor realiza studii și observații mai în toate observatoarele, printre care și la mai multe sectoare ale Observatorului din București. Menționăm că cel mai mare telescop solar din lume de la Kitt Peak, de 1,5 m deschidere și 100 m lungime focală, va fi folosit pentru obținerea unor imagini de mare rezoluție și de detaliu ale spectrului cometei, cum nu s-a mai observat pînă acum. La unele schimbări bruște ale cometei se preconizează darea unor „alerte" telegrafice pentru a se înștiința toți observatorii.

Pentru ce toată această desfășurare de forțe pentru niște aștri care, cu tot aspectul lor impresionant, sînt niște „nimicuri ale cerului" ? În afară de unele probleme științifice speciale, cometele pun și probleme de o deosebită semnificație generală. Nucleul cometei Kohoutek este compus din materie primordială a sistemului solar, de 4,6 la 5 miliarde ani vechime, mai veche decît tot ce se găsește pe Pămînt și pe Lună, de aceea studiul acestei materii este o cheie în dezlegarea enigmei procesului prin care au luat naștere sistemul solar, planetele. În materia interstelară, meteoriți, comete, s-au sintetizat numeroase molecule organice, care stau la baza apariției vieții în Univers. Una dintre teoriile recente relative la originea vieții susține că această materie organică sintetizată abiogen în cosmos ar fi fost adusă pe Pămînt de unele comete, după ce acesta se răcise. Celebrul „meteorit" Tunguș, căzut în Siberia în 1908, după toate probabilitățile, n-a fost decît o cometă, al cărui nucleu de gaze congelate s-a volatilizat în ciocnirea cu solul și de aceea nu se găsesc urme. Cometele ar putea fi deci mesageri ai vieții. Dacă acum ciocnirile cu comete sînt extrem de rare, o dată la 80 de milioane de ani, în trecutul îndepărtat erau mai dese, după cum ne dovedesc unele vestigii pe Lună. Pămîntul a trecut prin cozile unor comete, ca în mai 1910 (cometa Halley), fără ca ceva deosebit să se fi întîmplat, aceasta deoarece materia din aceste cozi este extrem de rarefiată, ca rămășițele de aer sub clopotul unei mașini pneumatice. Pămîntul a întîlnit de mai multe ori orbitele unor comete și am asistat astfel, ca în octombrie 1933, la ploi de stele căzătoare, impresionante, datorită fragmentelor meteoritice risipite în lungul acestor orbite care intră în atmosfera terestră. De data aceasta, deoarece cometa Kohoutek se va afla la mare distanță de Pămînt, chiar la apropierea ei maximă, niciunul din aceste fenomene nu se va produce. Cometa ne va aduce doar cunoștințe fundamentale noi pentru înțelegerea problemei formării sistemului solar, a corpurilor din acest sistem și poate chiar unele date relative la istoria Pămîntului și la apariția vieții.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

UN CALORIFER CARE „VINE" DIN PĂMÎNT

Folosirea energiei geotermice nu este o noutate în Uniunea Sovietică. Încă din 1963, au fost luate primele măsuri pentru exploatarea acestei energii furnizate de pămînt. Iar în 1966 a intrat în funcțiune prima centrală electrică cu o putere de 5 000 de kilovați, în peninsula Kamciatka. În șapte orașe din această regiune, căldura este dată prin acest sistem. Actualmente, se lucrează la o extindere a folosirii izvoarelor geotermice, prevăzîndu-se construirea unor sere la Omsk, Tiumen, Tașkent și altele. Noutatea este înscrierea în program a utilizării industriale a căldurii interne a Terrei și ipoteza prof. Y. D. Diadkin apare ca deosebit de interesantă. Este vorba de crearea unor calorifere, cu un cazan central la 3 000 de metri adîncime. Trebuie forate pentru aceasta două puțuri, la asemenea adîncime, unde se vor face explozii. Se va trimite apoi apă rece printr-unul din puțuri, apă ce se va încălzi în contact cu rocile calde și astfel încălzită, va urca prin al doilea puț la suprafață.

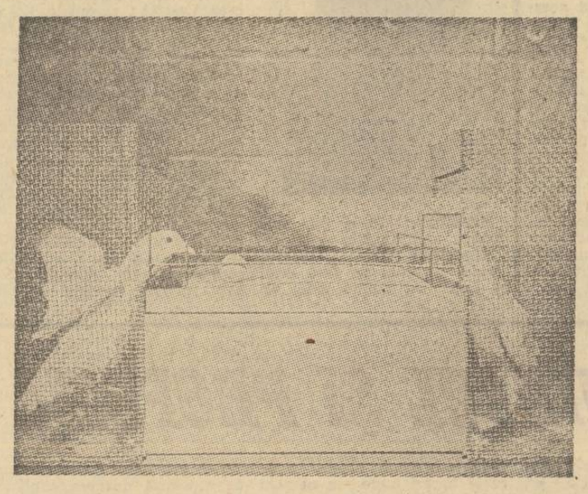

PORUMBEII JOACĂ PING-PONG

... nu întotdeauna pentru a ne oferi un spectacol de mare efect. Dacă ei sînt condiționați de vreun specialist în comportamentul animal, atunci e sigur că e vorba de o experiență științifică. Este cazul celor urmărite — și create — de B. F. Skinner, *în laboratorul său de la* Cambridge, Massachusetts. *Făcînd studii asupra comportamentului în lumea animală, Skinner se gîndește la oameni. De pildă, crede că omul poate realiza cu mult mai mult decît face astăzi, dacă atenția se îndreaptă spre o serie de cauze — și efecte asupra sa — din mediul de viață al omului modern.*

PLASTIC... NEINFLAMABIL!

A realiza diferite elemente pentru aparatele de televiziune, de pildă, din material plastic, înseamnă economii de materiale și, evident, de preț de cost. Numai că elementele din plastic au un inconvenient : sînt inflamabile. Cercetătorii de la General Electric Co. Pittsfield, din Massachusetts, S.U.A., au realizat un nou material plastic rezistent, flexibil și neinflamabil. Dacă i se dă foc, flacăra se stinge în mai puțin de cinci secunde !

DETECTIVII INVIZIBILI : INFRASUNETELE !

Să presupunem că undeva, într-un colțișor nevăzut, neștiut, se produce o explozie nucleară oricît de slabă — de cîteva zeci de tone de trinitrotoluen. Se poate afla ? Da, cu precizie. **„Cine" sînt acești detectivi invizibili și care nu se înșeală niciodată ? Infrasunetele.** Recent, a avut loc la Paris primul colocviu internațional consacrat lor. infrasunetele fiind definite drept „vibrații de frecvență inferioare limitei de aproximativ 25 herți și care se propagă în lichide și în gaze". Maurice Arvonny, i-a consacrat în ziarul **„Le Monde"** un amplu articol, din care ne-am îngăduit să spicuim astăzi doar cîteva date. Se știe, de pildă, că o explozie de mare putere produce simultan întreaga gamă de frecvență, numai că aerul absoarbe cu atît mai multe sunete cu cît frecvența acestora este mai ridicată. De aceea auzim un tunet din ce în ce mai slab cu cît acesta se produce mai departe : sunetele ascuțite au dispărut, rămînînd doar cele grave. La mari distanțe, toate sunetele auzibile sînt absorbite. Subsistă doar infrasunetele. Acestea se propagă aproape la nesfîrșit, fără atenuări sensibile. În unele cazuri, s-au putut detecta infrasunete ce au făcut de patru ori înconjurul Pămîntului. Iată de ce o explozie nucleară care s-ar produce indiferent unde, este perfect detectabilă, prin infrasunetele pe care le emite. Firește nu e singura aplicație. Se poate investiga cu ajutorul infrasunetelor marile adîncimi oceanice. Din cauza mării lungimi de undă, nu pot fi „văzute" detalii fine dar se pot repera munți submarini și chiar epave mari de mult scufundate.

ZIARELE VECHI NU SE VOR MAI ÎNGĂLBENI

Fiecare dintre noi a constatat luînd în mînă un ziar vechi, de anul trecut, dar și mai pregnant un ziar de acum 20, 30 de ani, cît de îngălbenită îi este hîrtia ! Dar bineînțeles că cei care au propus o soluție ca hîrtia de ziar să-și păstreze în permanență albeața, nu aceasta au avut în vedere. E doar un efect al unei noi metode de albire a hîrtiei. Problema urmărită în principal era mult mai gravă. Se căută o soluție împotriva poluării aerului și mai ales a apei dată de fabricile de hîrtie. Da, se știe bine, ele poluează. Fabricarea pastei consumă cantități mari de apă. Se consumă, după calculul făcut de specialiști, 100 de tone de apă pentru producerea unei tone de pastă, cifră care nu se atinge decît după nenumărate reciclări a apelor folosite. În al doilea rînd, deșeurile. Ele provin din randamentul imperfect al transformării lemnului în pastă. Cel mai grav punct de acuzare : clorul. Fabricarea clorului și a compușilor clorați pentru înălbirea pastei poluează și chiar otrăvește apa riurilor, în aval de uzină. Deci atentia s-a concentrat în primul rînd asupra posibilității de a înlocui clorul. Ușor de zis dar încercările făcute pînă nu de mult au arătat cît de complicată și de costisitoare este tehnica de înlocuire a clorului cu alți produși. S-a încercat și cu oxigen și au apărut o serie de inconveniente... importante. Abia în 1963, cercetările prof. N. A. Robert de la Grenoble deschideau calea pentru aplicarea unei metode de înălbire a pastei cu oxigen, arătîndu-se că degradarea ce intervenea în încercările precedente putea fi inhibată în prezența carbonaților de magneziu. Rezultatul ? Astăzi într-o uzină de lîngă Johannesburg, **s-a** înlocuit clorul cu oxigen și, începînd din 1970 se produc aici 200 de tone de pastă astfel înălbită, pe zi. Același procedeu este introdus acum la uzina Saint Gaudens a Grupului european de celuloză și se prevede că în acest fel producția zilnică va fi mărită de la 400 la 500 de tone, reducîndu-se poluarea apelor riului Garonne. O societate suedeză a pus la punct și aplică o metodă analogă. Iată cum, căutîndu-se soluții împotriva poluării s-au găsit soluții noi, interesante tehnic și economic. Pentru că unul dintre avantajele date de această metodă face posibilă nu numai mărirea producției (și bineînțeles reducerea poluării) dar a atras și din altă privință. Nu trebuie demolate fabricile vechi de hîrtie. Nu trebuie schimbat tot procesul de fabricație. Este suficientă schimbarea unei singure etape. Doar atît pentru a beneficia de toate avantajele înlocuirii clorului prin oxigen în fabricarea hîrtiei.

Mai mult fier în alimentație

Medicina modernă este din ce în ce mai preocupată de... viitor. Și în primul rînd, „în viitor" sînt incluși copiii de astăzi, cei care se nasc. Atenția este îndreptată în egală măsură asupra sănătății fetusului și a sănătății mamei. Obstetricienii constată, de pildă, între altele, că unele tinere femei, viitoare mame, din cochetărie se abțin de la mîncare, altele se aruncă cu patimă — tot își strică silueta ! — — pe dulciuri, alimente grase și, bineînțeles, ajutate de toate prejudecățile în materie... „poftesc" tot feluri de mîncăruri. Pentru sănătatea lor și a viitorilor copii, se cere astăzi o supraveghere și a greutății mamei în timpul sarcinii. Cu excepția cazurilor deosebite, s-a stabilit că greutatea mamei crește — în mod normal — cu un kilogram pe lună în primele șase luni și cu un kilogram și jumătate pe lună în ultimul trimestru. În afară de cazuri de hipertensiune sau edem, regimul fără sare nu va fi prescris sistematic și va fi ordonat fier pentru edificarea globulelor roșii ale fetusului.

Prognoza meteorologică pe luna noiembrie 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI

director adjunct științific la Institutul de meteorologie și hidrologie

Luna octombrie din anul acesta s-a înscris, din punct de vedere meteorologic, ca o lună de excepție din foarte multe puncte de vedere. În primul rînd, ea a fost secetoasă în sudul țării unde ploile slabe n-au reușit să acopere nici pe departe necesarul de apă. În al doilea rînd, a fost excesiv de călduroasă în prima ei jumătate cînd s-au atins în zonele de cîmpie din sud și 32 grade pentru ca în a treia decadă să bată recorduri de temperatură scăzută, cu brume și îngheț la sol. Oricît am fi de tributari probabilităților și incertitudinilor și chiar dacă pentru unele regiuni ale țării prognoza noastră pe octombrie s-a dovedit mulțumitoare, în ansamblul ei o putem considera ca nesatisfăcătoare. Ea se va înscrie, cu toate argumentele, la capitolul eșecuri. Ce să-i facem, în meteorologie este posibil.

În ceea ce privește luna noiembrie, putem aprecia că față de regimul termic obișnuit pentru această lună, nu se prevăd abateri însemnate.

Precipitațiile ce se vor înregistra vor oscila în jurul valorilor normale, excepting prima decadă cînd vor fi, în general, neinsemnate cantitativ.

CÎTEVA INTERVALE CARACTERISTICE :

3—5 NOV. : Cer variabil. Ploi slabe în vestul țării. Temperaturile minime vor oscila între —3° și +7° iar cele maxime între 6° și 16° mai ridicate în sud. Dimineața ceață.

6—10 NOV. : Vreme în general frumoasă. Seara și dimineața ceață. Temperatura aerului fără modificări importante.

11—16 NOV. : Cerul se va înnora treptat. Ploi mai frecvente în sudul și estul țării. Vînt cu intensificări în Bărăgan, Dobrogea și Moldova. Temperatura minimă nu va coborî sub 0°.

17—22 NOV. : Vreme în răcire. Temporar, precipitații chiar și sub formă de lapoviță și ninsoare. Temperaturi minime sub zero grade, valorile maxime nedepășind 8°—10°.

23—26 NOV. : Cer noros. Precipitații locale, mai ales în vestul și nordul țării. Vînt moderat. Ceață. Temperaturile minime în creștere.

27—30 NOV. : Vreme în general închisă cu multe precipitații, chiar și ninsoare. Vînt cu unele intensificări. Temperatura aerului staționară.

UN LABORATOR AL MODEI

Denumirea de „laborator al modei bulgare" pe care Centrul modei și al produselor noi din Sofia o poartă de mai mulți ani, sintetizează o triplă activitate : de organizare, de creație, de producție. Moda își definește aici stiluri, linii, colorit, originalitate.

Un creator și proiectant, **Liubomir Mladenov** și un redactor la sectorul de propagandă al centrului, **Vera Savova**, m-au ghidat în scurta incursiune făcută în acest sanctuar al bunului gust, unde creatori se străduiesc să fie foarte moderni, fără a uita ceea ce este specific îmbrăcămintei, obiceiurilor, gustului poporului lor. Moda se conturează aici, în linii mari, pe calea obișnuită. O foarte bună și la zi informare asupra tendințelor modei din întreaga lume, o cunoaștere aprofundată a dorințelor și pretențiilor publicului, o inspirație complexă în care elementele naționale (natură, port, tradiții) joacă un rol deosebit și mult talent...

— Din toate acestea, spune Liubomir Mladenov, **apar proiectele, modelele realizate pe un an întreg pentru toate cele patru anotimpuri. Firește, cu două colecții pe an, fiindcă pot apărea schimbări, uneori neesențiale, dar totdeauna luate în seamă și adaptate specificului țării.**

— Se vorbește mult despre originalitate. Cum reușiți să dați acest caracter modei bulgare ?

— Avînd toate caracteristicile modei la zi, cu ceea ce este modern în lumea întreagă, găsim elemente originale cum ar fi, de pildă, culorile. Anul acesta, mai precis în toamna aceasta, am lansat culorile muntelui Rodope, ținînd seama de toate schimbările pe care natura le operează în coloritul vegetației sale.

— Deci, o modă „Rodope"...

— În privința culorilor, da.

— Linia modei înseamnă pentru centrul dumneavoastră lansarea unor modele cu toate accesoriile necesare ?

— Bineînțeles, răspunde Vera Savova. **Centrul nostru coordonează de altfel, activitatea, pe această linie a întreprinderilor de industrie ușoară din sectoarele textile, tricotaje, încălțăminte, sticlă, ceramică, interior. De aceea centrul nostru poate gîndi moda anului ca un tot, de la țesături, confecții și pînă la accesorii, pînă la decorarea locuinței. În afară de aceasta, centrul este și o bază experimentală pentru confecționarea modelelor create.**

— Cum își desface centrul dumneavoastră, propria-i producție ?

— Prin opt magazine de confecții, tricotaje, accesorii, care oferă și materia primă pentru testările noastre în rîndul publicului.

— Produsele din aceste magazine sînt unicate ?

— Unele, da. În general însă, confecțiile noastre sînt produse în serii mici, cu diferențieri de modele de lux sau modele obișnuite.

— Cum vedeți îmbrăcată femeia în toamna și iarna acestui an ? Mă adresez din nou creatorului **Liubomir Mladenov.**

— În mantouri ample și mai lungi ca anul trecut, confecționate cu precădere din stofe din lînă, cu talii marcate, buzunare și mulți nasturi, cu rochii ale căror fuste sînt drepte sau în cute, cu pantaloni destul de bogați (lățimea 30—32 cm), **cu taioare din tweed în carouri și cu rochii de seară în culori strălucitoare.**

După o plăcută și instructivă vizionare a elegantei colecții de toamnă-iarnă a centrului, gazdele noastre de la Sofia ne oferă cu amabilitate și cîteva fotografii pe care le reproducem mai sus.

Lucia MANOLESCU

EXERCIȚII FIZICE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Doresc să vă reamintesc că înainte de a trece la practicarea zilnică a gimnasticii recomandate în aceste cicluri de exerciții, este necesar să faceți o scurtă încălzire a întregului organism timp de 3—5 minute. Se vor folosi exerciții cunoscute, cît mai simple și ușoare așa cum am arătat în prima parte a acestui articol.

EXERCIȚIUL 1. Stînd cu mîinile sprijinite de perete (calorifer, pom etc.) cu trunchiul oblic înainte. Veți face în 2—3 reprize a 15—30 secunde un joc de glezne în ritm viu **(fig. 1).** Această mișcare se realizează prin ridicarea și coborîrea alternativă a călcîielor cu sprijin pe vîrful picioarelor. Exercițiul contribuie la tonificarea mușchilor membrelor inferioare, la activarea circulației periferice și la prevenirea apariției varicelor și a piciorului plat.

EXERCIȚIUL 2. Stînd. Flexia trunchiului cu picioarele întinse făcînd două arcuiri și încercînd să atingeți podeaua cu degetele, apoi treptat cu palmele (timp 1—3). Revenire în poziția de plecare (timp 4). Se execută de 8—10 ori **(fig. 2).** Exercițiul contribuie la întărirea mușchilor spatelui, abdominali reducînd din stratul adipos și ai membrelor inferioare stimulînd circulația periferică prin presiunea care se formează în vasele de sînge rezultat al contracțiilor și relaxărilor musculare.

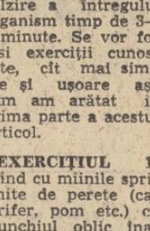

EXERCIȚIUL 3. Șezînd pe scaun rezemat de spătar. Inspirație prelungită cu tragerea abdomenului înăuntru, apoi expirație prelungită cu bombarea abdomenului. Se execută 2—3 reprize a 15—30 secunde în ritmul respirației **(fig. 3).** Între reprize se fac scurte pauze de odihnă. Exercițiul dezvoltă musculatura întregului perete abdominal, reducînd din stratul adipos, combate atoniile intestinale, previne ptozele viscerale contribuind la buna funcționare a tuturor organelor din abdomen, mobilizează intens mușchiul diafragm care dirijează respirația.

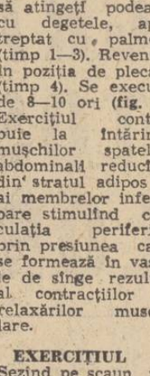

EXERCIȚIUL 4. Stînd sprijinit de perete cu trunchiul aplecat înainte. Veți face flotări în brațe 2—3 reprize de cîte 5—10 ori, urmate de scurte pauze de relaxare **(fig. 4).** Exercițiul fortifică mușchii membrelor superioare și ai centurii scapulo — humerale, activează circulația periferică, mărește capacitatea respiratorie. Flotările le puteți face în ritmul respirației.

EXERCIȚIUL 5. Culcat pe spate, cu mîinile pe lîngă corp și picioarele fixate sub calorifer, canapea, șifonier sau ținute de cineva. Ridicarea trunchiului la verticală cu sprijin în brațe (timp 1), aplecarea trunchiului peste picioarele întinse cu arcuire (timp 2—3), revenire în poziția de plecare (timp 4). Se repetă de 5—10 ori după posibilitățile fiecăruia. Cu timpul ridicarea trunchiului se va face fără ajutorul brațelor și apoi fără sprijin la picioare **(fig. 5).** Exercițiul contribuie din plin la dezvoltarea mușchilor spatelui, abdominali, (reducînd din stratul adipos) ai centurii scapulo - humerale, mărește mobilitatea coloanei vertebrale și capacitatea respiratorie.

EXERCIȚIUL 6. Stînd sprijinit de masă (scaun, calorifer). Se fac 2—3 reprize genoflexiuni pe vîrfuri de cîte 5—10 ori **(fig. 6).** Pe lîngă întărirea mușchilor membrelor inferioare exercițiul activează circulația periferică, previne apariția varicelor și a piciorului plat.

EXERCIȚIUL 7. Pe genunchi cu brațele întinse înainte. Vă lăsați pe șoldul sting, apoi vă ridicați și faceți la fel pe partea dreaptă **(fig. 7).** Puteți face de 10—15 ori în fiecare parte. Folosind mișcarea de balans execuția va fi mult ușurată. Pentru a evita durerile de la genunchi exercițiul îl puteți face pe un covor mai gros. Acest exercițiu prelucrează articulațiile membrelor inferioare și coloana vertebrală, stimulează circulația periferică, îndepărtează stratul adipos de pe șolduri, fese și abdomen.

EXERCIȚIUL 8. Suplimentar veți putea face zilnic urcarea și coborîrea scărilor de acasă și la serviciu de cît mai multe ori. Aceasta vă ajută la reglarea funcției respiratorii și circulatorii, îndepărtează starea de oboseală și greutate în mișcări, reduce din greutatea corporală, vă dă un somn odihnitor.

Prof. Marian FIRIMIȚA

Ale(i)dascop

MĂRUL DE LA URSEI

O scrisoare primită de la ADRIAN STANCIU din comuna Provița de Jos, județul Prahova ne dezvăluie faptul că posedă un soi de măr cu două recolte anuale, despre care s-a mai scris în această rubrică. Prima recoltă, e în luna iunie iar cealaltă, toamna, tîrziu. Merele seamănă cu cele ionatane, avînd o mărime medie. Cititorul nostru ne mărturisește că a luat altoiuri de măr de acest fel de la o rudă a sa, Florea Ivașcu, din satul Ursei, comuna Vișenești, județul Dîmbovița. Cum cei doi cultivatori sînt bucuroși de oaspeți, aviz amatorilor...

DIN NOU PERLELE

După cum se știe, moda își spune cuvîntul și în materie de bijuterii. Ce se poartă în acest sezon ? Se pare că specialiștii încearcă să combine metalele rare cu lemnul, cu fildeșul, chiar cu părul de elefant și din nou cu perlele, mai ales în coliere scurte, în jurul gîtului.

ȘI PREA MULT MODERNISM STRICĂ

Industria și construcțiile moderne au început să distrugă pitorescul peisaj urban al cartierului artiștilor din München. Cetățenii cartierului luptă cu perseverență împotriva invaziei noilor clădiri pentru birouri a magazinelor gigant și a localurilor super moderne. Cu ajutorul versurilor, serbărilor de stradă și a diverselor demonstrații, ei se străduiesc să-și exprime dezaprobarea, încercînd să-și păstreze străduțele liniștite, cîrciumile cu porți mari și prețuri mici, mini galeriile și vechile ateliere ale pictorilor, care au stîrnit dintotdeauna curiozitatea și admirația turiștilor.

„MODA AUTOMATIZATĂ"

Cuceririle științei nu pot rămîne, firește, departe nici de... modă. O nouă casă de mode deschisă recent în orașul sovietic Iaroslavl este, de fapt, o mare întreprindere mecanizată și automatizată în care comenzile (zilnic, circa 500) sînt codificate și preluate de mașina electronică de calcul care urmărește toate operațiile.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT...

ERNEST KRAUS — Rodna (jud. Bistrița Năsăud). Ne cereți să vă spunem unde există o școală postliceală în care se pregătesc cadre pentru poștă, telegraf, telefon. Întrucît nu cunoaștem cum va fi alcătuită rețeaua acestor școli pentru anul viitor nu vă putem spune nimic concret. Întrebați-ne peste cîteva luni cînd nepoata dv. va fi aproape de absolvire.

DORINA MĂLAIMARE — Iași. Același răspuns ca acel pe care l-am dat cititorului Ernest Kraus.

FLORIN DIACONESCU — Bacău. Nu există un nomenclator al profesiilor la care pot aspira absolvenții facultăților de limbi romanice și orientale. Ei pot fi profesori sau pot ocupa alte posturi care necesită cunoștințe de acest fel.

ANGELA UNGUREANU — Copșa Mică. Interesați-vă mai bine la rectorat pentru a afla ceea ce doriți să știți. Pentru anul acesta însă, este prea tîrziu.

LIDIA RUSU — Rădăuți. Nu există școli care să pregătească tineri pentru asemenea îndeletniciri. Gîndiți-vă la alte profesii mai practice.

FLORIN DIACONESCU — Bacău. Nu există un nomenclator al profesiilor la care pot aspira absolvenții facultăților de limbi romanice

VIORICA JUDE — Vălenii de Mureș. V-am recomandă să vă adresați Direcției agricole județene care vă poate lămuri cazul.

...ȘI JURIDICE

MELANIA KRAUSZ — Vulcan, județul Hunedoara. Dacă aveți copilul bolnav, puteți primi concediu plătit pentru îngrijirea lui. Codul muncii prevede că femeile care au copii bolnavi mai mici de 3 ani, beneficiază, cu avizul medicului, de concedii plătite pentru îngrijirea copiilor. Aceste concedii nu se includ în concediul de odihnă. În cazul că nu vi se asigură creșă sau cămin, puteți lucra — avînd copil sub 6 ani, cu 1/2 normă. Timpul lucrat în aceste condiții se ia în calculul vechimii în muncă, drept timp lucrat cu normă întreagă.

PARASCHIVA POLIVANOV — Sulina, județul Tulcea. Codul muncii a stabilit că unitățile sînt obligate să acorde femeilor, în cursul programului de lucru, pauze pentru alăptarea și îngrijirea copiilor, pînă cînd aceștia împlinesc vîrsta de 9 luni. Durata pauzelor este de o jumătate de oră și se acordă la intervale de cel mult 3 ore. La cererea mamei, pauzele pentru alimentarea și îngrijirea copilului vor fi înlocuite cu reducerea programului normal de lucru cu 2 ore zilnic. Dacă medicul recomandă prelungirea îngrijirii copilului (în cazul copiilor prematuri, distrofici și al celor care necesită măsuri deosebite de îngrijire), pauzele se acordă pînă ce copilul împlinește vîrsta de 12 luni.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ROZICA IOSIF — Arad. *Exema pe care o prezentați în urma vaccinării poate pleda pentru argumentul că aveți un teren alergic. Credem că veți fi ajutat de specialiștii Centrului dermatologic al Ministerului Sănătății din cadrul spitalului Colentina, București.*

MARIA TERBEA — Sibiu. *Piciorul plat poate fi ajutat de susținătoare, pe care le puteți comanda la Întreprinderea de produse ortopedice și protezare din București, str. Negustori nr. 6.*

C-TIN LUNGU — Roman. *Tratamentul cu Fenilbutazonă nu este chiar atît de inofensiv ca să-l repetați des. Durerile vor fi calmate de antimigrin. Credem că masajul și gimnastica medicală vor fi eficiente.*

NICOLAE ALEXANDRU — jud. Tulcea. *Nu sîntem convinși de gravitatea simptomelor pe care le descrieți. Evident că o internare într-o clinică de neurologie ar fi utilă. Dacă toate investigațiile vor fi negative, poate că veți reuși să vă calmați și să scăpați de aceste idei obsedante.*

CONSTANTIN CALUDE — Galați. *În cazul unei giardioze lambliaze rebele la tratament vă îndrumăm către Spitalul de parazitologie, str. Teodor Speranța 26, sector 4, București.*

GRUBER FRANCISC — jud. Brașov. *Sînteți dezamăgit de insuccesele diverselor terapii care vi s-au aplicat. Într-adevăr, un astm bronșic nu se rezolvă ușor. Vă sugerăm să vă adresați serviciului de alergologie — Calea Victoriei 178 — București.*

MIHAI ROTARIU — Tecuci. *Poate că nu este miastenie. Cine v-a prezizat acest diagnostic ? Forul competent apropiat de domiciliul dv. este Clinica de neurologie din Iași.*

CONSTANTIN NICUȚĂ — Iași și IONEL BLAGA — Azuga. *Vă recomandăm următoarea soluție pentru tegumenele feței: acid salicilic — 1 gr., alcool lavandă — 10 gr., rezorcină — 1 gr., alcool 60 grade — 100 gr., camforă 2 gr.*

S. T. — Tîrgoviște. *Tulburările pe care le prezentați sînt în mare parte psihogene.*

Veți ameliora emotivitatea cu ajutorul medicamentului Bergonal, cîte un drajeu seara. Nu sîntem de acord să faceți tratament hormonal cu Gowacor. Din descrierea dv. reiese că nu poate fi o insuficiență endocrină. Obozeala va fi ameliorată cu ajutorul șerului Neurotonic și a complexelor de vitamine — de tipul Viplex sau Cavit.

ROȘEANU — București. *Ne cereți să vă explicăm în ce constă deosebirea între hemiplegie spastică și paraplegie spastică. Primul diagnostic se referă la membrele de o parte a corpului iar al doilea diagnostic vizează ambele membre inferioare.*

O BLUZĂ CĂLDUROASĂ

Furnituri : 880 g. lînă naturală, andrele 3 1/2 și 3.

Modelul : Pentru primul rînd— un ochi pe față unul pe dos. Al doilea rînd, se tricotează, așa cum se prezintă (față sau dos). Pentru ochiul lucrat pe față, înfigeți andreaua în ochiul rîndului precedent. Reluați modelul de la primul rînd. Acest punct se numește fantezi.

TRICOTAJ

Nervurile, care formează rejansa și manșetele se lucrează astfel : rîndurile 1, 2, 3 și 4 se tricotează în punct de jerse (un rînd pe față unul pe dos). Rîndul 5 (acest rînd se găsește alternativ pe fața și pe dosul lucrului) se lucrează astfel : cu vîrful andrelei drepte se ridică primul ochi de pe andreaua stîngă și tot cu andreaua dreaptă se ridică de pe dosul lucrului, din rîndul trei, un ochi care se lucrează împreună — pe față — cu ochiul ridicat și ochiul normal. Se tricotează astfel toate ochiurile rîndului cinci. Atenție ! Să aveți mereu același număr de ochiuri. Cînd rîndul cinci se găsește pe dos ochiurile se lucrează pe dos. Se reia modelul de la rîndul unu. Astfel se formează nervura.

Măsura : un pătrat de 10 cm=25 ochiuri și 48 rînduri. Indicațiile sînt date pentru talia 42—44.

Spatele : Cu andrele nr. 3 1/2 se montează 119 ochiuri care se tricotează 8 cm, în nervuri (aproximativ 11 nervuri). Se continuă cu punctul fantezi. După 11 cm înălțime, la extremitățile lucrului se scade de cinci ori cîte un ochi la fiecare 3 cm ; la 29 cm se înmulțește de patru ori cîte un ochi la fiecare 4,5 cm ; la 47 cm se scad două ochiuri, pe urmă trei ochiuri. De o parte și de alta a lucrului se scade, la fiecare al doilea rînd, de 10 ori cîte un ochi (scăzătura minecii). La 65 cm se scad 13 ochiuri din mijloc. Restul se lasă pe andreaua stîngă în suspensie și se continuă numai cu cele de pe andreaua dreaptă, scăzînd simultan, la fiecare al doilea rînd, la stînga — patru ochiuri și de două ori trei ochiuri. La dreapta se scad de două ori patru ochiuri, de patru ori cinci ochiuri. Reluați ochiurile din dreapta care au rămas în suspensie și le tricotați la fel ca cele din stînga.

Fața : Montați 125 ochiuri și lucrați la fel ca la spate. La cele două extremități, la 11 cm înălțime, se scade de cinci ori un ochi la cîte 4,5 cm. La 47 cm se scad două ochiuri, pe urmă trei ochiuri; la fiecare al doilea rînd — de 13 ori — se scade cîte un ochi (scăzătura minecii). La 59 cm înălțime, se scad nouă ochiuri din mijloc. Lăsăm ochiurile din dreapta în suspensie pe andrea și se continuă tricotatul cu andreaua stîngă, scăzînd — la dreapta — la fiecare al doilea rînd, de trei ori cîte două ochiuri, de trei ori cîte un ochi. La fiecare al patrulea rînd, de două ori cîte un ochi. La fiecare al șaselea rînd, de trei ori cîte un ochi. Simultan, la 67 cm, se scade la stînga, la fiecare al doilea rînd, de două ori patru ochiuri, de patru ori cinci ochiuri (umărul). Reluați ochiurile suspendate de pe andreaua dreaptă și terminați, inversînd explicațiile.

Mînecile. Montați 57 ochiuri pe care le tricotați întocmai ca spatele și fața. La cele două extremități, la 11 cm înălțime se înmulțește de 13 ori cîte un ochi, la fiecare 2,5 cm. La 45 cm se scad două ochiuri apoi trei ochiuri la fiecare al doilea rînd, de 34 de ori cîte un ochi. La 59 cm, se scad toate ochiurile lăsate (11 ochiuri).

Asamblarea. Se unește spatele cu fața prin cusăturile din părți și ale umerilor. Cu andrelele nr. 3 se ridică 164 ochiuri din jurul gîtului care se tricotează (22 cm) în punct de jerse. Se cos mînecile și se montează.

MACHIAJUL ȘI PROFESIA

DE OBICEI, asociem machiajul cu moda, cu timpul, cu felul activității căruia îl destinăm, înțelegînd activitatea în multiplele ei sensuri : participarea la munca profesională, obștească, socială, distracție etc. De aceea, poate că apropierea celor două cuvinte care sugerează necesitatea unui machiaj anume, diferit de la o profesie la alta, să pară arbitrară.

VOM ÎNCERCA să vă convingem de contrariul. Cu cîteva argumente simple. Cu exemple la îndemîna tuturor. Machiajul și profesia presupun explicarea cîtorva ipostaze speciale în care femeia se află datorită meseriei sale.

ÎN FABRICĂ, într-o atmosferă sobră, serioasă, concentrată, de muncă, ținuta vestimentară pentru muncitoare, inginere sau funcționară, simplă, cu pantofi ușori și comozi cere un machiaj foarte discret, cu folosirea unor culori lipsite de ostentație, cu conturarea estompată a obrajilor și buzelor, cu suprimarea rimelului și a fardului pe pleoape.

LA SPITAL SAU POLICLINICĂ, ca medic, asistentă sau soră medicală, într-o ambianță de calm, de liniște, se cere o îmbinare a discreției și corectitudinii machiajului cu cochetăria. Un obraz neîngrijit, palid, nu inspiră mai multă încredere în seriozitatea medicului. Un obraz fardat cu pricepere și fără ostentație e mai plăcut în aceste locuri unde vin oameni suferinzi. Ceea ce trebuie reținut este ca fardurile să fie de calitate și bine echilibrate, în primul rînd pentru a rezista și, în general, pentru a da impresia naturaleței. Un fard violent pe buze și pe obraji, ochii prea subliniați ar face notă discordantă cu albul halatului.

LA CATEDRĂ, ca învățătoare sau ca profesoară, o femeie se caracterizează printr-o ținută îngrijită și sobră. Totul, de la farduri și pînă la accesoriile de îmbrăcăminte, să fie simple dar de calitate. Se cere mare atenție la machiaj, care să poarte amprenta distincției și, pe cît posibil, să fie actual, modern. Generațiile tinere observă și dezaprobă neadaptările celor maturi la cerințele vieții moderne. Comportamentul și ținuta pot foarte mult contribui la apropierea atît de dorită a distanțelor dintre vîrste, pot înlesni colaborarea, prietenia fără a impieta asupra respectului pe care elevii și studenții le datorează profesorilor lor.

ÎN BANCĂ, în postura de elevă sau studentă nimic nu este mai nepotrivit ca exagerările în machiaj, pieptănătura sau îmbrăcăminte. Machiajul se referă desigur, în special, la anii studenției, fiindcă pînă la această vîrstă, în afară de măsuri igienice obișnuite sau — dacă e nevoie — îngrijiri speciale, nu se vor folosi fardurile. Iar ca studentă dozarea cantității de farduri este extrem de importantă. Gingășia, prospețimea obrazului nu trebuie ascunse de un strat gros de fond de ten și pudră. Vioiciunea privirii, strălucirea ochilor nu trebuie îngreunate de rimel gros și farduri stridente colorate. Obrajii n-au nevoie de fard special. Se pot folosi : o cremă bună, hrănitoare, potrivită tenului, un strat subțire de pudră, dacă e neapărat nevoie, o ușoară subliniere colorată a ochilor și un fard discret pentru buze, care pot rămîne și naturale.

ÎN MAGAZINE SAU ÎN INSTITUȚII care au legătură cu publicul, ca vînzătoare sau funcționară, într-o uniformă sau îmbrăcăminte strălucitor de curate, cu tăieturi simple dar moderne, coafura și machiajul vor fi corecte dar la modă, cu sublinieri ingenioase care să dea, prin colorit și prin aplicare pe față, o expresie zîmbitoare, plăcută, de bunăvoință.

Machiajul și profesia : nu e vorba de o simplă alăturare de cuvinte. Este o problemă de educație estetică, de psihologie, de relații sociale, o problemă a femeii care dorește să trăiască la nivelul de civilizație cerut de societatea noastră.

Constanța POPOVICI
pictor machieur

REȚETE CULINARE

Aliment cu ridicată valoare nutritivă, brînza e binevenită de dimineața pînă seara, de la gustare la desert, apreciată la o masă obișnuită, în excursii ca și în ocazii festive.

Din mulțimea rețetelor culinare cu brînză am ales pentru cititoarele revistei cîteva mai potrivite cu sezonul.

Balmuș

1/2 l lapte, 1/2 l apă, circa 500 g mălai, 250 g cașcaval ras sau brînză de burduf, 300 g — 500 g smîntînă.

În amestecul de lapte și apă se fierbe o mămăliguță potrivit de moale. Se încorporează cașcavalul ras sau brînza de burduf fărîmată. Se răstoarnă, se servește fierbinte cu smîntînă.

Balmuș ca la stînă

1 l de smîntînă, circa 500 g mălai, 250—500 g de caș de oaie frămîntat.

Se pune smîntîna la foc într-un ceaun. Cînd începe să fiarbă se toarnă mălaiul în ploaie, amestecîndu-se mereu pînă ce se obține o mămăliguță potrivit de moale. Se încorporează cașul și se mai ține pe foc pînă ce iese untul deasupra.

Se servește imediat. Drept băutură se oferă zer acrișor și foarte rece.

Tăițel cu telemea

500 g. tăiței, 250 g slănină afumată, 250 g telemea de oi rasă, sare, piper, puțin unt.

Fierbeți tăițeii în apă clocotită cu sare. Scurgeți-i. Separat tăiați slănina în cuburi mici și rumeniți-i pe foc potrivit, în puțin unt, pînă ce cuburile de slănină devin crocante. Amestecați-le cu tăițeii, serviți imediat. Oferiți brînza separat. Fiecare își va presăra porția după dorință.

Ouă cu cartofi și cașcaval

8 ouă, 50 g unt, 6—8 cartofi frumoși, 100 g cașcaval ras, 100 g smîntînă proaspătă, sare, piper.

Tăiați cartofii în rondele foarte subțiri și prăjiți-i în unt pe foc potrivit. Ca să vă ușurați munca puteți cumpăra 2—3 pungi de cartofi chips.

Într-o formă care merge la cuptor așezați o bază de cartofi. Deasupra lor spargeți pe rînd ouăle. Presărați coșcavalul ras și dați forma la cuptor cu foc potrivit pînă se încheagă albușurile. Turnați apoi peste ouă smîntîna și mai dați la cuptor cîteva minute.

Clătite cu spanac și cașcaval

10—12 clătite subțiri din aluat obișnuit, un borcan cu pireu de spanac (400 g.), unt, sare, piper, 50 g smîntînă, 100 g cașcaval ras, un gălbenuș.

Puneți pireul de spanac într-o tigae împreună cu untul și smîntîna. Sărați, piperați. Amestecați totul pe foc slab pînă ce pireul scade suficient. Dați vasul deoparte de pe flacără și legați compoziția cu un gălbenuș. Puteți adăuga lamele de ciuperci sau ficățel de pasăre înăbușiți în unt. Între timp preparați clătitele. Pentru economie de timp cumpărați-le de la bufetele Gospodina. Puneți pe fiecare pușină umplutură. Rulați-le. Așezați-le una lîngă alta într-o formă bine unsă cu unt. Presărați-le cu cașcaval. Dați la cuptor fierbinte să se rumenească.

Avantajul acestui fel este acela că poate fi preparat cînd gospodina dispune de timp. Se dă la cuptor cu 15—20 de minute înainte de a fi servit.

Picanterii

100 g brînză Homorod, 50 g unt, o lingură de coniac.

Se freacă untul spumă. Se fărîmițează brînza. Se amestecă cu untul pînă ce se obține o pastă omogenă. Se încorporează coniacul. Se servește cu felii subțiri de pîine prăjită. Însoțită de un vin roșu ușor va delecta pe iubitorii de picanterii deosebite.

8 roșii, o țelină potrivit de mare, 200 g brînză Homorod, 100 g smîntînă, un praf de boia de ardei.

Se golesc roșiile de miez, se scurg. Se prepară o umplutură din țelină tăiată fideluță foarte fină, brînza bine zdrobită și smîntînă. Se adaugă boiaua. Se umplu roșiile. Se servesc foarte reci.

Moscoroane maramureșene

Se face un aluat obișnuit de pîine (făină, drojdie de bere, apă cu pușină sare). După ce a crescut se întinde pe planșetă o foaie mai groasă, rotundă. La mijloc se pune brînză proaspătă de vaci, sărată după gust și garnisită din belșug cu smîntînă. Se adună marginile aluatului spre mijloc, se lipesc. Plăcinta se coace în cuptor și se servește caldă tăiată în raze ca un tort și „îmbăiată" în smîntînă.

Olimpia ȘTEFĂNESCU